R. P. R.

40002

Dos. Nr. 400... / Vol. Nr. 12

MINISTERUL SECURITĂȚII STATULUI

40002

ARHIVA OPERATIVĂ

DOSAR

Ancheta ... ESCAN... UCREȘTI

P218/12

Data 2. IUN 1954

Urme...

I

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Direcția VIII-a

11259 vol. 12

ANUL 1954

DOSAR Nr.

Referitor la PĂTRĂȘCANU LUCREȚIU

VOLUMUL XII

1.I

4

SINTEZA GENERALA

asupra problemei PATRASCANU.

Iunie 1952.

20-IX-1952

Nu sunt de acord cu la prefața
sinteză generală despre prezintă
grupul "Pătrășcanu" într-o formă falsă
care nu corespunde cu realitatea bandei.
Grupul Pătrășcanu este o bandă
contrarevoluționară care împreună cu toate
forțele reacționare din interiorul și din afara
țării, au luptat pentru răsturnarea regimului
nostru și a Statului nostru. Felul cum sunt redate aici
lucrurile pare că Pătrășcanu cu banda
lui are numai ai "greșeli". Nici o vorbă
de "greșeli" ci de fapte criminale, împotriva
Statului și a Partidului.

Colectivul care tratează grupul
Pătrășcanu!

Lt. col. Soltuțiu

I N D E X

---oo---

SINTEZA GENERALA
-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

asupra problemei "PATRASCANU".

I. Anchetarea problemei "PATRASCANU" s'a desfăşurat în următoarele 6 etape:

1/. In Martie 1948, au fost arestaţi şi cercetaţi de către organele S.S.I.:

- BETEA NICOLAE, funcţionar în Institutul Central de Statistică şi om de încredere al lui PATRASCANU.
- RATIU ANTON, inspector la Controlul Economic.
- PAVEL CONSTANTIN, director la I.C.S., şi
- MICSA REMUS, procuror, fost la cabinetul lui PATRASCANU.

2/. In Mai 1948, ancheta a fost preluată timp de o lună de către organele de partid.

3/. In Iunie 1948, BETEA, RATIU şi PAVEL, au fost predaţi organelor M.A.I.

4/. In Octombrie 1949, fostul S.S.I., a reluat anchetarea cazului PATRASCANU, fiind cercetate până în Mai 1950, un număr de 26 elemente în frunte cu LUCRETIU PATRASCANU şi anume:

1/. PATRASCANU LUCRETIU
2/. PATRASCANU ELENA
3/. CONSTANTE LENA
4/. BRAUNNER HARRY
5/. ZILBER HERBERT (BELU)
6/. BETEA NICOLAE
7/. RATIU ANTON
8/. PAVEL CONSTANTIN
9/. TOROSSIAN HERANT
10/. RUPENIAN EMANOIL
11/. NICOLAU JEAN
12/. GOLOPENTIA ANTON
13/. RETEGAN GEORGE
14/. STEFANESCU CONSTANTIN
15/. POPESCU STEFAN
16/. LOSNICOV EUGEN

./.

4

17/. ZAHARIA ION
18/. GHEORGHIU CLEANTE
19/. POGONEANU VICTOR
2o/. XENOPOL RADU
21/. MARGULESS SAMUEL
22/. CONSTANTE ZIZI
23/. CONSTANTE CONSTANTIN
24/. STEINBERG GUTA
25/. NISTOR ALEXANDRU
26/. JEBELEANU ELISABETA

5/. Cu începere dela 24 Ianuarie 195o,au fost deasemeni cercetate un număr de 36 elemente,în frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU,de către organele D.G.S.S.

6/. Insfârşit,din Februarie 1951,s'a desfăşurat ultima etapă a acestei anchete,cercetându-se grupurile: PATRASCANU,KOFFLER REMUS şi ALEXANDRU STEFANESCU de către Serviciul I din Direcţia noastră şi anume:

1/. PATRASCANU LUCRETIU,reţinut în Aprilie 1948, pentru activitate trădătoare desfăşurată în sânul Partidului Comunist Român.

2/. ZILBER HERBERT,reţinut la 6 Februarie 1948, fiind complice cu PATRASCANU în desfăşurarea activităţii trădătoare din sânul P.C.R.Sunt prezumţii că a fost informator al Siguranţei burghezo-moşiereşti.-

3/. LENA CONSTANTE,reţinută la data de 17 Ianuarie 195o,fiind complice cu PATRASCANU în desfăşurarea activităţii contrarevoluţionare a acestuia.Sunt prezumţii că a fost agentă a Inteligence-Service-ului prin NICOL GROSS.-

4/. TOROSSIAN HERANT,reţinut la 5 Ianuarie 195o,pentru a da relaţii în legătură cu PATRASCANU. Atât înainte cât şi după 23 August 1944,TOROSSIAN a fost gazdă a întâlnirilor conspirative dintre PATRASCANU şi diferite personalităţi reacţionare şi străini.-

5/. BETEA NICOLAE,reţinut în Aprilie 1948,pentrucă a organizat fuga din ţară a lui PATRASCANU şi a întregului grup cu care acesta vroia să fugă. A făcut parte din grupul cu care PATRASCANU vroia să facă o "dizidenţă" în partid.A sprijinit activitatea contrarevoluţionară a lui Patraşcanu.

6/. PATRASCANU ELENA,reţinută în Aprilie 1948,fiind complice cu soţul său PATRASCANU LUCRETIU,în desfăşurarea acti-

./.

vităţii contrarevoluţionare a acestuia.-

7/. BRAUNNER HARY, reţinut la 27 Ianuarie 195o, pentru a da relaţii privitoare la activitatea contrarevoluţionară desfăşurată de PATRASCANU LUCRETIU, fiind unul din intimii acestuia.-

8/. STEFANESCU ALEXANDRU, reţinut la 17 Iunie 1948, pentru a da relaţii asupra legăturilor sale cu PATRASCANU înainte şi după 23 August 1944. A făcut spionaj în favoarea englezilor. A desfăşurat activitate contrarevoluţionară în complicitate cu grupul POPP-BUJOIU. A avut legături prin KOFLER şi CALMANOVICI cu FORIS, în timpul cât acesta era secretar al P.C.R.-

9/. TATARASCU GHEORGHE, reţinut la 6 Mai 195o, pentru a da relaţii asupra legăturilor sale cu PATRASCANU. A fost arestat cu lotul foştilor demnitari.-

1o/. GHICA ALEXANDRU, legionar condamnat. In timpul guvernării legionare fiind director al Siguranţei, a pus în libertate pe LUCRETIU PATRASCANU care se afla în lagăr.-Conducerea anchetei a căutat să stabilească împrejurările în care s'a produs această punere în libertate a lui PATRASCANU.-

11/. ROSIN CONSTANTIN, reţinut la 5 Mai 1948, fiind implicat în procesul POPP-BUJOIU. Fiind secretarul lui AUSCHNIT a fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii despre legăturile lui PATRASCANU cu AUSCHNIT.-

12/. RUBENIAN EMANOIL, reţinut la 28 Februarie 195o, pentrucă a participat la activitatea contrarevoluţionară desfăşurată de PATRASCANU. A pus la dispoziţia lui PATRASCANU locuinţa sa, pentru întâlniri conspirative.-

13/. PAVEL CONSTANTIN, reţinut la 9 Aprilie 1948, pentrucă a participat la activitatea contrarevoluţionară desfăşurată de LUCRETIU PATRASCANU, făcând parte din grupul cu care PATRASCANU vroia să facă o "dizidenţă" în partid şi a participat prin BETEA NICOLAE la pregătirea fugii din ţară a lui PATRASCANU.-

14/. ZAHARIA ION, reţinut la 14 Noembrie 1949, pentrucă a participat la pregătirea fugii din ţară a lui PATRASCANU. In acest sens a ţinut legătură cu BETEA NICOLAE.-

./.

15/. POPESCU STEFAN, martor, reţinut la 26 Ianuarie 1950, pentrucă a participat la pregătirea fugii din ţară a lui PATRASCANU. In acest sens a ţinut legătură cu RATIU ANTON. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii despre legăturile lui MANUILA cu PATRASCANU, deasemenea depre legăturile sale cu ZILBER HERBERT.- A participat la recensământul I.C.S. pe teritoriul U.R.S.S., în perioada războiului antisovietic.-

16/. LOSNICV EUGEN, reţinut la 23 Octombrie 1948, pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. A fost arestat depe bordul unui vas sub pavilion sirian. A făcut parte din grupul cu care PATRASCANU vroia să facă o "disidenţă" în Partid.- A participat la pregătirea fugii din ţară a lui PATRASCANU. Pentru cele de mai sus, a ţinut legătură cu PAVEL CONSTANTIN.-

17/. RATIU ANTON, reţinut la 9 Aprilie 1948, pentrucă a participat la pregătirea fugii din ţară a lui PATRASCANU. A fost adept al politicii dusă de PATRASCANU.-

18/. NICOLAU ION, condamnat 5 ani. A fost folosit de conducerea anchetei pentru relaţii asupra legăturilor lui PATRASCANU cu FOTINO, STOIANOVICI şi alţii.-

19/. XENOPOL RADU, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra întâlnirilor ce au avut loc în casa sa dintre PATRASCANU cu AUSCHNIT şi ALEXANDRU STEFANESCU.-

20/. LEOVEANU EMANOIL, director general al Siguranţei în timpul guvernării antonesciene, a fost reţinut la 17 Mai 1951, fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra împrejurărilor în care a fixat domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului lui PATRASCANU în 1941-1942.-

21/. STARCEA ION MOCSONY, fost mareşal al Curţii Regale, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra legăturilor lui PATRASCANU cu ex.regele Mihai.-

22/. CALMANOVICI EMIL, reţinut la 26 Mai 1951, fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra legăturilor dintre PATRASCANU şi STEFANESCU ALEXANDRU.-

./.

23/. DURMA MIRCEA, reţinut la 25 Iunie 1951, pentrucă a ţinut o consfătuire secretă cu PATRASCANU înainte de a pleca la Moscova, în vederea încheierii tratatelor economice dintre U.R.S.S. şi România.-

24/. STOICA STEFAN, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra intervenţiilor ce le-a făcut la Siguranţă în 1941, pentru a evita internarea în lagăr a lui PATRASCANU.-

25/. PETRESCU NICOLAE, condamnat. A avut o serie de întrevederi cu PATRASCANU, înainte şi după 23 August 1944. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra acestor întrevederi.-

26/. MORARU ALEXANDRU, reţinut la 18 Octombrie 1951. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra condiţiunilor în care a stat la Poiana Ţapului. In special relaţii asupra modului cum s'a făcut supravegherea lui PATRASCANU de către Postul de Jandarmi dela Poiana Ţapului.-

27/. MURESANU ILEANA, reţinută la 22 Decembrie 1951 fiind folosită de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra lui PATRASCANU [redacted]

28/. BALEANU ALEXANDRU, reţinut la 9 Ianuarie 1952, fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra celor cunoscute de I.G.J. în 1941-1943 despre PATRASCANU.-

29/. KOFLER REMUS, reţinut la 15 Decembrie 1949, pentru activitate trădătoare desfăşurată în sânul P.C.R. în perioada 1941-1944.-A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra activităţii în P.C.R. a lui PATRASCANU, în perioada 1943-1944.-

30/. SARBU VICTORIA, reţinută la 15 Decembrie 1949, pentru activitate trădătoare desfăşurată în sânul P.C.R. în perioada 1941-1944.-A fost folosită de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra activităţii în P.C.R. a lui PATRASCANU în perioada 1943-1944.-

31/. JIPIANU ROMULUS, reţinut la 27 Februarie 1950, pentrucă a avut relaţii cu Siguranţa burghezo-moşierească şi a fost folosit de conducerea anchetei pentru a arăta ce intervenţii a făcut la Siguranţă pentru fratele său KOFLER REMUS.-

./.

32/. PETREA NICOLAE, reținut la 31 Septembrie 1951, fiind prezumții că a desfășurat activitate trădătoare în sânul P.C.R. împreună cu FORIS STEFAN, KOFLER REMUS și SARBU VICTORIA în perioada 1941-1944.-

33/. CARP CONSTANTIN, reținut la 19 Septembrie 1951, având prezumții că a desfășurat activitate trădătoare în sânul P.C.R., împreună cu FORIS STEFAN și SARBU VICTORIA în perioada 1941-1944.-

34/. IONESCU ALEXANDRU, reținut la 20 Octombrie 1949, pentrucă a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

35/. NAIBANTU GRIGORE, reținut la 28 Iulie 1949, pentrucă a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

36/. PROTOPOPESCU RADU, reținut la 8 Martie 1950, pentrucă a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

37/. MECCA VETURIA, reținută la 8 Martie 1950, pentrucă a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

38/. POPP ALEXANDRU, condamnat pe viață. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra lui AUSCHNIT și a spionului englez ALEXANDRU STEFANESCU.-

39/. DAVYL ERNEST, reținut la 25 August 1949. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra lui I.G. MAURER, deoarece erau prezumții că susnumitul ar fi avut o contigență cu politica lui PATRASCANU.-

40/. GHICA DUMITRU, condamnat la 20 ani. Reținut pentru activitate contrarevoluționară în complicitate cu spionul englez STEFANESCU ALEXANDRU, desfășurată în perioada 1947-1948.-

41/. COSTEA IOSIF, reținut la 28 Martie 1948 și condamnat. Reținut pentru activitate contrarevoluționară în complicitate cu spionul englez STEFANESCU ALEXANDRU, desfășurată în perioada 1947-1948.-

./.

42/. MADARJAC ALEXANDRU, reţinut la 31 August 195o,în urma faptului că a fost şef de cabinet al fostului ministru de interne antonescian PIKI VASILIU.A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra legăturilor ce le-au avut cu Siguranţa BRAER IOSIF şi ZILBER HERBERT.-

43/. MARGULIES SAMUEL,reţinut în 1948,fost informator al siguranţei burghezo-moşiereşti. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra procesului din 1932 în care a fost implicat ZILBER HERBERT.-

44/. FILIPOVICI GHEORGHE,reţinut la 21 Noembrie 1951. Este folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra legăturilor dintre ZILBER HERBERT şi fostul inspector de siguranţă VINTILA IONESCU.-

45/. TURCU NICOLAE,încadrat în ord.26.5oo.Este folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra legăturilor dintre ZILBER HERBERT şi fostul inspector de siguranţă VINTILA IONESCU.-

46/. RETEGAN GHEORGHE,reţinut la 21 Martie 195o. A dat informaţii Biroului Internaţional al Muncii dela Institutul Central de Statistică după ce a fost interzisă prin lege furnizarea acestor informaţii.-

47/. STEFANESCU CONSTANTIN,reţinut la 31 Martie 195o. Idem.

48/. OSIAS GROSS (LICA)reţinut la 4 Iulie 1951. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relaţii asupra fratelui său NICOL GROSS agent al Inteligence-Serviceului şi asupra lui LENA CONSTANTE.-

+

+ +

II. Sintezele întocmite după fiecare din aceste etape au arătat: istoricul problemei,faptele rezultate din cercetări,comportarea celor anchetaţi,concluzii şi propuneri.Deşi în legătură cu punctele de mai sus ar fi în prezent foarte puţine lucruri de adăugat ca fiind rezultate din ultima anchetă făcută la Direcţiunea noastră,sinteza de faţă apare necesară totuşi pentru următoarele consideraţiuni:

1/. Existenţa unui material atât de vast rezultat din anchetele succesive enunţate mai sus,care au avut loc în

./.

în această problemă,a constituit una dintre cele mai mari greutăți pentru tovarășii care au lucrat în ultimul grup de anchetă.Față de un material atât de bogat,s'a născut dificultatea de a fi la curent cu absolut toate declarațiile date asupra unei anumite probleme atât de învinuit cât și de toți ceilalți care au cunoștințe în legătură cu faptele respective.-

2/. In vederea continuării anchetei este absolut necesar să cunoaștem obiectivele care au fost atinse până în present cum și cele ce trebuesc lămurite mai departe,pentru a se putea ajunge la recunoașterea de către inculpați,a acțiunilor trădătoare și a înțelegerii cu dușmanul intern și extern în săvârșirea acestor acțiuni.-

3/. In acelaș scop urmează a se indica care sunt metodele cele mai potrivite ce trebuesc urmate la reluarea cercetărilor,ținând seama că ancheta acestei probleme a fost reluată în atâtea rânduri cesace - după cum s'a arătat în sintezele precedente - a determinat desconspirarea materialului față de reținuți,a obiectivelor urmărite prin anchetă,comunicările în timpul arestului între cei cercetați,agravarea stării sănătății unora dintre arestați,etc.-

4/. Consultarea unui material atât de vast nu se poate face fără o sistematizare și coordonare a materialului existent în anchetă,în așa fel încât anchetatorii să nu fie obligați a pierde prea mult timp pentru documentarea lor asupra unui anumit aspect al problemei care îi interesează.-

\+

\+ \+

III. Deosebit de punctele mai sus enumerate ce urmează a fi atinse în desvoltarea sintezei propriu-zise,sistematizarea materialului rezultat până în prezent s'a făcut prin extragerea unei serii de fișe ce vor fi anexate sintezei de față și anume:

1/. PROPUNERI PENTRU ADANCIREA CERCETARILOR: în aceste fișe-după redarea unui citat din declarațiile celor anchetați - am formulat unele întrebări sau am dat unele sugestii pentru adâncirea cercetărilor și lămurirea unor probleme rămase neclarificate până în prezent.-

./.

2/. DEDUCTII: în aceste fișe, tot pe baza unui citat sau a mai multor citate din declarații diverse, am tras unele concluzii care vor servi fie ca bază de discuții cu cei reținuți pentru continuarea cercetărilor, fie pentru încadrarea corespunzătoare a activității celor cercetați.

3/. VERIFICARI: în aceste fișe, pornindu-se tot dela un citat, se arată necesitatea verificării unor fapte rezultate din declarațiile luate altor reținuți, fie pentru a întări o probă existentă prin mărturiile tuturor celor ce au cunoștință despre un anumit fapt, fie pentru a putea aprecia asupra sincerității celor cercetați.-

4/. "DE RETINUT" : în aceste fișe sunt cuprinse faptele și declarațiile mai importante rezultate din anchetă care pot fi ușor consultate, constituind un sprijin pentru documentarea anchetatorilor.-

5/. "ATITUDINE": în aceste fișe au fost analizate pe bază de exemplificări concrete, atitudinea și comportarea avută de cei anchetați în cursul cercetării, pentru a da posibilitate atât conducerii noastre cât și anchetatorilor, să aprecieze gradul de sinceritate al celor cercetați și pentru a se putea lua măsuri în consecință, avizând asupra celor mai indicate metode de anchetă.-

6/. In unele cazuri am întocmit fișe de "CERCETARI" în care sunt arătate documentele, publicațiile, etc., ce urmează a fi procurate în sprijinul cercetării noastre, cum și studierea unor materiale ce pot fi de folos cercetării noastre, cum și studierea unor materiale ce pot fi de folos în cunoașterea problemelor ridicate de anchetă; în aceleași fișe se prevăd deasemeni demersuri sau deplasări ce urmează a fi făcute în acelaș scop la diferite autorități sau instituții.-

\+

\+ \+

IV. Studierea întregului material referitor la 12 elemente dintre cele arestate în această problemă, în care se cuprinde grupul central compus din: LUCRETIU PATRASCANU și cei mai apropiați colaboratori și intimi ai săi, ne-a dat posibilitatea de a clarifica în cuprinsul sintezei noastre unele probleme ce nu puteau fi lămurite fără a cunoaște absolut tot materialul existent rezultat din anchetele precedente.-

./.

Planul acestei sinteze cuprindea inițial studiul materialului a 2o de arestați din problema noastră. Marele număr de dosare existente au făcut însă imposibilă terminarea studiului și a sintezei în termenul fixat.-

Totuși întrucât pe baza materialului rezultat din extrasele făcute până în prezent, pot fi trase unele concluzii asupra problemei noastre și pot fi puse la dispoziția conducerii noastre suficiente elemente asupra stadiului în care se găsește ancheta și cu ce anume metode am trecut la întocmirea sintezei de față, rămânând ca o sarcină permanentă pentru noi studierea restului materialului și - în măsura în care va mai fi necesar în viitor - prezentarea constatărilor rezultate din acest studiu într'o complectare la sinteza noastră.-

+

+ +

V. Pentru o grupare a materialului extras pe diferitele aspecte ale problemei, vom analiza în continuare, următoarele obiective: concepțiile politice ale lui PATRASCANU, ZIIBER și ceilalți; concepțiile lor în problema națională; grupul de elemente dușmănoase de care s'a înconjurat PATRASCANU; legăturile dușmănoase și subversive cu burghezia și Palatul; legăturile dușmănoase cu partidele istorice și uneltirile împotriva regimului nostru; legături cu străinii, activitate de spionaj; acțiuni și atitudini dușmănoase, antipartinice, antisovietice și antiguvernamentale; afaceri, trafic, intervenții; fuga din țară; legăturile lui PATRASCANU cu ZIIBER și cu Siguranța. Trădarea Partidului. ZIIBER agent de Siguranță; HERANT TOROSSIAN apropiat colaborator al lui PATRASCANU, agent al Gestapoului, afacerist, etc.; LENA CONSTANTE complice la acțiunile de trădare și spionaj a lui PATRASCANU; Legăturile lui PATRASCANU cu ZIIBER și Partidul; înțelegeri înaintea și în timpul anchetei între cei arestați.-

+

+ +

CONCEPTIILE POLITICE ALE LUI PATRASCANU, ZILBER SI CEILALTI

Studierea materialului întregei noastre anchete desfăşurată până în prezent a dovedit că activitatea duşmănoasă a lui PATRASCANU ca şi a celorlalţi arestaţi, în special faptele săvârşite de PATRASCANU, sunt rezultatul unei vechi mentalităţi troţchiste care s'a accentuat în anii de după război cristalizându-se într'o concepţie net antisovietică şi antimarxistă, după modelul titoismului.

Descees în anul 1936, făcând cunoştinţă cu actuala sa soţie care se întorsese atunci din Franţa infectată de ideile troţkiste ale italianului VALIANI, PATRASCANU găsind un teren favorabil vederilor sale, îşi desvălue adevărata sa faţă politică antibolşevică.

Felul în care el redă soţiei sale situaţia din Uniunea Sovietică în perioada emigraţiei sale şi interpretarea pe care o dă acţiunilor de lichidare a bandelor troţchiste, ne arată că PATRASCANU a avut legături cu cercurile sau organizaţiile de trădători troţchiste.

Falsificând şi interpretând duşmănos faptele, PATRASCANU i-a arătat soţiei sale următarele :

1.Că în anii 1935-1936 au fost împuşcaţi în massă emigranţii politici din URSS dintre care unii erau şi cunoştinţele lui ;

2.Că au fost executaţi o serie de tovarăşi nevinovaţi.

3.Că"suflul revoluţionar" din URSS a dispărut în anul 1935 şi oamenii erau "apăsaţi şi înfricoşaţi".

4.Că nu există egalitate între naţionalităţile din URSS şi posturile de conducere în partid sunt deţinute pretutindeni numai de ruşi.

5.Că în timp ce populaţia trăia greu, la aparatul Cominternului se găseau alimentele cele mai bune.

Revenind în România după 1935, PATRASCANU nu şi-a modificat însă vederile troţkiste care s'au accentuat dimpotrivă pe măsură ce el se angrena în activitatea partidului.

./.

In declarațiile sale ELENA PATRASCANU care l-a însoțit pe PATRASCANU la Moscova în delegația de Armistițiu, arată că PATRASCANU nu a plecat în URSS ca un comunist, recunoscător față de tovarășii sovietici eliberatori, ci situat în poziția burgheziei învinsă de un dușman mai puternic.

El a afirmat că :

- Uniunea Sovietică nu este mulțumită de evenimentele dela 23 August deoarece ar fi preferat să cucerească România pe calea armelor, pentru a impune mai ușor condițiunile Armistițiului și a putea interveni mai direct în orânduirea socială a României.

- A considerat că Armistițiul are condițiuni foarte grele și că va apăsa pe umerii proletariatului și ai țărănimii

- Și-a exprimat regretul că ocupația sovietică va izola politicește România de Occident.

- Situația grea pe care avăzut-o la Moscova în timpul războiului, a fost interpretată de el ca o consecință generală a regimului sovietic.

- După întâlnirea sa la Moscova cu tov. ANA PAUKER, a declarat că și aceasta nu vede cu ochi buni actul dela 23 August. El și-a exprimat temerea că tovarășii care se vor reîntoarce din refugiu din URSS vor prelua conducerea partidului și-l vor înlătura.

- Tov. ANA va reprezenta în România elementul de încredere al sovieticilor și va impune în țară orientarea rusă în viața culturală, politică și economică.

In legătură cu atitudineaantisovietică a lui LUCREȚIU și ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANTE declră următoarele :

> "PATRASCANU și ELENA PATRASCANU aveau acelaș punct de vedere în ce privește necesitatea menținerii legăturilor cu național-țărăniștii, menținerea monarhiei și a legăturilor cu Occidentul, deoarece li se părea că acest lucru este o chezășie a independenței țării.
>
> "Că Uniunea Sovietică are prea mari pretenții economice dela noi și că despăgubirile de război le plătim mai mult decât trebue. Că sovromurile însemnează de fapt o stăpânire economică a României de către URSS, că ajutorul economic al URSS este doar o părere, pentrucă parte din mărfuri pleacă înapoi prelucrate".

./.

15

Cu toate că poza în revoluţionar şi se străduia să-şi creieze un ascendent asupra tovarăşilor din partid, în realitate în mijlocul clicii sale PATRASCANU colporta o serie de minciuni infame la adresa P.C.(b) şi a conducătorilor săi.

Comentând Cursul Scurt al Istoriei P.C.(b), PATRASCANU afirma, după cum arată ELENA PATRASCANU în declaraţia ei din 21 Aprilie 1950 vol.II pag.182 :

- " Că Istoria P.C.b. este redată în mod falsificat şi tendenţios, deoarece nu se vorbeşte despre rolul jucat de Troţki, Buharin, Zinoviev, Kamenev şi alţii în perioada pregătirii revoluţiei, în perioada revoluţiei şi a războiului civil, când ei se bucurau de încrederea lui Lenin cu toate divergenţele ideologice care existau în unele chestiuni.

- " In Istorie nu se vorbeşte în sens politic de către actualii colaboratori ai tov.Stalin, care în majoritate au fost figuri şterse şi care au în primul rând calitatea de a fi prieteni personali ai tov. Stalin şi îi sunt absolut devotaţi.

- " In Istorie se vorbeşte despre Zverdlov şi Dzerjinski, pentrucă aceştia au murit la timp.

- " Nu se menţionează că Troţki a fost organizatorul Armatei Roşii şi nu crede că Troţki a fost dela început în serviciul puterilor imperialiste pentru a submina revoluţia.

- " Nu crede că Kamenev şi Zinoviev au fost amestecaţi în asasinarea lui Kirov ci că "Kirov a fost omorât probabil de un individ din răzbunare, pentrucă era un om foarte dur".

- " Nu crede că opoziţia care a fost treptat lichidată prin procese, a organizat într'adevăr sabotaje şi acţiuni de spionaj în slujba imperialiştilor.

- " Nu crede că rolul pe care l-a jucat Stalin dela început a fost atât de important, adică principalul colaborator al lui Lenin aşa cum este el redat în Istoria Partidului.

- " Lenin avea mare încredere în tov.Stalin,dar îl considera ca un om brutal.

- " Că Istoria P.C.(b) nu redă adevăratul sens al tezelor din Aprilie ale lui Lenin" .

Menţionăm că PATRASCANU păstra în biblioteca sa cărţile lui Troţki şi Buharin pe care le aprecia în mod favorabil faţă de clica sa deşi căuta să ascundă prezenţa acestor cărţi faţă de partid. In momentul în care a prevăzut eventualitatea unei percheziţii domiciliare, a dat aceste cărţi în păstrare prietenei sale LENA CONSTANTE.

./.

Privitor tot la concepţiile politice ale lui PATRASCANU HARY BRAUNER care se afla în cercul intim al familiei PATRASCANU arată în declaraţia sadin 22 Februarie 195o,următoarele :

- PATRASCANU pretindea că URSS a susţinut cauza României la Conferinţa de Pace dela Paris, pentru a putea să-şi menţie puterea aci în defavoarea anglo-americanilor.

- Că politica Sovietelor faţă de România este o politică anexionistă şi că nu ar fi de mirare ca într'o bună zi să ne vedem anexaţi.

- Că tov. ANA PAUKER este aceia care introduce linia dela Moscova, ducând o politică împotriva intereselor ţării.

- Că în discuţii la care de cele mai multe ori participa BELU ZILBER, LENA CONSTANTE şi ELENA PATRASCANU, - PATRASCANU critica hotărârile Partidului înjurând pe ceilalţi tovarăşi din conducere.

- că în Uniunea Sovietică domneşte un regim de teroare şi că acelaş lucru se intenţionează a se face şi la noi.

- Că problema naţionalităţilor în URSS este de fapt o farsă şi că ruşii caută să-şi impue cultura lor şi să slavizeze celelalte ţări între care România şi Ungaria

- PATRASCANU critica aspru sovromurile spunând că acestea sunt create pentru acapararea bogăţiilor ţării noastre de către sovietici.

- Că în urma răsboiului Uniunea Sovietică îşi extinde dominaţia asupra ţărilor balcanice şi că are tendinţe expansioniste.

- Că vedea comunismul în colaborare cu anglo-americanii şi cu imperialiştii.

- Era nemulţumit de faptul că burghezia este atacată şi în contra luptei hotărâte împotriva burgheziei.

In ce priveşte concepţiile ELENEI PATRASCANU, aceasta protesta întotdeauna în discuţiile ei împotriva dirijării în artă practicată în Uniunea Sovietică unde artiştii nu au libertate de a se manifesta.

./.

17

- Că în Uniunea Sovietică centralismul democratic nu funcționează cu adevărat și că o minoritate își impune voința constrângându-i și pe ceilalți.

- Că procesele din Uniunea Sovietică au fost făcute împotriva dușmanilor personali ai tov.Stalin și că au fost aranjate.

ELENA PATRASCANU arăta deasemeni în declarația ei din 17 Aprilie 195o vol.2 pag.158 următoarele :

- Că PATRASCANU era pentru menținerea guvernului RADESCU atât pentru conținutul său antisovietic cât și pentru posibilitatea pe care i-o dădea de a juca rolul de "primă vioară comunistă".

- El spera într'o divergență eventuală între tov.ANA și tov. GHEORGHIU DEJ din care el ar putea trage foloase.

- Față de personalitatea tov. STALIN atât PATRASCANU cât și ea a avut o concepție troțchistă considerând că laudele care i se aduc sunt excesive și de concepție asiatică.

In aceiași privință din declarațiile lui BELU ZILBER rezultă următoarele :

- PATRASCANU nu credea necesară existența unui Partid Comunist în România și intenționa să-l transforme într'un Partid Muncitoresc, înțelegând prin aceasta că dorea un fel de nou partid social democrat.

- PATRASCANU dorea ca "întreaga burghezie sau majoritatea ei să fie reprezentată în guvernul aflat sub controlul acestui partid democrat.

- PATRASCANU preconiza colaborarea cu întreaga țărănime sau cu cea mai mare parte a ei, declarând că: "nu dorește să fie și la noi ca în URSS , pentru că îi este milă de țărani și de intelectuali".

- Considera Partidul Comunist Român ca un Partid de trădători față de poporul român. In acest sens s'a exprimat față de ZILBER : "Tu n'ai înțeles încă că noi suntem niște quislingi."

- Era împotriva naționalizării industriilor, pretinzând că nu va avea cine să le conducă.

- Era împotriva monopolizării comerțului nostru exterior de către URSS, care ar fi însemnat,după el, intrarea noastră complectă în sfera de influență sovietică.

- Regreta fptul că în August 1845, CHURCHILL fusese

./.

18

înfrânt în alegeri pentru că spera că acesta îi va opri pe ruşi.

In ce priveşte propriile sale atitudini antipartinice şi antisovietice, bazate pe concepţiile sale reacţionare şi troţchiste, ZILBER arată în declaraţiile sale, următoarele :

- El dores o democraţie parlamentară nu ca punct de trecere spre socialism, ci ca o formă politică de lungă durată.

- Despre procesele care au avut loc în Uniunea Sovietică în 1936-1937, ZILBER la considera ca mijloace de reprimare a duşmanilor personali ai tov. STALIN şi o dovadă că "climatul politic şi spiritual din Uniunea Sovietică este insuportabil." Aceasta a fost cauza aversiunii pe care a căpătat-o faţă de URSS şi a constituit factorul hotărâtor al poziţiei sale după 23 August 1944.

- Deşi ZILBER pretinde că această aversiune a sa pentru URSS a dispărut cu timpul, dintr'o referinţă a tov. MIRON CONSTANTINESCU aflată la pag.6 şi 8 al.3 din dosarul de partid al lui ZILBER, apare o manifestare care arată adevărata poziţie a lui ZILBER faţă de Uniunea Sovietică :

> "In 194o după cucerirea Olandei de armata germană (ZILBER) răspândea panică asupra invincibilităţii acestei armate. In convorbirea dintre GOLOPENTIA, ZILBER şi mine în faţa Universităţii, a susţinut că nu există forţă armată în lume care să reziste naziştilor, fiind combătut de mine şi chiar de GOLOPENTIA".

- In cursul desvoltării evenimentelor interne din România, ZILBER dorea ca desfăşurarea lor să nu urmeze cursul rapid dorit de partid.

- ZILBER pretinde că războiul ultim nu a fost câştigat de sovietici adică de apărătorii regimului, ci de slavii pe care HITLER voia să-i distrugă.

- Că după război, Uniunea Sovietică va extinde socialismul utilizând cuceririle teritoriale, colonii, export de capital etc.

- ZILBER afirma că nici una dintre marile descoperiri moderne nu aparţine Uniunii Sovietice şi că aceasta se mulţumeşte să utilizeze progresele tehnice din ţările capitaliste.

./.

- Despre sovromuri afirma că sovieticii nu depun nici un fel de activitate și că exploatează bogățiile noastre impunându-ne prețuri ridicate fiind preocupate numai de realizarea unor beneficii mari în dolari.

- Că tov. Stalin ridică pe velicorugi la rangul de "herrenvolk" și tinde să înlocuiască prusacismul cu velicorusiacismul.

- Pe plan economic ZILBER făcea atmosferă arătând că cererile sovieticilor sunt excesive.

- A fost împotriva guvernului PETRU GROZA considerând ziua de 6 Martie 1945 ca "începutul nenorocirii", după cum s'a exprimat față de C.VISOIANU.

- A popularizat raportul internațional de forțe ca fiind defavorabil Uniunii Sovietice și a criticat toate marile reforme înfăptuite de acest guvern sub conducerea Partidului.

+
+ +

O bună parte din ideile politice ale lui PATRASCANU expuse mai sus sunt conținute în lucrările sale pe care cu concursul burgheziei și al autorităților antonesciene PATRASCANU a avut posibilitatea să le scrie în timp ce se afla în domiciliul obligator dela Poiana Tapului.

Unele din aceste idei, PATRASCANU însuși le recunoaște în declarațiile sale, având bineînțeles aceiași preocupare de a argumenta că ele nu constituesc acțiuni dușmănoast premeditate ci simple devieri de dreapta.

Astfel, la pag.174 al.3, PATRASCANU declară :

"Astfel, pornind dela o falsă și nemarxistă apreciere a raporturilor de forță dintre clasa muncitoare și clasele exploatatoare la noi în țară - după sfârșitul celui de al doilea război mondial, precum și a tempoului și formelor desfășurării luptei de clasă, eu am menținut afirmarea necesității colaborării cu întreaga burghezie sau cu o parte însemnată din ea, în momentul în care muncitorimea trecea pe primul

plan ca rol precumpănitor de conducere, în transformarea stărilor noastre interne, economice, politice şi sociale. Acest punct de vedere aşa cum îl găseşte formularea în ediţia II-a a "Problemelor de bază ale României" apărută la începutul anului 1945, contrazicea în mod flagrant linia politică a partidului nostru. Prin poziţiemea luată în această importantă problemă amajutat doar manevrelor forţelor reacţionare burgheze moşiereşti impotriva tacticei partidului din acel moment.

"Tot atât de greşită şi opusă liniei Partidului este recomandarea făcută în aceiaşi carte în ediţia III-a apărută în 1946, privind necesitatea alianţei între clasa muncitoare şi întreaga ţărănime, atunci când ţara noastră intrase într'o nouă etapă după desăvârşirea revoluţiei burgheze-democrate şi când întregul accent trebuia să cadă pe alianţa intre muncitorime şi ţărănimea muncitoare cu întinderea şi intensificarea luptei de clasă la sate".

iar la pag.175 mijloc, PATRASCANU declară :

"Justă este critica pe care o face rezoluţia atunci când subliniază că eu, negând sau micşorând atât rolul muncitorimii cât şi al partidului în trecut- cu toată lupta lui eroică şi plină de jertfe, am pus în acest fel în lumină şi am stabilit rolul de conducător care revine burgheziei. Subpreţuirea importanţei pe care o reprezenta şi o reprezintă clasa muncitoare în structura noastră socială, precum şi subpreţuirea şi neînţelegerea rolului conducător al Partidului, stau la baza afirmaţiilor mele cu totul nejuste şi pe drept cuvânt condamnate de Rezoluţia Plenarei."

Ca şi în multe alte situaţii, PATRASCANU se grăbeşte şi în cazl de faţă "să-şi puie cenuşe în cap" în speranţa că ideile expuse în cărţile sale vor fi considerate ca simple devieri provenite din greşita sa orientare, iar nu aşa cum este dovedit din propriile sale declaraţii întărite de ceilalţi -arestaţi, că PATRASCANU urmărea ca prin aceste lucrări teoretice ale sale să prelungească dominaţia burgheziei în ţara noastră încetinind şi chiar impiedicând construirea socialismului.

Că ideile cuprinse în cărţile sale nu constituiau simple greşeli de orientare ale sale, o dovedeşte atât faptul că cu toate criticile tovarăşilor din Biroul Politic a continuat

./.

să publice mai multe ediții ale lucrărilor sale cum și colaborarea dovedită cu GOLOPENTIA și BETEA la aceste lucrări ale sale. La pag.12, jos vol.I, PATRASCANU declară :

> "In iarna lui 1946, în Februarie, l-am rugat pe BETEA dar în realitate nu m'am gândit la BETEA ci la GOLOPENTIA să-mi citească manuscrisul lucrării mele despre "Curentele in Filosofie" fiind curios să aud părerea unui nemarxist ca GOLOPENTIA, dar totuși un bun și pregătit cap, având cultură filozofică. Au venit amândoi la mine la Minister în două sau chiar trei după amiezi, am discutat lucrarea. Ambii au criticat-o ca insuficient prelucrată materia vastă a cărții. "

Semnificativă este în această privință și graba cu totul inexplicabilă a lui PATRASCANU de a-și procura manuscrisele acestor cărți în primele zile de după 23 August 1944, în care scop i-a dat o misiune lui BETEA de a pleca la Poiana Tapului spre a ile aduce la București, temându-se că aceste "opere" ar putea fi distruse în retragerea germană. O astfel de preocupare într'un moment când trupele nemțești mai atacau neregulat Sos.Națională și călătoria prezenta atâtea riscuri, arată că PATRASCANU sconta ca prin aceste lucrări ale sale să atragă burghezia de partea sa și să-și asigure un rol de conducere în partid.

Acest fapt este confirmat de ELENA PATRASCANU în declarația ei din 17 Aprilie 185o pag.158 vol.2 :

> "(Ceea ce nu înțeleg este faptul că el (PATRASCANU) prevedea totuși că evoluția politică va fi alta, deoarece mi-a spus că vrea să-și tipărească cărțile atâta vreme cât acest lucru mai este posibil adică într'un regim burghezo-democratic) pentru că mai târziu nu se va mai putea edita decât literatură de partid și nu el va fi acela care va fi pus să scrie".

Credem că pe aceiași linie se situează și graba lui PATRASCANU de a deveni profesor universitar , scontând că dela catedră va putea propaga în fața tineretului studios teoriile sale troțkiste, câștigând astfel de partea sa studențimea pe care în concepția sa burgheză o considera - așa cum fusese sub regimurile burghezo-moșierești - ca o massă de manevră prin care își va putea impune ideile sale.

./.

Metoda întrebuințată pentru a intra în Universitate este caracterizată de BRAUNER, astfel la pag.81 jos,vl.1 :

> "Deși Ministru de justiție, a acceptat să dea examen în fața unei comisii reacționare, numai pentru a nu intra mai târziu când l-ar fi impus eventual partidul".

iar TOROSSIAN la pag.47 biblioraft 1 declară :

> "La una din vizitele pe care le-am făcut d-lui PATRASCANU la sfârșitul lui Februarie 1948, acesta mi-a declarat că studenții din Facultatea de Drept unde avea catedra, după acuzațiile aduse lui la Congresul Partidului, au cerut să-i facă o manifestație de simpatie. A adăugat că atât îi mai trebuia și că l-a scăpat de aceasta, un profesor care a liniștit studenții".

O dovadă a acestui fapt o constitue și cele arătate de PATRASCANU la pag.1o5 al.5 din vol.1:

> "Cu BENU am discutat însă și chestiunea problemelor legate de conținutul temelor de compus de acel al cursului al literaturii etc. BENU, de altfel ca toți cei din jurul meu au găsit justificată dorința mea de a trece la Universitate".

Cunoscând concepțiile antisovietice și antipartinice ale lui PATRASCANU și ZILBER pe care le-am înfățișat mai sus, este ușor de dedus în ce spirit își ținea lecțiile sale la Universitate PATRASCANU și ce fel de idei erau transmise studențimii. Așa se explică și faptul arătat într'o notă aflată la pag.44 vol.1 albastru LUCRETIU PATRASCANU din care resultă că în Martie 1948, studenții i-au făcut lui PATRASCANU o mare manifestație de simpatie, după demisia sa din guvern.

Tot așa se explică și zelul lui PATRASCANU de a-și traduce cărțile în limbi străine, spre a face să circule ideile sale și în afara țării noastre, și a se impune străinătății ca un comunist "cu care se poate sta de vorbă". La pag.118 mijloc, vol.1, ELENA PATRASCANU declară :

> "O altă atitudine nepartinică a fost dorința lui ANDREI de a-și traduce cărțile în alte limbi, fără să întrebe partidul. Așa s'a întâmplat cu "Trei Dictaturi" pe care a tradus-o în limba franceză și a editat-o cu ajutorul lui TOROSSIAN. El a discutat la Paris despre traducerea unui "Veac de Frământări Sociale" în limba germană pentru Elveția, cu o cunoștință a mea dela Viena, un fost simpatizant din România, GOLDMAN, care apoi a fost acusat de troțkism, lucru pe care el l-a negat însă.

\+

\+ +

23

CONCEPTII SI ATITUDINE IN PROBLEMA NATIONALA

Printre acţiunile prin care PATRASCANU urmărea autopopularizarea sa şi producerea unei sciziuni în partid, sunt cunoscute manifestările sale naţionaliste dela Cluj prin cele două discursuri ale sale ţinute în anul 1945 şi 1946.

In dorinţa de a arăta străinătăţii şi opiniei publice româneşti că el şi grupul său sunt cei mai indicaţi în eventualitatea când imperialiştii ar avea de spus un cuvânt în ţara noastră şi ar găsi că este necesară instaurarea unui regim de "colaborare", să conducă guvernul ce s'ar forma atunci, PATRASCANU îşi creiază prin discursurile de mai sus şi prin altemanifestări ale sale, o platformă naţionalistă de "comunist român", contând în acelaş timp că prin aceste manifestări va creia dificultăţi partidului şi-şi va atrage de partea sa elementele naţionalist şovine.

In privinţa motivelor care l-au determinat să se preocupe de situaţia din Ardeal, la pagina 156, al.3 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

> "In acest timp începuse să se discute foarte mult chestia Ardealului de Nord. M'am gândit la intervenţia mea în această problemă, ştiind că este o chestiune foarte populară şi de mare actualitate. Am confecţionat un articol arătat tov. GHEORGHIU, pe care însă acesta l-a respins. Aceasta respingere totuşi nu mi-a dat prea mult de gândit şi am început să strâng material pentru o nouă cuvântare tot la Cluj. Am apelat la BETEA, care bucuros mi-a adus o mulţime de materiale şi citate pe care în parte le-am folosit. Toate bineînţeles mergeau pe o linie naţionalistă şovină. Dar aceasta nu m'a împiedicat să le folosesc mai ales că în acest spirit mă pregăteam să şi vorbesc. După cuvântare, BETEA era cel mai entuziasmat şi nu mai contenea cu laudele dar şi cu informaţiile "favorabile care ploau din Ardeal (o ciornă a conferinţei i-am arătat-o înainte de plecare, cerându-i părerea ca "ardelean" care cunoaşte starea de spirit din Ardealul de Nord.S'a declarat complect de acord cu ideile generale ale conferinţei) ".

./.

In citatul dat PATRASCANU lasă nelămurite o serie de probleme. Astfel, PATRASCANU nu precizează dacă inițiativa intervenției în problema Ardealului de Nord îi aparține sau a primit o astfel de sarcină din partea partidului. PATRASCANU nu arată ce conținea articolul respins de tov. GHEORGHIU DEJ și de ce nu a ținut seama de observațiile tov. GHEORGHIU DEJ atunci când a strâns material pentru noua cuvântare pe care urma s'o ție tot la Cluj. Nu se arată în acest citat ce l-a determinat pe PATRASCANU să-și însușească întregul material de nuanță naționalist-șovină procurat de BETEA și dece se pregătea să vorbească în acst spirit, după cum nu se arat motivele pentru care i-a prezentat lui BETEA ciorna discursului pe care urma să-l ție la Cluj, dar nu a arătat această ciornă celorlalți membrii ai guvernului sau tovarășilor din Biroul Politic.

Privitor tot la atitudinea lui PATRASCANU față de elementul maghiar din Ardeal, BETEA declară la pagina29 al.2 vol.1 :

> "Părerea d-sale era că acești maghiari nu pot fi considerați cetățeni români și cț nu trebue să li se acorde cetățenia română - cu toate drepturile deci - care ar decurge dintr'o astfel de cetățenie. Eventual chiar trimiși la "urmă". Socotea d-sa că acordarea cetățeniei române acestor maghiari veniți din Ardeal și deprinzând activități în tot timpul funcționării Dictatului, ca purtători ai expansionismului maghiar din acea vreme, păstrându-și și după realipirea Ardealului României - prin hotărârea puterilor care au învins Germania, mai departe slujbe, atribuții, cate etc., nu sunt de natură sț îndulcească problema româno-maghiarț din Ardeal, ci dimpotrivă".

Concepția naționalistă a lui PATRASCANU mai apare pe alocuri și din unele manifestări ale sale care ne arată atitudinea și comportarea sa în această probâemă, nu ca ceva întâmplător, ci ca un rezultat al mentalității sale pe care am analizat-o mai sus. Astfel, la pag.69 sus, din biblioraftul 1, ZILBER menționează o atitudine huliganică a lui PATRASCANU :

> "Vorbind despre nu știu care tovarăș vechi tras pe linie moartă, PATRASCANU îmi spune : "Toți românii sunt scoși".

./.

25

La pag.18 sus,, vol.1 BETEA declară :

"PATRASCANU credea - şi eu deasemenea- că una dintre cele mai importante cauze ale neadeziunii maselor la politica P.C.R. - manifestată prin alegerile ce au avut loc şi prin puzderia de organizaţii vrăşmaşe lui - era noua rezolvare a problemei naţionale " .

La pag.9 sus, vol.I BETEA declară :

"Discutând apoi - nu mai ştiu ce problemă cu dânsul, m'a rugat să mai trec având unele preocupări de filozofie şi cultură, ceea ce am şi făcut, lucrând la"problemele de mâine ale României" şi celelalte cărţi, la una cu dl. GOLOPENTIA cum şi la un studiu sau o cuvântare a d-lui GHEORGHIU DEJ. Acestuia i-au urmat discuţii pe marginea unei broşuri de a d-sale "Problema Steagului", privitoare la raporturile dintre unguri şi români la Braşov sau Sibiu, la o manifestaţie de maghiari şi germani, nearborând steagul românesc. Am socotit şi eu că o astfel de atitudine este provocatoare, că acest dispreţ al maghiarilor şi nemţilor faţă de români nu poate decât să-i întărâte pe aceştia din urmă obligându-i la reacţii".

La pag.114, ultimul aliniat vol.1, BETEA, într'o declaraţie a numitei LUCIA APOLOZAN, fostă funcţionară la I.C.S., aceasta arată :

"Acolo în Maramureş am văzut situaţia mai bine. Era exact momentul când PATRASCANU ţinea discursul dela Cluj cu manifestări naţionaliste. Am început s-mi deschid ochii pentru a mă situa just. Am văzut că acţiunea de ajutorare creia platforma personală lui PATRASCANU şi nu înlesnea pătrunderea elementelor democratice în această regiune... Nu am îndrăznit la acea dată să spun ceva împotriva lui PATRASCANU, era în Comitetul Central şi rezervele pe care le aveam formate în Maramureş le-am păstrat pentru mine. Poziţia fracţionistă a fost însă limpede şi deoarece am căutat să mă situez eu pe linia partidului, capacitatea de înţelegere pe care o aveam, fără un nivel politic ridicat"

La pag.148 jos, vol.1, BETEA vorbind despre modul cum privea PATRASCANU problema naţională, BETEA declară :

./.

"Tratatul de pace nu este respectat. Din moment ce tratatul consideră nul și neavenit dictatul dela Viena, implicit însemna că trebuiau evacuați din Ardeal maghiarii veniți din 1940 în casele românilor refugiați... ANDREI spunea : Uite domnule, cehoslovacii, fără nici o hotărâre internațională și-au dat toți ungurii afară și noi avem dreptul să o facem"

La pag.159 mijloc, ELENA PATRASCANU declară :

"Plecând dela un punct de vedere naționalist șovi el era împotriva numirii tov. ANA și LUCA ca miniștr spunând că toată lumea știe că ei au fost cetățeni sovietici și pentru că sunt de origină maghiară și evreiască. Tot din motive șovine îmi spunea că nu tov. CHISINEVSCHI este cel nimerit să conducă viața culturală a României. El a fost împotriva numirii tov. BODNARAS pentru că spunea că este știut că el a fost în serviciul de Informații Sovietic. Nu sunt sigură dacă a uneltit la Palat împotriva acestor numiri" .

Citatele de mai sus ne dau posibilitatea să întrevedem din chiar declarațiile celor arestați, care era concepția naționalistă a lui PATRASCANU ; cu aceste argumente ne putem pregăti să combatem atitudinea lui PATRASCANU care după cum arătam mai sus, nu vrea să recunoască că manifestările sale naționaliste tindeau să creieze o fracțiune în partid și dificultăți regimului și guvernului nostru.

Intr'adevăr în declarația sa din 16 Iulie 1951, pag.156 PATRASCANU declară :

"Eu afirm și acum că manifestările mele naționaliste au fost devieri dela linia partidului, datorită unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci".

iar în aceiași declarație la pag.155 PATRASCANU afirmă :

"Eu nu am avut o politică naționalistă. Alt răspuns nu am, pentru că nu a putut să coincidă politica lui MANIU în problema națională cu inexistența unei politici personale ale mele. "

Cunoscând manifestările și convingerile lui PATRASCANU din citatele de mai sus, este ușor să tragem concluzia că PATRASCANU minte, căutând să se apere de această învinuire. Intr'adevăr, cum poate fi vorba aici că PATRASCANU nu a avut o politică națională proprie când el și-a format convingerea pe baza materialului documentar procurat de BETEA și GOLOPENTIA

./.

a evitat să prezinte ciorna discursului său conducerii partidului tocmai fiindcă ştia că convingerea sa politică în problema naţională diferă de aceia a celorlalţi conducători ai partidului şi se temea că-i vor cenzura discursul tocmai în părţile pe care el le considera mai esenţiale.

In sprijinul celor susţinute mai sus se mai adaugă şi manifestările şi atitudinea lui PATRASCANU în problema evreiască.

Astfel la pag.4 din vol.I, LUCRETIU PATRASCANU se referă la unele medii intelectuale evreieşti, care aveau pentru el antipatie .

Intr'o declaraţie a se aflată la dosarul albastru, PATRASCANU, la pag.274 sus, ZILBER declară :

> "Cuocazia discursului dela Cluj, i-am făcut o critică aspră a unor pasagii pe care le consideram şovine. De aceiaşi părere era deatlfel şi soţia lui. După ce am terminat, mi-a răspuns "Nu te pricepi în politică". Cu aceasta a închis discuţia. Altădată i-am reproşat atitudinea lui în chestia caselor evreieşti. I-am spus că este atitudine de huligan. Răspunsul a fost " Comitetul Central este de acord cu politica dusă".

La pag.229 al.3, ZILBER declară :

> "Tot în vremea aceea sau altă dată (cred că era în primăvara 1945) am avut cu dânsul (PATRASCANU) o "discuţie" relativ dură, cu privire la casele evreieşti şi apoi alta referitoare la bunurile evreieşti. I-am reproşat că se poartă ca un huligan, că nu-şi ţine cuvântul de onoare. Mi-a răspuns că este linia partidului şi apoi a adăugat că "dacă îl zgârii bine pe FEIN apare evreul". Pentru nimic în lume nu a vrut să conceapă că nu are dreptate. Singurul argument era "nu ai cap politic. Nu pot da afară 15.000 de funcţionari ca să fac dreptate evreilor".

Tot privitor la această atitudine a lui PATRASCANU, la pag. 230 mijloc, biblioraft 1, ZILBER declară :

> "O singură dată am avut o discuţie, anume când s'a pus problema amendamentelor evreieşti şi el împreună cu TATARESCU au dat întâlnire unei delegaţii evreieşti şi nu au venit. L-am întrebat ce

înseamnă această lipsă de tact. Ca deobicei a dat din umeri. Pe urmă am continuat în trei împreună cu MAURER care i-a reproșat violent atitudinea lui.

La pag.6 jos, vol.I, BETEA declară , cu ocazia unei discuții cu anchetatorul său :

"Inainte de discursul dela Cluj, - lucrat din discuțiile pe care le avusese împreună, d-sa urma să mai țină unul, rezultat tot al unor discuții și anume despre chestiunea evreiască, într'un moment în care mulți evrei așezați în nucleu capitaliste făceau abuzuri și creiau o stare de spirit antisemită crescândă".

La pg.37 al.2 vol.I, HARI BRAUNER declară :

"Știu că la un moment dat când toată lumea era nelămurită de ce nu începe procesul criminalilor dela Iași care au comis progromul îngrozitor, l-am întrebat și eu pe PATRASCANU, dece nu mulțumește opinia publică care e revoltată că încă se mai amână această problemă. Mi-a răspuns nesatisfăcător că nu e timpul încă, că nu poate să o facă (aveam impresia că lasă a înțelege că nu i se permite).

"Cu ocazia unei cereri de numire într'un post de ziarist al Ministerului făcută de RALIAN MARIUS mi-a spus "Iar un evreu. E plin peste tot de ei".

La pag.162 al.6 vol.I., ELENA PATRASCANU declară :

"Soțul meu nu a vrut să țină cont de celula de partid dela Minister, spunând că acolo dictează un grup de "evrei afaceriști (așa i-a numit pe SCHREIBER, BACALU). Tot astfel a fost împotriva lui STERE, spunând că este agent rus și i-a arătat lui STERE o notă anonimă făcută de el, în care se vorbea despre acest lucru. Și aici i-am spus că nu ar trebui să facă acest lucru",

JEAN NICOLAU fost procuror general delegat la Cabinetul lui PATRASCANU arată că după reocuparea Ardealului de Nord în 1945, urmând a se numi în centrele minoritare, funcționari și dintre minoritari, PATRASCANU se opunea în general la numirea de magistrați și funcționari dintre minoritari, în special în județele din Nordul Ardealului, discuția făcându-se cu tov. VASILE LUCA care stăruia în acest sens.

Ca și citatele care preced pe acesta din urmă, manifestările lui PATRASCANU în problema evreiască fac să apară

./.

limpede concepţia mic-burgheză şi naţionalist şovină pe care PATRASCANU o avea în privinţa naţionalităţilor conlocuitoare şi ne duc la concluzia certă că atitudinea naţionalistă a lui PATRASCANU nu este o simplă deviere ci ea se încadrează în tr'un sistem de gândire şi acţiune a lui PATRASCANU, în contrast cu concepţia marxistă asupra problemei naţionale şi că prin acţiunile sale PATRASCANU urmărea în mod conştient o propagare a ideilor sale naţionaliste.

De aceia şi invinuirile aduse lui PATRASCANU în legătură cu existenţa unui curent naţionalist în partid reprezentat prin el, ne apar întemeiate, cu toate explicaţiile pe care PATRASCANU încearcă, să le dea şi în această privinţă.

Astfel, la pag.128 al.3 vol.2, albastru, PATRASCANU declară :

> "Această atmosferă şi asemenea informaţii
> (este vorba de informaţiile aduse de BETEA
> după ce PATRASCANU a ţinut discursul său la
> Cluj) care în realitate deformau şi realita-
> tea, iar la mine aduceau o totală abatere şi
> dela învăţăturile marxist leniniste şi dela
> linia partidului, m'au determinat să nu fac
> autocritică în chestia discursului dela Cluj,
> hotărâtă de Biroul Politic".

Tocmai această atitudine a lui PATRASCANU determinată şi întreţinută de laudele şi informaţiile lui BETEA ne dovedesc că în mintea lui PATRASCANU a încolţit ideia că are massele alături de el şi că va putea reuşi în acţiunile pe cont propriu pe care le va întreprinde. Cu această mentalitate a plecat PATRASCANU la conferinţa de pace dela Paris şi în mod cert poziţia sa a fost întărită prin discuţiile cu TATARESCU ca şi cu FRANASOVICI şi alţi fugari .

Plecând dela această constatare nu putem accepta explicaţiile vagi şi incomplecte pe care PATRASCANU le dă, în legătură cu discuţiile avute cu TATARESCU privitoare la memoriul redactat de acesta din urmă sau cu aluzia lui FRANASOVICI la existenţa unui curent naţionalist în partid, pe care PATRASCANU pretinde că a respins-o. Judecând prin prisma mentalităţii pe care PATRASCANU o avea în acel moment şi a speranţelor ce şi le punea într'o intervenţie a puterilor occidentale în ţara noastră, nu putem crede că PATRASCANU

./.

a respins această aluzie a lui FRANASOVICI ci dimpotrivă și-a însușit această aluzie și s'a sfătuit cu FRANASOVICI și cu TATARESCU asupra celor mai bune metode prin care ar putea valorifica "adeziunea" masselor la politica sa naționalistă.

Intr'o notă informativă aflată la pag.29 vol.1 albastru, se arată următoarele :

> "După discursul dela Cluj, PATRASCANU părea să fie mulțumit de efectul produs în opinia publică, dar puțin îngrijorat de critica Partidului. Imi explică însă că a avut ocazia sa discute cu autorități politice sovietice dela noi această chestiune și că puncul său de vedere nu era respins de acestea.
> Nu-mi amintesc dacă înainte sau după conferința de Pace dela Paris, PATRASCANU primise în prezența mea un telefon dela TATARESCU, telefon care a determinat întrebarea mea dacă nu este inconsecventă această intimitate cu un politician burghez, pe care PATRASCANU singur în Mai 1944 îl caracteriza de "infamă lichea", PATRASCANU mi-a răspuns că este "o necontestată valoare politică, acest TATARESCU".

Argumentele cu care PATRASCANU încearcă a se desvinovăți de acuzația ce i se aduce că ar fi reprezentat un curent naționalist în partid, nu ni se par convingătoare. Astfel, în declarația sa din 9 Aprilie 1951, pag.13, PATRASCANU declară :

> "FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului lui TATARESCU și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din țară. Am condamnat memoriul și în timpul discuției, FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în partid, lucru pe care eu l-am negat și respins categoric".

Mămoriul lui TATARESCU, după cum se știe, se declara pentru formula "bloc național" în interior și pentru legături politice cu Apusul. Dacă atât FRANASOVICI cât și PATRASCANU s'au declarat împotriva memoriului lui TATARESCU, nu este de înțeles cum a ajuns totuși FRANASOVICI să-i facă lui PATRASCANU o aluzie la existența unui grup naționalist în partid. Din felul cum se exprimă PATRASCANU se înțelege că FRANASOVICI nu i-a făcut numai o simplă aluzie pe care el a negat-o ci și o propunere pe care PATRASCANU pretinde că a respins-o.

Tot cu privire la cele discutate cu FRANASOVICI în timpul conferinței de pace dela Paris, la 17 Aprilie 1951 pag.35, PATRASCANU declară :

./.

"N'am discutat nici un moment despre existența vre-unui grup naționalist cu FRANASOVICI. El a făcut o simplă aluzie la existența unui grup naționalist în partid, pornind dela discuția memoriului lui TATARESCU. Eu am răspuns imediat și negam existența unui asemenea grup în partid ".

Este fapt cert că FRANASOVICI nu ar fi îndrăznit să facă o astfel de aluzie față de PATRASCANU dacă acesta ar fi avut o atitudine intransigentă care să nu se preteze la nici un fel de interpretare, după cum el/nu ar fi îndrăznit de exemplu să facă o astfel de aluzie în fața unui alt conducător al Partidului. Din aceasta tragem concluzia că PATRASCANU l-a încurajat pe FRANASOVICI prin întreaga lui atitudine și în urma faptului că PATRASCANU l-a pus la curent cu nemulțumirile sale și cu intențiile regimului nostru.

Pornind dela discuția memoriului lui TATARESCU, FRANASOVICI ar fi putut cel mult să facă aluzie la existența unui curent naționalist în guvern polarizat în jurul lui PATRASCANU și poate TATARESCU dar in nici un caz în sânul partidului, căci pentru aceasta era necesar ca FRANASOVICI să mai fi cunoscut și alți membrii de partid sau conducători care să se alăture concepțiilor lui PATRASCANU. Aceste chestiuni nu au fost discutate cu ocazia anchetei deși ele ar putea contribui la precizarea poziției naționaliste a lui PATRASCANU.

Este absolut necesară clarificarea unora dintre afirmațiile lui PATRASCANU, fără de care întreaga declarație nu are nici un înțeles. Dacă FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului care păcătuia tocmai prin nuanța sa șovină naționalistă, ce sens mai avea să facă o aluzie la existența unui grup naționalist în partid ? Dacă PATRASCANU însuși a condamnat memoriul, ce mai putea urmări FRANASOVICI prin aluzia făcută de el la existența unui curent naționalist în partid, devreme ce PATRASCANU își arătase opinia sa prin care condamna memoriul.

In legătură cu aceasta este cazul să observăm - și aceasta este valabil pentru întreaga desfășurare ulterioară a anchetei noastre - că ceea ce caracterizează ancheta noastră este tocmai faptul că principalii vinovați au vorbit foarte puțin și chiar în acest caz au încercat să inducă în eroare ancheta.

./.

Tocmai din această cauză trebue să exploatăm puținul cât, s'au hotărât cei anchetați în această problemă să ne dea, până la ultimele concluzii ce pot fi obținute prin discutarea absolut tuturor problemelor pe care le ridică. In ce privește pe PATRASCANU și ZILBER, pe baza materialului studiat, putem trage concluzia că aceștia s'au dovedit în general sensibili la argumentele logice întrebuințate în cursul anchetei și credem că prin această metodă se vor obține rezultate bune. Dar chiar în ipoteza negativă când cu toate argumentele, aceștia ar fi hotărâți să nu mărturisească mai mult decât până în prezent, încă putem conta pe o enervare a lor prin stăruirea permanentă și sistematică asupra unor chestiuni. Insăși adoptarea de către ei a unei poziții banditești de refuz de a ne urma pe linia arătată și de a trage concluzia vinovăției lor, va constitui un avantaj pentru noi știut fiind că acest refuz nu va putea fi permanentizat de ei și generalizat la toate problemele ridicate de anchetă.

Relațiile și discuțiile lui PATRASCANU cu TATARESCU ca și admirația pe care i-o purta și despre care am vorbit într'un citat mai sus menționat, se situează pe aceiași linie de manifestări naționaliste. Astfel în declarația sa din 8 August 1951, PATRASCANU pag.243, vorbind despre o discuție a sa cu TATARESCU în tren la înapoierea dela conferința de pace din 1946, declară :

> "In timpul discuției, TATARESCU a accentuat că după plecarea Comisiei de Control va exista mai multă libertate, iar în ceea ce privește textul broșurii lui GAFENCU - care a prilejuit discuția cu el, el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune Guvernul e bine să le spună emigrația. Deci am dedus anumite puncte de vedere comune cu emigrația".

Nici aici PATRASCANU nu precizează care sunt acele "anumite lucruri" pe care e bine să le spună "emigrația" și care sunt punctele de vedere comune ale lui TATARESCU cu "emigrația". Deasemeni nu arată ce conținea broșura lui GAFENCU și în ce constau criticile privitoare la politica guvernului GROZA și la sovietici.

./.

Dacă PATRASCANU nu s'ar fi temut că TATARESCU îl va demasca ca pe un partener voluntar al discuţiei pe care au avut-o în tren şi în alte ocazii când s'a întâlnit cu el, la Paris şi în ţară, nu exista nici un motiv ca PATRASCANU să-i mai restitue broşura şi odată întors în ţară putea să facă din aceasta un caz politic şi să-l demaşte pe TATARESCU.

PATRASCANU nu mai poate invoca de data aceasta scuza pe care a folosit-o în cazul BETEA că TATARESCU îi era prieten sau că i-a făcut servicii în trecut. Aici era vorba despre un om pe care PATRASCANU îl considera împreună cu ZILBER ca pe "cea mai sinistră canalie a burghezei româneşti" "infama lichea" la a cărui colaborare cu guvernul GROZA se opusese în 1945, care abuzase de încrederea lui cu ocazia tratativelor pentru formarea Blocului Partidelor Democratice înainte de 23 August 1944 şi pe care ar fi avut acum ocazia să-l compromită definitiv şi să-l scoată de pe arena politică.

Astfel cum s'au petrecut faptele, rezultă că PATRASCANU nu a făcut aceasta pentru că îl considera pe TATARESCU ca "o valoare politică indiscutabilă", ca pe un om "care iubeşte poporul român" , era de acord cu memoriul făcut de TATARESCU la Paris, era de acord cu formula "Blocul Naţional" preconizată de TATARESCU şi cu apropierea de ţările apusene după cum a fost de acord şi cu modificările aduse memoriului dela Paris de către TATARESCU etc., fapte pe care deci PATRASCANU trebue să le recunoască în declaraţia sa.

Că este aşa se poate vedea şi din răspunsul dat de PATRASCANU atunci când a fost întrebat cum de a îndrăznit TATARESCU să discute cu el asemenea chestiuni, în declaraţia sa din 8 August 1951, pag.245 :

> "N'a fost vorba de o îndrăzneală. Eu am lucrat în Comisia Păcii timp de un an şi TATARESCU s'a lăsat antrenat în discuţie, eu l-am încurajat,ca să-mi dau seama de gândirea lui".

Argumentul ar fi fost valabil dacă întorcându-se dela Conferinţa Păcii, PATRASCANU ar fi adus la cunoştinţa Partidului atitudinea lui TATARESCU ajutând astfel la demascarea acestui aventurier politic. Acest lucru PATRASCANU

./.

însă nu l-a făcut astfel că nu poate fi vorba că urmărea numai "să-şi dea seama de gândirea lui TATARESCU.

Pentru confirmarea legăturilor politice dintre PATRASCANU şi TATARESCU este interesant ceea ce declară MARGULES la pagina 33, dosar ZILBER :

"ZILBER este convins că PATRASCANU este arestat la Moscova şi că se va înscena un proces TATARESCU-PATRASCANU".

ZILBER cunoaşte deci unele legături ale lui PATRASCANU cu TATARESCU despre care nu a vorbit în anchetă şi care denotă identitatea de vederi şi apropierea politică dintre aceştia. Dacă coroborăm această declaraţie cu cele arătate de RUPENIAN, care ar fi aflat dela RATIU ANTON şi TOROSSIAN că şi TATARESCU urma să facă parte din grupul celor ce se pregăteau să fugă din ţară, împreună cu PATRASCANU, înţelegem că discuţia din tren cu TATARESCU şi colaborarea dela Paris la redactarea memoriului, nu erau întâmplătoare.

In declaraţia din 17 Aprilie 1951 pag.37, PATRASCANU declară :

"N'am discutat cu STEFANESCU şicu nimeni de pe pământ formarea unui partid naţionalist,pentrucă o asemenea observaţie nu mi-a trecut nicicodată nici prin cap, nici în vis măcar. Eu am avut deviaţii naţionaliste carem'au situat pe o poziţie naţionalistă falsă în partid, dar nu am ajuns până acolo încât să-mi treacă prin minte măcar o clipă, formarea unui partid naţionalist".

In ciuda susţinerilor sale, discursurile lui PATRASCANU dela Cluj din 1945-1946 ca şi faptul că ele au fost concepute cu material procurat de BETEA şi GOLOPENTIA (indirect MANUILA) ale căror opinii naţionaliste sunt cunoscute,şi nu au fost prezentate partidului spre a nu fi cenzurate, denotă că prin conţinutul discursurilor sale PATRASCANU urmărea câştigarea maselor tocmai cu lozincile sale naţionalist şovine. De aici şi până la ideia formării unui partid naţionalist nu este o distanţă atât de mare.

./.

In privința aceasta, există în materialul nostru și alte declarații pe care ne putem sprijini în susținerea acestei teze.

Astfel, în declarația sa din 2o Iunie, pag.4., SILVIU CRACIUNAS arată legăturile lui PATRASCANU cu SABIN MANUILA, prin mijlocirea lui BETEA. Cunoscând convingerile și fuga din țară a lui MANUILA , putem trage concluzia că și PATRASCANU - care a cunoscut preparatdvele de fugă ale lui MANUILA și nu le-a denunțat partidului - de situa pe aceiași poziție naționalistă.

PAVEL CONSTANTIN în declarația sa din 22 Oct.1951, pag.12, arată că punctul de vedere al lui PATRASCANU se înscrie pe"linia intereselor permanente și vitale ale țării" și că PATRASCANU s'a dovedit a fi " un om cu înaltă grijă și dragoste pentru interesele permanente și fundamentale ale României" (citește ale burgheziei române).

Tot PAVEL CONSTANTIN în declarația sa din 6 Sept.1951 pag.4 declară :

> "Vedeam rezolvate toate aceste probleme în cadrul unui guvern de uniune națională, având două direcții etc."

iar ceva mai jos :

> "BETEA împărtășea în parte punctul meu de vedere și apreciam că LUCRETIU PATRASCANU ar întruni în acele vremuri aderența maselor și ar merge pe linia intereselor țării, prin manifestarea punctului său de vedere politic la întrunirea dela Cluj și prin cele 2-3 cărți pe care le publicase".

x

x x

Legăturile lui PATRASCANU cu MANUILA prin mijlocirea lui BETEA, apar din materialul care-l avem tot ca o manifestare a înțelegerii ce exista între aceștia pe linie naționalistă. Este adevărat că cu excepția lui STEFAN POPESCU și RUPENIAN care au arătat în unele declarații ale lor că

./.

este posibil ca PATRASCANU să se fi întâlnit direct cu MANUILA la Snagov, nu avem alte dovezi ale unui contact personal între aceştia doi. Dar acest contact nici nu era necesar dat fiind faptul că BETEA se vedea atât cu MANUILA cât şi cu PATRASCANU, putând astfel stabili o legătură şi o informare permanentă a celor doi.

PATRASCANU a reuşit să presinte în anchetă pregătirile de fugă ale lui MANUILA ca fiind o iniţiativă personală a lui BETEA şi faptul că se pregătea fuga lui în acelaş avion cu MANUILA ca o simplăîntâmplare, fără vre-o legătură cu raporturile ce existau de mai înainte între el şi MANUILA. Dar acest lucru nu poate fi exact deoarece BETEA arată în declaraţiile sale că dr. MANUILA l-a rugat la un moment dat să-i comunice lui PATRASCANU că niştе englezi sau americani vor să stea de vorbă cu dânsul. In altă declaraţie a sa dela pag.26 al.2 vol.I. BETEA declară :

> "Este adevărat că în afară de aceste lucruri dl. dr. SABIN MANUILA mi-a comunicat că are informaţiile sale, că Partidul Comunist vrea să elimine orice urmă de a actului dela 23 August,pentrucă acest act să nu mai amintească de istorici. Deci, că este inevitabil ca dl. PATRASCANU să fie găsit vinovat şi eliminat".

Acesta este adevăratul motiv pentru care PATRASCANU nu l-a denunţat pe BETEA când în Oct.1947 acesta i-a propus să plece împreună cu MANUILA.

Toate aceste manifestări ale lui PATRASCANU ca şi raporturile sale cu BETEA, cu GOLOPENTIA, cu MANUILA, cu TATARESCU ale căror concepţii naţionaliste le împărtăşea, ne fac să credem că discursurile dela Cluj şi în special ultimul, au fost rezltatul unei acţiuni conştiente, duşmănoase şi premeditate prin care urmărea să creieze dificultăţi partidului.

Incercând să-şi facă o bază de masse din elementele naţionaliste şovine, PATRASCANU a lansat în 1946 cunoscutul său discurs dela Cluj, menit să producă o ascuţire a relaţiilor dintre români şi maghiari, să sabotese munca desfăşurată de partid în Ardeal şi să încurajese organisaţiile studenţeşti naţionaliste.

./.

In acest sens, PATRASCANU declară la pag.138, vol.2:

"Nu am arătat în prealabil textul cuvântării dela Cluj conducerii Partidului, știind de mai înainte că nu va fi de acord cu tendința naționalistă a acestei cuvântări. Părerea că forurile de conducere ale partidului nu vor fi de acord cu tendința cuvântării pe care o pregăteam, am dedus-o în mod concret din faptul că cuvântarea mea ținută la Cluj în Iunie 1945, care avea și ea o tendință naționalistă, a fost criticată de conducerea partidului. Al doilea temei a fost faptul că cu o lună înainte am scris un articol pentru Scânteia tot despre Ardealul de Nord, pe care arătându-l lui GHEORGHIU DEJ, acesta a fost împotriva publicării lui, socotindu-l inoportun".

"Totuși am ținut această cuvântare din Iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regimului nostru răpindu-i lui MANIU posibilitatea de a apărea ca singur apărător al Ardealului de Nord".

iar la pag.148 penultimul alineat, PATRASCANU declară :

"Cuvântarea mea dela Cluj din Iunie 1946, a însemnat și ea o gravă abatere dela linia partidului în chestiunea națională, abatere care a fost utilizată și de șoviniștii români și de cei maghiari.

"Influența atmosferei din Ardealul de Nord după cum și vechi rămășițe naționaliste, au contribuit deopotrivă la darea unui conținut acestei cuvântări care în anumite pasagii au putut fi interpretate în sens șovin pentrucă prin afirmațiile pe care le cuprind purtau acest caracter. Această cuvântare în loc să ușureze apropierea între naționalitățile conlocuitoare, urmărită în mod consecvent de partidul nostru, a dat naștere la discuții care au îngreunat-o și au născut doar dificultăți dăunătoare."

Străduința lui PATRASCANU de a prezenta această acțiune ca o deviere de dreapta, este inutilă față de faptul că nu a dat urmare hotărârii partidului de a-și face o autocritică publică prin care să recunoască abaterea comisă și să revie asupra ei. Persistarea pe această linie, consultarea lui BETEA și GOLOPENTIA asupra materialului care a servit la întocmirea discursului, omisiunea de a presenta tovarășilor din C.C. ciorna discursului de teamă că discursul îi va fi cenzurat, informațiile admirative ale lui BETEA la care se adaugă și refuzul de a-și face autocritica, arată că aici era vorba de o acțiune conștientă și deliberată a lui PATRASCANU, BETEA și ceilalți din grup, de a face o spărtură în rândurile partidului prin fluturarea unor lozinci naționaliste șovine care să antreneze o parte a populației din Ardeal

împotriva naționalităților conlocuitoare și pentru a lovi în unitatea partidului.

Cele de mai sus sunt confirmate de însuși PATRASCANU în declarația sa dela pag.176 al.3 vol.2 albastru :

> "Greșita mea poziție în problema națională am agravat-o prin faptul că am refuzat să condamn public greșelile mele,mai ales după ce tov.GHEORGHIU DEJ fixase din nou clar și categoric linia partidului în această problemă de cea mai mare însemnătate pentru regimul nostru democratic și după ce biroul politic hotărâse să-mi fac public autocritica. Orgoliul personal și o ambiție mic burgheză, o falsă înțelegere a prestigiului și a popularității , stau la basa acestui refuz, refuz care închidea o greșală și politică și organizatorică".

In ce privește persoanele care au colaborat cu PATRASCANU la alcătuirea acestui discurs din materialul anchetei au rezultat următoarele :

Deși în declarația sa dela pag.12o vol.2 albastru, PATRASCANU susținea că nu s'a consfătuit cu BENEA înainte de a ține discursul dela Cluj în 1946, pe care pretindea că l-a pregătit cu materialul provenit dela Ministerul de Externe, în declarația sa dela pag.128, al.3. acelaș volum, PATRASCANU arată :

> "In pregătirea materialului acestei conferințe l-am folosit pe BENEA foarte mult. Fiind ardelean, crezând că cunoaște exact stările din Ardealul de Nord, și nu mai puțin starea de spirit de acolo, care pentru mine conta foarte mult, am utilizat isvoarele lui de informație. Astfel, materialul statistic, unele citate din cărți, maghiare și unele aprecieri (nu-mi amintesc exact care, dar cred îndeosebi asupra populației maghiare flotante) le-am luat dela el".

Ezitarea lui PATRASCANU în a recunoaște că BENEA l-a ajutat la întocmirea discursului dela Cluj, se datora probabil temerii lui PATRASCANU că organele anchetatoare vor face legătură între propunerile și pregătirilede fugă făcute de BENEA și activitatea comună a ambilor pe linie naționalistă.

Totuși, din declarațiile lui PATRASCANU reiese această colaborare care s'a manifestat nu numai cu ocazia cuvântării dela Cluj, ci și în celelalte acțiuni prin care PATRASCANU

./.

urmărea auto-popularizarea lui. Astfel la pag.11 al.8 din vol. I, PATRASCANU declară :

> "Dacă îmi amintesc bine BETEA a venit la mine după prima mea cuvântare dela Cluj în vara lui 1945, când am organizat prima caravană de ajutorare a Maramureşului. Imprejurările în care a venit nu-mi reamintesc dar sigur este că atunci am reluat contactul cu el".

Iar la pag.127 vol.2 albastru, al.2 PATRASCANU declară :

> "BETEA a apărut însă - dacă îmi amintesc bine după prima mea cuvântare dela Cluj + Iunie 1945. Ceeace sunt sigur este că l-am utilizat la caravana pentru Maramureş pe car am format-o imediat apoi. Din acel moment BETEA însă a devenit "devotatul meu" Tipic pentru lipsa mea de vigilenţă : nu m'am întrebat de unde vine în realitate acest BETEA, ce relaţii are, ce mediu frecventează, care îi este viaţa de toate zilele, care îi este trecutul, chiar care îi este concepţia şi gândirea lui".

ALEGEREA lui BETEA pentru a colabora la întocmirea discursului dela Cluj cât şi pentru toate celelalte acţiuni personale ale lui PATRASCANU, nu este datorată lipsei de vigilenţă a lui PATRASCANU aşa cum pretinde acesta ci acordului dintre ei asupra problemei naţionale. In acest sens se poate trage concluzia că şi caravana de ajutorarea Maramureşului a fost concepută de PATRASCANU tot ca o manifestare naţionalistă, unde BETEA se simţea la largul lui. Nu era vorba aci de o simplă campanie electorală ci de câştigarea popularităţii lui PATRASCANU prin agitarea unor lozinci şovine naţionaliste.

Cele de mai sus sunt confirmate tot de PATRASCANU în declaraţia sa dela pag.156 vol.2.albastru al.2 :

> "După întoarcerea mea dela Moscova nu-mi amintesc să-l mai fi văzut pe BETEA sau dacă l-am văzut a fost cu totul întâmplător. Ceea ce ţin bine minte este că s'a prezentat la mine după prima mea cuvântare dela Cluj -Iunie 1945 - lăudând foarte mult conţinutul ei şi informându-mă de răsunetul mare în Ardeal pe care l-a avut. BETEA fiind ardelean informaţiile şi laudele lui au găsit ecou la mine. Din acel moment începe colaborarea mea strânsă cu BETEA şi anume l-am însărcinat să se ocupe de organizarea ajutorării Maramureşului care se hotărâse chiar atunci după propunerea mea. BETEA a fost imediat de acord văzând şi aici o chestie naţională".

./.

La pag.13 al.6 din vol.I, PATRASCANU arată :

"Toate aceste comunicări nu luau forma unor discuţii propriu-zise, ci ni le servea ca informaţii. De unde îşi lua BETEA aceste informaţii nu m'am întrebat dar ştiam că el călătoreşte pe linia statisticei mult, că se învârte în cercuri intelectuale.

Deşi aceste informaţii trebue să recunosc mă influenţau, totuşi nu le-am dat atâta importanţă încât să cercetez mai adânc originea lor. Mai ales cum am spus, aceste informaţii nu aveau un caracter organizat. Totuşi lui BETEA şi acestor informaţii cred că se datoreşte în bună parte atmosfera naţionalistă creiată în jurul meu. Şi tot aci trebue să spun că, în legătură chiar cu BETEA eu nu am făcut decât insuficiente încercări de a împrăştia această atmosferă".

Colaborarea cu PATRASCANU este confirmată şi in declaraţiile lui BETEA.Astfel, la pag.87 jos, vol.1 albastru, într'o declaraţie a sa BETEA declară :

"Problema cu ungurii o punea întotdeauna el PATRASCANU, şi nu eu. Spunea că VASILE LUCA în felul cum pune problema dăunează formulelor comuniste. Am avut 8-9 conversaţii cu PATRASCANU pe această problemă. Discuţiile durau dela 10 minute până la o oră".

Atitudinea antipartinică şi duşmănoasă a lui PATRASCANU apare aci mai clar ca oriunde : PATRASCANU membru în Biroul Politic al C.C. discutând cu un nemembru de Partid cum era BETEA, "greşelile" tov. VASILE LUCA cu care PATRASCANU era coleg în Comitetul Central. Aceasta ilustrează înţelegerea deplină care exista între PATRASCANU şi BETEA în problema naţională şi înlătură definitiv susţinerile lui PATRASCANU că nu-i acorda nici o importanţă lui BETEA şi că acceptând propunerile lui de fugă, urmărea numai să scape de BETEA care îi devenise incomod etc.

La pag.88 al 4 din vol.1 albastru, PATRASCANU, BETEA declară :

"Discurs pe care mi l-a citit sub formă de primă redactare acasă la d-sa in str. Vasile Lascăr 100, d-nei PATRASCANU, d-lui HERBERT ZILBER şi mie. Directorul de cabinet al d-sale (RUPENIAN) a asistat numai câteva minute" .

./.

41

Este vorba în acest citat despre declarația contelui KAROLYI pe care PATRASCANU o citea celor arătați mai sus pentru a se sfătui cu ei asupra atitudinei ce urma s'o ia și a modului cum să fie întocmit discursul în problema Ardealului.

Colaborarea cu GOLOPENTIA la întocmirea acestei cuvântări este arătată de PATRASCANU în declarația sa dela pg.23 al.3 vol.I. :

> "In legătură cu cuvântarea dela Cluj, cu GOLOPENTIA nu am discutat niciodată, dar o parte - cred că chiar cea mai mare parte - din materialul adus de BETEA era prelucrat de GOLOPENTIA" .

In ce o privește pe ELENA PATRASCANU, aceasta, după cum resultă din declarația lui PATRASCANU dela pag.73 al.2 vol.2, a fost împotriva cuvântării dela Cluj în forma în care PATRASCANU a ținut-o și ea l-a acuzat atunci că dovedește manifestări naționaliste. Deasemeni ea era împotriva relațiilor cu BETEA care nu îi inspira nici un fel de încredere. Aceste observațiuni ale ELENEI PATRASCANU nu l-au împiedicat însă pe PATRASCANU să continue legăturile sale cu BETEA și să-i acorde întreaga sa încredere, aceasta probabil deoarece era de acord cu linia naționalistă a acestuia.

Iată într'adevăr - schițate de PATRASCANU - obiecțiunile ELENEI PATRASCANU (pag.148 jos vol.I.PATRASCANU) :

> "Imi amintesc discuția aprinsă pe care am avut-o cu ea (ELENA PATRASCANU) în ce privește cuvântarea dela Cluj din 1946. Ea a fost împotriva acestei cuvântări încă de când am început să-i spun cam ce vroiam să vorbesc la Cluj și deși în public s'a abținut să se manifeste împotriva mea - a criticat conferința după ce a ascultat-o. Nu o singură dată în legătură cu discuțiile noastre asupra Clujului mi-a reproșat (atunci când problema nu se discuta în presă și literatura noastră) că mă fac vinovat de declarații naționaliste și că mă las influențat în acest sens de atmosfera din Ardeal sau de unele informații aduse de BETEA sau de alții".

Desigur că tot în vederea unei colaborări ZILBER îi cerea lui MANUILA în 1946 înainte de a pleca la Paris, informații în legătură cu problema Ardealului, fapt recunoscut de ZILBER în declarația sa dela pag.257 jos,biblioraft 1 ;

Contribuția lui ZILBER la alcătuirea discursului lui PATRASCANU dela Cluj, nu apare ca suficient dovedită deoar

./.

rece în declarațiile sale PATRASCANU arată că BELU ZILBER a criticat această cuvântare, mai ales în pasagiul unde vorbea de rolul poporului român.PATRASCANU nu precizează însă în declarația sa dela pag.4 al.4 vol.I despre ce anume se vorbea în acest pasaj și în ce constau criticile lui BELU ZILBER.

Cu tot citatul dat mai sus în care PATRASCANU vorbește despre criticarea discursului dela Cluj de către ZILBER, totuși din declarația lui NAVODARU din 2 Iulie 1951, apare că ZILBER a colaborat și el la întocmirea acestui discurs deoarece întâlnindu-i pe ZILBER și PATRASCANU cu câteva zile înaintea ținerii acestui discurs, ZILBER i-a spus lui NAVODARU că a lucrat câteva zile cu PATRASCANU la un discurs pe care acesta îl va ține la Cluj și care va face senzație.

Deși din unele citate de mai sus s'ar părea că discursul lui PATRASCANU dela Cluj a fost dezavuat și criticat atât de ELENA PATRASCANU cât și de BELU ZILBER, atitudinea șovină a acestora în problema națională și faptul că împărtășeau aceleași idei ca și LUCREȚIU PATRASCANU, apare dintr'o declarație a tov. PREOTEASA aflată lapag.292 mijloc vol.I albastru PATRASCANU :

> "De pildă, chiar la prima ședință de redacție în noaptea de 23 spre 24 August, la propunerea mea de a publica (în România Liberă) un avertisment pentru sași, avertizându-i că-i vom trata fără cruțare în cazul că se vor ralia trupelor germane, toți cei de față, ZILBER, ELENA PATRASCANU, SEBASTIAN și GOLOPENTIA, au cerut să adresăm acelaș avertisment și ungurilor din Transilvania. Le-am argumentat fără să-i verbim că ar fi nejust politicește și practic o provocare și nu l-am publicat. BELU ZILBER a părăsit definitiv redacția României Libere tocmai pentru că am refuzat să-i public un articol neștiințific, anti-marxist dar lăudabil la adresa cărții tov. PATRASCANU "Problemele de Bază". Mi-am dat repede seama că elementele din jurul tov. PATRASCANU sunt străine de spiritul partidului sau chiar dușmane".

Acest conflict despre care nici ZILBER nici PATRASCANU nu au pomenit nimic în declarațiile lor (din redacția României Libere) - petrecut în timpul acela de activitate febrilă în primele zile de după 23 August, în momente când interesul Partidului trebuia să, primeze, trecându-se peste orice considerațiuni personale, BELU ZILBER și ELENA PATRASCANU ridică această,obiecțiune tipic nemarxistă și care denotă

./.

43

că şi-au însuşit atitudinea lui PATRASCANU în problema naţională.

In ce o priveşte pe LENA CONSTANTE aceasta la pag.57 jos din vol.3 declară :

> "In urma acestei călătorii (dela Cluj) şi eu eram de părere ca şi PATRASCANU şi ELENA că în Transilvania Partidul estecîn mâna ungurilor".

Precizarea atitudinei lui PATRASCANU în problema naţională prin propriile sale mărturisiri care să complecteze şi să confirme declaraţiile din care am extras citatele de mai sus ale celorlalţi arestaţi în această problemă, constitue o sarcină de prim ordin, la reluarea acchetei.

Intr'adevăr, cu toate numeroasele declaraţii citate, în această problemă, ca şi în toate celelalte pe care le-a ridicat ancheta, PATRASCANU a mărturisit foarte puţin şi foarte vag care au fost manifestările sale duşmănoase partidului prin care urmărea auto-popularizarea sa. In problema de faţă interesează o expunere proprie a lui PATRASCANU din care să rezulte concepţiile sale în problema naţională,conţinutul celor două cuvântări ţinute la Cluj în 1945-1946, conţinutul articolului prezentat tov. GHEORGHIU DEJ în problema Ardalului cu care acesta nu a fost de acord, cine a colaborat la alcătuirea şi procurarea materialului statistic,necesar acestui discurs, criticile formulate de conducătorii partidului nostru după primul ca şi după al doilea discurs, motivele reale pentru care a refuzat să-şi facă autocritica hotărâtă în Biroul Politic, atitudinea sa în problema evreiască. Toate acestea analizate în adâncime, fără confuzii şi fiind urmărit îndeaproape în răspunsurile sale, pentru a nu-i da posibilitate ca în majoritatea declaraţiilor sale în loc să clarifice problema, să mai adauge şi alte puncte noi care să o complice.

\+

\+ \+

GRUPUL DE ELEMENTE DUSMANOASE DE CARE S'A INCONJURAT PATRASCANU

La acest capitol vom reda astfel cum rezultă din întreg materialul studiat, componența și activitatea grupului de simpatizanți și sprijinitori ai acțiunilor lui PATRASCANU, recrutați în bună parte de ZILBER și BETEA cum și a oamenilor de care s'a înconjurat PATRASCANU în timpul ministeriatului său și întreaga sa activitate, șefi de cabinet, colaboratori etc.

Deși străduințele anchetei de a stabili o legătură organizatorică și un plan preconceput de acțiune în vederea atingerii unor anumite obiective și a uneltirii împotriva regimului nu au dus până acum la nici un rezultat concret, considerăm totuși că acest grup de prieteni, simpatizanți, colaboratori etc. a desfășurat în legătură cu PATRASCANU o activitate dușmănoasă, a fost dirijat de PATRASCANU, BETEA și ZILBER și a avut un rol bine determinat în informarea lui PATRASCANU, în sprijinirea și popularizarea acțiunilor sale, iar mai târziu la pregătirile sale de fugă în străinătate.

In sprijinul afirmațiilor noastre de mai sus, avem o serie întreagă de declarații ale lui PATRASCANU și ale celorlalți cercetați din care se poate deduce existența și activitatea acestui grup.

Astfel, la pag.131 al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

> "Nici o clipă n'am luat în serios un asemenea gând sau o asemenea eventualitate (Este vorba despre fugă). Dar aceasta a însemnat totuși din partea mea o mare ușurință, pentrucă BETEA, după cum am văzut în urmă, a luat lucrul foarte în serios și a pregătit "băeții în acest sens" - în realitate pentru că o asemenea eventualitate îi corespundea dorinței lui intime de aventură, a unei plecări în străinătate, pentru a se afla în treabă etc."

La pag.158 sus, vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

> "Vorbesc de dorința mea începând din 1947, de a mă integra fără rezervă în rândurile partidului. A existat această dorință dar ea nu a fost consecvent realizată din acest punct de vedere. Si exemplu cel mai bun e tocmai BETEA.

./.

Pentru că aşi fi trebuit să nu-l trimit în străinătate, dar să am o explicaţie cu el în care să-i arăt dece socotesc activitatea mea trecută greşită şi astfel politiceşte să o rup cu el şi cu toţi ai lui. Totodată să discut toată chestia - cel puţin la Cadre, dacă nu cu tov. din Biroul Politic. Am mers însă pe linia compromisului, am voit să scap de BETEA şi de banda lui dar să nu-l "jicnesc" şi mai ales să nu mă arăt"nerecunoscător"faţă de el şi de ai lui.

La pag.16o sus, vol.2 albastru, LUCRETIU PATRASCANU declară :

"După plecarea lui BETEA, am început să mă gândesc la legăturile lui BETEA cu MĂRUJIA,pe care mi le-a ascuns şi unde mă antrenase şi pe mine prin simplul fapt al legăturilor mele cu BETEA... Stiam că cu toată supărarea acuzată de refuzul meu,va reveni cu propunerea lui. Aceasta pentru a rupe radical şi cu BETEA şi cu toată banda lui, am hotărât să-i fac pe BETEA să creadă că sunt gata de astă dată să-i urmez sugestiile şi să plec împreună cu el şi cu toţi ai lui cu avionul de care îmi spunea că dispune."

Si în declaraţiile sale dela pag.16o mijloc vol.2 albastru şi 18o jos vol.I PATRASCANU vorbeşte despre "BETEA şi oamenii lui sau despre"cercul lui BETEA" iar lapag.141, al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Pe ultimii doi (PAVEL si RETEGAN) nu-i cunosc Nici nu ştiu cum arată la faţă. BETEA mi-i recomanda însă ca "sinceri admiratori" ori"noi şi oamenii mei" .

Făcând abstracţie de justificările pe care PATRASCANU le caută la fiecare problemă ridicată în anchetă,pentru a arăta "greşita sa orientare politică " şi a se spăra de vina de a fi colaborat conştient cu ei în activitatea lor duşmănoasă împotriva partidului şi a regimului, ceea ce vrem să sublinie̦m în citatele de mai sus, este faptul că însuşi PATRASCANU redă existenţa acestui grup despre care BETEA îl ţinea permanent în curent şi despre care obişnuia să vorbească referindu-se la "băeţii lui". Sunt oamenii pe care PATRASCANU conta în acţiunile sale duşmănoase şi antipartinice, despre a căror existenţă era continuu informat de către BETEA şi cu care spera să-şi realizeze intenţiile sale criminale.

./.

Că aceasta nu este o simplă ipoteză a noastră o dovedește declarația ELENEI PATRASCANU dela pag.55 vol.I :

> "Intr'o zi - cred că puțin timp înainte de a fi arestat BETEA - ILEANA POPESCU mi-a spus să-i trimit lui LUCREȚIU PATRASCANU complimente din partea "băeților" și să-i spun că-i stau la dispoziție pentru orice".

iar la pag.87 sus, vol.I., ELENA PATRASCANU declară :

> "Așa cum privesc acum, îmi dau seama că relațiile cu BETEA erau cu atât mai condamnabile cu cât BETEA nu era singur ci avea o serie de prieteni cu care probabil se sfătuia : BIRO [redacted] RATIU, STEFAN POPESCU, PAVEL, MICEA, GOLOPENTIA, despre alții nu știu".

Ceea ce rezultă cu evidență atât din declarațiile proprii ale lui PATRASCANU cât și ale celorlalți cercetați, este că PATRASCANU, ca o linie generală de conduită, nu a apelat încă dela început la cadrele Partidului spre a i se da oameni de care să se ajute în munca sa, preferând să-i recruteze singur sau cel mult prin mijlocirea lui ZILBER și BETEA. PATRASCANU s'a înconjurat și a fost ajutat de o serie de elemente dubioase : oameni de încredere ai agentului american SABIN MANUILA, GOLOPENTIA, BETEA, RATIU, afaceriști ca TOROSSIAN, elemente oportuniste și suspecte ca ILEANA POPESCU și LENA CONSTANTE mai târziu și HARRY BRAUNER și că a folosit ca pe sfătuitorul său cel mai apropiat pe BELU ZILBER care dupăcum arătam mai sus, i-a plasat pe toți acești "colaboratori".

Ajutat de toți aceștia și de alte elemente pe care le vom menționa mai departe, PATRASCANU ca un dușman înverșunat al Partidului și al Uniunii Sovietice, a desfășurat o serie de acțiuni de autopopularizarea sa și defăimarea conducerii Partidului. A dus pretinse acțiuni de ajutorare în Maramureș a făcut propagandă în alegeri pentru promovarea intereselor sale personale, a lansat diferite svonuri dușmănoase împotriva tovarășilor din Comitetul Central, comentează nefavorabil o serie de hotărâri ale Biroului Politic.

./.

Pe unii dintre aceștia, pentru a camufla mai bine activitatea și concepțiile lor politice, îi încadrează în partid și-i folosește ca gardă de încredere, denaturând și difuzând în mod tendențios diverse acțiuni ale partidului. In Minister, deasemeni s'a folosit de colaboratori dubioși ca MICGA, RATIU, NICOLAU, RUPENIAN și DUTESCU.

Dintre aceștia, BETEA, RATIU și PAVEL căutau să strângă aderenți ai grupului PATRASCANU printre cunoscuții lor și în special printre funcționarii dela I.C.S.

După cum arătam mai sus, BELU ZILBER este acela care i-a recomandat lui PATRASCANU pe cei mai mulți participanți la acest grup. Astfel, GOLOPENTIA, BETEA, RATIU, OANCEA, STEFAN POPESCU, ILEANA POPESCU (toți dela I.C.S.) TOROSSIAN, FLORIN TEODORU, i-au fost presentați lui PATRASCANU de către ZILBER care se află în fruntea acestei clici și au fost întrebuințați apoi în acțiunile arătate.

In privința întrebuințării lui ZILBER de către PATRASCANU și a colaborării în ilegalitate cu el, cu toate avertismentele primite și în privința motivelor care au determinat această colaborare, din declarația lui PATRASCANU cu data de 12 Iunie 1951, se vede că acesta cunoștea învinuirile ce i se aduceau lui ZILBER :

.. "In 1936, când m'am legalizat, într'o conversație cu GOGU RADULESCU, discutând despre BELU ZILBER, mi-am exprimat părerea față de GOGU RADULESCU că BELU ZILBER a fost achitat în proces, în urma unui compromis cu siguranța".

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-l folosească intens pe ZILBER fără a se mai preocupa de proasta reputație a acestuia și chiar după interzicerea Secretariatului prin tov. PARVULESCU de a mai primi case conspirative dela ZILBER. Deasemeni deși acest lucru i se interzisese, PATRASCANU l-a numit pe ZILBER și în colectivul ziarului "România Liberă" (vezi decl. PARVULESCU din dos. de partid ZILBER pag.69, contestată în întregime de PATRASCANU).

Totuși în declarația sa din 7 Mai 1952, fiind din nou întrebat dacă vre-unul din conducătorii partidului i-a atras atenția că ZILBER este spion, PATRASCANU răspunde afirmativ adăugând chiar că și după aceasta a continuat legăturile cu ZILBER.

./.

Lipsită de o bază de încredere, legătura dintre PATRASCANU și ZILBER se limita deci la concepțiile banditești ale ambilor și uneltirile lor comune împotriva regimului nostru.

In timpul plecării lui PATRASCANU la Paris, BRAUNER, RUPENIAN, LENA CONSTANTE, JEAN NICOLAU, IUJLOPOL și BETEA, țin consfătuiri în care trec în revistă evenimentele din -țară și îi comunică prin diferite mijloace "că i se subminează popularitatea" cu intenția mărturisită de HARY BRAUNER într'una din declarațiile sale, de a-l hotărî eventual să rămâie în străinătate. (Vezi sinteza 1-lo jos).

O bună parte dintre aceia care făceau parte din acest grup, urmau să fie incluși în grupul fugarilor care urmau să părăsească țara împreună cu PATRASCANU și MANJIIA și anume : LENA CONSTANTE, BETEA, RATIU, PAVEL, GEORGESCU ROBERU și criminalul de război DANIELESCU.

Consecvent cu întreaga sa atitudine în anchetă, PATRASCANU a invocat ca o scuză pentru faptul că s'a înconjurat de astfel de elemente, lipsa sa de vigilență. Ca și in celelalte probleme PATRASCANU a considerat că recunoașterea unei slabe orientări politice, a lipsei de vigilență iar uneori a lichelismului și a lipsei sale de principialitate, vor fi în orice caz mai avantajoase din punct de vedere penal decât recunoașterea faptului că în mod conștient s'a înconjurat de acești oameni ale căror sentimente de dușmănie față de partid îi erau cunoscute și cu care conta că va lovi în unitatea partidului.

Astfel la pag.22 jos, vol.2 albastru, PATRASCANU declară

> "Astfel în munca mea la Minister n'am dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii,socotind că prin mijloace de convingere voi putea apropia o parte din acest corp care nu putea fi înlocuit ușor și în scurtă vreme... Acestui fapt se datorește și lipsede vigilență față de unele elemente cu care am colaborat... IUJLOPOL care a luat atitudine reacționară".-

La pag.35 vol.1 LUCRETIU PATRASCANU declară :

> "In ce privește colaboratorii dela Minister, a procedat de cele mai multe ori mai mult decât superficial în alegerea lor și în cercetarea lor, a trecutului lor. Așa a fost cu putință să am secretar

./.

general sub ANTONESCU. Eu l-am luat ca secretar general pentru că era singurul simpatizant prin 1935-1936, cunoscut de mine printre magistraţi; sau pe POULOPOL, care numai după câteva luni am aflat că are o moşie căsută sub expropriere. Imi fusese recomandat ca un înverşunat anti-legionar şi persecutat de regimul antonescian, ceea ce era adevărat. L-am luat pe MICSA la cabinet, după recomandarea lui BETEA, ca să aflu după aproape un an c'ar fi avut legături cu legionarii. Pe BETEA l-am întrebuinţat după simpla recomandaţie a lui BELU, fără să cercetez nici trecutul lui, nici relaţiile lui, nici felul lui de viaţă".

La pag.127 vol.2, albastru LUCRETIU PATRASCANU declară:

"Si aici când mă gândesc să fac o analiză asupra tuturor oamenilor cu care am lucrat şi care m'au înconjurat, faţă de toţi am adoptat aceste criterii false, amăgitoare, primejdioase. După ce în ilegalitate cântăream fiecare om şi mă uitam la el din toate punctele de vedere, deodată , după 23 August am uitat şi abandonat cu totul aceste sănătoase şi juste mijloace".

In raport cu BETEA în special, argumentele întrebuinţate de PATRASCANU pentru a justifica relaţiunile şi colaborarea sa cu el, apar ipocrite şi constituesc o indicaţie puternică că şi în privinţa celorlalte recrutări în grupul său, PATRASCANU s'a lăsat condus de anumite criterii precise care toate vizau politica săduşmănoasă împotriva regimului şi a partidului.

Astfel, dacă cele arătate mai sus de PATRASCANU ar fi constituit cauzele reale pentru care PATRASCANU a colaborat cu BETEA este evident că atunci când a aflat trecutul real al lui BETEA şi mai cu seamă faptul că pregătea fuga sa din ţară împreună cu reacţionarul MANUILA, nimic n'ar fi trebuit să-l împiedice să-l denunţe pe BETEA.

Că este aşa o dovedesc cele arătate de PATRASCANU la pag.129 al.4 vol.2 albastru :

"Abia la începutul anului 1947, am aflat şi asta numai întâmplător, amănunte despre BETEA şi anume că e un alcoolic înveterat, că duce o viaţă personală dezordonată,că trăeşte cu o femeie în vârstă la care şade, că de fapt funcţia lui la Institutul de Statistică e doar formală,că face pe profesorul de gimnastică etc. Atunci am avut prima impresie că BETEA este de fapt un declasat".

. /.

Portretul moral al celui mai apropiat colaborator al lui PATRASCANU, trebueşte cunoscut cât mai bine căci numai astfel putem respinge apărarea pe care şi-o face PATRASCANU invocând sentimente de prietenie, reunoştinţă etc. faţă de BETEA.

Referitor la aceasta, la pag.111 al 2.vol.1 BETEA, MATILDA STEFANESCU declră vorbind despre BETEA :

> "Locuia împreună cu RATIU la RAIPU la Bucureşt dormea pe nişte lăzi la Garajul Serban Vodă... BET umbla totdeauna uşor îmbrăcat , iarna într'o haină de vânt subţire, vânzându-şi îmbrăcămintea pentru a avea bani. Se spunea că ar fi vândut şi hainele unu şofer şi ale unui executant dela Garajul I.C.S.

iar mai departe în aceiaşi declaraţie la pag.110 mijloc,decl

> "BETEA primea mereu cereri de intervenţie din afara institutului ca şi din I.C.S. din partea colegilor care voiau să treacă în alte ministere, sau doreau să fie mai bine salarizaţi. BETEA promitea tuturora că le va satisface dorinţele pentru a-şi da importanţă că poate însă nu-mi amintesc ca în cazul I.C.S. să fi intervenit pentru vre-un coleg. De când a început să lucreze cu PATRASCANU au început vizitele lui BETEA să se înmulţească, [redacted]

Toate acestea nu l-au determinat pe PATRASCANU să-l denunţe pe BETEA la sfârşitul anului 1947, când în Octombrie acesta i-a făcut cunoscutele propuneri de fugă împreună cu SABIN MANUILA.Acessta înseamnează că pe PATRASCANU îl interesau numai convingerile naţionaliste ale lui BETEA şi ura sa împotriva Partidului cum şi hotărârea lor comună de a activa şi a folosi întregul grup pentru a lovi prin toate mijloacele posibile unitatea partidului şi a clasei muncitoare.

La rândul său BETEA arată în declaraţia sa dela pag. 15 dosar 1. că şi el "a ajuns să vadă Partidul într'un singur om şi să alunece pe această pantă,"adăugând că aceasta este o istorie care începe cu câteva zile înainte de 23 Aug.1944. BETEA se referă desigur la faptul că i se devotase lui PATRASCANU care în ochii săi şi al "băeţilor" întruchipa Partidul.

./.

BETEA ar trebui să redea într'o declarație această "Istorie" fiind interesant de cunoscut cum au început și cum au evoluat raporturile dintre el și PATRASCANU și până a ajunge să confunde Partidul cu persoana lui PATRASCANU.

De aci și teama lui PATRASCANU de a recunoaște la anchetă prietenia sa cu BETEA. Astfel la pag.114 al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

> "Cu BETEA legături de prietenie n'am avut.Am apreciat însă la el și ceea ce mi se părea mie devotamentul lui în muncă, ceea ce mi-a dat o anumită încredere în el".

Spunând acestea, PATRASCANU nu pomenește însă nimic despre dedicația aflată pe cartea sa oferită lui BETEA și anume "tovarășului și prietenului scump inimei mele, BETEA, în amintirea a tot ce ne leagă împreună, 9 Mai 1845, Ziua Victoriei".

Dintr'o declarație a lui BETEA, aflată la pag.14 al.1 vol.IV,rezultă.că acesta a fost întrebat de LENA CONSTANTE dacă ar continua să meargă alături de PATRASCANU chiar dacă acesta ar apuca-o pe o linie greșită. BETEA nu arată însă (și nici LENA CONSTANTE) când a avut loc această discuție, ce justifica această întrebare din partea LENEI CONSTANTE și mai ales ce anume a răspuns el.

Raporturi apropiate, multă afecțiune și considerație a avut PATRASCANU și pentru GOLOPENTIA ANTON, fostul director al I.C.S. -ului cu care a și colborat începând cu puțin timp mai înainte de 23 August . Alături de BETEA și GOLOPENTIA era unul dintre cei mai reprezentativi în grupul de elemente dizolvante care l-au înconjurat pe PATRASCANU.

Cercetările au stabilit că GOLOPENTIA a conceput și a redactat în parte o serie de sugestii destinate d-rului MANUILA pentru cazul când conflictul între anglo-americani șisoviete se va soluționa în favoarea celor dintâi. Aceste sugestii trebuiau să vină în sprijinul fugarilor în ipoteza unei guvernări după terminarea conflictului, când aceștia ar reveni în țară.

Tot GOLOPENTIA s'a angajat față de ALEXANDRU POPP să scrie partea statistică aunei lucrări care era destinată a fi tipărită în străinătate pentru a fi de folos atât cercurilor fugarilor din străinătate în acțiunea lor, cât și opiniei publice străine. La această întrevedere cu POP, GOLOPENTIA a fost condus de MARGINEANU (condamnat alături cu POPP).

./.

GOLOPENTIA i-a vorbit lui BUTESCU în 1947 despre necesitatea unor traduceri din vreme a unor lucrări în vederea unei eventuale schimbări de regim ca : Istorii ale Statelor Unite, definiții ale "democratiei" în perspectivă americană, criticile doctrinelor de stânga etc.

Pentru complectare mai arătăm"că în biblioteca lui GOLOPENTIA au fost găsite "Mein Kampf" și "Cărticica șefului de cuib". Așa arată acest al doilea colaborator al lui PATRASCANU și care ca și BETEA crea atmosfera grupului dușmănos din jurul lui PATRASCANU.

In ce privește ținuta morală a celor care constituiau grupul PATRASCANU, ZILBER- care după cum arătam mai sus- a recrutat o bună parte din elementele din acest grup, declară la pag.218 jos, biblioraft 2 :

> "Am fost întrebat ce am urmărit când am prezentat lui PATRASCANU pe TOROSSIAN, STEFAN POPESCU, FLORIN TEODORU, GOLOPENTIA, BETEA, RATIU etc. Răspund încă odată, cu mâna pe conștiința mea cea curată, că am urmărit interesul partidului. De cei mai mulți nici nu știam lucru mare. Eu pun însă întrebarea altfel : cum se face că am reușit să adun în jurul meu atâția oameni care au trăit în marginea Codului Penal, atâția reacționari, atâtea lichele, atâția necinstiți, atâta putregai?"

Atitudinea morală a majorității grupului, așa cum a rezultat din anchetă, arată clar cu ce fel de oameni s'a înconjurat ZILBER și care aveau comun năravurile putrede ale societății în care au trăit și de care nu se mai puteau desbăra ca și ura lor nemărginită față de regimul nostru.

[redacted]

Grupul de elemente aduse în anturajul lui PATRASCANU de către ZILBER este compus din oameni "după chipul și asemănarea lui ZILBER" care se și laudă că "băeții"sunt crescuți în spiritul său.

./.

La pag.115 jos vol.1 ELENA PATRASCANU declară :

"Atunci (după 23 August) şi în epoca de pregătire a lui 23 August, aproape toţi oamenii de care s'a folosit ANDREI erau recomandaţi de BELU (tehnicele, TOROSSIAN, grupul lui GOLOPENTIA etc.). In timpul războiului mi-am pus întrebarea şi i-am spus-o şi lui ANDREI, cum se face că BELU nu a fost arestat şi presupunând că e ceva necurat la mijloc, întâlnindu-l odată pe BELU pe stradă, l-am ovitat. După aceia însă, nu mi-am mai pus această problemă".

[redacted]

S'ar putea crede că faţă de atâtea defecte grave BETEA prezenta cel puţin rare calităţi intelectuale. Ori iată ce declară în această privinţă ZILBER la pagina 158 dosar 1 :

"BETEA nu avea păreri politice proprii, era prolix şi mă plictisea... In capul lui nu este nimic sedimentat, este puţin aventurier şi puţin serios".

Pentru reconstituirea acestui grup şi în vederea stabilirii unei înţelegeri între participanţii la acest grup asupra obiectivelor ce urmăreau să atingă şi a mijloacelor de acţiune folosite,ar trebui cercetate în continuarea anchetei noastre o serie de elemente care apar din declaraţiile ce s'au luat până în prezent. Astfel :

In declaraţia sa dela pag.12 al.5, vol.1 PATRASCANU arată :

"OPRISOIU mi-a comunicat la venirea lui în Bucureşti că BETEA şi cei trimişi cu el au fost de folos real. (CU BETEA a fost în timpul alegerilor MICSA dela Cabinetul meu, un profesor de matematică adus de BETEA al cărui nume îmi scapă,BIRO, RATIU şi SCILOVAN)".

./.

Alte nume care apar des ca având activitate în acest grup, sunt : RATIU, PAVEL, FLORIN TEODORU, VASILE MACA, MICLE, magistraţii PEICU şi PURCIUN, un funcţionar cadastral IVANCENCO, SILVIU (PUIU MUNTEANU) ing. BOROS, un oarecare CONSTANTINESCU, VIDICAN ALEXANDRU, OANCEA ION, RETEGAN GHEORGHE, MALINAS IULIU, LOZNIOV EUGEN, GHECIU DJAMANDI, JEAN NICOLAU, MUNCA IOAN avocat, ILEANA POPESCU, OCTAVIAN NEAMTU, RUPENIAN etc.

Grupul avea unele ramificaţii după cum rezultă din declaraţia ELENEI PATRASCANU la pag.119 vol.1 :

> "Ştiu că în 1945 şi poate şi în 1946 ne întâlneam din când în când la un local public, foştii elevi ai lui GUSTI care am făcut parte împreună din Serviciul Social. Aceştia erau : POGONEANU, ARGINTESCU, MIRCEA MANOLESCU, MIHAI POP, STAHL, OCTAVIAN NEAMTU, HARRI BRAUNER şi BEBU ZILBER (care după cât ştiu nu a făcut parte din Serviciul Social), GOLOPENTIA şi câteodată LENA". CONSTANTE".

Mai sunt apoi elementele recrutate de ZILBER şi GOLOPENTIA la Institutul Central de Statistică, dintre care unii au luat parte la operaţiile pentru recensarea moldovenilor dintre Prut şi Bug şi dincolo de Bug, alcătuite şi puse sub conducerea lui GOLOPENTIA.

Trebue să semnalăm aci încercarea pe care PATRASCANU în unire cu GOLOPENTIA şi cu BETEA, au făcut-o de a trimite în străinătate un grup de 5 elemente toate provenite dela I.C.S. şi anume : STEFAN POPESCU, PAVEL CONSTANTIN, BETEA NICOLAE, RETEGANU GHEORGHE şi RATIU ANTON, în străinătate pe baza unor burse cu pretins scop de specializare în lucrări de statistică. In această privinţă RATIU ANTON declară la pag.159 al.3 vol.I albastru, PATRASCANU :

> "Bursele (cinci) au fost solicitate de către I.C.S. guvernului francez cu prilejul plecării d-lui ANTON GOLOPENTIA la conferinţa de pace în calitate de consilier statistic. Adresa pentru obţinerea burselor a fost semnată de către dl.dr. SABIN MANUILA, pe atunci director general la I.C.S.. Bursele au fost obţinute, rezultatul mi-a fost comunicat prin Institutul Francez la câteva luni după terminarea conferinţei de Pace. Cei care urmau să primească aceste burse erau următorii : STEFAN POPESCU, PAVEL CONSTANTIN, BETEA NICOLAE, RETEGANU GHEORGHE şi subsemnatul".

./.

La pag.16 al.3 vol.1, PATRASCANU declară :

"De alegeri însă- totuşi şi ca urmare a acestor informaţii şi mai ales pentrucă BETEA reprezenta tocmai un trecut de care după conversaţiile cu tov. GHEORGHIU la sfârşitul lui 1946 am vrut să mă lepăd, am salutat cu bucurie propunerea pe care BETEA mi-a făcut-o de a le obţine lui şi altor patru (RATIU, PAVEL, POPESCU şi RETEGAN) o bursă în străinătate. Atunci s'a pus pentru mine prima oară problema că aşi putea scăpa de BETEA şi de cei pe care el mi-i înfăţişa ca pe devotaţii mei (sau admiratorii mei) recompensându-i şi de serviciile făcute până atunci".

Rezultă aşa dar că aceste burse nu au fost obţinute - aşa cum arată RATIU - numai prin GOLOPENTIA şi MANUILA,ci că rolul hotărâtor în obţinerea lor, l-a avut PATRASCANU care a stăruit în timp ce se afla la Paris pentru obţinerea acestor burse şi care desigur au fost acordate în baza autorităţii şi prestigiului de care se bucura în acel timp.

Faptul că la obţinerea acestor burse iau parte PATRASCANU, BETEA şi MANUILA ca şi faptul că cei care urmau să plece s'au dovedit toţi elemente dintre cele mai duşmănoase regimului şi partidului nostru, ne îndreptăţesc să credem că aceste burse erau numai un pretext şi că în realitate pe baza întrevederilor avute cu fugarii dela Paris în timpul conferinţei, PATRASCANU şi GOLOPENTIA cu consensul lui SABIN MANUILA au hotărât că este bine ca aceşti cinci oameni care făceau parte dintre sprijinitorii politici ai lui PATRASCANU, să se poată afla într'un contact mai strâns cu aceia care din străinătate, uneltesu împotriva regimului nostru.

Aşa se explică desigur şi aluzia lui FRANASOVICI la existenţa unui curent naţionalist în partid, despre care am vorbit în altă parte a expunerii noastre ; FRANASOVICI se referea desigur la aceste elemente despre care îi vorbise PATRASCANU şi care constituiau o speranţă de sprijin în eventualitatea când s'ar trece la acţiune.

O altă acţiune a unora dintre participanţii acestui grup şi anume BETEA NICOLAE , RATIU ANTON şi OANCEA, importantă prin consecinţele pe care le-ar fi putut avea, este acţiunea dela Caransebeş. Aceasta a constat în misiunea

./.

primită de susnumiții de a se deplsa înainte de 23 August 1944, la închisoarea Caransebeș, unde se găseau închiși o serie de tovarăși aflați în conducerea partidului, pentru a se pregăti și încerca evadarea lor.

Dacă vigilența tovarășilor închiși nu s'ar fi manifestat -prin aceia că "au refuzat să ia legătura cu acest grup deoarece nu îl cunoștea" , consecințele ar fi putut fi desastruoase prin asasinarea în massă a comuniștilor închiși la Caransebeș, așa cum s'a mai petrecut în alte închisori în urma actelor de provocare ale unor dușmani ai clasei muncitoare.

Privitor la organizarea acestei evadări, la pag.264 al.6 vol.1 albastru, PATRASCANU, BELU ZILBER declară :

"Nu știu de unde a pornit inițiativa : fie dela nevasta, dela mine sau PATRASCANU".

La pag.424 al.2 biblioraft 1, ZILBER declară :

"După ce campania pentru aducerea deportaților dela Vapniarka a dat roadele dorite, am încetat relațiile cu SRAER pentrucă nu venea la întâlniri și mi-a rămas ca legătură pentru "Ajutor" soția mea. In afară de banii dați prin dânsa, de acord cu PATRASCANU și Secretariatul Ajutorului, am trimis doctor și ajutoare la Mislea și apoi pe BETEA și RATIU la Caransebeș, pentru a studia posibilitatea evadării tovarășilor arestați acolo. Această misiune nu a avut succes pentrucă tovarășii de acolo au crezut că este o provocare".

Deși soția lui ZILBER, ANA NAUM fiind cercetată a arătat că a dat într'adevăr această misiune lui BETEA, RATIU și OANCEA, împreună cu banii și instrucțiunile necesare, s'a omis a se stabili dacă ea la rândul ei a avut autorizarea Partidului pentru această acțiune și nici dacă alegerea pentru o misiune atât de delicată a unor nemembrii de partid, a fost aprobată de conducerea Partidului.

La pag.317 jos, biblioraft, 1 - ZILBER declară :

"Prima ideia pe care am avut-o în utilizarea lui BETEA a fost aceia de a încerca să salvăm tovarășii din închisori, ca să nu se mai întâmple ce s'a întâmplat la Râbnița. Am discutat cu PATRASCANU și soția mea. Cred că alegerea Caransebeșului ca primă închisoare a fost a soției mele. A mea sigur că nu a fost, pentrucă habar nu aveam de aceasta și nici de cei aflați acolo".

Față de importanța acestei misiuni și cunoscând sentimentele ostile ale celor însărcinați cu ea, trebue să precizăm în primul rând de unde a pornit inițiativa acestei misiuni pentru a vedea dacă dispoziția venea dela noul C.C. al Partidului. Deasemeni dacă PATRASCANU însuși se consultase cu cineva dela partid și primise aprobarea pentru a întreprinde această încercare de evadare. Aceasta cu atât mai mult cu cât declarațiile lui ZILBER asupra acestui punct sunt contradictorii. Intr'adevăr la pag.91 jos, biblioraft 1, tot ZILBER declară :

> "Inițiativa trimiterii lui BETEA la o închisoare îmi aparține mie, deoarece știam că închisorile nu mai aveau legătura cu Bucureștiul și apoi îmi era teamă de masacrarea tovarășilor. Cred că fixarea locului de plecare (Caransebeș) aparține soției mele. PATRASCANU și-a dat consimțământul".

In zelul lor PATRASCANU și ZILBER nu s'au mărginit numai la această acțiune, ci s'au gândit și la închisoarea din Mislea. Astfel, tot la pag.91 jos , biblioraft 1, ZILBER declară :

> "Am reluat legătura cu Ajutorul prin Mai sau Iunie 1944, când mi s'a dat ca om de legătură pe soția mea. I-am dat bani și am pus-o în legătură cu VETURIA MANUILA și dr. MARIN ENACHESCU, cu care vorbisem să se ducă la Mislea."

Din alte declarații se desprinde concluzia că cel care a avut inițiativa acestei încercări și le-a dat lui BETEA, RATIU și OANCEA încuviințarea de a se deplasa la Caransebeș este ZILBER. Astfel, la pag.1o al.2, BETEA declară :

> "Intre lucrurile mai importante care mi le-a încredințat ZILBER a fost legătura cu închisoarea Caransebeș, în care se găseau d1. TEOHARI GEOGGESCU CONSTANTINESCU, BODNARAS și alții. Scopul acestei legături era pe de o parte introducerea de alimente și bani pentru deținuții politici și de altă parte comunicări de ale deținuților către Partid și studiul în măsura posibilităților a terenului și a mijloacelor de apărare a închisorii pentru o eventuală încercare de a elibera pe deținuți "

Din altă declarație a lui BETEA la pag.155 mijloc, vol.1, se pare că în afară de această închisoare BETEA a mai

./.

primit şi o altă sarcină în legătură cu altă închisoare.

Credem că citatele de mai sus sunt suficiente pentru a arăta importanţa acestei probleme şi necesitatea de a se adânci cercetările pentru a se stabili cu precizie cine a avut iniţiativa acestei misiuni. Aceasta deoarece cunoscând atitudinea antipartinică a majorităţii celor care au luat parte la această acţiune, suntem în drept să bănuim că la mijloc putea fi vorba de o provocare, ideie pe care ZILBER cu obişnuita lui îndrăzneală o exclude ca şi cum el nu ar fi capabil de astfel de acţiuni.

Astfel la pag.318 mijloc, bibliograf l.,ZILBER declară :

> "Interesant este că la Securitate mi s'a spus "Agentule, din ordinul lui PIKI VASILIU sau TAFLARU ai trimis pe BETEA la Caransebeş ca să organizeze o provocare, pentru a omorî sute de tovarăşi".

Trebue să mai amintim aci cele arătate de BETEA în declaraţia sa dela pag.lo jos, vol.I şi anume că mai avea împreună cu RAŢIU, PAVEL şi OANCEA o misiune de înarmare pentru 23 August.Iar în ipoteza când 23 August nu reuşea şi scăpau cu viaţă din luptă, BETEA arată că urmau să fugă în munţi cu maşinile care-i stăteau la dispoziţie lui BELU.

+

+ +

LEGATURILE DUSMANOASE SI SUBVERSIVE CU BURGHEZIA SI PALATUL.

PATRASCANU şi ZILBER au întreţinut cu reprezentanţii burgheziei relaţii care treceau dincolo de necesităţile de moment ale luptei Partidului şi au menţinut aceste legături şi după 23 August cu scopul rezultat din anchetă - de a unelti împotriva Partidului şi de a menţine cât mai mult timp dominaţia politică şi economică a burgheziei.-

Burghezia naţională şi imperialiştii anglo-americani au căutat să folosească din plin setea de putere a lui PATRASCANU, căutând să-l utilizeze pentru :

- Creiarea unei opoziţii puternice în sânul Partidului cu scopul de a răsturna conducerea sau cel puţin de a slăbi această conducere.-

- Consolidarea "opoziţiei din afară" atunci când şi-au dat seama că PATRASCANU este pe cale de a fi demascat, deci pus în imposibilitate de a mai activa în cadrul Partidului.

Provenit el însuşi dintr'un mediu burghez, PATRASCANU s'a complăcut în relaţiile sale cu burghezia, izolându-se de ceilalţi tovarăşi din conducere şi înconjurându-se de oameni străini de lupta Partidului şi de interesele clasei muncitoare.-

Rolul lui ZILBER în această privinţă a fost de a asigura permanent legătura cu diverşi reprezentanţi ai burgheziei, fiind în strânse legături cu RICA GEORGESCU, VISOIANU, MANUILA etc.- Deaceea, după cum singur mărturiseşte, loviturile pe care Partidul le dă acestora îl "derutau" deoarece el îi considera "tovarăşi de drum" în calitatea lor de "antifascişti", ZILBER stabileşte majoritatea legăturilor dintre PATRASCANU şi reacţiune.- LENA CONSTANTE face legătura cu POGONEANU şi NICULESCU-BUZESTI. Grupul BETEA - RATIU - PAVEL asigură legătura cu MANUILA ş.a.m.d.-

Inainte de a trece la analizarea legăturilor mai importante cu cei arătaţi, trebuie să menţionăm o serie de manifestări ale lui PATRASCANU şi ZILBER tot pe linia legăturilor cu burghezia.-

Astfel PATRASCANU oferă cărţile sale cu dedicaţie unei doamne ELIZA BRATIANU - probabil soţie sau rudă cu DINU

./.

BRATIANU la care fusese invitat în ilegalitate la masă împreună cu ELENA PATRASCANU și XENOPOL și, care l-a vizitat în câteva rânduri pe PATRASCANU la Minister.-

Interesante, deși nu au fost în întregime clarificate, sunt raporturile lui PATRASCANU cu fostul General ANTON - fost șeful Jandarmeriei sub ANTONESCU.- Relațiile cu acesta au început încă înainte de 23 August, când după cum arată fostul General TOBESCU, ANTON avea deseori întrevederi cu PATRASCANU cu care ocazie avea lungi discuții în mașină.- Deși G-ralul ANTON neagă cele declarate de TOBESCU, se pare totuși că există o bază reală ținând seama de bunăvoința manifestată de G-ralul ANTON față de PATRASCANU și mama acestuia, cât și de avertismentul dat de ANTON lui PATRASCANU în Februarie 1945, că cineva urmărește suprimarea lui.

Deoarece s'ar putea ca întâlnirile lui PATRASCANU cu ANTON să fi avut loc în vederea relațiilor dintre PATRASCANU și PIKI VASILIU, va trebui să se insiste asupra acestor legături, pe care ANTON le neagă categoric.-

ZILBER avea și el la rândul său legături cu fostul Ministru de Finanțe antonescian NEAGU, cu MIRCEA VULCANESCU și cu nenumărate elemente din burghezie.-

In privința legăturilor cu AUSNIT, deși PATRASCANU a negat orice legături secrete cu AUSNIT, a susținut că nu a transmis niciun mesagiu secret la Cairo, că nu a primit vreo sumă de bani dela AUSNIT și a contestat că ar fi scris în casă la GUTA STEINBERG vreun mesaj pe care să-l fi transmis prin GUTA STEINBERG lui AUSNIT sau că l-ar fi vizitat pe GUTA STEINBERG în 1942; deasemeni deși PATRASCANU nu a recunoscut decât o singură întâlnire din cele 3-4 întâlniri arătate de GUTA STEINBERG, numeroase sunt dovezile ce le avem în privința legăturilor dintre AUSNIT și PATRASCANU, care nu numai că nu erau pe linia și în favoarea Partidului, dar urmăreau dimpotrivă să lovească și să submineze Partidul.

Teama lui PATRASCANU de a mărturisi adevăratele sale legături cu AUSNIT se datorează faptului că nimic nu justifica într'adevăr desele întrevederi avute cu acesta, pe care deaceea preferă să le nege.-

La pag.122 Vol.II, PATRASCANU declară :

"M'am întâlnit pentru a doua oară la GUTA STEINBERG care a aranjat întâlnirea.- Aceasta a avut loc în luna Iunie sau Iulie 1944, câteva zile înainte de fuga cu un avion a lui AUSNIT, fugă despre care am știut mai dinainte dela GUTA STEINBERG.-

Intrevederea n'a fost de durată, mult mai puțin de o oră.- Subiectul discuției a fost că AUSNIT m'a întrebat dacă avem ceva de comunicat prin Cairo la Moscova.- Eu am răspuns negativ că nu avem nimic de comunicat prin el, apoi ne-am întreținut despre străduințele noastre de a întări și lărgi frontul antihitlerist, muncă pe care o făceam eu atunci".-

Astfel cum este redată această intrevedere, se vede că PATRASCANU ascunde adevăratul scop al întâlnirii.- Ce rost mai avea într'adevăr să se întâlnească cu AUSNIT despre a cărui plecare știa de mai înainte dela GUTA STEINBERG, dacă nu avea nimic de transmis ? Iar dacă nu comunica nimic la Cairo, atunci nu se poate înțelege dece a discutat timp de o oră cu AUSNIT, despre măsurile de întărire și lărgire a frontului anti-hitlerist,- când AUSNIT plecând - nu mai putea participa la această muncă.-

Insuși PATRASCANU în declarația sa din 11 Aug.1951, revine afirmând că l-a autorizat pe AUSNIT să transmită la Cairo "că în România există o mișcare de rezistență împotriva hitlerismului și a războiului, condusă de Partidul Comunist, rezistență care se întărește pe zi ce trece".-

In privința discuțiilor propriu zise ce au putut avea loc între PATRASCANU și AUSNIT, avem o indicație asupra obiectului probabil al discuțiilor în declarația lui ALEXANDRU STEFANESCU dela pag.122 mijloc Vol.II, care vorbind despre o întâlnire avută cu AUSNIT dinainte de 23 Aug.1944 arată :

"Cu această ocazie, Dl.AUSNIT mi-a vorbit de Dl.ALEX.POPP și mi-a spus că Dl.POPP care se bucura de mare popularitate printre muncitorii dela Reșița, are o organizație importantă în acea regiune".-

Din acest citat se poate deduce care putea fi obiectul discuțiilor dintre PATRASCANU și AUSNIT în întâlnirile pe care aceștia le-au avut fie în birourile Titan, Nădrag, Călan, fie în locuința lui GUTA STEINBERG.- Analizând care puteau fi elementele pe care se putea bizui burghezia, desigur că AUSNIT i-a vorbit lui PATRASCANU și despre cei încadrați în organizația lui POPP dela Reșița.-

./.

La pag.118 Vol.II, PATRASCANU arată că este posibil să se fi întâlnit cu AUSNIT la STEFANESCU acasă între Aprilie şi Iulie 1944, fapt confirmat şi de GUTA STEINBERG,care afirmă că a fost rugat de AUSNIT să-l aducă pe PATRASCANU la ALEXANDRU STEFANESCU unde ei urmau să aibe o întrevedere, sarcină de care GUTA STEINBERG s'a achitat întocmai.-

Intâlnirile dintre PATRASCANU şi AUSNIT sunt confirmate şi de CLEANTE GHEORGHIU care afirmă că au avut loc vreo 4-5 întâlniri în casa lui GUTA STEINBERG.- Tot CLEANTE GHEORGHIU în declaraţia sa din 24 Aprilie 1951, arată că cu câteva zile înainte de fuga lui AUSNIT la Cairo, pe la mijlocul lunii Iunie 1944, a primit dispoziţie să-l ia pe PATRASCANU cu o maşină dela Km.21 pe Sos.Bucureşti-Ploeşti şi să-l aducă la Bucureşti.-

Iar în declaraţia din 10 Oct.1951 a aceluiaş, rezultă că în aceiaş perioadă când PATRASCANU avea întrevedere cu LE ROUGETEL la ALEXANDRU STEFANESCU acasă, AUSNIT a avut şi el mai multe întrevederi cu LE ROUGETEL, cu ALEXANDRU STEFANESCU şi cu diverşi americani ca: MARJORIBANKS, SAM BREWER şi O'BRIEN etc.-

Toată această agitaţie la care se mai adaugă şi întrevederea directă dintre AUSNIT, ALEXANDRU STEFANESCU şi PATRASCANU pe care GUTA STEINBERG l-a condus la această întrevedere, arată că erau discutate atunci cu americanii menţionaţi şi marea burghezie românească, cum s'ar putea menţine cât mai mult timp avantagiile burgheziei şi împiedica lupta Partidului şi a clasei muncitoare.- Prezenţa lui PATRASCANU în aceste discuţii, reprezenta elementul de nădejde al celor de mai sus care contau că prin PATRASCANU vor putea cunoaşte intenţiile Partidului şi le vor putea dejuca.-

Pentru a nu se putea ajunge la această concluzie, PATRASCANU a susţinut continuu şi chiar cu ocazia confruntării dintre el şi GUTA STEINBERG, că nu a avut niciodată şi sub nicio formă relaţii cu AUSNIT (vezi decl.din 18.4.1951).- Din cele 3-4 întâlniri din casa lui GUTA STEINBERG, PATRASCANU a recunoscut una singură, care - afirmă el - a durat numai câteva minute, negând total că l-ar fi vizitat pe STEINBERG în 1942.-

Dar în afară de întâlnirile recunoscute de PATRASCANU

cu AUSNIT şi cele ce reies din confruntarea cu GUTA STEINBERG sau din declaraţiile lui GHEORGHIU CLEANTE şi CONSTANTIN ROSIN, care toate desmint afirmaţia atât de categorică a lui PATRASCANU, şi TATARESCU, în declaraţia sa din 18 Oct.1951, arată că la Paris HALAYA s'ar fi exprimat despre PATRASCANU că ar fi "ultimul şi marele protector al lui AUSNIT".-

Aşa se explică dece AUSNIT spunea vorbind despre PATRASCANU: "Cu PATRASCANU mă înţeleg perfect, cu ăştia niciodată.- Dacă ar fi toţi ca PATRASCANU".(Decl.STEINBERG Martie 1950).-

In ce priveşte temeinicia celor declarate de G.STEINBERG, însuşi PATRASCANU afirmă în declaraţia sa din 4 Aprilie 1951, că îl consideră pe GUTA STEINBERG ca un om de treabă şi de onoare.- Dealtfel şi tonul moderat al declaraţiilor lui STEINBERG arată că acesta redă adevărul fără nicio adăugire.- STEINBERG arată în declaraţiile sale că a aranjat în casa sa începând din Aprilie 1944 vreo 5 întâlniri între PATRASCANU şi AUSNIT.- La una din aceste întâlniri cu 6 zile înainte de fuga lui AUSNIT, PATRASCANU a venit la STEINBERG şi a bătut la maşină pe nişte foiţe subţiri un text din care a făcut un sul mic pe care l-a lipit apoi la capete cu hârtie gumată, înmânându-l lui GUTA STEINBERG, ca acesta să-l predea lui AUSNIT, după ce mai întâiu a ars indigoul.-

STEINBERG mai relatează că şi după 23 August au mai avut loc câteva întâlniri între PATRASCANU şi AUSNIT în casa sa, care de data aceasta erau provocate de AUSNIT, spre deosebire de cele dinainte de 23 August 1944.- Deasemeni AUSNIT s'a mai întâlnit cu PATRASCANU la o aniversare tot în casa lui STEINBERG.-

In legătură cu intimitatea relaţiilor dintre ei, STEINBERG arată că PATRASCANU i-a solicitat lui AUSNIT materiale pentru construcţia vilei dela Snagov şi AUSNIT a aprobat să-i fie livrate acele materiale cu preţuri extrem de reduse deşi în momentul ridicării materialelor şi achitării lor, preţurile erau cu mult mai scumpe.-

Tot pentru a ilustra relaţiile soţilor PATRASCANU cu AUSNIT, reamintim aici că la premiera teatrului de păpuşi al lui ELENA PATRASCANU, PATRASCANU i-a trimis un bilet de onoare lui AUSNIT, pentru care acesta a dat 2.000.000 lei, bani necesari pentru acoperirea cheltuelilor deschiderii teatrului (vezi decl.G.STEINBERG 1.3.1950 pag.26,dosar G.STEINBERG).-

Si după plecarea lui AUSNIT din ţară, PATRASCANU s'a întâlnit cu acesta în străinătate.- Astfel ELENA PATRASCANU în declaraţia ei dela pag.156 sus Vol.I. arată că are impresia - fără a fi sigură - că l-a zărit odată pe AUSNIT în hall-ul hotelului unde au stat la Paris.-

Tot astfel GUTA STEINBERG, la pag.66 din dosarul său, arată că la întoarcerea lui PATRASCANU dela Paris în August 1946 l-a întrebat dacă-l văzuse pe AUSNIT şi acesta i-a răspuns că da, adăugând că AUSNIT era împreună cu FRANASOVICI.-

In relaţiile dintre PATRASCANU şi AUSNIT, un rol important i-a revenit desigur lui XENOPOL.- Astfel la pag.157 sus, ELENA PATRASCANU declară :

> "Soţul meu nu mi-a vorbit niciodată despre legăturile cu AUSNIT şi când la Snagov, citind despre procesul lui POPP-BUJOIU, l-am întrebat dacă a avut legături cu AUSNIT, el a negat acest lucru.- Stiu că XENOPOL care venea în 1945-46 mai des la noi, a avut legături cu AUSNIT".-

Din declaraţia lui ROSIN CONSTANTIN din 3 Febr.1950, rezultă deasemeni că GUTA STEINBERG i-a spus lui ROSIN despre întâlnirile lui PATRASCANU cu MAX AUSNIT la RADU XENOPOL acasă.- Astfel prin intermediul lui XENOPOL s'a putut menţine neîntrerupt contactul cu AUSNIT până la plecarea acestuia din ţară, XENOPOL fiind deci în măsură să dea relaţii asupra acestui punct.-

+

Privitor la relaţiile lui PATRASCANU cu VISOIANU, considerăm necesar a reda modul cum este caracterizat VISOIANU de către ZILBER şi ELENA PATRASCANU.-

La pag.216 jos Bibl.I, ZILBER declară :

> "Am impresia că tot în perioada 1940-1944, VISOIANU a început să-l frecventeze pe MANIU şi în special pe MIHALACHE despre care vorbea cu tandreţe, numindu-l "Nenea Mihalache".- Stia că e mediocru şi greu de cap, dar îi plăcea. Cred că era la dânsul o afecţiune instinctivă pentru chiaburi".-

La pag.24 mijloc Vol.I, vorbind despre atitudinea lui VISOIANU la Moscova în timpul tratării Armistiţiului, ELENA PATRASCANU arată :

./.

"In special atitudinea lui VISOIANU m'a revoltat, care stătea ursuz şi revoltat aproape tot timpul şi lucrul acesta i-am spus şi lui ANDREI".-

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU şi ZILBER să insiste pe lângă VISOIANU în 1945 să accepte Ministerul de Externe, după cum arată PATRASCANU în declaraţia sa dela pag. 192 ultimul aliniat Vol.II.

La pag.3 alin.6 Vol.II, LUCRETIU PATRASCANU declară :

"Intrucât VISOIANU nu se arăta dornic să ia Ministerul de Externe, l-am vizitat de câteva ori discutând cu el această chestie.- Este probabil ca să-l fi văzut şi la Florica Brătescu-Voineşti, el fiind aproape tot timpul acolo......
Ce argumente am adus eu care l-au convins. Am căutat să-i dovedesc că dimpotrivă,prezenţa lui, dată fiind atitudinea lui consecventă în politica externă faţă de U.R.S.S., îl face indicat să ocupe acest post, că argumentele lui nu sunt serioase şi mai cu seamă am căutat să-i înving timiditatea...... Nu-mi amintesc dacă am discutat cu VISOIANU perspectivele politice, atât cele interne, cât şi cele externe".-

ZILBER care îşi aduce mai bine aminte, afirmă în declaraţia sa din .... că PATRASCANU l-a trimis să-i comunice lui VISOIANU că "dacă intră, noi doi vom conduce guvernul".

Pentru a ilustra strânsa legătură dintre PATRASCANU şi VISOIANU, redăm aci declaraţia lui ZILBER din 4 Oct.1951, unde acesta declară :

"In toamna anului 1944 Septembrie sau Octombrie, PATRASCANU mi-a povestit că-l văzuse pe C.VISOIANU, înainte de plecarea acestuia la Cairo, că se îmbrăţişaseră şi că el (PATRASCANU) i-a spus lui C.VISOIANU despre comunicarea făcută de mine lui SHAFER în Ianuarie sau Februarie 1944, despre existenţa unui agent în Comitetul Central".

Din acest citat rezultă că PATRASCANU nu făcea un secret din relaţiile sale cu VISOIANU, despre chestiunile secrete de Partid.-

Deasemeni cele spuse de ELENA PATRASCANU nu l-au împiedicat pe PATRASCANU să-i introducă pe VISOIANU şi STIRBEI, în delegaţia de Armistiţiu a României când aceştia au sosit după 2 zile dela Cairo.- Motivele acestei măsuri erau după PATRASCANU că STIRBEI era cunoscut ca fruntaş liberal şi deci şi P.N.L. să fie reprezentat şi să se oblige prin Armistiţiul semnat, iar VISOIANU era diplomat de carieră.-

./.

Intrucât Secretariatul P.C.R. aprobase plecarea sa în calitate de președinte al delegației la Moscova, așa cum arată chiar PATRASCANU în declarația sa din 24 Iunie 195o pag.21o, tot Secretariatul ar fi trebuit să încuviințeze introducerea lui STIRBEI și VISOIANU în delegație.- Dar PATRASCANU s'a grăbit să-i coopteze din proprie inițiativă, deși VISOIANU și STIRBEI trataseră încheerea unui Armistițiu la Cairo fără Uniunea Sovietică pentrucă era bucuros să capete sprijinul partidelor istorice și al burgheziei spre a combate cererile sovietice.- Deaceea desigur, la Moscova, PATRASCANU s'a deplasat de două ori împreună cu STIRBEI și VISOIANU la ambasadorii KERR și HARRIMAN, iar nu pentru pretextul invocat de PATRASCANU de a urgenta semnarea Armistițiului.-

Din material mai rezultă deasemeni bunăvoința pe care PATRASCANU i-a arătat-o lui VISOIANU în chestia scrisorii de credit pentru banii guvernului român depuși de CRETZEANU în străinătate.-

Privitor la această chestiune în declarația din 18 Aprilie 1951 pag.43, PATRASCANU o menționează fugitiv, fără a da niciun fel de amănunte.

La pag.16 sus Vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

> "Altă dată cu puțină vreme înainte de fuga lui VISOIANU, aflându-mă la Ministerul de Justiție, soțul meu mi-a spus că în camera alăturată este (sau a fost) arestat VISOIANU, în legătură cu niște fonduri pe care le-a depus în Elveția prin ambasadorii noștri de acolo (nu știu dacă era CRETZEANU).- După câte am înțeles aceste fonduri care aparțineau legației, au fost depuse în timpul când VISOIANU era ministru de Externe și CRETZEANU nemai întorcându-se în țară, n'a vrut să le restituie. PATRASCANU mi-a spus apoi că VISOIANU dând semnătura care i se ceruse, după ce îl convinsese să facă acest lucru și de acord cu conducerea Partidului, a fost eliberat".-

Admițând chiar că lucrurile s'au petrecut astfel, deși PATRASCANU nu a dat niciun fel de amănunte, este fapt cert că grație intervenției lui PATRASCANU, VISOIANU a fost pus în libertate, reușind apoi să fugă din țară și să se alăture trădătorilor de peste hotare.-

Cunoscând toate acestea, nu este greu să vedem că întâlnirile destul de frecvente dintre PATRASCANU și VISOIANU atât înainte cât și după demiterea lui VISOIANU, până la

plecarea sa din ţară, au avut scopul de a unelti împotriva regimului nostru şi de a-l ţine în curent pe VISOIANU cu planurile de viitor ale Guvernului şi Partidului, pe care acesta le comunica mai departe în străinătate.-

Despre întâlnirile dintre PATRASCANU şi VISOIANU, ELENA PATRASCANU arată că înainte de toamna 1947, soţia lui VISOIANU i-a comunicat că VISOIANU doreşte să-l vadă pe ANDREI, ceeace ea a transmis.- Deasemeni HARRY BRAUNER a mijlocit şi el o intrevedere tot în 1947 între PATRASCANU şi VISOIANU la Ministerul Justiţiei.-

La pag.48 mijloc Vol.II ELENA PATRSCANU declară :

> "Despre VISOIANU ştiam că ANDREI era în bune relaţii încă înainte de 23 August. Stiam că s'a sfătuit cu el la Moscova că a avut relaţii cu el şi după 23 August, dar despre relaţiile secrete după demiterea lui nu ştiam, decât despre aceea care a avut loc în urma rugăminţii lui VISOIANU prin soţia lui (transmisă prin mine) şi care cred a avut loc la ea acasă.- Nu mai ţin minte dacă aceasta s'a întâmplat odată sau de două ori".-

Iar la pag.15 al.3 Vol.III, ELENA PATRASCANU arată că ştia că PATRASCANU ascunde faţă de Partid intrevederile sale cu VISOIANU, la care se informa asupra celor petrecute la Palat şi prin care transmitea unele sugestii Palatului.-

Chiar şi după plecarea lui VISOIANU din ţară, PATRASCANU l-a căutat pe VISOIANU la Paris prin TOROSSIAN, după cum declară însuşi PATRASCANU în declaraţia sa din 6 Aprilie 1951, vrând să stea de vorbă cu el; pentru a explica dece urma să se întâlnească cu VISOIANU, în declaraţia sa din 19 Aprilie 1951 pag.46, PATRASCANU declară :

> "Aflând de atitudinea lui VISOIANU după fuga sa din ţară, am ajuns la concluzia că nu este omul americanilor şi spion şi am crezut că stând de vorbă cu el îşi va lua angajamente care să facă posibilă întoarcerea lui în ţară".-

PATRASCANU are aerul să susţie aci cu seriozitate că VISOIANU, care fugise clandestin din ţară, care îi făcuse în numele lui SCHUYLER propunerea de a fugi din ţară încă din 1946, şi care se manifestase în atâtea ocazii ostil regimului nostru, putea fi convins să se întoarcă în ţară.-

Adevăratul motiv pentru care PATRASCANU îl căuta cu înfrigurare pe VISOIANU la Paris - şi nu este cu nimic

./.

dovedit că TOROSSIAN nu l-a găsit acolo - era pentru a se consulta asupra viitorului cu unul cu care sperase în 1945 că ar putea conduce Guvernul, care voise să-l ducă "plocon" în străinătate.- El conta că VISOIANU fiind mai bine informat asupra intențiilor țărilor imperialiste, îi va da sfaturi asupra activității sale viitoare în legătură cu perspectivele politice și proectele de acțiune ale americanilor și englezilor etc.

Privitor la relațiile lui PATRASCANU cu POGONEANU și cu NICULESCU-BUZESTI, arătăm deasemeni înainte de a menționa întâlnirile avute cu aceștia că în declarația sa la pag. 159 jos.Bibl.II, ZILBER declară :

> "Intr'o zi am aflat că PATRASCANU avusese o altercație violentă în Consiliul de Miniștri cu NICULESCU-BUZESTI. L-am întrebat dece și mi-a răspuns:"Este o bestie reacționară". Mult mai târziu la vreun an mi-a spus însă că s'a împăcat cu acesta și i-a dat o carte cu dedicație".-

Relațiile dintre PATRASCANU și NICULESCU-BUZESTI au început încă înainte de 23 August, când după cum arată TOROSSIAN, N.BUZESTI l-a vizitat pe PATRASCANU la TOROSSIAN acasă odată sau de două ori.-

Cu POGONEANU, PATRASCANU susține că s'a întâlnit odată în Septembrie 1945, când după discuția avută cu Tov. SUSAICOV, PATRASCANU a vrut să afle unele amănunte în legătură cu manevrele din jurul regelui.- In legătură cu discuția aceasta, în obișnuitu-i stil confuz, PATRASCANU declară la pag.29 al.2 Vol.II Albastru :

> "Discuția a mers pe un asemenea ton și cu un asemenea conținut, încât de atunci și până la arestarea lui nicio nouă discuție și nicio nouă intrevedere nu a mai avut loc".-

Desfășurarea ulterioară a anchetei a dovedit că PATRASCANU minte și că s'a mai întâlnit cu POGONEANU la mama LENEI CONSTANTE în str.Sihleanu și din nou cu POGONEANU și NICULESCU BUZESTI în garsoniera lui FLORIN TEODORU, în acelaș imobil unde locuia și LENA CONSTANTE.-

Privitor la întâlnirea cu POGONEANU din str.Sihleanu ELENA PATRASCANU declară la pag.72 al.II Vol.I :

./.

"Stiu că a fost o întâlnire secretă între PATRASCANU şi POGONEANU la mama lui LENA CONSTANTE, întâlnire care a fost mijlocită de LENA CONSTANTE, cererea fiind din partea lui POGONEANU.- Cele discutate acolo nu-mi sunt cunoscute".-

Privitor la întâlnirea din garsoniera lui FLORIN TEODORU, LENA CONSTANTE declară la pag.103 mijloc :

"POGONEANU trebuia să vină în blocul meu la etajul VII, în garsoniera lui FLORIN TEODORU şi pe care el nu o mai ocupa.- Cheia o ţinea BELIU".-

In privinţa numărului intrevederilor şi a discuţiilor care au avut loc, notăm contradicţiile între declaraţiile lui VICTOR RADULESCU-POGONEANU, LENA CONSTANTE şi PATRASCANU.

Astfel VICTOR R.POGONEANU afirmă în declaraţia sa din 22 Aprilie 1951, că a avut cu PATRASCANU două intrevederi, pe când LENA CONSTANTE în declaraţia ei din 5 Oct.1951 arată că ar mai fi existat încă o întâlnire în apartamentul părinţilor ei din str.Sihleanu.-

Tot POGONEANU în declaraţia sa din 22 Aprilie 1951, arată că el i-a sugerat lui PATRASCANU ideia numirii lui PATRASCANU ca Preşedinte al Consiliului de Miniştri, dacă s'ar cădea de acord asupra unei formule de colaborare, pe când PATRASCANU în declaraţia sa din 9 Aprilie 1951, arată că el i-a spus lui POGONEANU că criza constituţională s'ar putea rezolva dacă PATRASCANU ar fi însărcinat cu preşedinţia provizorie a Consiliului.-

La pag.76 jos, Vol.V., LENA CONSTANTE declară :

"Nu-mi amintesc a cui a fost ideia să se întrebuinţeze ca loc de întâlnire o garsonieră din blocul în care locuiam eu în str.Dionisie Lupu 12, la Etaj VII, un etaj deasupra apartamentului unde stau eu.- PATRASCANU ştia că această garsonieră până atunci locuită de FLORIN TEODORU era liberă şi că FLORIN TEODORU mutându-se într'o casă mai mare, îi încredinţase cheia lui ZILBER.- Stia aceasta cum ştiu şi eu din spusele lui ZILBER".-

Iată dar că cel care a dat ideia întâlnirii în garsoniera lui FLORIN TEODORU este ZILBER care deţinea şi cheia acestei garsoniere.- Amănuntul acesta prezintă importanţă deoarece între lucrurile negate cu încăpăţânare de ZILBER este şi faptul că ar fi ştiut despre această întâlnire şi

mai ales că aci s'ar fi discutat numirea lui PATRASCANU ca Preşedinte al Consiliului de Miniştri.-

Dintre toate acţiunile şi întâlnirile iniţiate de ZILBER, aceasta ni se pare cea mai caracteristică pentru realizarea planurilor politice urzite de PATRASCANU împreună cu ZILBER.- Funcţia de Preşedinte al Consiliului de Miniştri deţinută de PATRASCANU trebuia - în concepţia lor - să le dea posibilitatea de a ajuta burghezia să dea o lovitură de Stat şi să întoarcă roata istoriei cu ajutorul imperialiştilor americani şi englezi.- ZILBER ştie că aceasta este cea mai concretă dintre acţiunile de trădare puse la cale de clica lui PATRASCANU şi că odată ce va recunoaşte aceasta, nimic nu ar mai împiedica inculparea sa într'un proces alături de PATRASCANU de care arătam în altă parte a sintezei că se temea atât de mult.-

Deosebit de aceste întâlniri, contactul dintre POGONEANU şi PATRASCANU era asigurat în permanenţă prin ZILBER care se vedea foarte des cu POGONEANU la mesele ce aveau loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU şi prin vizitele pe care ZILBER i le făcea lui POGONEANU, din care nu este cunoscută până în prezent decât aceea făcută la începutul anului 1945 lui POGONEANU la care a fost de faţă şi NICULESCU-BUZESTI.- Dintre aceste întâlniri şi vizite, nici PATRASCANU nici ZILBER nu au comunicat nimic Partidului.- Fiind întrebat dece nu a comunicat Partidului discuţiile cu POGONEANU, ZILBER declară la 29 Iunie 1951 :

> "Dintr'o neglijenţă condamnabilă, din Sept. 1944 până în Aprilie sau Mai 1945, n'am comunicat Partidului discuţiile mele cu diferiţi oameni politici reacţionari.- Astfel este şi cazul celor spuse mie de POGONEANU la începutul anului 1945.- Eram membru de partid şi eram formal şi moral legat să le comunic Partidului".-

Dealtfel chiar dacă ar fi comunicat Partidului această întâlnire, este sigur că ZILBER ar fi minţit Partidul asupra obiectului discuţiilor căci nu putea spune - aşa cum a recunoscut la anchetă - că i-a sugerat lui POGONEANU să ceară expulzarea din ţară a Tov.ANA şi a Tov.LUCA ca cetăţeni sovietici.-

In privinţa legăturilor dintre PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU s'au înregistrat importante contrazicerı între

cele arătate de STEFANESCU şi CALMANOVICI EMIL şi cele susţinute de PATRASCANU atât în declaraţiile sale cât şi cu ocazia confruntării ce s'a făcut între PATRASCANU şi CALMANOVICI.-

ALEXANDRU STEFANESCU a arătat în declaraţiile sale că l-a cunoscut pe PATRASCANU prin CALMANOVICI pe la sfârşitul verii 1942 şi că a mai avut cu PATRASCANU încă trei intrevederi înainte de 23 Aug.1944, toate la locuinţa lui STEFANESCU din Calea Dorobanţilor, PATRASCANU fiind totdeauna adus de CALMANOVICI.-

In dos.VI la pag.25, Al.STEFANESCU revenind asupra declaraţiei de mai sus arată :

"In cursul verii anului 1943, am făcut cunoştinţă cu Dl.LUCRETIU PATRASCANU care a venit la mine însoţit de ing.CALMANOVICI care s'a retras după ce Dl.PATRASCANU a intrat în casa mea, astfel că am rămas singur cu Dl.PATRASCANU".-

Dacă deci Al.STEFANESCU l-a cunoscut pe KOFLER la finele anului 1942 sau începutul anului 1943, iar pe PATRASCANU la interval de câteva luni după aceea, este cert că nu l-a putut cunoaşte pe PATRASCANU în 1942.- Amănuntul acesta are importanţă pentru a invedera cât credit se poate acorda declaraţiilor lui STEFANESCU, care fie în mod intenţionat - pentru a deruta ancheta - fie dintr'o proastă funcţionare a memoriei din cauza anilor scurşi dela acest eveniment şi poate şi din cauza deţinerii îndelungate,afirmă într'o declaraţie că l-a cunoscut pe PATRASCANU la finele verii 1942, iar în altă declaraţie că l-a cunoscut în cursul verii 1943.-

Deaceea şi afirmaţia că PATRASCANU a fost adus de fiecare dată de CALMANOVICI care se retrăgea apoi, lucru pe care CALMANOVICI l-a negat în tot cursul anchetei sale, trebueşte primit sub beneficiul de inventar.-

CALMANOVICI contestă într'adevăr că l-ar fi adus vreodată pe PATRASCANU la ALEX.STEFANESCU, înainte de 23 August 1944 şi arată numai că la începutul anului 1944, AL.STEFANESCU i-a comunicat că a stat de vorbă cu PATRASCANU după ce în prealabil STEFANESCU îi ceruse lui să-i facă această întâlnire care însă nu s'a realizat prin el.-

Singura întâlnire dintre PATRASCANU şi ALEX.STEFANESCU pe care CALMANOVICI o recunoaşte că a mijlocit-o şi a fost de faţă la ea, este aceea din Oct.1944, când fiind solicitat de STEFANESCU, CALMANOVICI a fixat ora întâlnirii şi s'a dus la PATRASCANU împreună cu ALEXANDRU STEFANESCU.-

./.

Era vorba ca STEFANESCU să-l consulte pe PATRASCANU asupra unei propuneri ce i se făcuse de a intra într'un guvern ce urma să se formeze.-

In ce priveşte motivul care se poate să-l fi determinat pe ALEXANDRU STEFANESCU să inventeze întâlnirile cu PATRASCANU din 1942 sau 1943, sau chiar dacă acestea au existat, să-l arate pe CALMANOVICI ca acela care l-a condus pe PATRASCANU la toate aceste întâlniri în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, poate fi ura nemăsurată a lui STEFANESCU împotriva lui CALMANOVICI, întrucât deşi avea legături permanente cu acesta, a fost totuşi surprins de actul dela 23 August ale cărui pregătiri îşi închipuise că au fost cunoscute de CALMANOVICI, care însă i le-a ascuns lui.

In această privinţă CALMANOVICI vorbeşte în declaraţia sa din 1 Iunie 1951 despre izbucnirea de ură pe care ALEX. STEFANESCU a avut-o în 1946 când a cunoscut clauzele Tratatului de Pace cu România.-

> "Intr'o zi - deci în 1946 - am fost invitat la DRAGOS POPP la masă.- Am găsit acolo pe STEFANESCU şi pe RIZA KLEINER.- După masă ne-am retras imediat la o masă STEFANESCU, POPP, KLEINER şi cu mine.- STEFANESCU a început să vorbească furios şi foarte repede s'a montat în aşa hal că răgea, vorbea nearticulat, îi curgeau literalmente balele, ochii îi erau injectaţi.- Se referea la condiţiile tratatului de pace în care vedea subjugarea ţării de către ruşi, trădarea ticăloasă de către englezi şi americani.- Era un limbaj plin de înjurături triviale, grosolane la adresa Uniunii Sovietice, dar destul de multe şi la adresa englezilor şi americanilor.- Pierduse orice control asupra celor ce vorbea.- Era un ţipăt în care se amesteca neputinţa, iluzii pierdute, de unul tras pe sfoară etc".-

Nu este exclus ca fiind capabil de atâta ură şi simţind din desfăşurarea anchetei că ar putea insinua amestecul lui CALMANOVICI în relaţiile sale cu PATRASCANU, STEFANESCU să fi sesizat ocazia de a se răsbuna pe CALMANOVICI cu care colaborase înainte de 23 August şi căruia i-a cotizat sume importante pentru Partid, fiind însă decepţionat în speranţele sale de a afla prin CALMANOVICI care sunt intenţiile PARTIDULUI.-

Aceasta este desigur o ipoteză bazată pe citatul de mai sus, dar care poate fi coroborată cu contrazicerile

menționate din declarațiile lui STEFANESCU și cu faptul că PATRASCANU însuși cu ocazia confruntării a declarat că nu l-a cunoscut niciodată pe CALMANOVICI.-

Trebuie avut deasemeni în vedere la soluționarea cazului CALMANOVICI tonul nu prea sigur al afirmațiilor lui STEFANESCU cu privire la faptul că cel care l-a condus totdeauna pe PATRASCANU la întâlnirile cu el, ar fi fost CALMANOVICI.-

La pag.14 jos Vol.VII, STEFANESCU declară :

> "Nu cred, să fi fost altă persoană în afară de EMIL CALMANOVICI care să-l fi condus pe LUCRETIU PATRASCANU la mine acasă.-
> Răspund cu toată sinceritatea și nu cred că m'ar fi putut determina să ascund ceva, că nu-mi aduc absolut aminte deloc ca Dl.PATRASCANU să fi fost condus la mine acasă de alte persoane în afară de Dl.CALMANOVICI".-

Spunând "nu cred", înseamnează că ALEX.STEFANESCU se gândește că era posibil să mai fi fost și altă persoană.- Tot astfel exprimându-se "nu-mi aduc absolut deloc aminte", STEFANESCU arată că se putea ca PATRASCANU să mai fi fost condus la el și de alte persoane, dar el nu-și aduce aminte.

Reamintim aci cele arătate la analizarea legăturilor lui PATRASCANU cu AUSNIT că GUTA STEINBERG l-a condus pe PATRASCANU la ALEXANDRU STEFANESCU acasă și la această întrevedere a participat și AUSNIT. Iată deci că STEFANESCU nu-și aduce deloc aminte că PATRASCANU a fost adus la el acasă și de GUTA STEINBERG.-

Totuși legăturile dintre STEFANESCU și PATRASCANU în ilegalitate, indiferent de datele întâlnirilor dintre ei și cine le-a mijlocit, au existat dacă ținem seama de activitatea intensă pe care au desfășurat-o reprezentanții burgheziei române la apropierea trupelor sovietice pentru a câștiga pe plan extern bunăvoința imperialiștilor englezi și americani, iar pe plan intern pentru a găsi oameni în P.C.R. care să se preteze la manevrele prin care ei urmăreau menținerea privilegiilor de clasă ale burgheziei.-

Un început de dovadă în acest sens l-ar constitui declarația lui ZILBER dela pag.11 Bibl.I, în care ZILBER afirmă că PATRASCANU i-a spus despre STEFANESCU că a lucrat cu dânsul în ilegalitate.-

In ce priveşte alte întâlniri ale lui PATRASCANU cu STEFANESCU după 23 August de care ALEXANDRU STEFANESCU nu a pomenit în declaraţiile sale, ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei dela pag.63 dosar I:

> "Stiu că PATRASCANU s'a întâlnit cu STEFANESCU după 23 August.- Nu ştiu nici când şi nici unde în afară de recepţiile la care a fost şi STEFANESCU şi la care am fost şi eu de faţă.- Anume: odată l-am văzut la o masă dată de XENOPOL la el acasă, unde a participat multă lume, altădată la RICA GEORGESCU, unde deasemenea a fost multă lume".-

Tot ELENA PATRASCANU la pag.112 Vol.I declară :

> "In perioada dinainte de 23 August, LUCRETIU PATRASCANU împreună cu mine am fost în locuinţa unui domn, de faţă fiind şi soţia lui. Locuinţa se află în apropierea Pieţii Amzei, dacă stai cu faţa spre Calea Victoriei pe mâna stângă.- Acest domn este evreu,cetăţean român sau elveţian.- Cred că era în legătură cu STEFANESCU şi cred că avea legături cu Legaţia Elveţiană. LUCRETIU PATRASCANU a stat de vorbă cu el, pe când eu conversam cu soţia lui.- Acest lucru s'a întâmplat în perioada între Ianuarie şi Mai 1944.- Casa este un bloc şi locuinţa este la etaj".-

Fiind vorba de legăturile cu STEFANESCU în perioada ilegalităţii, credem necesar a se insista pentru identificarea casei şi a persoanei cu care PATRASCANU a stat de vorbă, întrucât s'ar putea să fie un fir pentru adâncirea relaţiilor dintre PATRASCANU şi STEFANESCU înainte de 23 August 1944.-

In ce priveşte obiectul probabil al discuţiilor dintre ALEX.STEFANESCU şi PATRASCANU, deşi STEFANESCU a accentuat peste tot că se refereau la organizarea luptei antifasciste, credem că aceste susţineri nu corespund adevărului şi aceasta pentru două motive :

1.- Nu vedem în fapt care au fost acţiunile concrete realizate în urma acestor intrevederi.-

2.- Dece ar mai fi fost necesară luarea legăturii cu PATRASCANU din moment ce - după cum rezultă din declaraţiile lui ALEXANDRU STEFANESCU la aceste intrevederi nu s'au discutat alte chestiuni decât cele discutate în întâlnirile cu CALMANOVICI, BERMAN, NICOLAE STEFAN şi chiar cu KOFLER.-

./.

Intrucât acesta din urmă făcea parte din chiar Comitetul Central în acel timp, nu se explică dece mai era necesar ca ALEX.STEFANESCU să ia contact direct cu PATRASCANU.-

Concluzia ce o tragem din cele de mai sus este că la întâlnirile dintre PATRASCANU şi AL.STEFANESCU, care trebuie să fi avut loc în 1943 vara - deşi PATRASCANU le contestă - obiectivul urmărit era tocmai contracararea luptei Partidului cu sprijinul primit dela englezi şi dela AUSNIT.-

Mai semnalăm, înainte de a încheia relatarea legăturilor dintre PATRASCANU şi STEFANESCU cele declarate de ALEX.STEFANESCU în declaraţia sa dela pag.43, mijloc Vol.II :

"Prin luna Martie1944, pe la mijlocul lunei, atunci când dezastrul armatei germane era în afară de orice îndoială, am fost rugat de Dl. IULIU MANIU, BRATIANU şi LUCREŢIU PATRASCANU să reiau neapărat contactul cu ION ANTONESCU şi să încerc să-l determin să înţeleagă că a sosit în sfârşit momentul să iasă din alianţa nenorocită cu puterile Axei şi să întoarcă armele împotriva naziştilor".-

Cele de mai sus pot fi puse în legătură şi corespund cu declaraţia recentă a lui BORCESCU TRAIAN, fost Seful Secţiei de Contrainformaţii din S.S.I. din 7 Mai 1952,- Acesta arată că din discuţiile cu PIKI VASILIU şi EUGEN CRISTESCU, a aflat că primul l-a adus pe PATRASCANU dela Poiana Tapului, aranjându-i o intrevedere cu ANTONESCU în casa lui OVIDIU VLADESCU.- ANTONESCU urmărea să-l atragă pe PATRASCANU ca reprezentant al P.C.R. în vederea tratativelor ce ducea cu anglo-americanii pentru ieşirea din răsboi.

Din ce în ce apare mai limpede, cunoscând mentalitatea troţkistă şi profund antisovietică a lui PATRASCANU cum şi ura sa împotriva conducătorilor adevăraţi ai Partidului aflaţi în închisori şi în special împotriva Tov.GHEORGHIU DEJ, că PATRASCANU secondat de ZILBER au manevrat continuu pentru încheierea unei păci cu anglo-americanii la Cairo, în care chiar dacă sovieticii nu vor putea fi excluşi, să nu poată avea rolul hotărâtor.-

BORCESCU arată că în chestiunea tratativelor dela Cairo pot da relaţii SAVEL RADULESCU, GHITA POP activist P.N.T. şi BEBE BRATIANU dela P.N.L.-Aceştia şi OVIDIU VLADESCU ca şi BORCESCU însuşi, vor trebui cercetaţi în continuare în vederea descoperirii unor noui elemente pentru clarificarea acestei probleme de o extremă importanţă.-

./.

Corespunzătoare concepției lui mic burgheze și reacționare a fost și atitudinea lui PATRASCANU față de monarhie.-

In declarația sa din 4 Oct.1951, ZILBER declară :

"In cursul lunei Iunie sau Iulie, PATRASCANU m'a însărcinat să-l văd pe TITEL PETRESCU ca să semnez o declarație pe care PATRASCANU o scrisese la mașină, declarație prin care P.C.R. și P.S.D. se angajase să nu ridice problema monarhiei.- Cu această ocazie am aflat dela PATRASCANU că unul din scopurile întâlnirilor cu MANIU și BRATIANU era fixarea poziției celor două partide muncitorești față de monarhie".

Iată unde trebuie căutată trădarea lui PATRASCANU chiar și înainte de 23 August; cu MANIU și BRATIANU, PATRASCANU discută menținerea mai departe a monarhiei pe care - după cum am văzut - PATRASCANU o considera ca cea mai serioasă piedică în calea "anexiunii" noastre la Uniunea Sovietică; cu MANIU, BRATIANU și ANTONESCU, PATRASCANU dându-se drept reprezentant al P.C.R. trata pentru încheierea unei păci la Cairo cu anglo-americanii. Peste tot se vede intenția lui PATRASCANU de a trăda lupta Partidului în numele căruia trata, aruncând țara în brațele hrăpărețe ale anglo-americanilor.-

Relațiile lui PATRASCANU cu Palatul apar din propriile sale declarații și sunt confirmate de numeroase declarații ale celorlalți arestați.-

Astfel la pag.166 al.ultim Vol.II, referindu-se la desființarea monarhiei în țara noastră, PATRASCANU declară :

"Apoi în ce privește perspectivele mele personale, am socotit că eu, fiind utilizat în trecut pentru mai multe servicii: trecerea de legi, discuții etc. cu ex-regele, una din sarcinile mele cad, ceeace va diminua rolul meu politic.- Apoi dat fiind că eram considerat un element de dreapta, am văzut posibilitatea în cadrul Republicii Populare ca în general activității mele publice să i se pună capăt. Ceeace s'a și întâmplat".-

PATRASCANU a aflat despre abdicarea regelui prin radio, la Păltiniș, unde își petrecea vacanța de Crăciun împreună cu soția sa, LENA CONSTANTE și HARRY BRAUNER.-

Vorbind despre discuția avută la Păltiniș cu ocazia abdicării regelui, ELENA PATRASCANU declară la pag.122 jos, Vol.I :

./.

"O altă atitudine incalificabilă a fost discuția la care am participat la Păltiniș cu ocazia abdicării regelui unde am fost de acord cu ANDREI că aceasta înseamnă un pas spre pierderea independenței noastre naționale, în forma în care s'a întâmplat.- Adică nu printr'o mișcare a masselor în care ideia necesității Republicii să fi prins rădăcini, ci printr'o lovitură de Palat.- Când mă gândesc acum la acest lucru, nici nu îmi vine a crede că am putut avea o asemenea atitudine, atitudine care se explică prin faptul că, desigur influențată de ANDREI, vedeam în aceasta nu o măsură revoluționară a Partidului, ci un gest impus de ruși".-

Tot ELENA PATRASCANU la pag.83 jos, Vol.I, arată că PATRASCANU se prezenta regelui nu numai în calitate de comunist, ci și în calitate de naționalist.-

Mai clar ca oriunde apar legăturile dintre PATRASCANU și fostul rege în declarația ELENEI PATRASCANU dela pag.69 Vol.I :

"In legătură cu aceste păreri ale lui, exprimate în diferite rânduri față de mine, LUCRETIU PATRASCANU i-a dat să înțeleagă și regelui fie personal, fie prin BUZESTI, STARCEA sau VISOIANU, să nu conteze pe anglo-americani, să nu părăsească țara ci să stea pe poziție.- Aceste păreri le-a exprimat și față de POGONEANU"

Negarea de către PATRASCANU a unora dintre manevrele întrebuințate de el pe lângă fostul rege, ca de exemplu intervenția sa pentru ștergerea Tov.BODNARAS de pe lista Guvernului, neprelungirea legii pentru sancționarea criminalilor de război etc., se datoresc convingerii lui PATRASCANU că nu se vor putea găsi probe în cazul când el nu va recunoaște nimic.-

La pag.60 mijloc, Vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"ANDREI mi-a spus că în general Partidul știe despre discuțiile lui cu regele și despre ceeace nu știa nu se va afla, deoarece regele și NEGEL sunt plecați".-

Despre legăturile lui PATRASCANU cu Palatul, RUPENIAN

./.

vorbeşte în declaraţiile sale arătând că fiind şef de cabinet la PATRASCANU a dus în primăvara anului 1946 din partea lui PATRASCANU un plic mare pânzat la Palat, cu consemnul de a nu pleca de acolo fără a se asigura că i-a fost predat personal regelui în mână.- Deasemeni că legătura cu Palatul PATRASCANU o mai ţinea prin NEGEL care în anii 1945-46, avea lungi consfătuiri cu caracter confidenţial cu PATRASCANU la Minister.- PATRASCANU a luat odată masa la Palat şi ca invitat particular al regelui.-

Tot pentru caracterizarea legăturilor lui PATRASCANU cu fostul rege, reamintim aci planul regelui pe care ZAHARIA arată că îl deţine dela BETEA de a-l lua pe PATRASCANU, ca făcând parte (travestit) din suita sa, cu ocazia plecării la o nuntă în străinătate.-

\+

\+ \+

./.

LEGATURILE DUSMANOASE CU PARTIDELE ISTORICE SI UNELTIRILE IMPOTRIVA REGIMULUI NOSTRU

Dintre legăturile cu reprezantanţii partidelor istorice, sunt de menţionat îndeosebi legăturile cu MANIU, pentru modul cum au evoluat raporturile cu acesta în perioada de dinainte de 23 August şi faţă de conflictul cu MANIU despre care PATRASCANU vorbeşte în declaraţia sa dela pag. 98 al.1 şi 2 Vol.I.

In această declaraţie PATRASCANU arată :

"Linia Partidului aşa cum mi-a fost adusă la cunoştinţă cu ocazia alegerilor din 1937 de către FORIS, consta în sprijinirea naţional-ţărăniştilor deşi MANIU încheiase un pact electoral cu CODREANU.- FORIS, MACAVEI şi cu mine, fusesem delegaţi să luăm contact cu MANIU, spre a-l determina să nu încheie pactul cu CODREANU. Totuşi MANIU a persistat şi acest pact a fost încheiat.- Noi am sprijinit totuşi mai departe pe naţional-ţărănişti, aliaţii gărzii.
Eu am apărat un alt punct de vedere: am cerut după încheerea pactului MANIU-CODREANU să rupem orice contact cu naţional-ţărăniştii, să încheem un Front Unic Muncitoresc, îndreptat împotriva dreptei (MANIU-Garda) şi împotriva grupării troţkiste GHEISERTER-VOICESC".

Cu toată această opoziţie pe care PATRASCANU a făcut-o politicii preconizate de MANIU şi de conducerea de atunci a P.C.R.-ului, PATRASCANU devine dintr'odată după 23 August un fervent admirator al lui MANIU cu care păstrează legături şi colaborează fără ştirea Partidului.- Acest fapt este confirmat de TATARESCU care arată într'una din declaraţiile sale că în timpul tratativelor pentru încheerea Frontului Antifascist, a observat că PATRASCANU îi acorda lui MANIU "o importanţă admirativă, supraestimând rolul ce revenea şefilor P.N.T. în acţiunea lor".-

Manifestările de prietenie ale lui PATRASCANU pentru MANIU, au fost multiple şi ele sunt arătate în declaraţiile lui ELENA PATRASCANU, RUPENIAN şi chiar în propriile sale declaraţii.-

Astfel, ELENA PATRASCANU arată la pag.36 al.3 Vol.I., că PATRASCANU era împotriva judecării lui MANIU ca criminal de răsboi, spunând că acest lucru ar fi nepropagandistic din punct de vedere politic şi că a încercat să împiedice

acest lucru dar nu știe dacă l-a spus pe față rușilor.-

BUFENIAN declară la pag.291 mijloc Bibl., că MANIU l-a vizitat pe PATRASCANU în două rânduri: odată înainte și odată după Conferința de Pace.-

XENOPOL arată în declarația sa din 20 Febr.1950 următoarele :

> "Imi amintesc că la procesul grupului MANIU, cineva dintre acuzați m'a propus martor și pe mine.- Deoarece în ziua procesului, încă dela 6 dimineața un agent a venit cu un mandat de aducere pentru a mă întovărăși la proces, am comunicat lui PATRASCANU că nici într'un caz nu mă voiu duce să depun și că nu aș dori să mai am neplăceri cu Poliția. Mi-a răspuns că nu se va întâmpla nimic, căci nu sunt obligat să mă duc și nu m'am dus".-

Faptul că XENOPOL s'a consultat cu PATRASCANU dacă este sau nu cazul să se prezinte ca martor la proces, este un indiciu puternic asupra naturii raporturilor dintre PATRASCANU și XENOPOL cum și a faptului că PATRASCANU se temea că XENOPOL ar putea fi pus în situația să vorbească în proces despre raporturile lui PATRASCANU cu MANIU și că deaceea l-a sfătuit pe XENOPOL să nu se prezinte ca martor în proces.-

In legătură cu oferta făcută de MANIU în sensul de a sprijini în campania electorală din 1946 pe prietenii personali ai lui PATRASCANU care ar candida în alte județe, PATRASCANU declară la pag.168 Vol.II :

> "Această ofertă n'am comunicat-o la Partid pentrucă era imediat după discursurile dela Cluj și raporturile mele cu tovarășii din conducere erau încordate.- Apoi m'am gândit că aș fi furnizat încă un argument contra cuvântării dela Cluj".-

Aceasta nu este singura explicație dată de PATRASCANU pentru a justifica dece nu a comunicat Partidului oferta făcută de MANIU.- Intr'o altă declarație a sa, PATRASCANU arăta că prin discursul său dela Cluj a urmărit să smulgă național-țărăniștilor și lui MANIU un mijloc de propagandă eficace, care consta în a susține revendicările unei părți din populația Ardealului.- Dacă acesta ar fi fost adevărul, PATRASCANU ar fi avut ocazia acum prin denunțarea propunerii lui MANIU la Partid să arate că nu urmărea o apropiere de național-țărăniști prin discursul dela Cluj, ci numai scopul arătat mai sus.-

./.

In declarația sa din 17 Aprilie 1951 tot asupra aceleiași chestiuni PATRASCANU declară :

> "Intrucât am respins pe loc propunerea lui MANIU și pe loc am respins aluzia lui FRANASOVICI nu m'a interesat și nu mă interesează nici astăzi ce era în capul unuia și a celuilalt și ce scopuri urmăreau.- Eu nu sunt pus aici să rezolv ghicitori care nici nu mă interesează".-

Se știe că propunerea lui XENOPOL în numele lui MANIU era în sensul ca PATRASCANU să-i comunice pe prietenii săi naționaliști care candidează în diferite județe pentruca P.N.T. să nu-i combată în alegeri.- Această propunere îi era adresată numai lui PATRASCANU personal.- Se înțelege dela sine că cu experiența sa politică, PATRASCANU a analizat pe loc cauzele pentru care MANIU i se adresa lui și ce anume scopuri urmărea prin aceste propuneri.- Dacă totuși PATRASCANU consideră în răspunsul său de mai sus că aceste probleme sunt ghicitori care nu-l interesează, aceasta se datorează tocmai faptului că înțelegând că acestea erau manifestări dușmănoase care urmăreau spargerea unității Partidului și popularizarea lui PATRASCANU, nu a adus-o totuși la cunoștința Partidului care ar fi putut lua din timp măsurile cuvenite.-

Respingând - așa cum afirmă PATRASCANU - imediat și categoric propunerea lui MANIU fără a o aduce la cunoștința Partidului, PATRASCANU nu ajuta în niciun fel la demascarea lui MANIU care astfel a putut continua asemenea încercări trădătoare împotriva Partidului și a clasei muncitoare.- Si totuși în declarația sa din 2 Iunie 1951, PATRASCANU declară :

> "MANIU a venit cu propunerea lui pentru a lovi în P.C.R. și poporul român, deaceea am respins imediat și categoric propunerea lui, dar am ascuns Partidului și propunerea lui și refuzul meu.- Din sinceritate și devotament am ascuns Partidului propunerile lui MANIU și ale americanilor de a fugi din țară, pe care eu le-am respins categoric".-

In declarația din 17 Aprilie 1951, răspunzând la întrebarea dece nu a adus la cunoștința Partidului propunerile ce i-au fost făcute de VISOIANU și MANIU, PATRASCANU declară :

> "Nu am adus aceste propuneri la cunoștința Partidului pentrucă le-am socotit definitiv și absolut tranșate prin refuzul meu categoric și personal și nu am voit să nasc o discuție în

în conducerea Partidului referitor la persoana mea în legătură cu propunerile făcute din partea dușmanilor, mai ales în ajunul plecării mele la Paris".-

Adevărul este că PATRASCANU ascundea aceste propuneri Partidului tocmai fiindcă în ajunul plecării sale la Paris nu voia să piardă ocazia de a verifica în străinătate care este starea de spirit a anglo-americanilor în legătură cu propunerile ce i se făceau din partea partidelor istorice și pe ce anume sprijin din afară putea să conteze în acțiunea sa împotriva Partidului și în favoarea burgheziei.- Altfel este sigur că PATRASCANU ar fi folosit această ocazie de a dovedi Partidului și tovarășilor din C.C. devotamentul său pentru Partid, curmând discuțiile ce se făceau referitor la persoana sa.-

O dovadă că PATRASCANU nu numai că a ascuns Partidului propunerea lui MANIU, dar a și acceptat-o și a pus-o în practică rezultă din declarațiile ELENEI PATRASCANU care arată că soțul ei nu i-a combătut pe național-țărăniști în campania electorală din județul Arad unde candidase.- Insuși PATRASCANU recunoaște parțial acest lucru.-

Deasemeni în aceste alegeri PATRASCANU a fost finanțat în secret cu loo milioane lei de XENOPOL și s'a folosit în campania electorală de 26 agenți personali care aveau sarcina de a-l populariza și a controla pe teren dacă Județeana P.C.R. Arad susținea alegerea lui.-

Legăturile lui PATRASCANU cu național-țărăniștii nu s'au limitat numai la raporturile sale cu MANIU prin mijlocirea lui XENOPOL ci el a mai avut relații și cu o serie de alți fruntași național-țărăniști și îndeosebi cu NICOLAE PENESCU, N,PASCU, GHITA POP, GEROTA și alții.-

In privința relațiilor cu N.PENESCU, PATRASCANU a negat la început că acesta i-a propus în cursul anului 1945 vreo acțiune împotriva C.C. al P.C.R., afirmând că nu a discutat cu el niciodată chestiuni personale și că după eșirea lui din Guvern nu l-a văzut niciodată.- Deasemeni PATRASCANU a negat că NICOLAE PENESCU l-ar fi vizitat vreodată la locuința sa.-

La pag.28 din vol.II Albastru, PATRASCANU declară :

./.

"La începutul anului 1945, N.PASCU a încercat - dat fiind că pentru el "eram pus pe linie moartă în P.C.R." să mă invite la o colaborare cu P.N.T. I-am răspuns în aşa chip încât i-a trecut pofta şi atunci şi mai târziu să repete încercarea".-

Demersul lui PASCU venea în numele lui PENESCU care era secretar general al P.N.T., fapt rezultat din declaraţiunile pe care NICOLAE PENESCU le-a dat cu ocazia cercetării sale.-

Din tonul pe care PATRASCANU pretinde că l-a întrebuinţat faţă de PASCU, se înţelege că era vorba de propuneri de colaborare împotriva Partidului şi a regimului.- Aceasta înseamnează că PATRASCANU minţea când afirma în declaraţia sa din 7 Aprilie 195o că nu i s'a făcut niciodată din partea partidului naţional-ţărănesc o astfel de propunere.-

Si ZILBER arată în declaraţia sa dela pag.7o jos Bibl. II, că în 1945 PENESCU l-a vizitat pe PATRASCANU din partea naţional-ţărăniştilor pentru a-i promite sprijinul P.N.T. în lupta împotriva Comitetului Central, adăugând că PATRASCANU i-a spus că a anunţat Partidul despre această propunere.- Tot aici ZILBER arată că în toamna 1944, PATRASCANU a negociat cu Gh.POP şi PENESCU în vederea formării unui guvern.-

ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei dela pag.16 jos Vol.I, următoarele :

"Stiu că un avocat PASCU a venit la sfârşitul lui 1944 sau la începutul lui 1945 de câteva ori la noi acasă. N'am fost niciodată de faţă la convorbirea lor.- LUCREŢIU PATRASCANU nu mi-a vorbit niciodată în mod special despre dânsul".-

In declaraţia sa din 19 Oct.1951, NICOLAE PENESCU declară că s'a întâlnit cu PATRASCANU înainte de formarea celui de al doilea guvern SANATESCU, la locuinţa acestuia din str.Vasile Lascăr, pe când - după cum arătam mai sus - în declaraţia sa din 9 Nov.1951, afirma că PENESCU nu a fost niciodată la el acasă.-

XENOPOL arată în declaraţia sa din 2o Febr.195o (pag. 3 dosar 4o XENOPOL), următoarele :

./.

"Nu ştiu dacă PATRASCANU are vreo legătură directă cu ţărăniştii, dar am constatat, atunci când s'au dus tratative între partide pentru constituirea guvernului RADESCU că era prieten cu un avocat PASCU care reprezenta pe ţărănişti împreună cu GHITA POP.- Avocatul PASCU era - cred - coleg de şcoală dela Iaşi cu PATRASCANU căci aveau cam aceiaş vârstă.- Nu pot afirma dacă PASCU îi servea de legătură pentrucă nu am aflat nimic în această direcţie. L-am indicat totuşi. In orice caz dacă PATRASCANU va fi avut legătură mai temeinică cu ţărăniştii, atunci o ţinea foarte discretă".-

In sfârşit, confirmarea definitivă a tratativelor duse de PATRASCANU cu naţional-ţărăniştii,reprezentaţi de PENESCU şi PASCU, fără ştirea Partidului, o avem în declaraţia din 19 Oct.1951 a lui PENESCU NICOLAE care declară :

"Inainte de formarea celui de al doilea guvern SANATESCU, l-am văzut pe Dl.PATRASCANU la locuinţa sa din cartierul Vasile Lascăr.- Eram însoţit de Dl.N.PASCU, care a intermediat întâlnirea solicitată de mine. Nu-mi amintesc exact obiectul conversaţiei.- Au fost desigur chestiuni în legătură cu situaţia de atunci.- Cam la aceiaş epocă am fost însărcinat de Dl. MANIU să transmit d-lui PATRASCANU punctul de vedere al partidului naţional-ţărănesc, aşa cum el fusese stabilit într'o consfătuire care a avut loc la Dl.MIHAI POPOVICI între Dl.MANIU, MIHALACHE, Dr.LUPU şi acesta de faţă fiind şi alţi fruntaşi: relativ la participarea partidului în Frontul Naţional Democrat şi la constituirea unui guvern de colaborare".-

In aceiaş declaraţie PENESCU mai arată că după constituirea Guvernului dela 6 Martie 1945, a mai fost în audienţă la Ministerul Justiţiei unde a avut o discuţie cu PATRASCANU, la care nu a mai asistat nimeni.-

Concluzia noastră faţă de faptul că PATRASCANU a negat orice discuţie cu caracter politic şi personal cu NICOLAE PENESCU în calitatea sa de secretar general al P.N.T., cum şi mai ales faptul că PATRASCANU a ascuns aceste intrevederi Partidului, constituiesc un indiciu puternic că acestea erau discuţiuni referitoare la colaborarea sa personală cu elemente ale P.N.T.-ului care îi promiteau sprijinul lor în vederea formării unei fracţiuni în sânul P.C.R.

In declaraţia ei dela pag.113 jos vol.I., ELENA PATRASCANU arată că graţie intervenţiei lui GEROTA, care se ştie că era fruntaş naţional-ţărănist şi fost secretar general la Justiţie sub ICA ANTONESCU, s'a reuşit trimiterea

lui PATRASCANU în domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului.-

LENA CONSTANTE arată în declarația ei la pag.104 al. 3 vol.II, că PATRASCANU a vorbit în fața ei la începutul anului 1941 despre întâlniri organizate de ZILBER la TOROSSIAN și că din discuții a înțeles că era vorba despre fruntași țărăniști.- LENA CONSTANTE arată că a dedus că PATRASCANU căuta un punct de înțelegere cu partidele istorice pentru a stăvili acțiunea Partidului și amestecul Uniunii Sovietice la noi în țară.-

Deasemeni RUPENIAN arată că TOROSIAN i-a vorbit despre întâlnirea dintre PATRASCANU și un membru P.N.T. care locuia în cartierul Maria Rosetti. In sfârșit BRAUNER arată că PATRASCANU era în cei mai buni termeni cu fruntașul național-țărănist POP.-

+

In ce privește relațiile dintre PATRASCANU și MANUILA acestea sunt cunoscute în parte din expunerea făcută în altă parte a sintezei noastre.- Adăugăm aci că PATRASCANU își formase despre MANUILA o părere foarte proastă care ar fi trebuit în mod normal să-l determine să-l dea pe mâna autorităților atunci când BETEA a venit să-i propună să fugă împreună cu acesta din țară.

Astfel la pag.200 al.2 și 3 Vol.I., PATRASCANU declară :

"Cu toată această întâmplare, despre legăturile politice ale lui MANUILA cu MANIU nu mi-am dat seama decât în Septembrie 1947.Fiind într'o Comisie care urma să se ocupe cu pregătirea procesului MANIU, am dat peste niște declarații - nu aș mai putea preciza ale cui erau - din care reeșea destul de clar acest lucru.- Pe mine nu m'a surprins acest lucru ci l-am găsit firesc așa cum îl cunoscusem eu pe MANUILA. Din curpinsul acelor declarații se vedea jocul dublu pe care îl făcea MANUILA, iar BODNARAS s'a lăsat înșelat de tonul mieros și slugarnic al lui MANUILA, care rămăsese ceeace fusese întotdeauna un convins manist.-

Tot cu ocazia citirii acestor declarații am văzut (cred că acesta era chiar serviciul pe care îl îndeplinea MANUILA pentru MANIU) că MANUILA avea legături cu anglo-americanii și îi informa din partea lui MANIU.- N'aș putea preciza dacă în adevăr acesta era fondul relațiilor lui cu anglo-americanii, dar așa ceva îmi amintesc că am citit".-

Deosebit de aceasta, PATRASCANU mai avea şi alte reproşuri împotriva lui MANUILA, aşa după cum se vede din declaraţia dela pag.24 Vol.I, ultimul aliniat :

> "După 23 August, mai exact după întoarcerea mea dela Moscova, atunci când l-am cunoscut, făcând parte din primul guvern SANATESCU ca subsecretar de stat la Preşedinţie, MANUILA avea faţă de mine o atitudine slugarnică, ceeace nu l-a împiedicat ca din îndemnul lui MANIU şi cu colaborarea Ministrului de Justiţie CAPATANA, să falsifice textul legii de epurare. Toată atitudinea lui, felul cum se purta cu MANIU îl arată aşa cum era şi după cum l-am caracterizat mai sus".-

Dacă cu toate acestea, PATRASCANU nu l-a denunţat pe MANUILA este evident că acceptase plecarea lui MANUILA din ţară pentru raţiuni politice şi pentrucă ambii nu erau de acord cu politica regimului nostru.-

Deşi atât BETEA, cât şi PATRASCANU exclud raporturi personale între PATRASCANU şi MANUILA, în materialul nostru există totuşi unele indicii că astfel de legături au existat.- Astfel în dosarul lui RUPENIAN Bibl.la pag.4o8 sus, se găseşte o declaraţie a lui STEFAN POPESCU, care arată că RUPENIAN îi spunea uneori că la Snagov soţii MANUILA veneau în vizită la soţii PATRASCANU prin anii 1945-46, de unde deduce că PATRASCANU se întâlnea cu MANUILA în vila dela Snagov.-

Şi GOLOPENTIA în declaraţia sa dela pag.217 mijloc vol.I, arată că MANUILA i-a spus într'un rând că a fost în provincie împreună cu avocatul PANDREA.- Deoarece acesta din urmă era cumnat cu PATRASCANU, GOLOPENTIA trăgea concluzia că PANDREA mijlocea întâlnirile lui MANUILA cu PATRASCANU.

Iar SILVIU CRACIUNAS în declaraţia sa din 2o Iunie 1951, arată că Dr.SABIN MANUILA i-a comunicat că se afla în legături politice cu PATRASCANU prin mijlocirea lui BETEA şi că l-a pus pe BETEA în legătură cu ROY MELBOURNE consilier la Legaţia Americană din Bucureşti, mijlocind în felul acesta un fir de legătură între PATRASCANU şi americani.-

Legăturile dintre PATRASCANU şi MANUILA mai puteau fi menţinute şi prin AURORA CORCIOVESCU care fusese secretara lui MANUILA şi la care locuia BETEA.- In sfârşit însuşi BETEA avea lungi intrevederi cu MANUILA astfel că aceasta îl putea dispensa pe PATRASCANU de contactul personal cu MANUILA, întrucât puteau comunica în felul acesta permanent.-

Cu deosebire interesante sunt legăturile pe care PATRASCANU le-a întreținut cu TATARESCU, acest vechi intrigant politic pe care PATRASCANU îl califica din Mai 1944 de "infamă lichea".-

Intr'o notă informativă aflată la pag.29 Vol.I Albastru se arată :

> "Nu-mi amintesc dacă înainte sau după conferința de pace dela Paris, PATRASCANU primise în prezența mea un telefon dela TATARESCU, telefon care a determinat întrebarea mea dacă nu este inconsecventă această intimitate cu un politician burghez pe care PATRASCANU singur în Mai 1944 îl caracteriza de "infamă lichea", PATRASCANU mi-a răspuns că este:"o necontestată valoare politică" acest TATARESCU".-

Un fapt care aruncă lumină asupra adevăratelor raporturi dintre PATRASCANU și TATARESCU este cel semnalat de ZILBER la pag.31 al.2 Bibl.I :

> "In legătură cu PATRASCANU,țin minte că la Paris, PATRASCANU mi-a spus odată:"MAURER i-a comunicat lui TATARASCU prin MALAXA că joacă pe o carte proastă, adică pe mine".-

Prima concluzie care se desprinde este aceea că la Paris, Tov.MAURER a putut observa o serie de fapte din care a tras concluzia că TATARESCU se află în legătură cu PATRASCANU și anumite acțiuni sunt rezultatul unui acord perfect între ei.-

A doua concluzie este că PATRASCANU nu putea fi informat de cele ce i-a comunicat Tov.MAURER decât de TATARESCU însuși.- Intr'adevăr eliminând pe Tov.MAURER care în strictă logică nu putea să-i comunice lui PATRASCANU impresia pe care o avea asupra legăturilor lui cu TATARESCU și pe MALAXA care știa că PATRASCANU este protectorul celui mai mare concurent al său AUSNIT, deducem că numai TATARESCU îl putea informa pe PATRASCANU.- Aceasta denotă raporturile ce existau între ei la Paris și care fac posibilă colaborarea lor la întocmirea memoriului la Conferința de Pace, trădarea comisă prin publicarea documentului secret în presa americană din Paris, contactul lor cu românii fugari, intrigile politice țesute de ambii cu concursul lui TOROSSIAN la Legația noastră din Paris etc.-

Referitor la raporturile dintre TOROSSIAN și TATARESCU, GARDONI care a fost reținut la Aiud împreună cu TOROSSIAN,

declară la pag.330 jos Bibl.TOROSSIAN :

"Stiu că TOROSSIAN avea legături şi în emigraţia română dela Paris şi ştiu că în 1947 când TOROSSIAN a fost chemat în ţară pentru raport, el s'a văzut mai întâiu cu PATRASCANU şi apoi cu TATARASCU.- TATARASCU a chemat întotdeauna pe TOROSSIAN pentru raport oral, rapoartele scrise ar fi mers prin Legaţie şi asta probabil trebuia evitat.- DeaItfel raporturile dintre TOROSSIAN şi TATARASCU au fost destul de strânse, ele fiind legate şi prin interese materiale.- TATARASCU şi TOROSSIAN au cumpărat împreună un hotel la Paris, hotelul Comodore".-

Iar la pag.351 mijloc GARDONI adaugă :

"Inclinaţiunile sale către afaceri, i-au atras lui TOROSSIAN aprecieri din partea lui R.FRANASOVICI şi GHEORGHE TATARASCU, ca fiind singurul om din Legaţie cu care se poate sta de vorbă.- Ca urmare a acestor aprecieri, TATARASCU a dat dispoziţiuni d-lui STOILOV ca TOROSSIAN să fie pus la curent cu hotărârile diplomatice, deoarece îl va face consilier de legaţie, lucru ce nu s'a întâmplat".-

Aceasta este desigur explicaţia pentru faptul că la întoarcerea lui TOROSSIAN în ţară în 1946, înaintea Conferinţei de Pace, după predarea curierului la Ministerul Afacerilor Externe, PATRASCANU îl însoţeşte pe TOROSSIAN acasă la TATARASCU sub pretextul de a-l susţine pe TOROSSIAN în cererea personalului dela Legaţia din Paris, care solicita majorarea salariilor.- Se înţelege că numai pentru atâta lucru nu ar fi fost nevoie de prezenţa lui PATRASCANU, ci era vorba de o consfătuire în ajunul Conferinţei de Pace dela Paris, unde TOROSSIAN i-a pus în curent pe cei de mai sus cu situaţia Legaţiei noastre din Paris, a adus anumite mesagii din partea fugarilor şi au analizat împreună ceeace era de făcut pentru a se opune cererilor sovietice.-

In parte TOROSSIAN confirmă presupunerile noastre, arătând că la intrevederea dela ZILBER, care a avut loc în acel timp, unde au mai participat PATRASCANU, ZILBER şi el, discuţia s'a purtat cu privire la STOILOV pe care TOROSSIAN pretinde că l-a apărat împotriva acuzaţiilor ce i le aducea PATRASCANU.-

./.

Tot TOROSSIAN arată că la discuţia cu TATARASCU când s'a dus cu PATRASCANU la locuinţa lui TATARASCU, aceasta din urmă şi-a manifestat nemulţumirea faţă de activitatea d-lui STOILOV, care nu-i trimitea nicio comunicare, astfel că toate informaţiile le căpăta dela FRANASOVICI.-

Insuşi faptul venirii lui TOROSSIAN cu curierul, când acest oficiu l-ar fi putut face cineva din Legaţie, arată interesul ce exista pentru a transmite personal unele impresii şi comunicări în ajunul Conferinţei dela Paris.-

Alte amănunte privitoare la raporturile lui PATRASCANU cu TATARASCU ne mai sunt date de :

BRAUNER care în declaraţia sa dela pag.103 al.3 vol.I. arată că în preajma Conferinţei dela Paris, PATRASCANU avea numeroase intrevederi cu TATARASCU.-

RUPENIAN care la pag.310 arată că din ordinul lui PATRASCANU i-a remis lui TATARASCU la locuinţa acestuia un plic înaintea Conferinţei de Pace dela Paris, iar la pag. 318 la mijloc, arată că TATARASCU îi făcea dese vizite lui PATRASCANU la Minister.-

Si ZILBER arată că l-a vizitat pe TATARASCU la Ministerul de Externe în două rânduri : odată când era vorba să plece în străinătate şi a doua oară înainte de a pleca la Paris.- ZILBER se grăbeşte însă să adauge că ambele vizite au fost protocolare şi nu a stat decât câteva minute.-

Până acum TATARASCU care dealtfel nici nu a fost intens anchetat, nu a dat prea multe amănunte, rezumându-se la generalităţi.-

Astfel în chestiunea raporturilor romāno-ungare, TATARASCU arată în declaraţia sa din 24 Oct.1951, că PATRASCANU avea o concepţie personală diferită de aceea a Partidului său, faţă de care PATRASCANU avea anumite rezerve :

"Din discuţiile ce am avut cu el ocazional, în mai multe rânduri, am putut constata că rezervele sale erau provocate de două preocupări.- El se temea că o politică totală de prietenie romano-ungară să nu violenteze sentimentele populaţiei româneşti din Transilvania, asupra căreia pluteau încă

./.

reminiscențele trecutului.- El se temea apoi ca de o asemenea politică să nu profite în acțiunea lor elementele șovine ale populației ungurești din Transilvania".-

Totuși despre legăturile lor personale, politice și obiectivele ce urmăreau, în lumina materialului expus, TATARASCU nu a vorbit nici până acum.- Credem că anchetarea lui perseverentă va da rezultate bune în măsura în care i se va da să înțeleagă că cel vizat de noi este PATRASCANU a cărui activitate - cunoscută de el la Paris și în țară -, trebuie să ne-o arate fără niciun fel de rezerve.-

\+

\+ \+

LEGATURI CU STRAINII,ACTIVITATE DE SPIONAJ

Ancheta a stabilit că în tot cursul activităţii sale politice,PATRASCANU a avut legături fără ştirea Partidului cu o serie de străini cunoscuţi ca agenţi ai spionajului imperialist din ţara noastră.

In anul 1938,PATRASCANU a avut legături cu IVES CAHEN FRANCK şi HERMAN,corespondenţi ai ziarului "Paris Soir" şi agenţi ai Biroului 2 Francez.-

In privinţa lui FRANCK, ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei dela pag.65 jos vol.IV:

> "Noi am avut o părere foarte proastă despre CAHEN şi ne-am certat chiar cu el din cauza unei remarci antisovietice la adresa tov.STALIN,scrisă de el pe marginea unei cărţi"

In legătură cu relaţiile soţilor PATRASCANU şi adevăratele preocupări ale lui FRANCK CAHEN,ZILBER declară la pagina lo8 al.1 biblioraft 2:

> "Inainte de război am întâlnit odată pe ELENA PATRASCANU cred că era în 1938-1939,la o cofetărie din Piaţa Rosetti cu FRANCK CAHEN, corespondentul lui "Petit Parisien" în Bucureşti,pe care mi l-a prezentat. N'am avut relaţii cu acesta. Mi se pare că în vremea războiului a fost arestat ca spion.In 1947 a fost expulzat din cauza unor corespondenţe în vremea procesului MANIU".-

Judecând după propriile lor convingeri antisovietice şi după faptul că ei s'au certat cu CAHEN tot pe o astfel de chestie,se poate trage concluzia cât de duşmănoase trebue să fi fost atitudinea lui CAHEN faţă de regimul nostru. Această constatare coroborată cu situaţia de agenţi ai Biroului Francez pe care o aveau CAHEN şi HERMAN,este suficientă ca să explice poziţia acestora şi natura legăturilor lor cu soţii PATRASCANU.-

In anul 194o,PATRASCANU a cunoscut şi a menţinut apoi legături cu italianul BRETZEL şi amanta acestuia VIOLETA ZUBCOV. După plecarea lui BRETZEL din ţară (1945) PATRASCANU a recomandat-o pe aceasta spre a fi trimisă ca funcţionară

./.

la legaţia noastră din U.S.A.,deşi îşi dădea seama că ea nu se va mai înapoia în ţară.

In privinţa acestor relaţii,ELENA PATRASCANU declară în vol.IV la pag.63 sus:

"Eu i-am dat la plecare (lui BRETZEL) adresa lui VALIANY pe care l-a cunoscut (cred că l-a văzut o singură dată) scriindu-ne că e foarte simpatic; pe VALIANY însă,BRETZEL nu l-a interesat deloc. BRETZEL mi-a trimis prin FRIED (dela Legaţia Argentineană) o cutie de bomboane,mie o carte şi nu mai ştiu dacă şi o scrisoare fără semnificaţie".

Nu este clar şi ancheta va trebui să stăruiască în continuare asupra modului în care s'au cunoscut BRETZEL cu FRIED,deasemeni cum s'au întâlnit aceştia la Milano şi în general natura relaţiunilor dintre aceştia şi soţii PATRASCANU.-

Pe acest FRIED, PATRASCANII l-au cunoscut în anul 1944,la vila DUPALA de lângă Săftica; FRIED era funcţionar al legaţiei Argentiţei din Bucureşti,cunoscut ca francmason şi agent al spionajului economic englez.-

Aceasta apare dintr'o declaraţie aflată la pag.55 sus vol.2 a ELENEI PATRASCANU şi anume:

"In vara lui 1947,am primit dela BRETZEL o cutie de bomboane şi o carte despre teatru prin FRIED FRED,un argentinean pe care îl cunoşteam şi care mi-a spus că l-a cunoscut sau întâlnit pe BRETZEL la Milano întâmplător, în drum spre România. Nu mai ţiu minte dacă mi-a adus şi o scrisoare,cred mai curând că nu. Ţin doar minte că eu am făcut remarca,către LUCREŢIU PATRASCANU că mi se pare curios cum de s'au întâlnit aceştia doi întâmplător, fără să-l suspectez însă pe BRETZEL ci mai curând pe FRIED".-

Legăturile soţilor PATRASCANU cu aceştia doi vor putea fi clarificate pe baza elementelor rezultate din declaraţiile citate,întrebuinţându-se metoda cercetării concomitente şi a înlăturării contradicţiilor între declaraţiile ELENEI PATRASCANU şi ale lui LUCREŢIU PATRASCANU.

Deosebit de interesantă este legătura lui PATRASCANU cu troţkistul italian VALIANY,vechi prieten al soţiei sale

./.

pe care l-a cunoscut la Paris,cu prilejul conferinței de pace. ELENA PATRASCANU declară că soțul ei a găsit o totală identitate de vederi între el și VALIANY.-

In anul 1948,PATRASCANU l-a reîntâlnit pe VALIANY la Budapesta. Cu această ocasie ei s'au înțeles ca PATRASCANU să facă intervențiile necesare pentru a aduce pe VALIANY în România în calitate de corespondent de presă.PATRASCANU l-a sfătuit pe VALIANY să obție în acest scop recomandația lui TOGLIATTI,ceeace VALIANY nu a putut realiza,deoarece opiniile sale politice dușmănoase față de Partidul Comunist Italian erau cunoscute. Revenit în țară,PATRASCANU a făcut demersuri în acest sens,pe lângă tov.CHISINEVSCHI însă fără succes. Totuși VALIANY a reușit să vie în țara noastră în Octombrie 1949,însă în calitate de curier diplomatic.-

In ce privește legăturile lui PATRASCANU cu troțkistul italian VALIANY,din declarațiile ELENEI PATRASCANU rezultă următoarele:

La pag.138 ultimul aliniat din vol.1,ELENA PATRASCANU declară:

> "Despre cele vorbite cu VALIANY la Budapesta,soțul meu mi-a istorisit că VALIANY i-ar fi spus că conducătorii Partidului Comunist Ungar sunt priviți ca buni tehnicieni și organizatori dar în acelaș timp ca niște străini,de către poporul maghiar.Tot acolo i-a spus că el a venit cu o delegație economică din partea Ministerului Comerțului în calitate de expert și soțul meu și cu mine comentam ulterior că acest lucru este oarecum curios deoarece Ministerul Comerțului nu făcea parte nici din Partidul Comunist și nici din Partidul Actio și ca atare nu îmi era clar dece l-a trimis pe el cu acea delegație".-

La pag.160 jos din acelaș volum,ELENA PATRASCANU declară:

> "In legătură cu VALIANY: n'am spus că vorbindu-i despre tov.GHEORGHIU DEJ la Paris, i-am spus că nu se bucură de o prea mare popularitate.Soțul meu i-a spus că nu el conduce efectiv Partidul și i-a mai spus că a fost personal de față la reprimarea grevei dela Malaxa".

iar la pagina 52 jos,vol.IV.numita declară:

> "Cred însă că BELU ZILBER a discutat cu VALIANI pentrucă mai apoi mi-a spus că e foar-

./.

simpatic,iar VALIANY m'a întrebat cine sunt aceşti doi prieteni ai noştrii (BELU,ZIIBER şi TOROSSIAN) şi după ce i-am spus că au lucrat împreună cu PATRASCANU în vederea pregătirii actului dela 23 August,mi-a dat sfatul să ne lăsăm de ei spunându-mi că nu-i plac deloc şi că sunt de proastă calitate".-

Citatele de mai sus redau atmosfera troţkistă care exista în relaţiunile dintre soţii PATRASCANU şi VALIANY şi discuţiile antipartinice şi antisovietice care aveau loc între aceştia. Cercetările vor avea de stabilit în continuare ce înţelegeri de ordin politic au intervenit între PATRASCANU şi VALIANY şi în ce scop intenţiona PATRASCANU după întâlnirea avută la Budapesta cu VALIANY,să-l aducă în ţară şi pentru ce a făcut demersuri pe lângă tov.CHISINEVSCHI în acest sens.-

Vorbind despre legăturile sale cu VALIANY,PATRASCANU arată aceiaş totală nesinceritate,care se poate spune că este în general comportarea sa în anchetă. Astfel în declaraţia sa din 25 Iunie 1951,PATRASCANU îl caracterizează pe VALIANY ca fiind comunist şi arată că acesta i-a dat cu dedicaţie o carte a sa despre "Istoria Socialismului".

PATRASCANU nu pomeneşte însă nimic despre faptul cunoscut de ELENA PATRASCANU şi anume atitudinea ostilă a lui VALIANY faţă de Partidul Comunist Italian şi concepţiile troţkiste pe care le expune în cartea sus amintită,pe care acesta i-a oferit-o cu dedicaţie. Deasemeni nici un cuvânt despre discuţiile politice pe care le-a avut cu VALIANY la Paris şi Budapesta,opiniile politice ale acestuia duşmănoase faţă de Partidul Comunist Italian şi de actualii săi conducători.-

La rândul său ZIIBER fiind întrebat despre VALIANY,cu obişnuita sa metodă încearcă să bagatelizeze discuţiile ce le-a avut cu acesta la Paris,declarând la pag.435 biblioraft 1,următoarele:

"La Paris am cunoscut prin soţii PATRASCANU un tovarăş italian LEO VALIANY,deputat (mi se pare că lucra însă în "Acţiunea Populară").Am fost împreună o seară. Cred că am discutat despre problema Triestului.De atunci nu l-am mai văzut".

Când însă mai târziu cercetarea lui PATRASCANU şi a ELENEI PATRASCANU a desvăluit adevăratul schip duşmănos al lui VALIANY,ZIIBER prins asupra minciunii,arată în declaraţia sa dela pagina 66 biblioraft 2,următoarele:

./.

"Desigur că dacă în Octombrie aşi fi aprofundat cazul VALIANY mi-aşi fi adus aminte de relaţiile acestuia cu GASPERI.Hotărârea pe care o luasem însă atunci de a ascunde atât relaţii cât şi acţiunile duşmănoase ale mele ca şi ale lui PATRASCANU,m'au făcut să nu aprofundez cazul VALIANI".

Cu sentimentele duşmănoase pe care i le cunoaştem,este cert că ZILBER a întrevăzut în legăturile cu VALIANY posibilitatea unei acţiuni în legătură cu grupările troţkiste din străinătate îndreptate împotriva Uniunii Sovietice şi a ţărilor de democraţie populară şi că discuţiile avute cu PATRASCANU şi VALIANY se refereau tocmai la aceste proecte ale lor.

In perioada de după 23 August 1944,PATRASCANU a avut legături fără ştirea Partidului cu o serie de diplomaţi şi gazetari străini,ca: LE ROUGETEL,MADISON,ROBERTS,SCHUXLER, LOWELL,MARKHAM,BRUHER,etc.

La pagina 71 al.4 biĝioraft ZILBER arată că în toamna sau iarna anului 1945,PATRASCANU l-a întâlnit pe senatorul american PEPPER,grăbindu-se bineînţeles să adauge că nu ştie "nici unde nici ce s'a discutat".

In cursul anchetei PATRASCANU a încercat să bagatelizeze aceste legături pretinzând că ele aveau un caracter întâmplător şi lipsit de orice importanţă,încercând să găsească pentru fiecare dintre întâlnirile avute cu aceştia,o explicaţie bazată pe calitatea sa de ministru,obligaţiunile sale oficiale,sarcinile sale de partid,etc.

Faptul însă că PATRASCANU ascundea aceste legături faţă de Partid,că întâlnirile cu unii din străinii enumăraţi aveau un caracter special,organizat şi mai ales că unii dintre aceşti străini şi-au manifestat grija pentru securitatea personală a lui PATRASCANU,arată că aceste legături au avut un substrat politic. Acest aspect a fost în parte clarificat şi afară de materialul existent,după cum vom încerca să dovedim la acest punct al sintezei.-

In privinţa întâlnirilor avute cu diferiţi străini, PATRASCANU s'a străduit în cursul anchetei să dea cele mai felurite explicaţii pentru a justifica rostul acestor întâlniri. Cu toate abilităţile sale el nu a fost totuşi în stare să dea o explicaţie valabilă pentru toate cazurile în care şi-a manifestat interesul pentru întâlnirile cu străinii şi în

./.

unele declarații apar contraziceri bazate tocmai pe faptul că nu este sincer și că urmărește să deruteze ancheta. Astfel la pagina 11 al.9 din vol.2, LUCREȚIU PATRASCANU declară:

"Dat fiind că nu vedeam nici o împiedicare ca să stau de vorbă cu acest american (MADISON), în urma celor spuse de BELU ZILBER, am fost de acord să-l văd. N'am vrut să dau însă un caracter oficial acestei vizite și de aceia nu l-am invitat la mine. Am fost de acord ca BELU ZILBER să-l aducă într'o seară la LENA CONSTANTE, unde urmau să vină toți prietenii noștrii".-

In cursul aceleeași declarații, uitând de susținerea făcută mai sus, în aliniatul ultim PATRASCANU declară:

"In acea vreme, sfârșitul lui 1945 și până la mijlocul lui 1946, în general noi aveam legături normale cu americanii, adică ca membru al Guvernului la fel cu toți ceilalți tovarăși din Guvern, primeam în audiență ziariști americani, noi eram invitați la recepțiile lor, ei veneau la recepțiile noastre, ne întâlneam cu americanii la recepțiile date de tovarășii sovietici, încât atunci în acele împrejurări nu ne-a apărut deloc ca un fapt nici păgubitor nici care trebue ascuns această conversație cu MADISON pe care a propus-o BELU ZILBER".

Din alăturarea acestor două citate rezultă în mod evident caracterul ascuns pe care trebuia să-l aibă această întrevedere, deoarece PATRASCANU - după cum el însuși arată în declarația de mai sus - îl putea primi pe MADISON la el fără a da prin aceasta un caracter oficial acestei vizite și fără ca faptul să pară eșit din comun în raport cu uzanțele din acea vreme. Această contradicție e datorată stăruințelor lui PATRASCANU de a găsi cu tot dinadinsul o justificare pentru faptul că l-a primit pe MADISON în ascuns, însă fiind surprins în anchetă, PATRASCANU a putut găsi o explicație valabilă și consecventă.-

Tot astfel în ce privește întâlnirea cu SCHUYLER, la o recepție care a avut loc în aceiaș perioadă de timp unde PATRASCANU fusese invitat de d-na BRAGADIRU - la care SCHUYLER locuia chiar în acel timp -, PATRASCANU declară:

"Când mi-am dat seama că făcusem o greșeală de a accepta această invitație, neștiind că SCHUYLER chiar locuia la BRAGADIRU, am făcut doar act de prezență și am plecat după foarte puțină vreme. Discuțiile erau numai banalități".

./.

PATRASCANU se încurcă aci în propriile lui abilități. După cum se vede din citatul anterior, în acea perioadă la sfârșitul anului 1945 și până la mijlocul lui 1946, noi aveam legături normale cu americanii, așa că devine de neînțeles apărarea pe care și-o face pentru a explica dece a acceptat invitația la BRAGADIRU, dece a plecat apoi imediat când și-a dat seama că la această recepție era de față și SCHUYLER. Dar însăși susținerea lui PATRASCANU că a stat puțin la BRAGADIRU și că a plecat dându-și seama că SCHUYLER se afla de față, este o minciună scornită de PATRASCANU pentru a nu naște bănuiala că a avut cu acea ocazie o discuție cu SCHUYLER. Această susținere este însă combătută de ELENA PATRASCANU care în declarația ei dela pagina 58 mijloc vol. IV, arată:

> "După masă s'a dansat, iar între dansuri țin minte că LUCREȚIU PATRASCANU a stat lângă SCHUYLER pe o canapea, în jur mai fiind și alte persoane".-

Iată deci că această întrevedere între PATRASCANU și SCHUYLER a avut loc, că PATRASCANII nu au plecat îndată așa cum susține LUCREȚIU PATRASCANU și că, cu acea ocazie - ca și în alte ocazii care nu au apărut încă până în prezent din anchetă -, PATRASCANU l-a putut pune în curent pe SCHUYLER cu nemulțumirile sale și neînțelegerile cu ceilalți membrii ai Biroului Politic sau ceilalți membrii ai Guvernului.-

O dovadă că PATRASCANU l-a informat pe SCHUYLER despre cele arătate mai sus, o constitue declarația lui PATRASCANU din 13 Aprilie 1951, aflată la pag. 18 din vol. 2 și anume:

> "SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISOIANU pentru a-mi propune plecarea în America, crezând că situația mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".-

Pentru a-i transmite o astfel de propunere lui PATRASCANU este evident că SCHUYLER trebuia să cunoască direct dela PATRASCANU și desigur și prin intermediul lui VISOIANU, care anume sunt nemulțumirile lui PATRASCANU și relațiile sale cu Partidul. Dar tot pentru a face această propunere atât SCHUYLER cât și VISOIANU, trebuiau să aibă convingerea pe baza relațiilor lor și a discuțiilor cu PATRASCANU, că nu riscă nimic făcând această propunere și că nu vor fi demascați de către PATRASCANU. Aceasta face să apară ca sigure întrevederile și discuțiile arătate de noi mai sus, între PATRASCANU și SCHUY-

./.

LER .-

In alte declarații ale sale, PATRASCANU caută să arate că nu numai că nu a urmărit întâlniri sau discuții cu americanii, dar a căutat sistematic să le evite chiar și în situațiunile unde, în calitatea sa de ministru ar fi putut să-i primească la Minister, fără a da loc nici unei bănuieli.-

Astfel la pagina 32 mijloc din vol.II albastru, LUCREȚIU PATRASCANU declară:

> "Tov.GHEORGHIU mi-a trimis vorbă prin GASTON ca să închiriez casa americanilor. N'am vrut să am contact cu ei, nu din motive că n'am avut încredere în mine, ci n'am vrut să am contact cu ei".

In cazul acesta PATRASCANU nu explică dece impunându-și ca linie de conduită această prudență în raporturile sale cu americanii spre a nu da ocazie la discuții, a acceptat totuși să se întâlnească cu MADISON în casa LENEI CONSTANTE.

Tot astfel la pagina 73 al.4, în declarația sa din 28 Aprilie 1948, PATRASCANU declară:

> "N'am căutat sub nici o formă și n'am luat vre'o legătură de nici un fel cu americani sau englezi,- fie membrii ai legațiilor, jurnaliști sau particulari. Numai faptul că trebue să discut o asemenea chestiune, mă revoltă".

Tot atât de categoric dar în fond tot atât de necinstit este PATRASCANU atunci când în declarația sa din 7 Aprilie 1951, afirmă:

> "In afară de VISOIANU care a venit să-mi facă propunerea de fugă din țară din partea americanilor, n'a mai venit nimeni cu asemenea propuneri. Eu personal n'am avut nici o legătură cu americanii așa încât nu au putut să-mi facă o propunere directă".

Astfel de afirmații categorice se întâlnesc des în declarațiile lui PATRASCANU și ele au scopul de a deruta prin tonul lor convins ancheta noastră. Este astăzi fapt stabilit că PATRASCANU a avut legătură cu ROY MELBOURNE prin BETEA, cu BERRY, cu MADISON, pe care l-a întâlnit la București și la Paris, cu ROBERTS care l-a vizitat și la Minister, cu BREWER pe care l-a cunoscut prin JOSETTE LAZAR, cu HALL care i-a tradus în limba engleză cartea sa "Sub trei dictaturi", cu SCHUYLER, care i-a făcut prin VISOIANU propunerea de a fugi din țară, cu

./.

senatorul american PEPPER pe care l-a întâlnit în iarna 1945 şi cu o serie de alţi americani neidentificaţi despre care vorbeşte RUPENIAN în declaraţiile sale,arătând că erau primiţi de PATRASCANU la Minister.-

Astfel la pagina 389 mijloc bibliorafţ,RUPENIAN arată că PATRASCANU a fost visitat în două rânduri la Minister,la sfârşitul anului 1946 sau începutul anului 1947,de doi americani cum şi de alţi doi sau trei americani dela Legaţia din Bucureşti pentru contractul de închiriere a fostei locuinţe a lui ICA ANTONESCU.-

Caracteristic pentru natura legăturilor lui PATRASCANU cu americanii care îl visitau este şi intimitatea pe care o manifestă faţă de ei.

Astfel la pag.318 jos bibliorafţ RUPENIAN,acesta declară:

> "Au mai venit doi ofiţeri americani dela Legaţie.Au stat în audienţă un timp relativ lung, apoi PATRASCANU m'a chemat în cabinet şi mi-a spus că unul din ei vrea să divorţeze,rugându-mă să-i accelerezformele care trebuiau făcute prin Minister. Aceasta a fost în primăvara 1947,nu aşi putea preciza luna".-

Deşi PATRASCANU afirma că nici măcar pentru încheierea contractului de închiriere cu americanii,nua vrut să-i primească la Minister,RUPENIAN arată:

> "Stiu că acest grup de trei ofiţeri americani a venit de trei sau patru ori în cursul unei săptămâni (în Aprilie 1946),PATRASCANU spunea că pentru încheierea contractului de închiriere a fostei case a lui ICA ANTONESCU,trecută în patrimoniul Statului,către Legaţia Americană".

Acestea erau susţinerile lui PATRASCANU la început când nu recunoscuse încă nici una din întâlnirile sale cu străinii.

Aceasta face să apară şi mai clar intenţiile lui PATRASCANU cari trebuiau să rămâie ascunse Partidului,în ce priveşte întâlnirile sale cu MADISON şi cu alţi străini.Această constatare a noastră este subliniată în declaraţia ELENEI PATRASCANU la pag.83 al.3 vol.IV:

> "Nimeni nu mi-a spus dece era necesară o întâlnire în acest scop.Eu am înţeles că PATRASCANU dorea să cunoască personal pe americani şi m'a chemat şi pe mine ca să-i cunosc şi eu. Iar măsurile conspirative au fost luate pentrucă PATRASCANU

./.

spunea că la Serviciul Secret sau la Partid (nu ştiu unde făcea agentul rapoartele), orice întâlnire cu un străin este interpretată ca o chestiune de spionaj şi nu ar dori să le dea prilejul celor dela Serviciul Secret (de care se presupunea persecutat) să creieze o problemă".

Este ştiut că ZILBER îl ţinea în curent pe PATRASCANU cu absolut toate discuţiile pe care le avea cu americanii MADISON şi ROBERTS (ca şi dealtfel cu toţi ceilalţi străini). Dacă cu toate acestea, cunoscând punctul de vedere al americanilor asupra politicii Guvernului şi a Partidului, PATRASCANU a acceptat totuşi, deşi se considera persecutat, de Serviciul Secret, şi ştia că este urmărit de agentul său ca şi de oamenii puşi pe urmele sale de către tov.BODNARAS, să se întâlnească în ascuns cu MADISON şi ROBERTS, este evident că interese majore dictau această întâlnire la care nu a putut renunţa cu toate riscurile inerente.

Imprejurările în care PATRASCANU a acceptat să se întâlnească cu LE ROUGETEL în Octombrie 1944, la invitaţia şi în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, a trezit deasemenea suspiciuni cu ocazia anchetei, ceeace l-a determinat pe PATRASCANU să încerce a-şi creia şi pe această chestiune o apărare. Astfel la pag.148 al.2 din vol.2, PATRASCANU declară:

"Eu am comunicat această invitaţie ANEI PAUKER iar ea a afirmat că nu are nici o calitate oficială şi nici nu-l cunoaşte pe STEFANESCU şi nu are rost să primească invitaţia. M'am dus singur la STEFANESCU şi acolo mi l-a prezentat pe LE ROUGETEL".

iar în declaraţia sa din 13 Aprilie 1951, pagina 19, PATRASCANU declară:

"Am acceptat invitaţia sa (a lui LE ROUGETEL) la ALEXANDRU STEFANESCU, considerând dorinţa lui ca normală, întrucât Anglia era atunci aliată a Uniunii Sovietice şi devenise aliată a României".

In două declaraţii deosebite, PATRASCANU încearcă a se apăra în două feluri, pentru faptul că s'a întâlnit cu LE ROUGETEL în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU. Pentru prima din susţinerile sale nu rezulta de nicăieri din altă parte şi nici nu s'a confirmat că tov.ANA PAUKER ar fi fost şi ea invitată la această întrevedere cu LE ROUGETEL din casa lui ALEXANDRU

STEFANESCU. Dar tocmai faptul pretins de PATRASCANU că tov. ANA ar fi respins această invitație, trebuia în mod normal să-l determine pe PATRASCANU să consulte pe ceilalți tovarăși din Biroul Politic dacă este oportun și politic să-l întâlnească pe LE ROUGETEL în aceste condițiuni. Faptul că PATRASCANU nu a procedat astfel și mai ales că nu a adus la cunoștință Partidului întrevederea avută și discuțiile purtate cu LE ROUGETEL, arată caracterul ascuns și îndreptat împotriva regimului și al Partidului al acestei discuții.-

In ce privește a doua explicație dată, la fel nu este de înțeles dece LE ROUGETEL care avea o calitate oficială trebuia să recurgă la serviciile lui ALEXANDRU STEFANESCU pentru a se întâlni cu un ministru în funcțiune, care - după cum arată PATRASCANU - nu avea dece să refuze această dorință normală a unei luări de contact între el și LE ROUGETEL.

Pentru discuții cu caracter general sau pentru a vorbi despre frumusețile Moscovei - așa cum relatează PATRASCANU că a discutat cu LE ROUGETEL - este cert că acesta din urmă nu l-ar fi invitat în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, spre a-i creia dificultăți cu tov. din Biroul Politic. Si apoi, dacă acesta ar fi fost motivul real pentru care a acceptat invitația și acesta ar fi fost obiectul discuției, PATRASCANU ar fi informat desigur Partidul asupra celor discutate.-

In ce privește faptul că ALEXANDRU STEFANESCU s'a grăbit să-l presinte pe PATRASCANU lui LE ROUGETEL, este sigur că dacă el l-ar fi cunoscut pe PATRASCANU ca un comunist integru și nu s'ar fi bizuit pe sprijinul total al acestuia în favoarea burgheziei din țara noastră, nu ar fi aranjat această întrevedere secretă între cei de mai sus în locuința sa.-

Pe de altă parte cunoscând acțiunile de spionaj ale lui STEFANESCU în favoarea englezilor dinainte de 23 August 1944 și acțiunile ostile împotriva regimului nostru după această dată, ne putem ușor imagina care era rostul acestei întrevederi și discuțiile cu caracter dușmănos ce au avut loc între PATRASCANU și LE ROUGETEL.-

Caracterul conspirativ și ostil regimului al întrevederilor și discuțiilor purtate de PATRASCANU cu diferiți străini, apare și din faptul că dela începutul anchetei PATRASCANU nu a recunoscut deloc sau a recunoscut cu multă greutate și în mod succesiv aceste întâlniri și discuții cu străinii.-

./.

Astfel, la pagina 228 al.5 din vol.I, LUCRETIU PATRASCANU declară:

"La întrebarea dacă STEFANESCU a mijlocit o întrevedere între mine şi LE ROUGETEL, răspund că am fost odată invitat împreună cu tov. DEJ, TEOHARI şi BODNARAS, la o masă la Capşa cu un grup de englezi, invitaţia a venit prin Partid. Aceasta a avut loc la sfârşitul lui 1944 Noembrie sau Decembrie, nu aşi putea preciza".-

iar la pag.233 din aceiaş declaraţie, PATRASCANU declară:

"In ce priveşte întrebarea dacă am avut o întrevedere mijlocită de STEFANESCU după 23 August 1944, la STEFANESCU acasă, sau în altă parte cu englezi, declar că o asemenea întâlnire nu a avut loc".-

După cum se vede PATRASCANU nu pomenea nimic în aceste declaraţii ale sale despre întrevederea avută cu LE ROUGETEL la ALEXANDRU STEFANESCU acasă. Tot astfel, la pag.23 vol.II, LUCRETIU PATRASCANU fiind întrebat dacă STEFANESCU i-a propus în 1944 o întrevedere cu anglo-americanii, PATRASCANU răspunde:" Mie, STEFANESCU nu mi-a făcut o asemenea propunere niciodată.-

La stăruinţele anchetei, fiind obligat în cele din urmă să recunoască această întrevedere, PATRASCANU se grăbeşte să explice dece nu a recunoscut dela început. Din citatul de mai jos, se poate vedea aceiaş preocupare a lui PATRASCANU de a deruta ancheta şi de a explica atitudinea adoptată de el:

"La început când am fost întrebat efectiv nu mi-am reamintit de această conversaţie cu LE ROUGETEL. Mai târziu am avut teamă că ar putea fi interpretată ca o acţiune duşmănoasă contra Partidului şi insist că această conversaţie nu a avut decât un caracter cu totul obişnuit şi impresia pe care mi-a lăsat-o a fost că LE ROUGETEL a dorit să cunoască pe comuniştii români şi cum sunt ei".

In declaraţia din 29 Iunie 1951 pag.184, PATRASCANU afirmă că a comunicat conducătorului de Partid care a fost invitat odată cu el la ALEXANDRU STEFANESCU acasă, că se va duce să-i fie prezentat LE ROUGETEL. In aceiaş declaraţie fiind întrebat dacă a spus Partidului că a fost la STEFANESCU acasă şi ce anume a discutat cu LE ROUGETEL, PATRASCANU răspunde:"Nu am spus Partidului".

./.

Din această comportare a lui PATRASCANU se poate deasemeni vedea că pentru a nu fi întrebat ce discuţii a avut cu LE ROUGETEL, PATRASCANU a preferat să nu vorbească nimic la Partid despre această întrevedere, sperând că tovarăşii dela Partid, preocupaţi de alte chestiuni curente, nu se vor mai interesa. Si aceasta constitue o indicaţie asupra adevăratului caracter al discuţiilor cu LE ROUGETEL.

La 13 Aprilie 1951, în legătură cu aceiaş întrevedere, PATRASCANU declară:

> "Am acceptat invitaţia sa (a lui LE ROUGETEL) la ALEXANDRU STEFANESCU, considerând dorinţa lui ca normală întrucât Anglia era atunci aliata Uniunii Sovietice şi devenise aliata României".

Această susţinere a lui PATRASCANU lasă totuşi nelămurite unele chestiuni: Astfel dacă aceasta era situaţia el nu explică dece era necesar să se întâlnească cu LE ROUGETEL în ascuns în casa unui notoriu reacţionar şi spion al Inteligence Service-ului ca ALEXANDRU STEFANESCU când ar fi existat atâtea alte posibilităţi care să nu constitue o taină pentru tovarăşii dela Partid.-

Deasemeni dacă celălalt conducător de Partid cu care fusese invitat împreună la ALEXANDRU STEFANESCU a refuzat propunerea, nu era aceasta o indicaţie că şi PATRASCANU trebue să procedeze la fel sau în orice caz să comunice măcar Partidului că a fost la această întâlnire,- discuţiile care au avut loc şi desigur şi motivele pentru care a considerat util să se întâlnească totuşi cu LE ROUGETEL.-

Caracteristic pentru poziţia lui PATRASCANU în anchetă, este că, după cum arătam în citatul de mai sus, la început a declarat că n'a căutat sub nici o formă şi n'a luat vre-o legătură de nici un fel cu americani sau englezi - membrii ai legaţiilor, jurnalişti sau particulari - pentru ca apoi, când fiind pus în faţa probelor a trebuit să recunoască că s'a întâlnit cu LE ROUGETEL în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU să caute şi să dea alte explicaţii deşi pretindea la început că "numai faptul că trebue să discute o asemenea chestiune îl revoltă".

Desigur că şi întâlnirea lui ZILBER cu LE ROUGETEL la sediul Institutului de Conjunctură din str. Polonă nu poate fi întâmplător ci că - sub aspectul unei întâlniri care avea ca

./.

pretext închirierea de către LE ROUGETEL a localului în care se afla Institutul-,acesta dorea în realitate să-l cunoască pe cel mai apropiat prieten şi sprijinitor al politicei lui PATRASCANU.O dovadă că acesta era un simplu pretext rezultă şi din faptul că cu acea ocazie nu s'a contractat nici o închiriere,Institutul de Conjunctură continuând a funcţiona şi mai departe în vechiul său sediu.

Aceiaş atitudine referitor la legăturile cu străinii, a avut-o la începutul anchetei şi ZILBER,care deşi arestat şi cercetat dela finele anului 1948,a mărturisit deabia la sfârşitul lunei Octombrie 1949,întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON,susţinând şi atunci că această întâlnire a avut loc la el în casă,probabil pentru a o menaja pe LENA CONSTANTE.-

Tot astfel,deabia la 23 Noembrie 1949,ZILBER a recunoscut în declaraţia aflată la pagina 64 din biblioraftul nr.1 întrevederea care a avut loc între PATRASCANU şi MADISON la Paris.-

La pag.5o7 mijloc,din biblioraftul nr.1,ZILBER declară:

> "MADISON mi-a spus că cunoaşte şi alţi comunişti (GHEORGHE MACOVESCU şi nevasta acestuia, LAZAREANU,etc.) şi ar vrea să aibe întrevederi cu şefii Partidului (ANA,LUCA,PATRASCANU,etc.). I-am răspuns că nu pot face nimic.Dacă vrea să-i vadă să-i caute oficial. Ceeace cred că a făcut şi după câteva încercări infructuoase a ajuns să-i vadă".-

ZILBER nu a recunoscut deci dela început că el este acela care a mijlocit întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON,lăsând să se înţeleagă din declaraţiile sale,că MADISON i-a cerut aceasta şi că el a refuzat să facă oficiul de mijlocitor.-

Dimpotrivă ZILBER a căutat să demonstreze indirect că el nu poate avea nici un amestec în întrevederile lui PATRASCANU cu MADISON şi cu alţi fruntaşi comunişti.Astfel la pag. 414 al.3,ZILBER declară:

> "Ca şi HALL şi MADISON a vrut să cunoască şi să ştie cine sunt conducătorii P.C.R.-I-am dat informaţiile cerute. Din câte mi-a spus a reuşit să vorbească cu LUCA,PATRASCANU şi mi se pare şi cu ANA şi cu GHEORGHIU DEJ.Prin mine a cunoscut tovarăşi dela C.G.M.".

Acesta este unul din numeroasele cazuri în care ZILBER susţine unele fapte având aparenţa unei totale sincerităţi şi a dorinţei de a colabora cu ancheta la stabilirea adevăru-

./.

lui. ZILBER induce însă ancheta în eroare tocmai sub masca acestei sincerităţi; în cazul de faţă el afirmă că MADISON a reuşit să vorbească cu LUCA, PATRASCANU şi "i se pare" cu tov. ANA şi GHEORGHIU DEJ, ca şi cum nu el ar fi fost iniţiatorul şi mijlocitorul întrevederii dintre PATRASCANU şi MADISON, regizată de el în cel mai mare secret în apartamentul LENEI CONSTANTE.-

Tot astfel, în declaraţia sa dela pag. 353 al. 3 bibliorafit nr. 1, ZILBER declara:

> "Intr'un pachet (trebue să fi fost în 1947) primit dela Paris şi adus nu mai ştiu de cine, (MORUZI ?) am găsit una din scrisorile lui MADISON despre care am vorbit precum şi un stilou".

Este vorba aci de stiloul şi scrisoarea primită dela MADISON prin PATRASCANU în Februarie 1947, după întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON, care avusese loc la Paris. Dar deoarece această mărturisire ar fi arătat anchetei că PATRASCANU s'a întâlnit cu MADISON şi la Paris, ZILBER simulează că nu-şi aminteşte cine i-a adus aceste obiecte dela Paris şi confundă pe PATRASCANU cu MORUZI, declaraţie care urma să inducă în eroare ancheta ascunzându-i această întrevedere dintre PATRASCANU şi MADISON.-

Si ELENA PATRASCANU care asistase la întrevederea dintre MADISON şi ROBERTS, din apartamentul LENEI CONSTANTE, a încercat să inducă în eroare ancheta în legătură cu această întâlnire. Astfel, la pagina 13 mijloc, din vol. IV, ELENA PATRASCANU declară:

> "Eu am auzit pronunţându-se numele lui MADISON, (pe acela al lui ROBERTS l-am reţinut abia după întâlnirea avută loc la LENA CONSTANTE), unde dealtfel nu ştiam că va veni şi altcineva în afară de MADISON".

După cum reiese din acest citat, s'ar părea că ELENA PATRASCANU l-a văzut pe MADISON pentru prima oară cu ocazia întâlnirii care a avut loc la LENA CONSTANTE. Ori, după cum rezultă din altă declaraţie a ELENEI PATRASCANU aflată la pagina 61 jos, din vol. 1, aceasta îl cunoscuse pe MADISON înaintea acestei întâlniri, deoarece BELU ZILBER i-a transmis în câteva rânduri din partea lui MADISON complimente şi ciocolată.-

./.

La pag.76 al.3 din volumul 1,ELENA PATRASCANU declară:

"Nu știu dacă (PATRASCANU) l-a cunoscut (pe ROBERTS) cu ocazia întâlnirii dela LENA CONSTANTE care a avut loc în 1945 împreună cu MADISON și cu BELU ZILBER sau dacă l-a mai cunoscut în mod oficial la vre-o recepție(înainte).Deasemeni nu știu dacă vizita pe care ROBERTS i-a făcut-o lui PATRASCANU la Minister, (despre care PATRASCANU mi-a vorbit după întâlnirea care a avut loc la LENA CONSTANTE),nu a avut loc înaintea întâlnirii dela LENA CONSTANTE".-

La pag.61 vol.1,ELENA PATRASCANU adaugă:

"Cred dar nu sunt sigură că l-am mai întâlnir pe MADISON și altădată și anume la Snagov,unde MADISON și ROBERTS aveau o casă și unde îi vizita și ZILBER.Țiu minte o scenă în barcă în care în afară de PATRASCANU și cu mine,se mai aflau și LENA CONSTANTE,HARY BRAUNNER,BELU ZILBER și MADISON".

Din toate aceste citate se desprinde că între PATRASCANU și MADISON au mai existat și alte întrevederi în afară de aceia dela LENA CONSTANTE și dela Paris și că în afară de contactul permanent stabilit prin ZILBER,numeroase au fost ocaziile când PATRASCANU a putut lua contact direct cu MADISON și cu ROBERTS,pe care i-a putut ține astfel în curent cu nemulțumirile sale față de ceilalți membrii din Biroul Politic și cu ritmul în care se îndeplineau reformele regimului care îl nemulțumeau adânc pe PATRASCANU.

In privința întâlnirii dintre PATRASCANU și MADISON care a avut loc în locuința LENEI CONSTANTE,din materialul rezultat din cercetare sunt de menționat următoarele:

Conform înțelegerii intervenite între LENA CONSTANTE și PATRASCANU înainte de arestare sau chiar în timpul cercetării,deoarece s'a stabilit că cei reținuți în această problemă au reușit să comunice între ei și în timpul arestului, LENA CONSTANTE după ce o bună bucată de timp a simulat că nu-și mai amintește nimic despre această întrevedere care a avut loc în casa ei,atunci când - convingându-se că LUCRETIU PATRASCANU și ceilalți au vorbit despre această întrevedere - s'a hotărât să vorbească,a făcut aceasta într'o formă voit confuză,redând foarte vag împrejurările în care s'a produs

./.

această întrevedere care prin caracterul ei trebuia să se imprime perfect.- Astfel,atât asupra participanților la această întrevedere,a ordinei în care au venit în casa ei și mai ales asupra discuțiilor ce au avut loc,LENA CONSTANTE a redat vag și fără nici o precizare toate acestea pretinzând că nu-și mai aduce aminte de cele petrecute.-

Tot astfel,ELENA PATRASCANU declară la pag.161 al.3 din volumul 1:

> "In legătură cu întâlnirea cu MADISON la LENA,nu mai sunt sigură dacă n'am venit cu soțul meu împreună acolo și dacă nu am luat drept bun faptul că am venit mai târziu,pentrucă mi s'a spus aici la început așa".

Si în alte chestiuni,dar îndeosebi asupra acestei întrevederi,apare clar tendința ELENEI PATRASCANU de a ascunde conținutul real al discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, deoarece deși având o poziție destul de bună în anchetă,ELENA PATRASCANU nu a învins anumite rezerve ale ei,cum și dorința de a-l cruța pe PATRASCANU prin redarea cât mai vag a discuțiilor și a obiectului acestei întrevederi.-

Această poziție va apare în continuarea expunerii noastre și mai limpede din citatele ce vor urma din care se poate vedea grija ELENEI PATRASCANU de a prezenta această întrevedere ca fiind o întâlnire banală unde nu au avut loc nici un fel de discuții importante.Credem că în raport cu comportarea pe care a avut-o în anchetă,ELENA PATRASCANU va putea fi determinată să renunțe la intențiile ei de a-l apăra pe PATRASCANU și să fie ca ceadintâi care să arate adevăratul obiect al discuțiilor.-

In ce privește întrevederea dintre PATRASCANU și MADISON la Paris,aceasta a constituit obiectul unor declarații dintre cele mai contradictorii în întreaga noastră problemă.

Astfel,în declarația sa din 26 Mai pag.179,PATRASCANU declară:

> "Nu l-am văzut pe MADISON niciodată în 1947.Prima și ultima oară când l-am văzut la Paris,a fost în August sau Septembrie 1946,în condițiile arătate mai sus".

In declarația sa din 28 Iunie pag.178,PATRASCANU vrând să justifice faptul că MADISON i-a fost adus la Paris

de către BELU ZILBER şi că l-a văzut în prezenţa acestuia, declară:

> "Intr'o zi, am luat masa împreună cu soţia mea şi cu BELU ZILBER la TOROSSIAN la hotelul unde locuia. După masă la cafea BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă visită pentru a ne da bună ziua, aflând că eu şi soţia mea suntem la Paris. N'am avut nici un fel de discuţii cu MADISON".

Dorinţa de a găsi o explicaţie pentru faptul că l-a întâlnit pe MADISON la Paris, în casa lui TOROSSIAN, îl face pe PATRASCANU să treacă cu vederea peste unele amănunte care arată însă poziţia sa mincinoasă. Intr'adevăr, dacă este adevărat că PATRASCANU a luat masa împreună cu soţia sa şi cu BELU ZILBER la TOROSSIAN, atunci cum este posibil ca în cadrul aceleiaşi declaraţii de câteva rânduri, PATRASCANU să afirme că BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă visită pentru a-i da bună ziua.-

Aceasta înseamnă ori că BELU ZILBER nu a fost la masă cu ei şi atunci nu se înţelege dece PATRASCANU afirmă aceasta; ori că a fost la masă şi a plecat după aceia ca să-l aducă pe MADISON, ceeace nu poate fi adevărat deoarece ZILBER nu se afla în vremea aceea la Paris, fapt care este confirmat şi de ELENA PATRASCANU şi de TOROSSIAN.

PATRASCANU minte deasemeni când afirmă că nu a avut cu această ocazie nici o discuţie cu MADISON, deoarece ELENA PATRASCANU arată într'o altă declaraţie a ei că au discutat ceva în legătură cu tratatul; şi apoi nu este verosimil dat fiind faptul că MADISON făcea parte din Serviciul Secret de Informaţii American, că acesta l-ar fi căutat pe PATRASCANU la Paris numai pentru a-i transmite lui ZILBER o scrisoare şi un stilou.

Chiar dacă am fi dispuşi să admitem că după atâţia ani PATRASCANU nu-şi mai aduce aminte precis când a avut loc această întrevedere, rămâne totuşi fără explicaţie faptul că ELENA PATRASCANU, TOROSSIAN şi ZILBER însuşi nu confirmă în declaraţiile lor că ZILBER s'ar fi întâlnit cu PATRASCANU şi cu MADISON la Paris. Deasemeni dacă ZILBER ar fi fost de faţă nu mai avea nici un sens ca MADISON să transmită prin PATRASCANU scrisoarea şi stiloul pentru ZILBER.-

Dealtfel, chiar PATRASCANU în declaraţia sa din 23 Decembrie 1949, pag.224 vol.I, după ce mai înainte declarase că

./.

cu ocazia acestei întrevederi nu au avut loc nici un fel de discuţii cu MADISON, arată:

> "Fiind odată la TOROSSIAN la masă, după masă la cafea BELU ZILBER l-a adus pe MADISON. A stat foarte puţin şi cred că afară de generalităţi nu am vorbit nimic. Cred că i-am spus impresia proastă pe care mi-a făcut-o BYRNES, atunci ministru de externe american şi prezent la conferinţă. Si atunci BELU ZILBER a făcut pe traducătorul".

De astă dată deci PATRASCANU revine asupra afirmaţiei făcută în altă declaraţie şi arată că s'a discutat în legătură cu BYRNES.-

In realitate întrevederea de mai sus nu a avut loc în 1946, ci după cum rezultă din declaraţiile ELENEI PATRASCANU şi ale lui TOROSSIAN, în Februarie 1947 şi fără prezenţa lui ZILBER care nu mai era la Paris. Deoarece însă prezenţa lui ZILBER constituia o acoperire pentru faptul că PATRASCANU l-a văzut pe MADISON, întrucât ZILBER avea o misiune din partea unui organ sovietic de informaţii, PATRASCANU nu ezită să arate, împotriva evidenţei însăşi că această întrevedere a avut loc în 1946 şi în prezenţa lui ZILBER.-

Că acesta este motivul acestei invenţii a lui PATRASCANU rezultă din declaraţia lui PATRASCANU dela pag. 62 al.1 biblioraft:

> "Am ştiut că BELU ZILBER a fost autorizat de organul de informaţii sovietic pentru care lucra, să păstreze legături cu MADISON. Fiind în ţară, BELU ZILBER mi-a arătat o scrisoare dela MADISON, pe care ştiu că a transmis-o mai departe".

In declaraţia sa din 3 Iulie 1951, fiind întrebat ce i-a spus soţiei sale la Paris în legătură cu MADISON, PATRASCANU răspunde:

> "După scurta vizită a lui MADISON mi-am exprimat faţă de soţia mea curiozitatea asupra organizaţiei sau instituţiei dela care MADISON are bursa".-

La întrebarea pusă de anchetator dece nu l-a întrebat pe ZILBER care era mai în măsură decât ELENA PATRASCANU să cunoască această situaţie, - fiind pus în încurcătură deoarece ZILBER nici nu se afla atunci la Paris, cu toată susţinerea contrarie a lui PATRASCANU - acesta răspunde:

> "Pentrucă MADISON plecase atunci din cameră; ca să întreb pe BELU ZILBER absolut nu mă interesa nici bursa, nici persoana lui MADISON".

./.

In privința acestei întâlniri,cele arătate mai sus de noi sunt confirmate de ZILBER în declarația sa aflată la pag.64 al.2 din biblioraftul nr.1:

> "In Februarie 1947,MADISON fiind la Paris, a citit în ziare că PATRASCANU este acolo,l-a vizitat și mi-a trimis prin dânsul un stilou și o scrisoare pe care am predat-o lui BETEA".

iar la pagina 110 primul aliniat,biblioraft 2,ZILBER declară:

> "La Paris,PATRASCANU l-a revăzut pe MADISON.Nu știu ce au discutat.Cred că nimic.Altfel PATRASCANU mi-ar fi comunicat.Mi-a adus însă stiloul și scrisoarea".

Această declarație dată de ZILBER în stilul și cu poziția lui obișnuită,adică prin călcarea în mod grosolan a adevărului,nu schimbă nimic din considerațiunile noastre de mai sus,fiind clar că nu pentru a nu discuta nimic s'ar fi întâlnit PATRASCANU cu MADISON la Paris,căci atât PATRASCANU cât și MADISON aveau toate motivele să se creadă urmăriți în acțiunile lor la Paris și această întâlnire să fie descoperită.

Caracteristic pentru modul cum ZILBER se apără în fiecare caz în parte,este că în citatul de mai sus,ZILBER își arată convingerea că dacă PATRASCANU ar fi discutat ceva cu MADISON i-ar fi comunicat și lui. ZILBER uită însă aci nenumăratele ocazii în care,relatând legăturile sale cu PATRASCANU,și unele întrevederi mijlocite de el,arată că nu știe nimic din cele ce s'au discutat,întrucât PATRASCANU nu îi spunea lui nimic.-

In această situație,ancheta trebue să caute sprijin pentru înlăturarea contrazicerilor și pentru a afla ce s'a discutat la această întrevedere,la cele ce declară în această privință ELENA PATRASCANU și TOROSSIAN.

La pag.74 jos din vol.IV,ELENA PATRASCANU declară:

> " In vara anului 1947,cu ocazia trecerii noastre prin Paris,venind dela Congresul Internațional al Juriștilor dela Bruxelles,noi nu am locuit la hotel ci la ambasada noastră dela Paris. Ori,telefonul în urma căruia a avut loc întâlnirea între PATRASCANU și MADISON,a fost dat la hotelul Continental unde locuiam în Februarie 1947. Stiu acest lucru deoarece eu însumi am răspuns la telefon,iar anunțându-l pe PATRASCANU că MADISON ar dori să vină la hotel pentru

./.

> a ne preda ceva pentru BELU ZILBER,PATRASCANU mi-a răspuns că n'ar vroi ca MADISON să vină în hall-ul hotelului care e plin cu agenţi şi nu vrea să fie văzut cu un american în uniformă. Din acest motiv i-a fixat întâlnire la TOROSSIAN".

Apare de aci în primul rând interesul lui PATRASCANU pentru întrevederea cu MADISON,deoarece deşi se temea de agenţii pe care îi considera pe urmele sale,PATRASCANU nu a renunţat la această întrevedere şi nici nu i-a sugerat lui MADISON să trimeată prin altă persoană scrisoarea şi stiloul pentru ZILBER ci i-a fixat întâlnire în locuinţa lui TOROSSIAN unde a şi avut loc această întrevedere.

In al doilea rând rezultă din confruntarea datelor prezentate de ELENA PATRASCANU,că în mod indiscutabil întrevederea a avut loc în Februarie 1947,iar nu aşa cum susţine PATRASCANU în 1946,spre a găsi acoperire pentru faptul că se întâlnea cu MADISON fără prezenţa lui ZILBER.-

In privinţa discuţiilor care au avut loc la această întrevedere,deşi preocupată de a nu da pe faţă cele discutate, totuşi ELENA PATRASCANU declară:

> "S'a discutat şi ceva fără importanţă de ordin general,în legătură cu semnarea tratatului de pace,apoi MADISON i-a predat lui PATRASCANU o scrisoare şi un toc rezervor".

Tot privitor la discuţiile ce s'au purtat atunci,ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei din 19 Octombrie 1951:

> "MADISON nu mai era în uniformă ci i-a povestit că a fost dat afară din armată pentru atitudine antiamericană şi că se afla la Paris ca student.S'a interesat de BELU ZILBER şi au discutat câteva chestii în legătură cu Conferinţa Păcii (dar nu ţin minte ce) în orice caz nimic suspect. MADISON i-a predat lui LUCREŢIU PATRASCANU o scrisoare şi un stilou pentru ZILBER".

Prin urmare nu este vorba de o întrevedere limitată aşa cum arăta PATRASCANU la simple schimburi de politeţe ci aci s'a discutat ceva în legătură cu tratatul de pace.Apare deci clar că cei care au participat la această întrevedere au stabilit între ei un acord pe care până în momentul de faţă l-au respectat de a nu da în vileag adevăratul obiect al discuţiilor ce au avut loc. Aceasta se va putea realiza - credem - în continuarea anchetei,prin confruntarea declaraţiilor contradictorii date de PATRASCANU,ELENA PATRASCANU şi TOROSSIAN

./.

şi printr'o eventuală confruntare personală între cei care au participat la această întrevedere.-

Ceeace rămâne ca o problemă de resolvat în continuarea anchetei, este faptul că deşi în legătură cu această întrevedere, ELENA PATRASCANU arată că a discutat cu soţul ei la Băneasa, luându-se probabil o hotărâre în privinţa celor ce aveau să declare asupra acestui punct în anchetă, LUCREŢIU PATRASCANU susţine totuşi că această întrevedere a avut loc în 1946 în prezenţa lui ZILBER, iar ELENA PATRASCANU susţine tot atât de categoric că această întâlnire a avut loc în Februarie 1947 la Paris, că ZILBER nu era de faţă şi că MADISON a transmis pentru el un toc şi o scrisoare.

Această contradicţie asupra unei chestiuni pentru care au avut tot timpul să se puie de acord, apare destul de curioasă şi ea trebueşte lămurită în viitor.-

In legătură cu aceiaş întrevedere, din declaraţiile lui TOROSSIAN rezultă că el este acela care a intervenit ca PATRASCANU să-l primească în audienţă pe MADISON, ceeace este în primul rând desminţit de faptul că ELENA PATRASCANU, după cum arătam mai sus - susţine că MADISON a chemat personal la telefon pretinzând că are să transmită ceva lui BELU.

In aceiaş declaraţie TOROSSIAN mai arată că s'a ales ca loc de întâlnire apartamentul său la cererea atât a lui PATRASCANU cât şi a lui MADISON, pe când soţii PATRASCANU arată că întâlnirea a avut loc în locuinţa lui TOROSSIAN numai la cererea lui PATRASCANU care nu voia să fie văzut că se întâlneşte cu un american în uniformă. Aceste contradicţii nu modifică conţinutul întrevederii dar ele arată clar străduinţele celor anchetaţi de a induce în eroare ancheta prin prezentarea unor versiuni cât mai felurite. In această privinţă TOROSSIAN inventă pentru a justifica vizita lui MADISON la legaţie, că acesta se întreţinea la Paris din vânzarea unor pachete tip militare cu alimente.- Dar atunci rămâne de neînţeles, dacă într'adevăr MADISON nu se mai afla în serviciul secret, cum de mai primea aceste pachete din America şi ce interes mai prezenta pentru el obţinerea unei audienţe la PATRASCANU, aceasta cu atât mai mult cu cât TOROSSIAN pretinde că MADISON voia să discute cu PATRASCANU în legătură cu o călătorie proectată de WALLACE în Europa şi MADISON nu mai avea nici o calitate de a mai discuta asemenea chestiuni oficiale.-

./.

Pe de altă parte nu se înțelege dece dacă - aşa cum arată TOROSSIAN - MADISON se mai afla în serviciul de informații american, avea nevoie să vândă pentru a se putea întreține, pachete cu alimente, chiar dacă între timp el încetase de a mai fi în serviciul secret şi era în prezent consilier economic al Statelor Unite.-

In ce priveşte obiectul discuțiilor, TOROSSIAN declară la pag.146 mijloc, biblioraft:

> "Durata convorbirii a fost de circa lo minute, în care timp d-na PATRASCANU a încercat să se întrețină cu dl. MADISON".

Si aci apare aceiaş grijă de a ascunde importanța întrevederii şi discuțiile ce au avut loc, totuşi susținerea lui TOROSSIAN este neserioasă căci dacă în cele lo minute cât a durat convorbirea ELENA PATRASCANU a încercat să se înțeleagă cu MADISON, atunci nu se vede când ar mai fi putut vorbi şi PATRASCANU cu MADISON, ceeace fusese scopul inițial al audienței.-

Insfârşit, privitor la legăturile sale reale cu MADISON ne apare o indicație în notele lui GARDONY aflate la pagina 32o din biblioraft, în care, relatând discuțiile avute cu TOROSSIAN la Aiud, GARDONY arată:

> "TOROSSIAN avea legături cu membrii ai misiunii militare americane şi engleze, a şi pomenit numele câtorva ofițeri, pe care însă cu toată bunăvoința nu aşi putea astăzi să-i reproduc. Unii din aceşti ofițeri superiori au făcut serviciu în timpul războiului în URSS şi au avut ocazia de a cunoaşte Armata Roşie destul de bine, deşi la front nu au fost admişi niciodată".

Se vede deci că relațiile lui TOROSSIAN cu MADISON nu se puteau reduce la vânzarea şi cumpărarea de pachete militare tip cu alimente, ci prin aceste legături TOROSSIAN urmărea o cât mai bună informare pe plan militar, politic, economic şi social în discuțiile avute cu diferiți reprezentanți diplomatici la Paris şi aceasta justifică şi interesul său pentru mijlocirea întrevederii dintre PATRASCANU şi MADISON în care scop şi-a pus apartamentul său la dispoziție.-

Si cei din anturajul lui PATRASCANU aveau legături cu străinii şi este posibil ca aceştia să fi fost legăturile lui indirecte.-

./.

Prin aceste persoane americanii şi englezii i-au făcut diferite propuneri de azil. Astfel în anul 1946,după discursul dela Cluj când PATRASCANU a fost criticat prin presă, americanii i-au oferit prin VISOIANU posibilitatea de a fugi din ţară.-

La început PATRASCANU nu a vrut să numească pe americanul care i-a transmis prin VISOIANU această propunere. Astfel,la pagina 143 ultimul alineat,PATRASCANU declară:

"Mai târziu mi-am dat seama că propunerea lui VISOIANU de a pleca din ţară,nu era întâmplătoare.El a venit din partea americanilor,dar nu-mi amintesc să fi numit concret o persoană, pentrucă nici nu am discutat această propunere, refuzând-o net dela început.El mi-a făcut propunerea în felul următor şi anume că,dată fiind situaţia mea în ţară,dacă voesc să plec în Statele Unite,propunerea lui se baza pe discuţia pe care o avusese el cu americanii.-

Se vede că PATRASCANU se temea la data declaraţiei de mai sus,să înfăţişeze lucrurile în mod concret,căci este cu neputinţă ca - spre a da mai multă greutate propunerii lui-, VISOIANU să nu-i fi comunicat lui PATRASCANU cine anume dintre americani îi făcea această propunere.-

Dovada raţionamentului nostru de mai sus o facem cu declaraţia lui PATRASCANU din 13 Aprilie 1951,unde acesta arată:

"SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISOIANU pentru a-mi propune plecarea în America,cresând că situaţia mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".-

Astfel se face şi dovada atitudinei nesincere a lui PATRASCANU care la pag.143 vol.2,declară:

"L-am văzut de câteva ori pe SCHUYLER la recepţii în anul 1945-46,dar în afară de schimburi de salut sau de formule de politeţe obişnuite,nu am discutat cu el în cadrul acestor recepţii niciodată.N'am avut nici un fel de întâlniri directe cu SCHUYLER în care să fi discutat cu el personal probleme sau chestiuni politice".-

Este indiscutabil că dacă raporturile cu SCHUYLER s'ar fi redus numai la aceste relaţii mondene şi întâlniri întâmplătoare la recepţii,SCHUYLER nu ar fi îndrăznit să-i trans-

./.

mită prin VISOIANU propunerea de azil căci nu ar fi avut de unde să cunoască starea de spirit a lui PATRASCANU şi s'ar fi temut poate de un conflict diplomatic ce ar fi urmat demascării lui de către PATRASCANU.-

In anul 1947, americanii i-au oferit lui PATRASCANU aceiaş posibilitate prin BETEA, omul de încredere al agentului american MANUILA. Tot în anul 1947, spionul englez NICOL GROSS, i-a oferit prin LENA CONSTANTE azil în Anglia.-

La începutul anchetei LENA CONSTANTE a ezitat mult timp să aducă în discuţie numele lui NICOL GROSS, temându-se că va fi astfel nevoită să desvălue raporturile cunoscute de ea cu NICOL GROSS şi interesul acestuia pentru modul cum evolua situaţia lui PATRASCANU în Partid.-

Astfel:

La pag.35 jos din vol.1, vorbind despre raporturile ei cu bărbaţii, LENA CONSTANTE declară:

> "Cei care mă cunoşteau bine ţineau la mine, dar în afară de HARY şi de două vagi flirturi, bărbaţii nu mă interesau".

Unul dintre aceste două flirturi de care vorbeşte LENA se referă la NICOL GROSS, dar LENA evită cu grijă să pronunţe numele acestuia spre a nu-l aduce în discuţie în anchetă. Tot astfel la pag.64 vol.1, LENA CONSTANTE declară:

> "Primisem înainte o telegramă dela un fost prieten al meu care plecase din ţară în vremea legionarilor cu mama lui cu familia".-

In acest citat este vorba tot de NICOL GROSS, fapt dedus de noi din declaraţiile ulterioare ale LENEI CONSTANTE; totuşi redăm acest citat tocmai pentrucă ezitările ei de a pronunţa numele lui GROSS arată cât de delicat era acest aspect al problemei cum şi înţelegerile care s'au făcut înaintea arestării, ca să nu se aducă în discuţie raporturile cu NICOL GROSS.-

In discuţiile avute cu NICOL GROSS la Praga în vara anului 1947, LENA l-a informat pe acesta despre situaţia lui PATRASCANU în partid. Astfel la pagina 78 din vol.2, LENA declară:

./.

"După ce am mai dat o declarație despre discuția care am avut-o cu NICOL GROSS la Praga,mai adaug că i-am explicat că situația lui PATRASCANU nu este foarte bună în partid și că plecarea mea - dat fiind că mi-a propus să mă căsătoresc cu el - ar face rău lui PATRASCANU și rudelor mele".-

La pag.65 mijloc,relatând discuțiile ei cu NICOL GROSS,LENA CONSTANTE declară:

"Ii explic că PATRASCANU este prost văzut și așa de tovarășii lui,care bănuesc că el are alte idei.Ii explic că PATRASCANU este un comunist foarte înfocat dar că nu vrea să fie sub tutela rusă și nu vrea nici ca Partidul să se impuie cu forța când ar putea în câțiva ani câștiga liber dragostea țării.Că atitudinea lui este vizibil apreciată de masse,etc.etc.".

La pag.64 al.2,LENA CONSTANTE declară:

"La urmă m'a mai rugat odată să plec cu el, eu repetând că nu pot din aceleași motive,dar că poate vom veni cu toții în curând și întrebându-l ce ar putea lucra PATRASCANU la Londra. Imi spune că nu știe dar desigur că va găsi ceva de făcut ca să poată trăi".-

O serie întreagă de fapte din declarațiile LENEI CONSTANTE nu pot avea altă explicație decât că,cu știrea și consimțământul lui PATRASCANU,LENA CONSTANTE l-a informat pe NICOL GROSS asupra situației lui PATRASCANU în Partid și a nemulțumirilor sale,cum și informându-se dacă PATRASCANU se poate bucura de ospitalitate în Anglia în eventualitatea când ar fugi din țară.-

In mod normal,PATRASCANU trebue să fi discutat cu LENA CONSTANTE înaintea plecării lor la Praga,despre ceeace o autoriza să-i spuie lui NICOL GROSS în legătură cu situația lui,dacă va fi întrebată de NICOL GROSS.PATRASCANU care cunoștea dela BRAUNNER acțiunea informativă dusă în timpul războiului de NICOL GROSS la Londra și la Cairo,ar fi avut grijă să-i spuie LENEI CONSTANTE să fie prudentă în discuția cu NICOL GROSS și să evite de a-i da unele relațiuni în legătură cu situația lui.-

Dar o dovadă că PATRASCANU nu a făcut aceasta,este după cum se vede din citatele de mai sus,că deși LENA cunoștea activitatea filo-engleză a lui NICOL GROSS,faptul că ține conferințe la B.B.C.și fusese prevenită de HARY BRAUNNER că

întâlnirea cu NICOL ar putea să-i cauzeze neplăceri,ea fiind cea mai intimă prietenă a soţilor PATRASCANU,totuşi îl informează pe NICOL GROSS că PATRASCANU este prost văzut,care sunt ideile lui politice,că are adeziunea maselor şi că din această cauză şi-a atras invidia celorlalţi tovarăşi.Susţinerile LENEI că l-ar fi prezentat pe PATRASCANU lui NICOL ca pe un comunist înfocat,sunt inventate ca o scuză pentru faptul că i-a vorbit despre PATRASCANU,căci ea cunoştea foarte bine toate abaterile lui PATRASCANU,întâlnirile cu istoricii, cu americanii,ca şi atitudinea lui antipartinică şi antisovietică.-

Aceasta apare cu atât mai ciudat şi mai inexplicabil cu cât în mod normal nici nu era nevoie să-i spuie lui NICOL GROSS toate acestea,fiind suficient pentru a respinge cererea lui de căsătorie să fi pretextat că nu-şi poate lăsa părinţii, că are munca ei,fără să trebuiască să dea toate aceste amănunte de natură politică sau că PATRASCANU se gândeşte la fugă şi aşa mai departe.-

Tot astfel ar fi fost suficientă explicaţia dată lui NICOL GROSS,că nu poate rămâne în străinătate,deoarece fusese luată cu ei în străinătate din prietenie de PATRASCANU care era ministru comunist şi prin rămânerea ei ilegal în străinătate,i-ar fi cauzat acestuia un rău. Aceasta cu atât mai mult cu cât ştia dela HARY BRAUNNER,că NICOL GROSS lucrase pentru serviciul de informaţii englez şi fusese prevenită de BRAUNNER,după cum am arătat mai sus, că s'ar putea ca PATRASCANU să aibe neplăceri în urma acestei întâlniri. Aceasta nu a împiedicat-o pe LENA,să-i arate lui NICOL că PATRASCANU a fost ţinut de o parte şi nu a fost măcar informat despre unele măsuri ale Partidului. Era elementar ca LENA,fiind astfel prevenită,să observe curiozitatea lui NICOL pentru aceste lucruri, când scopul întâlnirii lor - după cum relatează LENA - era de a relua legăturile lor vechi de dragoste şi eventual de a se căsători cu el şi de a-l urma la Cambridge.-

Si alte manifestări ale LENEI CONSTANTE în ajunul plecării ei la Praga,vădesc caracterul adânc conspirativ pe care trebuia să-l aibe această întâlnire ca şi voiajul pe care LENA l-a întreprins la Praga.- Astfel,nu se înţelege dece LENA CONSTANTE,primind o telegramă dela NICOL în vara 1947,în care acesta o anunţa că va fi la Praga la o anumită dată,nu

./.

i-a telegrafiat lui NICOL din ţară, ci deabia dela Praga, adică a mai lăsat să treacă încă vre-o 8 zile, când normal ar fi fost să-i telegrafieze imediat chiar dela Constanţa, spre a-l preveni pe NICOL în aşa fel ca acesta să poată lichida din timp treburile ce le mai avea la Londra şi astfel să nu rămâie singură la Praga câteva zile cum s'a şi întâmplat.-

Explicaţia acestei întârzieri în a-i telegrafia lui NICOL, este că LENA CONSTANTE care cunoştea scopul urmărit de PATRASCANU atunci când o lua cu el la Praga în vederea acestei întâlniri, nu vroia să atragă atenţia autorităţilor că se va întâlni cu NICOL GROSS la Praga şi de aceia cu riscul de a rămâne câteva zile singură la Praga, a preferat să telegrafieze din străinătate.-

Grija LENEI CONSTANTE de a nu desconspira această înţelegere o vedem şi în faptul că între obiectele confiscate cu ocazia percheziţiei dela domiciliul LENEI CONSTANTE, s'a găsit şi un paşaport al acesteia însă cu întregul conţinut rupt şi având numai coperţile. Aceasta se datorează probabil dorinţei lui LENA CONSTANTE de a nu se putea afla prin vizele depe acest paşaport data deplasărilor ei şi a nu se putea identifica astfel posibilitatea vreunei întâlniri directe la Praga între soţii PATRASCANU şi NICOL GROSS.-

Bănuiala noastră că o întâlnire între soţii PATRASCANU şi NICOL GROSS a avut totuşi loc la Praga, este întemeiată şi pe faptul că este greu de conceput o astfel de sincronizare a evenimentelor, încât aceştia să nu se fi putut întâlni deloc şi credem că această potrivire de date se datorează înţelegerii dinainte de arestare între PATRASCANII şi LENA CONSTANTE de a prezenta astfel lucrurile spre a nu mări suspiciunile existente.-

Este greu de crezut că după o întâlnire atât de mult dorită de NICOL GROSS, după o despărţire de 6-7 ani, acesta să nu fi aşteptat la Praga întoarcerea lui LUCREŢIU şi ELENA PATRASCANU spre a nu o lăsa pe LENA CONSTANTE singură într'un oraş străin timp de câteva zile.-

Tot atât de curioase apar şi vizitele celor trei englezi: col. KISSINGER, BUTLER şi un oarecare CLIFTON din toamna anului 1944 şi primăvara 1945, cari vin în numele lui NICOL GROSS şi-i aducă diferite obiecte şi cu siguranţă dife-

rite mesagii; explicaţia pare să fie că BUTLER a văzut-o pe LENA în compania ELENEI PATRASCANU la un festival la Aro şi a fost informat de LENA că ea are relaţii de prietenie cu soţii PATRASCANU. Relatând această situaţie lui NICOL GROSS, acesta,dându-şi seama că este o situaţie ce poate fi exploatată,a luat iniţiativa întâlnirii cu LENA la Praga,unde este foarte probabil că LENA CONSTANTE a primit instrucţiuni privitoare la raporturile ei cu soţii PATRASCANU.-

In sprijinul presupunerii noastre de mai sus,arătăm că LENA CONSTANTE primeşte o telegramă dela NICOL tocmai în vara anului 1947,când începând dela 23 August 1944,nenumărate ar fi putut fi ocaziile unei întâlniri cu NICOL GROSS,fie în străinătate,fie chiar şi în ţară, (atâta timp cât mai aveam încă relaţii cu englezii). Aceasta se explică prin ocazia pe care PATRASCANU o avea în vara anului 1947,de a pleca la Congresul Juriştilor dela Bruxelles,ocazie pe care PATRASCANU şi ZILBER au crezut că este momentul de a o folosi pentru stabilirea unei legături cu serviciul de spionaj englez.In acel moment PATRASCANU se găsea după propunerea făcută de BETEA de a rămâne în străinătate,după excluderea lui ZILBER din Partid,după arestarea lui TOROSSIAN care a încercat să fugă, prin urmare tot atât de multe motive care îl puteau determina să activeze mai energic spre a cunoaşte intenţiile englezilor şi americanilor în legătură cu situaţia din ţara noastră.-

La aceasta se mai adaugă interesul pe care în mod indiscutabil PATRASCANU l-ar fi avut de a se întâlni cu NICOL GROSS.In această privinţă din cele arătate de HARY BRAUNNER la pagina 59 vol.1,rezultă că BARBU ZEVEDEI care fusese numit la stăruinţa lui PATRASCANU ministru la Londra,se afla în primăvara 1947 cu soţia lui în ţară,vizitându-l pe PATRASCANU la Snagov.-

Deoarece ZEVEDEI avea legături de prietenie cu NICOL GROSS pe care soţia sa îl cunoscuse încă din România,PATRASCANU a putut fi informat despre stările de lucruri din Apus, şi a putut primi un mesaj din partea lui NICOL GROSS.Este deci lesne de admis că ZEVEDEI - care prin rămânerea sa la Londra după demiterea lui PATRASCANU s'a dovedit un duşman

[redacted]

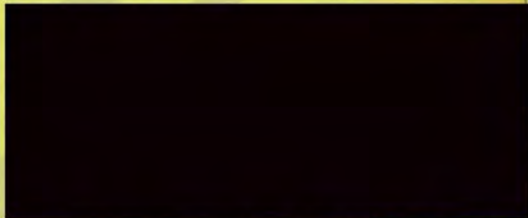
La pag.1 jos din vol.2, LENA CONSTANTE arată că ZILBER l-a cunoscut în casă la ea în 1939 pe NICOL GROSS. Cu vechile lui predispoziții pentru spionaj, nu este exclus ca ZILBER să fi avut cu NICOL GROSS legături de ordin informativ; ca atâtea alte idei pornite dela ZILBER este posibil ca tot ZILBER să fi dat ideia plecării lui LENA CONSTANTE la Praga în 1947 și a întâlnirii cu NICOL GROSS.-

./.

Legăturile lui ZILBER cu LENA CONSTANTE datau încă din ilegalitate,când ZILBER a rugat-o să-i puie casa la dispoziţie ca loc de întâlnire cu tovarăşii.In casa LENEI CONSTANTE ZILBER s'a întâlnit cu NAVODARU,MIRCEA BALANESCU,SRAER.Tot el i-a mai cerut LENEI CONSTANTE să fie tehnica lui PATRASCANU,ceeace ea a refuzat.In Aprilie 1945,ZILBER s'a mai întâlnit şi cu PATRASCANU în casa LENEI CONSTANTE care îi lăsase cheia apartamentului.-

Aceste vechi legături constituesc premizele unei înţelegeri asupra obiectivelor politice pentru care militau PATRASCANU şi ZILBER şi asupra acţiunilor acestora pentru care este sigur că au câştigat-o şi pe LENA CONSTANTE şi că aceasta a primit să folosească în acest scop toate legăturile ei din ţară şi din străinătate.-

Aceasta explică tăcerea pe care ZILBER a păstrat-o asupra vechilor sale legături cu NICOL GROSS de care nu a pomenit nimic în anchetă,până la 12 Februarie 1950.La pagina 117 biblioraft 2,ZILBER declară:

[redacted]

Anchetarea lui ZILBER a început în Septembrie 1948. Dacă ZILBER nu a declarat aceste fapte care nu îl priveau direct ci nu mai puteau fi imputabile lui,aceasta constitue un indiciu că ele sunt în legătură cu o activitate a LENEI CONSTANTE pe care el a cunoscut-o şi care trebuia ascunsă cât mai bine spre a nu fi luată în discuţie.-

Astfel se poate explica dece,vorbind cu LENA CONSTANTE în arestul Securităţii din Rahova,ZILBER i-a dat LENEI CONSTANTE mai multe sfaturi: să vorbească fără contrazriceri, să plângă pentru a impresiona pe anchetator; tot atunci ZILBER se interesa despre întrebările care i-au fost puse la anchetă,sfătuind-o să se menţină la afirmaţia că nu ştie nimic despre discuţiile politice,despre fuga în străinătate,

despre relaţiile cu MANUILA,etc. In legătură cu Praga,LENA CONSTANTE i-a spus tot atunci că nu a pomenit nimic de NICOL GROSS la care BELU ZILBER i-a spus că a făcut foarte bine (vezi pagina 1o8 vol.2).

Probabil tot cu intenţia de a induce ancheta în eroare,LENA CONSTANTE a inventat povestea ruinării lui NICOL GROSS,pentru ca astfel să-l prezinte în postura unui om cu o proastă situaţie materială care prin urmare nu era în slujba vre-unui serviciu de informaţii şi nu avea posibilitatea de a trăi larg. Astfel la pag.132,al.4 vol.3,LENA CONSTANTE declară:

> "De mai multe ori s'a văitat că nu are bani şi m'a întrebat dacă eu am suficient.Am fost extrem de mirată,pentrucă mă aşteptam ca el să acopere cheltuielile drumului meu măcar în parte,ştia doar că situaţia mea era aceiaş. Spunându-i că eu mai am numai câteva sute de coroane,mi-a răspuns că la nevoie îşi va vinde ceasul de aur. Am refuzat explicându-i că voi cumpăra biletul din ţară,unde îmi va fi mai uşor să-l plătesc".

In modul acesta LENA CONSTANTE evita să arate şi faptul că cheltuielile drumului i-au fost restituite de către NICOL GROSS spre a nu se putea interpreta că acesta o plătea pentru preţioasele informaţii pe care i le dădea privitor la activitatea şi poziţia lui PATRASCANU în Partid şi Guvern.-

Un argument în acest sens îl constitue şi cele conţinute în declaraţia ELENEI PATRASCANU la pagina 3o jos vol. 1:

> "LENA CONSTANTE i-a spus doar că NICOL GROSS s'a schimbat,că ea s'a înstrăinat de el, că el este ocupat numai cu probleme ştiinţifice,că - cred - i-a dat ceva bani ca să-şi plătească şederea la Praga".

Deasemeni într'o notă recentă din 18 Aprilie 1952, a autorităţilor cehoslovace,ca urmare la investigaţiile cerute de noi,se precizează că ing.GROSS (este vorba de NICOL GROSS) care se afla în anul 1947 la Praga,era suspect pentru faptul că trăia excepţional de bine. Este evident că dacă NICOL GROSS ar fi fost într'adevăr ruinat aşa cum pretinde LENA CONSTANTE,el nu ar fi putut în nici un caz să devie suspect tocmai pentru faptul că trăia în condiţiuni excepţional de bune.-

./.

Tot din declarațiile LENEI CONSTANTE mai rezultă că în momentul întâlnirii lor la Praga, NICOL GROSS era în curent cu situația din țara noastră și aceasta datorită faptului că se vedea la Londra cu BARBU ZEVEDEI, fostul nostru ministru la Londra, numit la stăruința lui PATRASCANU și care a rămas în străinătate. Se vede deci că un contact permanent între LENA CONSTANTE (indirect PATRASCANU) și NICOL GROSS era asigurat și prin BARBU ZEVEDEI. Astfel la pag.112 jos, vol. 2, LENA CONSTANTE declară:

> "NICOL știa dela ZEVEDEI BARBU și soția, că sunt prietenă cu PATRASCANU, că relațiile mele de prietenie cu PATRASCANU sunt foarte strânse, că PATRASCANU are o situație mai dificilă în partid, el fiind mai moderat și că ar putea să-i facă un rău plecarea mea".

La pag.128 final vol.1, BRAUNER declară:

> "Faptul că rămânerea la Londra a lui ZEVEDEI BARBU s'a produs după ce situația lui PATRASCANU nu mai era bună, mă face să cred cu atât mai puternic că era o legătură între ei doi".-

Alte legături între NICOL GROSS și LENA CONSTANTE se pare că erau asigurate prin fostul contabil al lui NICOL GROSS, LAZAR LAZAR, care a fost anchetat în această problemă, neputându-se stabili deocamdată în ce a constat rolul său la stabilirea acestor legături. Totuși, în continuarea anchetei, o problemă ce va trebui să fie lămurită, este aceea arătată la pagina 65 mijloc din vol.III, de către LENA CONSTANTE;

> "Acum câteva luni LAZAR a venit să mă întrebe dacă am vre-un covor românesc printre lucrurile lui NICOL, că un englez i-a dat întâlnire cerându-i un covor din partea lui NICOL. Cum eu nu aveam i-am spus lui LAZAR că nu am. Am fost mirată că NICOL și mama lui puteau și ei să știe acest lucru".-

Deși în faza actuală nu am avut suficiente elemente spre a ajunge la concluzia că aceasta era o acțiune de spionaj și că era vorba de o scrisoare convențională, totuși ținând seama de cele arătate mai sus și care sunt de natură a sublinia legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS, credem că și această acțiune se integrează în activitatea informativă dusă prin legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS.-

./.

Asupra legăturilor cu NICOL GROSS, HARY BRAUNER declară: la pagina 25 al.3 din vol.1:

"După război, destul de curând o fostă cumnată de a mea care deasemenea fugise, care însă fusese internată în lagăr de englezi cu soțul ei (MARGIT VULPESCU) s'a reîntors în țară, după ce fuseseră siliți că englezii să plece în Kenia... Că acolo l-a văzut și pe GROSS (NICOL) care se stabilise la acest serviciu de informații din Cairo unde părea că este foarte bine văzut și unde se purta de sus cu ceilalți români refugiați, care ajunseseră acolo și erau în trecere. Mi-a spus că avea impresia că are mulți bani. L-am comunicat lui LENA CONSTANTE aceste lucruri, explicându-i că probabil din acest motiv nu i-a scris nimic după război".-

La pag.25 jos, vol.IV, în declarația sa din 22 Mai 1951:

"Tot în această vreme LENA mi-a spus că dacă va pleca cu ei (cu soții PATRASCANU) se va întâlni cu NICOL GROSS la Praga. Dar nu-mi reamintesc deloc să fi fost vorba să-l anunțe pe NICOL ci din câte am reținut, datele ar fi coincis. Acest lucru l-am aflat la Mangalia și i-am spus atunci LENEI că nu cred că e bine să se întâlnească cu el".

Insăși ELENA PATRASCANU arată în declarația ei la pagina 3o mijloc vol.1, că personal s'a gândit că nu va avea impresie bună faptul că LENA CONSTANTE va merge cu ei în străinătate și că aceasta va da loc la bârfeli dar nu i-a spus nimic lui PATRASCANU pentru a nu apărea egoist.-

Dacă cunoscând această situație și având pentru LENA aprecierile nemăgulitoare menționate de ELENA PATRASCANU în altă declarație (că LENA ar avea o față ca de cal, o piele urâtă, etc.), PATRASCANU a luat-o totuși cu ei în străinătate, aceasta denotă că prezența ei urma să-i fie de un real folos tocmai pentru a-l prezenta lui GROSS și a câștiga bunăvoința acestuia în vederea planurilor ce urmărea.-

La pag.3o al.3 din vol.1, BRAUNER vorbește despre voiajul făcut în 1938 de LENA CONSTANTE împreună cu sora ei VIORICA la Praga, unde se afla și atunci NICOL GROSS, cu care s'au întâlnit.-

Iar mai departe la pag.58 jos vol.1, BRAUNER declară:

"In 1946 plecând la Istambul, LENA CONSTANTE din câte îmi amintesc, a vorbit la telefon cu NICOL GROSS cred că era tot la Cairo".

./.

Un fapt care aruncă lumină asupra caracterului relaţiilor dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS, este arătat de ELENA PATRASCANU în declaraţia ei la pagina 36 vol.1:

> "Intr'o zi după Congresul de Unificare când discutam cu diverse persoane, mi-au atras atenţia că trebue să ne salvăm. LENA CONSTANTE a spus în glumă (aşa am înţeles-o eu) că-i va da un telefon lui GROSS ca acesta să ne trimită un avion".

Cu toată bunăvoinţa ELENEI PATRASCANU care vrea s'o apere pe LENA CONSTANTE dându-şi probabil seama de gravitatea celor spuse de aceasta, se pare că LENA CONSTANTE vorbea foarte serios, căci momentul nu era deloc potrivit pentru glume. Aceiaş declaraţie mai arată limpede cât de multă speranţă îşi punea PATRASCANU în cei din jurul său într'un ajutor venit din afară şi cât de atotputernic li se părea acest NICOL GROSS

In privinţa legăturilor lui PATRASCANU cu străinii, ZILBER a avut un rol de frunte prin legăturile ce le-a avut şi le-a cultivat cu anglo-americanii şi în special cu: SCHUYLER, PORTER, HALL, HAMILTON, BURAK, MADISON, ROBERTS, toţi agenţi ai imperialismului anglo-american.-

Legăturile lui ZILBER cu PORTER au fost şi ele denaturate şi ocolite în declaraţiile lui ZILBER. Analiza acestor declaraţii arată însă cu claritate că urmărind să deruteze ancheta, ZILBER s'a încurcat în răspunsurile sale, dându-ne convingerea că a întreţinut legături de spionaj şi cu PORTER.

Astfel la pagina 506 biblioraft 1, ZILBER declară:

> "După 23 August am cunoscut la Ministerul de Industrie pe căpitanul englez HENRI PORTER, pe care mi l-a prezentat RICA GEORGESCU. După ce am luat legătura cu PETEA în 1945, auzind că PORTER este ceva la Legaţia Britanică, am încercat să-l văd din nou însă a fost imposibil. Nu ştiu ce a devenit".-

La 30 Septembrie 1949, când a dat această declaraţie, ZILBER nu pomenise nimic despre întrevederea pe care a avut-o cu PORTER şi cu NICULESCU BUZESTI la Capşa. Aceasta desigur spre a nu atrage atenţia că a stabilit un contact personal şi direct cu PORTER ci probabil că a şi colaborat ulterior pe linie informativă cu acesta.-

Ulterior ZILBER a menţionat această întrevedere pretinzând însă că nu-şi mai aduce aminte nimic din cele discutate, întrucât era atent la cele spuse de NICULESCU BUZESTI. Această

./.

omisiune a lui ZILBER,coroborată cu declarația ANY-EI SAMUELY aflată la pag.61o biblioraft 1,care arată că i-au fost dictate 3 sau 4 rapoarte informative dintre care unul asupra convorbirii cu ZILBER dela Capșa,ne duc la concluzia că ZILBER a luat legătura directă cu PORTER căruia i-a dat informații până în vara anului 1945,când PORTER a plecat din țară.-

In declarația sa dela pag.322 biblioraft 2,ZILBER este întrebat:" Cum îți explici că BUZEȘTI,cetățean român și om pe care îl cunoșteai mai de mult și mai bine decât PORTER,nu ți-a dat el telefon pentru această masă,ci că a recurs la serviciile lui PORTER?".

La această întrebare ZILBER răspunde:"Nici eu nu am înțeles acest sistem de a proceda ci l-am întrebat pe BUZEȘTI dece nu mi-a trimis el vorbă. Mi-a răspuns că PORTER avea numărul meu de telefon și s'a obligat să facă acest serviciu".

PORTER avea deci numărul de telefon al lui ZILBER și l-a invitat la masa dela Capșa despre care ZILBER s'a hotărât să vorbească deabia la 21 Ianuarie 195o,deși fusese întrebat în mai multe rânduri despre relațiile sale cu PORTER,începând încă din Septembrie 1949. Această omisiune a lui constitue un indiciu sigur că ZILBER a fost informatorul lui PORTER cel puțin în anii 1944-45.-

Mărturisirea lui ZILBER asupra acestei întâlniri a fost obținută printr'o manevră a anchetei: Un tovarăș dela Partid care ancheta a scăpat ca din întâmplare în fața lui ZILBER cuvintele: "Unde este dosarul lui PORTER?"; temându-se ca să nu se afle cumva despre această întâlnire înainte ca el să o fi mărturisit,ZILBER s'a grăbit să o recunoască de îndată.- (pagina 318 biblioraft 2).-

Rezultă deci din declarațiile lui ZILBER că în primul rând a mințit atunci când afirma că după întâlnirea dela Ministerul Industriei când PORTER îi fusese prezentat de RICA GEORGESCU,el nu a mai reușit să-l mai vadă; în al doilea rând că ZILBER cunoștea calitatea pe care o avea PORTER din momentul când au luat contact la Capșa și nu așa cum pretinde deabia după ce a primit însărcinarea dela tov.PETRA. In al treilea rând deduceam că nu numai că lui ZILBER nu i-a fost imposibil să-l revadă pe PORTER ci însuși acesta fiind interesat în a întreține legături cu un "comunist" român l-a căutat și a colaborat apoi informativ cu el în cursul anilor 1944-1945. (Dovadă declarația ANY-EI SAMUELLY).

./.

Ca de obiceiu ZILBER încearcă şi de data aceasta să prezinte fals lucrurile şi să minimalizeze importanţa lui PORTER. La pagina 316 jos biblioraft 2, fiind întrebat dece a declarat cu atâta întârziere întâlnirea dintre el şi PORTER - NICULESCU BUZESTI, ZILBER răspunde: "Deoarece PORTER nu a participat în nici un fel la discuţia mea cu BUZESTI, am uitat să menţionez această prezenţă"

Invocarea unor asemenea pretexte neserioase arată credinţa lui ZILBER că poate să-şi permită orice îndrăsneală în faţa anchetei. Deşi în aceiaş declaraţie ZILBER recunoaşte că ştia în momentul anchetei că PORTER fusese agent I.S. şi că el este acela care l-a invitat la masă, ZILBER are totuşi îndrăsneala de a susţine că a uitat să menţioneze prezenţa lui PORTER deoarece acesta nu a participat în nici un fel la discuţia sa cu BUZESTI. Aceasta pare cu atât mai puţin probabil cu cât PORTER care cunoştea limba română şi făcuse invitaţia în mod special pentru a lua legătura directă cu ZILBER, să nu fi intervenit în discuţii.-

Pus să explice cauzele pentru care nu a raportat această întrevedere Partidului, ZILBER - întrebuinţând aceiaş metodă ca şi PATRASCANU - arată că aceasta se datorează neglijenţei şi lipsei de spirit partinic. In declaraţia sa din 7 August 1951, el adaugă:

> "Atunci când am vorbit lui PATRASCANU despre discuţiunea BUZESTI nu i-am spus că şi PORTER a fost prezent. Cauza omisiunii lui PORTER este că interesul meu se concentra nu asupra lui PORTER care fusese un simplu martor al discuţiei cu BUZESTI ci asupra discuţiei propriu-zise".

In privinţa discuţiei propriu-zise ZILBER arată în aceiaş declaraţie că obiectul principal îl constitue convingerea lui BUZESTI împărtăşită şi de PORTER - că Partidul vrea să transforme în scurt timp România într'o Republică Sovietică şi să o ataşeze la U.R.S.S., ZILBER pretinde că a desminţit acest fapt şi le-a explicat dece o asemenea acţiune este imposibilă, că şi-a spus părerea că ştirea este o calomnie naţional ţărănistă pentru a încerca să compromită Partidul Comunist.-

In lumina celor arătate la analiza concepţiilor politice ale lui PATRASCANU, ZILBER şi a celorlalţi din grup, apare

./.

limpede că ZILBER minte. Că şi el ca şi PATRASCANU se temeau că tov.ANA nu va ezita să alipească Moldova la Uniunea Sovietică,din cauza bunelor ei relaţii cu MANUILSCKI,că numai prezenţa regelui şi jocul partidelor istorice pot împiedica anexiunea României la U.R.S.S.că vom fi "o provincie la marginea de imperiu",că se urmăreşte slavisarea noastră,etc. Cunoaştem deasemenea ura "dementă" pe care ZILBER o avea împotriva regimului nostru şi nu putem crede că i-a spus altceva lui PORTER decât ceeace considera el în furia sa ca realitate în ţara noastră şi perspectivele de viitor pe care le prevedea el.-

In legătură cu acţiunea informativă desfăşurată de PORTER şi cu nevoia de a trimite ştirile culese dela ZILBER şi din celelalte surse,PORTER a cerut,după cum arată ALEXANDRU STEFANESCU în declaraţia sa dela pagina 94 jos,vol.2,aparatele de radio-emisiune. Inapoierea acestor aparate s'a făcut în aceiaş epocă când a avut loc întâlnirea lui ZILBER cu PORTER la Capşa,ceeace constitue un indiciu că în desfăşurarea acţiunii informative a lui PORTER au fost folosite şi serviciile lui ZILBER.-

La pag.51o al.3 din biblioraftul 1,BELU ZILBER declară,vorbind despre serviciile ce i-au fost cerute de HALL:

> "a). Să obţin întrevederi cu diferiţi conducători ai Partidului.L-am sfătuit ca şi pe MADISC să ia calea oficială".-

Dacă ZILBER l-a sfătuit pe HALL ca şi pe MADISON,înseamnează că i l-a prezentat şi pe HALL lui PATRASCANU.In această privinţă credem că întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON nu este singura mijlocită de ZILBER ci singura reeşită până acum din cercetări. De aceea credem că în continuarea cercetărilor,ZILBER va trebui să arate şi ce alte întrevederi a mai mijlocit între PATRASCANU şi prietenii săi anglo-americani.-

La pag.511 din biblioraft 1,ZILBER declară:

> "După ce m'am întors la sfârşitul lui Octombrie în ţară,HALL m'a invitat din nou la masă şi a rămas să ne vedem peste câtva timp.La câteva zile după aceia MIHAI mi-a spus însă că HALL a plecat definitiv.Nu am crezut.Prin Decembrie d-na PLOCA m'a invitat prin telefon "la masă la maiorul HALL" şi nu mică mi-a fost mirarea când intrând în casă,în loc de HALL l-am găsit pe SCHUYLER şi pe lt.RURAK.Mi-am dat imediat seama de

porcărie,am stat puțin și am plecat pretextând treburi".

ZILBER are în această declarație atitudinea lui falsă obișnuită,deoarece dacă MIHAI i-a spus că HALL a plecat definitiv din țară în Octombrie,ZILBER știa foarte bine că în Decembrie acesta nu putea fi în țară și probabil că d-na FLOCA i-a indicat numai locul unde să vie la masă,adică acolo unde locuise înainte maiorul HALL. Deasemeni ZILBER minte când afirmă că găsindu-l pe SCHUYLER a plecat imediat,deoarece fiind confidentul lui PATRASCANU aflase desigur despre propunerea pe care SCHUYLER i-o făcuse prin VISOIANU,de a fugi din țară în America și este sigur că ZILBER nu a pierdut această ocazie de a verifica direct la sursă ce este cu această propunere de fugă făcută prin VISOIANU.-

La pag.443 jos din biblioraftul 1,ZILBER declară:

> "Din câte îmi amintesc (mai mult deduc din amintirea preocupărilor mele de atunci) chestionarul remis lui SCHUYLER cuprindea următoarele întrebări:
> a/. Dacă România ar putea conta pe un credit în materiale din stocurile de războı U.S.A.așa cum obținuseră alte țări.
> b/. Dacă România ar putea conta pe un credit obișnuit și în ce condiții.
> c/. Dacă România ar putea obține un credit garantat cu aur și în ce condiții.
> d/. Ce mărfuri românești s'ar putea plasa în U.S.A.".-

Predarea acestui chestionar se datorează tot inițiativei lui ZILBER,care de comun acord cu PATRASCANU căuta să creieze condițiile unei apropieri economice de Statele Unite, care ar fi prilejuit mai târziu imixtiunea americană în țara noastră și oprirea influenței sovietice și a măsurilor luate de regimul nostru.

Faptul că i-a predat lui SCHUYLER acest chestionar, arată că ZILBER nu considera relațiile cu SCHUYLER așa cum le califica de formă ca o "porcărie" atunci când se temea că va fi întrebat ce discuții a avut cu SCHUYLER.-

La pag.358 al.1 biblioraft 1,ZILBER declară vorbind despre legăturile lui cu HALL:

> "De câteva ori mi-a spus că ar vrea să stea de vorbă cu tov.ANA și LUCA.I-am răspuns să-i caute prin telefon la C.C.Cred că a încercat și nu a reușit.Până la urmă s'ar fi mulțumit s'o cunoască măcar pe soția mea.I-am spus că nu s'ar împăca".-

./.

Este foarte probabil, cunoscând zelul lui ZILBER de a-i servi pe americani, că nu a putut rezista nici cererilor lui HALL şi că s'a grăbit să-l puie în legătură cu PATRASCANU. Deşi nu posedăm dovezi în această privinţă, pare mai mult ca sigur că ZILBER, tocmai pentru a marca diferenţa dintre tov. ANA şi LUCA, care refuzau să-l cunoască şi PATRASCANU care este mai "democrat" l-a hotărât pe acesta din urmă să se întâlnească cu HALL.-

BETEA a avut deasemenea un rol destul de important pentru asigurarea legăturilor lui PATRASCANU cu englezii şi americanii. Astfel, la pagina 14o mijloc, din vol.1, BETEA arată că mai fusese odată împreună cu MANUILA la englezi sau americani. Este adevărat că BETEA nu pomeneşte nicăieri despre numele englezilor sau americanilor întâlniţi, dar aceasta nu ne împiedică să tragem concluzia că şi el ca şi ZILBER făcea legătura prin mijlocirea lui MANUILA între PATRASCANU şi anglo-americani.-

La pag.129 din vol.1, BETEA, STEFAN POPESCU declară:

> "In legătură cu relaţiile pe care BETEA le avea cu americanii, avocatul ALEXANDRU ANDREESCU fost colaborator în biroul avocaţial al lui HERANT TOROSSIAN, de fel din Constanţa, povestea într'una din vizitele pe care le făcea prietenei mele vechi IOANA MIHAESCU, fostă căsătorită cu RUPENIAN (acestea le spunea avocatul ALEXANDRU ANDREESCU în iarna 1949), într'o vizită a lui când s'a nimerit să fiu şi eu cu soţia mea).-
> Venind vorba de unde o fi BETEA - el a spus că ar fi auzit că umblă prin cârciumi cu americanii, că se afişa cu ei. Acestea le spunea avocatul ANDREESCU, referindu-se la perioada de dinaintea dispariţiei lui BETEA".

Tot astfel într'o declaraţie a lui BOROS IOSIF la pagina 5 jos, din dosarul BETEA, acesta declară:

> "Stiu că (BETEA) era un mare admirator al americanilor. Avea şi prieteni - spunea el - printre ei şi l-am văzut cu reviste englezeşti. Nu cred că ştie englezeşte. Un fapt cert este că la Crăciunul 1945, a avut la masă un englez şi noi de acasă îl colindam la telefon şi a doua zi pentrucă telefonul fiind în derivaţie şi proprietăreasa era supărată de zgomot, mi l-a închis în toiul colindului, mi-a mulţumit şi în numele oaspetului".-

./.

La pag.15 jos,vol.1,BETEA declară:

"Am omis să spun că dr.MANUILA mi-a recomandat într'o zi un american dela Misiune,al cărui nume nu-l știu.M'a întrebat prin dr. MANUILA ce mai este prin țară,ce se mai întâmplă și cum privesc eu situația politică din lume. Am răspuns că nu am păreri personale,ci că știu lucrurile care le știe toată lumea. M'a mai întrebat dacă nu știu ceva deosebit despre procesul MANIU. M'a rugat că dacă voi afla ceva ar fi foarte bucuros să știe și că în orice caz ar vrea să mă revadă".-

Din întrebările formulate de acest american,se vede că era vorba de unul din numeroșii spioni care la adăpostul misiunilor străine culegeau informații din țara noastră. Se înțelege deci dece în toate declarațiile sale,BETEA care după cum am văzut este un mare admirator al americanilor și englezilor,nu vrea să pronunțe numele vre'unuia dintre ei, spre a nu da ocazia să se stabilească legătura pe care BETEA o făcea între PATRASCANU și acest american.-

In ce privește susținerea lui BETEA că a răspuns la întrebările americanului că nu știe mai mult decât restul lumii,se vede că acest răspuns urmărește numai inducerea în eroare a anchetei,deoarece MANUILA l-a prezentat acestui american tocmai în baza raporturilor sale cu PATRASCANU și deci a posibilităților de informare pe care le avea BETEA.-

Este cert că dacă acest american și-a exprimat dorința să-l revadă pe BETEA,judecând după admirația lui BETEA pentru americani,si s'au mai revăzut și desigur că în discuțiile pe care le-au avut,BETEA i-a dat informații.-

La pag.15 mijloc,din vol.1,BETEA declară:

"Am omis să spun că dl.MANUILA m'a încunoștiințat într'o zi că americanii vor să stea de vorbă cu dl.LUCREȚIU PATRASCANU.I-am comunicat d-lui LUCREȚIU PATRASCANU acest lucru și d-sa a indicat modalitatea: la recepții".-

In altă declarație a sa dela pag.17 vol.IV,BETEA declară:

"Dr.MANUILA m'a rugat la un moment dat să-i comunic lui PATRASCANU că vor să stea de vorbă cu dânsul niște englezi sau americani.I-am comunicat lui PATRASCANU acest lucru și mi-a răspuns că dacă vor să-i vorbească,să-i vorbească la Minister".

Indiferent dacă PATRASCANU a arătat că vrea să se

întâlnească cu aceşti englezi şi americani la recepţii sau la Minister, fapt dovedit este că BETEA căuta să mijlocească aceste întrevederi care cu siguranţă au avut loc deoarece din materialul nostru rezultă că PATRASCANU a avut numeroase întâlniri cu americanii la Minister. Rămâne numai să se stabilească cu cine anume s'a întâlnit PATRASCANU dintre americanii şi englezii indicaţi de MANUILA prin BETEA.-

Contribuţia lui ZILBER la stabilirea şi menţinerea legăturilor dintre PATRASCANU şi străini, este arătată şi în declaraţiile ELENEI PATRASCANU. Astfel la pagina 38 jos, vol.1, ELENA PATRASCANU declară:

> "Intâlnirea cu MADISON a avut loc din iniţiativa lui ZILBER. Tot el ne-a propus să ne plimbăm cu MADISON la Snagov (lucru pe care nu-l ţin minte dacă a avut loc sau nu confund această plimbare cu una cu BRUNER)".

iar la pagina 60 mijloc, vol.1, ELENA PATRASCANU declară:

> "BELU ZILBER i-a spus pe de o parte lui PATRASCANU că ar fi pentru el interesant să stea de vorbă cu americanii lui iar pe de altă parte a repetat de câteva ori că şi americanii ar vroi să-l cunoască pe PATRASCANU, deoarece desigur nu erau străini de situaţia lui LUCREŢIU PATRASCANU în Partid".-

Dacă la începutul anchetei mai puteau exista unele îndoeli asupra caracterului conspirativ şi ostil regimului pe care l-au avut întrevederile cu MADISON şi ROBERTS şi cu alţi străini pe care le-a iniţiat şi mijlocit ZILBER, astăzi suntem în măsură să ştim, pe baza a numeroase declaraţii proprii, cum şi din cele arătate de ceilalţi reţinuţi, că PATRASCANU ştia că BELU ZILBER lucrează pentru un serviciu de informaţii, după cum ZILBER a ştiut că MADISON şi ROBERTS se aflau în slujba unor servicii străine de informaţii şi totuşi a stăruit ca PATRASCANU să-i vadă.-

Astfel, la pagina 62 al.1, din biblioraft, PATRASCANU declară:

> "Am ştiut că BELU ZILBER a fost autorizat de organul de informaţii sovietic pentru care lucra, să păstreze legături cu MADISON. Fiind în ţară BELU ZILBER mi-a arătat o scrisoare dela MADISON pe care ştiu că a transmis-o mai departe".-

./.

La pag.479 al.2 biblioraft,1,ZILBER declară:

"In perioada 23 August 1944 - 6 Februarie 1948,am cunoscut următoarele persoane despre care știu că au fost în servicii străine de informație:
1.- L.MADISON și H.ROBERTS în serviciul american. Faptul îl știu dela MADISON".

La pag.441,sus,biblioraft,ZILBER declară:

"Cel mai tenace "anchetator" până mi s'a oferit ca informator a fost MADISON.Astfel țin minte că în iarna 1944-1945,de câteva ori a revenit asupra întrebării dacă România va deveni curând o republică în cadrul U.R.S.S.I-am răspuns că nu am auzit pe nimeni pomenind de așa ceva și zvonul este lansat de cercurile maniste. Alte întrebări precise erau acelea cu privire la numărul mare de manifestanți.După cum am spus totdeauna îi dam cifre inferioare celor oficiale,dar superioare realității.Altă întrebare a lui MADISON:"Armata Roșie se va retrage din România?". Cred că i-am răspuns:Sigur da, dar nu știu când".

In acest citat ca și în altele care vor urma,ZILBER se străduește să-l prezinte pe MADISON ca pe un simpatizant al Partidului Comunist "om de stânga", "bun democrat" ș.a.m.d.pentru a nu apărea în postura unui dușman prin faptul că l-a prezentat pe MADISON lui PATRASCANU.In această primă versiune ZILBER a mai declarat că MADISON era membru al Partidului Comunist American,fost tipograf,pichetist de greve ș.a.m.d.,toate menite să inducă în eroare ancheta asupra adevăratului rol și funcții pe care o aveau în cadrul serviciului de informații american.-

Aceste susțineri ZILBER le făcea deși după cum arată la pag.508 biblioraft 1,îi predase tov.STUPINEANU din partea lui MADISON o listă de informatori încă în primăvara anului 1945,deci cu mult înainte de întrevederea dintre PATRASCANU și MADISON.-

Acelaș punct de vedere - de a induce în eroare ancheta asupra funcțiunii reale pe care o îndeplineau MADISON și ROBERTS în România,a adoptat-o și PATRASCANU în declarațiile sale. Astfel în declarația din 25 Iunie 1951 pagina 171,vorbind despre MADISON,PATRASCANU afirmă:

"MADISON era un comunist american,de profesiune tipograf,etc.".

./.

În aceiaş declaraţie, la pag.170, fiind întrebat cum îşi explică că deşi muncitor tipograf şi comunist, MADISON era totuşi căpitan în armată americană şi lucra în străinătate la un serviciu de informaţii, PATRASCANU declară:

"Nu am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus, pentrucă informaţiile avute erau adevărate".-

La pag.255 al.5 vol.1, PATRASCANU declară:

"Drept urmare a convingerii că el (ZILBER) lucrează pentru un organ sovietic, atunci când BELU ZILBER mi-a propus să văd înainte de plecare pe unul din americanii cu care el avea legături, mi l-a recomandat ca fiind membru al Partidului Comunist American, favorabil regimului nostru şi concentrat, anume MADISON, nu mi-a spus ce rol juca aici. Am ştiut doar că urmează să plece imediat în U.S.A. fiind desconcentrat".-

Cât de „adevărate" erau aceste informaţii pe care le deţinea dela ZILBER am putut vedea din declaraţiile citate mai sus şi apare în special din declaraţiile lui ZILBER dela pag.4.5 şi 415 biblioraft 1:

"Ţiu minte că după bombele aruncate în Japonia, MADISON sau ROBERTS mi-au spus că acum toţi americanii trebue să aibă un singur gând "cât de mari suntem". Atât cu MADISON cât şi cu HALL am discutat problema dacă atunci (1945) sosise momentul unei decisive între anglo-americani şi sovietici. Nu mai ţin minte care a răspuns afirmativ şi cine a susţinut că soldaţii americani pleacă acasă nedemobilizaţi".-

sau

"Chiar şi după ce ne-am împrietenit şi după ce mi se oferise ca informator (este vorba tot despre MADISON) de multe ori lua poziţii tipic americane în discuţie. De pildă: Când după moartea lui ROSWELT a venit TRUMAN, a susţinut că este "un bun democrat". I-am cerut odată să-mi dea informatorii militari din Marele Stat Major. M'a refuzat spunând că "ăştia o fac din patriotism". Deşi era total contra "istoricilor" mi s'a întâmplat să-mi facă observaţii că nu păstrăm regulele democraţiei. Este interesant că şi HALL făcea asemenea observaţii dar mai discret şi numai dacă îl provocam".

./.

La începutul anchetei, ZILBER nu a vrut să mărturisească că i-ar fi spus lui PATRASCANU, înainte de întrevederea care a avut loc între acesta şi MADISON, că MADISON şi ROBERTS erau agenţi ai serviciului american de informaţii. Fiind întrebat care era motivul pentru care nu i-a comunicat lui PATRASCANU funcţia lui MADISON şi ROBERTS, ZILBER răspunde în stilul său obişnuit la pagina 19 mijloc, biblioraft 1:

> "N'a fost un motiv special în afară de uşurinţă sau neglijenţă. Altă explicaţie nu am".

In privinţa momentului când i-a comunicat lui PATRASCANU misiunea pe care o avea din partea tov. PETEA pe linia unui serviciu de informaţii sovietic, la pag. 288 jos biblioraft 1, ZILBER declară:

> "Când s'a pus problema plecării mele la Paris şi PATRASCANU mi-a comunicat că tovarăşii din Biroul Politic se opun, i-am dat a înţelege fără să-i spun despre ce este vorba, că lucrez cu cineva care ţine să fiu la Paris. După excluderea mea când la "Cadre" mi s'a spus că am fost agent american i-am povestit lui PATRASCANU cele întâmplate şi i-am spus de PETEA. In vremea aceea nu mai lucram pentru PETEA".

ZILBER minte în această declaraţie, după cum se dovedeşte dintr'o declaraţie a lui PATRASCANU în care acesta din urmă încercând să explice dece nu a comunicat Partidului întrevederea cu ROBERTS şi MADISON, arată că nu a considerat necesar aceasta, deoarece înaintea întâlnirii cu MADISON care a avut loc în vara anului 1945, ZILBER i-a spus că lucrează cu aceştia în basa legăturilor sale cu sovieticii; rezultă deci că cu mult înainte de plecarea la conferinţa din Paris, ZILBER îi comunicase lui PATRASCANU misiunea pe care o avea din partea sovieticilor. Dealtfel şi ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER, arată în declaraţiile lor că încă din acea perioadă aflaseră dela ZILBER - care nu făcea un secret din aceasta - deşi era o muncă strict conspirativă - că lucra cu nişte tovarăşi sovietici pe linie de informaţii.-

Insuşi ZILBER în declaraţia sa dela pagina 211 mijloc, declară:

> "Contrar celor afirmate anterior lui PATRASCANU îi spusesem mai de mult că lucrez cu PETEA şi de atunci mi-a spus că nu auzise despre acest nume, că este probabil un impostor şi voi cădea victimă".

./.

In privința aceasta ELENA PATRASCANU declară următoarele,la pagina 83 al.2 vol.1:

"BELU ZILBER spunea despre MADISON că e de origină muncitorească sau chiar muncitor, că e un om de stânga și un simpatizant al Partidului care nu e de acord cu linia oficială a Ministerului de Externe american și cu cei dela Misiune din București,că e un băiat deștept și fin și se înțelege bine cu el,BELU ZILBER spunea că Partidul și sovieticii cunosc legăturile lui cu cei doi americani, pe care dealtfel nici nu le ascundea".

La pag.3o al.2 vol.1,ELENA PATRASCANU declară:

"Despre ROBERTS însă,ANDREI mi-a spus după întâlnire la câteva zile sau săptămâni mai târziu,că aflase că face parte din serviciul de informații și că trebue să se ferească de el".-

La pag.6o sus vol.1,ELENA PATRASCANU declară:

"LUCRETIU PATRASCANU mi-a răspuns (la întrebarea mea dece dacă BELU ZILBER este învinuit de spionaj în favoarea anglo-americanilor, nu intervin sovieticii cu care a lucrat),că probabil existau două grupuri de sovietici care lucrau independent unii de alții,că probabil un grup "l-a mâncat" acum pe celălalt (adică pe cel cu care lucra BELU ZILBER),că BELU ZILBER este o victimă a lor,- ca și dealtfel TOROSSIAN (care s'a plâns că și el a fost încurcat de un grup de sovietici recomandat de BELU ZILBER din cauza căruia a făcut datorii pe care ar trebui să le achite din punga lui), că pe linia asta de activitate după ce ai fost folosit ești lăsat fără nici un scrupul,etc.".

In afară de această desconspirare a misiunii primită din partea tov.PETRA,ZILBER-după cum rezultă din declarațiile sale proprii, a desinformat organul de informații pentru care lucra. Astfel,la pagina 357 jos biblioraft 1,ZILBER declară:

"In prima jumătate a anului 1946,pentru prima oară HALL mi-a afirmat într'o discuție politică,că atitudinea Statelor Unite față de U.R.S.S.va deveni din ce în ce mai dură.Tot atunci dintr'o discuție am avut impresia că pentru prima oară americanii nu se vor mai mulțumi să supravegheze organizațiile existente și vor trece la organizarea lor".

./.

La pag.225 jos,biblioraft 1,ZILBER declară:

"In 1945 am mai făcut o porcărie.La o scrisoare răspuns lui MADISON vizată de PETEA,în care descriam situaţia politică din ţară,am adăugat fără ştirea lui PETEA câteva rânduri".-

La pag.508 biblioraft 1,ZILBER declară:

"Aproximativ în Martie sau Aprilie 1945, am luat legătura cu tov.MIHAI care mi-a cerut să-i comunic toate discuţiile şi informaţiile ce le aveam.După ce m'am informat la tov. MIRON CONSTANTINESCU asupra lui MIHAI am acceptat.De atunci încolo,toate discuţiile pe care le-am avut cu MADISON şi cu HENRI ROBERTS, le-am raportat cu maximum de fidelitate în notele remise".-

Citatele de mai sus ilustrează falsa atitudine a lui ZILBER faţă de tov.PETEA şi de regimul nostru,cărora le-a ascuns după cum este astăzi perfect stabilit,întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON şi pe care i-a indus în eroare în rapoartele sale asupra discuţiilor avute cu cei de mai sus şi cu alţi străini,pe care i-a informat "obiectiv" prezentându-le duşmănos stările de lucruri din ţara noastră şi dându-le informaţii din toate domeniile.-

Legătura între PATRASCANU şi străini a fost asigurată după cum arătam mai sus,nu numai prin ZILBER ci şi prin BETEA. Astfel,la pagina 281 jos,ZILBER declară:

"El (MADISON) şi cu BETEA au fost însă la întruniri şi au constatat contrariul".-

Pentru prima oară în această declaraţie ne apare legătura dintre BETEA şi MADISON,extrem de interesantă dacă ţinem seama de relaţiile apropiate dintre BETEA şi PATRASCANU. Această legătură BETEA nu a recunoscut-o în cercetarea sa,simulând dimpotrivă că nu l-a cunoscut niciodată pe MADISON. Astfel,la pagina 147 jos vol.1,BETEA,în discuţia din 20 Februarie 1950 cu anchetatorul său,fiind întrebat ce ştie despre MADISON,BETEA răspunde:

"MADISON ....este o arenă pentru box.("MADISONQUARE GARDEN").

Se pare că relaţiile lui BETEA cu MADISON arătate de ZILBER se confirmă,ţinând seama de cele arătate mai înainte

./.

în sinteza de față de către STEFAN POPESCU, privitor la admirația pe care BELEA o avea pentru americani și legăturile sale cu aceștia prin mijlocirea lui MANUILA. In modul acesta se înțelege că contactul dintre PATRASCANU și anglo-americani era permanent și se menținea prin BELEA, ZILBER și toți ceilalți arestați dintre intimii și colaboratorii lui PATRASCANU.- Astfel se înțelege și interesul lui PATRASCANU pentru întrevederile cu americanii pe care i-a primit fie la LENA CONSTANTE, fie acasă la el, fie la Minister, fie la Snagov, cum și secretul de care se înconjura în aceste discuții și întrevederi pe care le-a ascuns Partidului.-

Se poate considera ca dovedit astăzi din declarațiile proprii ca și a celorlalți arestați din această problemă, faptul că ZILBER a informat în mod continuu Inteligence Serviceul cu stările de lucruri din partid cum și cu activitatea desfășurată de el și de PATRASCANU prin relațiunile sale cu LOLA SMITH, HUGH WASTON, SYERS și alții. Prin aceștia se pare că și NICOL GROSS a fost ținut la curent cu modul cum evolua politica în țara noastră și cu situația lui PATRASCANU în Guvern și Partid.-

Că este așa o dovedește și cele arătate într'o fișe aflată la pag.95 al.1 din dosarul nr.2 ZILBER, în care se vorbește despre MADISON astfel:

> "Intr'o notă din 28 Iunie 1945, se semnalează că la o consfătuire ținută la sediul Misiunii Militare Americane prezidată de generalul SCHUYLER, la care au participat toți ofițerii superiori americani, căpitanul MADISON a făcut un raport asupra situației politice din România.-

Cunoscând relațiile lui PATRASCANU și ZILBER de o parte și MADISON de altă parte, putem trage concluzia că raportul lui MADISON cuprindea datele și informațiile pe care le deținea dela PATRASCANU, ZILBER, BELEA și ceilalți.-

Astfel se explică și strădunința lui ZILBER și PATRASCANU de a da diferite explicații asupra motivului pentru care ei nu au raportat Partidului discuțiile și întrevederile avute cu diferiți străini.-

Astfel în declarația sa din 7 August 1951, ZILBER declară:

./.

> "Despre relaţiile mele cu PORTER şi discuţia cu NICULESCU BUZESTI nu am comunicat nimic Partidului deşi eram membru de partid şi aveam obligaţia de a comunica.Cauza este neglijenţa şi lipsa de spirit partinic. Atunci când am vorbit lui PATRASCANU despre discuţia cu BUZESTI,nu i-am spus că şi PORTER a fost prezent. Cauza omisiunii lui PORTER este că interesul meu se concentra nu asupra lui PORTER care fusese un simplu martor al discuţiei mele cu BUZESTI,ci asupra discuţiei propriu-zise".-

In declaraţia sa din 15 Aprilie 1951,pagina 33,PATRASCANU declară:

> "Am socotit că nu este necesar să anunţ Partidul despre întrevederea cu MADISON şi ROBERTS,întrucât ştiam că BELU ZILBER lucrează cu un organ competent care cunoaşte şi aprobă legăturile lui cu americanii,iar discuţia în sine n'a născut nici un fel de problemă care ar fi necesitat o informare a Partidului".-

Cu astfel de explicaţii repetate în diferite declaraţii, PATRASCANU şi ZILBER voiau să justifice faptul că nu au comunicat Partidului întrevederile lor cu străinii: în realitate ei camuflau astfel activitatea lor de spionaj şi trădare.-

Intr'adevăr,dacă PATRASCANU a intervenit în relaţiile lui ZILBER cu MADISON şi ROBERTS fără a avea personal vre-o misiune din partea Partidului sau a organului sovietic cu care colabora ZILBER,el avea obligaţia de a raporta pe linie sa adică prin tov.din Comitetul Central,care era rostul acestor întâlniri şi rezultatele obţinute.-

La fel,dacă întrevederea cu aceştia nu a născut - după cum afirmă PATRASCANU - "nici o problemă care ar fi necesitat o informare a Partidului",nu se explică dece PATRASCANU l-a mai primit pe MADISON şi la Paris,unde existau riscurile unei demascări mai cu seamă că se considerau urmăriţi de către tov.BODNARAS.-

O dovadă în plus a caracterului secret al acestei întâlniri,o constitue şi faptul că nici ZILBER nu a raportat această întâlnire organului sovietic de informaţie cu care lucra.-

Explicaţia reală a acestei atitudini false în anchetă, este arătată de ZILBER la pagina 187 mijloc biblioraft 2, unde ZILBER declară:

./.

 140

"Principalele mele crime, falsurile (este vorba de rapoartele deformate adresate tov. PETRA) constituiau crime perfecte, iar trădarea lui PATRASCANU un secret pe care nimic nu mă obliga să-l divulg".-

iar la pag.231 sus biblioraft 2, ZILBER declară:

"Când s'a început ancheta prin "relațiile cu străinii", mi-am zis: "Nu am absolut nimic de ascuns". Falsurile nu se vor cunoaște niciodată. Cine poate spune că MADISON nu mi-a vorbit cum am scris eu".-

Deși în aceste citate ZILBER se referă numai la rapoartele informative adresate tov.PETRA, argumentele invocate sunt valabile pentru întreaga atitudine a lui ZILBER în anchetă, care a pornit dela considerațiunea că poate susține orice deoarece nu există dovezi și la concluzia trasă de el că din acest punct de vedere trădarea și spionajul pe care le-a comis constituesc crime perfecte, adică crime ce nu vor putea fi dovedite niciodată.-

Cu dovezile rezultate din anchetă din care am spicuit citatele de mai sus și pe baza materialului extras dela întregul grup aflat în anexele prezentei sinteze, este necesar în primul rând o grupare a declarațiilor date până în prezent în declarații sinteze care să cuprindă toate elementele rezultate până în prezent care se referă la un anumit aspect al problemei și care să clarifice toate contradicțiile din vechiul material.-

Credem că printr'o metodă analitică și prin studiul atent al vechilor declarații cât și a celor noi se va ajunge nu numai la eliminarea contradicțiilor și precizarea vinovățiilor ci chiar la declarații în care - strânși de logica faptelor, cei reținuți vor fi determinați să mărturisească ceeace până în prezent nu au recunoscut, fiind convinși că nu avem nici un fel de probe.-

Una dintre cele mai mari lipsuri ale anchetei în problema noastră care a fost relevată și în vechile sinteze ale "S"-ului, a fost numărul mic de anchetatori față de un număr atât de mare de reținuți, ceeace nu a dat posibilitatea comparării declarațiilor diverșilor reținuți și a încercuirii celor anchetați cu toate dovezile care se degajau din restul materialului. In loc să se adâncească problemele până la înlăturarea tuturor contradicțiilor, vechii anchetatori au pus

./.

accentul pe continuarea cercetărilor,vechii anchetatori au ~~pus accentul pe continuarea cercetărilor~~ trecându-se la alte probleme înainte de lămurirea definitivă a celor discutate.-

Deşi această observaţie o facem la capitolul "legături cu străinii",ea este valabilă pentru toate aspectele problemei noastre şi nu se poate concepe o reluare a anchetei fără un număr suficient de anchetatori care să poată face de îndată toate verificările necesare apărute în cursul cercetării,ca şi fără a se continua studierea atât a materialului vechi cât şi a celui nou în permanentă pentru a se întocmi chestionare documentate care să epuizeze absolut toate aspectele problemei.-

Incercările făcute în cursul anchetei de a obţine dela cei cercetaţi mărturisiri în legătură cu obiectul întrevederilor avute cu diverşi străini şi în special la întrevederea dintre MADISON şi ROBERTS,s'au lovit de hotărârea fermă a tuturor participanţilor la aceste întrevederi de a nu da nimic esenţial din cele discutate; fiecare din cei interogaţi au dat diferite versiuni care de care mai confuze, mai vagi şi mai lipsite de conţinut.-

Fiind întrebat cu ocazia declaraţiei din 25 Iunie 1951,de ce s'a ferit a arăta Partidului întâlnirile şi discuţiile cu MADISON din Bucureşti şi dela Paris,PATRASCANU răspunde:

> "Eu nu am arătat Partidului cele în legătură cu MADISON pentrucă le-am socotit lipsite de orice importanţă şi nu interesează Partidul".-

Astfel,discutarea fără ştirea Partidului a unor chestiuni de politică internă a ţării noastre cu reprezentantul unui serviciu de informaţii străin,într'o perioadă revoluţionară ca aceasta constitue pentru PATRASCANU un fapt/lipsit de importanţă şi care nu interesează Partidul.-

In declaraţia sa din 2 Mai 1951,PATRASCANU declară:

> "N'am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop (consolidarea politicii anglo-americane în ţară la noi). Diferitele conversaţii pe care le-am avut cu miniştrii,ziarişti sau unii din membrii Comisiei de Control anglo-americane,n'au trecut de cadrul unor discuţii cu caracter oficial sau general".

./.

In această categorie de întrevederi intră desigur în concepția lui PATRASCANU și aceea cu LE ROUGETEL, aceea cu MADISON și ROBERTS sau propunerea de fugă în America venită dela SCHUYLER prin VISOIANU, toate ascunse Partidului din al cărui Comitet Central făcea parte.-

Astfel de exemplu, fiind întrebat asupra celor discutate cu ocazia întrevederii dintre MADISON și ROBERTS, ZILBER arată în declarația sa din 29 Dec.1949 pag.5 jos Bibl.I:

> "Din discuție nu-mi amintesc decât primele cuvinte:"spune Departamentului de Stat ...."

Deși după trecere de 6 sau 7 ani dela data când a avut loc această discuție nu putem pretinde celor care au participat la ea să-și amintească cele discutate, fără a omite nimic, în niciun caz nu putem admite - decât în cazul unei totale rele credințe ca în cazul lui ZILBER -, că dintr'o discuție secretă între un ministru comunist în funcțiune și membru al Biroului Politic, cu un american, întâlnire inițiată și mijlocită de ZILBER, acesta să nu-și amintească decât cuvintele de mai sus.-

Reconstituirea celor discutate în acea întrevedere ar fi trebuit să se facă nu din memorie ci prin asociație de idei, ținând seama care erau preocupările cele mai de seamă ale lui ZILBER și PATRASCANU în acel timp și deducând care putea fi obiectul discuțiilor lor.-

Pentru stabilirea chestiunilor ce puteau fi discutate în întrevederile lor cu străinii, materialul nostru conține unele indicații prețioase care ne pot pune pe drumul bun în sensul că obiectul discuțiilor nu putea să fie altul decât acela rezultat din starea de spirit și nemulțumirile pe care le aveau în acel moment.-

Astfel la pag.88 jos vol.II, în declarația din 24 Ianuarie 1950, PATRASCANU declară, vorbind despre întrevederea cu MADISON :

> "MADISON a vorbit dela început despre stările din America, despre Partidul Comunist American etc.- Pe urmă discutând despre situația din țară, eu am căutat să-i demonstrez că P.N.T., lipsindu-i o bază de masă, va recurge la comploturi în lupta contra regimului nostru, căutând să utilizeze efectele secetei din 1945.- Concluzii referitoare la atitudinea pe care urma să o ia regimul față de campania național-țărăniștilor și de atitudinea lor, n'am tras fiind vorba de o discuție liberă.- Nu am voit să-l fac pe

MADISON care pleca în America, să vadă ce se ascunde în spatele campaniei național-țărăniștilor și în acelaș timp din felul în care i-am vorbit, fermitatea noastră și tăria noastră.-
In urma cererii de a mă gândi dacă în adevăr nu i-am spus lui MADISON că regimul nostru este gata să ia și măsuri forte contra național-țărăniștilor, adică măsuri polițienești, acest lucru nu l-am afirmat.- Am arătat însă că guvernul nostru are o poziție puternică și o atitudine fermă"

In legătură cu aceiaș intrevedere, ZILBER declară la 23 August 1951 :

"In primele 8-1o minute, eu am tradus din românește în englezește.- După aceea MADISON cerând o lămurire s'a adresat în englezește lui ROBERTS, care la rândul lui a tradus-o în franceză lui PATRASCANU.- Acesta a început să vorbească pe franțuzește și ROBERTS a făcut oficiul de interpret până la sfârșitul convorbirii".-

Deși ZILBER își amintește după atâția ani unele amănunte privind limba în care s'a discutat inițial, cât timp s'a vorbit în fiecare limbă, cine a făcut oficiul de traducător etc., când i se cer amănunte asupra conținutului însăși al convorbirilor, în cursul aceleiaș declarații ZILBER arată :

"Mi-am analizat în nenumărate rânduri această amnezie unică din cursul acestor luni de anchetă și am ajuns la concluzia că după intrevedere am considerat faptul ca o greșală foarte gravă și am alungat-o din câmpul conștiinței.- A doua cauză este vagul celor spuse de PATRASCANU care n'a avut nimic precis, niciun cuvânt care să angajeze".-

Iar mai jos, fiind întrebat cum și-a adus aminte cu privire la aceiaș intrevedere, că LENA CONSTANTE a fost acasă, că ELENA PATRASCANU a vorbit în englezește, că s'au făcut comentarii pe marginea discuțiilor și nu își aduce aminte conținutul acestor discuții, ZILBER răspunde:"N'am nicio explicație valabilă".-

In declarația din 18 Oct.1951, ZILBER arată că faptul că nu își amintește conținutul discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, deși a pregătit și asistat la aceste discuții, este "un neexplicabil lapsus de memorie și nu găsesc nicio soluție la această problemă, deși capul meu e perfect sănătos".-

Tot astfel ZILBER a revenit în cursul anchetei asupra declarației sale prin care a recunoscut că a aranjat această

această intrevedere "cu scopul de a-i face lui PATRASCANU legătura cu Washingtonul împotriva Partidului", arătând apoi că a dat această declarație "din spirit de autobiciuire".

Explicațiile date de ZILBER în legătură cu obiectul discuțiilor la această intrevedere au variat, însă peste tot ZILBER manifestă aceiaș grijă de a nu divulga ceva esențial care ar putea să angajeze răspunderea sa și a lui PATRASCANU.- La pag.264 jos Bibl.II, ZILBER declară :

> "Ideia de a comunica ceva la Washington este a lui PATRASCANU și deși nu reușesc să-mi amintesc cele declarate de PATRASCANU, am convingerea că nu a spus altceva decât fraze convenționale.- Nu am comunicat însă faptul Partidului, după cum nu i-am comunicat trădarea lui PATRASCANU față de fostul rege și astfel am devenit nu numai tăinuitorul unei trădări, ci părtaș la oferta pe care PATRASCANU o făcea imperialismului american stând în secret de vorbă cu MADISON și cu ROBERTS, spionii acestuia".-

După cum se vede, deși ZILBER nu-și aduce aminte decât de"fraze convenționale", în citatul de față el vorbește totuși despre o ofertă făcută de PATRASCANU imperialismului american, însă fără a preciza nimic simulând amnezia sau arătând că cele discutate nu prezentau nicio importanță.-

La pag.225 al.3, în cursul unei declarații în care ZILBER părea hotărât să adopte o atitudine mai sinceră față de anchetă, el nu renunță totuși la rezervele lui și la preocuparea de a nu destăinui nimic din cele discutate. Astfel:

> "Cu privire la întâlnirea cu PATRASCANU, continui să cred că acesta nu a spus nimic. Am o dovadă.- HALL, urmașul lui MADISON, nu mi-a pomenit niciodată. Voia să-l cunoască pe PATRASCANU.- Ori, dacă ar fi existat un raport MADISON pe undeva, l-ar fi citit și nu ar fi avut nevoie de altceva".-

La pag.209 sus Bibl.I., ZILBER declară :

> "Prin Iulie 1945, îi spun (lui PATRASCANU) că MADISON și ROBERTS sunt în ajunul plecării și-l întreb: "Ai vrea să-i vezi?" Mi-a răspuns afirmativ și i-am invitat la mine.- Contrar celor afirmate, cred că atunci i-a cunoscut. Am impresia că i-a spus ceva politic extrem de vag. Deși jumătate din conversație am tradus-o eu, nu sunt în stare să-mi amintesc o ideie din cele spuse (cealaltă jumătate a fost în franțuzește). Ar trebui întrebat MADISON".-

./.

In primul rând este de menţionat că ZILBER nu i-a chemat pe cei de mai sus la el, ci la LENA CONSTANTE.- Din puţinul cât pretinde el că a reţinut (ceva politic extrem de vag), ZILBER nu a încercat să redea absolut nimic, căci puţinul acesta s'ar fi putut preta la discuţii pentru adâncire.-

Subliniem deasemeni până unde poate merge sfidarea lui ZILBER faţă de anchetă, atunci când ne sfătueşte să-l întrebăm pe MADISON despre cele discutate.-

După cum arătam mai sus, în materialul nostru există unele indicaţii care ne-ar putea ajuta să-i determinăm pe PATRASCANU, ZILBER şi ceilalţi să recunoască adevăratul obiect al discuţiilor avute cu străinii şi în special cu MADISON şi ROBERTS, pe care l-au ascuns cu grijă, după cum am văzut în citatele de mai sus.-

Astfel, la pag.126 al.3 din Vol.II Albastru, vorbind despre cauzele şi împrejurările datorită cărora a comis abateri, PATRASCANU arată că ele se întemeiau pe :

> "In general şi în primul rând pe starea mea sufletească de nemulţumire, stare care m'a stăpânit mai ales în anii 1945-1946. Sunt ani dacă pot să-i numesc aşa de criză, prin care am trecut în calitate de membru de partid.- Ea a mers dealtfel paralel sau mai exact s'a reflectat fidel şi în greşelile şi abaterile politice pe care le-am săvârşit tot în aceşti ani".-

La pag.174 al.ultim Vol.I, PATRASCANU declară :

> "Aşa cum starea mea de spirit în anii 1945-1946 a fost nejustă, bolnăvicioasă, direct primejdioasă, tot aşa şi manifestările mele au fost la fel de nejuste şi primejdioase".-

Pe aceste premize de nemulţumire sau de criză sufletească se bazează toate acţiunile pe care PATRASCANU le-a intreprins între anii 1945-46 pe cont propriu.- Recunoscând premiza, PATRASCANU refuză totuşi să tragă toate concluziile logice, susţinând că toate aceste acţiuni sunt simple greşeli sau devieri dela linia Partidului, datorită slabei orientări politice.-

Motivele de nemulţumire ale lui PATRASCANU sunt arătate şi în declaraţia ELENEI PATRASCANU, pag.26 sus Vol.I:

"Evenimentele care au urmat după întoarcerea noastră în ţară ca: venirea tov. ANA şi tov. LUCA în ţară, nealegerea lui ANDREI la Secretariat, Conferinţa Partidului la care a fost prezentat doar ca avocat în procesele comuniste, faptul că la 29 Februarie a fost expus după părerea lui şi a noastră, gloanţelor din Piaţa Palatului, felul cum a fost inscăunat guvernul GROZA, i-au confirmat lui ANDREI părerea că Uniunea Sovietică şi tovarăşii din conducerea Partidului care aplicau linia politică a Uniunii Sovietice, vor să-l dea la o parte tocmai pentrucă nu aveau încredere în sentimentele lui faţă de Uniunea Sovietică.- El se baza pe popularitatea lui, pe suportul lui politic cel mai important şi deci era convins de necesitatea de a fi folosit atât de către Partid cât şi de către tovarăşii ruşi, pentru ajutorul lor politic, pentru a atrage massele de alegători în alegeri (ca român şi ca comunist care a purtat un rol important la 23 August, care se bucură de simpatie printre intelectuali şi care are o presă bună în occident decât tov.care au fost în emigraţie)".-

Iar starea de spirit a lui PATRASCANU este ilustrată în declaraţia LENEI CONSTANTE dela pag.1o4 al.4 Vol.II :

"Când l-am întrebat cum ar dori el să meargă lucrurile, mi-a răspuns că el ar dori ca Partidul să nu ia parte la conducerea ţării decât ca opoziţie parlamentară, lăsând pe istorici să ducă greul anilor de după răsboi şi având timp să crească şi să se întărească în mod natural în ţară şi să-şi crească cadre de conducere pe care nu le are".-

PATRASCANU confirmă deasemeni că a fost împotriva formării guvernului GROZA (declaraţia din 7 Mai 1951).-

In cazul intrevederii cu MADISON, dacă ţinem seama de cele arătate de PATRASCANU mai sus, ar fi fost normal ca acesta să arate că a căutat această intrevedere tocmai pentru a cunoaşte cum sunt văzute aceste stări de lucruri de către americani şi care sunt planurile lor de viitor, cu alte cuvinte de a afla în ce măsură poate conta pe sprijinul lor, de a-i informa asupra intenţiilor Partidului şi Guvernului etc.- In loc să facă aceasta, PATRASCANU încearcă să ne facă să credem că i-a vorbit lui MADISON despre forţa şi trăinicia regimului nostru, despre comploturile naţional-ţărăniste etc., fapte care dealtfel nu sunt confirmate nici de ceilalţi participanţi la această intrevedere : ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANTE, ZILBER şi BRAUNER.-

Cauzele reale de nemulțumire ale lui PATRASCANU, sunt arătate de acesta în declarația sa din 9 Decembrie 1949, aflată la pag.217 Vol.I., cauze care au constituit pentru el însemnate preocupări și care determinau întreaga sa activitate politică.- Aceste cauze sunt :

"1.- Nu făcea parte din Comitetul Central de 5 persoane, format în Oct.1944 ;
2.- Faptul că "Scânteia" nu se mai ocupa de activitatea sa.
3.- Că nu a fost atras sub nicio formă la munca de pregătire a conferinței partidului din vara 1945.-
4.- Atacul produs în Oct.1945, din partea lui GHEORGHE APOSTOL, și
5.- Faptul că nu a fost ales în Biroul Politic în primăvara lui 1946, ci că a primit numai sarcina de a-i ține locul tov.VASILICHI".

La pagina 153 al.2., PATRASCANU declară :

"Ce n'am înțeles eu atunci (e vorba de 6 Martie 1945) că în realitate colaborarea cu o parte din burghezie trebuia redusă la o chestiune formală, că dimpotrivă interesul nostru era de a ne alia cu formația burgheziei cea mai slabă și lipsită de constanță politică, că tempo-ul desfășurării luptei de clasă este mult mai rapid, că faza desăvârșirii revoluției burghezo-democratice merge spre sfârșit și am mai ignorat un foarte important lucru: legăturile internaționale, economice și politice ale diferitelor grupări burgheze cu lagărul imperialist anglo-american.- Liberalii brătieniști aveau asemenea legături ce puteau fi utilizate împotriva noastră și a muncii noastre politice,pe când din acest punct de vedere TATARASCU prezenta un pericol mult mai mic".-

Si tot PATRASCANU adaugă la pag.18o al.2 Vol.II :

"Când s'au produs unele acte de guvern ca dizolvarea P.N.T., eu am socotit că această măsură nu va fi înțeleasă de masse, pentrucă nu a fost rezultatul unei campanii care să antreneze massele.- Ca atare va apărea ca o lichidare administrativă.-
In ceeace privește alte probleme, eu am crezut că desăvârșirea revoluției burghezo-democratice va cuprinde o perioadă mai lungă și că vom trece chiar printr'o fază de activitate parlamentară, cu o opoziție reală.- De exemplu am văzut că în Parlamentul din 1946, vom avea din cei 416 deputați, 6o sau 8o de opozanți".-

Dacă acestea erau credințele politice ale lui PATRASCANU pe care el încearcă să le prezinte ca simple greșeli

./.

ale sale, datorită slabei sale orientări,-dar care seamănă leit cu acelea ale troțkiștilor și buhariniștilor -, este cert că ele nu puteau rămâne pentru PATRASCANU simple idei neurmate în practică de o activitate prin care să caute să contracareze măsurile Partidului și ale regimului nostru.-

Deaceea întâlnirile sale cu americanii și cu alți străini, cu reprezentanții burgheziei și ai partidelor istorice, toată agitația sa febrilă în anii 1945-46 nu poate avea altă explicație decât căutarea continuă a unor legături politice interne și internaționale care să împiedice realizarea socialismului în țara noastră și să menție dominația burgheziei.-

Iată ce declară ELENA PATRASCANU și care complectează tabloul stării de spirit a lui PATRASCANU în acea perioadă.- La pag.26 mijloc Vol.I., ea declară :

> "Increderea în popularitatea lui l-a făcut pe ANDREI să creadă că rușii se vor folosi de el și în sprijinul acestei păreri i-a venit atitudinea tov.SUSAICOV, care îi dădea lui ANDREI de înțeles că îl va susține, părere pe care ANDREI a avut-o până după alegerile din 1946, când a avut impresia că tov.SUSAICOV văzând că, candidatura lui ANDREI la Arad n'a schimbat întru nimic rezultatul alegerilor acolo, nu va mai continua a-l sprijini".-
>
> Calificarea pe care a dat-o tov.APOSTOL la Conferința Partidului în ceeace privește trecutul lui în mișcarea muncitorească, sentimentul că tov.din conducere ascund o serie întreagă de chestiuni față de el.- Faptul că tov. ruși nu vor să aibă cu el decât relațiuni oficiale, deci o dovadă de neîncredere a lor față de el, felul cum au fost primite cărțile lui de către conducerea Partidului și faptul că nu i s'a făcut niciun fel de recenzie și altele, l-au întărit în convingerea că tovarășii vor să se descotorosească de dânsul".-

Toate cele arătate de PATRASCANU în citatele date și confirmate de ELENA PATRASCANU în analiza politică pe care am redat-o mai sus, constituiesc premizele acțiunilor lui PATRASCANU determinate toate de ostilitatea sa față de Uniunea Sovietică ca și față de Partidul și regimul nostru.- Deaceea întreaga activitate a lui PATRASCANU trebuieste privită și analizată numai în lumina concepțiilor sale politice și a resentimentelor sale față de Partid și Uniunea Sovietică - iar argumentele sale - oridecâteori încearcă să minimalizeze acțiunile sale sau să se pună la adăpostul "nelămuririi"

sau "greșitei orientări a sa" trebuiesc respinse.-

Incăpățânarea,cu care PATRASCANU a negat adevărul în cursul anchetei, nu va putea fi înfrântă decât dacă la argumentele ce i se vor opune, trase din propriile sale declarații și ale celorlalți arestați, se va adăuga o anchetare intensivă și continuă care să urmărească obosirea și demoralizarea lui.- In cazul concret despre care ne-am ocupat mai sus, credem că PATRASCANU va putea fi determinat să recunoască că față de nemulțumirile și starea de spirit de atunci și față de sentimentele sale anti-sovietice, nici nu putea să acționeze decât ca un dușman și ca un trădător.-

Tot astfel ZILBER în declarația sa dela pag.167 bis mijloc Bibl.I, ne dă posibilitatea să intrevedem care erau convingerile lui politice și atitudinea față de constituirea unui guvern GROZA :

> "Cred și astăzi că analiza mea (e vorba de analiza prin care conchidea că un guvern GROZA nu era posibil în 1945) era justă însă cu o rezervă: îi lipsea numai știința hotărârii Guvernului Sovietic de a interveni și pentrucă am considerat intervenția puțin probabilă sau imposibilă pe chestia guvernului GROZA, am răspândit o atmosferă defetistă profund dăunătoare printre tovarășii cu care vorbeam și - dacă am vorbit și cu alții - ceeace nu-mi dau seama .....
> La 6 Martie pumnul lui VISINSCHI m'a trezit, dar am rămas cu furia că îmi stricase jucăria.- Nemulțumirea mea își muta acum obiectul la persoană. Nu-mi plăcea GROZA pentru făptura lui morală".-

Tot ZILBER în declarația sa la pag.223 al.3 Bibl-II, arată :

> "Criza cea mare s'a deslănțuit la lansarea formulei "guvern Dr.PETRU GROZA", și mai cu seamă la 6 Martie.- In perioada Februarie - Martie mi-am dat seama că nu doresc imediat împlinirea.- Atunci am făcut primul gest antipartinic. Am refuzat să semnez manifestul intelectualilor adus de NECULCEA și mi-am construit teoria raportului internațional de forțe".-

Iată deci care putea fi rostul și obiectul intrevederii cu MADISON și ROBERTS, când față de nemulțumirile dovedite cu propriile lor declarații,(ale lui PATRASCANU și ZILBER), primul scop al intrevederii era de a vedea ce vor intreprinde americanii împotriva guvernului GROZA și pentru a se opune măsurilor luate de acest guvern împotriva burgheziei.-

./.

Intînirile cu MADISON şi cu ceilalţi străini apar, în lumina celor arătate mai sus, ca uneltiri duşmănoase ale lui PATRASCANU în unire cu ZILBER, prin care în mod indiscutabil se urmărea a se reaminti americanilor poziţia reală a lui PATRASCANU şi a se pune baza unor eventuale aranjamente ce urmau să fie stabilite la Paris cu ocazia Conferinţei de Pace.-

Sunt suficiente indicii că la Paris, PATRASCANU, TATARASCU şi FRANASOVICI au avut dese contacte cu anglo-americanii, urmărind desigur realizarea aceloraşi obiective.-

Deşi în mod incomplect şi cu aceiaş tendinţă de a produce confuzie prin neredarea unor fapte concrete, ZILBER arată în unele declaraţii ale sale, adevărata natură a raporturilor sale cu MADISON şi ROBERTS, care exclud susţinerile lui ZILBER şi ale lui PATRASCANU că era vorba de întâlniri banale lipsite de orice importanţă şi care deaceea nici nu au fost comunicate Partidului.-

Astfel la pag.263 mijloc Bibl.II, ZILBER declară :

> "In duşmănia mea dementă îmi închipuiam că punând în gura unor ofiteraşi ca MADISON şi ROBERTS ideile mele, voiu influenţa Partidul.- Rapoartele unde reproduc conversaţii trebuiesc citite deandoaselea.- Unde scriu eu trebuie citit MADISON sau ROBERTS şi invers.- Conştient am indus în eroare şi Partidul şi pe PETRA".-

Iar mai jos, în cursul aceleaşi declaraţii, adaugă :

> "Despre aceste acţiuni criminale nu am pomenit nimănui până aici şi nici nu am arătat până astăzi toată amploarea şi conştiinţa cu care l-am făcut"-

Concluzia acţiunilor lui ZILBER a fost trasă chiar de el într'o declaraţie a sa aflată la pag.265 Bibl.II :

> "Astfel în mai puţin de un an drumul parcurs a fost enorm.- Am plecat dela amintirea neplăcută a represiunii din URSS din anii 1936-37, şi dela informaţii greşite asupra stărilor din URSS, am ajuns repede un om care nu am aprobat linia generală a Partidului, am devenit nepartinic, am construit teorii false pentru a-mi justifica poziţia faţă de Partid, dela teorie am ajuns la înşelarea, trădarea Partidului şi sabotarea politicii acestuia în legătură cu spionii imperialismului american, bancherii români şi MIHAI HOHENZOLLERN.- A fost drumul celor judecaţi în URSS în 1936-37 de fracţionism şi abateri teoretice dela linia generală, la trădare şi spionaj".-

./.

Analiza evoluţiei sale politice este făcută de ZILBER în mod just, dar ca deobiceiu el se opreşte atunci când e vorba să arate în mod concret acţiuni de trădare şi spionaj ale sale în afară de cele pe care ancheta le cunoştea până în momentul acestei declaraţii.- Sarcina anchetei este de a umple golul acestei declaraţii prin a-i determina pe ZILBER şi PATRASCANU să recunoască acţiunile lor de trădare şi spionaj pe care - faţă de conformaţia lor troţkistă şi adânc antisovietică -, considerăm că este cu neputinţă ca ei să nu le fi comis.-

Tot cu privire la obiectul intrevederii dintre PATRASCANU cu MADISON şi ROBERTS, după ce ELENA PATRASCANU redă în câteva declaraţii părerea ei că la această intrevedere nu s'a discutat nimic grav, şi hotărârea luată de acord cu PATRASCANU de a nu spune nimic despre aceste intrevederi care puteau părea suspecte, la pag.60 vol.IV, ea declară :

> "Nu am înţeles niciodată că este vorba despre altceva decât de voinţa din partea lui PATRASCANU de a afla ce gândesc aceşti americani despre problemele politice în general (adică raporturile anglo-americano-sovietice cu privire la România) şi poate opinia americanilor despre LUCREŢIU PATRASCANU în special. Ştiam că PATRASCANU ţinea să aibă o presă bună în America".-

Iar la pag.82 sus vol.IV, ELENA PATRASCANU declară :

> "PATRASCANU mi-a spus de câteva ori că ştie dela ziarişti că el se bucură de o opinie sau presă bună în America, spunându-mi că este socotit ca cel mai deştept dintre conducătorii comunişti dela noi şi ştiu că acest lucru i-a făcut plăcere.- Ştiu deasemenea că la începutul anului 1945, PATRASCANU mi-a spus că i-ar face plăcere să facă o călătorie în America pentru a ţine o conferinţă şi ştiu că ar fi dorit ca una din cărţile lui să apară în traducere engleză.- Pe PATRASCANU îl interesa deci care este opinia americană şi cea engleză despre el, pentrucă se gândea ca în cazul unei înţelegeri anglo - americano-sovietice, el să fie preferat de către americani celorlalţi conducători politici ai partidului, ştiind că americanii vor prefera mai curând un intelectual şi un român, celorlalţi conducători ai Partidului, în care americanii vedeau doar exponenţi ai politicii sovietice".-

Iar în privinţa obiectului propriu-zis al discuţiei dintre PATRASCANU şi MADISON, la pag.81 al.3 Vol.IV, ELENA PATRASCANU declară :

./.

"Cât am fost eu de faţă, MADISON şi-a bătut joc şi i-a criticat pe cei dela Misiunea Americană din Bucureşti, în sensul că ar fi nişte militari care nu prea se pricep la politică (SCHUYLER) şi a vorbit şi ceva despre sindicatele americane reformiste".-

Se vede deci că atât PATRASCANU, cât şi ZILBER inventă atunci când redau obiectul discuţiilor şi nu confirmă cele arătate de ELENA PATRASCANU.- Acesta este un indiciu că în realitate altul a fost obiectul discuţiilor, dar fiecare dintre cei cercetaţi improvizează câte o legendă pentru a ascunde adevăratul obiect al discuţiilor.-

Metoda propusă de noi pentru a se ajunge la stabilirea adevărului care nu poate fi decât că această intrevedere făcea parte din şirul acţiunilor de trădare ale lui PATRASCANU şi ZILBER, este ca la reluarea anchetei, fiecare din problemele desbătute de noi să fie adâncită prin anchetarea concomitentă a celor reţinuţi în această problemă, cu un număr suficient de anchetatori pentru a se putea face pe loc toate verificările necesare şi a se apela eventual la ştiinţele unor persoane aflate în stare de libertate.- Deasemeni - dată fiind reaua credinţă a celor arestaţi şi îndrăsneala cu care susţin în anchetă fapte care nu concordă cu starea lor de spirit din timpul când s'a produs această intrevedere, propunem ca anchetarea să se facă în mod documentat folosindu-se tot materialul vechei anchete şi a contradicţiilor cuprinse în el; pentru aceasta însă este necesar ca ancheta să se facă în mod stăruitor, de preferinţă în tură, folosindu-se metoda discuţiilor prelungite din care să se tragă toate concluziile logice posibile prin exploatarea recunoaşterilor proprii ale celor reţinuţi date în problema respectivă sau în alte declaraţii anterioare.-

\+

\+ \+

ACTIUNI SI ATITUDINI DUSMANOASE ANTIPARTINICE ANTISOVIETICE SI ANTIGUVERNAMENTALE

La acest capitol vom stărui îndeosebi asupra celor mai importante dintre aceste acţiuni, prin obiectivele urmărite, arătând apoi şi celelalte acţiuni prin care PATRASCANU în unire cu ZILBER şi cu ceilalţi arestaţi,au căutat să lovească în regimul de democraţie populară şi în unitatea clasei muncitoare.

Deşi având un caracter deosebit după cum se arată în titlul acestui capitol, cele mai multe dintre aceste acţiuni îmbracă atât caracterul unor acţiuni duşmănoase şi antipartinice, cât şi acela al unor acţiuni antisovietice. De aceea nu vom putea face o perfectă demarcare în cursul expunerii noastre între aceste acţiuni diferite.

In cârdăşie cu istoricii şi cu reprezentanţii burgheziei, PATRASCANU a căutat să determine prin diferite manevre pe fostul rege, să-l numească Preşedinte al Consiliului de Miniştrii. Astfel la pag.159, al.penultim, vol.2, PATRASCANU declară:

> "Am ascuns însă în comunicările făcute faptul că am sugerat la Palat ca o posibilă eşire din criză, însărcinarea mea cu preluarea prvizorie a Preşidenţiei Consiliului de Miniştrii".

iar în declaraţia din 12 Iunie 1951, PATRASCANU declară:

> "Declar categoric şi cu toată răspunderea că această sugestie a pornit exclusiv dela mine şi nu a fost obiect de discuţie înainte, ideia aparţinându-mi mie în mod absolut".

Pentru a obţine această numire a sa, PATRASCANU a apelat la legăturile sale cu STARCEA, POGONEANU, NICULESCU BUZESTI, XENOPOL, NEGEL, pe care i-a însărcinat să transmită regelui această dorinţă a sa. In anchetă însă PATRASCANU s'a străduit să prezinte aceste acţiuni ale sale ca o iniţiativă personală a sa, care nu a constituit obiectul unor discuţii prealabile, temându-se că prezentând altfel lucrurile s'ar putea interpreta, că acestea se petreceau în cadrul unui complot având ca scop torpilarea regimului

./.

şi a partidului.

Cu toate acestea PATRASCANU însuşi arată, că despre această sugestie au avut cunoştinţă şi ZILBER şi TOROSSIAN, de unde deducem că ea a constituit totuşi obiectul unor discuţii cu aceştia.

Astfel, la pag.158 al.5, vol.2, PATRASCANU declară:

> "Intr'o seară l-am văzut la TOROSSIAN pe STYRCEA cu care lucrasem înainte de 23 August 1944. Stiam că are acces la Palat. Afară de mine era TOROSSIAN şi BELU ZILBER, amândoi fiind în curent cu intenţiile mele. Am discutat cu STYRCEA situaţia dela Palat şi eventuala rezolvire a crizei prin înscăunarea mea - ca o formulă provizorie - ca preşedinte al Consiliului, astfel ca să se stabilească legăturile normale între ex.regele şi guvern. Mi-am dat seama că STYRCEA nici nu are acces la Palat, aşa încât am abandonat discuţia cu el."

In legătură cu citatul de mai sus, trebuie să observăm că cu toate stăruinţele puse în anchetarea lui STYRCEA, acesta nu a recunoscut că ar fi primit din partea lui PATRASCANU o astfel de însărcinare, contestând că ar cunoaşte sau că ar fi auzit despre această dorinţă a lui PATRASCANU. Totuşi ELENA PATRASCANU în declaraţia ei dela pag.127, vol.1, arată:

> "Imi aduc aminte că soţul meu mi-a spus odată că va sugera lui BUZESTI şi STYRCEA, ca aceştia la rândul lor să-i sugereze regelui ideia de a-l însărcina pe soţul meu cu formarea guvernului".

Confirmându-se susţinerea lui PATRASCANU de mai sus, este foarte probabil că STYRCEA refuză să recunoască acest fapt, deoarece se teme că ar putea fi implicat alături de PATRASCANU într'un eventual proces. De aceea credem, că ar fi utilă o confruntare între PATRASCANU şi STYRCEA pe această chestiune.

In ce priveşte celelalte demersuri ale sale pentru atingerea acestui scop, PATRASCANU arată în declaraţiile sale din 24 Martie 195o şi aceia din 3o Martie 195o, că l-a trimis pe XENOPOL RADU la Palat, dar pe când în prima declaraţie pretinde că voia să controleze numai, prin XENOPOL, zvonul acreditat că el ar urmări să ajungă în

./.

fruntea Consiliului de Miniştrii, în cea de a doua decla rgaţie PATRASCANU recunoaşte că XENOPOL avea din partea sa şi mandatul de a face această sugestie regelui prin mijlocirea lui NEGEL.

O altă problemă ridicată în legătură cu această acţiune a lui PATRASCANU, constă în acea că în declaraţia sa din 22 Aprilie 1951, POGONEANU arată că el este acela care discutând cu PATRASCANU o eventuală colaborare de guvernare, a sugerat că s'ar putea accepta chiar prezidenţia unui comunist care ar putea fi însuşi PATRASCANU, propunere pe care PATRASCANU a respins-o, pretinzând că nu are asemenea ambiţii.

Am relevat această contradicţie deşi ea nu schimbă cu nimic în ce priveşte acţiunea duşmănoasă întreprinsă de PATRASCANU, dar pentru a evidenţia poziţia nesinceră în anchetă a lui POGONEANU, rezultat probabil al unei înţelegeri prealabile.

O altă chestiune demnă de semnalat, este atitudinea lui ZILBER care în declaraţia sa dela pag.75 jos, bibl.2, declară:

> "Nu ştiu dacă PATRASCANU a avut dorinţa să ajungă prim-ministru. Nu mi-a spus-o niciodată. Nu ştiu de nici o acţiune sau discuţie sau de orice altă manifestare sub orice formă, care ar fi avut ca scop realizarea dorinţei lui de a fi prim-ministru".

Termenii în care se exprimă ZILBER şi tonul categoric pe care îl întrebuinţează, constituiesc indicii puternice că această chestiune a prezidenţiei lui PATRASCANU, a fost una dintre cele mai importante acţiuni prin care PATRASCANU de acord cu ZILBER, conta că vor putea atinge obiectivele urmărite în politica internă a ţării noastre.

Fără a ţine seama că PATRASCANU îl va arăta ca pe unul care cunoştea aceste intenţii ale sale şi că acest plan al lui PATRASCANU era cunoscut de toţi ceilalţi intimi ai lui PATRASCANU, simţind că recunoaşterea acestei acţiuni ar putea într'adevăr să-l aducă ca inculpat alături de PATRASCANU, ZILBER neagă orice cunoştinţă despre această intenţie a lui PATRASCANU. Si aceasta o face tocmai el, care în atâtea împrejurări relatate în dife-

./.

ritele declarații luate, i-a deschis capul lui PATRASCANU, arătându-i că nu i se dau toate onorurile care i se cuvin pentru participarea sa la actul dela 23 August, pentru calitatea sa de intelectual, de "român", etc.

De aceea pe lângă declarațiile existente ale întregului grup PATRASCANU, din care apare evident că ZILBER cunoștea această acțiune a lui PATRASCANU, este necesar în continuarea anchetei a se lua declarațiuni speciale celorlalți reținuți și în deosebi lui TOROSSIAN, pe baza cărora să se poată stabili că nu numai că ZILBER a cunoscut această intenție a lui PATRASCANU, dar că tot el este acela care a sugerat-o.

O altă acțiune dușmănoasă a lui PATRASCANU, care a născut probleme importante în cursul cercetării, a fost aceea a opunerii sale la prelungirea legii criminalilor de război. Mergând pe linia manistă, PATRASCANU a acționat în sensul atenuării pedepselor criminalilor de război și în ultimă instanță împotriva prelungirii legii care pedepsește criminalii de război. Acest fapt este recunoscut de PATRASCANU în declarația sa din 14 August 1951:

> "Recunosc însă că în ce privește prelungirea legii criminalilor de război, - deci o inconsecvență în ce privește pedeapsa unor cazuri rămase nejudecate - îmi este imputabilă".

In ce privește motivele care l-au determinat să refuze prelungirea legii criminalilor de război, la pag.184 vol.2, PATRASCANU declară:

> "Când am preluat Ministerul de Justiție dela TEOHARI GEORGESCU la 9 sau 10 Oct.1947, acesta și-a manifestat părerea că legea pentru pedepsirea criminalilor de război trebuește prelungită. Eu am cercetat la Minister ce s'a judecat în lipsa mea și am constatat că ultimul grup de miniștrii importanți de ai lui Antonescu, fusese judecat. Am ajuns la convingerea că restul - inclusiv Iașii - poate fi lichidat pe căile obișnuite penale".

iar în declarația din 9 Aprilie 1951, PATRASCANU declară:

> "Afirmațiile soției mele și ale LENEI CONSTANTE privitoare la aceea că l-am învățat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii cri-

./.

"minalilor de război, nu corespunde adevărului. Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război, întrucât convingerea mea intimă era, că după 1800 de condamnări, România s'a achitat de obligațiile Armistițiului. Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale, peste voința conducerii partidului".

Ca și în alte declarații menționate în sinteza noastră, PATRASCANU se grăbește să recunoască atitudinea sa antipartinică sperând că prin aceasta nu i se va pune în sarcină legăturile sale cu burghezia fascistă pe care în mod consecvent în toate acțiunile sale a căutat s'o menajeze conștient și pe baza înțelegerii pe care o avea cu fruntașii partidelor istorice. In acest scop el nu ezită să declare ca mincinoase afirmațiile soției sale și ale LENEI CONSTANTE deși acestea arată în declarațiile lor într'un mod care nu poate fi pus la îndoială, mașinațiile lui PATRASCANU pe lângă fostul rege, pentru a nu prelungi această lege.

Astfel, în declarația ei dela pag.23, al.6, vol.3, LENA CONSTANTE declară:

"Altădată în 1947 (PATRASCANU) mi-a spus că l-a învățat pe rege să se opuie prelungirii legii pentru pedepsirea criminalilor de război. Că speră că regele va fi discret și că nu va povesti nimănui intervenția lui".

Tot într'o declarație a ei aflată la pag.171, vol.1, LENA CONSTANTE declară:

"După vreo două zile l-am întrebat cum a fost la Palat și mi-a spus că l-a rugat pe rege să nu iscălească prelungirea legii pentru judecarea criminalilor de război, pentrucă el considera că nu făcea impresie bună opiniei publice. Si mi-a spus atunci că speră că regele va ști să nu vorbească cu alții despre această intervenție a lui și să nu se afle la Partid".

Si HARI BRAUNER în declarația sa, la pag.84 sus, vol.1, arată:

Am rămas cu impresia că în vara anului 1947 odată, întrebându-l regele ce să facă cu niște condamnări ale criminalilor, el (PATRASCANU) ar fi spus să le mai amâne. Nu știu dela cine am auzit acest lucru sau dacă n'am sur-

./.

"prins o convorbire între el și ELENA PATRASCANU sau LENA CONSTANTE".

Perseverența cu care PATRASCANU a urmărit să scoată de sub rigorile legii pe criminalii de război care au dus la dezastrul țării noastre, se vede în opera de legiferare a pedepsirii criminalilor de război și anume prin dispozițiunile de favoare pe care le-a inserat în aceste legi. Aceste dispozițiuni trebuiau să împiedice voința poporului repus în drepturile sale, de a se face justiție rapidă și severă contra criminalilor care prin ororile comise de ei, prin nelegiuirile și atrocitățile lor s'au pus în slujba hitlerismului.

Intr'adevăr o serie de texte ale legilor 312/945 și 291/947, au tendința să frâneze aplicarea sancțiunilor tuturor celor vinovați de crime de război și anume:

-Art.8 supune actul de acuzare aprobării Consiliului de Miniștrii.

-Art.5 al legii 291/947 arată că cercetarea infracțiunilor se va face de Parchetul Curții de Apel (după desființarea Tribunalului Poporului) numai în cazurile deferite de Consiliul de Miniștrii, creindu-se astfel o imunitate pentru cei culpabili de crime contra umanității. In fapt, prin acest text se ajunge la situația curioasă, că pentru un fapt penal de mică importanță cineva poate fi urmărit de orice ofițer de poliție și trimis în judecată pe când criminalii de război vinovați de omorârea a mii de oameni nevinovați, de jefuirea averii poporului, de maltratări, etc., nu pot fi aduși în fața Justiției decât după întrunirea Consiliului de Miniștrii și nu poate fi urmărit decât de procurorul general al Curții de Apel.

-In Art.1, al.b, se prevede că pentru ca cineva să poată fi sancționat pentru însușirea ilicită a proprietății de Stat sau sociale sau a bunurilor private din teritoriul în care s'a purtat războiul, este necesar ca infractorul să fi profitat de situația sa oficială sau de legătura cu asemenea persoane.

./.

- In art.1, al.c, comiterea de exterminări de populaţie civilă este condiţionată de netoleranţa politică sau rasială.

- In art.2, al.a, militarea prin grai, prin scris sau prin orice alte mijloace pentru hitlerism sau fascism, este şi ea condiţionată de faptul de a fi avut răspunderi politice efective, sustrăgându-se astfel dela aplicarea legii aceia care prin scrisul lor au aţâţat populaţia şi au uşurat infiltrarea fascismului. Exemplu:gazetarii criminali din Iaşi, care au pregătit atmosfera masacrului, nu au putut fi condamnaţi din lipsă de text în legea 291.

- Legea 291 cuprindea şi o frână pentru pedepsirea acelora care s'au pus în slujba hitlerismului, deoarece se cerea ca cei vinovaţi să fi fost incadraţi în vreuna din organizaţiile S.S., S.A., Gestapo, etc.

- Legiuitorul legii 291 a suprimat într'o formă camuflată măsura confiscării averii criminalilor de război, înlocuind confiscarea cu o amendă între 100-200.000 lei care la 15 August 1947, în plină inflaţie nu reprezenta aproape nimic. Aceste dispozitiuni de favoare, fac să apară cu şi mai multă claritate cârdăşia lui PATRASCANU cu burghezia şi - date fiind legăturile dovedite ale lui PATRASCANU cu Palatul, fac să apară ca sigură intervenţia lui PATRASCANU pe lângă fostul rege spre a nu semna prelungirea legii pentru sancţionarea criminalilor de război.

Legat tot de relaţiile lui PATRASCANU cu Palatul, din cercetări a mai rezultat, că PATRASCANU a încercat prin RATIU ANTON, să scoată din biblioteca Palatului cărţile cu dedicaţie pe care le oferise fostului rege. Astfel, la pag.20, al 7, vol.1, PATRASCANU declară:

> "Tot în Ianuarie sau la începutul lui Februarie 1947, l-am chemat pe RATIU, rugându-l să scoată din biblioteca regelui cărţile mele date cu dedicaţie".

Ideia de a-i cere lui RATIU acest serviciu i-a fost sugerată probabil de ELENA PATRASCANU, după cum arată tot PATRASCANU la pag. 72, al.1, vol.biblioraft:

> "Stiind că RATIU era însărcinat cu paza castelului Peleş (tovarăşa mea mi-a spus-o) cu ocazia expertizei artistice pe care a făcut-o din însărcinarea partidului la castel, l-am chemat la mine pe RATIU în Ianuarie 1948 sau începutul

lui Februarie 1948 și l-am rugat să scoată cărțile mele tocmai pentrucă erau cu dedicație, din biblioteca ex-regelui".

Incercând să previe acuzația din partea anchetei că a întreprins această acțiune de teamă că aceste dedicații vor constitui un indiciu asupra legăturilor strânse dintre PATRASCANU și rege, în declarația sa din 15 Aprilie 1951, PATRASCANU declară:

"N'am urmărit nici un scop personal. Ținând seama de faptul că lucrasem cu el (fostul rege) înainte de 23 August, am socotit că așa cum am mai dat altor circa 60 de persoane cărți cu dedicații, pot să-i dau și lui, cu intenția de a menține în folosul regimului bunele raporturi cu el".

Dacă aceasta ar fi fost explicația sinceră a lui PATRASCANU, credem că nu ar fi avut nevoie să riște prin mijlocirea lui RATIU scoaterea cărților din bibliotecă, căci acesta era un argument pe care și cei dela Partid îl puteau înțelege și aproba. Dar tocmai faptul că a simțit nevoia să facă să dispară urmele legăturilor sale cu fostul rege, ne întăresc în convingerea noastră că PATRASCANU se temea că în cazul descoperirii acestor cărți de către partid, se va trage concluzia colaborării între PATRASCANU și rege, pe chestia înlăturării tovarășului BODNARAS depe lista subsecretarilor la Interne, pe chestia neprelungirii legii criminalilor de război, etc.

Astfel cum au fost date declarațiile, constituiesc într'adevăr o probă că raporturile dintre PATRASCANU și fostul rege, au devenit din ce în ce mai strânse; de unde - după cum rezultă din declarațiile lui STYRCEA - înainte de 23 August și în timpul tratativelor PATRASCANU refuza să i se adreseze regelui cu formulele "Majestatea Voastră" sau "Sire" sau să se închine în fața lui cum cerea protocolul, după 23 August PATRASCANU i se adresează cu următoarele dedicații:

La 31 Oct.1944: "Majestății Sale Regelui Mihai I, respectos omagiu din partea autorului, în nădejdea că studiul de față se va bucura de binevoitoarea Sa atenție".

./.

La 31 Ianuarie 1945:"Majestății Sale Regelui Mihai I, cu profund omagiu din partea autorului".

Iar la 15 August 1945:"Majestății Sale Regelui Mihai I, înalt omagiu aceste pagini din zbuciumata istorie a poporului român".

O altă chestiune care deși foarte importantă nu a constituit obiectul unei cercetări atente în ce îl privește pe PATRASCANU, este aceea a complicității sale cu ZILBER în timpul Conferinței de Pace dela Paris, la dispariția unui document de mare importanță, privitor la "Capacitatea probabilă de plată și transfer a României, în perioada 1946-1952" și apariția unui articol cuprinzând date din acest document în ediția pariziană a ziarului "New-York Herald Tribune".

Privitor la această chestiune PATRASCANU declară la pag.194, vol.2:

> "Fiind întrebat în legătură cu furtul documentului la conf. de pace din Paris, în August-Octombrie 1946, declar că am aflat despre acest document la apariția lui într'o gazetă americană, dela MAURER care era foarte supărat de faptul produs. In discuțiile care au urmat între membrii delegației, s'a desprins presupunerea că CHRISTU a fost acela care a dat publicității documentul".

La pag. 47 mijloc biblioraft, PATRASCANU declară:

> "Explicația apariției mi-a dat-o MAURER și dacă îmi amintesc bine chiar el a pomenit de CHRISTU care făcea parte din delegație. Nu m'am interesat la BELU pentrucă explicația am avut-o dela MAURER".

Lipsa de interes a lui PATRASCANU pentru furtul acestui document și publicitatea ce i s'a dat ulterior apare ciudată, știut fiind că PATRASCANU este acela care conducea delegația noastră la Paris. Nu s'a stăruit în anchetă pentru a se afla dela PATRASCANU pe ce anume se întemeia acuzația formulată împotriva lui CHRISTU. Deasemenea nu s'a insistat asupra posibilității ca BELU ZILBER ale cărui antecedente erau bine cunoscute ca și faima lui de spion și agent de siguranță, să fi fost el autorul predă-

./.

rii acestui document americanilor, pentru a exercita în felul acesta o presiune asupra sovieticilor. Nu s'a arătat dacă s'a întreprins vreo anchetă în vremea conferinţei şi nici rezultatele la care s'a ajuns.

Ceeace ne face să credem că PATRASCANU nu era străin de această acţiune de trădare, este pe lângă strânsa sa colaborare cu ZILBER încă din ţară şi faptul că în acea vreme PATRASCANU avea o serie de nemulţumiri împotriva cărora este posibil să fi reacţionat, căutând să lovească prin ZILBER în interesele delegaţiei noastre. Astfel, la pag. 43 sus, vol. 2, PATRASCANU declară:

> "Fiind la Paris şi fiind într'o stare de nemulţumire pentru toată atmosfera care era şi acolo în jurul meu, i-am vorbit lui TOROSSIAN despre aceste nemulţumiri ale mele. Imi este însă cu neputinţă să precizez în vorbe ce i-am spus".

Privitor la acest document, s'a insistat mai mult în cercetarea lui ZILBER.

Din declaraţiile luate acestuia, bănuielile noastre că ZILBER a avut un rol important în această acţiune de trădare, ies întărite, după cum vom arăta în citatele ce urmează:

La pag.619 Bibl.1, într'un referat purtând data de 22 Oct.1949, se arată:

> "La 2 August 1945 (ZILBER) este arătat că din Oct.1944, de când Institutul de Conjunctură Economică a fost reînfiinţat de fostul ministru CHRISTU, este director la acest Institut."

La pag. 265, al.2, Bibl.2, vorbind despre acţiunile sale duşmănoase ZILBER declară:

> "Astfel aflasem printr'o întâmplare încă din 1945, că I.CHRISTU se întâlnea în secret cu spionul englez MASTERSON (a fost chiar o scăpare a lui CHRISTU).Nu am anunţat-o Partidului. Mai mult am insistat să fie delegat la conferinţa păcii. Tot aşa la Paris am aflat dela dânsul că se întâlnise cu GAFENCU şi CRETZIANU şi nu am anunţat. Necinstea mea dela Bucureşti şi dela Paris, i-a permis să comită la Paris un act de trădare publicând un document secret al delegaţiei noastre, iar partidul în neştiinţă a continuat să-l utilizeze până în 1947".

./.

Vechile legături ale lui ZILBER cu CHRISTU precum şi complicitatea sa la acţiunile duşmănoase ale lui CHRISTU pe care le-a cunoscut şi nu le-a denunţat Partidului, sunt un indiciu - dacă într'adevăr CHRISTU este vinovat de acest fapt - că această trădare a fost săvârşită din îndemnul şi cu ştiinţa lui ZILBER, care îl folosea însă pe CHRISTU pentru a lucra camuflat.

La pag.471, al.3, bibl.1, ZILBER declară:

> "Din delegaţia noastră făceau parte I.CHRISTU, MIRCEA NICULESCU, T.CRISTUREANU şi H.ZILBER cu CHRISTU şef. Acesta a fost ales de TATARASCU ca cel mai bun şi vechi negociator economic din Ministerul de Externe".

La pag.454 jos, bibl.1, ZILBER arată, că DANIELOPOL care făcea şi el parte din delegaţia noastră, a rămas în străinătate. DANIELOPOL putea fi deci şi el - care s'a dovedit duşmănos regimului - folosit de către ZILBER pentru sustragerea memoriului arătat şi publicarea lui în presa americană din Paris.

La pag.515, al.1, bibl.1, ZILBER declară:

> Până la urmă CHRISTU a admis să nu ridicăm această problemă, însă mi-a cerut să fac un studiu asupra capacităţii probabile de plată şi transfer a României, în perioada 1946-1952, studiu din care fatal trebuia să reiasă cât apasă sarcinile armistiţiului asupra economiei româneşti. Am admis să-l fac luându-ne angajamentul de a nu divulga nimic şi de a nu-l utiliza până la sosirea delegaţiei noastre care va hotărî asupra atitudinei noastre. Cu aceste hotărâri ale noastre au căzut de acord şi cei doi conducători politici S.STOILOV şi R.FRANASOVICI".

Desigur că în intenţia lui CHRISTU şi a lui FRANASOVICI era, ca acest memoriu să ajungă sub o formă sau alta, la cunoştinţa delegaţiei americane, pentru a exercita o presiune asupra pretenţiilor sovietice. Bine înţeles că ZILBER şi PATRASCANU a căror stare de spirit la Conferinţa de Pace dela Paris am analizat-o la capitolul "legăturile cu străinii" şi care rezultă şi din citatul în care sunt redate discuţiile lui PATRASCANU cu TOROSSIAN asupra nemulţumirilor sale, nu puteau decât să fie de acord ca

./.

cifrele memoriului să fie cunoscute de americani înainte de începerea discuţiilor în plenul delegaţiei. La fel de interesat era şi TATARASCU care îl putea manevra pe CHRISTU, care era subalternul său şi pe ZILBER, care îi era îndatorat prin faptul că fusese numit în delegaţie şi pe baza stăruinţelor lui TATARASCU.

La pag. 516 bis, Bibl.1, ZILBER declară:

> "Rezultatul practic al trădării comise a fost că tov. VASINSCHI s'a văzut obligat să vină la Luxemburg şi să ţie un violent discurs împotriva noastră. Intorşi la hotel i-am spus lui MAURER că ar trebui imediat făcut o anchetă discretă pentru a evita mai târziu trădări mai grave. Mi-a răspuns să las chestia baltă:"poate şi aşa or eşi lucrurile bine". Am insistat spunându-i impresia mea că lucrurile se vor sparge în capul meu, iar tov.MAURER mi-a răspuns că este greu să descurci o chestie ca aceasta într'o delegaţie plină de reacţionari".

Tocmai această ultimă constatare a tov.MAURER trebuie să-l fi determinat pe ZILBER să încerce această lovitură cu tot riscul ce exista pentru el de a fi primul bănuit. Aceasta deoarece bănuelile puteau fi îndreptate împotriva a o mulţime de membrii ai delegaţiei şi astfel ZILBER prevedea dificultatea sau chiar imposibilitatea de a se stabili în mod neîndoielnic că el este autorul trădării.

Cu sentimentele lui cunoscute filo-americane, este de neconceput ca ZILBER - de acord cu PATRASCANU - să nu fi folosit această ocazie spre a se face util americanilor dat fiind că el mai spera să plece într'o misiune diplomatică la Washington şi eventual să rămâie acolo având asigurată o situaţie ca răsplată a serviciilor sale.

La pag.475 mijloc, Bibl.1, ZILBER declară:

> "Cu o zi înainte sau chiar în ziua când trebuia să ne prezentăm la Luxemburg, pe prima pagină şi primele două coloane ale lui New-York Herald Tribune, sub semnătura lui HAROLD KING (corespondentul agenţiei "Reuter") a apărut un articol în care era rezumat "memoriul meu" la care erau adăugate o serie de date cu privire la armistiţiu şi cifre despre care fusese vorba în sânul comisiei noastre, <u>date care nu puteau fi reţinute decât de un specialist</u>".

La pag.476 jos, Bibl.1, ZILBER trece în revistă pe toţi membrii delegaţiei şi analizând cine putea fi dintre

./.

aceştia autorul trădării comise, elimină succesiv pe fiecare pe diferite considerațiuni şi anume: unul nu este tehnician, altul nu are memorie bună, unul nu are simț politic pentru "o lovitură ca aceasta", etc., dar numai pe el care întruneşte toate aceste condiții la care se adaugă vechile sale deprinderi de spion şi agent de Siguranță, nu se analizează oferindu-se în schimb să dea indicații asupra modului cum trebuie dusă ancheta.

In sfârşit la pag.454, al.2, continuând aceiaşi analiză ZILBER declară:

> "MAURER, BARLADEANU, ZILBER, nu (puteau fi autorii acestei trădări) din motive politice şi morale".

Aceste cuvinte le spunea acelaş ZILBER, care în declarația sa dela pag.218, al.2, vorbeşte despre profunda şi organica sa amoralitate. Explicația acestei îndrăzneli se datorează convingerii lui ZILBER, că nimic din cele declarate în alte ocazii nu se vor opune ca un argument pentru a i se arăta poziția sa mincinoasă şi banditească.

Cu obişnuitul său cinism, ZILBER se exclude pe sine dintre aceia care ar fi putut să dea spre publicare acest memoriu şi aceasta "din motive politice şi morale", deşi într'o altă declarație a sa pe care am menționat-o mai sus, arăta față de tov. MAURER teama sa că "toate se vor sparge în capul lui".

Legăturile lui ZILBER cu HAROLD KING, gazetarul american care a semnat reportajul apărut în"New-York Herald Tribune" mai apar şi din alte declarații ale lui ZILBER. Astfel, în declarația sa dela pag. 465 jos, Bibl.1, ZILBER declară:

> "La Paris am fost invitat la masă de un cunoscut din Bucuresti, anume KRAKAUER (acolo avea numele de KRAKANER). La masă era şi Dna HAROLD KING, româncă, sora unui avocat dela CEC al cărui nume îmi scapă....Fusese invitat şi Dl.HAROLD KING însă acesta nu a putut veni".

iar la pag.509 al.2 ZILBER declară:

./.

"In toamna anului 1947 a venit la mine un corespondent al ziarului "New-York Herald Tribune" care mi-a adus salutări dela MADISON și îmi făcea cunoscut că aflase despre excluderea mea din partid și avea convingerea că este din cauza relațiilor cu dânsul".

Toate acestea:masa luată de ZILBER la care se afla și soția lui HAROLD KING, relațiile lui ZILBER cu avocatul dela CEC(unde ZILBER fusese Administrator Delegat după 23 August 1944) frate cu D-na HAROLD KING, vechea experiență de spion a lui ZILBER, ne duc la concluzia certă că autorul acestei trădări nu poate fi decât ZILBER care a avut concursul lui TATARASCU, CHRISTU și MIRCEA NICOLESCU.

Participarea lui PATRASCANU pare mai mult decât posibilă dacă ținem seama că și în țară PATRASCANU folosise aceiași metodă în împrejurarea arătată de ELENA PATRASCANU când a încercat să intimideze pe tovarășii din Biroul Politic, publicând prin mijlocirea lui XENOPOL un articol în ziarul "Dreptatea". Si aci după cum arătam mai înainte - se urmărea intimidarea sovieticilor printr'o presiune asupra opiniei publice.

In cea mai mare măsură credem însă, că PATRASCANU și ZILBER apar ca autorii acestui act de trădare, în baza stării lor de spirit de profundă nemulțumire împotriva regimului și a partidului care i-a determinat să aibe întrevederi cu străinii, să se consulte cu TOROSSIAN în ajunul Conferinței (Acesta venise dela Paris în calitate de curier, în realitate însă pentru a putea raporta situația dela Paris lui TATARASCU, PATRASCANU și ZILBER).

Declarațiile luate vor trebui adâncite insistându-se în deosebi în cercetarea lui PATRASCANU și TATARASCU; în modul acesta credem că se va ajunge la stabilirea trădării comisă de ZILBER în unire cu PATRASCANU și cu TATARASCU, fapt ce ar putea avea o importanță covârșitoare și asupra restului anchetei.

+

+ +

./.

Importantă prin consecințele ce le-ar fi putut avea, dar mai mult prin intenția care i-a stat la bază, este o încercare făcută de PATRASCANU și ZILBER, de a-l influența pe DURMA care pleca în 1945 la Moscova ca șeful unei delegații economice, spre a duce tratative cu Uniunea Sovietică.

Dela început este necesar să arătăm că în această problemă, cu toate declarațiile categorice date de ZILBER, MIRCEA DURMA, ELENA PATRASCANU și în parte chiar TOROSSIAN, PATRASCANU s'a încăpățânat în cursul anchetei și chiar cu ocazia confruntării dintre el și DURMA, să nu recunoască atât acțiunea în sine despre care vom vorbi mai jos, cât și în genere faptul de a fi avut cu DURMA alte relații în afară de cele de colegialitate.

Care sunt faptele:

In declarațiile sale MIRCEA DURMA arată că a fost convocat de ZILBER la o întrevedere în cursul lunei Martie 1945, în locuința lui TOROSSIAN și că, cu această ocazie PATRASCANU a cerut să-l avertizeze, să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil față de Uniunea Sovietică, fiindcă o înglobare economică ar atrage și una politică.

DURMA susține, că și ELENA PATRASCANU a participat la această întrevedere la care au mai luat parte PATRASCANU, ZILBER și TOROSSIAN.

La întoarcerea sa dela Moscova, DURMA arată că a primit un nou telefon dela PATRASCANU, care a venit apoi însoțit de ZILBER acasă la DURMA, unde au luat o gustare, la care a participat pe lângă ei trei și soția lui DURMA.

Intâlnirea care a avut loc la TOROSSIAN este confirmată de toți participanții cu excepția lui PATRASCANU, care declară că este în întregime inventată și că este "minciună dela început și până la sfârșit".

In declarația ei dela pag.25 Vol.4, ELENA PATRASCANU confirmă această întrevedere deși nu și-o poate reaminti cu precizie; ea crede că a fost de față dar nu-și aduce aminte nimic din discuții, decât doar că "s'au discutat

./.

chestiuni de ordin economic".

TOROSSIAN arată la pag.148 sus Bibl., că ZILBER l-a rugat să accepte ca în casa sa să aibe loc o întâlnire între PATRASCANU, ZILBER şi DURMA care se întorsese dela Moscova. Că această întâlnire a avut loc, că DURMA a povestit cum a decurs voiajul, că tratatul economic era gata conceput şi ne-a fost impus, că delegaţia noastră a fost supraveghiată. TOROSSIAN susţine, că nu a participat decât PATRASCANU, ZILBER, DURMA şi el.

După cum se vede TORISSIAN în obişnuitu-i stil confuz, plasează această întrevedere după întoarcerea lui DURMA dela Moscova, contrar celor susţinute de DURMA şi ZILBER care arată că întrevederea a avut loc în Aprilie 1945, înaintea plecării lui DURMA.

In declaraţia sa din 3 Februarie 195o, pag.164, Bibl. II, ZILBER arată, că din iniţiativa lui a avut loc în Martie 1945 în casa lui TOROSSIAN, o întâlnire secretă cu PATRASCANU şi MIRC A DURMA, pentru a-l determina eventual pe DURMA să saboteze relaţiile noastre comerciale cu U.R.S.S.

Intr'o declaraţie mai recentă din 21 August 1951, ZILBER arată, că scopul întrevederii a fost de a-l convinge pe DURMA, să nu admită angajarea întregului nostru disponibil exportabil numai faţă de U.R.S.S. Deasemenea, că la întoarcerea dela Moscova DURMA i-a trimis o copie după acordurile încheiate şi că ulterior s'a dus împreună cu PATRASCANU la DURMA acasă, unde acesta le-a expus verbal rezultatul negocierilor purtate la Moscova.

In declaraţia din 5 Noembrie 1951, ZILBER arată că substratul real al discuţiei cu DURMA era dorinţa de a împiedica intrarea definitivă a României în sfera de influenţă sovietică.

Si ZILBER întocmai ca TOROSSIAN, arată că ELENA PATRASCANU nu a participat la această întâlnire.

Deşi între diversele declaraţii la care ne-am referit există unele nepotriviri, care în majoritatea lor se datoresc celor 7 ani scurşi dela data când a avut loc această întrevedere, toată lumea cu excepţia lui PATRAS-

./.

CANU, este de acord a recunoaşte că această întrevedere a avut loc la locul şi cu scopul arătat.

PATRASCANU neagă însă cu înverşunare că ar fi avut vreodată raporturi personale cu DURMA, pe care susţine că nu l-a văzut decât la Sedinţele Consiliului de Miniştrii şi la recepţii şi că nu a avut nici un fel de discuţii cu acesta.

Pe această poziţie de negare PATRASCANU a mers atât de departe, încât în declaraţia sa din 15 Aprilie 1951 a susţinut că ZILBER şi TOROSSIAN sunt provocatori atunci când ei afirmă că s'a întâlnit cu DURMA în casa lui TOROSSIAN.

Motivul poziţiei adoptate de PATRASCANU cu privire la această întrevedere este destul de străveziu, PATRASCANU susţine în declaraţiile sale, că nu a dus nici un fel de activitate antisovietică (vezi declaraţia sa din 2 Mai 1951). Faţă de o afirmaţiune atât de categorică, cum ar mai fi putut el să recunoască întâlnirea cu DURMA, care constituie o acţiune net anit-sovietică, prin care s'ar demasca ca duşman al Uniunei Sovietice ?

Raporturile lui PATRASCANU cu DURMA, cu toate susţinerile contrarii ale lui PATRASCANU, sunt dovedite atât în declaraţiile lui ZILBER, în care acesta arată că PATRASCANU a vrut să-l propuie pe DURMA ca Ministru de Finanţe, având cu el întâlniri în acest scop la Preşedinţie cât şi la ALEXANDRINI, care în declaraţia sa din 13 Iulie 1951 arată, că încă din iarna anului 1945 DURMA a reuşit să-şi creieze legături cu P.C.R.-ul, apropiindu-se de PATRASCANU prin BELU ZILBER, cu care este bun prieten şi că însăşi numirea lui DURMA în Comisia care a plecat la Moscova, se datorează intervenţiei lui PATRASCANU. Deasemenea că DURMA îl vizita des pe la Minister şi de câteva ori l-a vizitat şi PATRASCANU pe DURMA la Ministerul de Finanţe.

Faţă de dovezile existente ni se pare în afară de orice îndoială că PATRASCANU a avut această discuţie cu DURMA, pe care a încercat să-l influenţeze în defavoarea Sovietelor.

./.

Sdruncinarea lui PATRASCANU de pe această poziţie de negare a însăşi evidenţei, va ajuta la demascarea lui PATRASCANU şi îi va îngreuna acestuia simţitor poziţia sa în anchetă.

Pentru atingerea acestui scop, credem că o adâncire a confruntării la care să participe de astă dată şi ZILBER şi TOROSSIAN (tot în prezenţa lui DURMA) ar putea da rezultatele dorite, deoarece PATRASCANU nu l-a considerat pe DURMA provocator cu ocazia confruntării, aşa cum nu ezitase să o facă faţă de ZILBER şi TOROSSIAN.

Deasemenea, pe baza tuturor probelor existente, este necesar a se mai stărui pe lângă ELENA PATRASCANU şi ALEXANDRINI, spre a-i ajuta să-şi reamintească mai precis cele ce ştiu în legătură cu această întâlnire.

ALTE ACTIUNI NEPARTINICE (PATRASCANU)

Pentru subminarea Comitetului Central al Partidului, PATRASCANU a încercat - fără a reuşi - să antreneze pe tovarăşii SUSAICOV şi KAVTARADZE într'o serie de intrigi sub motiv că, tovarăşii din C.C. îl persecută şi îl subapreciază din spirit de invidie şi rivalitate.

PATRASCANU a avut deasemenea discuţii în Septembrie 1945 cu tov. SUSAICOV, după cum arată în declaraţia sa dela pag.29, al.2, Vol.2 Albastru; în declaraţia sa dela pag.154 al.3, Vol.1, PATRASCANU se referă chiar la mai multe discuţii cu tov. SUSAICOV, în urma cărora PATRASCANU răspândea svonul - după cum arată BETEA în declaraţia sa dela pag.138 jos Vol.1 - că tov. SUSAICOV este de acord cu conţinutul discursului ţinut de el la Cluj şi că de aceia sunt supăraţi cei dela C.C. Despre discuţiile sale cu Tov. SUSAICOV îşi aminteşte să-i fi vorbit şi ELENEI PATRASCANU şi poate şi celorlalţi din anturajul său.

Cu Tov.KAFTARADZE deasemenea PATRASCANU recunoaşte, că a avut unele discuţii la începutul anului 1948, în care i-a arătat frământările sale în problema naţională. Acestuia PATRASCANU i s'a plâns că "rolul său politic este sfârşit".

./.

Aceste încercări de a antrena pe tovarășii sovietici în politica internă a țării noastre, fac parte din bagajul de intrigi și sforării al partidelor burgheze în slujba cărora se afla PATRASCANU și cu care spera să facă unele greutăți Partidului în lupta pe care Partidul o ducea împotriva burgheziei și a istoricilor. Dacă această încercare a fost dejucată, aceasta se datorează principialității tov. sovietici, dar faptul în sine rămâne ca o acțiune net antipartinică pe care am ținut să o menționăm.

+

+ +

După excluderea lui ZILBER din partid, deși lui PATRASCANU și întregului grup le erau cunoscute svonurile ce existau în legătură cu activitatea de agent a acestuia, PATRASCANU nu întrerupe raporturile cu ZILBER, care continuă prin telefoane, scrisori, întâlniri la TOROSSIAN, BRAUNER și LENA CONSTANTE.

In declarația ei dela pag.191, al.ultim Vol.1.,LENA CONSTANTE arată că, conform unei înțelegeri cu PATRASCANU întrevederile lui cu BELU ZILBER în casă la ea și la HARY BRAUNER, după ce ZILBER a fost dat afară din Partid, trebuiau să fie ținute secrete ca și supărările lui PATRASCANU cu Partidul și faptul că știa că PATRASCANU fusese la tov. SUSLICOV.

La pag.24 Vol.3, LENA CONSTANTE arată că PATRASCANII s'au întâlnit în casă la ea de 5-6 ori cu ZILBER și de mai puține ori cu HARRY BRAUNER, în perioada de după excluderea lui BELU.

Atitudinea nepartinică a lui PATRASCANU în raporturile sale cu ZILBER, apare atât în continuarea legăturilor cu acesta după excludere, - fără a aștepta așa cum a fost normal în calitatea ce o avea și ținând seama de trecutul dubios al lui ZILBER - să se termine cercetarea de către organele de Stat - cât și în repetatele

încercări pe care le-a făcut prin SANDU NATHANSOHN și prin GHECIU DIAMANDI de a afla cum decurge cercetarea lui ZILBER, ocolind calea directă, de a se interesa prin tov. TEO, căruia i-ar fi apărut suspect interesul lui PATRASCANU pentru ZILBER.

In declarația sa dela pag.169 mijloc Bibl.2, ZILBER arată, că în Octombrie sau Noembrie 1947, PATRASCANU l-a sfătuit să-i lase o scrisoare soției sale și să plece, fapt confirmat de ELENA PATRASCANU la pag.38 mijloc Vol.2:

> "Am fost de față când după excludere, BELU ZILBER fiind în panică, ANDREI i-a dat sfatul să plece și eu m'am gândit sau exprimat că aceasta ar fi singura soluție pentru el".

Acest citat arată atât poziția nepartinică a lui PATRASCANU cât și-mai ales- faptul că încă de atunci PATRASCANU însuși acceptase soluția plecării în străinătate, pe care s'a abătut atâta să o respingă, atunci când i-a fost imputată cu ocazia anchetei.

+

In declarația sa dela pag.184, al.1 și 2, PATRASCANU recunoaște că legăturile sale cu BETEA au fost nepartinice și că l-a utilizat ca un devotat al său personal pentru o serie de sarcini, ascunzând partidului faptul că îl utilizează și neanunțând niciodată cadrele despre aceasta.

+

O altă acțiune nepartinică a lui PATRASCANU de astădată în comun cu ZILBER, este aceia despre care ZILBER vorbește în declarația sa dela pag.15 jos dosar 2:

> "Țin totuși să subliniez un fapt grav. Până la 6 Martie 1945 am încercat pe cont propriu și fără să anunț pe cineva să pun în aplicare ideia mea. In speță l-am convins pe VISOIANU să uzeze de marea lui influență asupra lui MIHALACHE pentru a-l separa de MANIU.

./.

"Din câte mi-a povestit acest VISOIANU, reușise să-l convingă pe MIHALACHE să facă declarații anti-maniste, dar atitudinea Partidului l-ar fi determinat să renunțe la acest plan".

ZILBER însuși recunoaște în declarația sa dela pag 23 sus, dosar 2, că:

"Chiar dacă VISOIANU ar fi reușit să separe pe MIHALACHE de MANIU și chiar dacă această acțiune ar fi fost bine primită, este inadmisibil pentru un membru de Partid să întreprindă acțiuni pe cont propriu."

ZILBER recunoaște ușor această "greșală" uitând însă că acțiunile sale pe cont propriu alături de PATRASCANU nu pot fi considerate întâmplătoare ci ele urmăreau alăturarea unei părți însemnate a reacțiunii și a partidelor istorice la planurile lor de dominare a partidului și de împiedicare a realizării programului său.

Caracteristic pentru ușurința și lipsa de principialitate a lui PATRASCANU este faptul arătat de HARRY BRAUNER în declarația sa dela pag.163, Vol.1:

"In urma discuțiilor avute cu LENA CONSTANTE, cu toate criticile care se aduseseră Partidului și de care luasem cunoștință mereu în contactul cu PATRASCANU, cu toate ezitările din această pricină, a precumpănit argumentul că PATRASCANU să nu aibe neplăceri din cauza faptului de a nu fi încadrați și am iscălit adeziunea atât eu, cât și LENA CONSTANTE".

Si ELENA PATRASCANU și LENA CONSTANTE confirmă faptul arătat mai sus, că PATRASCANU și ELENA PATRASCANU au stăruit pentru ca LENA CONSTANTE și HARRY BRAUNER să se înscrie în Partid. In acest fel soluționau ei problema anturajului lor, compus în majoritate din elemente străine și chiar dușmănoase clasei muncitoare. Mai mult încă, din declarațiile ELENEI PATRASCANU rezultă, că LENA CONSTANTE și HARY BRAUNER le-au reproșat mai târziu faptul că au fost obligați împotriva voinței lor, de a semna adeziunea la Partid.

Nepartinice au fost deasemenea dorul de publicitate a lui PATRASCANU de a apare în planul întâi, de a-şi face reclamă pentru a cuceri opinia publică de partea sa; despre aceasta ne vorbeşte LENA CONSTANTE în declaraţia ei dela pag.19, al.3, Vol.1. In altă declaraţie a ei dela pag.25 jos Vol.1, LENA CONSTANTE arată, că PATRASCANU era reclamagiu, fotografiile lui apăreau mereu în toate ziarele, vorbea des în public şi aplauzele îi făceau o plăcere prea mare. PATRASCANU nu găsea satisfacţie în lucru, decât dacă acel lucru era public şi aplaudat.

Legat de această stridentă nevoie de publicitate a lui PATRASCANU, dintr'o serie de declaraţii rezultă că PATRASCANU a întreţinut o acţiune de popularizare pe cont propriu, folosindu-se în primul rând de coloanele presei burgheze.

Astfel la pag.178, Vol.2, PATRASCANU recunoaşte că în Octombrie 1944, ziaristul DRACSENEANU dela "Semnalul" s'a oferit să-i publice în acel ziar orice material ce ar dori să dea publicităţii, că a acceptat această propunere şi i-a dat chiar unele interviev-uri şi unele note privitoare la activitatea sa comunistă. Despre legăturile lui PATRASCANU cu acest ziarist care era cumnat cu PEPI LEIBOVICI (omul de afaceri al lui XENOPOL), ne relatează şi HARRY BRAUNER în declaraţia sa dela pag.128 mijloc, Vol. I. Este limpede că nu era vorba de note ocazionale, ci de o susţinută campanie de popularizare a lui PATRASCANU, pentru a atrage massele şi în special burghezia de partea lui PATRASCANU (comunist "de treabă" cu care se poate sta de vorbă, "întâi român şi apoi comunist", etc.).

ELENA PATRASCANU relatează în declaraţia dela pag. 117 mijloc Vol.I., modul în care la aniversarea primului 23 August, ANDREI i-a dat gazetarului MASSOFF dela "Jurnalul de dimineaţă" datele asupra pregătirilor şi a săvârşirii actului dela 23 August, fără a comunica acest lucru Partidului.

Vorbind cu PATRASCANU în timp ce se aflau la Băneasa despre această acţiune a lui PATRASCANU, acesta i-a spus (vezi declaraţia dela pag.67 mijloc, Vol.1 ELENA PATRASCANU) că MASSOFF nu va divulga provenienţa interviev-ului

./.

ţinând seama de marele serviciu pe care PATRASCANU i-l făcuse prin lansarea lui ca ziarist politic, căci mai înainte MASOFF nu se ocupase decât de cronici teatrale.

Am pomenit mai sus vorbind despre o metodă proprie a lui PATRASCANU din care trăgeam concluzia că PATRASCANU şi ZILBER au patronat publicarea documentului secret în 1946 la Paris, despre un articol inspirat de PATRASCANU şi apărut în ziarul "Dreptatea". Trădând secretul de Partid şi folosind o metodă politică troţkistă, PATRASCANU i-a cerut lui XENOPOL să-i publice un articol în fiţuica naţional-ţărănistă, cu scopul de a desvălui opiniei publice că în urma discursului dela Cluj, există tendinţa de a-l îndepărta din conducere. ELENA PATRASCANU declară, că el spera că prin acest articol va forţa conducerea să nu ia măsuri împotriva sa. Discutând tot la Băneasa şi despre această chestiune şi mai ales în vremea procesului XENOPOL, PATRASCANU a asigurat-o pe ELENA PATRASCANU, că XENOPOL nu va vorbi despre acest articol, deoarece nu ar avea nici un interes ca să vorbească.

In declaraţia ei din 24 Octombrie 1951, ELENA PATRASCANU dă unele amănunte interesante în legătură cu acest articol:

"PATRASCANU mi-a spus că a avut grije să dea informaţia în aşa fel încât să nu corespundă întocmai adevărului, tocmai pentru a nu da de bănuit de unde ar putea veni această informaţie şi anume (dar nu sunt absolut sigură deoarece n'am citit articolul), numele tov. BODNARAS să fie alăturat de acela al lui PATRASCANU pentru a creia această confuzie. Ca explicaţie pentru faptul lui, el a adus următoarele argumente; deşi exista tendinţa de a-l înlătura, tovarăşilor din conducerea partidului nu le poate conveni faptul că acest lucru este cunoscut partidelor istorice şi prin organele lor întregii opinii publice; Partidului - spunea el - nu-i poate conveni în momentul de faţă (adică atunci în 1945) să recunoască deschis înlăturarea lui, care reprezenta elementul autohton, cu popularitate în toate păturile, - avându-se în vedere sentimentele naţionaliste care aveau atunci un caracter pronunţat chiar în rândul unei părţi a muncitorimii, adică să recunoască deschis preponderenţa influenţei sovietice (rus[e]) în conducerea Partidului".

./.

Această manevră a lui PATRASCANU nu a fost încă confirmată de XENOPOL, care a avut în genere o atitudine negativă în ancheta noastră, deşi el apare ca având un rol de prim plan în asigurarea legăturilor lui PATRASCANU cu burghezia şi cu partidele istorice. Dar faptul că XENOPOL a recunoscut că la rugămintea lui PATRASCANU, i-a trasat lui CARANDINO să înceteze campania de laudă la adresa sa, care îl supărase pe PATRASCANU, faptul că cu ocazia alegerilor din 1946 i-a pus la dispoziţia lui PATRASCANU "cu cea mai mare plăcere", o sumă de o sută milioane lei pe care PATRASCANU nu i-a restituit-o nici până în momentul arestării sale, faptul că prin XENOPOL, MANIU i-a transmis o ofertă de colaborare în acele alegeri, în sensul de a nu-i combate pe prietenii săi "Naţionalişti", că XENOPOL era omul de casă pe care ZILBER afirmă, că îl întâlnea veşnic în casa lui PATRASCANU şi că avea impresia că vine pentru afaceri, cadourile aduse dela Paris lui PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU, care deşi îl califică pe XENOPOL "boier infect" acceptase totuşi dela acesta un împrumut de 2.1/2 milioane pentru finanţarea Teatrului de Păpuşi, toate acestea fac să apară mai mult ca sigură şi publicarea articolului menţionat cu concursul lui XENOPOL.

+

Un alt aspect al acestei atitudini injuste faţă de Partid, apare într'o declaraţie a fostului Prim Procuror-delegat la Cabinetul lui PATRASCANU, JEAN NICOLAU. Acesta arată într'o declaraţie a sa, că imediat după înapoierea sa din străinătate PATRASCANU a dispus rechemarea din provincie a unor magistraţi superiori din Bucuresti, care sabotau regimul şi care fuseseră mutaţi de tov. TEO, în timp ce acesta funcţiona ca ministru interimar la Justiţi

Neavând nici curajul de a recunoaşte deschis această comportare a sa faţă de măsurile luate de un tovarăş din conducerea Partidului, PATRASCANU dovedeşte şi o mare falsitate atunci când în declaraţia sa dela pag. 167, al. Vol.1, arată că următor sugestiei făcute de tov. GHEOR-

./.

GHIU DEJ la Paris, de a-i mulţumi public tov.TEO pentru activitatea desfăşurată timp de 2 luni la Ministerul de Justiţie, l-a vizitat pe acesta imediat după întoarcerea sa dela Paris.

Bine înţeles că PATRASCANU nu pomeneşte aci nimic despre anularea cu nimic justificată - a mutărilor făcute de tov.TEO.

+

O altă metodă nepartinică a lui PATRASCANU redată de MICSA într'o declaraţie aflată în Vol.1 Albastru, PATRASCANU, pag.233 jos:

> "In audienţă la ministru intrau şi solicitanţi a căror rezolvare depindea de alte departamente şi Ministrul intervenea prin procurorii delegaţi în Minister pentru soluţionarea doleanţelor petiţionarilor şi chiar dacă rezultatul era negativ, solicitantul pleca cu mulţumirea că Ministrul Justiţiei a intervenit, spunând că răi sunt ceilalţi dela celelalte departamente".

Am redat acest citat, din care se desprinde această nouă metodă de autopopularizare folosită de PATRASCANU şi de denigrare a unor tovarăşi din alte sectoare de muncă sau alte ministere.

+

In legătură cu publicitatea lucrărilor sale despre care am vorbit la capitolul "Problema naţională", trebuie să mai adăugăm aci un fapt relatat de ZILBER în declaraţia sa aflată la pag.16o, al.3,Bibl.II şi anume, că în Octombrie sau Noembrie 1944, când a apărut "Probleme de Bază", PATRASCANU îi spusese, că cei dela Partid sunt supăraţi că cuprinde lucruri în afară de linie şi că nu a apărut în Editura Partidului. Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să continue a-şi publica lucrările în edituri burgheze şi să menţie erorile iniţiale ca şi cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

./.

In legătură cu aceasta ELENA PATRASCANU declară la pag.118 mijloc, vol.I.:

"O altă atitudine nepartinică a fost dorința lui ANDREI de a-și traduce cărțile în alte limbi fără să întrebe Partidul" etc.

+

Numeroase și felurite sunt aspectele comportării nepartinice a lui PATRASCANU:

ELENA PATRASCANU arată în declarația ei dela pag. 36, al.3, vol.I., că PATRASCANU nu a fost mulțumit de numirea tov.BODNARAS la Ministerul de Externe, așa cum credea el la un moment dat că se va întâmpla. Deși ELENA PATRASCANU adaugă că nu-și amintește ca PATRASCANU să-i fi vorbit despre o uneltire în acest sens la Palat, ZILBER arată în declarația sa din 19 Noembrie 1950, că PATRASCANU l-a sfătuit pe fostul rege să-l șteargă pe BODNARAS de pe lista ministerială.

In declarația ei dela pag.62, vol.I., ELENA PATRASCANU arată, că PATRASCANU aflase dela LENA CONSTANTE unde se ascundea fruntașul național-țărănist general CARLAONT și fusese chiar consultat de LENA CONSTANTE, dacă este cazul să se ascundă mai departe și să nu se prezinte la procesul ce-i fusese inițiat. Despre acest general, HARRY BRAUNER adaugă în declarația sa dela pag.34, al.5, Vol.1, că făcea o politică militantă manistă, intrând în conflict deschis cu comuniștii din Jud.Dolj și că ulterior a fost judecat și condamnat pentru acțiuni subversive.

La pag.173 al.1, intr'un raport asupra discuțiilor cu BETEA din 31 Martie 1950, se dă la iveală un alt fapt care denotă atitudinea injustă a lui PATRASCANU față de Partid.

Astfel BETEA povestește că în timpul alegerilor din 1946, PATRASCANU l-a rugat să întocmească o situație care să dea rezultatul real al alegerilor. După dispoziția lui PATRASCANU, BETEA a refuzat apoi să arate această situație reală unui tovarăș dela C.C., care venise să vadă cum merg treburile.

./.

La pag. 6, al.3,vol.III, BETEA explică motivul acestei dispoziții a lui PATRASCANU, care se temea să arate Partidului adevărata situație și anume că PATRASCANU nu se bucura de o popularitate deosebită., ceeace nu diminuiază din comportarea nepartinică a lui PATRASCANU. Aceasta, contând probabil pe o popularitate accentuată a sa, în urma acțiunilor demagogice desfășurate de "băieții" săi și contând pe atitudinea sa naționalistă,spera că va obține o mare majoritate de voturi ceeace îl va evidenția în raport cu ceilalți conducători ai Partidului nostru. De aceia dăduse dispoziție lui BETEA, ca acesta să nu arate situația reală care i-ar fi știrbit poziția sa de "intelectual", "român" și așa mai departe.

In declarația dela pag.1o3, vol.I, HARRI BRAUNER declară, că atunci când își construia vila dela Snagov, PATRASCANU spunea, că se gândește să scrie o istorie adevărată a României, prezentând real evenimentele, ca un document pentru posteritate și se gândea la o ascunzătoare pentru maniscrise la Snagov. Ulterior a renunțat,deoarece exista riscul ca persoana de meserie care trebuia să construiască această ascunzătoare să o și deconspire.

Faptul este confirmat de LENA CONSTANTE, care la pag. 1o6 al.3, vol.2, arată că documentele pe care PATRASCANU i le-a dat în păstrare erau în vederea unei lucrări pe care se gândea să o scrie și care urma să conție o serie de ironii istorice intitulate "Despre 23 August și după".

Tot LENA CONSTANTE arată la pag.37 vol.V., că ELENA PATRASCANU i-a arătat locul unde amenajase o ascunzătoare, când separase apartamentul în care stăteau.Ascunzătoarea se afla în biroul lui PATRASCANU în colțul din stânga, sau al bibliotecii.

CALMANOVICI arată în declarația sa dela pag.119 final Vol.I.,că aflase dela NEUMAN CAROL, un bun prieten al lui ZILBER, respectiv dela PATRASCANU, că în C.C. ar exista două grupe. Acest svon face parte din seria svonurilor ce circulau prin PATRASCANU și clica lui, cu intenția de a face greutăți Partidului.

./.

HUPENIAN fostul său şef de cabinet redă o serie de atitudini nepartinice ale lui PATRASCANU.

Astfel: PATRASCANU i-a spus în două rânduri despre nişte referate cerute de C.C.:"uite-te de ce se ţin acum, parcă eu n'am altă treabă" şi nu le-a dat curs.

JEAN NICOLAU arată, că manifestându-şi dorinţa de a se încadra în Partid faţă de PATRASCANU, acesta i-a răspuns încruntat şi tăios, să nu se intereseze de asemenea chestiuni şi să-şi facă datoria mai departe, arătând prin aceasta un accentuat dispreţ pentru magistraţii încadraţi în mistica de partid.

PATRASCANU spunea în legătură cu sancţionarea sabotorilor, că Statul este mai câştigat încasând amenzi decât închizând pe făptaşi.

PATRASCANU a tăinuit pe criminalul de război DANULESCU, sfătuindu-l prin RATIU, să nu se prezinte la proces. Deasemenea l-a ajutat pe RATIU să camufleze averea acestuia spre a o feri de trecerea în patrimoniul Statului şi i-a înlesnit închirierea pe timp de doi ani a locuinţei în care stătea RATIU şi care aparţinea lui DANULESCU.

In legătură cu aceasta RATIU ANTON arată, că l-a întrebat pe PATRASCANU în primăvara 1947 dacă DANULESCU să se prezinte la proces şi acesta i-a răspuns să nu se prezinte şi să-i aducă acasă un memoriu în această chestiune.

DISCUTII ANTIPARTINICE

Deşi PATRASCANU nu a recunoscut cu ocazia confruntării cu HARRY BRAUNER cele afirmate de acesta şi anume, că în casa sa ar fi fost " o atmosferă de bârfeală şi cafenea", numeroase sunt declaraţiile existente la dosar, din care rezultă că această atmosferă a existat într' adevăr.

Insuşi PATRASCANU mărturiseşte în declaraţia sa din 7 Aprilie 1951, că dacă ZILBER a fost spion în slujba americanilor, el putea folosi în acest scop eşirile sale

antipartinice pe care le-a avut faţă de acesta.

La pag.159 al. 2 Vol.I, PATRASCANU declară:

"Faţă de prietenii personali ca BETEA, ZILBER, LENA CONSTANTE şi TOROSSIAN - deşi de cinstea lor personală nu m'am îndoit niciodată - mi-am permis atitudini şi manifestări care dăunau Partidului, aşa cum am arătat mai sus".

"Mai mult, am cultivat aceste prietenii care ofereau atmosfera călduţă a laudei şi admiraţiei şi care constituiau un suport personal pentru neplăcerile pe care le suferearn în Partid. Deşi toţi aceştia erau membrii de Partid, dar ar fi să mint dacă aş spune că nu-mi dădeam seama de şubrezenia acestei calităţi a lor. La alegerea prietenilor personali era aceiaşi totală lipsă de vigilenţă şi de atenţie, pe care eu ca membru al C.C. nu-mi era permis să o am".

Ceeace caracterizează poziţia adoptată de PATRASCANU în anchetă, pe care s'a menţinut încă dela primele cercetări şi până astăzi, diferenţiindu-l de toţi ceilalţi arestaţi din această problemă, este încăpăţânarea cu care a refuzat în absolut toate împrejurările, să dea exemple concrete ale comportării sale nepartinice şi antisovietice. In această privinţă la pag.219, Vol.I, PATRASCANU declară:

"Cu ocazia acestei nemulţumiri am afirmat că am pronunţat expresii sau fraze care au dăunat Partidului şi autorităţii conducerii lui. Dar încă odată afirm, dacă voiesc să rămân în cadrul unei expuneri care să corespundă adevărului, eu nu pot reconstitui aceste expresii sau fraze, oricâtă osteneală mi-aşi da".

Pentru a-şi menţine această poziţie PATRASCANU este gata să-şi asume orice vină, numai să nu fie obligat să dea în mod concret acele expresii sau fraze pe care nu le poate reconstitui "oricâtă osteneală şi-ar da".

La pag. 184 al.ultim, Vol.I, PATRASCANU declară:

"Faptul că nu-mi pot aminti formele de manifestare ale acestor eşiri ale mele faţă de oameni ca BELU sau LENA, nu micşorează cu nimic vina mea sau existenţa acestor manifestări".

Explicaţia acestei atitudini este destul de simplă. Din toate clevetirile, bârfelile, manifestările sale duşmănoase, PATRASCANU a refuzat sistematic să citeze vreun exemplu concret, de teama ca odată pornit pe această pantă să fie silit în anchetă să recunoască toate manifestările sale arătate de cei care au făcut parte din clica lui.

De aceea PATRASCANU nu a reprodus nicăeri niciuna din numeroasele conversaţii cu ZILBER, pe care PATRASCANU l-a ţinut în curent cu discuţiile din Biroul Politic (BRAUNER lo2 jos, Vol.1) sau cu întrevederea secretă dintre membrii Biroului Politic şi tovl.VASILESCHI pe care - fără îndoială - ZILBER le-a transmis mai departe agenturilor americano-engleze. Despre aceste discuţii PATRASCANU declară la pag. 49 sus, Vol.1, cu intenţia vizibilă de a menţine confuzia, următoarele:

> "......n'am avut niciodată impresia că asupra problemelor mari BELU ZILBER are o altă atitudine sau alte păreri decât ale noastre, ale partidului sau ale guvernului. Deci obiect de discuţii contradictorii nu a existat. De aceia este şi atât de greu să refac aceste conversaţii cu BELU ZILBER".

Dacă poate fi adevărat că nu au existat discuţii contradictorii între PATRASCANU şi ZILBER, aceasta este numai în sensul că ambii erau de acord în a critica şi defăima regimul, pe conducătorii Partidului nostru şi acţiunile lor. Iar în ce priveşte greutatea de a reface subiectul conversaţiilor cu ZILBER BELU, explicaţia nu poate fi alta decât teama de a se contrazice cu cele declarate de ZILBER privitor la atitudinea antipartinică, antisovietică şi antiguvernamentală a ambilor parteneri.

In această situaţie am trebuit să recurgem la declaraţiile celorlalţi arestaţi, pentru a se putea exemplifica multiplele forme de manifestări şi discuţii antipartinice ale lui PATRASCANU.

./.

Astfel:

Din memoriul adresat de tov.GRIGORE PREOTEASA Secretariatului C.C. al P.M.R. la 27 Februarie 1948 aflat la pag.29o Vol.I Albastru PATRASCANU, rezultă că PATRASCANU l-a chemat la Ministerul Justiției "pentru a-și da seama (PREOTEASA) pe ce lume se găsește" în care scop l-a pus în curent că : el PATRASCANU este supus unei acțiuni de izolare și îndepărtare dela conducerea Partidului, că tovarășii MAURER și BODNARAS împiedică o explicație clară între el și tov.GHEORGHIU DEJ, că tov.ANA este "mâncată" de tov.MAURER și alții, că la Conferința P.C.R. se urmărea ca el să nu intre nici în C.C., ci să fie numai supleant, etc.

După cum se vede PATRASCANU deconspira în modul acesta ușuratic o serie de chestiuni ce constituiau secrete de Partid și care se refereau la discuțiile ce aveau loc în sânul Biroului Politic al Comitetului Central. Intenția cu care PATRASCANU comitea aceste grave indiscreții era desigur câștigarea simpatiei Tov.PREOTEASA și atragerea lui într'o fracțiune la care este cert că PATRASCANU a început a reflecta încă de îndată după 23 August 1944.

Din declarația lui XENOPOL RADU cu data de 26 Aprilie 1951, rezultă că PATRASCANU i s'a plâns și acestuia că nu se prea înțelege cu tovarășii dela Partid; de data aceasta PATRASCANU nu mai are nici măcar scuza de a fi vorbit cu un membru de Partid, activist ilegal ca în cazul tov.PREOTEASA, ci cu un om căruia PATRASCANU îi spunea față de ZILBER "afacerist scârbos", iar ELENA PATRASCANU "boier infect".

In declarația sa dela pag.223 sus Bibl.II, declară:

> "In această privință, PATRASCANU a jucat un rol decisiv. Atâta mi-a vorbit de rău pe membrii C.C. și atâta îi ura, încât aveam o adevărată fobie de str.Eliza Filipescu".

Față de HUPENIAN, fostul său Sef de Cabinet, PATRASCANU afirma că "cei dela C.C.sunt furioși pe el că îi ocolește și nu se duce să-și strice burta pe la mesele lor"

./.

Despre tov.TEO, PATRASCANU s'a exprimat în fața lui RUPENIAN într'o împrejurare, - dând dovadă de aceeași ușurință și spirit nepartinic - că "are un cap patrat și ăsta, parcă ar fi jandarm".

TOROSSIAN confirmă și el unele manifestări dușmănoase ale lui PATRASCANU față de tov. GHEORGHIU DEJ, CONSTANTINESCU -IASI și AGIU, în prezența lui TOROSSIAN.

In fața lui TOROSSIAN, PATRASCANU și-a manifestat supărarea că tov.ANA a venit în fruntea Ministerului de Externe.

In discuțiile ce avea cu PATRASCANU, acesta îl informa despre situația lui și acuzațiile ce i se aduc; tot lui i se plângea PATRASCANU că "lui nu i se spune nimic" și că " nu știe dacă mai este sau nu membru în Biroul Politic".

LENA CONSTANTE arată în declarația ei dela pag. 59 mijloc, Vol. 3, că deși PATRASCANU critica pe ceilalți tovarăși din C.C. pentru luxul cu care se înconjoară, totuși a început să-și construiască o vilă la Snagov despre care nu se poate spune că este prea modestă.

Iar la pag.43 mijloc, Vol.2, LENA arată că lui PATRASCANU îi plăcea să stea de vorbă cu ZILBER și să-l audă făcând spirite și ironii la adresa Partidului.

\+

\+ \+

MANIFESTARI SI ACTIUNI ANTISOVIETICE
ALE LUI PATRASCANU

In afară de cele desvoltate pe larg în capitolul "Concepțiile politice ale lui PATRASCANU", mai avem aci de adăugat unele manifestări care complectează tabloul comportării anti-sovietice a lui PATRASCANU isvorâtă din convingerile sale reacționare și net anti-sovietice.-

Astfel de față cu TOROSIAN, PATRASCANU și ZILBER susțineau că stabilirea prețurilor din 1938, în Convenția de Armistițiu era inadmisibilă și însemna o sarcină prea grea pentru țară (1o5 Biblioraf TOROSIAN).-

In declarația sa din 28 Iulie 1951, BRAUNER arată că PATRASCANU își exprima părerea că vom fi nevoiți să introducem cultura sovietică, fiind nevoiți să renunțăm la bunurile sau la cuceririle culturii apusene. In aceiași declarație BRAUNER afirma, că ori de câte ori BELU ZILBER se afla de față și defăima Uniunea Sovietică criticând-o sub toate aspectele, niciodată PATRASCANU nu l-a contrazis, ci prin atitudinea lui se asocia la părerile lui ZILBER.

LENA CONSTANTE arată în declarația ei dela pag. 1 mijloc Vol.3, că PATRASCANU a vorbit de față cu ea în mai multe rânduri de pericolul anexiunii țării noastre la Uniunea Sovietică. Iar la pag. 72 Vol 5, LENA CONSTANTE afirmă, că PATRASCANU susținea că în urma desființării partidelor, numai prezența regelui în țară ne mai despărțea de anexiune la Uniunea Sovietică.-

\+

\+ \+

./.

ACTIUNI ANTIPARTINICE ALE LUI ZILBER

Spre deosebire de PATRASCANU, cu toate rezervele sale în ce privește problemele esențiale ale anchetei noastre, - și în special în cele privitoare la actele de trădare și spionaj săvârșite de el, ZILBER a dat numeroase cazuri concrete în care s'a comportat dușmănos și antipartinic.-

Acțiunile sale de acest gen, au ca premiză sentimentele sale ostile față de regim. Singur mărturisește în declarația sa dela pag. 226 mijloc, Biblioraft 2, că între 6 Martie și August 1945 " a fost dușman și a întreprins acțiuni".

Ca și PATRASCANU, ZILBER era lăudat în cotidianele partidelor istorice "Dreptatea" și "Liberalul", deoarece arată ZILBER în declarația sa dela pag. 24, al 3, dosar 2, "dușmanii înțelegeau mai bine rolul elementelor demobilizante care nu văd în fiecare acțiune decât părțile negative"

ZILBER recunoaște că în mod conștient a indus în eroare partidul și pe tov.PETEA, asupra discuțiilor avute cu MADISON, ROBERTS și alți străini. (263 Bibl. II ZILBER). Singur se recunoaște vinovat"de înșelare, trădarea partidului și sabotarea politicii acestuia în legătură cu spionii imperialismului american, bancherii români și cu MIHAIL HOHENZOLLERN" (265 sus Bibl.II).

ZILBER a știut că CHRISTU se întâlnea în secret încă din 1945,cu spionul englez MASTERSON și nu a anunțat Partidul, insistând chiar pentru delegarea lui CHRISTU la Conferința Păcii. Tot astfel cunoștea legăturile lui CHRISTU cu GAFENCU și CRETZIANU, fără a le aduce la cunoștință Partidului.

Intr'o discuție cu ETHRIDGE, reprezentant al Americii în țara noastră, i-a destăinuit acestuia, că Guvernul GROZA nu are sprijinul majorității populației.

BRAUNER arată în declarația sa la pag.45 mijloc Vol 1 că pe când funcționa ca delegat al Partidului la C.E.C.,

ZILBER a refuzat creditele solicitate de Partid, ridiculizând public aceste cereri cu argumentul:" Ce, ăştia sunt banii tatii ca să dispun de ei cum vor cei dela Partid ?".- Astfel, pe de o parte ZILBER făcea jocul partidelor reacţionare reprezentate pe acea vreme şi ele în Consiliul de Administraţie C.E.C.; pe de altă parte, paralel cu refuzul Partidului, ZILBER dădea credite prietenilor săi personali, ca Ing. LUPAS (care a defalcat o parte din acest împrumut pentru PATRASCANU) şi împărţea comisioanele luate de diverşi misiţi pentru acordarea unor împrumuturi.-

In legătură cu acest capitol, ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei dela pag. 11, al.5, vol.I , că ZILBER se sfătuia cu PATRASCANU pentru acordarea de împrumuturi ale C.E.C-ului şi confirmă refuzul lui ZILBER de a satisface cererile de împrumut ale Partidului.-

-CAIMACOVICI EMIL arată în declaraţia sa dela pag. 12o, Vol. I, că ZILBER utiliza în conferinţele pe care le-a ţinut în 1945 la Fundaţie şi în 1947 la Sindicatul Ziariştilor, diverse formulări nemarxiste, dintre care unele foarte supărătoare.

In ce priveşte munca strict conspirativă pe care ZILBER a avut sarcina din partea unui organ de informaţii să o ducă, ZILBER nu a manifestat nici un scrupul în a o populariza cu desconsiderarea totală intereselor acelui organ.

Astfel, la pag. 134 Bibl.II, ZILBER însuşi recunoaşte, că i-a spus LENEI CONSTANTE după excluderea sa din Partid că lucrează cu Ruşii.

Cu PATRASCANU, ZILBER vorbea în mod curent despre această muncă a sa şi i-a recomandat chiar pe unul din oamenii cu care lucra pentru un organ sovietic de informaţii (PATRASCANU Vol.I.pag.3, al.4).

ELENA PATRASCANU confirmă, că ZILBER îi vorbea lui PATRASCANU despre legăturile sale cu reprezentanţii sovietici sau cu care lucra la Comisia de Control Sovietic, prezentându-i chiar pe colonel SMIRNOV (pag.12 jos Vol.4).

./.

Iar la pag.11, al.2, Vol.4, ELENA PATRASCANU arată, că ZILBER vorbea ferindu-se de ea, de legăturile lui cu câţiva sovietici şi membrii de Partid care lucrau pe linia Serviciului de Informaţii Sovietic, din care îşi aminteşte numele unui oarecare MISA.-

-Din declaraţia lui ZILBER dela pag.218 sus Bibl.II, căpătăm confirmarea colaborării lui ZILBER la cărţile lui PATRASCANU. Astfel, ZILBER arată aci în mod indirect că l-a şters pe NEAGU din lucrarea lui PATRASCANU "Problemele de Bază", unde era denunţat de PATRASCANU, deşi ZILBER era conştient că NEAGU (fostul Ministru de Finanţe antonescian) era după propria expresie a lui ZILBER "o lichea sinistră".

-ZILBER i-a arătat lui PATRASCANU o fotografie obţinută dela prietenul său ZARIFOPOL, în care tov. ANA era înfăţişată printr'un truc fotografic în chip deformat, făcând haz de această fotografie, care ulterior a apărut în revista americană "Life", probabil cu sprijinul prietenilor lui ZILBER şi PATRASCANU (Decl.ZILBER 14 Noembrie 1950).-

-La pag.225 jos Bibl.II, ZILBER mărturiseşte că a intervenit la PATRASCANU pentru Generalul STEFLEA criminal de război, care era arestat la domiciliu, obţinând aprobarea pentru el de a pleca undeva. La fel, a intervenit şi pentru prietenul său MIRCEA VULCANESCU, fost demnitar antonescian.-

-In August 1945, ZILBER i-a sugerat lui POGONEANU ideia, de a cere expulzarea tov. ANA şi LUCA ca fiind cetăţeni sovietici.

Aceste acţiuni antipartinice ale lui ZILBER, adăugate la cele care au fost arătate în desvoltarea capitolelor precedente, arată cât de legată a fost activitatea lui ZILBER, de aceia a lui PATRASCANU şi întăresc convingerea noastră, că ambii au uneltit în mod permanent şi sistematic întrebuinţând cele mai variate metode: dela calomnierea şi criticarea conducătorilor noştrii şi până

./.

la acţiunile propriu zise de trădare şi spionaj.

De aci şi teama lui ZILBER de a fi implicat într'un proces alături de PATRASCANU. Astfel la pag.331 jos Bibl.II, redând o discuţie cu MARGULES în arestul Securităţii şi analizând care puteau fi cauzele arestării sale, ZILBER declară:"Si din nou am revenit la ipoteza PATRASCANU", vrând să spună prin aceasta, că se gândea la posibilitatea că s'ar putea să fi fost arestat pentru colaborarea sa la acţiunile lui PATRASCANU. Pentru a deruta însă ancheta, ZILBER care în acel timp nu fusese încă cercetat în legătură cu PATRASCANU, adaugă:" Da, dar cu habar nu am ce a făcut PATRASCANU".

In acelaş sens, MARGULES în declaraţia sa aflată la pag.32 jos,Dos.2 ZILBER, arată că ZILBER şi-a exprimat permanent teama să nu fie implicat cu PATRASCANU sau de a nu fi deportat împreună cu acesta. Iar la pag.614 bis, Bibl.1 ZILBER, MARGULES adaugă:" Cea mai mare frică a lui ZILBER nu era pentru apariţia lui într'un proces, ci apariţia lui într'un proces în care ar fi fost implicat şi PATRASCANU".

Pentru a dezorienta ancheta şi a da o explicaţie a acţiunilor şi manifestărilor sale duşmănoase care să se îndepărteze cât mai mult de învinuirea de trădare - pe care ZILBER a ocolit-o cu tenacitate în cursul cercetării, ZILBER şi-a construit o apărare, invocând o dedublare sufletească provenită din originea sa socială şi legăturile pe care le-a avut prin profesiunea sa.

Astfel, la pag.262 Bibl.II, ZILBER arată:

> "Duşman în suflet şi prieten în vorbe,- cu capul rătăceam în Partid, dar cu sufletul eram solidar cu reacţionarii în mediul cărora trăisem 15 ani (VISOIANU,VUICANESCU,MADGEARU,NEAGU,etc)".

La pag.82 jos Bibl.I., ZILBER dă o altă explicaţie similară:

./.

"Aci viaţa mea depindea de burghezia românească şi nu de proletariatul român. Teoretic, credeam necesară dictatura proletariatului, dar practic, -fără să mi-o mărturisesc, doream o democraţie parlamentară, nu ca punct de trecere spre socialism, ci ca o formă politică de lungă durată".

Pentru acest program politic ZILBER nu a şovăit să întrebuinţeze cele mai perfide metode pentru a lovi în unitatea Partidului şi a combate măsurile regimului nostru. Singur mărturiseşte la pag. 263, Bibl.II:

"De atunci şi până în toamna 1945, atitudinea şi acţiunea mea,ţine de crimă şi demenţă".

DISCUTII ANTIPARTINICE ZILBER

Deşi acestea au fost în mare parte redate în expunerea noastră, socotim necesar a mai menţiona şi următoarele:

La pag.25 al.4,dosar 2, ZILBER arată, că faţă de tov.CAROL NEUMAN, soţia lui şi alte persoane, s'a exprimat vorbind despre tov. GHEORGHE GHEORGHIU DEJ:

"Proletariatul român să aştepte până ce GHITA şi-o lua bacalaureatul curs seral.NEUMAN a râs,iar soţia mea m'a acuzat că mă ţiu de mahalagisme".
"Mai târziu am repetat însă această expresie faţă de tovarăşii dela Institut şi faţă de PATRASCANU".

Cu asemenea şoapte otrăvite,ZILBER a urmărit cu perseverenţă să descrediteze pe conducătorii noştrii ca şi cum - cu toate titlurile universitare pe care le avea - el nu a putut să-şi însuşească banii Partidului, să fie agent în slujba vechei Siguranţe, să trădeze organizaţia de spionaj din care făcea parte şi să ducă o intensă activitate de spionaj în slujba stăpânilor săi americani şi englezi.

./.

Dându-şi seama de toate acestea, ZILBER se grăbeşte să recunoască în declaraţia sa dela pag.25,dosar 2, o serie de "greşeli" din care spicuim: lipsa de grije faţă de interesele Partidului, acţiuni în interes personal fără învoirea Partidului, obiectivism, alegerea drumurilor mai uşoare, uşurinţă în vorbă, discreditarea conducătorilor Partidului, critică în timpul acţiunii şi faţă de cine nu trebuia.-

ELENA PATRASCANU arată, că la 24 Februarie 1945 PATRASCANU şi ZILBER comentau că nu s'a tras întâi dela Palat (pag.lo jos bibl.1).

BRAUNER declară la pag.36 mijloc, Vol.1 :

> "Este adevărat că cel care mai cu seamă menţinea o asemenea atmosferă era BELU ZILBER, care critica uneori în gura mare diferite acte de guvernământ. Ţin să menţionez că la aceste discuţii nu participam niciodată activ.- Imi aduc aminte de pildă şi sunt sigur că nu dela început ci după o anumită perioadă,PATRASCANU s'a exprimat despre tov.ANA PAUKER numind-o "TANTI ANA" aşa zisă ca o glumă".

LENA CONSTANTE arată la pag.4 jos Vol.II, vorbind tot despre ZILBER:

> "Critica tovarăşii veniţi din Uniune,care au încălecat pe cei din ţară. E nemulţumit de atitudinea Uniunii Sovietice faţă de România,cu despăgubirile . . . . Critică pe tov. GHEORGHE GHEORGHIU DEJ şi pe toţi ceilalţi,prin cuvinte de ironie şi glume".

In declaraţia sa dela pag.15o sus Vol.I Albastru PATRASCANU, RATIU declară:

> "Mergem la BELU ZILBER, el mereu vorbea de un război anglo-american şi râdea (? ? ?) de măsurile pe care le luau organele de Partid în legătură cu problemele economice. Spunea că ne aşteaptă o foamete, că numai americanii ne pot salva de foamete......ZILBER avea foarte rar păreri bune în legătură cu politica Partidului".

./.

MANIFESTARI SI ACTIUNI ANTISOVIETICE ZILBER

Numeroase au fost și ieșirile antisovietice ale lui ZILBER și ele vădesc ura nemărginită și neînțelegerea totală a stărilor de lucruri din Uniunea Sovietică.

In această privință, ZILBER era - după cum arată chiar el în declarația sa dela pag. 220 jos Bibl.II., "extrem de receptiv pentru orice știre antisovietică".Chiar dacă cei întorși din Uniune îi dădeau unele lămuriri asupra vieții de acolo, el căuta după cum arată HARRI BRAUNER în declarația sa din 17 August 1951 Vol.IV pag.48, - să răstălmăcească informațiile ce le primea, interpretându-le și dându-le un nou caracter dușmănos.

In aceiași declarație a sa BRAUNER relatează vizita pe care i-a făcut-o lui ZILBER, împreună cu PUIU PERAHIM care venise cu Armata Roșie ca colaborator la "Grai Nou". Cu acea ocazie BELU ZILBER a pus în așa fel problemele, defăimând realitățile din Uniune și manifestând atâta ură și vrăjmășie la adresa Uniunii Sovietice, încât la plecare PERAHIM s'a exprimat indignat de atitudinea lui ZILBER: "Asemenea oameni trebuiesc împușcați".

ZILBER populariza în toate ocaziile că în Uniune domnește un regim terorist, polițist, că deportările de populații întregi sunt frecvente, că au fost reînființate caste privilegiate (numai militarii ar avea dreptul să-și trimită copiii la Academia Militară), că nu poate fi vorba de eftenirea prețurilor și desființarea cartelelor în Uniune, ci dimpotrivă traiul devine din ce în ce mai greu, etc.

La pag.227 jos Bibl.II, ZILBER mărturisește că la Paris, în timpul Conferinței, a avut o eșire violentă față de reacționarul SAUVRY, MARGOLIN și alții, între cari și comunistul GAYMAN-VIDAL, pornită din vechea sa aversiune față de politica URSS. Din cauza acestei aversiuni, - explică ZILBER în altă declarație a sa la pag. 269 Bibl.II, provenită din impresia pe care i-au lăsat-o procesele din Moscova din 1936-37, el nu a plecat în 1940 în URSS.

./.

De aceia adaugă el "în cursul evenimentelor interne din România, doream ca desfăşurarea lor să nu urmeze cursul rapid dorit de Partid şi nici nu-l credeam posibil".

Cu astfel de premize este deci clar că explicaţiile de ordin psihologic pe care le dă ZILBER pentru justificarea acţiunilor sale duşmănoase faţă de Partid şi de Uniunea Sovietică, constituiesc un simplu camuflaj şi că atât el cât şi PATRASCANU vor trebui să renunţe la atitudinea avută până în prezent în anchetă şi să mărturisească toate acţiunile lor, în aşa fel, încât ele să corespundă conformaţiei lor antipartinice şi antisovietice dovedită prin propriile lor declaraţii şi confirmată prin numeroasele declaraţii la care ne-am referit.

+

+ +

AFACERI, TRAFIC, INTERVENTII

Am menţionat în cursul expunerii noastre unele nereguli şi atmosfera de corupţie şi imoralitate a grupului PATRASCANU, în frunte cu PATRASCANU şi ZILBER.- In acest capitol vom reda cazurile mai importante de afaceri, trafic de valută, intervenţii, numiri etc., care arată gradul de descompunere al întregului lot şi sub acest aspect.-

Ca şi asupra celorlalte probleme ridicate în anchetă, PATRASCANU a ascuns cu încăpăţânare adevărul asupra cazurilor ce vom relata în continuare ; explicaţia acestei atitudini o găsim în faptul că afacerile şi întreaga comportare a lui PATRASCANU nu cadrau deloc cu poziţia de mare doctrinar politic comunist pe care şi-o aroga. Recunoaşterea lor dela începutul anchetei ar fi determinat "dezumflarea" acestei atitudini, ceeace nu-i putea conveni lui PATRASCANU care nu a cedat decât în faţa probelor, menţinându-se totuşi asupra unor puncte în poziţia de negare.-

In declaraţia sa din 17 Aprilie 1951 - Dosar copie pag.36, PATRASCANU arată că în Februarie 1947, a primit dela XENOPOL un plic închis destinat pentru un anume RULETA; în drum spre Paris, părându-i-se suspect acest plic, PATRASCANU l-a deschis şi a găsit în el circa 30.000 dolari.- PATRASCANU pretinde că a refuzat să dea plicul destinatarului şi l-a adus înapoi în ţară, restituindu-l prin RUPENIAN lui XENOPOL, căruia i-a interzis să mai vină în casă.- Fiind întrebat dece nu l-a dat pe mâna Parchetului,PATRASCANU arată că serviciile aduse Mişcării de XENOPOL, îndreptăţeau acest gest de iertare din partea sa.-

XENOPOL arată în declaraţia sa dela 18 Febr.1950 pag.8 dosar XENOPOL, că l-a rugat pe PATRASCANU cu ocazia plecării acestuia în străinătate, să ia cu el o sumă de 20.000 franci elveţieni pentru a fi remişi unei prietene la Paris.- PATRASCANU a refuzat şi XENOPOL declară că nu a mai insistat.-

Uitând complect de această susţinere a sa, XENOPOL arată în declaraţia sa din 28 Sept.1951 că francii elveţieni erau destinaţi unui anume LITTMAN, căruia îi datora o sumă de bani pentru nişte automobile şi că plicul în care se găseau aceşti franci elveţieni i-a fost restituit prin şeful

./.

de Cabinet al lui PATRASCANU, câteva zile după predarea plicului, astfel că era convins că PATRASCANU a deschis plicul înainte de plecarea sa din Bucureşti.-

Iar în declaraţia sa din 5 Mai 1951, XENOPOL declară că plicul pe care personal i l-a dus lui PATRASCANU la începutul lunei Februarie 1947, i-a fost restituit în aceiaş zi sau a doua zi, în orice caz înainte de plecarea lui PATRASCANU la Paris.-

Dovadă că PATRASCANU minte când afirmă că i-a interzis lui XENOPOL să mai vină în casa lui, este că faptul s'a petrecut în Februarie 1947, iar XENOPOL în declaraţia sa din 2o Febr.195o pag.5 Dosar 4o, arată că din Iunie până în Decembrie 1947 a fost în contact cu PATRASCANU pentru afacerea "Creditul Minier".-

Dovada că plicul a ajuns la Paris ne-o dă TOROSSIAN care în declaraţia sa la pag.7 mijloc Bibl., arată că PATRASCANU a deschis plicul la Paris în faţa sa şi constatând că erau dolari a spus că nu va remite plicul.-

Toate aceste numeroase contraziceri nu lasă nicio îndoială că plicul a fost luat de PATRASCANU la Paris şi predat titularului, iar cele declarate de PATRASCANU şi XENOPOL sunt rezultatul unei înţelegeri prealabile arestării, sau - date fiind numeroasele nepotriviri - unei înţelegeri tacite a ambilor de a induce în eroare ancheta.-

In acest sens mai pledează şi faptul că din declaraţiile date de alţi arestaţi, în această problemă, rezultă că acest transport ilegal de valută nu este izolat şi că PATRASCANU a mai dus şi în alte ocazii valori şi aur cu el în străinătate.-

Astfel ELENA PATRASCANU declară la pag.96 jos Vol.I. că înaintea unei plecări în străinătate a lor, RUPENIAN i-a adus lui PATRASCANU un plic şi un pachet trimis de BOGOSIAN lui TOROSSIAN, conţinând aur şi valută.-

In legătură cu aceasta, RUPENIAN arată la pag.323 Bibl. că era vorba de un săculeţ cu piese de aur care cântărea aprox.2 Kgr. şi un plic de circa 2o/25 cm.şi gros de 3-4 cm., pe care le-a dus acasă la PATRASCANU, care în faţa lui le-a pus într'una din valize.-

Iar la pag.295 sus Bibl., RUPENIAN adaugă :

"După câtva timp după ce am luat dela BOGOSIAN aurul și valutele pe care le-am dat lui PATRASCANU, BOGOSIAN m'a rugat să-i trimit la Paris lui TOROSSIAN, o notiță cuprinzând contul lucrărilor trimise. Mi-a dat acest cont pe care, pentru a-l putea trimite, l-am copiat pe o bucățică mică de hârtie, pe care am pus-o în spatele unei fotografii de a unei nepoțele, iar deasupra am lipit o hârtie cât fotografia.- Pe hârtie am scris salutări ca din partea nepoțelei și în loc de semnătură am scris pe turcește să se uite în spatele fotografiei și astfel să dea de cont".-

Este drept că în declarația sa din 3 Nov.1950, RUPENIAN a revenit asupra unei declarații anterioare a sa arătând că BOGOSIAN i-a trimis lui PATRASCANU cele de mai sus, iar nu PATRASCANU l-a trimis pe el la BOGOSIAN, dar aceasta nu schimbă cu nimic faptul arătat de noi că PATRASCANU a acceptat și a transportat efectiv săculețul și plicul - ceeace duc la concluzia că nu a refuzat nici plicul trimis de XENOPOL căruia singur mărturisește că îi era îndatorat pentru serviciile aduse de el.- Intelegând gravitatea faptului față de poziția și funcțiunea sa, PATRASCANU a negat atât faptul în sine cât și că ar fi cunoscut o persoană cu numele BOGOSIAN, aceasta probabil fiindcă știa că BOGOSIAN este fugit în străinătate.- Dar și aici PATRASCANU minte deoarece TOROSSIAN arată că PATRASCANU s'a întâlnit cu acest BOGOSIAN în locuința sa.-

După cum se vede în chestiile de bani și afaceri, PATRASCANU s'a comportat ca orice politician burghez care odată ajuns la putere crede că legile țării sunt făcute numai pentru "prostime" și că în situația lui totul îi era permis.-

Dintr'o declarație a ELENEI PATRASCANU la pag.50 jos Vol.I, rezultă că PATRASCANU îi datora lui TOROSSIAN o sumă de bani din care i-a restituit o parte sau toată suma în monezi de aur, atunci când TOROSSIAN aștepta în București răspunsul Ministrului de Externe.-

La pag.81 final Bibl.II, ZILBER arată că în cursul anului 1946, i-a împrumutat lui PATRASCANU în mai multe rânduri sume de bani, pe care i le înapoia după câteva zile.- Odată i-a trimis o asemenea sumă de bani prin RUPENIAN, care a rămas în mașină, iar banii i-au fost aduși sus de agentul TUDOSE.- ZILBER nu recunoaște însă că PATRASCANU i-ar fi

trimis vreodată un fişic cu aur, deşi pentru a da acest răspuns, el a cerut şi obţinut la anchetă un răgaz de gândire.-

Dar în declaraţia sa dela pag.139 jos Bibl., RUPENIAN declară că cu acea ocazie i-a dus lui ZILBER un fişic cu aur pe care l-a trimis cu şoferul, deoarece avea o criză de ulcer şi nu putea urca personal.- Pentru aceasta a fost certat de PATRASCANU a doua zi, probabil în urma relatărilor lui ZILBER.-

Se înţelege deci că ZILBER era alarmat, deoarece era vorba de un fişic cu aur, căci dacă erau bani, puteau fi puşi într'un plic în care şoferul nu putea şti dacă se află acte sau bani.-

Un alt fapt caracteristic pentru lipsa de scrupule a lui PATRASCANU este acela arătat de ZILBER la pag.232 Bibl.II şi anume că a acceptat un împrumut de loo milioane lei din banii luaţi de ing.LUPAS, prietenul lui ZILBER, dela CEC, pentru a-şi termina vila la Snagov.-

Prin urmare PATRASCANU care critica luxul de care pretindea că se înconjoară alţi tovarăşi din Comitetul Central, lua cu împrumut dela ing.LUPAS o sumă de bani pentru a-şi termina vila dela Snagov, iar banii proveneau dela CEC, unde ZILBER respingea cererile de credit ale Partidului pe motiv că nu sunt banii tatălui său şi nu poate face ce vrea cu ei (şi aceasta în urma consultării cu PATRASCANU).-

Probabil că fiind obligat pentru acest împrumut faţă de ing.LUPAS, PATRASCANU a acceptat să intervină pentru unchiul acestuia G-ralul STEFLEA, pe care ZILBER îl califică în declaraţia sa (pag.225 jos Bibl.II) de "criminal de război şi bestie hitleristă", care fiind arestat la domiciliu, cerea să i se aprobe să plece undeva să se caute, deoarece era bolnav [redacted], permisiune pe care STEFLEA a obţinut-o.

ZILBER recunoaşte deasemeni în declaraţia sa din 28 Aprilie 1951, o serie de afaceri făcute cu TOROSSIAN, M. SEBASTIAN şi alţii.- TOROSSIAN a fost omul de afaceri al lui ZILBER în chestia vaporului lui PANDULIS.- Cu aceiaş totală lipsă de scrupule, ZILBER s'a dedat oricărui gen de afaceri, trafic de influenţă, a încasat comisioane din împrumuturi obţinute la CEC etc.-

. / .

198

In chestiunea schimburilor de valută, sau a ascunderii unor valute, înainte de arestarea sa, PATRASCANU a negat categoric aceste fapte ca și faptul că ar fi posedat vreodată sume în valută străină sau în aur.-

Cercetările au stabilit însă că PATRASCANU a trimis în repetate rânduri lui TOROSSIAN la Paris, diferite plicuri cu valută prin avionul de Paris și în special prin pilotul MAX MANOILESCU, care deaceea era văzut destul de des în Cabinetul lui PATRASCANU dela Ministerul Justiției.-

După Rezoluția din 1948, așteptându-se la o percheziție domiciliară, PATRASCANU trimite prin soția sa LENA CONSTANTE, pentru a fi ascunse următoarele obiecte :

O fotografie care reprezenta pe MANIU, TITEL PETRESCU, BRATIAN împreună cu Tov.VASINSKY, un document dactilografiat semnat ALDEA, cartea lui TROTKI "Mein Leben", o carte a lui PISHANOV despre TOLSTOI, 5o monezi aur, 6.ooo franci elvețieni și un teanc de valori sovietice.-

In declarația sa la pag.135 Vol.II, PATRASCANU recunoaște că a schimbat prin TOROSSIAN, cu ocazia vizitei în Elveția în vara anului 1946, 15o.ooo franci francezi cu 2.ooo fr.elvețieni, care îi trebuiau ca cheltueli de călătorie.

In fața probelor survenite prin cercetarea celorlalți arestați și prin perchezițiile efectuate la părinții LENEI CONSTANTE, PATRASCANU revine asupra declarațiilor sale negative inițiale, arătând următoarele :

> "La cererea anchetatorului, declar că am mințit în ceeace privește toate schimburile, în ceeace privește valuta și monezile de aur, schimburi făcute prin TOROSSIAN, RUPENIAN, prin LENA CONSTANTE, tot așa declar că le-am ascuns, deși am fost întrebat de mai multe ori concret și anume dacă am schimbat valută prin TOROSSIAN am răspuns incomplect, tot așa am fost întrebat dacă am făcut schimb prin RUPENIAN, am negat total acest lucru, tot așa am fost întrebat dacă am făcut aceste schimburi prin LENA CONSTANTE sau prin tatăl ei, am negat că am făcut prin LENA CONSTANTE, după cum am negat și faptul că am dat în păstrare sau ca să ascundă LENEI CONSTANTE, suma de 6.ooo franci elvețieni și 5o monezi aur, lo dolari și câteva titluri de împrumut în ruble".-

Am reprodus citatul acesta lung, spre a arăta ce fel de declarații se pot obține dela PATRASCANU, atunci când avem probe.-

./.

Poziția banditească a lui PATRASCANU poate fi clintită numai având probe și cum în general acestea au fost destul de sărace în problema noastră, ele trebuiesc înlocuite cu o perfectă cunoaștere a întregului material rezultat din toate fazele anchetei, care s'au succedat până în prezent cum și a întregului istoric al problemei.-

Indiferent de afirmațiile făcute până în prezent în declarațiile ce au fost date, avem convingerea că prin exploatarea întregului material și a contradicțiilor care în mare parte au fost arătate în expunerea noastră, absolut toți arestații vor sfârși prin a-și mărturisi activitatea lor trădătoare și dușmănoasă regimului.-

In străinătate PATRASCANU l-a folosit în repetate rânduri pe TOROSSIAN pentru a-i schimba valorile pe care le avea în valută forte sau în aur.- Aceste sume de bani proveneau - după cum arată PATRASCANU, din vânzarea cărților sale și din "economiile" pe care le făcea atunci când pleca în diferite delegații în străinătate.-

ELENA PATRASCANU declară (pag.96 sus Vol.I) că l-a auzit pe PATRASCANU discutând cu TOROSSIAN și a înțeles că BOGOSIAN schimba aur atât pentru TOROSSIAN, cât și prin acesta pentru PATRASCANU.-

La pag.225 Bibl., RUPENIAN declară :

> "La sfârșitul anului 1946, am fost chemat la telefon de către PATRASCANU să mă duc imediat la Președinția Consiliului unde era Consiliul.- Am plecat în acel moment și am ajuns imediat la Președinție.- Aici am arătat că am fost chemat urgent de PATRASCANU. L-au anunțat și acesta a ieșit din Consiliu și m'a luat într'un mic Cabinet unde mi-a comunicat că în Consiliul din aceiaș zi, din propunerea lui ALEXANDRINI, Ministru de Finanțe de pe acea vreme, s'a hotărât baterea a un milion monezi de aur comemorative.
> Mi-a spus că imediat ce acest lucru va fi public cunoscut, prețul monezilor va scădea vertiginos, așa că neapărat să vândă aurul pe care-l are acasă și după ce scad prețurile la monezi, cu suma realizată după ele să poată să cumpere o cantitate de monezi mai mare etc."

Intre afirmația inițială atât de categorică a lui PATRASCANU că nu a deținut niciodată aur sau valută străină și cele arătate de RUPENIAN în acest ultim citat, este o distanță care ne arată clar pe de o parte la ce murdării se preta PATRASCANU care nu evita să desconspire o operațiune financiară hotărâtă în Consiliul de Miniștri,pentru

a-şi salva o diferenţă oarecare din averea sa, iar pe de altă parte complecta falsitate a lui PATRASCANU în anchetă, care se află de fapt pe linia pe care a păstrat-o întotdeauna în raporturile sale cu Partidul.-

Si LENA CONSTANTE a recunoscut în declaraţia dela pag.95, 114, 115, 147 şi 165 Vol.I., serviciile pe care i le-a făcut lui PATRASCANU, schimbând pentru el şi ascunzând valută şi documente.- Idem HARRY BRAUNER în declaraţiile sale dela pag.44 al.3 Vol.I şi pag.15o al.1 Vol.I., precizând în plus că fotografia menţionată mai sus pe care se află şi tov.VASINSKI a fost distrusă de LENA CONSTANTE, în camera unde locuia BRÀUNER la Institutul de Folclor.-

\+

\+ \+

In alte declaraţii sunt cuprinse dovezi ale numeroaselor intervenţii pe care PATRASCANU le-a făcut pentru a favoriza clica care îl înconjura.-

Astfel ELENA PATRASCANU declară că plecarea în străinătate a lui XENOPOL şi a secretarei lui (în realitate omul de afaceri al lui XENOPOL) PEPI LEIBOVICI s'a făcut prin intervenţia lui PATRASCANU.- Pentru acest serviciu ea adaugă că au primit dela aceştia cadou două tăvi de argint şi o ştofă,-

ELENA PATRASCANU mai arată că la stăruinţele LENEI CONSTANTE, PATRASCANU a intervenit pentru GROSSMAN (GROZEA) care era judecat ca criminal de răsboi pentru activitatea sa la Centrala Evreilor, primind şi de data aceasta un cadou.- In sfârşit ea arată că PATRASCANU a intervenit pentru o doamnă RIBAROL, care fiind percheziţionată pe aerodrom când a părăsit ţara, a fost prinsă cu valută.-

RUPENIAN vorbeşte despre o intervenţie făcută de el la PATRASCANU în favoarea unui frate medic al lui RATIU ANTON, care se pare că a făcut politică legionară.- PATRASCANU a mai intervenit în favoarea unui Maior CIOBANU.- RUPENIAN mai arată că PATRASCANU graţia deseori pe cei condamnaţi pentru sabotaj în urma intervenţiilor făcute de familiile acestora sau de avocaţi.- De multe ori admitea comutarea pedepsei cu închisoarea în amendă, micşorând astfel

. / .

puterea de constrângere a legii, mai ales că măsurile fiind aplicate negustorimii, aceştia suportau fără greutate amenzile.- PATRASCANU a intervenit deasemeni pentru uşurarea situaţiei criminalilor de războî ale căror familii veneau mereu în audienţă.- RUPENIAN citează chiar cazul soţiei unui General (al cărui nume nu şi-l aduce aminte) criminal de război, care venea foarte des în audienţă.-

GOLOPENTIA i-a vorbit deasemeni lui PATRASCANU despre cazurile MIRCEA VULCANESCU şi PETRE NAMOIANU, foşti ambii Subsecretari de Stat pe timpul lui ANTONESCU; nu rezultă însă în ce au constat şi ce rezultate au avut demersurile lui PATRASCANU.-

La fel XENOPOL arată că i-a cerut lui PATRASCANU în 1946, să intervină pentru consilierii de Curte MOSCU şi VIDRASCU pentru a nu fi mutaţi în provincie şi pentru un alt consilier din Sibiu care voia să rămână pe loc.- Este sigur că PATRASCANU a satisfăcut aceste cereri, deoarece XENOPOL arată că PATRASCANU şi-a notat numele acestora.-

Dealtfel într'un referat aflat la pag.35o mijloc Bibl. TOROSSIAN, se arată că TOROSSIAN a traficat intens în timpul epurării magistraţilor, scăpând mulţi magistraţi dela epurare şi fiind serios răsplătit.- Tot aci se adaugă că aceasta poate fi o explicaţie pentru faptul că TOROSSIAN a putut în primele zile după instalarea sa la Paris să-şi comande în America un Buick în valoare de 1.5oo.ooo franci,uimind lumea cu luxul şi cheltuelile sale.-

Este evident că aceste intervenţii nu au putut fi făcute fără sprijinul direct al lui PATRASCANU, după cum nu este exclus - date fiind raporturile ce existau între ei - ca aceasta să fie o explicaţie a provenienţei numeroaselor sume de bani şi monezi de aur mânuite de PATRASCANU şi TOROSSIAN şi despre care am vorbit mai sus.-

Amestecul lui PATRASCANU în diferitele relaţiuni ale instanţelor judecătoreşti este pe larg ilustrat în declaraţiile lui JEAN NICOLAU fostul procuror general delegat la Cabinetul lui PATRASCANU, din care se poate vedea aceiaş lipsă de principialitate şi practicarea unui favoritism care nu avea nimic comun cu morala şi interesele Partidului nostru.-

./.

- In chestiunea masacrelor dela Iaşi, dispunându-se o nouă instrucţie la Parchetul General, PATRASCANU nu a exprimat cu acea ocazie nicio recomandaţie specială pentru accelerarea mersului anchetei şi nici nu a arătat vreun interes deosebit pentru această cauză.-

In schimb, tot cu această ocazie, PATRASCANU a cerut să se întocmească un referat în care să se examineze în special situaţia Colonelului LUPU şi a G-ralului STAVRESCU pe care îi considera nevinovaţi şi urmând a fi scoşi din cauză.- Cu ocazia judecării procesului la sfârşitul lui Maiu 1948 (după plecarea lui PATRASCANU dela Minister), aceştia nu numai că nu au fost scoşi din cauză, dar au căpătat din contră pedepse maxime exemplare.-

- La stăruinţa lui PATRASCANU a fost scos din cauză şi pus în libertate Dr.C.WEISBUCH care fusese arestat în toamna anului 1947 după stabilizare cu ocazia schimbului oficial de bani dela acea vreme, fiind acuzat de operaţiuni nepermise.- Personal a cerut legătura telefonică cu Galaţii în raza căruia se găsea procesul şi a dat dispoziţiunile de mai sus.-

- Intr'un conflict al unui cumnat al avocatului DIAMANDI GHECIU - prieten intim cu PATRASCANU - cu Comitetul de fabrică şi cu muncitorii unei mari industrii petrolifere, PATRASCANU a dat dispoziţiuni ca acesta să fie pus imediat în libertate, fapt care s'a şi întâmplat.-

- La stăruinţele a două doamne care se interesau de situaţia criminalului de război JACK LEON, urmărind o revizuire a procesului, PATRASCANU i-a dat dispoziţii lui JEAN NICOLAU să se ocupe cu această situaţie; totuşi, revizuirea încercată a fost respinsă ca inadmisibilă faţă de dovezile care existau împotriva susnumitului.-

In 1947, BEREA NICOLAE a venit în numele lui PATRASCANU, într'o chestiune privitoare la un fost gazetar POPA criminal de război, condamnat la 20 ani sau muncă silnică pe viaţă şi aflat în recurs, stăruind pentru schimbarea soluţiei.- Procesul s'a judecat la mai multe termene, iar judecătorii populari nu voiau să achite cu niciun preţ pe acest POPA, voind să-i menţină în orice caz o parte din pedeapsă.-

./.

- La Secția I-a a Tribunalului, fiind pe rol un dosar ce privea pe fostul ministru EUGEN TITEANU pentru niște fraude săvârșite, PATRASCANU a dat dispozițiuni de urgentarea termenului, judecarea cauzei și achitarea inculpatului de mai sus.-

- La Secția V-a a Tribunalului în care era implicată MARIA ANTONESCU pentru înstrăinarea obiectelor și mobilierului dela Legația Sovietică, PATRASCANU a dat dispozițiuni pentru închiderea acestui proces.-

- PATRASCANU l-a servit pe GUTA STEINBERG în legătură cu marele proces de sabotaj în care erau implicați conducătorii Soc."Titan, Nădrag, Călan" și care stăruia pentru punerea în libertate a lui LAURIAN SACHELARESCU.-

- Cu ocazia judecării recursului criminalilor de războI din lotul CANCICOV, PATRASCANU a chemat la Minister pe președintele completului de judecată pentru a-i da instrucțiuni în legătură cu sentința ce trebuia să fie dată.- In acelaș timp președintele POPOVICI primise dispoziții dela primul președinte al Curții C.STERE, să se pronunțe în spiritul dosarului și să aducă o decizie exemplară, ceeace s'a și întâmplat.- In această afacere PATRASCANU dorea o ameliorare a situației lui FINTESCU și a altor acuzați.-

- PATRASCANU s'a opus la trimiterea în judecată a lui C.DOCAN fost Consilier la Casație și fost ministru al Justiției sub ANTONESCU și intervenea prompt oridecâte ori numitul era expus arestării.-

- In 1946 ARISTIDE BLANK a fost ajutat de PATRASCANU să-și recupereze patrimoniul său, făcând în acest scop o lege specială care a fost redactată de DAVID.-

- Aflând la începutul anului 1947 că un ajutor de judecător anume IEUCUTIA a fost prins în flagrant delict de luare de mită, PATRASCANU a telefonat imediat fostului ministru național-țărănist IEUCUTIA, interesându-se dacă nu este cumva fratele său.-

- O doamnă E.MARCOVICI, prietenă intimă a lui PATRASCANU, a fost ajutată de acesta care a intervenit chiar la VINOGRADOV pentru a salva stocul de mărfuri al fostului magazin german "Cadeca", care aparținea acestei doamne, în sensul de a nu preda aceste mărfuri.-

- PATRASCANU l-a numit pe LAURENTIU PREOTESCU consilier la Curtea de Casaţie şi l-a ajutat să se transfere dela Universitatea din Iaşi la cea din Bucureşti, deşi acesta a fost trimis de ANTONESCU ca preşedintele Curţii din Chişinău pentru organizarea Justiţiei din Basarabia.-

- Cu ocazia aplicării legii epuraţiei în sectorul Justiţiei, Comisia prezidată de PATRASCANU a menţinut în postul de preşedinte şi procuror general al Curţii de Casaţie pe COMAN NEGOESCU care era unul din cei mai credincioşi şi mai de bază stâlpi ai regimului antonescian.-

+

+ +

Profitând de faptul că a fost delegat de Partid în Comisia de numire în diplomaţie şi bucurându-se de sprijinul total al lui TATARASCU, pentru motive care le-am analizat mai sus, PATRASCANU intervine şi obţine numirea în diverse posturi a unor persoane fără a se preocupa de trecutul lor şi de măsura în care corespundeau cerinţelor Partidului.- Au fost numiţi în modul acesta : STOILOV la Paris, BARBU ZEVEDEI la Londra, VIOLETA ZUBCOV [redacted] suspect de spionaj BRETZEL) la legaţia din Washington, TOROSSIAN consul la Paris.-

Au mai intervenit după cum arată PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU : COCA MEZINCESCU, colaboratoare la radio Londra şi IOSEFINE LAZAR o nepoată a lui FRANASOVICI, pentru a fi numită la Legaţia noastră din Londra, dar din dosar nu rezultă ce urmare a dat PATRASCANU acestor cereri.-

Dintr'o declaraţie a lui ZILBER aflată la pag.2 jos Bibl., rezultă că ZILBER i-a vorbit lui PATRASCANU despre Gh.CONSTANTINESCU şi acesta l-a numit Consilier la Londra, [redacted]

Tot ZILBER i-a recomandat lui PATRASCANU pentru a fi numit în diplomaţie pe PAUL VLASOPOL; nici în acest caz nu rezultă dacă acesta a fost numit şi poziţia pe care a avut-o.

Cu excepţia lui MOISIL şi STOILOV, care deşi nu mai funcţionează la posturile arătate, au răspuns Guvernului nostru, ceilalţi s'au dovedit a fi elemente duşmănoase

./.

regimului nostru rămânând în străinătate.- Răspunderea pentru aceste numiri îi revine lui PATRASCANU, care şi în acest domeniu se preocupa să găsească oameni care să servească interesele şi ambiţiile sale.-

Vorbind despre numirea lui ZEVEDEI la Londra, PATRASCANU arată că Tov.CHISINEVSCHI sau altcineva i-a vorbit despre o anumită chestiune din trecutul lui ZEVEDEI, dar nu a comunicat aceasta socotind că Serviciul Secret va verifica conştiincios datele asupra celor propuşi.- Cu obişnuita sa ipocrizie, PATRASCANU se face a uita că avea datoria ca membru al Biroului Politic al C.C. şi delegat în Comisia de numiri să ajute Serviciul Secret, căci probabil în acest scop i-a vorbit Tov.CHISINEVSCHI, ştiindu-l că lucrează la numirile în diplomaţie.-

Aceiaş uşurinţă - desigur interesată - o manifesta PATRASCANU şi la numirea VIOLETEI ZUBCOV.- Astfel HARRI BRAUNER a arătat cu ocazia confruntării cu PATRASCANU că,deşi pe când se afla pe vasul sub pavilion românesc care o ducea la Washington, VIOLETA ZUBCOV a defăimat în discuţii regimul nostru democratic şi deşi PATRASCANU a aflat despre aceste critici ale ei, nu a luat nicio măsură, ceeace PATRASCANU recunoaşte, pretextând însă că era vorba de simple bârfeli.-

\+

\+ \+

205 bis

FUGA DIN TARA

In chestiunea planurilor şi a preparativelor de fugă din ţară,din declaraţiile lui PATRASCANU rezultă următoarele

Incă în August 1946,VISOIANU i-a propus în numele lui SCHUYLER să plece în Statele Unite,propunere pe care PATRASCANU o refuză fără a aduce la cunoştinţă Partidului.

In vara anului 1947,la Praga,cu ocazia întâlnirii dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS,aceştia discută despre posibilitatea fugii lui PATRASCANU în străinătate şi NICOL GROSS oferă sprijinul său în acest scop.

Inainte de plecarea sa la Congresul Internaţional al Juriştilor din Bruxelles,BETEA i-a sugerat să nu se mai întoarcă în ţară,dată fiind situaţia grea pe care o avea în Partid în acel moment. PATRASCANU acceptă propunerea lui BETEA,stabilind cu acesta ca în cazul când se hotărăşte să rămână la Bruxelles,va da un telefon,fixând şi o parolă în acest scop.

In toamna anului 1947,BETEA revine cu propunerea de fugă,de data aceasta cu un avion care făcea cursa regulată la Arad,punctul terminus urmând a fi Noua Zeelandă.Cu acest avion urmau să mai plece în afară de PATRASCANU şi BETEA,MAX MANOLESCU,MANUILA şi alţii.-

Bagajele fugarilor urmau să fie trimise peste graniţă prin intermediul americanilor. Acest plan de fugă a fost zădărnicit prin arestarea întâmplătoare a lui MAX MANOLESCU în împrejurări cunoscute din sintezele precedente.-

In Februarie 1948,TOROSSIAN îi propune şi el plecarea "pe o cale sigură". Astfel de propuneri a mai primit din partea lui LUCIA FLICHER,EDITH MARCOVICI,etc.

In ceeace priveşte propunerile de fugă făcute de BETEA PATRASCANU declară că deşi nu avea intenţia să plece,a acceptat totuşi de formă propunerile lui BETEA,pentrucă vroia să scape de el şi această cale i se părea cea mai favorabilă.Nu a denunţat pe nimeni,deoarece PATRASCANU punea aceste propuneri pe seama "grijii pe care o aveau faţă de el".

Declaraţiile lui PATRASCANU în legătură cu această învinuire,au denaturat în mod intenţionat faptele în sensul că el nu ar fi organizat efectiv nimic în scopul de a fugi,că nu se gândea la fugă,că urmărea numai să scape de BETEA,care îi devenise incomod prin stăruinţele şi devotamentul său.-

Studierea întregului material existent,dovedeşte însă dimpotrivă - după cum vom încerca să dovedim în citatele ce urmează - că PATRASCANU a fost preocupat în mod intens de gândul fugii din ţară,că i-a dat mandat lui BETEA să se ocupe de pregătirile în vederea fugii,că nu i-a denunţat pe BETEA şi pe MANUILA,deoarece conta pe convingerile naţionaliste ale acestora şi pe legăturile în special ale celui din urmă în străinătate,care constituiau o garanţie pentru PATRASCANU.-

Astfel:

Materialul existent ne arată insistenţele pe care le-a depus BETEA pentru a-l convinge pe PATRASCANU să fugă din ţară.

La pag.16 al.3 vol.1,LUCREŢIU PATRASCANU declară:

> "De alegeri însă - totuşi - şi ca urmare a acestor informaţii şi mai ales pentrucă BETEA reprezenta tocmai un trecut de care după conversaţiile cu tov.GHEORGHIU la sfârşitul lui 1946 am vrut să mă lepăd,am salutat cu bucurie propunerea pe care BETEA mi-a făcut-o,de a le obţine lui şi altor patru (RATIU,POPESCU,PAVEL şi RETEGAN), o bursă în străinătate.Atunci s'a pus pentru mine prima oară problema că aşi putea scăpa de BETEA şi de cei pe care el mi-i înfăţişa ca devotaţii mei (sau admiratorii mei),recompensându-l şi de serviciile făcute până atunci".

In vol.1 la pag.18 al.3,PATRASCANU declară:

> "Când (BETEA) a revenit din nou pentru un ultim apel anunţându-mi că plecarea va fi peste trei zile şi că este încă timpul să mă hotărăsc, atunci i-am răspuns că voi pleca,argumentele lui convingându-mă".

Privitor la aceeaş problemă,tot în vol.1 la pag.19 jos, PATRASCANU declară:

> "Voesc să revin asupra plecării dela Bruxelles.Câteva zile înaintea plecării a venit BETEA cred întâi la Minister,apoi acasă şi a încercat să mă convingă tot pe chestia situaţiei mele f[illegible] în Partid şi a atmosferii făcută în jurul meu,să rămân în străinătate...Ca să scap de insistenţele lui, - atunci eu fiind şi convins că în adevăr în primul rând se gândeşte că viaţa mea este în pericol,nu am voit nici să-i descurajez devotamentul pe care mi-l arăta,astfel i-am spus că mă voi gândi şi dacă mă hotărăsc îi voi telefona dela Bruxelles".

./.

După cum se vede din citatele date, este vorba aci de o acţiune stăruitoare de convingere a lui PATRASCANU de către BETEA, iar nu de o acceptare din partea lui PATRASCANU pentru motivele arătate.-

Intr'adevăr, dacă BETEA reprezenta un trecut de care PATRASCANU vroia să se lepede în urma discuţiilor avute cu tov. GHEORGHIU DEJ, şi a hotărârii luată de el de a-şi revizui atitudinea faţă de tovarăşii din Biroul Politic şi în general faţă de Partid, nu se poate înţelege dece PATRASCANU a acceptat - fie chiar şi de formă - propunerea lui BETEA de a rămâne la Bruxelles şi ulterior pe aceia de a fugi în străinătate.- Era doar foarte uşor de prevăzut că BETEA - căutând să organizeze această plecare - va intra în legătură cu unele persoane şi astfel se va produce o oarecare vâlvă în jurul acestei plecări care va compromite această ultimă "încercare" a lui PATRASCANU, de a normaliza raporturile cu Partidul.-

La pag.77 jos din vol.1 albastru, PATRASCANU, într'un extras dintr'o declaraţie a lui BETEA, acesta din urmă arată care a fost reacţia lui PATRASCANU la prima propunere făcută de BETEA de a pleca împreună cu MANUILA în străinătate:

> "Ii spun că ar exista posibilităţi de plecare cu un avion şi că odată cu dânsul ar pleca şi dr. MANUILA. A tăcut încruntat mai multe clipe şi mi-a răspuns: "amice BETEA, cred că ceeace mi-ai spus, mi-ai spus dintr'o prietenie nechibzuită, dar dintr'o prietenie. Voi încerca să uit. Să ştii însă pentru totdeauna că oricâte neînţelegeri aşi avea cu tovarăşii de Partid, aici îmi este locul şi aici rămân. Intre o lume şi alta alegerea îmi este deplin făcută. Din chiar certurile cu tovarăşii mei iese lumină. Dealtfel dacă nu ai avea din când în când goluri de inteligenţă: n'am avut atâtea ocazii cu plecările în străinătate, etc.... să laşi departe pentru totdeauna astfel de gânduri, pentrucă o prietenie care poate duce împotriva Partidului şi a intereselor clasei muncitoare este nu numai murdară ci şi criminală".

Această pretinsă declaraţie a lui PATRASCANU la propunerile făcute de BETEA, nu este confirmată de PATRASCANU şi poartă pecetea stilului umflat şi confuz al lui BETEA. Dar chiar dacă ar fi adevărată - şi acesta este motivul pentru care am dat acest citat, ea arată că PATRASCANU a avut ezitări şi că s'a hotărât în mod complect conştient să accepte propunerea lui BETEA care a revenit după 2-3 zile insistând din nou ca PATRASCANU să plece.-

./.

Intenţia lui PATRASCANU de a pleca din ţară şi lupta lui BETEA pentru a-l convinge cu argumentele sale că este cazul să fugă,reies mai evident din unele declaraţii ale lui BETEA şi anume:

La pag.14o al.2 din vol.1 BETEA,acesta declară:

"A fost mult până să-l conving să plece,pe urmă m'a lăsat pe mine. Avea mare încredere".

Se vede deci că BETEA a depus o mare stăruinţă spre a-l convinge pe PATRASCANU,astfel că nu a fost vorba nici un moment de simulare a acceptării din partea lui PATRASCANU şi acceptarea a fost rezultatul străduinţelor lui BETEA de a-l convinge că viaţa îi este în pericol.Aceiaş ideie se desprinde şi din declaraţia lui BETEA din 29 Noembrie 1951 şi anume:

"Dr.MANUILA era din ce în ce mai grăbit,mai ales că - simptom - dl.BODNARAS nu-l mai primea. Dl.BODNARAS avea o bună părere despre MANUILA, spre deosebire de dl.PATRASCANU,care a esitat o vreme să plece în acelaş avion cu dl.MANUILA".

Exprimându-se că PATRASCANU "a ezitat o vreme",BETEA înţelege prin aceasta că PATRASCANU a şovăit la început dar în cele din urmă faţă de insistenţele şi argumentele lui BETEA a cedat hotărându-se însfârşit să plece.-

La pag.167 al.3 din vol.1 BETEA,acesta declară:

"PATRASCANU venise din Belgia şi de acum se gândea serios la fugă,pentrucă asta era ultima salvare.Totuşi,ANDREI nu era consecvent: oscila între ideia de a fugi cu orice preţ pentrucă altfel nu se putea şi de a mai rămâne să vedem ce om face".-

iar la pag.7 din vol.1 BETEA,acesta declară:

"Dl.PATRASCANU se decidea însă şi iar revenea şi iar se decidea până când s'a hotărât (scoatea uneori că pericolul nu este atât de mare şi că trebue să mai aşteptăm să vadă dacă nu se mai ivesc şi alte semne mai ameninţătoare)".

Apare deci cu claritate lupta dusă de BETEA pentru a-l convinge pe PATRASCANU,ceeace exclude dela început ideia că PATRASCANU a acceptat această propunere numai de formă.-

Dar argumentele deduse din însăşi declaraţiile lui PATRASCANU ca şi ale celorlalţi reţinuţi cu care se dovedeşte fără nici o îndoială că acceptarea lui PATRASCANU nu era numai

./.

formală, sunt foarte numeroase după cum se va vedea din citatele ce urmează.

La pag.177 al.1 din vol.1 PATRASCANU, acesta declară:

> "Plecarea mea la Bruxelles s'a hotărât de către Biroul Politic la începutul lunei Iunie 1947. Cred că cu o zi înainte de plecare, fiind la Minister la prânz şi luând dispoziţii în vederea lucrărilor care urmau să se facă în lipsa mea, a venit BETEA. Nu-mi amintesc dacă eu i-am spus de informaţia pe care mi-o comunicase ANA ceva mai înainte, că deja se svoneşte în oraş că plec să nu mă mai întorc, şi el s'a legat de această informaţie, sau că el a deschis direct vorba că ar fi bine, dată fiind situaţia mea şi primejdiile care mă pândesc, să rămân la Bruxelles, - fapt este că atunci mi-a vorbit prima oară de acest lucru".-

Din acest citat se poate vedea care erau adevăratele raporturi dintre PATRASCANU şi BETEA, dacă un zvon ca acesta comunicat lui de către tov.ANA cu care era coleg în Biroul Politic, putea fi transmis cu atâta uşurinţă de către PATRASCANU lui BETEA. Dacă BETEA ar fi fost pentru PATRASCANU - aşa cum a încercat să-l prezinte în anchetă - un om neserios de care vroia să se descotorosească în orice mod şi acesta ar fi fost motivul pentru care a acceptat propunerea de plecare, cu siguranţă că PATRASCANU nu l-ar mai fi considerat pe BETEA confidentul său şi nu l-ar fi pus în curent cu un astfel de zvon. Faptul că îi spune aceasta este dimpotrivă o dovadă că BETEA reprezenta pentru PATRASCANU o speranţă de viitor şi că planurile acestuia de a-l trece în străinătate erau reale şi PATRASCANU conta pe ele.-

La pag.160 din vol.II albastru PATRASCANU, acesta declară:

> "După plecarea lui BETEA am început să mă gândesc la legăturile lui BETEA cu MANUILA pe care mi le-a ascuns şi unde mă antrenează şi pe mine, prin simplul fapt al legăturilor mele cu BETEA... Stiam că cu toată supărarea acuzată de refuzul meu, va reveni cu propunerea lui. Atunci pentru a rupe radical şi cu BETEA şi cu toată banda lui, am hotărât să-l fac pe BETEA să creadă că sunt gata de astădată să-i urmez sugestiile şi să plec împreună cu el şi cu toţi ai lui cu avionul de care spunea că dispune".-

Dacă după propunerile de fugă ale lui BETEA din Octombrie 1947, PATRASCANU şi-a dat seama că acesta vrea să-l antre-

neze alături de MANUILA pe care pretinde că îl detesta, normal era - şi orice om cu bun simţ ar fi procedat la fel - să-l denunţe pe BETEA. Dar acest lucru PATRASCANU nu îl dorea. O dovadă despre aceasta o constitue faptul că deşi PATRASCANU se aştepta ca BETEA să revie cu propunerea lui, având deci răgazul de a judeca "la rece", i-a răspuns totuşi lui BETEA când acesta a revenit după 2-3 zile, că acceptă să plece chiar în compania lui MANUILA, despre care ştia în mod cert că este o unealtă a reacţiunii.-

Explicaţia acestei acceptări ne-o dă BETEA, în declaraţia dela pag.26 al.2 vol.1:

> "Este adevărat că în afară de aceste lucruri, dl.dr.SABIN MANUILA mi-a communicat că are informaţiile sale, că Partidul Comunist vrea să elimine orice urmă de a actului dela 23 August, pentru ca acest act să nu mai amintească de istorici. Deci este inevitabil ca dl.PATRASCANU să fie găsit vinovat şi eliminat".

Se vede deci că hotărârea lui BETEA de a pregăti fuga în străinătate a lui PATRASCANU alături de MANUILA, nu este întâmplătoare ci ea are ca punct de plecare discuţia avută cu MANUILA asupra perspectivelor lui PATRASCANU de a fi "în mod inevitabil eliminat prin lupta Partidului". Propunerea de fugă împreună cu MANUILA făcută lui PATRASCANU nu se referea deci numai la întâmplarea că MANUILA îi ceruse lui BETEA sprijinul pentru a putea fugi din ţară, ci pe acordul ideologic dintre PATRASCANU şi MANUILA asupra perspectivelor ce le aveau, dacă rămâneau în ţară.-

Sentimentul acesta al unui pericol comun l-a făcut pe PATRASCANU să uite de pretinsa sa aversiune pentru MANUILA şi să accepte conştient fuga lui cu MANUILA.-

De aceia probabil BETEA arată în una din declaraţiile sale că MANUILA considera că plecarea lui PATRASCANU împreună cu el va da o lovitură puternică duşmanilor săi, adică tovarăşilor din conducerea Partidului.-

La pag.160 mijloc, acelaş volum, PATRASCANU declară:

> "Nici când am luat hotărârea de a scăpa în acest chip - pe care eu îl socoteam radical - de BETEA şi de oamenii lui, când îi făceam aceste categorice afirmaţii - nici o singură clipă nu m'am gândit să pun în practică cele discutate şi să plec. Când spun: nici o singură clipă, îmi dau seama

ce spun. Stiam că nu mă voi duce la Arad, că tot ceeace am discutat cu BETEA era în vânt și deci în realitate, totul trebuia să se reducă la manevrarea lui BETEA".-

Dacă era vorba să scape radical de BETEA,- deoarece era vorba de un alcoolic și un declasat - PATRASCANU ar fi putut s'o facă prin denunțarea lui, ceeace ar fi prezentat pentru PATRASCANU avantajul că nu se mai expunea să devie obiectul unei campanii de zvonuri și constituia un bun început de reabilitare în ochii Partidului, prin demascarea lui MANUILA, care ar fi fost atât de utilă atunci, în acel moment când Partidul avea atâta nevoe de probe împotriva conducerii P.N.T.

La acestea se mai adaugă și următorul argument: de unde putea conta PATRASCANU pe reușita plecării clandestine organizată de BETEA, când aci nu era exclus să fie amestecat și un provocator și când exista precedentul destul de recent al fugii conducătorilor național țărăniști, dela Tămădău.-

Prin urmare această posibilitate de a scăpa de BETEA nu era deloc sigură și normal ar fi fost ca PATRASCANU să se gândească la o altă soluție dacă în realitate el nu ar fi reflectat în mod serios să plece împreună cu BETEA și cu ceilalți din grup.-

Acest argument este cu atât mai valabil cu cât în acel moment PATRASCANU pretinde că era convins că muncind cu sârguință și elan la realizarea reformei justiției, va câștiga din nou încrederea Partidului, care - după cum afirma chiar PATRASCANU - "a suferit grave scăderi" pentru toate abaterile și greșelile sale față de Partid.-

La pag.438 mijloc, din bibliorafttul PATRASCANU, într'un extras al discuțiilor pe care le-a avut cu anchetatorul său în timp ce se afla bolnav, BETEA declară:

"Eu știu că întotdeauna atunci când discutam cu ANDREI referitor la plecare, el zicea că ține cu orice preț să mergem într'o țară unde să nu putem avea deafaceface cu anglo-americanii. Din cauza aceasta eu am ales Elveția. ANDREI nici nu a vrut să audă. V'am spus dece: nu știu cum de avea el impresia că acolo va fi curățat".-

Astfel cum este relatată discuția, rezultă că între BETEA și PATRASCANU au existat discuții serioase și foarte concrete în legătură cu o eventuală fugă. Dacă s'au preocupat de amănuntele privind locul unde urmau să ajungă, din ce aveau să se întrețină acolo, etc., este indiscutabil că nu poate fi

./.

vorba de o acceptare formală a plecării "pentru a-l manevra pe BETEA".

Insfârşit la pagina 103 mijloc din vol.1 albastru, PATRASCANU,într'o declaraţie a sa, BETEA declară:

"Mă aflam la d-sa acasă (la PATRASCANU într'una din după amiezi: nu-mi mai aduc aminte ce am început să discutăm.Stiu însă că fără o tranziţie exterioară mi-a spus:"Stii că s'ar putea să nu mă mai întorc"."Ei,adică Partidul - au adoptat acum un alt sistem,mă izolează ca şi când n'aşi fi,cine ştie unde poate duce asta.Nu este însă decis...Trei erau motivele - voi reveni dealtfel - împotriva unei rămâneri în străinătate: 1).Că fie şi indirect ar blama regimul politic actual din România. 2).Că nu este atât de sigur că îi este periclitată viaţa.3).Că dânsul mai contează pe o înţelegere între Rusia şi anglo-americani, înţelegere care în România i-ar fi favorabilă d-sale ca factor de unire a diverselor partide".-

Dar cel mai clar cu putinţă apare intenţia lui PATRASCANU de a fugi în străinătate,din declaraţiile lui BETEA.

Astfel,la pag.142 sus,vol.1,BETEA,acesta declară:

"In momentul în care (PATRASCANU) şi-a dat seama că fuga rămâne pentru el singura salvare, mi-a dat mână liberă să întreprind cele necesare. Avea totală încredere în mine ca să nu se îndoiască de reuşită".-

La pag.143 al.1 din acelaş volum,în raportul asupra unei discuţii cu BETEA,abonatatorul său arată următoarea afirmaţie a lui BETEA:

"Referitor la locul unde trebuiau să ajungă sau eventual să se stabilească - ANDREI spunea mereu că va evita Elveţia pentrucă acolo are şanse să fie "curăţat".Nu ştiu dece - spunea BETEA - dar ANDREI avea convingerea că acolo va fi curăţat".

La pag.8 al.4 din volumul 1,BETEA declară:

"In orice caz la plecarea cu congresul justiţiei din Belgia,privind pe geam mi-a spus la un moment dat:"s'ar putea să nu mă mai întorc". Am uitat să spun că înainte de aceasta analizaserăm împreună - cred că după ce mi-a dat HERANT TOROSSIAN un telefon - că ANDREI e în pericol - situaţiunea d-sale,socotind şi d-sa şi eu că datorită celor întâmplate sunt destule motive de îngrijorare.Nu mai ştiu dacă înainte sau după congresul din Belgia,mi-a spus că libertatea şi viaţa îi este în pericol.Dacă nu se mai întoarce eu urma

./.

să mă ascund, ştiindu-se relaţiile de prietenie dintre d-sa şi mine".-

Cele declarate mai sus, BETEA le-a menţinut atât la confruntare cât şi în toate fazele cercetării ca şi în ancheta noastră deşi ar fi avut posibilitatea mai ales după desminţirile lui PATRASCANU cu ocazia confruntării, să revie şi să declare contrariul. Este deci fapt cert şi definitiv stabilit că PATRASCANU i-a spus lui BETEA la plecarea în Belgia în 1947, că "poate nu se mai întoarce" şi că în această situaţie BETEA să se ascundă. Tot atât de cert este că PATRASCANU minte atunci când susţine că a acceptat numai de formă propunerea de fugă a lui BETEA, spre a scăpa de el.-

La pag.7 mijloc vol.1, BETEA, acesta declară:

> "Dl. PATRASCANU care spunea că în străinătate nu are pe nimeni, a primit şi bani doar pentru câteva luni, o scrisoare dela GOLOPENTIA căruia îi spusese - pentru un prieten de al său, cred scriitor".

La pag.133 mijloc vol.1 BETEA, se găsesc o serie de declaraţii sau dări de seamă ale discuţiilor pe care anchetatorul le-a avut cu BETEA în timpul bolii sale la finele anului 1949. Deşi incoherente, aceste declaraţii conţin însă unele elemente care au scăpat de sub controlul conştiinţei lui BETEA, tocmai din cauza stării sănătăţii lui şi care nu se poate să nu fie adevărate. Astfel de exemplu, afirmaţia făcută de BETEA la 16 Noembrie 1949, că MAX MANOLESCU trebuia să-l scoată pe ANDREI din ţară, înseamnă de fapt că fuga era stabilită până în cele mai mici amănunte pe care PATRASCANU le cunoştea.-

Că cele arătate mai sus nu sunt simple deducţii ale noastre se vede şi din cele susţinute de BETEA într'o discuţie care a avut loc la 15 Februarie 1950, când fiind întrebat ce urma să facă în străinătate, BETEA declară:

> "Eu nu aveam bani. ANDREI zicea că are doar pentru 2-3 luni, după asta va trebui să muncească".

Dacă BETEA a avut cu PATRASCANU discuţii amănunţite asupra celor ce urmau să facă în străinătate, atunci este sigur că PATRASCANU nu a acceptat numai de formă propunerile lui BETEA ci se gândea în mod serios la această posibilitate. PATRASCANU a avut deasemeni discuţii cu BETEA pe chestia plecării lui ZILBER împreună cu ei după cum se poate vedea în declaraţia dela pagina 144 al.1 vol.1:

./.

"ANDREI îmi spunea că este tare îngrijorat de soarta lui BELU. Se aştepta să fie arestat. L-am întrebat: "Bine dar dece nu vrei să-l luăm dacă este în partid?". Mi-a răspuns că prin firea lui vorbăreaţă ar compromite totul".

Iată dar că discuţiile lui PATRASCANU cu BETEA dovedesc până la evidenţă că PATRASCANU a acceptat ideia plecării, conta pe pregătirile făcute de BETEA şi în nici un caz nu a acceptat numai de formă propunerile sale în speranţa că va scăpa de el.-Această susţinere a lui PATRASCANU se dovedeşte deci - după cum a calificat-o şi ELENA PATRASCANU într'o declaraţie a ei -"copilărească şi nu este de mirare că nu a fost crezut la anchetă".

Dacă PATRASCANU elimina Elveţia din planurile sale de fugă, aceasta înseamnează pe lângă celelalte amănunte de care am pomenit mai sus, că a discutat cu BETEA amănunţit chestiunea plecării care era fapt hotărât şi nu era vorba de nici o simulare. Iar în ce priveşte propunerea lui BETEA ca BELU să plece cu ei, aceasta a fost respinsă de PATRASCANU, deoarece acesta se temea că ZIIBER care este un flecar ar putea să desconspire preparativele de fugă.-

La pag.144 al.1 vol.1, BETEA declară:

"Odată eram de faţă când BELU l-a rugat (pe PATRASCANU) să-l ajute. ANDREI i-a spus că nu se poate: "bine dar ai datoria, ai obligaţia să mă ajuţi, cine vrei să mă ajute?". BELU a plâns de ciudă atunci".-

Din acest citat se poate vedea că dacă PATRASCANU nu înţelegea - din motive de siguranţă -, să-l ajute pe ZIIBER de care îl legau atâtea acţiuni comune înainte şi după 23 August şi o prietenie atât de veche, cu atât mai mult nu era să rişte - printr'o acceptare formală a plecării care ar fi dat naştere la svonuri ce-l puteau compromite -, reputaţia şi funcţia ce o deţinea. Dar ceeace îl interesa pe PATRASCANU în primul rând era să-şi puie în siguranţă persoana sa. De aceea deducem că acceptarea plecării cu BETEA nu era formală, ci dimpotrivă chibzuită până în cele mai mici amănunte şi că PATRASCANU conta în mod serios pe această posibilitate.-

La pag.132 mijloc, BETEA arată - ceeace constitue un argument în plus pe lângă cele arătate mai sus - că şi d-na PATRASCANU urma să plece în străinătate cu soţul ei.-

./.

Starea de spirit a lui PATRASCANU în această perioadă este redată de BETEA în declarația sa dela pag.137 vol.1,tot în discuțiile cu anchetatorul său:

"Că dece a fost la sovietici...Ce frică îi era ...Eu suferesm pentru el...Vream să-l ajut din toate puterile ....Îi era frică să nu fie arestat ...Spunea că singura scăpare este-fuga .... Când a plecat în Belgia spunea că nu știe dacă are să mai vină înapoi....Urma să ne dea nouă (RATIU, BETEA și PAVEL) un telefon care să ne anunțe aceasta...Noi trebuia să ne ascundem ca să nu se creadă că l-am ajutat...Si pe urmă să mergem la el".

Intr'o asemenea dispoziție redată de BETEA în frânturi de frază, în timpul bolii sale,se vede cu claritate că PATRASCANU era bucuros să dea cuiva mână liberă să se ocupe cu preparativele fugii și nu admitea numai de formă ideia plecării. In acest sens,BETEA mai adaugă la pagina 140 al.3 vol.1:

"ANDREI mă lăsa pe mine să mă ocup de bucătăria asta. A dost mult până să-l conving să plece, pe urmă m'a lăsat pe mine.Avea mare încredere".

La pag.167 vol.1,BETEA declară:

"Unul (dr.MANUILA) deabia aștepta,celălalt (PATRASCANU) tărăgănea. Dr-ul spunea: "sigur lui îi convine,dar pentru mine este din ce în ce mai prost.Când îi comunicam lui ANDREI asta,spunea să mai aștepte puțin.Il simțeam pe doctor mereu în spate. Mereu mă întreba. I-am spus lui ANDREI de asta. ANDREI a zis la un moment dat să plece el singur. După asta s'a răsgândit zicând că noi rămânem pe urmă în aer. Nu aveam decât un avion și pe MAX.Dacă pleca el cu d-rul nu mai puteam pleca noi. Așa că a căzut planul plecării și a rămas însfârșit să plecăm cu toții".

De unde se vede că PATRASCANU era ținut la curent cu discuțiile și preparativele de plecare și că pe baza consultării lui se luau și hotărâri. Aceasta face să se elimine ipoteza susținută de PATRASCANU că ar fi acceptat numai de formă propunerile lui BETEA. Este vorba dimpotrivă de un contact permanent cu BETEA și prin aceasta cu ceilalți participanți la pregătirile de fugă și nu de o simplă manevră pentru înlăturarea lui BETEA de care putea scăpa foarte ușor în orice mod.-

Chiar și pent ru străinătate PATRASCANU își fixase dacă nu un plan de acțiune în orice caz luarea de contact cu

./.

anumite personalități dușmănoase față de regimul nostru. Astfel la pag.15 sus, vol.1, BETEA declară:

> "Odată ajuns în străinătate, intenția d-lui LUCREȚIU PATRASCANU era de a se întâlni cu dl. CONSTANTIN VISOIANU, pe acesta prețuindu-l deosebit".-

Această afirmație a lui BETEA este verosimilă, dacă avem în vedere raporturile strânse dintre PATRASCANU și VISOIANU cât timp acesta din urmă se mai afla în țară, cum și faptul că în 1947, aflându-se la Paris, l-a pus pe TOROSSIAN să-l caute pe VISOIANU pe care PATRASCANU pretinde că vroia să-l convingă să se înapoieze în țară (deși VISOIANU fugise clandestin și era implicat într'un proces unde a și fost condamnat ulterior la o pedeapsă foarte severă).-

Apare însă limpede - devreme ce PATRASCANU îi comunicase lui BETEA și cu cine urma să se întâlnească în străinătate - că nu era vorba - așa cum am mai arătat - despre o acceptare formală cu scopul de a scăpa de BETEA ci de o tentativă dovedită de fugă din țară, întrucât se simțea primejduit pentru atitudinea sa naționalistă manifestată la Cluj, pentru faptul că nu-și făcuse autocritică și pentru toate celelalte manifestări dușmănoase ale sale.-

Declarații în sprijinul celor susținute de noi privitor la preparativele de fugă și hotărârea luată de PATRASCANU de a fugi din țară, au fost date aproape de toți colaboratorii și prietenii intimi ai lui PATRASCANU, arestați în această problemă.-

Astfel:

TOROSSIAN, în declarația sa dela pag.40 al.4 biblioraft declară:

> "Atunci (după Congres) dl.PATRASCANU a spus că dacă e așa mai bine să fugă, uitându-se la mine; am spus că eu nu știu de o asemenea posibilitate dar că mă voi interesa și am plecat".

La pag.41 sus biblioraft, TOROSSIAN declară:

> "Pe dl.PATRASCANU l-am mai văzut la 16 sau 17 Martie după comprimarea mea când i-am arătat cererea pe care o adresasem Ministerului Afacerilor Străine cu privire la situația mea arătând că am gestiuni de predat și că mi-a rămas soția acolo, rugând să mi se găsească o soluție; în această ocaziune nu am discutat nimic cu privire

./.

la plecare.Atunci a venit şi nepotul meu,care mi-a relatat că GRIGORE (IUMURTAGEAN) nu ştia nici el şi că l-a dus la MUGUR EUGEN care l-a asigurat că el poate trece frontiera şi că a mai trecut".-

Din cele de mai sus rezultă că înţelegerea dintre TOROSSIAN şi PATRASCANU era ca aceştia să fugă împreună,ceeace a eşuat din cauza arestării lui TOROSSIAN. Proectul lui TOROSSIAN de a găsi o modalitate de fugă prin nepotul său,îl viza şi pe PATRASCANU şi a fost acceptat de acesta,ceeace l-a determinat pe TOROSSIAN să plece la Timişoara.-

Consecvent cu atitudinea sa negativă în anchetă,TOROSSIAN nu a recunoscut nimic pozitiv în privinţa discuţiilor şi a pregătirilor de fugă din ţară a lui PATRASCANU.Cu toate acestea,după cum vom vedea mai jos,atât ELENA PATRASCANU cât şi HARY BRAUNNER,LENA CONSTANTE şi RUPENIAN,afirmă că TOROSSIAN s'a întâlnit în casa lui HARY BRAUNNER cu soţii PATRASCANU, când au discutat în legătură cu o eventuală fugă din ţară, TOROSSIAN oferindu-şi serviciile în acest scop.-

Din declaraţiile lui RUPENIAN (pag.351 biblioraft) rezultă că TOROSSIAN i-a spus lui RUPENIAN că PATRASCANU se pregăteşte să fugă din ţară împreună cu TATARASCU.-

Deasemeni la pagina 183,într'o declaraţie a lui RUPENIAN, acesta arată că a luat masa cu BETEA la un restaurant aflat între Sinaia şi Predeal,cu care ocazie BETEA i-a comunicat că PATRASCANU se pregăteşte să fugădin ţară.Tot din declaraţiile lui RUPENIAN care arată că MAX MANOLESCU venea deseori la Ministerul de Justiţie în vizită la PATRASCANU,atât înainte cât şi după Conferinţa de Pace şi în cursul anului 1947,deducem că alegerea lui MAX MANOLESCU pentru pilotarea avionului cu care urma să fugă din ţară PATRASCANU,nu a fost întâmplătoare ci ea s'a datorat probabil legăturilor apropiate dintre PATRASCANU şi MAX MANOLESCU.-

Insfârşit,la pagina 39o mijloc,fiind întrebat ce a discutat cu TOROSSIAN despre problema fugii,RUPENIAN răspunde:

"Mi-a spus odată că este posibil ca PATRASCANU să fugă din ţară cu avionul.Aceasta se întâmpla în Octombrie 1947".-

LENA CONSTANTE arată în declaraţiile ei că după Rezoluţia Partidului din 1948,a auzit pe PATRASCANII amândoi vorbind despre fuga lor ca o salvare,ei aşteptându-se la anchetă şi arestare.-

./.

"Faptul că el (PATRASCANU) a făcut un aranjament telefonic cu MICSA (lucru despre care am fost întrebată în Jianu şi despre care nu ştiam) şi la care întorcându-mă la Băneasa şi întrebându-l pe ANDREI el mi-a răspuns că într'adevăr promisese să dea un asemenea telefon dacă ar fi avut de gând să rămână la Bruxelles, dar că nu l-a dat tocmai pentrucă nu s'a gândit să rămână şi faptul că a discutat cu LENA acest lucru dovedeşte că el avea asemenea gânduri dar nu i-a comunicat ei".

Citatele de mai sus vin şi ele în sprijinul susţinerii noastre că PATRASCANU nu a acceptat propunerea de plecare a lui BETEA formal, ci că privea cu seriozitate această perspectivă. Apărându-se de învinuirea că a vrut să rămână în străinătate, în citatul de mai sus PATRASCANU arată că i-a spus acest lucru lui BETEA, numai pentru a scăpa de insistenţele lui. Dar atunci rămâne fără nici o explicaţie faptul că a aranjat cu MICSA să-i comunice acestuia la telefon dacă se hotărăşte să rămână în străinătate. Aceasta înseamnează că pretextul cu BETEA este numai inventat şi că în realitate PATRASCANU se gândea serios să rămâie în străinătate.

Insfârşit la pagina 114 vol.1, ELENA PATRASCANU declară:

"Nu ştiu ce l-a împiedicat (pe PATRASCANU) să-şi pună planul (dacă într'adevăr l-a avut) în aplicare".-

Este vorba aci de planul lui PATRASCANU de a rămâne în străinătate şi este foarte probabil că PATRASCANUa renunţat la acest plan în urma unor informaţii greşite fie dela legaţiile străine, fie din tabăra reacţiunii interne sau a grupului de prieteni care îl ţineau în curent cu situaţia din ţară. In acelaş sens poate fi interpretată şi declaraţia ELENEI PATRASCANU dela pagina 122 mijloc:

"El (PATRASCANU) spunea astfel că ar aştepta desfăşurarea evenimentelor, că va mai fi nevoie de dânsul în ţară, această credinţă a lui bazându-se pe concepţia lui politicăcă pentru o bucată de vreme Uniunea Sovietică şi anglo-americanii vor ajunge la o înţelegere în ceeace priveşte pacea cu Germania".-

Tot în declaraţiile ei, ELENA PATRASCANU a arătat unele discuţii avute cu PATRASCANU asupra posibilităţii de existenţă în străinătate (PATRASCANU spunându-i că ar avea o sumă de bani cu care vor putea trăi modest un an de zile şi even-

./.

La pag.9o al.4 din vol.V,LENA CONSTANTE declară:

"Singura conversaţie serioasă şi aducând un proect precis am auzit-o între PATRASCANU şi TOROSSIAN la PATRASCANU acasă în birou,când ELENA întârziase la masă şi era aproape ora 3. TOROSSIAN nu a vorbit cu detalii ci se referea la o altă discuţie avută anterior. Era vorba de o fu fugă a lui PATRASCANU,ELENA şi TOROSSIAN cu maşina Ministerului pe care o mai întrebuinţa PATRASCANU. In plan figura o oprire la Poiana Tapului şi noaptea TOROSSIAN spunea să plece cu maşina doar ei trei,pe şofer şi agent adormindu-i cu un narcotic. Atunci PATRASCANU l-a întrebat pe TOROSSIAN:"Ce facem cu fata asta?". TOROSSIAN a răspuns "că va rămâne acasă,că nu e nici un pericol pentru ea şi nici pentru Saşa (adică ELENA),pentrucă ele sunt doar femei".

ELENA PATRASCANU arată în declaraţiile ei că după Congres au existat asemenea preocupări de fugă. Astfel:

La pagina 6 mijloc,vol.1.,ELENA PATRASCANU declară:

"Oricât de grea a fost în momentul acela situaţia,nu am regretat în felul meu ulterior că n'am plecat atunci când,după Congres,diferite persoane (FLICHER,LENA,HARRY) vânturau această ideie".-

Privitor la propunerile de fugă făcute de TOROSSIAN, ELENA PATRASCANU adaugă în declaraţia ei dela pag.34 jos vol. 1:

"Cred că(TOROSSIAN) i-a transmis lui PATRASCANU în legătură cu aceasta şi ceva prin RUPENIAN,o adresă sau alte date".

Alte sfaturi şi propuneri de fugă au mai primit soţii PATRASCANU dela EDITH MARCOVICI o prietenă intimă a casei. La pag.87 jos vol.1,ELENA PATRASCANU declară:

"La capitolul"discuţii despre plecare", discuţie în care s'a vorbit de această posibilitate,îmi dau seama că dacă eu mă gândeam la această posibilitate,aceasta era ca să ne salvăm, dar fără gândul că ne-am putea reîntoarce vreodată.ANDREI se gândea la reîntoarcere pentrucă nu prevedea atunci ascuţirea luptei de clasă într'o anumită perioadă,ci la o împăcare între lagărul imperialist şi Uniunea Sovietică tot pentru o anumită perioadă şi atunci va fi nevoie de un element cu priză în massă ca el".

La pag.3o ELENA PATRASCANU declară:

./.

tual i-ar mai putea ajuta BRETZEL şi TOROSSIAN),discuţii care cu siguranţă nu ar fi avut loc dacă PATRASCANU nu reflecta cu seriozitate să fugă din ţară.Deasemeni ELENA PATRASCANU afirmă că soţul ei se gândea la o plecare vremelnică în speranţa unei înţelegeri între Uniunea Sovietică şi anglo-americani.-

Caracteristic pentru felul în care a înţeles PATRASCANU să se apere în legătură cu această discuţie,asupra perspectivelor în străinătate,avută cu soţia sa,la început PATRASCANU afirmase că este posibil să fi discutat cu ELENA PATRASCANU că valuta pe care o au le-ar ajunge pentru un an în străinătate.-

Fiind însă întrebat ulterior dacă- devreme ce discuta astfel de ipoteze - a avut intenţia de a fugi în străinătate,PATRASCANU revine asupra declaraţiei sus amintită,afirmând în declaraţia sa din 28 Iunie 1951:

> "Este posibil ca discuţia să fi avut loc dar eu afirm că această discuţie nu a avut loc, pentrucă n'am voit nici un moment să fug din ţară".-

HARRY BRAUNER arată în declaraţiile sale:

La pag.83 volumul I:

> "In preajma Conferinţei dela Bruxelles ştiu că (PATRASCANU) ţinea morţiş să se ducă acolo. Când a plecat la Bruxelles eram la Mangalia,după câte îmi amintesc însă am impresia că dela Bucureşti încă LENA CONSTANTE îmi spusese că el discutase cu ea împreună cu ELENA PATRASCANU, toţi trei să nu se mai întoarcă".

La pagina 106 al.2:

> " In ajunul plecării la Bruxelles,LENA îmi comunicase că el (PATRASCANU) i-a propus ca eventual împreună cu ELENA PATRASCANU să fugă".

La pagina 37 mijloc:

> "Simţeam că cu timpul nemulţumirea lui creştea având el impresia că este lăsat la o parte şi că anumite măsuri se iau fără participarea lui.Când a plecat la Bruxelles la Conferinţa Internaţională de Drept,nu pot preciza, mi-e imposibil,dar nu ştiu de ce plana impresia că va rămâne acolo".

La pagina 106 al.2:

> "Problema unei eventuale fugi se pusese de mai multe ori.Niciodată însă în mod concret.

./.

In această privință eu personal am spus că sunt de părere că ar trebui să găsească o modalitate de a fugi".

La pag.82 mijloc:

"La început - și aceasta era sugestia ELENEI PATRASCANU - (PATRASCANU) se gândea să ceară un post de ambasador în Occident unde eventual să rămâie".

iar la pagina 111 al.penultim,adaugă:

"După Conferința dela Paris,când începuseră luptele împotriva național-țărăniștilor,știu bine că PATRASCANU și-a pus problema să renunțe la ministeriat și să intre în Corpul Diplomatic plecând în Occident la Londra sau la Paris.In această privință ELENA PATRASCANU îl îndemna foarte tare,spunând că eventual dacă situația pentru el s'ar înrăutăți ar putea să rămână acolo.In ceeace mă privește personal știu că consideram că ELENA PATRASCANU ar fi dorit acest lucru din snobism,dar că într'adevăr ar fi nimerit să plece și cred că mi-am exprimat chiar această părere".

La pag.8o al.2: BRAUNNER confirmă discuțiile privitor la fugă,pe care soții PATRASCANU le-au avut cu HERANT TOROSSIAN,la el acasă,când TOROSSIAN le-a spus că cunoaște o posibilitate de a fugi prin Ungaria dar care costă circa 2 milioane.-

Deasemeni BRAUNNER confirmă întâlnirile cu JEAN NICOLAU,POULOPOL,BETEA și LENA CONSTANTE,în vederea unor consfătuiri privind situația lui PATRASCANU în timp ce acesta lipsea din țară. Tot el relatează un proect al ELENEI PATRASCANU de fugă cu ocazia unui turneu cu Teatrul de Păpuși în Ardeal.

Cele arătate de HARRY BRAUNNER vin și ele în sprijinul susținerii noastre că PATRASCANU intenționa în mod real să fugă din țară și fac ca apărarea lui PATRASCANU și alibiul privitor la dorința lui de a scăpa de BETEA să se nărue.(Vezi LENA CONSTANTE pag.21 sus).

Si după eșuarea fugii cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU,BETEA a continuat să-i facă prin diverși prieteni propuneri lui PATRASCANU de a fugi din țară. Astfel,în propriile sale declarații PATRASCANU recunoaște că RATIU i-a făcut o ofertă de plecare cu ocazia unei vizite la Minister venind în numele lui BETEA,dar contestă că i-ar fi spus:"Plecați voi că vin și eu în urmă",și pretinde că l-ar fi gonit din cabinetul său amenințându-l că îl va denunța Ministerului de Interne.-

După eşuarea fugii la interval de câteva zile RATIU arată că a primit un telefon dela cabinetul lui PATRASCANU să se prezinte la Minister întrucât acesta dorea să vorbească cu el. Prezentându-se la Justiţie, RATIU l-a găsit extrem de agitat şi i-a dat relaţii la cerere asupra motivelor arestării lui DUTESCU. Când a aflat că DUTESCU nu ştie nimic în legătură cu fuga, PATRASCANU a exclamat :"Vasăzică nu ştie nimic. Iţi mulţumesc că m'ai liniştit".

PATRASCANU confirmă deasemeni vizita lui GOLOPENTIA făcută la Minister în numele lui BETEA, fără a recunoaşte însă că acesta i-ar fi vorbit ceva despre o propunere de fugă din ţară.

In această privinţă BETEA declară la pagina 14 jos, vol.1:

> "Dacă dl. PATRASCANU ar fi fost receptiv, (la venirea lui GOLOPENTIA la Minister care era trimis de BETEA şi RATIU), atunci la Minister dl. GOLOPENTIA ar fi urmat să se adreseze pentru vre-o posibilitate d-rului COMSA, în care dl. MANUILA ştiu că avea foarte multă încredere. Dr. COMSA - pe cât ştiam eu - era medic la Misiunea Engleză sau Americană".

Argumentările lui PATRASCANU că nu i-a denunţat pe BETEA şi MANUILA, pentrucă dorinţa lui cea mai vie era de a scăpa de cel dintâi care îi devenise incomod, nu rezistă unei analize mai atente. Astfel, la pagina 79 al.2 din volumul I, PATRASCANU arată:

> "Nu l-am denunţat sau n'am făcut atunci cunoscută chestia BETEA, pentrucă atunci când am avut putinţa să scap de el prin plecarea lui cu MANUILA, am găsit că soluţia era cea mai favorabilă pentru el. Plecarea lui BETEA din ţară ca şi a semenilor săi tranşa radical problema. Această chestiune a venit în acelaş timp în care eu lucram foarte intens la reforma justiţiei - Septembrie 1947 - Februarie 1948. Aşteptam ca munca mea să dea aici rezultate pozitive pentru ca astfel să-mi îndrept situaţia mea în Partid şi să dovedesc în fapte dorinţa mea de a-mi îndrepta cel puţin o parte din greşelile din trecut. A fi deschis chestiunea BETEA - am crezut greşit dar aşa am gândit - însemna să repun din nou în discuţie discursul dela Cluj, apoi toată discuţia cu BETEA asupra încercării lui de a mă convinge să rămân în străinătate (în vara anului 1946) şi în general faptul de a fi utilizat pe BETEA, dându-i anumite sarcini fără să fi anunţat cadrele sau Partidul pe linia legăturilor personale".

./.

In primul rând plecarea lui BETEA din ţară împreună cu MANUILA - fiind notoriu că PATRASCANU avusese legături cu ambii înainte de plecarea lor din ţară, nu ar fi tranşat problema aşa cum arată PATRASCANU, deoarece fiind în străinătate şi fiine înşelaţi în aşteptările lor prin faptul că PATRASCANU a renunţat în ultimul moment la fugă, - aceştia ar fi trâmbiţat în străinătate conflictul dintre PATRASCANU şi Partid care ar fi ajuns astfel totuşi la cunoştinţa Partidului.-

Pe de altă parte dorinţa lui de a realiza reforma justiţiei ca şi pretinsa lui antipatie împotriva lui MANUILA, ar fi trebuit să-l determine să treacă peste sentimentele de prietenie pentru BETEA - despre care aflase între timp ce fel de viaţă ducea şi căruia nu-i mai acorda nici o încredere - şi în consecinţă ar fi trebuit să-i denunţe pe ambii.-

Chiar dacă cu această ocazie s'ar fi repus în discuţie raporturile sale cu BETEA, aceasta nu avea nici un fel de importanţă faţă de dovada evidentă pe care PATRASCANU o făcea că nu înţelege să-i urmeze pe BETEA şi MANUILA pe linia trădării. Consecinţa ar fi putut fi cel mult scoaterea lui PATRASCANU din Biroul Politic şi poate chiar din funcţia de ministru, încredinţându-i-se însă o muncă de reabilitare în alt sector de activitate sau pe linie de Partid, ceeace PATRASCANU mărturiseşte că dorea din toată inima.-

Insfârşit în ce priveşte folosirea lui BETEA în anumite sarcini fără ca să anunţe cadrele sau Partidul, aceasta era o chestiune cunoscută de toată lumea şi PATRASCANU nu mai avea dece să se ferească să provoace o discuţie în legătură cu acest aspect al problemei.-

Din câteva declaraţii ale lui PATRASCANU rezultă însă că în mod intenţionat PATRASCANU a încercat să deruteze autorităţile şi îndeosebi Partidul, asupra pregătirilor ce se făceau, îndreptându-le atenţia în direcţia unor zvonuri răuvoitoare lansate în legătură cu fuga sa din ţară.-

Astfel la pagina 2o7 al.1, PATRASCANU declară:

> "Fiind întrebat care a fost motivul adevărat atunci când am cerut tov. TEOHARI aproximativ în Noembrie 1947, să aresteze pe cei care colportează zvonuri în legătură cu plecarea mea în străinătate, declar următoarele, etc.".

./.

După ce în această declarație din 7 Decembrie 1949, PATRASCANU arată că cei cari aveau în diferite feluri amestec în aceste zvonuri erau: BIRO, MICSA, DAN DUTESCU, RUBENIAN, RATIU, BETEA, din încheiere se vede că cel reclamat era . . . . TOCATLIAN, prin a cărui arestare PATRASCANU spera că "se va ajunge la un provocator dela serviciul secret care era probabil în jurul lui BETEA".

La pag.194, al.2 vol.II albastru, P.declară:

> "In luna Noembrie 1947, (data poate fi precizată de Ministerul de Interne) când am aflat întâmplător că oamenii care știam că lucrează la Serviciul Secret răspândesc din nou zvonuri relative la intenția mea de a părăsi țara, am rugat pe tov.TECHARI să aresteze pe cei ce lansează asemenea zvonuri și să facă cercetări. Lucru pe care tov.TECHARI l-a făcut, arestând 6 sau 7 persoane".

La pag.2o sus vol.1, PATRASCANU declară:

> "Cred că la începutul lunei Decembrie 1947, sau în ultimele zile ale lui Noembrie, data nu pot s'o precizez dar ea poate fi stabilită, a venit la mine RATIU care trimis de BETEA mi-a repetat oferta de plecare. Am țipat la RATIU afirmând că chestiunea plecării mele este o provocare și că am dat pe mâinile organelor Ministerului de Interne pe toți cei care colportează asemenea zvonuri".

Față de citatele de mai sus, rezultă neîndoelnic intenția lui PATRASCANU de a acoperi pregătirile de plecare făcute de BETEA și RATIU prin aceste reclamații împotriva unor pretinși lansatori de zvonuri; aceste reclamații constituiau o diversiune în spatele căreia, BETEA putea să continue nestingherit preparativele sale. Astfel este inexplicabil cum PATRASCANU nu a predat tov.TEO pe cei mai principali colportori ai acestor zvonuri de plecare adică tocmai pe BETEA și pe RATIU.-

Concluzia noastră este că dacă PATRASCANU nu ar fi contat în mod serios să-și menajeze o posibilitate de a pleca din țară împreună cu MANUILA, i-ar fi denunțat cu siguranță pe ambii, oricâtă considerație și recunoștință ar fi avut pentru BETEA personal, dat fiind primejdia pe care o reprezenta MANUILA prin plecarea sa în străinătate. Un om prudent - cum s'a dovedit a fi PATRASCANU în toate ocaziile - nu se lasă antrenat în asemenea promisiuni și tratative

./.

numai pentru a-i arăta lui BETEA gradul de prietenie ce are față de el sau recunoștința ce i-o datorează.

In această privință LENA CONSTANTE declară la pag.19 al.4 vol.1:

> "...eu cred că el (PATRASCANU) nu avea prieteni ci doar relații cu oameni de care nu era legat cu nimic. Exemplu: ZILBER, BETEA, TOROSSIAN. De fiecare dată când acești oameni erau prinși asupra crimelor făcute, PATRASCANU dădea impresia că nu simte o supărare pentru ei, ci că-și spunea că tot în capul lui se va sparge totul".-

iar la pag.256 ultimul alineat vol.1 albastru, PATRASCANU, MICSA declară:

> "...deși jur că de multe ori am vrut să mă prezint singur să spun tot ce știu, aceasta mai ales când am văzut lașitatea unui om din care îmi făcusem un ideal, lașitatea cu care Ministrul credea că se apără spunând că TONY (RATIU) să se lase bătut de să-l omoare, dar să nu spună că a fost la el. Căci m'am întrebat: ori nu știe nimic de plecare și atunci avea datoria să informeze pe toți aceia care îi ponegreau numele, ori dacă da, să suporte consecințele".

O ultimă dovadă că nu BETEA este acela care l-a determinat pe PATRASCANU ca din prietenie pentru el să accepte ideia plecării, este și declarația dată de PATRASCANU la pag. 81 ultimul alineat:

> "Pot să fiu crezut sau nu - eu mă simt obligat să spun aici -: când TEO a venit în Iunie, după două luni de întrerupere a oricăror cercetări și din vorba lui am înțeles că voi fi eliberat, luasem hotărârea înainte de a fi confruntarea cu BETEA sau de a mă fi așteptat la această confruntare, ca a doua zi după ce voi fi liber, Secretariatul arătându-mi că mai are încredere în mine, să mă duc la TEO să-i istorisesc toată chestia cu BETEA, pentru a nu lăsa să planeze asupra mea o culpă atât de gravă. Această hotărâre a fost anihilată de aducerea lui BETEA și de faptul confruntării".

De astă dată prin urmare, prietenia pentru BETEA, recunoștința, etc. nu mai contau și era hotărât să devie sincer. Dar prețul acestei sincerități trebuia să fie punerea sa în libertate ca și cum dacă rămânea arestat mai departe nu continua să planeze asupra lui aceiaș bănuială gravă care ar fi trebuit să-l determine să-l denunțe pe BETEA cel puțin după arestarea sa și mai înainte ca organele anchetatoare

./.

să fi aranjat confruntarea dintre el şi BETEA.- PATRASCANU însuşi este conştient de şubrezenia acestei argumentări a lui şi de aceia ne previne la începutul declaraţiei că "poate fi crezut sau nu,el se simte obligat s'o spună".

La pag.191 mijloc vol.1 LENA CONSTANTE declară:

> "Când (PATRASCANU) mi-a povestit despre urmărirea lui BETEA,mi-a spus formal să nu spun nimănui că el mi-a spus aceasta şi nici faţă de ELENA să nu mă arăt că ştiu".

In declaraţia sa din 6 Aprilie 1951,pag.6,PATRASCANU declară:

> "La cabinetul meu l-am angajat pe MICSA care mi-a fost recomandat de BETEA,fiind ardelean cunoscut de al său.MICSA fiind un colaborator de al meu şi fiind prieten cu BETEA,cunoscând problema fugii şi temându-mă de arestarea lui chiar dela cabinetul meu,l-am trimis într'o însărcinare la Arad".-

Se vede deci că PATRASCANU îşi ia imediat după arestarea lui DUTESCU măsuri de apărare interesându-se prin RUPENIAN - RATIU,asupra celor ce cunoaşte DUTESCU din această problemă. In acelaş timp îl trimite pe MICSA la Arad spre a-l feri de arestare,deoarece era şi el ţinut în curent cu pregătirile de fugă.-

La rândul său RATIU pleacă şi el într'o "inspecţie" în Ardeal.-

Ulterior PATRASCANU cheamă la el pe DUTESCU (care între timp fusese pus în libertate) şi după ce îşi dă seama că acesta nu ştie prea mult îşi continuă liniştit activitatea fără a se gândi nici un moment să desvălue Partidului adevărul.-

Insfârşit,mai menţionăm aci faptul rezultat dintr'o declaraţie a numitei MATILDA STEFANESCU care deţinea dela colega ei LUCIA APOLOZAN,informaţia că a doua zi după demascarea lui în Congres,PATRASCANU ar fi oprit două locuri la avionul pentru Londra care însă au fost contramandate a doua zi.-

In concluzie deşi din declaraţiile personale ale lui PATRASCANU nu rezultă că ar fi organizat efectiv ceva în scopul de a fugi,credem că cu extrase din declaraţiile celorlalţi arestaţi se poate conchide că acest gând l-a preocupat în mod serios tot timpul şi mai ales în ultima perioadă după rezoluţie.-

./.

Aceeaş concluzie o deducem şi din declaraţia LENEI CONSTANTE dela pag.144 al.5 vol.3,care arată următoarele:

> "Mi s'a arătat o declaraţie iscălită ILEANA POPESCU,în care spunea că dela mine a aflat că BETEA şi RATIU se ocupau de fuga lui PATRASCANU".

Iată dar că LENA CONSTANTE cunoştea şi ea aceste pregătiri de plecare făcute de BETEA şi RATIU; deşi ea are aerul că este surprinsă de afirmaţia numitei ILEANA POPESCU, aceasta din urmă va putea arăta şi întări împrejurările în care LENA CONSTANTE i-a vorbit despre aceste pregătiri.

Faptul că el a mizat tot timpul pe o destindere în situaţia politică internaţională,l-a făcut să spere că el va fi omul reprezentativ al viitorului,care întruneşte calităţile cerute de ambele tabere.Visul lui de a fi mediatorul în situaţia politică internă a ţării noastre,l-a făcut să şovăie,neputându-se hotărî să plece din ţară atâta timp cât a crezut că în acest mod ar putea pierde prilejul de a se folosi de probabila conjunctură de destindere în politica internaţională,conjunctură care i-ar fi fost lui favorabilă.

Faptul rămânerii sale în ţară nu poate fi deci invocat ca o scuză faţă de manevrele atât de numeroase şi dovedite cu declaraţiile citate mai sus ale lui PATRASCANU şi ale celorlalţi,cu scopul de a-şi pregăti fuga din ţară şi alăturarea sa la lagărul emigraţiei trădătoare.-

Rămânerea lui PATRASCANU în ţară sau faptul că PATRASCANU nu a rămas în străinătate în ocaziile pe care le-a avut, se explică prin unele declaraţii aflate la dosar.Astfel BETEA,în declaraţia sa aflată la pag.91 mijloc vol.1 arată:

> "In răspunsul care mi l-a dat dl.LUCREŢIU PATRASCANU pe atunci ministru al Justiţiei,la încercarea mea (ofertă) de a-l convinge pentru plecare,a mai spus un lucru pe care l-am scăpat din vedere în declaraţia mea de ieri şi anume: după ce-mi spusese că prilejul l-a avut de atâtea ori prin plecările în străinătate şi ultima oară la Congresul Internaţional Juridic, "şi oricând aşi putea să mai provoc un asemenea Congres".

Este deci clar că PATRASCANU,contând pe manevrele sale prin care era convins că a reuşit să deruteze Partidul - spera că va putea găsi oricând o nouă posibilitate de plecare în străinătate,ceeace l-a făcut să revie în ţară,deşi

./.

avea ocazia să rămână acolo,fiind sigur că va putea provoca oricând o nouă ocazie de plecare.-

Pe de altă parte justificarea lui PATRASCANU că "dacă ar fi vrut să fugă ar fi rămas la Bruxelles în 1947", poate fi privită ca având o altă semnificaţie şi anume că cei care îl dirijau au considerat că nici momentul şi nici metoda nu erau dintre cele mai potrivite,cerându-i să se întoarcă în ţară şi să acţioneze mai departe urmând ca atunci când se va hotărî să fugă,aceasta să constitue o lovitură dureroasă pentru Partid.-

Un alt motiv al rămânerii în ţară a lui PATRASCANU, poate fi cel rezultat din declaraţia lui ZAHARIA IOAN din 18 Noembrie 1949, (pag.96 dosar 1),care aflase dela BETSA că PATRASCANU renunţă deocamdată la plecarea cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU,deoarece conta să fie luat în străinătate sub alt nume în suita fostului rege cu ocazia plecării proectate a acestuia la o nuntă în străinătate (Londra).

Intr'adevăr,deşi PATRASCANU era la curent cu organizările de fugă făcute de MANUILA ale cărui legături cu MANIU îi erau bine cunoscute şi ştia că acesta a făcut tot timpul un joc dublu,a ascuns acest lucru Partidului,pentru a putea expedia un element devenit pentru el incomod în ţară şi de un real folos în străinătate.Tocmai pentru a ascunde anchetei acest aspect,PATRASCANU se grăbeşte să recunoască în declaraţia sa din 6 Aprilie 1951,acest fapt al său,pe care însă se limitează a-l califica "duşmănos" faţă de Partid şi de Stat,când el se afla de fapt pe linia trădării.

Atitudinea trădătoare a lui PATRASCANU faţă de Partid,se oglindeşte şi în faptul că a cunoscut preparativele de fugă ale lui MANUILA ale cărui sentimente şi manifestări reacţionare îi erau perfect cunoscute şi a ascuns acest lucru Partidului,deoarece cunoştinţele lui MANUILA în străinătate reprezentau pentru PATRASCANU un capital serios pe care se gândea să-l folosească atunci când va trebui şi el să fugă din ţară.-

Considerăm deci ca fiind total dovedite pregătirile de fugă ale lui PATRASCANU din ţară,fiind deci necesară numai centralizarea întregului material existent într'o declaraţie unică care să cuprindă toate aspectele de care ne-am preocupat mai sus.-

*

\+ \+

./.

LEGATURILE LUI PATRASCANU CU ZILBER SI CU SIGURANTA. TRADAREA PARTIDULUI. ZILBER AGENT DE SIGURANTA.

Caracteristic pentru PATRASCANU este faptul că în periosda 1940-1944 el a înţeles să-şi asigure securitatea sa fizică prin mijloace proprii, recurgând la intervenţiuni, cereri şi angajamente faţă de guvernul Antonescu, prin care se obliga să nu activeze împotriva regimului. Această comportare corespunde dealtfel cu întreaga activitate a lui PATRASCANU care - după expresia ELENEI PATRASCANU - a fost "rupt de Partid" atât în ilegalitate cât şi după luarea puterii.

In legătură cu angajamentul luat faţă de GHICA, fostul director legionar al Poliţiei, simţind şubrezenia poziţiei lui, PATRASCANU, dă următoarea explicaţie la pag. 25 Biblioraft:

> "Intrucât C.C. al P.C.R. dăduse directive pe când eram în lagărul Miercurea Ciucului, că dacă ni se cere o declaraţie că ne abţinem a desfăşura o activitate politică - ca condiţie a eşirii din lagăr (directivă pe care eu am cunoscut-o la Miercurea Ciucului dela STELIAN NITULESCU) am socotit că pot utiliza această formulă ca să cer netrimiterea mea în lagăr sau schimbarea lagărului în domiciliu obligatoriu".

Nu ştim şi urmează a se verifica, în ce măsură această explicaţie este valabilă, dar trebuie să subliniem aici ciudăţenia situaţiei unui militant comunist cunoscut Siguranţei, pus în libertate de un director legionar al Poliţiei printr'o rezoluţie în care, cu tot dosarul voluminos pe care PATRASCANU îl avea la Siguranţă, se spune:

> "Propun liberarea din lagăr în urma angajamentelor luate faţă de mine şi dat fiind că este un luptător convins de o ideie; nu este un instrument în mâna nimănui. Imi iau răspunderea eliberării lui".

Aceasta deşi referatul Grupei II (comunişti) arată, că PATRASCANU este membru marcant al mişcării comuniste din România, activând din anul 1920, a pledat la diferite procese comuniste, a fost membru în Comitetul Executiv al lui "Secours Rouge International", a prezentat Kominter-

./.

nului raportul asupra Congresului al V-lea al P.C.R., a fost arestat și judecat în legătură cu greva dela C.F.R., a plecat pentru a 2-a oară în 1933 în Rusia unde a reprezentat P.C.R. pe lângă Komintern, până în 1934 a condus Regionala comunistă a Moldovei, a avut o bogată activitate până în preajma venirii la putere a legionarilor pe care i-a combătut, etc., etc., conchizând firește la reținerea sa mai departe în lagăr, "deoarece eliberarea lui ar fi dăunătoare ordinei și siguranței Statului".

Explicațiile date atât de PATRASCANU, cât și de GHICA asupra acestei măsuri, nu ni se par suficiente și ele urmează a mai fi adâncite în continuarea anchetei.

Chiar dacă ipotetic am admite, sau s'ar dovedi că exista o astfel de dispoziție a C.C., încă este cert că ea trebuia să se facă cu respectarea unor anumite limite pe care PATRASCANU le-a depășit, după cum a rezultat din confruntarea ce a avut loc între PATRASCANU și LEOVEANU fostul director General al Polițiilor de sub Antonescu.

Astfel, fiind întrebat ce discuții a avut cu LUCRETIU PATRASCANU cu ocazia aprobării domiciliului obligatoriu la Poiana Tapului, LEOVEANU declară:

> "Eu mirat l-am întrebat pe LUCRETIU PATRASCANU, cum D-ta ești comunist ? Dânsul a negat categoric, afirmând că,nu sunt comunist și prin faptul că sunt avocat am luat apărarea unor oameni năpăstuiți și sărmani și din aceasta a rezultat că eu ași simpatiza cu comuniștii. Pe chestiunea aceasta -PATRASCANU mi-a spus - că a avut o discuțiune furtunoasă cu conducerea Partidului, arătându-le că se va adresa Justiției pentru atmosfera creiată, care-l face să nu mai suporte traiul, viața și că nu mai are liniște".

Bine înțeles că PATRASCANU nu recunoaște cele de mai sus, pe care le declară absurde și neadevărate.- Pentru stabilirea adevărului, LEOVEANU propune să fie audiat și Lt.Col.STOICA vărul lui PATRASCANU, care se afla de față la această discuție.

Dar faptul că angajamentele lui PATRASCANU nu au fost pur formale rezultă și din inactivitatea în care s'a menținut în anii războiului, ca urmare a obligațiilor asumate.

./.

In declarația sa din 22 Mai 1951, pag.86, dosar copie, PATRASCANU încearcă să dea o altă explicație a lipsei sale de activitate între 1938-1944:

> "Această lipsă de activitate de Partid o motivez prin aceia că nu am voit să iau legături directe și personale pe cont propriu, pentru a nu merge pe o linie fracționistă și a ajunge la o fracțiune în sânul Partidului".

Dacă acesta ar fi motivul real, nu se vede cum s'a modificat această situație la începutul anului 1944, când PATRASCANU trece dintr'o dată dela pasivitatea în care se menținea în toți anii aceștia, la un dinamism cu totul inexplicabil, căci și acum continua să mai existe pentru el "riscul unor legături directe și personale" care îl puteau duce la fracționism.

Mult mai probabil este - așa cum de altfel rezultă din regimul de favoare de care s'a bucurat și din angajamentele luate în fața Siguranței - că PATRASCANU s'a abținut dela orice activitate până în momentul când și-a putut da seama - fără posibilitate de îndoială - de partea cui se înclină balanța războiului și că - din acest moment - pe baza unor angajamente luate față de unele elemente din burghezia românească și din partidele istorice, s'a hotărât să reintre în arena politică a țării, sperând că prin activitatea lui să mențină mai mult pozițiile burgheziei în politica și economia țării noastre.

In modul acesta se explică și sprijinul pe care PATRASCANU l-a avut din partea burgheziei, spre deosebire de toți ceilalți fruntași comuniști care înfundau ocnele și închisorile și îndurau teroarea și mizeria pe care le-o impunea guvernele burghezo-moșierești, în timp ce PATRASCANU era lăsat să-și scrie neturburat lucrările sale la Poiana Tapului, primea nenumărate persoane sub ochii binevoitori ai Jandarmilor, se deplasa cu ușurință la Azuga, Brașov și chiar la Bucuresti, etc, etc.

Datorită toleranței autorităților antonesciene, PATRASCANU își definitivează lucrările sale pe care le concepuse în scopul de a-și pregăti o platformă politică și căuta să

./.

determine o orientare "proprie" a Partidului din punct de vedere teoretic.

Această bunăvoință pe care PATRASCANU o contestă susținând că nu a fost cu nimic mai favorizat decât alți conducători ai Partidului, a fost analizată de ELENA PATRASCANU în declarația ei dela pag. 114 sus Vol.I:

> "Eu îmi explicam - declară ELENA PATRASCANU o atitudine mai blândă față de ANDREI, prin faptul că era fiul lui D.D.PATRASCANU, că familia lui avea legături cu o serie de oameni ai regimului, că era intelectual, etc. Nu m'am gândit atunci că burghezia ar putea privi în viitor contând pe un comunist de teapa lui ANDREI, adică român, intelectual, etc., etc., este preferabil unor comuniști din rândurile muncitorimii, mai strâns legați de Uniunea Sovietică. Dar acestea erau gândurile atât ale lui GHICA cât și ale lui ICA ANTONESCU și ANDREI a mers pe linia lor".

Iar la pag.16 Vol.2, ELENA PATRASCANU adaugă:

> "Desigură că mi-am dat seama de situația privilegiată pe care o aveam în calitate de soție a lui ANDREI (faptul că l-am putut vizita la Miercurea Ciucului), punând această situație privilegiată numai în parte în seama faptului că organele polițienești știau prea bine de conflictul lui în Partid și că el efectiv nu ducea nici o activitate ilegală atunci, în parte însă o atribuiam faptului că fiind intelectual, de origină burgheză, român, fiul lui D.D.PATRASCANU, aceasta are un rol determinant asupra comportării acestor organe, precum și legăturile personale ale soacrei mele, ba îmi atribuiam și un succes personal".

Internarea lui PATRASCANU în cursul anului 1943 în lagărul Tg.Jiu, ridică deasemenea unele suspiciuni, ținând seama că se produce după mai bine de doi ani de domiciliu obligatoriu și într'un moment când succesele Armatei Roșii nu mai lăsau nici o îndoială în privința soartei războiului. Astfel că o înăsprire a regimului lui PATRASCANU nu mai putea avea nici o justificare. Suspecte sunt deasemenea și condițiile în care a avut loc această internare.

La pag.1oo al.ultim PATRASCANU declară:

./.

"In 1943, am fost chiar în lagăr la Tg.Jiu, după o eşuată tentativă de a fugi de sub escortă la Gara de Nord, folosind camuflajul.N'am reuşit însă şi-am fost prins şi trimis legat la Tg.Jiu".

In legătură cu această pretinsă încercare de evadare, ELENA PATRASCANU declară la pag.32 Vol.I:

"Ulterior soţul meu mi-a spus că încercase de două ori să fugă, dar din cauza poleiului a alunecat şi a fost prins cu multă larmă în Gara de Nord de către jandarmul care-l însoţea.Soţul meu mi-a mai spus că a ajuns în lagăr cu această "ştampilă" de fugar,deoarece însoţitorul său făcuse un raport colonelului LEOVEANU (sau predecesorul său) despre aceasta".

Lăsând deoparte faptul că despre această "evadare" nu se pomeneşte nimic în dosarele Siguranţei şi nici LEOVEANU nu vorbeşte despre ea, este ciudat că după o încercare (ELENA PATRASCANU vorbeşte chiar de două încercări) de a fugi de sub escortă, PATRASCANU este totuşi trimis la Tg.Jiu, fără a fi judecat pentru această faptă a sa şi fără a suferi vreo înăsprire a regimului, corespunzătoare atitudinei sale. Mai mult încă, în August 1943 el este din nou trimis în domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.

Astfel cum s'au petrecut faptele, ele apar ca un alibiu pe care cu metoda sa obişnuită, PATRASCANU a căutat să şi-l asigure - cu concursul Siguranţei - pentru a arăta că el nu a dorit internarea sa la Tg.Jiu, ci dimpotrivă a încercat să se sustragă acestei măsuri luate împotriva voinţei sale.

In realitate, internarea lui PATRASCANU în lagărul Tg.Jiu, aşa cum rezultă la o analiză mai atentă a lucrurilor, fusese hotărâtă de autorităţile antonesciene pentru a-i da posibilitatea de a lua legătură cu fruntaşii comunişti ce se găseau închişi la Tg.Jiu şi pentru a afla care sunt intenţiile de viitor ale conducătorilor Partidului.

Această constatare este rezultatul unui raţionament foarte simplu: ori PATRASCANU era un element primejdios pentru ordinea şi siguranţa Statului şi atunci s'ar fi dispus internarea sa în lagăr odată cu ceilalţi fruntaşi comunişti, iar nu tocmai în 1943 când în mod logic ar fi

./.

trebuit să intervie dispoziţii de uşurare a regimului lui PATRASCANU.

Mai surprinzătoare este însă retrimiterea lui PATRASCANU după o şedere de circa 7 luni în lagărul Tg.Jiu, din nou în domiciliu obligatoriu. Aceasta însemna practic posibilitatea pentru PATRASCANU ca în urma documentării sale asupra planurilor de viitor ale Partidului sp acţioneze din timp pentru a fi amestecat în toate acţiunile pe care Partidul le desfăşura pentru pregătirea actului dela 23 August şi pentru a-şi creia, având posibilitatea de a se mişca liber şi ocrotit de poliţia lui Antonescu, platforma de "element principal" în pregătirea acestui act şi a-şi deschide drumul către conducerea Partidului.

PATRASCANU însuşi afirmă într'una din declaraţiile sale, că a fost surpins de mutarea sa în lagărul Tg.Jiu, iar în ce priveşte mutarea sa din nou în domiciliu obligatoriu, el încearcă a o justifica prin mituirea lui GELEP, fostul director general la Interne sub Antonescu -mijlocită de un oarecare avocat CHIRICUTA.

In această privinţă ELENA PATRASCANU declară la pag. 9 al 3,Vol I:

> "Deoarece atât eu cât şi soţul meu, nu găseam nici o explicaţie pentru internarea lui (P) în lagăr,deoarece avusese domiciliu obligator la Poiana Ţapului, am găsit de cuviinţă în înţelegere cu dânsul, să încerc tot posibilul pentru a obţine transferarea lui din nou la Poiana Ţapului. La mama mea la care stăteam atunci, mai locuia un avocat EUGEN RADULESCU din Tg.Jiu, prieten cu un oarecare BARBULESCU din Tg.Jiu, acesta la rândul lui, cumnat sau fin al lui GELEP,fostul secretar general la Interne în acea vreme".

Desigur că identificarea acestora şi cercetarea lor în legătură cu cele susţinute de PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU rămâne o sarcină de viitor a anchetei, spre a se vedea în ce măsură aceştia au putut determina revenirea lui PATRASCANU în domiciliu obligatoriu.

./.

Anticipând însă asupra rezultatului acestor cercetări putem afirma încă de acum, că atât internarea la Tg.Jiu, cât și revenirea la Poiana Tapului nu pot fi considerate întâmplătoare pentru următoarele motive:

1/.PATRASCANU arată că intervenția a fost făcută de CHIRICUTA, iar ELENA PATRASCANU arată, că ea a fost făcută prin RADULESCU și BARBULESCU din Tg.Jiu.

2/.In declarația sa din 29 August 1951, DRANICEANU DUMITRU fost subinspector de poliție în Direcția Generală a Poliției, arată că eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu s'a făcut în urma dorinței lui PIKI VASILIU, fapt care i-a fost comunicat de colonelul GHEEP cu care a colaborat în Comisia de triere ce a funcționat la lagărul Tg.Jiu.

3/.Fostul general TOBESCU arată în declarația sa din 3o August 1951, că PIKI VASILIU nu dorea ca PATRASCANU să fie urmărit și în special arestat, ceeace concordă cu presupunerea pe care am făcut-o mai sus, că i se lăsa lui PATRASCANU libertatea totală pentru a-și face legăturile necesare spre a ajunge în conducerea Partidului.

4/.In declarația sa din 26 Noembrie 1951, colonelul SCHIPOR MIHAIL fost comandant al Legiunii de Jandarmi Prahova, arată că PATRASCANU era în foarte bune raporturi cu ALEXANDRU MORARU șeful de post din Poiana Tapului, având astfel posibilitatea de a se deplasa oricând la Bucuresti, chiar și fără aprobare scrisă.

5/.Deși după cum afirmă în declarația sa la pag.14o al. 4 Vol 2, PATRASCANU, PATRASCANU "era foarte urmărit de Siguranță în epoca Iunie-August 1944", el a putut lua totuși nestingherit legătura cu o serie de activiști ilegali, cu palatul și cu reprezentanți ai burgheziei și ai partidelor istorice, fără ca Siguranța să intervie în nici un fel, ceeace întărește presupunerea noastră, că PATRASCANU își îmlinea neturburat misiunea primită dela PIKI VASILIU sau alte organe ale Siguranței. De aceia probabil în declarația sa din 28 Mai 1951, fiind întrebat cum a luat legătura cu atâtea persoane deși era intens urmărit de Siguranță, PATRASCANU nu poate răspunde decât

./.

că "avea grije să-şi ia toate precauţiunile şi că în îndeplinirea sarcinilor de Partid, făcea astfel ca să nu ia niciodată agentul după sine".

Legăturile lui PATRASCANU cu PIKI VASILIU par să fie adevărata cauză a regimului de favoare de care s'a bucurat PATRASCANU, cum şi a libertăţii de mişcări pe care a avut-o în pregătirea actului dela 23 August. Această afirmaţie ne-o întemeiem pe următoarele probe:

In declaraţia sa din 3o August 1951, fostul general TOBESCU arată, că PATRASCANU a întreţinut legături cu PIKI VASILIU pe care îl vizita în Cabinetul său dela Inspectoratul Jandarmeriei, unde TOBESCU arată că l-a vizitat de 2 ori în cursul anului 1942.

Fostul magistrat STANESCU P.ION -delegat ca subdirector general al Poliţiei între anii 1941-1944, arată în declaraţia sa din 29 August 1951, că este posibil ca între PATRASCANU şi PIKI VASILIU să fi existat chiar şi raporturi de ordin informativ, deoarece VASILIU i-a dat lui PATRASCANU o serie de aprobări de deplasare înainte de 23 August 1944, cu condiţia ca acesta să-l vizitese din când în când, ceeace PATRASCANU a şi făcut în vreo două rânduri, după care a încetat vizitele sale.

Crede, că una din cauzele pentru care PATRASCANU a stăruit ca PIKI VASILIU să fie executat în urma sentinţei de condamnare a Tribunalului Poporului, a fost şi grija sa de a face să dispară cu un moment mai devreme pe omul care ar fi putut da în vileag raporturile sale cu Siguranţa.

In declaraţia din 7 Mai 1951, fiind întrebat de ce a cerut comutarea pedepsei capitale pentru fostul ministru de război PANTAZI, PATRASCANU declară:

> "După actele din dosar şi desbaterile procesului, am socotit că nu merită pedeapsa capitală".

Fiind întrebat imediat după aceasta dece a propus pedeapsa capitală pentru PIKI VASILIU, PATRASCANU răspunde:

./.

"Pentrucă el era răspunzător pentru Siguranța și Jandarmeria Statului".

Această discriminare între cei arătați mai sus, nu ni se pare logică căci în definitiv "și PANTAZI era răspunzător pentru comportarea armatei pe teritoriul sovietic, care se știe că s'a dedat la masacre în masă de populație civilă și atrocități fără seamăn.

In calitatea sa de Ministru al Justiției și ilegalist credem că PATRASCANU era în măsură, să aprecieze asupra necesității de a se amâna executarea lui PIKI VASILIU, care prin funcția ce o avusese era deținătorul unor importante secrete de Stat, al numelui unor informatori care trădaseră Partidul ș.a.m.d. și Partidul nostru era interesat ca aceste date să fie mărturisite de către el. Dacă PATRASCANU nu a făcut aceasta, ci a stăruit dimpotrivă pentru execuția lui PIKI VASILIU, aceasta întărește bănuiala noastră, că PATRASCANU se grăbea să provoace dispariția unui martor incomod.

Privitor la tratativele pe care - la un moment dat - PIKI VASILIU voia să le ducă prin PATRASCANU cu conducerea Partidului Comunist și cu Frontul antifascist atunci înjghebat, va trebui clarificată o contradicție între TOBESCU care susține că PIKI VASILIU i-a spus, că PATRASCANU i-a făcut propunerea de a-i comunica lui ION ANTONESCU că este gata să plece la Moscova pentru a negocia un armistițiu, pe când PATRASCANU în declarația sa din 30 Mai 1951 arată, că PIKI VASILIU este acela care l-a întrebat dacă conducerea Partidului ar fi dispusă să trimeată o delegație pentru discuții preliminare la Moscova pentru încheierea Armistițiului.

Alte motive de suspiciune au fost reținute de noi prin studierea materialului care întărea convingerea ce ne-am făcut-o asupra colaborării lui PATRASCANU cu Siguranța și celelalte autorități antonesciene sau cele burgheze de mai înainte.

./.

Astfel:

- In memoriul menţionat al tov. GR.PREOTEASA la pag.29o, acesta arată că înainte de eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu, acesta i-a spus, că tov. GHEORGHIU DEJ ar avea tendinţa de a se înconjura numai de oamenii pe care îi cunoştea din închisoare, dela Doftana sau Caransebeş, având criterii înguste în privinţa cadrelor. Tov. PREOTEASA mai adaugă, că metodele prin care PATRASCANU dusese la schimbarea lui OVIDIU SANDRU, i s'au părut încă de atunci injuste şi nepartinice.

Si ELENA PATRASCANU în declaraţia ei dela pag. 24 mijloc Vol I, arată:

> "Atunci (după şederea lui ANDREI în lagăr) mi-a vorbit despre impresia pe care a avut-o anume, aceia a unui sentiment de rivalitate din partea tov. GHEORGHIU DEJ, pe care ANDREI a încercat să-l atenueze cât mai mult, dar că nu a reuşit întocmai din cauza incapacităţii lui ANDREI de a fi slugă şi de a se estompa în întregime".

Se vede deci cum în lagărul Tg.Jiu PATRASCANU a încercat să-şi atragă o serie de tovarăşi, pentru ca sprijinit de aceştia să diminueze autoritatea tov. GHEORGHIU DEJ. Faptul că aceasta se petrecea într'un moment în care se punea problema evadării unor t ovarăşi din lagăr, în vederea pregătirii loviturii de Stat, dovedeşte că încă de pe atunci PATRASCANU încerca să recruteze elemente cu ajutorul cărora să poată prelua mai târziu conducerea.

Aci în lagăr începe adversitatea lui PATRASCANU pentru Partid şi adevăraţii săi conducători şi tot aci unde se găsea închis şi AUSCHNIT începe cârdăşia sa cu marea burghezie, în care scop PATRASCANU tratează cu AUSCHNIT organizarea evadării acestuia din lagăr şi colaborarea în vederea loviturii de Stat, admiţând ca om de legătură între ei pe agentul Serviciului de Spionaj englez ION KLEANTE GHEORGHIU.

./.

Nu există suficiente explicații și nu s'a stăruit îndeajuns pentru clarificarea unor chestiuni. Astfel:

-Fiind arestat în 1932 PATRASCANU era acuzat de Siguranță că a fost la Moscova în Ianuarie-Februarie 1932, că ar fi autorul manuscrisului Manifestului din 1 Mai și că ar fi avut legături cu un neamț care venise în București pe linia noastră technică. PATRASCANU afirmă, că a negat toate aceste acuzări ca nefondate, dar cum unele sau chiar toate aceste învinuiri noi știm că erau reale, el nu ne explică cum a combătut aceste învinuiri și pe baza căror probe a fost pus în libertate de către Siguranță. (23 mijloc Bibl. PATRASCANU).

Termenii în care PATRASCANU redă ancheta care a urmat, prezintă o analogie perfectă cu relațiile lui ZILBER cu VINTILA IONESCU. De aceia redăm mai jos citatul:

> "Când am fost la Siguranță a doua noapte am fost chemat în biroul lui VINTILA IONESCU, unde se afla și EUGEN CRISTESCU. VINTILA IONESCU mi-a enumărat cele trei capete de acuzații. Eu am refuzat să le recunosc și am refuzat orice declarație. Conversația a durat două minute, EUGEN CRISTESCU nespunând nimic. Când am fost la ușe VINTILA IONESCU mi-a strigat furios:"dacă mai încerci să fugi,jandarmul sau agentul care te păzesc au ordinul să tragă fără somație".

In legătură cu cercetarea sa pentru participarea la greva dela Grivița, PATRASCANU declară la pag. 24 al. 5 Bibl.:

> "La Prefectura Poliției nu am luat contact cu nici un organ al Siguranței sau cu altcinev dintre autorități. Am fost interogat odată sau de două ori de un comisar regal. Am negat orice participare la greva dela Grivița".

Si aci PATRASCANU nu arată care a fost urmarea acestei arestări, cât timp a rămas arestat și pe ce bază a fost pus în libertate.

Si mai suspectă încă este fuga din Siguranță a lui PATRASCANU în 1931 sau 1932, când fusese arestat împreună cu un tov.francez venit pe linia tineretului LEON MAUVAIS,

./.

actualul secretar al C.C. al P.C.Francez, pe care PATRASCANU o relatează astfel:

> "Duşi la Siguranţă, am fost înfăţişaţi lui VINTILA IONESCU, căruia amândoi i-am debitat cele hotărâte. VINTILA IONESCU a spus să fim duşi la Parchet -fără alte explicaţii. Dar când am eşit din Cabinet, eu m'am îndreptat spre uşe şi am eşit din Siguranţă fără împiedicare".

Deasemenea nu ni se pare satisfăcătoare explicaţia dată de PATRASCANU, asupra modului cum a reuşit să ţie atâta timp pe rol procesul său pentru participarea la greva dela Griviţa. Astfel PATRASCANU spune în declaraţia sa din 7 August 1951:

> "Uzând de diferite manevre, -neîndeplinirea procedurii, lipsa dosarului, etc., am parvenit să amân procesul în vara şi toamna anului 1937 şi să trimit dosarul în provincie unde a rămas până în 1939".

Faţă de prigoana susţinută a burgheziei împotriva comuniştilor este surprinzător că PATRASCANU a reuşit să ţie aproape 7 ani pe rol procesul său, când majoritatea participanţilor şi conducătorilor acestei greve, fuseseră de mult judecaţi şi condamnaţi la pedepse grele şi mai cu seamă cum a reuşit să fie achitat în 1939 când s'a judecat procesul său, deşi asupra sa se găsea adresa PAULINEI DONCEA şi când activitatea sa comunistă era notorie.

In sfârşit ca şi în cazul lui ZILBER despre care vom vorbi mai jos, apare cu deosebire suspect cum a reuşit PATRASCANU să obţie în 1940 paşaport pentru Italia, unde a venit să-şi viziteze soţia care lucra la Pavilionul Român al Expoziţiei din Milano. ELENA PATRASCANU pretinde în declaraţia dela pag. 15 jos Vol.2, că PATRASCANU obţinuse acest paşaport în urma intervenţiei unor veri ai săi: STOICA sau ULEA, dar oricât de puternici ar fi fost aceştia avea şi Siguranţa un cuvânt de spus într'o perioadă când lagărele se umpleau de deţinuţi politici şi războiul contra Uniunii Sovietice era iminent.

./.

Atâtea fapte pe care le-am înşirat nu pot fi considerate întâmplătoare şi ele îl obligă pe PATRASCANU să dea explicaţii reale, indicând date verificabile şi fiind urmărit de aproape în răspunsurile sale spre a nu-i permite să creieze sau să menţină o stare de confuzie.

Legăturile lui PATRASCANU cu Siguranţa, constituiesc cheia întregii activităţi a lui PATRASCANU şi în măsura în care el va fi determinat să nu lase nelămurite nici una din problemele ridicate, putem conta pe o cotitură hotărâtoare în mersul anchetei noastre.

Posibilitatea de a lua contact cu tovarăşii BODNARAS, PARVULESCU, RANGHET, etc, pentru a le cere unele relaţii asupra acţiunilor pe care PATRASCANU le-a desfăşurat cu ştirea şi cu asentimentul Partidului ca şi a celor făcute pe cont propriu, ar constitui un sprijin preţios pentru lămurirea acestui capitol deosebit de important.

LEGATURILE LUI ZILBER CU SIGURANTA

Mult mai numeroase încă sunt dovezile din materialul existent care stabilesc, că ZILBER a fost recrutat ca informator al Siguranţei. Chiar dacă - cu toate numeroasele probe existente ZILBER nu a putut fi determinat să recunoască această situaţie, nu mai rămâne nici o îndoială, după cum vom arăta în continuarea expunerii noastre, că ZILBER a fost începând din 193o şi chiar de mai înainte, în serviciul Siguranţei.

Asupra motivelor care l-au determinat să intre în organizaţia de spionaj sovietică, ZILBER declară la pag. 214, al.3, Bibl.II.:

> "Când a venit ARADI la mine să-mi propuie intrarea în organizaţia de spionaj mi-a spus:"Ai furat banii Partidului. Accepţi ?" Am lăsat capul în jos şi am spus:"Da." (Este inexact că aş fi cerut autorizaţia lui MARGULES. Am minţit). De aceia în organizaţie nu am fost un voluntar, ci un hoţ ce îşi expiază păcatul".

Intrând în asemenea condiţiuni în organizaţia lui ARADI, desigur că lui ZILBER nu i-a fost greu să devie

./.

informatorul Siguranţei pe lângă această organizaţie. Astfel, tot din declaraţia lui ZILBER rezultă, că Siguranţa cunoştea activitatea sa în cadrul acestei organizaţii. In declaraţia sa din 31 Mai 1951, pag. 5, dosar ZILBER acesta arată:

> "La trei zile după ce am luat contact cu ARADI, un cunoscut (fiul unui bijutier de pe Calea Victoriei -de lângă Cinematograful Select) m'a întâlnit pe stradă şi mi-a spus: "Ascultă ZILBER, GROPPER (un concurent) ţi-a făcut probabil o porcărie. Comisarul FILIPOVICI a fost la tata, i-a spus că eşti urmărit pentru spionaj sovietic şi i-a cerut informaţii asupra ta". I-am povestit aceasta lui ARADI care m'a liniştit, spunând că este probabil o falsă alarmă".

Cu toată exprimarea voit confuză, pentru a cărei limpezire am făcut propuneri de adâncire la materialul existent în anexă, se desprinde totuşi din acest citat în mod cert, că la numai 3 zile dela data intrării lui ZILBER în organizaţie, Siguranţa cunoştea obiectul activităţii acestei organizaţii, cum şi participarea lui ZILBER, fără a lua nici o măsură împotriva sa. Acest fapt mai este confirmat şi în declaraţia dela pag.353 al.1 Bibl.II a lui ZILBER, care se referă la o activitate mai veche de spionaj a acestuia:

> "La vreo două luni după întoarcerea mea din ultima călătorie din 1927, a fost chemată la Siguranţă (HENRIETTE YVONNE STAHL - amanta lui ZILBER) unde i s'a spus că împotriva mea există un denunţ de spionaj şi că ea cunoaşte detaliile. HENRIETTE STAHL mi-a comunicat acest lucru. Eu nu l-am comunicat mai departe Partidului pentrucă am găsit chestiunea lipsită de importanţă".

Având tot atâtea goluri şi neclarităţi în această declaraţie, declaraţie ne învederează totuşi că încă dela primul său drum în străinătate, activitatea de spionaj a lui ZILBER nu constituia un secret pentru Siguranţă, care totuşi nu îl chema pe el să dea socoteala despre această activitate a sa, ci pe prietena lui care nu avea de unde să cunoască această activitate decât dacă ar fi complice, în care caz desigur că ar fi fost reţinută, ceeace în fapt nu s'a întâmplat.

./.

Din Procesul Verbal al Comisiei de Control din 14 Mai 1947 la pag. 3 sus, din dosarul de Partid al lui ZILBER rezultă că HENRIETTE YVONNE-STAHL a fost chemată şi în 1929 la Siguranţa din Bucuresti şi i s'a spus, că centrul de spionaj sovietic este condus de ZILBER.

Deşi Siguranţa cunoştea - după cum am văzut mai sus - în 1927 şi 1929 activitatea de spionaj al lui ZILBER, el este totuşi trimis în 193o de către Ministerul de Război în străinătate împreună cu Căpitanul DAVIDESCU din Biroul de Informaţii al Marelui Stat Major, pentru recepţionarea unor materiale anti-aeriene. In această privinţă EUGEN CRISTESCU arată în declaraţia sa din 7 Decembrie 1948, că plecarea lui ZILBER la Viena însoţit de un ofiţer din Marele Stat Major, nu poate avea altă explicaţiune decât că MORUZOV şi VINTILA IONESCU reuşiseră să obţină concursul lui ZILBER pe teren informativ. EUGEN CRISTESCU mai adaugă, că VINTILA IONESCU a păstrat multă vreme legătura cu ZILBER şi i-a vorbit adeseori despre el.

Insăşi încadrarea lui ZILBER într'o organizaţie de spionaj pro-sovietică, fără a fi avut în prealabil autorizarea Partidului, este de două ori suspectă: întâi fiindcă fiind vorba de o activitate importantă, partidul trebuia să cunoască şi să autorizeze această activitate. Ori, ceeace apare ca ciudat în atitudinea lui ZILBER în cazul de faţă este că - tocmai el care trâmbiţa fiecare acţiune a sa pentru a-şi cuceri un merit în ochii Partidului, nu aduce la cunoştinţă Partidului tocmai o acţiune de importanţa acesteia.

In al doilea rând, pentrucă pe plan politic această activitate a lui ZILBER în cadrul unei organizaţii de spionaj desfăşurată fără cunoştinţa şi fără directivele Partidului, putea duce la compromiterea Partidului şi paralizarea activităţii unor organizaţii legale folosite în acel timp de Partid. Totuşi, ZILBER nu anunţă Partidul, motiv pentru care după cum se constată din dosarul de Partid al lui ZILBER, pag. 5 mijloc, el a fost exclus din P.C.R. de îndată ce Partidul a aflat că lucrează pe linie de spionaj (1929-193o) fără să aducă acest lucru la

./.

cunoştinţa Partidului. Tov.PARVULESCU declară, că mult timp după aceia nu s'a ţinut legătura cu ZILBER, fiind împotriva lui şi alte bănueli. Despre această excludere ZILBER nu a pomenit nimic în declaraţiile sale, probabil pentru a nu fi silit să vorbească şi despre cauzele care au determinat-o.-

La pag.353, al.2, Bibl.II, fiind întrebat la intrarea sa în organizaţia lui ARADI, dacă avea autorizarea Partidului, ZILBER răspunde că l-a întrebat pe MARGULES dacă i-a vorbit lui ARADI despre el, fără a-i spune însă lui MARGULES ce anume îi propunea ARADI.

Concluzia ce o desprindem din aceste neregularităţi este, că având din partea Siguranţei misiunea de a da informaţii despre activitatea de spionaj a organizaţiei lui ARADI, ZILBER nu a vrut să rişte un refuz al Partidului de a-i aproba încadrarea în acea organizaţie, din care a acceptat deci pe cont propriu să facă parte. Iar faptul că Siguranţa cunoştea încă din 1927 activitatea de spionaj a lui ZILBER şi nu a procedat la arestarea lui, constituie un indiciu puternic, că ZILBER a fost lăsat intenţionat de Siguranţă să lucreze cu ARADI până în momentul când, trădând împreună cu MARGULES această organizaţie, l-a arestat de formă. Altfel ZILBER ar fi fost arestat încă din 1927 când HENRIETTE STAHL a fost chemată la Siguranţă spre a i se pune în vedere că Centrul de spionaj sovietic este la ZILBER, sau cel puţin în 193o (înaintea plecării la Paris) când după cum rezultă din citatul de mai sus - Siguranţa avea informaţii că ZILBER lucrează în spionaj.

Suspecte sunt deasemenea împrejurările în care la 8 Decembrie 193o, ZILBER s'a reîntors în ţară şi a fost arestat, deşi aflase din ziare despre arestarea întregii organizaţii a lui ARADI în timp ce se afla la Paris. In această privinţă ZILBER declară la pag.lo sus, dosar 2:

> "Fiind la Paris, deşi aflasem că în ţară s'au făcut arestări, m'am întors. Cea mai elementară ţinută partinică îmi dicta să nu mă întorc.Incăodată ţin să subliniez că nu am revenit cu intenţii ticăloase şi nici nu mi-am schimbat atitudinea după arestare. Pentru conştiinţa mea ţin însă să adaug la motivele întoarcerii, încă unul

./.

"despre care n'am vorbit niciodată pentrucă nu interesa ancheta, dar interesează din punct de vedere partinic. Am fost împins spre Bucuresti, nu numai de impresia mea că numele meu nu fusese divulgat sau de convingerea că mă voi salva cu bani, dar şi de atitudinea mea morală. In loc să caut legături cu tovarăşii francezi, în loc să reiau totul dela început, am preferat din nou drumul cel mai uşor. Iluzia că nu voi fi arestat sau că voi scăpa repede, avea resortul intim în dorinţa de a relua afacerile proiectate. Toată atenţia îmi era îndrepată asupra vieţii mele şi nu asupra răului pe care îl puteam face organizaţiei sau Partidului".

Raţionamentul lui ZILBER este în întregime fals şi nu are alt scop, decât de a induce ancheta în eroare asupra adevăratelor motive ale întoarcerii sale. Dacă ZILBER s'ar fi gândit numai la afacerile şi viitorul său - aşa cum pretinde - şi nu ar fi avut să-şi reproşeze nimic în raporturile sale cu Partidul şi cu organizaţia de spionaj din care făcea parte, nimic nu-l împiedica să mai rămâie în străinătate până în momentul când cazul ARADI ar fi eşit din actualitate.

Faptul că la 17 Octombrie află despre arestările efectuate, iar la 8 Decembrie 193o, adică după mai puţin de o lună se înapoiază în ţară, arată că raporturile sale cu Siguranţa erau de aşa fel, încât nu îl interesa dacă numele său a fost, sau nu, divulgat de către cei arestaţi.

In afară de aceasta, chiar în ipoteza că numele său nu fusese încă divulgat, nimic nu împiedica ca această divulgare să se producă mai târziu în cursul cercetărilor, încât orice asigurări ar fi primit din ţară, el putea fi arestat în orice moment după înapoierea sa, cu atât mai mult, că după cum am arătat - Siguranţa cunoştea activitatea sa încă din 1927 şi chiar înaintea plecării sale în străinătate când în ambele dăţi, ZILBER fusese avertizat.

Insuşi ZILBER arată că - după arestările efectuate în cazul ARADI, aflase prin ştirile primite de acasă că fusese căutat de un agent DUMITRESCU (pag.67, al.3, dosar 2). Era deci clar că prin întoarcerea sa în ţară,

el risca să fie arestat şi condamnat.

Explicaţiile date de ZILBER pentru a împrăştia suspiciunea ce plana asupra lui că ar fi fost în serviciul Siguranţei sunt felurite, dar nu rezistă nici una unei analize mai atente. Astfel la pag. 69 jos, Dosar 2 ZILBER declară:

> "In 193o m'am întors dela Paris, deoarece în urma corespondenţei primită din ţară, ajunsesem la concluzia că nu fusesem dat de ARADI. In plus mă ştiam atât de puţin vinovat, încât eram convins că nu mi se va întâmpla ceva grav".

In declaraţia sa din 22 Martie 1948, ZILBER arată:

> "In 193o fiind la Paris, am citit în ziare despre descoperirea organizaţiei de spionaj. Am încercat să aflu dacă sunt dat. Am scris familiei pe diferite adrese. Răspunsurile au fost toate negative, anume că nu am fost căutat. Atât mama mea, cât şi cumnatul meu m'au informat, că totul este în ordine şi-mi cereau să viu acasă. Deasemenea dela birou am primit scrisori în acelaş sens".

La pag.67, dosar 2, ZILBER declară:

> "In noaptea arestării mele, VINTILA IONESCU mi-a afirmat că s'a făcut o percheziţie la mine acasă, însă nu s'a găsit nimic. Până la venirea mea în ţară nu s'a făcut nici o percheziţie. Mama mea mi-a povestit că a fost odată un agent care se prezentase sub numele de DUMITRESCU. Acesta s'a interesat numai dacă locuiesc acolo".

Şubrezenia acestor justificări a fost dovedită mai sus, fără să mai vorbim de numeroasele contrazic eri pe care le conţin.

In ce priveşte condiţiile în care s'a făcut arestarea lui ZILBER în noaptea de 8/9 Decembrie 193o, ele nu sunt mai puţin suspecte. In declaraţia sa din 4 Iunie 1951 ZILBER declară:

./.

"In anul 193o m'am întors dela Paris în ziua de 8 Decembrie noaptea. Cum am sosit acasă (familia mea lipsea) am ars tot materialul de Partid pe care-l aveam şi apoi m'am culcat. A doua zi m'am dus la birou. Pe la orele 11,3o a.m. Dl.Comandor GHEORGHIU (ţiganul) mi-a telefonat să viu la dânsul (la Direcţia Marinei) pentru a discuta o problemă de proectoare (urmează descrierea arestării sale în cabinetul lui GHEORGHIU)."

Si aici - ca peste tot în declaraţiile sale - ZILBER nu are nici un scrupul când e vorba de ticluit o poveste pentru a deruta ancheta. Desigur că ZILBER se referă în această declaraţie la materialul de Partid adus cu el din drum, căci despre acela care se afla acasă la el, în timp ce lipsea din ţară nu poate fi vorba, deoarece acesta putea fi găsit de organele Siguranţei la parchezitia care probabil s'a făcut. (Dacă nu s'a făcut nici o perchezitie în lipsa lui - aşa cum pretinde ZILBER - cu atât mai suspect !).

Dar dacă Comandorul GHEORGHIU în cabinetul căruia ZILBER a fost arestat, a aflat a doua zi la ora 11 că ZILBER s'a întors, este mai mult ca sigur că şi poliţia a ştiut de sosirea lui ZILBER pe ziua de 8 Decembrie şi nu i-ar fi lăsat acestuia răgazul de a distruge materialul de Partid adus din străinătate, care constituia proba indiscutabilă a activităţii sale subversine. Este clar că prin această poveste,ZILBER urmărea să-şi rezerve posibilitatea de a fi achitat în procesul în care ştia că va fi implicat de formă, fără ca aceasta să dea prea mult de bănuit asupra adevăratelor sale raporturi cu Siguranţa.

Tot atât de neserioasă este şi relatarea de către ZILBER în cadrul aceleaşi declaraţii a felului cum a fost tratat după arestare:

"Am fost adus într'o odaie la etajul IV şi trântit pe jos (la prânz şi în permanenţă după aceia mi se aducea mâncare multă şi prăjituri dela Restaurantul "Roşianu").

Este inexplicabil cum "fiind trântit pe jos" într'o odaie, ceeace implică întrebuinţarea forţei şi o dispoziţie nu prea favorabilă a agenţilor faţă de el, ZILBER

./.

este totuşi după aceia tratat cu mâncare multă şi cu prăjituri dela ROSIANU, ceeace în nici un caz nu cadrează cu regimul aplicat deobicei arestaţilor comunişti pentru activitate de spionaj în favoarea Sovietelor. Aceasta poate fi încă o confirmare a legăturilor reale ale lui ZILBER cu Siguranţa care înţelegea şi în modul acesta să răsplătească serviciile aduse de ZILBER.

Nici comportarea lui ZILBER la procesul ARADI, unde a fost până la urmă achitat, nu a fost a unui membru de Partid ci - cu toate explicaţiile abile pe care le dă - a unui om aflat în serviciul Siguranţei, care are în primul rând obligaţia de a furniza dovezi pentru procesul înscenat. Astfel la pag. 2o jos, dosar 2, ZILBER declară:

> "Am negat orice înţelegere cu Partidul la Bucuresti sau Viena. Pus în faţa declaraţiei categorice a lui ARADI, am convenit că mai târziu am aflat că era vorba de banii Partidului. Greşala mea a fost că nu am răspuns simplu "nu ştiu". Am găsit însă că admiţând aceasta voi fi crezut pe cuvânt în celelalte afirmaţii".

Iar la pag. 11 sus, dosar 2, ZILBER adaugă în legătură cu declaraţia dată lui VINTILA IONESCU, în care a recunoscut că banii deţinuţi de el, erau destinaţi P.C.R.-ului:

> "Despre această chestiune vorbiseră ARADI şi MARGULES. Cu puţin efort aşi fi putut denatura faptul, cum am denaturat atâtea altele şi dacă am trecut cu uşurinţă peste neajunsurile eventuale ce le-aşi fi putut aduce Partidului prin cele câteva rânduri, aceasta se datoreşte numai faptului că crezându-mă salvat prin cele declarate, nu am găsit în mine şi forţa ca să apăr Partidul. Grija de mine a trecut şi de astă dată, înaintea grijei de Partid".

Cu toate argumentele invocate, nu poate scăpa nimănui, că grija cea mai mare a lui ZILBER era de a satisface nevoile de dovezi împotriva Partidului ale Siguranţei, conform înţelegerei intervenite între VINTILA IONESCU şi ZILBER şi care constituia preţul libertăţii lui ZILBER şi al regimului de favoare de care s'a bucurat în tot

./.

timpul prigoanei, după cum vom vedea în continuarea expunerii noastre.

Deşi moartea lui VINTILA IONESCU, EUGEN CRISTESCU şi MORUZOV constituiesc dificultăţi serioase în demascarea calităţii de agent informator a lui ZILBER, socotim că probele indirecte care există asupra acestui capitol, sunt absolut suficiente pentru a considera acest fapt ca dovedit.

La pag.53 mijloc, dosar 2, ZILBER declară:

> "In cursul lunei Ianuarie sau Februarie 193[illegible] a venit la Jilava VINTILA IONESCU şi MORUZOV. Acesta din urmă m'a chemat şi a discutat cu mine chestiuni generale (filozofie, istorie, economie). In cursul acestei discuţii a făcut o vagă aluzie la posibilitatea lui de a face ceva pentru mine. Imediat am comunicat tovarăşilor din închisoare cele discutate. In Bucuresti sunt dintre aceştia STEFAN TEODORESCU, PAUL SOLOMON şi KOFLEAR".

Dintr'o serie de declaraţii prin care ZILBER încearcă să împrăştie reputaţia de agent ce i se creiază şi să dea anchetei impresia că este sincer şi că se analizează cu obiectivitate, convingerea că ZILBER a fost agent de Siguranţă este întărită.

Astfel, la pag.214 jos Bibl.2 ZILBER declară:

> "Pe altă linie dintr'o coincidenţă stupidă de împrejurări (întoarcerea dela Paris,achitarea, reinternarea în lagăr) în 1944,Partidul trage concluzia că am fost agent de Siguranţă şi mă izolează".

Oricare dintre aceste trei împrejurări arătate de ZILBER, din care am analizat până acum cât de suspectă este întoarcerea lui dela Paris, puteau duce Partidul în mod logic la concluzia, că el a fost agent de Siguranţă. Dar mai ales, toate trei la un loc, nu se putea să nu ducă Partidul la această concluzie. Nici nu mai poate fi vorba de o coincidenţă stupidă de împrejurări, mai ales că după cum vom vedea devenise un fapt cunoscut de toată lumea că ZILBER lucrează pentru Siguranţă.

./.

La pag. 268 penultimul aliniat, Bibl.I, vorbind despre activitatea desfăşurată împreună cu PATRASCANU înainte de 23 August 1944, ZILBER declară:

> "Tin să precizez că nici o acţiune, nici o întrevedere, nimic din ce am făcut în acest timp, nu a fost fără autorizaţia prealabilă a lui PATRASCANU. Deasemenea este interesant de semnalat, că deşi am lucrat atâţia oameni, deşi Siguranţa l-a căutat pe PATRASCANU, nu s'a produs nici o indiscreţie din partea noastră."

Aici ZILBER încearcă să-şi facă o apărare dintr'o situaţie neobişnuită care de fapt - accentuiază legăturile lui PATRASCANU şi ZILBER cu Siguranţa. Căci, după cum am analizat referindu-ne la PATRASCANU, tocmai faptul că atâţia oameni au putut lucra sub ochii Siguranţei, duce la convingerea noastră că Siguranţa cunoştea această activitate şi le dădea mână liberă pentru a încerca să pregătească un 23 August cu participarea burgheziei, cu o cât mai slabă participare comunistă şi dacă se putea, chiar cu eliminarea comuniştilor.

La pag. 10, dosar 2, ZILBER declară:

> "In cursul anchetei actuale mi-am dat seama că VINTILA IONESCU mă chemase în 1932 la Siguranţă şi m'a obligat să confirm declaraţia din 193o în chestia Skoda, pentrucă nu ştia nimic în această problemă şi în joc era prestigiul lui. Astfel dintr'o lipsă de rigoare în ţinuta mea morală în cursul anchetei din 193o, am ajuns în 1932, fără să-mi dau seama, auxiliar al Siguranţei. A doua greşală făcută la Siguranţă a fost că deşi aveam posibilitatea să nu cedez, am cedat presiunei lui VINTILA IONESCU şi am admis ca în declaraţia mea să figureze câteva rânduri despre banii destinaţi P.C.R."

Această poveste privitoare la confirmarea declaraţiei din 193o, este inventată de ZILBER pentru a-şi constitui un alibiu pentru desele sale vizite la VINTILA IONESCU, bănuind că este posibil ca cineva să-l fi văzut în compania lui VINTILA IONESCU şi ar putea declara acest fapt la anchetă.

./.

Aci nu poate fi vorba de vreo greşală din acelea pe care ZILBER le invoca la tot pasul, căci din anchetă ca şi din antecedentele şi autobiografia sa rezultă, că ZILBER este un om cult, abil, voiajat, cunoscător al vieţii şi oamenilor şi nu putea fi surprins de VINTILA IONESCU sau de altcineva ca să dea o declaraţie împotriva convingerii sale. Faptul că ZILBER a admis ca în câteva declaraţii ale sale să figureze câteva rânduri despre banii destinaţi P.C.R., este de fapt continuarea colaborării lui cu VINTILA IONESCU, ca rezultat al angajamentului luat de ZILBER faţă de organele Siguranţei, de a le ajuta să rezolve cazul ARADI şi de a le informa în problema comunistă.

Aceasta constituie şi explicaţia bunului tratament de care s'a bucurat ZILBER după arestarea sa şi a discuţiilor "filosofice" duse cu MORUZOV şi cu VINTILA IONESCU la Jilava.

La pag.11 al.3, ZILBER declară:

> "Procesul din 1931-32, cu toate peripeţiile lui a accentuat o caracteristică neborocită a mea. Prin modul cum m'am apărat şi cum am ajutat alţi tovarăşi să se apere, s'a creiat în jurul meu o atmosferă de vedetă. Marea publicitate dată "cazului ZILBER" şi supralicitarea ziarelor în aprecieri favorabile, au consolidat în mine impresia de copil teribil care poate face orice".

Această dispoziţie specială l-a făcut pe ZILBER să creadă că poate face şi pe agentul de Siguranţă dacă a putut rămâne nepedepsit pentru faptul că a furat banii Partidului, că a denunţat Siguranţei activitatea unei organizaţii din care făcea parte, că s'a întors dela Paris într'un moment când arestările membrilor acestei organizaţii se ţineau lanţ, dacă după aceia a putut fi judecat şi achitat. Toate acestea l-au întărit pe ZILBER în convingerea, că nu i se va întâmpla nimic dacă va d informaţii în continuare Siguranţei în problema comunist

Şi EUGEN CRISTESCU a încercat să-l recruteze pe ZILBER după cum acesta declară la pag. 44 al.penultim, dosar 2 ZILBER:

./.

"In timpul ultimului războI, mi-am amintit de ZILBER şi de posibilitatea de a-i obţine serviciile, am căutat printr'un prieten comun să-l apropii, dar acesta mi-a răspuns după câtăva vreme că ZILBER lucrează la Institutul de Cânjunctură".

Dintr'o însemnare aflată în dosar şi din declaraţia lui ZILBER dela pag.75 jos, dosar 2, se vede că acest prieten comun este fostul gazetar SOREANU, care ar trebui cercetat în legătură cu această chestiune.

Recrutarea lui ZILBER de către VINTILA IONESCU apare şi din declaraţiile comisarului FILIPOVICI, care în 1932 după eliberarea lui ZILBER din închisoare, l-a văzut pe acesta în mai multe rânduri în biroul lui VINTILA IONESCU, căruia îi dădea diferite note.

La unele din aceste note FILIPOVICI a putut vedea, că s'au anexat nişte instrucţiuni de propagandă comunistă sosite recent dela Moscova.

ELENA BANCILESCU, dactilografă dela cabinetul lui VINTILA IONESCU, fiind interogată în legătură cu notele menţionate de FILIPOVICI, declară că nu-şi mai aminteşte nimic în legătură cu aceasta.

In declaraţia din 5 August 1951, RADU LECCA arată,că VINTILA IONESCU i-a promis că în cazul când LECCA va veni Director al Siguranţei şi îl va numi pe el subdirector,îi va înmâna lista cu informatorii de marcă pe care VINTILA IONESCU îi avea în partidele de stânga, citându-i în acest sens pe MARGULES, ZILBER şi SRAER şi propunându-i chiar să-i prezinte.

Din declaraţiile fostului magistrat CONSTANTIN C. DUMITRESCU reese că în timp ce instruia cazul ARADI,şeful său din acea vreme colonelul TURBATU, manifesta faţă de ZILBER o atenţie pe care nu o avea faţă de nici unul din ceilalţi inculpaţi. Deasemenea arată, că ZILBER este singurul dintre arestaţi care a obţinut în recurs casarea sentinţei şi judecarea sa de către instanţele civile care l-au achitat de orice penalitate.

./.

253

Dar în cea mai mare măsură tratamentul de care s'a bucurat ZILBER în anii prigoanei, faptul că a fost lăsat liber, că nu a fost internat, că întocmai ca PATRAȘCANU a putut obține pașaport în 1939 pentru a participa la Congresul dela Pontigny, sunt de natură a stabili în mod neîndoios că ZILBER se bucura de aceste favoruri în schimbul serviciilor făcute Siguranței.

In condiții suspecte (evreu, bănuit de spionaj, cunoscut ca membru de Partid) ZILBER este angajat la Institutul de Conjunctură, care activează în toți acești ani, ajungând în fruntea Institutului fără ca Siguranța să protesteze împotriva prezenței lui în acest post extrem de important al economiei românești. In tot timpul războiului ZILBER nu este supărat de nimeni și se dedă unor afaceri importante, făcând în majoritate trafic de influență.

Articolele publicate de el în presă la cronica externă a "Vieții Românești" așa cum declară el în spirit marxist-leninist și care tratau despre succesele Planurilo Cincinale atât sub semnătură cât și cu pseudonimele literare ANDREI SERBULESCU, STEFAN DEJU, etc, faptul că făcea parte din celula din presă P.C.R., că edita împreună cu alții o revistă în baza instrucțiunilor P.C.R., toată activitatea publicistică a lui ZILBER dintre anii 1932-1940, care constituia de fapt un camuflaj pentru a acoperi activitatea sa de informator, era cunoscută de Biroul 2 din Marele Stat Major și de Siguranță.

Tot astfel erau cunoscute legăturile lui ZILBER cu BODROV, reprezentantul și corespondentul Agenției Tass, prin care zeci de extrase din articolele economice și de politică externă erau publicate în presa Sovietică.

Si deși de formă Biroul 2 a intervenit ca ZILBER să fie dat afară dela "Viața Românească", deși colaborarea lui ZILBER la revistele "Reporter", "Santier", "Prezentul" "Credința", "Era Nouă", "Cuvântul Liber", "Buletinul Săptămânal" era cunoscută, deși Siguranța a intervenit de câteva ori pe lângă MADGEARU, atrăgându-i atenția asupra activității "bolșevizante" a lui ZILBER, acesta este totuși lăsat liber.

./.

Simţind cât de vulnerabilă este această situaţie, ZILBER încearcă să se explice. Astfel la pag 61, al.3, Dos.1, ZILBER arată:

> "In 194o nu am fost trimis în lagăr ca şi mulţi alţi tovarăşi. Cred că explicaţia trebuia căutată în aceiacă nu mă credeau periculos,sau pentrucă mă uitaseră. Din dosarele Siguranţei ar putea rezulta exact motivul. Totuşi sunt de semnalat două fapte:
>
> a).In 1939 MORUZOV a făcut un raport lui URDAREANU în care se spunea că la "Viaţa Românească" scrie un grup de comunişti condus de fostul spion sovietic, Ing.ZILBER. RALEA (pe atunci ministru) m'a dat afară dela "Viaţa Românească" şi numai printr'o întâmplare a fost împiedicat să mă denunţe oficial".

Apărarea pe care şi-o face ZILBER este sub orice critică. Căci de unde la început citatul arată că este posibil să fi fost uitat, singur aminteşte că în 1939 Mareşalul URDAREANU sesiza Siguranţa de activitatea fostului spion sovietic ZILBER, ceeace făcea şi MORUZOV în raportul său.

In ce priveşte argumentele lui ZILBER, că şi alţi activişti de Partid au fost lăsaţi liberi în această perioadă el trebuieşte respins, deoarece motivele pentru care unele persoane nu au fost internate, nu sunt aceleaşi pentru toţi cei lăsaţi în libertate, ci diferă dela caz la caz. In nici un caz ZILBER cu trecutul lui, cotizant principal la Partid şi la M.O.P.R., cunoscut în cercurile ziaristice şi politice ca comunist, în permanentă legătură cu conducătorii din acel timp ai Partidului, fost judecat pentru participare la activitate de spionaj a organizaţiei lui ARADI, etc., - nu poate fi încadrat în categoria celor care puteau fi omişi sau uitaţi de Siguranţă.

Mai mult încă, cu toate aceste sesizări, în 1939 când Europa se afla sub arme, războiul era iminent, burghezia românească ceda presiunilor hitleriste şi primul val de arestări înghiţise peste 2000 de antifascişti, internaţi la Miercurea Ciuc, ZILBER obţine paşaport şi participă împreună cu MADGEARU la Congresul Institutelor de Conjunctură economică ce se ţineau în acel an la Pontigny.

Inapoierea lui ZILBER în ţară când poliţiile,jandarmeria şi Siguranţa se aflau într'o goană turbată după comunişti şi antifascişti, nu poate avea decât explicaţia că în baza rapoartelor sale "de serviciu" cu Siguranţa, ZILBER avea certitudinea că nu va fi internat.

In această situaţie sforţările lui ZILBER de a justifica că se află şi el în ilegalitate, ascuns la......... mama lui, apar deadreptul ridicole. Astfel la pag.9o al.2, ZILBER declară:

> "La 22 Iunie 1941, am părăsit locuinţe din str.Dionisie de teama să nu fiu arestat şi nimeni să nu ştie de soarta mea şi am plecat la mama mea în Parcul Iancului, unde nu eram cunoscut şi trăiam într'un fel de semi-ilegalitate (nu eram anunţat la Poliţie, nu ieşam în oraş, etc.)."

Tot în acelaş scop ZILBER inventă că în 1943 a fost urmărit de Siguranţă şi că mituind un comisar a reuşit să rupă dosarul. Cu acest prilej menţionăm că în materialul nostru nu am găsit nici un dosar al Siguranţei privitor la ZILBER şi la demersurile noastre la A.S. ni s'a comunicat, că nu există un astfel de dosar. Problema acestor dosare trebuieşte lămurită atât pentru aportul ce l-ar putea aduce în ancheta noastră dacă aceste dosare există, cât şi pentru concluziile ce pot fi trase în ipoteza când aceste dosare au dispărut.

Activitatea de informator al Siguranţei a fost cunoscută de o serie de persoane care ar putea da unele lămuriri, ca Prof.GRAUR,ALEXANDRU MIHAILEANU, SOREANU, M.H. MAXY, MAURER, etc., după cum se poate vedea din unele citate pe care le-am extras şi care se află la anexele prezentei sinteze.

Insuşi ZILBER cunoaşte aceste svonuri. Astfel la pag. 81, al 2, Bibl.I ZILBER declară:

> "Când am fost eliberat în 1932, eram practic un declasat. De o parte nimeni nu angaja un om acuzat de spionaj în favoarea URSS chiar şi achitat, de altă parte Partidul nu mai voia să aibe de a face cu mine, pentrucă nu mi se ierta chestia banilor din 1928 şi în plus se svonise - nu înţeleg nici astăzi cum - că sunt agent al Siguranţei".

./.

Declarații în acelaș sens au fost date de ZILBER la pag.11 al.4,dosar 2, 215 sus Bibl.II, 157 jos Bibl.I, 14 sus, dosar 2, Dosarul Partid pag.81. Impresia care se degajă din citirea acestor declarații este că, svonurile acestea erau în așa măsură acreditate și atât de temeinic încât ZILBER nu se mai simțea în stare să le combată.

Concluzia acestui material nu poate fi alta decât aceia trasă de MARGULES în finalul decl. sale dela pag. 35 sus dosar 2 ZILBER:

> "Având misiunea de a constata care este adevărul în ce privește inculparea adusă lui HERBERT ZILBER, că a fost informator al Siguranței Generale și stând timp de 3 luni împreună cu el în aceiași cameră, am ajuns la constatarea că într'adevăr a fost informator nu numai al Siguranței, ci și a altor autorități cu deosebire ale celor militare."

Incăpățânarea lui ZILBER de a nu recunoaște această învinuire cu toate probele sdrobitoare ce există împotriva lui, ne-o explicăm tot cu ajutorul lui MARGULES, care la pag.23 din dosarul său cu Nr. 35, declară:

> "ZILBER ar fi fost într'adevăr de o naivitate copilărească, ceeace nu este cazul, dacă s'ar fi recunoscut vinovat că a făcut servicii de informator Siguranței atunci când anchetatorii i-au declarat că "la dosar nu se găsește nici o piesă care să-l acuze" iar ei personal din ancheta întreprinsă "nu și-au putut forma convingerea aceasta".

Pe de altă parte, după cum arată tot MARGULES la pag. 13 jos din acelaș dosar - credința lui ZILBER era că implicarea lui - care nu avusese nici o funcție publică de răspundere - într'un proces alături de PATRASCANU și TATARASCU, urmărea ca prin calificarea lui ca trădător în baza legăturilor cu Siguranța să-l compromită și pe PATRASCANU al cărui cel mai bun prieten era.

De aceia propunem ca în continuarea cercetărilor lui ZILBER, chestiunea relațiilor lui cu Siguranța să fie reluată în baza materialului arătat și dusă până la capăt, înainte de a se trece mai departe la celelalte învinuiri

./.

trase din colaborarea lui PATRASCANU, când - fiind demascat ca agent al Siguranţei - sunt şanse ca ZILBER să-şi revizuiască întreaga sa atitudine în anchetă.

+

+ +

258

HERRANT TOROSSIAN APROPIAT COLABORATOR AL LUI PATRASCANU, AGENT AL GESTAPOULUI, AFACERIST, etc.

Poziția adoptată de TOROSSIAN în ancheta noastră comportarea sa și slabele rezultate obținute în raport cu situația pe care o avea în grupul PATRASCANU, cu acțiunile sale ce apar din declarațiile celorlalți arestați și cu rolul pe care i-l rezerva PATRASCANU prin numirea sa drept consul la Paris, ne-au determinat să analizăm într'un capitol special, personalitatea și acțiunile lui TOROSSIAN apărute din studiul materialului spre a-l situa în adevărata lumină și a determina un nou curs al anchetei în cel privește pe acesta.

Dela început TOROSSIAN s'a plasat în mod categoric pe linia negării faptelor oricât de evidente erau probele ce există împotriva sa.

Pentru caracterizarea lui TOROSSIAN, PATRASCANU arată în declarația sa din 19 Aprilie 1951 că :

"TOROSSIAN s'a dovedit a fi un element străin de clasă. La Paris a dat aceste semne".

PATRASCANU ar fi putut spune aici despre ce anume semne date de TOROSSIAN este vorba căci ele puteau constitui o indicație asupra adevăratelor preocupări ale lui TOROSSIAN așa cum ele rezultă din declarațiile lui GARDONI și ale numitului JANTJAN. Dacă se referă la anumite semne, PATRASCANU poate fi obligat să precizeze pe cât își aduce aminte de unde și-a putut forma impresia că TORISSIAN este un element străin de clasă.

Vorbind despre HERANT TOROSSIAN, BETEA declară la pag.21 jos vol.II că acesta era un temperament de "jucător" Fără a preciza ce înțelege prin acest cuvânt este clar totuși că BETEA îl cunoscuse pe TOROSSIAN în acel timp ca un aventurier, întreprinzător, plin de inițiative îndrăznețe dar probabil și cu acea lipsă de scrupule și dorință de parvenire cu orice preț care caracterizează pe un jucător.

Aprecierile lui BETEA în legătură cu TOROSSIAN ni-l prezintă pe acesta ca pe un om "cu ineligență normală, lectură franceză și în general un bun simț al lucrurilor" (BETEA

./.

pag.2o al 1, final vol.I) şi el tot arată că PATRASCANU spunea despre HERANT TOROSSIAN că poate merge pe picioare proprii şi că nu i se poate imputa nimic.

Un fapt care exemplifică spiritul aventurier al lui TORISSIAN este cel arătat în autobiografia sa (pag.262 jos bibliograft) şi anume că fiind la Paris ca student la Doctoratul Juridic, în anul 1929, pentru a se putea întreţine a preluat dela prietenul său dr. LEON SEGAL o clinică medicală, unde desigur că practica medicina ilegală.

Citirea şi studierea declaraţiilor lui TOROSSIAN lasă însă impresia- în ciuda acestor prezentări - că au fost date de un om cu mult submediocru, un spirit confuz, care se exprimă într'un limbaj simplist, cu desăvârşire neinformat şi redus la rolul de executant al unor însărcinări minore de simplu curierat, şofer etc.

In analiza ce ne propunem a face vom căuta să demonstrăm că această atitudine a lui TOROSSIAN este simulată şi că graţie ei a reuşit în mai mare măsură decât toţi ceilalţi arestaţi să ascundă toate faptele pe care le cunoştea atât din activitatea sa proprie, cât şi din aceia a lui PATRASCANU, ZILBER, LENA CONSTANTE şi to-i ceilalţi.

Nenumărate sunt declaraţiile în care TOROSSIAN, făcând pe neştiutorul - afirmă că PATRASCANU nu îi spunea nimic din ideile, acţiunile şi intenţiile sale şi că apela la el numai pentru a-i face unele servicii fără a-i da însă nici o explicaţie. Dar tot TOROSSIAN arată că PATRASCANU l-a luat cu dânsul la o masă la tov. ANA PAUKER, ceea ce constitue o indicaţie atât asupra adevăratelor lor raporturi cât şi a încrederii pe care i-o acorda PATRASCANU şi desigur şi a rolului ce-i rezerva lui TOROSSIAN în viitoarele lui acţiuni

Tot TOROSSIAN mai arată că PATRASCANU i-a vorbit desp discuţiile avute cu tov. KAFTARADZE, ceea ce deasemenea constitue o dovadă că TOROSSIAN nu a fost un simplu executant a fost ţinut în mod continu în curent cu discuţiile politic şi cu acţiunile lui PATRASCANU.

Aflându-se la Paris în 1946, PATRASCANU i-a comunicat

./.

lui TOROSSIAN știrile primite din țară dela LENA CONSTANTE, prin care aceasta îl punea în gardă că situația sa este periclitată și îl invita să se întoarcă în țară, fapte pe care desigur PATRASCANU nu i le-ar fi comunicat lui TOROSSIAN dacă nu i-ar fi acordat acestuia pe lângă încrederea sa și o oarecare considerație.

Concluzia ce se impune din toate acestea este că TOROSSIAN era ținut la curent cu toate acțiunile și planurile lui PATRASCANU și că numai inducând în eroare ancheta el a reușit până acum să treacă drept un element de mâna a treia, complect străin de scopurile urmărite de PATRASCANU în unire cu clica sa. Tot așa poate fi interpretat și faptul chemării la Bruxelles a lui TOROSSIAN de către PATRASCANU care se afla la Paris ca și cum ar fi fost vorba de un simplu funcționar aflat în subordinele sale când TOROSSIAN era atunci consul al României la Paris.

Argumentul invocat de PATRASCANU că l-ar fi adus pe TOROSSIAN la Paris pentrucă acesta avea mașină, este un pretext vizibil căci desigur că PATRASCANU a avut în timpul cât a stat la Bruxelles la dispoziție mașina legației noastre și numai pentru atâta lucru nu l-ar fi deranjat pe TOROSSIAN care avea și el munca și îndatoririle sale la Paris.

In această situație față de perseverența cu care - încă dela începutul anchetei , TOROSSIAN s'a menținut pe această poziție, faptele lui TOROSSIAN așa cum ni le arată el, - și care sunt confirmate și de ceilalți anchetați, ne vor ajuta să-l prezentăm așa cum este el în realitate.

In chestiunea averii lui TOROSSIAN am redat în cuprinsul sintezei un pasaj dintr'un referat aflat la dosarul TOROSSIAN în care se vede că la Paris acesta trăia pe picior mare "uimind lumea cu luxul său". Cunoscând averea lui TOROSSIAN din țară, dela PATRASCANU care afirmă că acesta și-a vândut numai o mașină pe care o avea în țară și veniturile modeste ale profesiunii sale de avocat fără renume, se naște întrebarea cu ce bani a putut TOROSSIAN să-și cumpere imediat după sosirea sa la Paris un automibil Buik în valoare de un milion și jumătate de franci și de unde proveneau banii care îi permiteau lui TOROSSIAN să trăiască în asemenea condiții încât să uimească lumea prin luxul său.

./.

In ce priveşte automobilul Lincoln cu care TOROSSIAN a înlocuit apoi Buik-ul, TOROSSIAN a inventat o explicaţie cu un oarecare SERGIU NADLER care l-ar fi rugat să-i facă serviciul de a primi automobilul său luxos marca Lincoln în schimbul maşinei lui TOROSSIAN ; el nu explică însă nimic despre natura acestui serviciu solicitat de NADLER şi asupra cauzelor pentru care NADLER voia să scape de maşină şi o oferea cu atâta generozitate consulului nostru la Paris.

Provenienţa acestei averi a lui TOROSSIAN o găsim în numeroasele afaceri de valută pe care le-a făcut la Bucureşti şi la Paris, traficul de influenţă intens pe care l-a practicat cu ocazia epurării magistraţilor când a scăpat mulţi magistraţi dela epurare în schimbul unor recompense corespunzătoare, afacerile de bursă şi de altă natură făcute îndeosebi la Paris, exploatarea hotelului Comodore pe care îl cumpărase în asociaţie cu FRANASOVICI şi TATARESCU (hotel în care locuiau în majoritate englezi şi americani) afacerile făcute prin JEAN NICOLAU prim procuror la cabinetul lui PATRASCANU etc.

La Paris, TORISSIAN a speculat la bursă dolarii depuşi de către un anume BOGDAN pentru deschiderea unui acreditiv la New-York în vederea unei comenzi făcută de Preşidenţie. Acest fapt este menţionat într'o notă a Preşed.Consiliului de Miniştri (pag.257 biblioraft TOROSSIAN) şi este deţinut chiar dela TOROSSIAN.

TOROSSIAN nu s'a preocupat deloc de faptul că fusese trimis să conducă consulatul nostru la Paris, de un guvern de democraţie populară şi la intervenţia unui ministru care se pretindea comunist şi s'a comportat ca oricare diplomat burghez.

In acelaş referat (pag.25o jos) se arată următoarele:

> "Datorită unor rude ale sale din Paris, (ISAHAKIAN), TOROSSIAN a stabilit legături de afaceri cărora le consacra tot timpul său, lăsând pe VIRGIL CONSTANTINESCU cu chestiunile reclamate de postul său. In felul acesta VIRGIL CONSTANTINESCU, omul reacţiunii, a putut face diverse facilităţi şefilor reacţiunii de acolo, acoperit de semnătura lui H.TOROSSIAN."

./.

TOROSSIAN a arătat într'o serie de declarații (21o, 217 biblioraft) legăturile sale cu o serie întreagă de oameni de afaceri, de proveniență foarte dubioasă, cu care a făcut la rândul său diferite afaceri. A întreținut legături de prietenie și afaceri cu ALBERT SAMUEL fost coproprietar al cazinoului Sinaia, la care a apelat pentru schimbarea comitetului de conducere al camerei de comerț franco-române.

Este interesantă și urmează a fi clarificată chestiunea geamantanului sigilat adus de ZILBER la venirea sa la conferință, pe care i l-a predat lui TOROSSIAN spre a-l încuia în casa de bani a consulatului. TOROSSIAN afirmă că aces geamantan conținea o colecție de timbre, dar cunoscând predilecția lui TOROSSIAN pentru activitatea de spionaj, despre care vom vorbi mai departe și îndeosebi activitatea de spiona a lui ZILBER, credem că este cazul a se lămuri această chestiune prin anchetarea amănunțită atât a lui TOROSSIAN cât și a lui ZILBER. Cu atât mai mult cu cât pretinsa colecție de timbre trebuia predată lui ROMAN CRESSIU care funcționa la legația noastră din Londra, iar plasarea acestei "colecții" trebuia să se facă prin a se lua legătura de către TOROSSIAN -și un anume MENDELOVICI cu anumite persoane din frontul românesc dela Paris (179 sus, biblioraft 1).

Printre afacerile mari ale lui TOROSSIAN, RUPENIAN citează într'o declarație a sa (pag.376 al.3 biblioraft) acea privitoare la o comandă de ceasuri CFR în Elveția, despre car însă este necesar ca TOROSSIAN să dea relații mai ample.

Acțiunile lui TOROSSIAN care par a fi ale unui spion, sunt mai vechi și ele datează încă din timpul războiului ulti Astfel, ZILBER arată că TOROSIAN a făcut un voiaj cu avionul în 1942 sau 1943 care i-a fost înlesnit de un om al gestapoului (probabil o rudă a lui un anume ARAXI). Tot în acest timp TOROSSIAN a fost vizitat de acelaș ARAXI care se ocupa la Paris cu scoaterea armenilor din lagărele de prizonieri sovietici.

Tot ZILBER arată că TOROSSIAN trimetea scrisori soției sale prin pilotul dela Biroul Francez ; toate acestea îl duc

./.

pe ZILBER la concluzia că este posibil ca TOROSSIAN să fi desfășurat în timpul războiului o activitate de spionaj.

ELENA PATRASCANU arată în declarațiile ei că a aflat dela PATRASCANU că TOROSSIAN a lucrat cu sovieticii pe linie informativă. Vechile sale înclinări pentru spionaj trebuesc coroborate cu faptul că la Paris TOROSSIAN a avut legături cu ARMIK INAHAKIAN, refugiat din Uniunea Sovietică după revoluția din Octombrie, care la rândul său l-a pus în legătură cu alți ruși albi și cu ofițeri francezi, membri în M.R.P. ; un alt prieten al lui TOROSSIAN, dr. DEMONDJILI, era prieten cu un anume CIORNEI fost ofițer alb. Este deasemeni de menționat că soția sa este originară tot din Rusia și refugiată împreună cu părinții ei în urma revoluției din Octombrie. Deasemeni șoferul său era tot un rus alb.

Prietenii lui TOROSSIAN erau recrutați în majoritate din elemente reacționare : cităm astfel cazul lui KISALICESCU DUMITRU, care făcea unele voiaje suspecte după război în țările dimprejur și care din 1946, nu s'a mai înapoiat în țară. Acesta este frate cu KISALICESCU NICOLAE condamnat la muncă silnică pe viață pentru activitate legionară.

TOROSSIAN le-a și făcut acestora o serie întreagă de favoruri. Astfel, în Februarie 1947, a prelungit pe timp de un an pașaportul fals al lui D.DANIELOPOL, fost reprezentantul B.N.R.-ului la Londra și care se ocupa în acel timp cu traficul de devize. Acelaș DANIELOPOL încercase să-și prelungească acest pașaport la Londra însă nu a reușit.

La fel TOROSSIAN i-a eliberat lui COSTEL CONSTANTINESCU un pașaport cu 75% reducere și i-a prelungit pașapoartele unor reacționari notorii ca POPA BOLDEANU și CORNEL CALMARU, dându-le vize cu care au putut circula prin Europa.

Așa se explică și faptul că în timpul funcționării lui la Paris, au putut fi sustrase din legație un număr de pașapoarte în alb, fapt pe care TOROSSIAN nici nu l-a sesizat.

TOROSSIAN și-a manifestat deasemeni simpatia sa pentru reacționari prin faptul că i-a dat lui BETEA pe când

./.

acesta era ascuns și căutat de autorități, o sumă de bani pe care i-a trimis-o prin RATIU (fapt arătat de ZILBER care adaugă că l-a sfătuit pe TOROSSIAN să-i povestească aceasta lui PATRASCANU ca acesta să poată raporta mai departe).

Un fapt care trebue adâncit pe linia activității de spionaj a lui TOROSSIAN este acela arătat de LENA CONSTANTE în declarația ei din 10 Mai 1951, din care rezultă că Torossian i-a cerut adresa lui NICOL GROSS de care spunea că va avea poate nevoe dacă pleacă la Londra. LENA CONSTANTE adaugă că i-a dat această adresă dar nu știe dacă TOROSSIAN a folosit-o.

Acest fapt trebuește pus în legătură cu cele arătate d RUPENIAN, privitor la un voiaj făcut de TOROSSIAN la Londra, despre care TOROSSIAN nu a declarat nimic cu ocazia anchetei. Cunoscând atitudinea reacționară și antisovietică a lui TOROSSIAN este sigur că acesta n'a trecut prin Londra fără a lua legătura cu GROSS spre a-i transmite și primi dela aces ta un mesaj pentru PATRASCANU.

Am arătat în altă parte a sintezei, manifestările antisovietice ale lui TOROSSIAN, în discuțiile avute cu GARDONI la Aiud și Jilava și legăturile cu scop informativ pe care le întreținea la Paris cu diverși ofițeri, membrii ai misiunilor militare engleze și americane.

Si RUPENIAN a arătat punctul de vedere antisovietic al lui TOROSSIAN pe care acesta îl expunea în discuțiile asupra raportului internațional de forțe pe care îl vedea cu totul favorabil americanilor și englezilor.

Toate acestea șialte fapte care au mai fost arătate și cu ocazia expunerii altor puncte din sinteză sunt de natură să complecte ze portretul lui TOROSSIAN, pe care acesta s'a străduit in tot timpul anchetei, să-l prezinte cât mai șters și cât mai lipsit de insemnătate. Faptele arătate ne descoperă o activitate susținută și variată a lui TOROSSIN in favoarea lui PATRASCANU și a lui TATARESCU și în legătură cu unii români aflați la Paris care nu s'au mai intors în țară.

Legăturile lui TOROSSIAN cu TATARESCU au început cu mult inainte de numirea sa la Paris. Impreună cu ZILBER,

./.

TOROSSIAN s'a prezentat în audienţă la TATARESCU în 1945, în urma faptului că PATRASCANU îi recomandase pe amândoi pentru a fi numiţi în străinătate. Impresia care se degajă din prezentarea simultană a lui ZILBER şi TOROSSIAN în audienţă la TATARESCU, este că acesta din urmă era de acord cu PATRASCANU ca să se facă anumite numiri sigure în străinătate, care să poată servi scopurilor politice urmărite de ei şi de intreaga burghezie românească şi pentru a asigura o legătură între ei şi "emigraţie". In acelaş timp a fost numit şi BARBU ZEVEDEI la Londra. Toţi cei numiţi au avut o şedinţă comună în casa lui TOROSSIAN la care a participat şi PATRASCANU, unde s'au făcut anumite recomandări noilor titulari de posturi, în vederea comportării lor în străinătate.

Din toate declaraţiile luate lui TOROSSIAN, nu a rezultat deloc un rol şi o activitate atât de importantă a acestuia, atât în ţară cât şi după plecarea sa la Paris. De aceia credem că cunoaşterea faptelor concrete ale lui TOROSSIAN va fi utilă în sensul că , cunoscându-se locul pe care l-a ocupat TOROSSIAN în planurile grupului PATRASCANU, vom putea respinge toate explicaţiile lui simpliste şi incoerente pe care el le-a dat cu intenţia de a face ancheta să se îndoiască că el este omul ce ar fi putut corespunde rolului rezervat de PATRASCANU şi TATARESCU pentru realizarea planurilor lor.

Din cele arătate mai sus rezultă că în condiţiuni normale faţă de spiritul de aventură şi dorinţa de parvenire a lui TOROSSIAN şi de celelalte însuşiri pe care le-am analizat mai sus, şi în raport cu ideile sale reacţionare şi duşmănoase regimului nostru, TOROSSIAN corespundea părerii ce-şi formase PATRASCANU despre el, şi speranţelor ce şi le punea în realizarea scopurilor ce le urmărea.

Din materialul rezultat în anchetă, privitor la TOROSSIAN sunt posibile două ipoteze :

1.Sau TOROSSIAN urmează un plan bine chibzuit de

./.

a simula prin toate mijloacele că este cu mult sub nivelul cerințelor față de rolul pe care i-l bănuim noi, pe baza materialului existent ;

2. Sau TOROSSIAN a suferit într'adevăr - din motive ce urmează a se stabili - o zdruncinare nervoasă pentru a cărei vindecare este necesar un tratament înainte de a se relua cercetarea lui, în care caz aceasta se va putea stabili numai pe baza avizului unor medici specialiști, care vor putea hotărî dacă TOROSSIAN este un simulant sau este bolnav și lipsit de posesia tuturor sau a unora dintre facultățile sale mintale.

\+

\+ +

LENA CONSTANTE, COMPLICE LA ACTIUNILE
DE TRADARE SI SPIONAJ ALE LUI PATRASCANU

LENA CONSTANTE se situează pe planul central al problemei noastre, prin atitudinea pe care a avut-o în tot cursul anchetei, prin faptul că nu a recunoscut decât foarte puţine lucruri şi numai atunci când şi-a dat seama că avem probe, prin declaraţiile ei intenţionat confuze cu scopul de a deruta cercetările, prin grija ei permanentă de a se informa prin toate mijloacele despre cele declarate de ceilalţi arestaţi în această problemă, cum şi prin toate acţiunile ei arătate în sinteza noastră, pe care le vom analiza în complectare în acest capitol special.

Cu toate declaraţiile ei senzaţionale pe care le-a retractat apoi, cu toată lipsa de probe directe sau de mărturisiri asupra activităţii ei, putem deduce dintr'o serie întreagă de împrejurări că ea a avut un rol de seamă în acest grup, prin relaţiunile pe care le avea în ţară şi străinătate, prin spiritul ei de iniţiativă, ca şi prin ambiţia ei de a parveni.

Iată cum o caracterizează pe LENA CONSTANTE, unii dintre arestaţii din această problemă:

La pag.41 mijloc, vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

> "LENA CONSTANTE se erija într'un fel de tutore al nostru al tuturor, iar din punct de vedere politic eram cu toţii influenţaţi de ANDREI, dar ea colporta diferite veşti pe care le deţinea dela oameni cu care venea în contact" .

La pag.41 jos, vol.I, tot ELENA PATRASCANU adaugă :

> "Ea a fost inspiratoarea închirierii casei lui MANUILA la Snagov şi tot aşa inspiratoarea construirii casei dela Snagov, ea a fost inspiratoarea manoperelor băneşti pe care le făcea ANDREI prin dânsa sau prin tatăl ei, inclusiv schimbarea banilor în Turcia şi cumpărarea locului dela Poiana de către MOISIL, deoarece se pricepea în aceste chestiuni şi îi plăcea să aibă bani şi să trăiască bine,lucru care nu m'a preocupat şi la care nu m'am priceput niciodată."

./.

In aceiaşi declaraţie ELENA PATRASCANU arată apoi cum PATRASCANU se sfătuia în toate celelalte chestiuni cu LENA CONSTANTE şi nu cu ea.

LENA i-a recomandat lui PATRASCANU diferiţi oameni pentru felurite servicii, ea a intervenit la PATRASCANU pentru criminalul de război GROSSMAN (GROZEA), i-a corectat manuscrisele lui PATRASCANU , i-a făcut legătura cu POGONEANU şi GOLOPENTIA, şi cunoştea tot ce se petrecea la ei în casă.

Câteva amănunte din alte declaraţii ale ELENEI PATRASCANU complectează şi latura politică a portretului LENEI CONSTANTE. Astfel ELENA PATRASCANU arată (pag.4o vol.II) că a recomandat-o pe LENA în Partid , deşi aceasta avea unele ezitări la început. Când îi făcea apoi observaţii că este prea pasivă, că se eschivează dela muncile de Partid, că nu se duce la şedinţe etc., LENA îi făcea chiar reproşuri pentru faptul că a adus-o în Partid "deoarece ea vrea să lucreze şi să fie lăsată în pace". LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER i-au făcut unele reproşuri pentru faptul că i-a sfătuit să intre în Partid şi că din această cauză HARRY BRAUNER " va trebui să sacrifice obiectivitatea muncii lui ştiinţifice".

HARRY BRAUNER arată în declaraţia sa dela pag.121 vol.I. că LENA CONSTANTE împărtăşea ideile lui PATRASCANU şi ale ELENEI PATRASCANU despre partid; el îşi aduce aminte că LENA i-a făcut reproşuri ELENEI PATRASCANU pentru faptul că aceasta a îndemnat-o să se înscrie în Partid, deşi avea o părere atât de proastă (reproş pe care şi BRAUNER i l-a adresat ELENEI PATRASCANU) .

La cele de mai sus se mai adaugă o preocupare continuă pentru chestiunile şi intrigile politice care luau la LENA CONSTANTE proporţiile unei adevărate pasiuni. Astfel în declaraţia ei dela pag.5o vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

> "Tot în legătură cu LENA mi-am adus aminte că în 1945 şi 1946 ANDREI a aranjat cu LENA o întâlnire cu POGONEANU la mama ei, deoarece LENA cunoscându-l mai de mult pe POGONEANU, a spus că ar fi interesant de stat de vorbă cu el, fiind un om deştept. Intâlnirea a avut loc. Ce s'a discutat acolo nu ştiu, întrucât nu l-am întrebat nici ulterior când am fost arestată."

./.

Pe lângă celelalte însuşiri despre care am vorbit, şi care o caracterizau pe LENA CONSTANTE ca orgoliu, dorinţă de parvenire la situaţiuni excepţionale, spirit de intrigă, se mai adaugă şi o viclenie, o ingeniozitate graţie căreia ea a reuşit să comunice în arest cu ZILBER, cu BRAUNER cu ELENA PATRASCANU şi alţii, despre care nu posedăm dovezi, ceea ce ne întăreşte impresia ce o aveam că LENA corespundea din toate punctele de vedere şi nu a fost aleasă întâmplător pentru a fi folosită atât de PATRASCANU cât şi de NICOL GROSS pentru scopurile murdare pe care aceştia le urmăreau.

LENA CONSTANTE şi-a manifestat în nenumărate ocazii ostilitatea ei faţă de regimul nostru. In 1947 ea afirma faţă de ZILBER că "teroarea a devenit insuportabilă". Această duşmănie a ei faţă de partidul şi regimul nostru are rădăcini mult mai vechi. Astfel GUTA STEINBERG arată în declaraţia sa din 9 Martie 195o (pag.84 jos) următoarele :

> "Stiu dela soţia mea că într'o zi, ea s'a întâlnit pe stradă la statuia Brătianu cu LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER, imediat după 23 August şi s'au exprimat faţă de soţia mea în felul următor : "Ce atâta paradă cu GHEORGHIU DEJ ? Ce vor să-l scoată un erou " ? PATRASCANU este motorul mişcării şi a actului dela 23 August. Aceasta era exclamaţia LENEI CONSTANTE. BRAUNER a ascultat fără a spune nimic".

O anumită încăpăţânare şi hotărâre în acţiunile ei l-au determinat pe PATRASCANU să-i acorde LENEI CONSTANTE mai multă importanţă şi încredere decât chiar lui ZILBER şi BETEA.

Astfel ELENA PATRASCANU arată (pag.6o vol.I) :

> "Tot în legătură cu LENA s'a considerat (în discuţiile pe care ELENA le-a avut cu PATRASCANU la Băneasa) că ea va putea vorbi în general despre discuţiile care au avut loc la noi în casă de faţă cu dânsa, dar ANDREI nu credea că LENA va vorbi".

Tot ELENA PATRASCANU arată, (pag.1o6 vol.II) că PATRASCANU era sigur că LENA este capabilă să facă pentru el dar se întreba ce vor face ceilalţi, BETEA şi BELU care erau arestaţi.

./.

Poziţia de complice a LENEI CONSTANTE apare şi din alte fapte în aparenţă mai mărunte. Astfel, LENA este aceia care a adus în casa lui PATRASCANU un tehnician radiofonist pentru a verifica dacă la aparatul telefonic s'a montat vreun microfon. Acesta este un indiciu,pe lângă celelalte menţionate în sinteză, asupra faptului că ea cunoştea o serie întreagă de acţiuni şi manifestări petrecute in casa lui PATRASCANU, care trebuiu ascunse cu grije.

In ce priveşte hotărârea ei de a-l urma pe PATRASCANU până la capăt în acţiunile sale, BETEA arată (pag.14 al.I. vol.4) că LENA l-a întrebat într'o discuţie dacă el (BETEA) ar continua să meargă alături de PATRASCANU dacă acesta ar apuca pe o linie greşită. Deşi BETEA nu dă nici o explicaţie asupra modului în care s'a ajuns la această întrebare este clar că LENA CONSTANTE verifica - probabil din ordinul lui PATRASCANU-în ce măsură acesta putea să conteze pe devotamentul celor care îl înconjurau.

Faptul că LENA CONSTANTE i-a procurat lui PATRASCANU cianură sau altă otravă şi că şi-a rezervat şi pentru ea o parte din această otravă, constitue deasemeni un indiciu puternic că , - cunoscând acţiunile lui PATRASCANU şi măsura în care ea însăşi a participat la aceste acţiuni - ,ea s'a gândit că ar putea fi trasă la răspundere şi pusă în situaţia de a se sinucide pentru a nu divulga unele din acţiunile cunoscute de ea.

Acest fapt ca şi paşaportul găsit cu ocazia perchezi-ţiei efectuată la domiciliul LENEI CONSTANTE , al cărei conţinut a fost distrus , rămânând numai copertile, pentru a nu -se putea stabili întâlnirea dintre PATRASCANU şi GICOL GROSS la Praga cum şi celelalte fapte menţionate în sinteză ca fiind la activul LENEI CONSTANTE, ne duc la convingerea complicităţii ei conştiente la acţiunile de trădare şi spionaj ale lui PATRASCANU.

Această constatare face necesară , pentru dovedirea acestei activităţi a LENEI CONSTANTE , adâncirea anchetei în perioada ultimă, discutarea şi eliminarea tuturor contradicţiilor pe care le-am relevat în cursul sintezei,cum şi concretizarea declaraţiilor pentru a putea fi înaintate în justiţie.

\+

\+ \+

LEGATURILE LUI PATRASCANU SI ZILBER CU PARTIDUL.

Trecând acum la analiza legăturilor lui PATRASCANU cu Partidul, trebuie să arătăm în primul rând atitudinea permanentă de luptă împotriva Partidului atât în ilegalitate cât şi după 23 August 1944.-

ELENA PATRASCANU arată în această privinţă într'o declaraţie din care am dat în altă parte a sintezei noastre citatul respectiv, că atât ea cât şi PATRASCANU erau rupţi de Partid; aşa explică ELENA PATRASCANU, că a fost posibil ca PATRASCANU să-şi ia diferite angajamente pe cont propriu în faţa Siguranţei. Simţindu-se izolat de Partid, PATRASCANU îi spunea soţiei sale că trebuie să se bazeze pe propriile sale mijloace pentru a supravieţui şi a se rezerva pentru evenimentele ce vor veni în urma răsboiului.-

La pag.23 jos din Vol.I. ELENA PATRASCANU declară :

> "Totuşi în 1949, cu ocazia anunţării la Radio a acuzaţiilor care i se aduceau lui RAJK şi anume aceea de a fi avut o atitudine trădătoare în închisori, declaraţia dela Siguranţă a lui ANDREI mi-a venit în minte prin analogie şi i-am spus acest lucru ...- Stiu că în acea perioadă a mai făcut unele cereri în care declara că nu a făcut altceva decât datoria lui de avocat, apărând în procesele noastre, lucru nedemn pentru un comunist care îşi asuma rolul pe care şi-l asuma ANDREI, dar atunci ştiam că alţii ca MATEI SOCOR, MAURER etc., au făcut declaraţii asemănătoare, ba acte care puteau fi calificate mai grav".-

Intocmai ca şi ZILBER, PATRASCANU se apăra pentru angajamentele luate faţă de Siguranţă, invocând pretexte neserioase şi dând exemplu pe alţi tovarăşi care semnaseră astfel de angajamente deşi nici SOCOR, nici MAURER nu aveau în Partid situaţia pe care o avea PATRASCANU, care se erija în doctrinar al Partidului.-

Adevărul este că întreaga activitate de partid a lui PATRASCANU se caracterizează prin indisciplină, atitudine opoziţionistă şi luptă permanentă pentru acapararea posturilor de conducere.- In acest sens R.SURNBRAND arată în declaraţia sa din 30 Aug.1951 că PATRASCANU a fost în permanentă opoziţie cu diferitele Comitete Centrale care s'au

perindat în cursul anilor şi chiar în perioada când dânsul făcea parte din C.C.

Aşa se explică că şi în perioada 1940-1944, PATRASCANU nu a căutat şi nici nu a avut vreo legătură organizatorică cu Partidul.- La pag.2 Vol.I. ELENA PATRASCANU declară :

> "In tot acest răstimp 1940-1944, nu am avut nicio legătură organizatorică cu Partidul, m'am chinuit şi am suferit din cauza lipsei totale de activitate şi din cauza imposibilităţii de a eşi din situaţia de "soţie" care împărtăşeşte în totul soarta soţului".-

PATRASCANU încearcă să explice lipsa sa de activitate în această perioadă invocând motivul că noul secretariat, i-a cerut să se menţină în legalitate cât mai mult(Decl.din 4 Iunie 1951).- Nu ştim în ce măsură această afirmaţie a lui PATRASCANU este întemeiată şi dacă a avut o astfel de dispoziţie, dar nu este prea clar dece Partidul i-ar fi dat o astfel de dispoziţie, când atâţia activişti ai Partidului nu-şi puteau îndeplini sarcinile lor de Partid decât aflându-se în ilegalitate.- Deaceea credem că acesta era un argument cu care PATRASCANU voia să previe obiecţiunea ce i s'ar putea face privitor la contrastul strident între pasivitatea lui în toţi anii răsboiului şi zelul de care dă dovadă din primăvara anului 1944.-

In această privinţă credem că activitatea intensă a lui PATRASCANU la începutul anului 1944 se datorează concluziei - care în acest timp devenise evidentă pentru toată lumea - că nemţii au pierdut răsboiul.- Intreaga activitate de Partid a lui PATRASCANU s'a caracterizat prin aceste tatonări şi manevre cu care PATRASCANU a urmărit tot timpul să vadă "încotro bate vântul".- Aflat mereu în slujba burgheziei naţionale şi a anglo-americanilor, PATRASCANU păstrează continuu legăturile cu aceştia; de câte ori însă i se atrage atenţia asupra abaterilor sale, PATRASCANU simulează că îşi dă seama de greşelile lui şi că e hotărât să se îndrepte, pentruca la prima ocazie care i se pare favorabilă, să se puie din nou în slujba reacţiunii spre a nu-şi slăbi reputaţia sa de "comunist de treabă","comunist cu care se poate sta de vorbă" cum îl califica STIRBEI etc.-

Incercările lui PATRASCANU de a dovedi conducerii Partidului că vrea să devină "un membru cinstit de Partid" au fost numeroase, dar tot de atâtea ori a continuat a duce aceiaş linie de luptă contra Partidului, deîndată ce i s'a părut că a înşelat vigilenţa conducerii.-

In acest sens, credem interesant pentru a-l caracteriza mai bine pe PATRASCANU să dăm câteva exemple :

La pag.186 al.2 Vol.I. PATRASCANU declară :

> "....... că eu n'am ajuns aici (adică la demoralizare şi descompunere), îi datorez în foarte mare măsură Tov.GHEORGHIU DEJ şi a atitudinii lui, a sfaturilor lui în timpul discuţiei pe care am provocat-o eu în 1946 la Paris. Atunci şi ca urmare a discuţiei în continuare din Bucureşti, am lichidat criza prin care trecusem.- Sau ca să fiu în spiritul adevărului complect, am păşit pe drumul lichidării ei".-

La pag.129 ultim aliniat Vol.II Albastru, PATRASCANU declară :

> "După discuţiile ample pe care le-am avut cu Tov.GHEORGHIU la sfârşitul lui 1947, am socotit criza mea ca membru de partid pe cale de totală lichidare.- Făcusem şi o campanie electorală foarte vie şi aceasta mă pusese în contact cu massele.- La Arad am lucrat strâns cu Organizaţia noastră de Partid. Am luat - în aceste condiţii hotărâtoare - angajamentul să-mi revizuiesc toate metodele mele de muncă, să încep radicala lichidare a greşelilor trecutului, să urmăresc şi să aplic cât mai just linia Partidului în toată activitatea mea".-

In timp ce în faţa Tov.GHEORGHIU DEJ, care a făcut repetate încercări de a-i arăta lui PATRASCANU ceeace în acel timp se mai considera ca greşeli în atitudinea sa, PATRASCANU îşi lua angajamente de a se desbăra de păcatele trecutului său, PATRASCANU continua în realitate să persiste în acţiunile sale duşmănoase Partidului.-

Astfel deşi se angajase să schimbe cadrele Ministerului, PATRASCANU continua a se înconjura de elementele corupte şi duşmănoase, moştenite dela trecutele regimuri, sub pretextul "tehnicităţii", acceptă propunerea făcută de declasatul BETEA de a rămâne în Belgia şi nu îl denunţă Partidului; îi ascunde Tov.GHEORGHIU DEJ întâlnirea cu MADISON

dela Paris, deşi i-a propus după întoarcerea sa dela Paris să_i dea o listă de persoanele pe care le-a văzut acolo, pretextând că aceasta era o întâlnire banală care nu merita niciun raport; anulează măsura luată, în lipsa sa, pentru mutarea unor magistraţi reacţionari în provincie; deşi Tov.GHEORGHIU DEJ a respins textul unui articol scris de PATRASCANU asupra problemei Ardealului, atunci când au început discuţiile asupra Ardealului de Nord la Budapesta, perseverează în orientarea sa naţionalistă - şovină în problema maghiară.-

Dacă PATRASCANU ar fi urmărit într'adevăr să meargă pe linia Partidului, nenumărate sunt ocaziile pe care le-a avut de a-şi revizui atitudinea.- De aci tragem concluzia totalei sale nesincerităţi şi a duşmăniei ce o purta Partidului şi tovarăşilor din Comitetul Central.-

Inainte de a încheia acest capitol, menţionăm că din material apare ca suspect faptul că în Iulie 1944, când aştepta - legalizarea Partidului, PATRASCANU a ridicat chestia formării unui Comitet Central restrâns care - spunea PATRASCANU - urma să fie complectat sau refăcut după ieşirea tovarăşilor din închisori şi revenirea celor din emigraţie"(decl.din lo Nov.1949 - pag.lo3 al.2 Vol.I).-

Si în această acţiune a sa se confirmă intenţia lui PATRASCANU de a se strecura la conducerea Partidului.-

In ce îl priveşte pe ZILBER şi legăturile acestuia cu Partidul, menţionăm aci ca suspecte, refuzul său de a lua legătura cu Tov.SPATARU (BODNARAS), lucru care îi fusese cerut prin Tov.BENDEL din partea Comitetului Central.- Pretextul invocat de ZILBER este că a avut impresia că este vorba de spionaj.-

Faptul apare cu atât mai surprinzător, cu cât în declaraţia sa la pag.422 al.4, ZILBER arată că în 1941 şi 1942, l-a rugat de câteva ori pe NAVODARU să-i facă legătura cu Partidul, ceeace acesta nu a reuşit.- Se pune atunci întrebarea dece după o căutare atât de asiduă a legăturii cu Partidul, ZILBER să o refuze atunci când aceasta i se oferă.-

./.

Singura explicaţie plauzibilă faţă de cele arătate mai sus în legătură cu PATRASCANU, este că cu acordul ambilor, ZILBER a refuzat această legătură, pentru a fi liberi în acţiunile lor prin care urmăreau să se impună la conducerea Partidului.-

Aceiaş pare să fie şi explicaţia ruperii legăturilor cu Tov.BENDEL în primăvara anului 1944, fără a avea o autorizare în acest sens din partea Partidului.- Legătura cu Tov. BENDEL, ZILBER arată că a reuşit să o obţină în 1943, dar probabil că şi aceasta îl jena în mişcările sale, întrerupând brusc şi această legătură.-

La pag.92 jos Bibl.I,ZILBER arată că a continuat să ţină legătura cu BENDEL în aşteptarea dispoziţiei de a lua legătura cu PATRASCANU, dar de nicăeri nu rezultă că a primit autorizarea de a lua această legătură.- ZILBER susţine că i-a vorbit lui BENDEL despre întâlnirea cu PATRASCANU dela începutul anului 1944 şi propunerea pe care i-a făcut-o PATRASCANU de a lucra împreună atunci când după 1 Aprilie 1944 va începe activitatea.- Deasemeni pretinde că i-a cerut lui BENDEL avizul pentru înfiinţarea unui ziar ilegal săptămânal de mare tiraj în Februarie sau Martie 1944.(pag. 92 al.5 Bibl.1).-

La pag.94 mijloc Bibl.I., ZILBER arată că l-a adus pe PATRASCANU la Bucureşti dela Colentina unde locuia atunci (la DINA COCEA) şi l-a instalat în casa lui FLORIN TEODORU pe care o evacuase BENDEL.- Probabil că la aceasta se referă Tov.PARVULESCU la pag.89 al.4 Dosar I de Partid,atunci când în referinţa sa arată că în ilegalitate ZILBER a dat afară dintr'o casă pe un tovarăş ilegal, întrucât a promis această casă altcuiva.(Tov.PARVULESCU nu-şi mai aduce aminte cui anume i-a promis ZILBER această casă).-

In aceiaş referinţă, Tov.PARVULESCU mai arată că în preajma lui 23 Aug.1944, când se pregătea ziarul "România Liberă" din colectiv făcea parte şi BELU ZILBER pus de PATRASCANU cu toată interzicerea Secretariatului.-

Iată atâtea acţiuni importante ale lui ZILBER şi PATRASCANU pentru care nu rezultă ca aceştia să fi avut aprobarea Partidului, Tov.BENDEL (VIRGIL) va trebui cerce-

./.

tat în legătură cu cele de mai sus; deasemeni credem necesar a se cere relații Tov.PARVULESCU, pentru a preciza impresia ce o avem că toate acestea s'au făcut fără aprobarea Partidului și cu scopul de a monopoliza actul dela 23 August, pentru a ajunge în conducerea Partidului.-

In altă ordine de idei, ZILBER arată la pag.266 jos Bibl.II, că a ascuns Partidului că în Comitetul Central există un dușman și un trădător.- Această declarație o punem în legătură cu cele arătate de ZILBER la pag.216 jos Bibl.I și anume :

"In 1943, am început să-l presez pe VISOIANU să facă intervenții pe lângă cunoscuții lui, pentru readucerea deportaților. Mi-a spus că a vorbit cu o mulțime de oameni influenți........ Unul de care țin minte că a vorbit este Generalul DIACONESCU, pe atunci Director General al Siguranței (îl cunoștea din vremea când îi fusese atașat militar la Varșovia).- De DIACONESCU îmi aduc aminte pentrucă de numele acestuia se leagă o întâmplare.- Nu mai știu ce mi-a comunicat în legătură cu deportații, însă mi-a atras atenția să fiu extrem de prudent cui relatez cele spuse de dânsul, pentrucă în Comitetul Central ar exista un agent".-

+

+ +

INTELEGERI INAINTEA SI IN TIMPUL ANCHETEI INTRE CEI ARESTATI

Pentru a cunoaşte modul în care ancheta noastră a putut fi influenţată în desfăşurarea ei , prin diferitele înţelegeri ce au putut interveni între cei anchetaţi înaintea şi în cursul cercetării noastre, am socotit necesar să centralizăm în acest capitol faptele rezultate din diferite declaraţii privind acest obiectiv ; cunoaşterea acestor înţelegeri ne va ajuta să descifrăm greutăţile întâmpinate în anchetă în legătură cu unele probleme şi cauzele care au provocat hotărârea unora dintre arestaţi de a nu recunoaşte unele fapte cu toate probele existente şi explicaţia atitudinii lor negative în anchetă, a încăpăţânării de a nu recunoaşte o anumită situaţie . Aceleaşi date ne vor ajuta să descoperim soluţia cea mai indicată,pentru a-i determina să-şi revizuiască poziţia lor.

Chiar înainte de arestare, dar când aceasta devenise probabilă, PATRASCANU avea dese întâlniri cu ZILBER . Cu ocazia discuţiilor avute în aceste ocazii, ZILBER i-a povestit lui PATRASCANU - în timp ce era cercetat laComisia de Control- că a fost anchetat în mod insistent asupra legăturilor dintre el şi americanii ROBERTS şi MADISON . BRAUNER care relatează cele de mai sus , în declaraţia sa dela pag. 55 al.3 vol.I adaugă că ZILBER părea îngrijorat când îi spunea lui PATRASCANU cele de mai sus.

Iată deci dovada indiscutabilă că întrebările ce i s'au pus lui ZILBER la Comisia de Control au constituit pentru el şi pentru PATRASCANU o indicaţie sigură asupra obiectului cercetării în cazul unei arestări, astfel că ei s'au putut pune de acord încă de atunci asupra celor ce vor declara.

Tot BRAUNER în declaraţia sa dela pag.49 al.II vol.I, arată :

> " BELU ZILBER mi-a spus că principial dacă eşti arestat singura soluţie este să negi cu încăpăţânare, să nu recunoşti niciodată nimic, nici chiar când ţi se aduc dovezi. Nu am vorbit probleme concrete cu el într'o eventuală arestare"

./.

Asemenea indicații asupra comportării în cazul unei eventuale arestări, au fost date de ZILBER și altor reținuți din problema noastră, ceea ce constitue o explicație pentru atitudinea negativă avută de aceștia în cursul cercetării.

ZILBER care din practica sa de agent al Siguranței și vechiu spion avea experiența alibiurilor și a dovezilor preconstituite , a dat desigur îndrumări "băeților" lui,cum să se comporte într'o eventuală anchetă, ba mai mult el a continuat să dea asemenea sfaturi și după arestarea sa , după cum vom arăta mai jos.

In declarația LENEI CONSTANTE la pag.5o al.4 vol.III, aceasta arată :

> "Ideia însă că în închisori toată lumea comunică o aveam dela ZILBER din Rahovei, care îmi spusese că toată lumea comunică în mod curent".

Iar la pag.84 jos vol.III LENA CONSTANTE declară :

> "Si atitudinea și sfaturile lui BELU ZILBER m'au influențat, făcându-mă să persist în atitudinea mea.

Sederea lui PATRASCANU împreună cu soția sa mult timp după arestarea lor , le-a dat posibilitatea de a se înțelege asupra răspunsurilor ce urmau să dea în eventualitatea cercetării lor.

Astfel la pag.21 vol.I., ELENA PATRASCANU declară :

> "Deși nu-l văzusem pe GROSS, deoarece el a venit la Praga după plecarea noastră laBruxelles iar la întoarcerea noastră nu l-am mai găsit acolo, dar pentru a nu avea neplăceri LENA CONSTANTE și - după câte știam cu - bănueli gratuite asupra soțului meu,(nu am auzit niciodată ca soțul meu să fi avut vre-o legătură cu GROSS) , am căzut de acord ca atunci când vom fi întrebați dacă avem cunoștință despre întâlnirea LENEI CONSTANTE cu GROSS la Praga, să spunem că nu știm nimic și nu știam nimic atunci când am plecat la Praga. (Vezi și ELENA PATRASCANU pag.65 mijloc)

Privitor la relațiile cu străinii, deasemeni a existat o înțelegere între PATRASCANU și ELENA PATRASCANU, despre care aceasta in urmă vorbește în declarația ei dela pag.32 vol.I :

"Am hotărât să nu spunem nimic despre aceste întâlniri (cu americanii) la Bucureşti şi la Paris, deoarece ANDREI presupunea că nu se va afla despre ele, dat fiind că nici BELU nici LENA nu aveau interesul să vorbească despre ele."

Rezultă din această declaraţie, în primul rând rolul important al LENEI CONSTANTE şi al lui BELU ZILBER în stabilirea acestor întâlniri, la care desigur că au şi participat; se poate deduce apoi importanţa acestor întrevederi sau caracterul lor ostil, prin faptul afirmat de ELENA PATRASCANU că "nici BELU nici LENA nu ar avea interes să vorbească despre ele". Singura interpretare posibilă este că mărturisirea de către ei a acestor întâlniri, ar putea să le atragă neplăceri şi aceasta pe baza conţinutului discuţiilor ostile regimului nostru, împrejurările conspirative în care au avut loc etc.

Inţelegerea dintre PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU a purtat şi asupra comportării însăşi în anchetă. Astfel, -la pag.6 vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"Se poate (eu nu imi aduc aminte) să fi fost eu aceea care i-am spus lui ANDREI să nu declare nimic din ceea ce nu este întrebat, iar eu pentru mine eram hotărâtă să spun ceea ce ştiu, dar numai după ce voi fi întrebată".

LENA CONSTANTE a avut posibilitatea să comunice cu ZILBER care se afla într'o celulă alăturată de a ei, prin ţeava dela calorifer, putându-şi astfel întocmi un plan comun de apărare, ceea ce explică în bună parte poziţia adop--tată de ea în anchetă. Cunoscând acest fapt, putem afirma cu certitudine, că declaraţiile prin care ea făcând o serie de mărturisiri tindea să inducă în eroare ancheta noastră, sunt urmarea sfaturilor pe care ZILBER i le-a dat în aceste discuţii. Aceasta a fost de fapt şi conduita lui ZILBER în anchetă, când pentru a deruta cercetările el a dat diferite versiuni pe care le-a retractat de îndată ce nu-i mai conveneau.

ZILBER a putut afla astfel dela LENA CONSTANTE data primei ei reţineri, faptul că a fost reţinută la început în aceiaşi clădire cu ELENA PATRASCANU, cine a anchetat-o, ce întrebări i s'au pus, ce regim a avut ; tot LENA CONSTANTE i-a dat lui ZILBER veşti de acasă, ceea ce explică moralul ridicat care i-a permis să se menţină într'o atitudine dârză

./.

de negare a unor acțiuni, deși posedam dovezi suficiente.

Deasemeni ZILBER i-a dat LENEI CONSTANTE relații în legătură cu anchetarea sa ca și sfaturi referitoare la atitudinea ce trebue să o adopte la reluarea anchetei. ZILBER însuși afirmă că i-a spus LENEI CONSTANTE :"Ascultă nu are sens să minți, spune-i (anchetatorului) numai adevărul. Bineînțeles nu tot adevărul".

Comparând declarațiile date asupra acestor convorbiri în arestul Securității, - vre-o patru sau cinci la număr - constatăm unele nepotriviri datorate desigur faptului că ei s'au înțeles și asupra celor ce vor declara în caz că vor fi surprinși în timpul convorbirii, dar din cauza timpului scurs dela data când au avut loc aceste convorbiri, ei au mai uitat cele fixate , dând astfel versiuni diferite . Astfel, LENA CONSTANTE arată în declarația ei din 16 Martie 1950, vol.2 pag.108 că i-a spus lui ZILBER în legătură cu Praga că nu a pomenit nimic în cursul anchetei despre această călătorie, iar ZILBER i-a răspuns că a făcut foarte bine.

Fapt cert este că, cu ocazia acestor convorbiri, LENA CONSTANTE și BELU ZILBER nu au lăsat să le scape ocazia de a se pune la curent cu mersul anchetei lor și de a stabili ce poziție să adopte și ce susțineri să facă în fiecare din problemele mai importante a căror rezolvare era urmărită de anchetă. De acest fapt ancheta s'a resimțit în mare măsură și aceasta va constitui și în viitor o mare dificultate.

In timpul arestului ei, LENA s'a dovedit foarte ingenioasă în găsirea modalităților de a comunica cu exteriorul. Astfel, ea a reușit să-i scrie lui BRAUNER după arestarea ei și să comunice cu el. Atât înainte de prima ei arestare când a avut cu BRAUNER discuții pen--tru eventualitatea unei arestări și cercetări, în intervalul dintre prima și a doua arestare când LENA l-a informat asupra arestării și cercetării ei , dându-i și sfaturi de comportare în caz că va fi și el arestat și în sfârșit în cursul ultimei ei arestări, LENA a comunicat permanent cu BRAUNER prin diferite bilețele transmise în

./.

cele mai variate moduri prin care i-a dat sfaturi privitoare la comportarea lui în anchetă.

Astfel LENA l-a sfătuit să adopte o atitudine "mai prostească" , să nu spuie că cunoaşte ceva din părerile politice ale lui PATRASCANU şi să pretexteze că el nu prea vorbea cu PATRASCANU şi era prieten cu ELENA PATRASCANU.

In declaraţia ei dela pag.155 final vol.I. LENA CONSTANTE declară :

> "Atunci am discutat cu el (BRAUNER) din nou, şi i-am spus că nu trebue să se menţine pe situaţia de rezistenţă pe care PATRASCANU nu o merită. Că PATRASCANU nu ar fi suferit pentru noi nici o clipă, cum am făcut noi pentru el şi că să vorbească cum i se va cere. N'am mai discutat în detaliu ce să spuie şi ce nu, dar la întrebarea lui dacă va fi pus în situaţia să declare ceva ce nu este adevărat, ce să facă, eu i-am răspuns să accepte, să nu se opue şi să decidă apoi cum e mai bine" .

LENA CONSTANTE a mai mărturisit şi unele înţelegeri cu PATRASCANU însuşi, în sensul de a nu vorbi nimănui despre discuţiile antipartinice la care asista între PATRASCANU, ZILBER, ELENA PATRASCANU şi alţii, în cari erau defăimate Uniunea Sovietică şi Partidul, despre întâlnirile lui PATRASCANU cu fruntaşi ţărănişti la TOROSSIAN în casă, despre întâlnirea cu POGONEANU mijlocită chiar de ea, în casa lui FLORIN TEODORU, despre schimburile de valută, despre intenţiile de fugă etc.

In declaraţia ei dela pag.19 al.II vol.II LENA CONSTANTE arată că după eliberarea ei i-a transmis lui PATRASCANU prin soacra acestuia, Dna SCHWAMEN problemele asupra cărora a fost întrebată, accentuând asupra faptului că a fost chestionată mai mult în legătură cu fuga.

La pag.6 din vol.I. LENA CONSTANTE, se găsesc câteva scrisori pe care LENA a încercat să le trimită lui BRAUNER dar dintre care unele ~~au fost probabil interceptate~~. Textu acestor scrisori este convenţional şi el nu a fost explica până în prezent nici de LENA CONSTANTE şi nici de HARRY BRAUNER căruia îi erau adresate.

./.

Mai mult încă, în timpul primului ei arest, LENA CONSTANTE a convins-o pe femeia care o supraveghia, să-i dea lui HERBY BRAUNER un telefon întrebându-l,anonim, ce face și adăugând că e din partea lui LENA.

Din dosar nu rezultă dacă toate comunicările ELENEI PATRASCANU cu mama ei sau cu LENA CONSTANTE prin numitul PASIUC din serviciul de pază, au fost aduse la cunoștința organelor noastre și dacă unele dintre aceste comunicări nu au fost efectiv transmise.

Acest PASIUC i-a adus ELENEI PATRASCANU un bilețel dela LENA CONSTANTE, după ce în prealabil ELENA îi trimise niște bomboane . Un alt bilet al ELENEI PATRASCANU către LENA CONSTANTE prin dna SCHWAMEN nu a fost transmis de către aceasta, care spunea că nu vrea să aibe de afacе cu LENA, întrucât aceasta este o intrigantă, necinstită etc.

Mama ELENEI PATRASCANU, dna SCHWAMEN care a fost autorizată îj mai multe rânduri să se întâlnească cu soții PATRASCANU în timp ce aceștia se aflau reținuți la Snagov, le-a trasmis acestora mai multe informații din partea LENEI CONSTANTE. Astfel, la pag.23 vol.II, ELENA PATRASCAN declară :

> "Când (dna SCHWAMEN) a venit în mod oficial mi-a spus că LENA CONSTANTE i-a povestit că a fost întrebată la Siguranță despre fugă. Nu nea comunicat ce a răspuns. A mai povestit că a stat în celulă alături de BELU ZILBER, care i-a ciocănit în perete și cu care a discutat ".

Iată deci cum au fost informați soții PATRASCANU asupra poziției adoptate în anchetă de LENA CONSTANTE și BELU ZILBER în probleme de o deosebită importanță cum sunt cele privitoare la legăturile cu străinii, cu MADISON și ROBERTS și întâlnirea cu NICOL GROSS la Praga. Aceasta constitue o explicație a înțelegerii depline dintre ei în -ce privește conținutul declarațiilor lor și susținerile comune asupra unora dintre punctele anchetei noastre.

PATRASCANU a reușit să comunicedin închisoare cu un prieten al său POLLACK (soțul prietenei lor RIZA PROPST KRAID) printr'o scrisoare că speră ca "în urma unui lucru foarte greu pe care trebue să-l facă, până în toamnă să fie acasă". Nu s'a stabilit prin cine a reușit PATRASCANU să

./.

transmită acest bilet în afară, dacă nu a mai folosit această posibilitate și pentru transmiterea altor mesagii unor persoane aflate în libertate, după cum nu s'a precizat în ce constă acel lucru greu despre care vorbește PATRASCANU că ar fi trebuit să-l facă pentru a scăpa până în toamnă, cine i-a cerut să facă acest lucru foarte greu, de ce nu l-a făcut etc.

In concluzie, înțelegerile intervenite între anchetaț dintre care am dat la acest capitol unele exemple, arată posibilitățile variate și numeroase pe care încă dinaintea și după începerea anchetei, aceștia le-au avut pentru a-și -întocmi o apărare și a se informa reciproc asupra modului cum se desfășoară ancheta și a celor ce trebue să susție referitor la anumite probleme.

Recapitulând cele arătate mai sus, arătăm faptul că soții PATRASCANU au stat un timp împreună, ceea ce le-a permis să-și treacă în revistă activitatea și să-și aranjeze răspunsurile într'o eventuală cercetare.

Prin ASTUC , un oarecare pădurar NELU, o femeie care a supraveghiat-o pe ELENA PATRASCANU și probabil prin -alte persoane din serviciul de pază ca și prin dna SCHWAMEN ei au avut posibilitatea să comunice atât cu cei arestați cât și cu exteriorul, putându-și fixa anumite vederi comune și întărindu-și poziția lor negativă în anchetă.

Fiind ținut în arestul comun, ZILBER a avut posibilitatea de a afla amănunte asupra cazului PATRASCANU înainte chiar de a se fi început cercetarea lui în această problemă.

Introducerea lui MARGULES în celula lui ZILBER când acesta ar fi fost singurul prin care mai puteam avea o probă concretă a activității ca agent a lui ZILBER, deoarece toți ceilalți colaboratori ai lui ZILBER în această activi- -tate au decedat sau dispărut, le-a dat acestora posibilitatea de a se înțelege asupra celor ce vor declara . Urmarea a fost că MARGULES a dat o serie de declarații în aparență foarte binevoitoare anchetei, însă cari fiind bazate numai pe simplele sale deducții, fără a se da deloc fapte concrete, nu pot avea decât o valoare relativă în justiție.

./.

Tot aşa ZILBER s'a putut pune de acord în arestul din Rahovei, în modul arătat cu LENA CONSTANTE , ceea ce le-a permis să schimbe unele informaţii şi să-şi consolideze poziţia adoptată la începutul anchetei pe baza convingerii lor verificate că nu posedăm nici un material.

Astfel de înţelegeri au mai intervenit, după cum am văzut şi între ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE, între LENA şi BRAUNER , între ZILBER şi PATRASCANU, ZILBER cu BRAUNER, între BELLA RATIU şi PAVEL, reţinuţi un timp în arestul comun al Securităţii , etc.

TOROSSIAN a fost lăsat la Aiud în arestul comun deşi era arestat încă dela începutul anului 1948, unde s'a putut informa asupra desfăşurării şi a mersului anchetei în pro-blema PATRASCANU.

Deşi în stadiul actual al anchetei nu mai putem remedia această situaţie, cunoaşterea acestor posibilităţi de înţelegere ce au existat între diverşi arestaţi,va face să sporească vigilenţa noastră în această ultimă perioadă de anchetă, ca astfel de posbilităţi să nu se mai repete,dar mai ales ne va permite să apreciem în mod just gradul de sinceritate al celor cercetaţi şi să luăm măsurile cuvenite dela caz la caz atunci când poziţia unora dintre arestaţi va apărea tocmai ca rezultat al acestor înţelegeri.

\+

\+ \+

CONCLUZII

Cercetările făcute până în present au stabilit deci că PATRASCANU, ZILBER și celelalte elemente recrutate de ei, se fac vinovați de o serie de acțiuni dușmănoase și criminale îndreptate împotriva regimului nostru, împotriva clasei muncitoare și a Partidului și având ca obiectiv final răsturnarea cu sprijinul unor țări imperialiste a regimului de democrație populară din țara noastră.

Astfel;

LUCREȚIU PATRASCANU se face vinovat de :

I. Uneltiri împotriva regimului nostru de democrație populară, prin aceea că :

1. A întreținut legături ascunse cu elemente din marea burghezie și cu palatul, urmărind subminarea Partidului pentru a-l împiedica să preia puterea politică, iar după 23 August pentru răsturnarea regimului:

- Prin AUSNIT MAX, PATRASCANU a transmis un mesagiu secret la Cairo în Iulie 1944 prin care urmărea încheierea unei păci cu anglo-americanii, fără participarea Uniunii Sovietice. Deși nu recunoaște acest fapt, el este confirmat prin declarațiile lui GUTA STEINBERG, CLEANTE GHEORGHIU, ROSSIN CONSTANTIN.

- In desele întâlniri avute cu AUSNIT atât înainte cât și după 23 August 1944, a discutat cu acesta mijloacele de a împiedica acțiunile Partidului Comunist. Deși PATRASCANU contestă aceasta, faptul este confirmat prin declarația lui ALEXANDRU STEFANESCU în care acesta arată că a discutat cu AUSNIT despre organizația pe care POP ALEX. (condamnat) o avea printre muncitorii dela Reșița, de unde putem deduce și obiectul discuțiilor dintre AUSNIT și PATRASCANU.

- S'a întâlnit și a discutat cu AUSNIT și după fuga acestuia din țară, în anul 1946 la Paris, fapt pe care l-a ascuns Partidului. Aceste întâlniri sunt confirmate de ELENA PATRASCANU și GUTA STEINBERG.

./.

- A stăruit pe lângă VISOIANU ca acesta să accepte postul de Ministru de Externe, promițându-i că dacă va intra în guvern, ei doi îl vor conduce, fapt dovedit prin declarația lui BELU ZILBER.

- A intervenit pentru eliberarea lui VISOIANU după arestarea acestuia, în legătură cu scrisoarea de credit pentru fondurile secrete ale statului român depuse în -Elveția de către fostul ministru CRETIANU ; în acest fel, el i-a dat lui VISOIANU posibilitatea de a fugi ulterior în mod clandestin din țară. Acest fapt este dovedit cu declarația ELENEI PATRASCANU.

- Intâlnindu-se deseori cu VISOIANU în întrevederile mijlocite de ELENA PATRASCANU, HARRY BRAUNER și FLORICA BRATESCU VOINESTI, [redacted] a cunoscut pregătirile de fugă din țară ale acestuia, pe care le-a ascuns Partidului.

- A primit , prin mijlocirea lui VISOIANU o propunere de fugă în America,"în orice condițiuni" din partea lui SCHUYLER pe care a ascuns-o Partidului - fapt recunoscut de PATRASCANU.

- In întâlnirile secrete cu VISOIANU , l-a informat pe acesta asupra tuturor discuțiilor și hotărârilor luate în Biroul Politic al Comitetului Central și în guvern, ca și despre intențiile de viitor pe plan politic, informații pe care VISOIANU le transmitea mai departe fruntașilor partidelor istorice și numeroșilor străini cu care întreținea legături.

Astfel, în toamna anului 1944, PATRASCANU i-a comunicat lui VISOIANU că în Comitetul Central al Partidului Comunist există un agent provocator - fapt arătat de ZILBER , din care putem deduce că PATRASCANU îl ținea în curent pe VISOIANU cu toate secretele de Partid și de Stat pe care le deținea.

- In anul 1947, la Paris, PATRASCANU l-a căutat pe VISOIANU prin HERANT TOROSSIAN și deși pretinde că nu l-a găsit, este cert că a discutat cu acesta stabilind unele acțiuni pe aceiași linie dușmănoasă regimului nostru. Acest fapt este în parte recunoscut de PATRASCANU care însă

./.

pretinde că l-a căutat pe VISOIANU ... pentru a-l hotărî să se întoarcă în țară.-

- Fără a avea aprobarea Secretariatului Partidului care îl numise șeful delegației pentru tratarea convenției de armistițiu la Moscova, a cooptat în delegație pe VISOIANU și pe STIRBEY, deși aceștia trataseră până atunci la Cairo, încheierea unei păci cu anglo-americanii tocmai pentru a avea sprijinul burgheziei și al partidelor istorice în combaterea cererilor sovietice.-

- In Aprilie 1945, PATRASCANU s'a întâlnit cu ZILBER și cu MIRCEA DURMA, fostul ministru de finanțe, înaintea plecării acestuia la Moscova ca șef al unei delegații economice, pentru a-l convinge să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil, față de URSS, deoarece PATRASCANU susținea în mod dușmănos că intensificarea relațiilor economice cu Uniunea Sovietică ar constitui o înglobare economică care - afirma el - ar atrage și una de ordin politic.-

După întoarcerea lui DURMA dela Moscova, PATRASCANU i-a făcut o visită lui DURMA, fiind însoțit de ZILBER, pentru a se informa asupra rezultatului tratativelor.-

Deși PATRASCANU contestă cele de mai sus, chiar și cu ocazia confruntării dintre el și MIRCEA DURMA, acest act de trădare este perfect dovedit, cu declarațiile lui MIRCEA DURMA, BELU ZILBER, ELENA PATRASCANU și TOROSSIAN HERANT.-

- Intr'una din întâlnirile cu POGONEANU și NICULESCU-BUZESTI, PATRASCANU le-a sugerat acestora din proprie inițiativă și fără a comunica Partidului, să fie însărcinat cu președinția Consiliului de Miniștri.- Acest fapt este recunoscut de PATRASCANU și confirmat de POGONEANU, care arată însă că el a făcut această sugestie. - Confirmă deasemeni acest fapt HARRY BRAUNER, ELENA PATRASCANU și LENA CONSTANTE.-

- S'a întâlnit înainte și după 23 August cu ALEXANDRU STEFANESCU, pe care îl informa despre acțiunile Partidului, fapt confirmat de ALEXANDRU STEFANESCU, ZILBER, ELENA PATRASCANU și CUTA STERNBERG.- Deși PATRASCANU nu recunoaște decât o singură întâlnire cu STEFANESCU în care pretinde că a discutat despre organizarea luptei anti-fasciste, se poate conchide că obiectul discuțiilor era con-

baterea luptei Partidului cu sprijinul primit dela englezi şi dela AUSNIT.

- Fără a avea autorizarea Partidului, PATRASCANU a semnat în Iunie sau Iulie 1944 cu MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU o declaraţie,prin care se angaja ca P.C.R. şi P.S.D. să nu ridice problema monarhiei, fapt arătat de ZILBER.

- PATRASCANU a fost împotriva desfiinţării monarhiei în ţara noastră, considerând această acţiune a partidului ca un prim pas spre pierderea independenţei noastre naţionale, aşa cum s'a exprimat faţă de ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE.

- In discuţiile sale cu fostul rege, l-a sfătuit să nu conteze pe sprijinul anglo-americanilor, să nu părăsească ţara şi să stea pe poziţie, fapt confirmat prin declaraţia ELENEI PATRASCANU.

- A intervenit pe lângă fostul rege pentru ştergerea de pe lista guvernului constituit la 6 Martie 1945, a tov. BODNARAS, fapt arătat de ZILBER.

- L-a sfătuit pe fostul rege să nu prelungească legea pentru sancţionarea criminalilor de război.

- PATRASCANU a încercat să scoată din biblioteca palatului , prin mijlocirea lui ANTON RATIU, cărţile pe care le oferise cu dedicaţie fostului rege, temându-se că în felul acesta ar putea fi descoperite legăturile sale secrete cu regele, fapt recunoscut şi de PATRASCANU, şi confirmat de RATIU ANTON, ELENA PATRASCANU şi alţii.

- In cărţile sale , PATRASCANU a susţinut teorii troţchiste, pentru menţinerea dominaţiei burgheziei pe care le-a conceput cu sprijinul unor reacţionari notorii ca : BRERA, GOLOPENTIA, ZILBER, MANUILA şi le-a tipărit în edituri străine şi fără aprobarea partidului.

- Prin legiuirile sale , în calitatea sa de fost ministru al justiţiei, PATRASCANU a prevăzut dispoziţiuni de favoare în avantajul burghesiei, al criminalilor de război şi al sabotorilor.

2. PATRASCANU a întreţinut legături cu şefii fostelor partide istorice, cu care a uneltit împotriva Partidului şi a regimului nostru.

./.

- El s'a opus la judecarea lui MANIU ca criminal de război şi a încercat să împiedice aceasta - fapt arătat de ELENA PATRASCANU.

- In 1946, PATRASCANU a primit din partea lui MANIU o ofertă în sensul ca P.N.T. săsprijine candidatura prietenilor naţionalişti ai lui PATRASCANU din alte judeţe şi deşi această ofertă tindea în mod vizibil să spargă unitatea partidului, el nu a raportat-o conducerii partidului. Acest fapt este recunoscut de PATRASCANU şi confirmat de ELENA PATRASCANU care arată că soţul ei nu i-a combătut pe naţional-ţărănişti în campania electorală din jud.Arad.

- Cu ocazia aceloraşi alegeri, PATRASCANU a fost finanţat în secret cu 100.000.000 lei de către XENOPOL, fapt pe care deasemeni nu l-a raportat Partidului.

- PATRASCANU a dus tratative directe şi cu NICULAE PASCU care venea în numele lui PENESCU NICOLAE, secretar general al Partidului Naţional Tărănesc, primind din partea acestuia promisiuni de sprijin în lupta împotriva Comitetului Central, fapt pe care deasemeni nu l-a adus la cunoştinţa Partidului. Declară, în acest sens, ZILBER şi N.PENESCU.

- PATRASCANU a dus tratative secrete şi cu alţi reprezentanţi ai P.N.T.-ului, după cum arată în declaraţiile lor BELU ZILBER, RADU XENOPOL, NICULAE PENESCU, LENA CONSTANTE, RUPENIAN şi HARRY BRAUNER

- Sunt puternice indicii că PATRASCANU a uneltit cu TATARESCU atât la Paris , unde au colaborat la întocmirea unui memoriu în problema maghiară, prin care urmăreau să facă o agitaţie şovină, au patronat publicarea în presa americană din Paris a unui document secret, prin care urmăreau să creieze difăcăltăţi în tratativele noastre cu Uniunea Sovietică.

- Dându-se drept reprezentant al P.C.R. şi fără a avea vre-o împuternicire în acest sens, a tratat cu MANIU, BRATIANU şi IOAN ANTONESCU, încheierea unei păci cu anglo--americanii la Cairo, fapt rezltat dintr'o declaraţie a lui ALEXANDRU STEFANESCU şi confirmat printr'o declaraţie mai recentă a lui BORCESCU TRAIAN, care arată că PATRASCANU s'a întâlnit cu ION ANTONESCU în scopul arătat, în locuinţa lui OVIDIU VLADESCU.

./.

- A întreţinut legături politice cu SABIN MANUILA, iar prin acesta, cu ROY MELBOURNE, consilier la legaţia americană din Bucureşti, fapt arătat de SILVIU CRACIUNAS.

3. Prin pregătirile sale de fugă din ţară, împreună cu SABIN MANUILA, cu BETEA şi alţii, a urmărit să dea o puternică lovitură Partidului, alăturându-se fugarilor trădători de ţară aflaţi în străinătate. Deşi PATRASCANU contestă că a avut intenţia de a fugi din ţară, acest fapt este cu prisosinţă dovedit prin declaraţiile lui N.BETEA, ELENA PATRASCANU, N.ZAHARIA, RATIU ANTON, MICSA REMUS, TOROSSIAN HERANT, HARRY BRAUNER, RUPENIAN EMANOIL, LENA CONSTANTE, MATILDA STEFANESCU, ILEANA POPESCU şi alţii.

- In străinătate PATRASCANU intenţiona să ia legătura cu C.VISOIANU - fapt arătat de BETEA - şi desigur cu alţi trădători.

PATRASCANU a cunoscut preparativele de fugă din ţară ale lui SABIN MANUILA şi deşi ştia că acesta este reacţionar şi agent american, nu l-a denunţat Partidului şi autorităţilor.

4. Prin legăturile întreţinute cu diferiţi străini membrii ai legaţiilor imperialiste din ţara noastră, corespondenţi de presă etc. şi întrevederile secrete aute cu aceştia în ţară şi străinătate, rezultă indicii puternice că acesta i-a informat asupra hotărârilor şi intenţiilor de viitor ale Partidului şi guvernului nostru.

Impreună cu ELENA PATRASCANU şi cu ZILBER, PATRASCANU a întreţinut legături cu troţkistul italian VALIANI împreună cu care intenţionau să ducă o acţiune în legătură cu grupările troţkiste din străinătate împotriva Uniunii Sovietice şi a ţărilor de democraţie populară.

- In 1944 Octombrie, PATRASCANU s'a întâlnit fără ştirea Partidului şi fără a comunica după aceea cele discutate la întâlnire, cu LE ROUGETEL, ministrul Angliei în Bucureşti, în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, întrevedere pe care PATRASCANU a contestat-o categoric la începutul anchetei şi pe care după ce a recunoscut-o, a pretins că a fost numai în scop de a se cunoaşte şi că s'au discutat banalităţi.

./.

- In 1945 PATRASCANU s'a întâlnit în secret în locuința LENEI CONSTANTE , cu americanii MADISON și ROBERTS , întrevedere aranjată de BELU ZILBER și nu a comunicat această întrevedere și nici obiectul discuțiilor, Partidului.

- Cu acelaş MADISON, PATRASCANU s'a întâlnit și în Februarie 1947 la Paris în locuința lui HERRANT TOROSSIAN, fapt recunoscut și de către PATRASCANU care însă arată că la această discuție era de față și BELU ZILBER, cu intenția de a-și creia o acoperire pentru faptul că se întâlnea cu MADISON deoarece ZILBER avea o misiune informativă pe linia unui serviciu sovietic de informații.

In realitate, ZILBER nu se afla atunci la Paris și tocmai aceasta constitue un indiciu în plus, că întocmai ca și la prima întâlnire din București, și la Paris PATRASCANU îl informa pe MADISON asupra situației politice din țara noastră și voia să afle la rândul său care sunt intențiile anglo-americanilor cu privire la politica noastră internă.

- In cursul verii 1947, împreună cu LENA CONSTANTE și cu ELENA PATRASCANU, PATRASCANU s'a oprit la Praga, la înapoierea sa din acest voiaj și deși contestă categoric că s'ar fi întâlnit cu agentul I.S. NICOL GROSS, există totuși indicii puternice că acesta era adevăratul scop al voiajului și că a luat contact cu NICOL GROSS ; această întâlnire LENA a ascuns-o partidului atât înaintea arestării sale cât și mult timp după începerea anchetei.

- PATRASCANU s'a întâlnit în nenumărate ocazii cu SCHUYLER și cu alți americani dintre care unii îl vizitau la minister și pe care îi informa asupra stărilor de lucruri politice din țara noastră; o dovadă în acest sens o constitue faptul că SCHUYLER a îndrăznit apoi să-i facă prin VISOIANU propunerea mai sus menționată, de a fugi din țară în America în orice condițiuni.

5. Prin discursurile sale dela Cluj din 1945-1946 concepute în spirit naționalist șovin cu concursul lui ZILBER, GOLOPENTIA, BETEA și MANUILA, PATRASCANU a urmărit să producă o ascuțire a relațiilor dintre români și maghiari

./.

să saboteze munca desfăşurată de partid în Ardeal şi să încurajeze organizaţiile studenţeşti naţionaliste. O dovadă în acest sens o constitue faptul că nu a arătat ciornadiscursului la Partid, temându-se că va fi cenzurată tocmai partea în care avea manifestări naţionaliste, consultându-se în schimb cu BETEA, GOLOPENTIA,ZILBER , asupra conţinutului şi notei în care urma să ţină discursul.

- La Paris, în 1946, FRANASOVICI i-a făcut o aluzie lui PATRASCANU la existenţa unui curent naţionalist în Partid fapt pe care PATRASCANU nu l-a adus la cunoştinţa Partidului pretextând că de vreme ce a respins această aluzie,nu a considerat că este necesar să o aducă şi la cunoştinţa partidului.

- Nenumărate sunt manifestările şovine ale lui PATRASCANU , atitudinile sale huliganice, legiuirile prin care a împiedicat repunerea în drepturi a celor loviţi de regimul antonescian, judecarea criminalilor de răsboiu etc.-

6. In discuţiile cu intimii săi şi cu nemembrii de Partid, PATRASCANU şi-a exprimat concepţiile sale troţkiste şi sentimentele sale antisovietice şi antipartinice.

7. Cu concursul lui BETEA şi ZILBER, PATRASCANU s'a înconjurat de o serie de elemente duşmănoase pe al căror sprijin conta în acţiunile sale ostile regimului,afacerişti, oameni certaţi cu morala şi cu legile.

- Cu concursul unora din aceste elemente şi anume BETEA, RATIU ANTON şi OANCEA, dirijaţi de către BELU ZILBER, resultă indicii puternice că PATRASCANU a încercat o acţiune de provocare la închisoarea din Caransebeş pentru a provoca moartea cu ocazia evadării unor fruntaşi comunişti închişi acolo.

- Cu concursul lui XENOPOL RADU, PATRASCANU a publicat în presa fostelor partide istorice şi anume în ziarul Dreptatea, o informaţie , prin care urmărea să-i împiedice pe tov. din Comitetul Central, să ia măsuri împotriva sa în urma discursurilor pe care le-a ţinut la Cluj, fapt arătat de ELENA PATRASCANU şi confirmat în parte de RADU XENOPOL.

8. Despre manifestările şi acţiunile anti-sovietice, anti-partinice şi anti-guvernamentale ale lui PATRASCANU, vorbesc în declaraţiile lor aproape toţi anchetaţii şi o serie întreagă de martori../.

9. In condiţiuni suspecte care nu pot fi explicate decât printr'o colaborare a lui PATRASCANU cu autorităţile antonesciene şi cu vechia siguranţă, PATRASCANU a obţinut în plin regim legionar, eliberarea sa din lagărul Miercurea Ciucului şi ulterior, domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului unde a rămas în tot timpul războiului, în timp ce conducătorii noştri înfundau ocnele şi închisorile.

- In condiţiuni la fel de suspecte, PATRASCANU a fost internat între Ianuarie şi August 1943 în lagărul Tg.Jiu de unde apoi a revenit în domiciliu obligator la Poiana Tapului, ceea ce nu se poate explica decât prin interesul conducătorilor antonescieni, şi în special a lui PIKI VASILIU cu care PATRASCANU a întreţinut legături, de a afla prin PATRASCANU care este starea de spirit a conducătorilor comunişti, închişi la Tg.Jiu şi intenţiile lor politice de viitor.

- Legăturile lui PATRASCANU cu siguranţa rezultă şi din regimul de favoare de care s'a bucurat cu ocazia arestărilor lui, fiind în majoritatea cazurilor pus în libertate fără a fi cercetat, din vizitele pe care le primea atât la Miercurea Ciucului cât şi la Poiana Tapului, din desele aprobări de deplasare, în baza cărora el a venit în mai multe rânduri la Bucureşti, ca şi din faptul că din Ianuarie 1944 el nu s'a mai reîntors în domiciliu obligatoriu, rămânând la Bucureşti fără a mai fi urmărit sau arestat de către autorităţile lui ANTONESCU.

1o. Fără a ţine seama de faptul că era membru în Biroul Politic al Comitetului Central şi de calitatea sa de Ministru de Justiţie, PATRASCANU s'a făcut vinovat de o serie întreagă de afaceri, trafic de valută şi diferite intervenţii în soluţiile instanţelor judecătoreşti etc.

- Deşi nu recunoaşte faptul, din declaraţiile dela dosar ale lui XENOPOL RADU şi HERBERT TOROSSIAN, rezultă că PATRASCANU a transportat la Paris, din partea lui XENOPOL, un plic care cinţinea 3o.ooo dolari, pe care l-a predat unui oarecare LITMAN sau RULETA cărora XENOPOL le datora aceşti bani.

./.

- PATRASCANU i-a adus deasemeni lui TOROSSIAN la Paris, din partea unui cunoscut traficant de aur şi bijuterii pe nume BOGOSSIAN ARTIN, un săculeţ cu piese de aur, cântărind circa 2 kg. şi un plic de circa 2o/25 cm. şi gros de 3-4 cm. care conţinea valută, fapt recunoscut de PATRASCANU şi confirmat de TOROSSIAN, RUPENIAN şi ELENA PATRASCANU.

- Şi în raporturile sale cu ZILBER, PATRASCANU a manevrat diverse sume de bani în aur ; astfel, RUPENIAN arată că i-a dus lui ZILBER din partea lui PATRASCANU un fişic cu aur. Acest fapt este contestat de ZILBER care nu recunoaşte că era vorba de aur ci numai de o sumă de bani cu care îl împrumutase pe PATRASCANU.

- PATRASCANU i-a trimis în repetate rânduri lui TOROSSIAN la Paris, diferite plicuri cu valută prin avionul de Paris şi în special prin pilotul MAX MANOLESCU, care era foarte des văzut în cabinetul lui PATRASCANU dela Ministerul Justiţiei.

- Cu ocazia vizitei în Elveţia, din vara anului 1946, PATRASCANU a schimbat prin TOROSSIAN 15o.ooo fr.fr. cu 2o.ooo fr.elv., de care pretinde că avea nevoe ca cheltueli de călătorie.

- Deşi a negat la început toate aceste afaceri şi transferuri de aur şi valută , PATRASCANU le-a recunoscut în cele din urmă într'o declaraţie în care mai adăuga şi faptul c i-a dat LENKI CONSTANTE în păstrare suma de 6.ooo fr.elv. , 5o monezi aur, 1o dolari şi titluri de împrumut în ruble.

- La finele anului 1946, în urma unei şedinţe a Consiliului de Miniştri, în care s'a hotărât o nouă emisiune de 1 milion de medalii de aur, PATRASCANU - desconspirând o o operaţiune financiară secretă atât de importantă - i-a dat dispoziţii lui RUPENIAN să-i vândă un număr de medalii pe care le avea acasă şi să le speculeze apoi, cumpărând mai eftin un număr egal de monezi, după noua emisiune, fapt recunoscut de PATRASCANU şi confirmat de RUPENIAN.

- PATRASCANU a intervenit pentru plecarea în străinătate a lui RADU XENOPOL şi secretara acestuia, (în realitate

./.

omul de afaceri al lui XENOPOL) , primind cadou două tăvi de argint şi o ştofă.

- El a mai intervenit pentru criminalul de război GROSMAN GROZEA primind şi de data aceasta un cadou prin LENA CONSTANTE.

- Sabotând politica de preţuri a guvernului, PATRASCANU a graţiat adeseori pe cei condamnaţi pentru sabotaj sau le transforma închisoarea în amendă, anulând astfel puterea de constrângere a legilor economice care tindeau la desfinţarea speculei.

- In numeroase cazuri concrete arătate în sinteză PATRASCANU a intervenit pentru influenţarea soluţiunilor unor instanţe judecătoreşti în favoarea unor elemente burgheze afaceriste, criminali de război, membrii ai fostelor partide istorice, mari capitalişti, bancheri, magistraţi reacţionari etc.

11. PATRASCANU se face vinovat de numirea în unele posturi diplomatice importante a unor prieteni personali fără a se preocupa - în calitatea sa de membru al Comisiei de numiri în diplomaţie şi membru în Biroul Politic al C.C. - dacă cei numiţi corespund cerinţelor partidului, dintre aceştia, o bună parte au trădat interesele ţării noastre şi nu s'au mai întors la chemarea guvernului.

ZILBER HERBERT (BELU) se face vinovat de :

1. Activitate ca informator al siguranţei cu începere din anul 1929, fapt contestat de el dar dovedit suficient cu argumente din propriile sale declaraţii, cu împrejurarea că s'a bucurat de un regim de favoare din partea autorităţilor şi siguranţei burghezo moşiereşti, cu faptul că a fost achitat în urma procesului organizaţiei "Arudi" , că a obţinut paşaport pentru străinătate în 1939, când se făceau masive internări în lagăr şi că a rămas liber în anii prigoanei .

Deasemeni, activitatea sa ca agent de siguranţă este confirmată şi prin declaraţiile numiţilor : EUGEN CIRESTESCU, MARCULIUS SAMUIL, FILIPOVICI GHEORGHE, RADU LECA, GRAUR ALEXANDRU MIHAILEANU, SOREANU, MU.MAXY, MAURER etc.

2. A desfăşurat o intensă activitate de spionaj, având legături cu o serie întreagă de străini şi în special cu agenţii I.S. HUGH WATSON, LOLA SMITH, SYERS etc., cărora

./.

le-a transmis informațiile de natură politică și economică pe care le deținea dela PATRASCANU și în calitatea sa de director al Institutului de Conjunctură.

- Aceiași activitate informativă a desfășurat-o cu americanii MADISON și ROBERTS , agenți ai Serviciului de Informații american, cu englezi HENRY PORTER, cu HALL, SCHUYLER, BURAK, și alții : cu această, ocazie el a falsificat și rapoartele pe care le întocmea în urma întrevederilor și discuțiilor cu cei de mai sus pe linia serviciului de informații pentru care lucra, inducând astfel în eroare autoritățile și trădând interesele țării noastre.

- Din proprie inițiativă și fără a avea aprobarea Partidului sau a guvernului, ZILBER i-a înmânat lui SCHUYLER un chestionar prin care urmărea să provoace tratative economice care ar fi avut ca rezitat aservirea economică a României de către americani.

- ZILBER a aranjat întrevederea secretă dintre PATRASCANU și americanii MADISON și ROBERTS în locuința LENEI CONSTANTE pe care nici el - întocmai ca și PATRASCANU- deși ambii erau membrii de Partid, nu a comunicat-o Partidului.

- ZILBER a inițiat și participat la întâlnirea dintre PATRASCANU și MIRCEA DURMA, din locuința lui TOROSSIAN cu care ocazie i-au propus lui DURMA să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil față de Uniunea Sovietică.

- In tratativele din anul 1945 cu delegația economică cehoslovacă, i-a cerut lui UGENTALER , șeful delegației cehoslovace, să admită o clauză cerută de noi, arătându-i că în caz contrar, vom fi obligați să angajăm tot exportul nostru față de Uniunea Sovietică, ceea ce conține elementele unui act de trădare față de mandatul pe care îl avea din partea guvernului nostru.

3. ZILBER a fost complice la activitatea trădătoare și criminală a lui PATRASCANU prin aceia că :

- A colaborat la întocmirea discursurilor dela Cluj ținute de PATRASCANU și la redactarea în spirit reacționar a cărților și lecțiunilor universitare ale acestuia.

- A inițiat și organizat acțiunea provocatoare dela Caransebeș.

./.

297

- A inițiat acțiunea lui PATRASCANU de a stărui pentru a fi numit prim ministru; deși nu recunoaște acest fapt, din declarația LENEI CONSTANTE rezultă că ZILBER care deținea cheia apartamentului lui FLORIN TEODORU unde -a avut loc întâlnirea cu NICULESCU BIZESTI și POGONEANU cunoștea această acțiune a lui PATRASCANU.

- A făcut legătura între PATRASCANU și unele elemente din burghezie ca : RICA GEORGESCU, VIOSIANU, MANUILA etc.

- A sugerat lui POGONEANU, cu ocazia unei întrevederi, ideia de a cere expulzarea tov. ANA PAUKER, și VASILE LUCA din țară ca cupuși sovietici.

- Nu este exclus ca tot ZILBER care îl cunoștea pe NICOL GROSS încă înainte de 194o și era în vechi relațiuni de prietenie și cu LENA CONSTANTE, să fi dat ideia întâlnirii dintre PATRASCANU și NICOL GROSS la Praga.

- ZILBER a cunoscut faptul că CRISTU se întâlnea în secret cu MASTERSOHN și că avea legături cu GAFENCU și CRETIANU și nu numai că nu a anunțat acestea Partidului dar a stăruit ca CRISTU să fie delegat la conferința de Pace.

4. Nenumărate sunt manifestările dușmănoase regimului anti-partinice și anti-sovietice, recunoscute de ZILBER și confirmate de ceilalți anchetați.

6. ZILBER este autorul a numeroase intervenții în favoarea unor cunoscuți criminali de război ca : Gen. STEFLEA, VULCANESCU, NEMOIANU, NEAGU, toți foști demnitari antonescieni deasemeni sunt recunoscute numeroasele sale afaceri , încasări de comisioane din împrumuturile acordate la C.E.C., trafic de aur, etc.

LENA CONSTANTE se face vinovată de :

1. Complicitate la acțiunile de spionaj și trădare ale lui PATRASCANU prin aceia că a făcut legătura între PATRASCANU și spionul englez NICOL GROSS.

- In locuința ei a avut loc întrevederea secretă dintre PATRASCANU cu MADISON și ROBERTS.

- LENA CONSTANTE a aranjat mai multe întrevederi între PATRASCANU și POGONEANU și NICULESCU-BIZESTI.

./.

- LENA CONSTANTE a depozitat şi ascuns o serie de documente şi valută pentru a le feri de confiscare în cazul arestării lui PATRASCANU .

[redacted]

- LENA CONSTANTE , tatăl acesteia şi sora ei, au făcut o serie de schimburi de valută pentru PATRASCANU.

- Ea a cunoscut intenţiile de fugă din ţară ale lui PATRASCANU care i-a promis că o va lua cu el, şi nu le-a denunţat Partidului.

TOROSSIAN HMRANT se face vinovat de :

- Complicitate la uneltirile lui PATRASCANU împotriva regimului nostru prin aceia că :

- A cunoscut întâlnirea dintre PATRASCANU şi DURMA care a avut loc în garsoniera sa.

- In locuinţa sa~~dela Paris~~, PATRASCANU s'a întâlnit cu MADISON.

- In casa sa a fost organizată de către LENA CONSTANTE întâlnirea dintre PATRASCANU şi NICULESCU-BUZESTI.

- Sunt indicii puternice că TOROSSIAN a desfăşurat în timpul războiului o activitate de spionaj în slujba gestapoului .

- Inaintea plecării sale la Londra, TOROSSIAN i-a cerut LENEI CONSTANTE adresa lui NICOL GROSS şi sunt indicii întrucât TOROSSIAN a fost la Londra în 1947, că s'a întâlnit cu NICOL GROSS, transmiţând şi aducând un mesagiu din partea acestuia pentru PATRASCANU.

- Am arătat în cuprinsul sintezei afacerile de valută şi aur făcute de TOROSSIAN : sunt indicii că, din ordinul lui PATRASCANU, TOROSSIAN făcea depozite de aur şi valută ce urmau să-i servească lui PATRASCANU în cazul fugii din ţară.

- In calitate de consul al României la Paris, TOROSSIAN s'a înconjurat de o serie de afacerişti, realisând importante câştiguri care i-au permis să trăiască o viaţă de lux, neglijând total interesele Consulatului şi făcând o serie de favoruri unor notorii elemente reacţionare dintre fugarii aflaţi la Paris.

./.

- A traficat intens în timpul epurării magistraților, făcând intervenții pe lângă PATRASCANU și scăpând dela epurare mulți magistrați în schimbul unor serioase recompense bănești.

- Impreună cu FRANASOVICI și TATARESCU și din ordinul lui PATRASCANU a întreținut o atmosferă de intrigă în jurul Legației noastre din Paris. Deasemeni, împreună cu FRANASOVICI și TATARESCU a cumpărat și exploatat Hotelul Komodore din Paris, locuit aproape exclusiv de englezi și americani.

BETEA NICOLAE se face vinovat de :

- Complicitate la acțiunile lui PATRASCANU, prin care urmărea spargerea unității Partidului și provocarea unor agitații naționaliste prin aceia că :

- A fost cel mai apropiat colaborator al lui PATRASCANU în acțiunile sale naționaliste. A procurat material și informații pentru redactarea discursurilor ținute de PATRASCANU la Cluj.

- A recrutat o serie întreagă de simpatizanți și sprijinitori ai acțiunilor lui PATRASCANU cu care intenționa să facă o spărtură în Partid.

- Din ordinul lui ZIBBER a condus încercarea de provocare dela Caransebeș.

- Prin relațiile sale cu americanii și englezii, a asigurat legăturile lui PATRASCANU cu aceștia ; deasemeni, prin SABIN MANUILA, a ținut legătura între acesta și PATRASCANU, cum și între PATRASCANU și ROY MELBOURNE. A dat informații acestor străini pe care le deținea dela PATRASCANU asupra situației acestuia în Partid ca și despre acțiunile și hotărârile Partidului.

- A pregătit fuga din țară a lui PATRASCANU împreună cu SABIN MANUILA și alte persoane.

+

+ +

Față de acțiunile comise de cei arătați mai sus, se pare că aceștia întrunesc suficiente elemente penale pentru a putea fi înaintați în justiție , desigur în urma unei

./.

ultime perioade de anchetă, în care declarațiile obținute până în prezent să fie concentrate pe obiective și astfel prezentate încât ele să poată servi ca probe în Justiție.-

In ce privește celelalte elemente cercetate în cadrul Serviciului nostru, acestea au furnizat o serie de mărturii dintre care unele foarte importante, pe care nu le-am mai menționat în concluziile sintezei de față, rămânând ca aceasta să se facă după terminarea perioadei de anchetă propusă, când vom face și propuneri concrete asupra lotului care urmează a fi înaintat în Justiție, a martorilor ce vor fi folosiți în proces, cum și celelalte propuneri de încadrare în diferite ordine, ca și eventuale puneri în libertate.-

Mai menționăm deasemeni că în ce privește cercetarea grupurilor separate KOFLER REMUS și ALEXANDRU STEFANESCU, întrucât cercetările nu au dus la rezultatul dorit pentru moment, în sensul de a stabili o legătură între acțiunea trădătoare a lui PATRASCANU și acea a grupurilor amintite, nu s'a făcut vorbire despre aceste grupuri, rămânând ca ele să constituie obiectul unei alte sinteze.-

<u>P R O P U N E R I</u>

Deși din cele arătate în cuprinsul sintezei rezultă elemente suficiente pentru a deduce activitatea dușmănoasă și criminală a întregului grup atât prin propriile mărturisiri ale lor, cât și pe bază de probe indirecte, din analiza întregului material rezultă necesitatea unei adânciri a materialului și a concentrării lui pe obiective, care să facă posibilă înaintarea lotului în Justiție.-

Chiar dacă în urma acestei ultime faze de anchetă nu vor rezulta obiective noui, credem totuși că pe baza materialului existent sintetizat, este posibilă înaintarea lui PATRASCANU și a altor elemente, care au participat la activitatea sa dușmănoasă și trădătoare, în Justiție.-

===oooOooo===

STRICT-SECRET

tov. Teohari personal

301

3 Mai 1950

~~475~~

302

STRICT-SECRET

R E F E R A T

Priveşte rezultatul cercetărilor făcute în perioada Octombrie 1949 - Aprilie 1950, în "Cazul Pătrăşcanu".

ISTORIC.

In luna Noembrie 1947, pilotul **MAX MANOLESCU**, a fost arestat la aeroportul Băneasa, de către organele Controlului Economic - pe atunci sub conducerea lui Levente - pentru încercare de a scoate fraudulos din ţară, o cantitate însemnată de bijuterii şi devize.

Dus sub stare de arest la birourile Controlului Economic, MAX MANOLESCU a reuşit să fugă în aceiaş zi, în condiţiuni suspecte.

In seara zilei de 10.XI.1947, în timp ce o echipă a Controlului Economic, patrula în cartierul Cotroceni căutând urma lui MANOLESCU, a fost sesizată la un moment dat de prezenţa unei maşini suspecte cu număr C.D., care a căutat să dispară în momentul când s'a simţit supravegheată.

Dupăce maşina C.D. a fost obligată să oprească, doi dintre pasageri au reuşit să dispară, în maşină rămânând DAN DUTESCU, fost funcţionar la Oficiul de Presă britanic, VAUGHAM FERGUSON, al doilea secretar al legaţiei americane din Bucureşti şi şoferul.

După legitimare, Ferguson şi şoferul au fost lăsaţi să-şi continue drumul iar DUTESCU a fost reţinut pentru cercetări. Din acest moment am intervenit no

./.

307

476

Din anchetă a rezultat că cei doi dispăruţi sunt SABIN MANUILA, directorul general al Institutului Central de Statistică şi BETEA NICOLAE. DUTESCU a mai declarat că prezenţa sa în maşină se datora invitaţiei pe care i-o făcuse BETEA de a servi ca traducător între el şi FERGUSON. Stia deasemenea că aceste discuţii erau în legătură cu apropiate schimbări în orientarea politică a ţării şi că LUCRETIU PATRASCANU era la curent cu aceste lucruri.

Intre timp SABIN MANUILA a reuşit să fugă din ţară iar BETEA s'a ascuns.

In 1948, cu ocazia arestării unor organizaţiuni legionare a fost ridicată şi fruntaşa legionară VIRGINIA GIURCA. Din ancheta acesteia s'a stabilit printre altele că BETEA se ascunde la sora ei din Cluj şi se pregăteşte să fugă din ţară, pe o cale legionară, pe care reuşise să fugă şi MANUILA.

Cercetările ulterioare au dus la arestarea lui BETEA, care se afla la Bucureşti.

Anchetat de organele noastre, BETEA a confirmat declaraţiile lui DUTESCU, precizând că obiectul discuţiilor cu FERGUSON, era organizarea fugei din ţară cu un avion a unui grup din care trbuiau să facă parte şi el, LUCRETIU PATRASCANU şi SABIN MANUILA. FERGUSON era acela care îşi luase angajamentul să organizeze transportul ulterior al bagajelor.

In legătură cu această problemă au mai fost arestaţi de noi, Anton ~~CIPRIAN~~ RATZIU, funcţionar superior la Controlul Economic şi CONSTANTIN C.PAVEL.

La cererea forurilor superioare, grupul BETEA a fost predat pentru continuarea anchetei, organelor de partid şi D.G.S.P-ului.

In baza declaraţiilor rezultate, organele de partid au dispus să se facă cercetări directe în "cazul Pătrăşcanu".

./.

I. CONDITIUNILE IN CARE A FOST PRELUATA ANCHETA DE CATRE ORGANELE NOASTRE.

La data de 19 Octombrie 1949 organele noastre au preluat pentru continuarea anchetei, grupul format din : LUCRETIU PATRASCANU, ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANT şi HARRY BRAUNER, (ultimii doi fiind arestaţi ulterior de noi).

Obţinerea unor rezultate concrete în anchetă în această perioadă de timp, a fost mult îngreunată din cauza unor stări de fapt, care au precedat cercetările noastre.

Astfel :

- insuficienta studiere a individului şi lipsa de material documentar, au făcut ca PATRASCANU să fie considerat şi tratat la început, ca un tovarăş care a greşit şi nu ca un delicvent.

Acest fapt a dus la aplicarea unor metode greşite de anchetă, care i-au dat posibilitatea să-şi dea seama de natura acuzaţiilor, pe ce sunt fondate şi să facă uz de diferite metode de autoapărare ca : digresiuni dela subiectul principal, amnezie, ieşiri nervoase şi gesticulări, să pozeze în victimă, să încerce inducerea în eroare a partidului prin autocritici făţarnice, să tatoneze posibilităţi de a ieşi din încurcătură, să propună condiţiunile în care să fie eliberat, etc.

- faptul de a nu fi fost anchetat în mod continuu, i-a dat posibilitatea să-şi creieze alibiuri puternice.

In tot cursul declaraţiilor sale, aceste alibiuri sunt grefate în mod grosolan în jurul sarcinilor primite din partea partidului. Profitând de faptul că deţinea în partid şi guvern o poziţie importantă, a acţionat pe cont propriu, fără ştirea partidului, sub paravanul sarcinilor încredinţate.

- şederea lui împreună cu soţia vreme îndelungată, - arestaţi fiind - a dat posibilitatea să se creieze înţelegeri şi să se pregătească pentru o eventuală anchetă. (decl. Elena Pătrăşcanu).

- prin lipsa de vigilenţă a organelor de pază, s'au creiat posibilităţi de comunicare între arestaţi.

./.

Grupul BETEA ~~[illegible]~~ a avut posibilităţi de comunicare,deşi în momentul predării se atrăsese atenţiunea D.G.S.P-ului ca arestaţii să fie izolaţi între ei.LENA CONSTANTE a reuşit chiar să comunice cu exteriorul,iar după eliberarea din prima perioadă a deţinerii sale,a comunicat celorlalţi inculpaţi obiectul anchetei.

- ne dându-se amploarea pe care o necesita acest caz,nu au fost arestaţi în timp util,o serie de elemente care ar fi putut complecta ancheta.

II.CONCEPTIILE POLITICE ALE LUI PATRASCANU.

Antecedentele lui P.şi declaraţiile celorlalţi anchetaţi au dovedit că abaterile săvârşite de acesta în decursul activităţii sale politice,în partid şi în guvern,sunt rezultatul unei vechi mentalităţi troţkiste care s'a accentuat în anii de după război,cristalizându-se într'o concepţie net antisovietică şi antimarxist leninistă,identică titoismului.

Incă în anul 1936,făcând cunoştinţa cu actuala sa soţie,care se întorsese atunci din Franţa,infectată de ideile troţkiste ale italianului VALIANI,P.,găsind un teren favorabil vederilor sale,îşi desvălue adevărata sa faţă politică antibolşevică.

Felul în care el redă soţiei sale situaţia din Uniunea Sovietică,în perioada emigraţiei sale şi interpretarea pe care o dă acţiunilor de lichidare a bandelor troţkiste,ne dau dreptul să credem că P.,a avut legături cu cercurile sau organizaţiile de trădători din sânul emigranţilor politici.

Falsificând şi interpretând calomnios faptele P.,afirmă că :

- în anii 1935-36,au fost împuşcaţi în massă emigranţii politici din U.R.S.S.,printre care unii erau şi cunoştinţele lui;
- au fost executaţi o serie de tovarăşi nevinovaţi ;
- "suflul revoluţionar"din U.R.S.S.,a dispărut în anul 1935 şi "oamenii erau apăsaţi şi înfricoşaţi";
- nu există egalitate între naţionalităţile din U.R.S.S.,şi posturile de conducere în partid sunt deţi-

./.

nute pretutindeni numai de ruşi ;

- în timp de populaţia trăia greu,la aparatul Cominternului se găseau alimentele cele mai bune.;

Concepţiile sale şi fără îndoială legăturile pe care le-a avut,l-au făcut pe P. să nu se simtă prea bine în U.R.S.S.,după anul 1935 şi să se considere suspectat.(decl.El.Pătrăşcanu).

Revenirea lui P.,în România şi angrenarea sa în activitatea partidului,nu a însemnat şi modificarea vederilor sale troţkiste.

Cu toate că poza în revoluţionar şi se străduia să-şi creieze un ascendent asupra tovarăşilor din partid,în realitate,în mijlocul clicii sale,colporta o serie de minciuni infame la adresa P.C.(b) şi a conducătorilor săi.

Comentând cursul scurt al Istoriei P.C.(b),P. afirmă :

- "că Istoria P.C.(b) este redată în mod falsificat şi tendenţios,deoarece nu se vorbeşte despre rolul jucat de Troţki,Buharin,Zinoviev,Kamenev şi alţii, în perioada pregătirii revoluţiei,în perioada revoluţiei şi în perioada războiului civil,când ei se bucurau de încrederea lui Lenin,cu toate divergenţele ideologice care existau în unele chestiuni";

- "în Istorie nu se vorbeşte în sens pozitiv decât de actualii colaboratori ai tov.Stalin,care în majoritate au fost figuri şterse şi care au în primul rând calitatea de a fi prietenii personali ai tov.Stalin şi îi sunt absolut devotaţi";

- "în Istorie se vorbeşte despre Sverdlov şi Dzerdjinski,pentrucă au murit la timp" ;

-"nu se menţionează că Troţki a fost organizatorul Armatei Roşii,şi nu crede că Troţki a fost dela început în serviciul puterilor imperialiste pentru a submina revoluţia" ;

- "nu crede că Kamenev şi Zinoviev au fost amestecaţi în asasinarea lui Kirov " şi că "Kirov a fost omorât probabil de un individ din răzbunare,pentrucă era un om foarte dur ";

./.

307 418

- " nu crede că opoziţia,care a fost treptat lichidată prin procese,a organizat într'adevăr sabotagii şi acţiuni de spionaj în slujba imperialiştilor";

- " nu crede că rolul pe care l-a jucat tov. Stalin dela început,a fost atât de important,adică principalul colaborator al lui Lenin,aşa cum este el redat în Istoria Partidului ";

- "Lenin avea mare încredere în tov.Stalin, dar îl considera ca un om brutal";

- " că Istoria P.C.(b) nu redă adevăratul sens al Tezelor din Aprilie ale lui Lenin."

(decl.El.P.)

Este caracteristic faptul că P.păstra în biblioteca sa cărţile lui Troţki şi Buharin,pe care le aprecia în mod favorabil faţă de clica sa,deşi căuta să ascundă prezenţa acestor cărţi faţă de partid ; în momentul în care a prevăzut eventualitatea unei percheziţii domiciliare,le-a dat în păstrare prietenei sale LENA CONSTANTE.

III.ATITUDINEA IN ILEGALITATE.

Cunoscând faţa politică a lui P.,este explicabil dece întreaga sa activitate de partid se caracterizează prin indisciplină,atitudine opoziţionistă şi luptă permanentă pentru acapararea posturilor de conducere.

P. caută să justifice atâtudinea sa din perioada ilegalităţii partidului,ca fiind determinată de acţiunile trădătoare ale lui Foriş.

El prezintă dispoziţia partidului de a se prezenta ca apărător la procesul unui grup de grevişti dela Griviţa,ca o încercare a lui Foriş de a scăpa de el.

Deasemenă,argumentează ruperea sa de partid,ca o consecinţă a liniei greşite a conducerii partidului, în 1937,în problema relaţiilor cu partidul naţional-ţărănesc,frontul renaşterii naţionale şi monarhia.

Faptul însă,că P.nu s'a limitat la lupta de păreri în cadrul organului de partid de care depindea, nesupunerea sa faţă de hotărârile conducerii partidului

./.

× P. s-a pronunțat împotriva acțiunii de înlăturare a lui Foriș, pregătită în conspirație. El califică această acțiune de "fracționism" — Căci el nu se amestecă, ~~pe motiv~~ declară această acțiune mișcare a fracționiștilor".

După 23 Aug. 1944 când ~~...~~ ~~Foriș~~ cei 3 tov. care alcătuiau conducerea provizorie îi dădu lui Foriș de muncă (agit.-prop). Pătrășcanu ~~...~~ n-a schițat nici cel mai mic gest de împotrivire — nu-i exclus să fi ~~...~~ avut chiar contact cu Foriș.

El prezintă dispoziția partidului de a se prezenta ca apărător la procesul unui grup de greviști dela Grivița, ca o încercare a lui Foriș de a scăpa de el.

Deasemenea, argumentează ruperea sa de partid, ca o consecință a liniei greșite a conducerii partidului, în 1937, în problema relațiilor cu partidul național-țărănesc, frontul renașterii naționale și ...

Faptul însă că F. nu s'a limitat la lupta de păreri în cadrul organului de partid de care depindea, nesupunerea sa față de hotărârile conducerii partidului

. . .

încercarea de a apela la judecata Cominternului - folosindu-se în acest scop de amenințări la adresa lui Ilie Pintilie - dovedesc că în realitate P. nu a luptat împotriva lui Foriş din devotament pentru partid,ci pentru a-i putea lua locul la conducere.

Concluzia noastră este întărită de atitudinea lui P.,în diverse momente ale vieţii noastre politice, de după reintrarea partidului în legalitate.

Caracteristic pentru P. este faptul că în perioada 1940-1944,a înţeles să-şi asigure securitatea sa fizică prin mâjloace proprii,recurgând la intervenţiuni, cereri şi angajamente faţă de guvernul Antonescu,de a nu activa împotriva regimului.

Semnificativ este şi faptul că în anul 1943, aflându-se în lagărul dela Tg.Jiu,a încercat să-şi atragă o serie de tovarăşi,pentru a-şi forma o clică opoziţionistă cu scopul de a diminua autoritatea tov. Gheorghiu-Dej.Faptul că acest lucru se petrecea într'un moment,în care se punea problema evadării unor tovarăşi din lagăr,în vederea pregătirii loviturii de Stat,dovedeşte că încă de pe atunci P.încerca să recruteze elemente cu ajutorul cărora să poată prelua mai târziu conducerea.

In acelaş sens menţionăm că P.aşteptând scoaterea sa din lagăr şi trimiterea la Poiana Tapului,cu domiciliu obligator,a tratat cu AUSCHNIT organizarea evadării acestuia din lagăr şi colaborarea în vederea loviturii de Stat,admiţând ca om de legătură între ei pe agentul serviciului de spionaj englez,ION KLEANTE GHIORGHIU.

IV.ATITUDINEA FATA DE EVENIMENTELE DELA "23 AUGUST".

In activitatea sa politică şi administrativă de după reintrarea partidului în legalitate P.a încercat să se autoglorifice,pozând în rolul omului care singur a pregătit şi a înfăptuit evenimentele dela 23 Aug.

Ancheta grupului dela Institutul ~~General~~ Central de Statistică şi a ELENEI PATRASCANU,a dovedit însă că folosindu-se de sarcina pe care i-o încredinţase partidul P.,a încercat să acţioneze în sensul dorit de

burghezia românească.

Trebue să notăm în primul rând faptul că s'a înconjurat şi a fost dirijat de o serie de elemente dubioase, oameni de încredere ai agentului american SABIN MANUILA, GOLOPENTIA, BETEA, RATZIU, afacerişti, ca TOROSIAN, elemente oportuniste şi suspecte ca ILEANA POPESCU şi LENA CONSTANTE, mai târziu şi HARRY BRAUNER şi a folosit ca sfătuitorul său cel mai apropiat pe BELU SILBER, care i-a plasat pe toţi aceşti colaboratori. Toate aceste elemente s'au demascat rând pe rând, ca duşmani ai partidului şi ai Uniunii Sovietice.

Foarte semnificativ este şi faptul că P. a fost în curent cu fuga la Cairo a lui AUSCHNIT şi a transmis un mesagiu, a cărui destinaţie era probabil în legătură cu Cairo.

In declaraţiile sale, ELENA PATRASCANU, care l-a însoţit la Moscova cu delegaţia de Armistiţiu, arată că P. n'a plecat în U.R.S.S., ca un comunist recunoscător faţă de tovarăşii sovietici eliberatori, şi s'a situat în poziţia burgheziei învinsă de un duşman mai puternic.

El a afirmat că :

- Uniunea Sovietică nu este mulţumită de evenimentele dela 23 August, deoarece ar fi preferat să cucerească România pe calea armelor, pentru a impune mai uşor condiţiunile armistiţiului şi a putea interveni mai direct în orânduirea socială a României.

- a considerat că Armistiţiul are condiţiuni foarte grele şi va apăsa pe umerii proletariatului şi ai ţărănimii.

- şi-a exprimat regretul că ocupaţia sovietică va izola politiceşte România de Occident.

- situaţia grea pe care a văzut-o la Moscova în timpul războiului, a fost interpretată de el ca o consecinţă generală a regimului sovietic.

- după întâlnirea sa la Moscova cu tov. Ana Pauker a declarat că şi aceasta nu vede cu ochi buni actul dela 23 August. El şi-a exprimat temerea că tovarăşii care se vor întoarce din refugiu din U.R.S.S., vor prelua conducerea partidului şi-l vor înlătura.

./.

- tov.Ana va reprezanta în România elementul de încredere al Sovieticilor şi va impune în ţară orientarea rusă,în viaţa economică,politică şi culturală. (decl.El.P.)

Faptele de mai sus ne dau dreptul de a conclude că acţionând în vederea pregătirii evenimentelor dela 23 August,P.ca un troţkist consecvent,a sperat o lovitură de Stat patronată de anglo-americani,care să aducă eliberarea burgheziei.Colaborarea cu AUSCHNIT,STEFANESC MANUILA şi VISOIANU, precum şi manifestările de mai târziu întăresc această concluzie.

F. jur

V.ATITUDINEA IN PERIOADA DE DUPA "23 AUGUST".

Activitatea politică a lui P.după 23 August 1944 se caracterizează printr'un şir de manevre troţkiste pentru acapararea puterii.

Speriat de faptul că în conducerea partidului au intrat şi unii dintre tovarăşii eliberaţi din închisori şi cei reveniţi din U.R.S.S.,el îşi creiază o platformă de persecutat,din cauza unor rivalităţi personale ; are atitudinea veşnicului nemulţumit şi seamănă nemulţumirea în jurul său cu scopul evident de a submina autoritatea partidului şi a conducerii.

Folosind poziţia sa în intelectualitatea română precum şi situaţia de membru al guvernului,P.întreprinde o puternică acţiune de autopopularizare.

In acest scop creiază şi răspândeşte legenda că partidul denaturează evenimentele dela 23 August şi nu-i recunoaşte nici lui nici reprezentanţilor burgheziei şi Palatului,rolul determinant în această acţiune.

Fără ştirea partidului,îndată după întoarcerea sa dela Moscova,P.aranjează publicarea în ziarul "Jurnalul de Dimineaţă" a unui articol în care evenimentele dela 23 August erau prezentate în aşa fel încât să reiasă că el a fost factorul principal.

O altă cale de autopopularizare a fost publicarea cărţilor sale.

Folosind poziţia sa P. şi-a aranjat campania de publicitate şi difuzarea lucrărilor sale pentru a-şi

311

face renume de teoretician în ţară şi străinătate.

Este elocvent faptul că editarea cărţilor a fost făcută cu banii lui TOROSIAN, şi că pentru traducerea şi lansarea lor în străinătate s'a folosit de elemente ca ZEVEDEI BARBU, la Londra, BRETZEL la Roma şi TOROSIAN la Paris.

platforma ideologică!

Ideile confuze şi linia de împăcăuire faţă de burghezie, adoptată în aceste cărţi, precum şi faptul că în sânul clicii sale declara mereu că trebue să grăbeas că publicarea deoarece mai târziu partidul va împiedica demonstrează în mod clar că P., urmărea să se impună conducerii prin această autopopularizare şi totodată să convingă burghezia de faptul că el personal, reprezintă comunistul cu o linie acceptabilă.

Incercând să contrabalanseze organul Comitetului Central al Partidului "Scânteia", P.transformă în oficios al său ziarul "Semnalul "folosindu-se în acest scop de gazetarii SEBASTIAN SERBESCU şi DRAGSANEANU JEAN, primul, informator al spionului american FRANK STEVENS şi al doilea, agent al serviciului antonescian de contrainformaţii şi om de încredere al lui GAFENCU.

Duşman înverşunat al partidului şi al Uniunii Sovietice, P.se înconjoară de o clică formată din elemente ca : BETEA, RATZIU, BIRO, MICSA, BRAUNER, LENA CONSTANTE, etc., pe care îi introduce în partid şi-i foloseşte ca gardă de încredere, răspândind cu ajutorul lor svonuri calomnioase la adresa partidului şi Uniunii Sovietice. x

x tot aşa urmărea şi promovarea trimiterii unor elemente din clica în diferite posturi diplomatice şi alte în străinătate

In fruntea acestei clici, se găsea SILBER.

De fapt, agenturi de spionaj Anglo-Ameri

P.comunica oamenilor săi, în special lui SILBER conţinutul şedinţelor şi hotărârilor C.C. şi ale guvernului.

Cu ajutorul acestor oameni, el denaturează şi difuzează în mod tendenţios diverse acţiuni ale partidului.

Astfel cu ocazia evenimentelor dela 24 Febr. 1945, P.a lansat în mod provocator informaţia mincinoasă că primii care au tras asupra armatei au fost comuniştii care au avut interesul de a înscena o provocare, pentru a produce răsturnarea guvernului Rădescu.

./.

face renume de teoretician în ţară şi străinătate.

Este elocvent faptul că editarea cărţilor a fost făcută cu banii lui TOROSIAN, şi că pentru traducerea şi lansarea lor în străinătate s'a folosit de elemente ca ZEVEDEI BARBU, la Londra, BRETZEL la Roma şi TOROSIAN la Paris.

Ideile confuze şi linia de împăcăuire faţă de burghezie, adoptată în aceste cărţi, precum şi faptul că în sânul clicii sale declara mereu că trebue să grăbească publicarea deoarece mai târziu partidul va împiedica demonstrează în mod clar că P., urmărea să se impună conducerii prin această autopopularizare şi totodată să convingă burghezia de faptul că el personal, reprezintă comunistul cu o linie acceptabilă.

platforma ideologică!

Incercând să contrabalanseze organul Comitetului Central al Partidului "Scânteia", P. transformă în oficios al său ziarul "Semnalul" folosindu-se în acest scop de gazetarii SEBASTIAN SERBESCU şi DRAGSANEANU JEAN, primul, informator al spionului american FRANK STEVENS şi al doilea, agent al serviciului antonescian de contrainformaţii şi om de încredere al lui GAFENCU.

Duşman înverşunat al partidului şi al Uniunii Sovietice, P. se înconjoară de o clică formată din elemente ca : BETEA, RATZIU, BIRO, MICSA, BRAUNER, LENA CONSTANTE, etc., pe care îi introduce în partid şi-i foloseşte ca gardă de încredere, răspândind cu ajutorul lor svonuri calomnioase la adresa partidului şi Uniunii Sovietice. x

x tot aşa urmărea şi promovarea trimiterea unor elemente din clica în diferite posturi diplomatice şi altele în străinătate

In fruntea acestei clici, se găsea SILBER.

P. comunica oamenilor săi, în special lui SILBER conţinutul şedinţelor şi hotărârilor C.C. şi ale guvernului.

De fapt, agenturi de spionaj Anglo-Ameri[cane]

Cu ajutorul acestor oameni, el denaturează şi difuzează în mod tendenţios diverse acţiuni ale partidului.

Astfel cu ocazia evenimentelor dela 24 Febr. 1945, P. a lansat în mod provocator informaţia mincinoasă că primii care au tras asupra armatei au fost comuniştii care au avut interesul de a înscena o provocare, pentru a produce răsturnarea guvernului Rădescu.

./.

312 ~~485~~

Deasemenăx a mai afirmat cu această ocazie, că partidul i-a dat sarcina să vorbească în fața palatului regal, cu intenția de a-i provoca moartea.

In legătură cu aceasta ELENA PATRASCANU declară că soțul ei, era de fapt pentru menținerea unui guvern gen Rădescu, în afara motivului că avea un conținut antisovietic, și din motive de orgoliu personal deoarece aceasta îi dădea posibilitatea să joace rolul de "primă vioară comunistă" așa cum s'a întâmplat la 23 August".

Pentru subminarea Comitetului Central al partidului, P. încearcă fără succes, să antreneze pe tovarășii Susaicov și Kavtaradze într'o serie de intrigi, sub motiv că tovarășii din C.C., îl persecută și îl subapreciază din spirit de invidie și rivalitate.

Conștient că manevrele sale se vor termina prin demascarea și înlăturarea sa dela conducere, P. încearcă să-și întărească poziția cu sprijinul reacțiunii.

In acest scop, folosind situația sa de ministru al Justiției, păstrează vechiul aparat reacționar, din magistratură și Minister, cu care întârzie acțiunile partidului pentru stârpirea speculanților și sabotorilor.

Merită să fie reținut faptul că în Minister P. s'a folosit de colaboratori dubioși ca MICSA, RATZIU, NICOLAU, RUPENIAN și DUTESCU.

Incercând să-și facă o bază de masse din elementele naționaliste șovine, a lansat în anul 1946 cunoscutul discurs dela Cluj, menit să producă o ascuțire a relațiilor dintre Români și Maghiari, să saboteze munca desfășurată de partid în Ardeal și să încurajeze organizațiile studențești naționaliste.

Scopul politic vrășmaș al acestui discurs este demonstrat și de faptul că materialul i-a fost furnizat în cea mai mare parte, de BETEA și GOLOPENTIA, oamenii lui MANUILA ; discursul nu a fost supus aprobării partidului și P. a plecat la Cluj însoțit de clica lui MANUILA, care aveau rolul de a observa efectul produs de cuvântarea sa.

Credem că acest discurs i-a fost impus lui P. de către reacțiune, mai ales că din declarațiile soției

tot așa P. „omul manevrelor" încerca în anumite etape a acțiune sale și apropiere pe lângă tovarăși

F. just

313 ~~4~~

sale rezultă că ea i-a atras atenţia că discursul are un caracter naţionalist şi ar putea avea urmări grave.

In mod ridicol, P. se apără în anchetă, declarând că deşi ştia că linia discursului nu este justă, a folosit totuşi această cale cu gândul că va aduce un serviciu partidului.

Un alt fapt elocvent este acordul tacit dintre MANIU şi P. cu ocazia alegerilor parlamentare din anul 1947.

Cu această ocazie XENOPOL, trimis de MANIU, i-a comunicat lui P. că " naţional-ţărăniştii sunt gata să nu combată în campania electorală pe prietenii săi personali, care candidează în diferite judeţe". P. recunoaşte că nu a comunicat această ofertă partidului, susţinând însă că a respins-o.

F. important

Din declaraţiile ELENEI PATRASCANU rezultă însă că P. nu a combătut pe naţional-ţărănişti în campania electorală din judeţul Arad, unde candidase. El recunoaşte parţial acest lucru.

Deasemeni, în aceste alegeri P. a fost finanţat în secret, cu 1oo mil. lei de XENOPOL şi s'a folosit în campania electorală de 26 de agenţi personali, care aveau sarcina de a-l populariza şi a controla pe teren, dacă judeţeana P.C.R. Arad, susţinea legerea lui.

Trădând secretul de partid şi folosind o metodă politică troţkistă, P. a inspirat prin XENOPOL, un articol la ziarul "Dreptatea" organul lui MANIU, cu scopul de a desvălui opiniei publice că în urma discursului dela Cluj există tendinţa de a fi îndepărtat din conducere. ELENA PATRASCANU declară că P. spera că prin acest articol va forţa conducerea să nu ia măsuri împotriva sa.

Mergând pe linia manistă, P. a acţionat în sensul atenuării pedepselor criminalilor de război şi în ultimă instanţă împotriva prelungirii legii, care pedepseşte crimele de război. Deşi destul de diversionist totuşi şi din declaraţiile sale se desprind aceste lucruri.

Toate aceste fapte dovedesc că P. a făcut în mod conştient jocul lui MANIU şi s'a folosit de sprijinul acestuia.

./.

ELENA PATRASCANU declară că atunci când s'a pus problema judecării lui MANIU, ca fiind criminal de război, P.a încercat să împiedice acest lucru sub motivul că ar fi nepropagandistic din punct de vedere politic.

In scopurile sale politice duşmănoase partidului şi Uniunii Sovietice P.s'a sprijinit pe rege şi pe spionii POGONEANU, NICULESCU BUZESTI şi VISOIANU.

P.se lăuda cu încrederea de care se bucura la Palat. A dăruit regelui cărţile sale cu dedicaţii.

Folosindu-se de relaţiile sale cu Palatul, P. l-a sfătuit pe rege să se opună numirii tov. Bodnăraş ca ministru şi să refuze partidului şi Sovieticilor prelungirea legii pentru judecarea criminalilor de război.

F. important

Cu ocazia crizei constituţionale din anul 1946 P.a încercat prin POGONEANU, NICULESCU BUZESTI şi STARCEA să influenţeze Palatul, ca să fie el însărcinat cu formarea guvernului.

Această acţiune s fost dusă fără ştirea partidului şi numai din dorinţa de a prelua puterea. Dealtfel, P. recunoaşte toate uneltirile sale la palat.

P.a aflat de abdicarea regelui prin radio, la Păltiniş, unde îşi petrecea vacanţa de Crăciun împreună cu soţia sa, LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER.

Această ştire a produs panică asupra lui P. El însuşi declară că "fiind utilizat în trecut pentru anumite servicii cu ex-regele, ca trecerea de legi, discuţii etc., una din sarcinile sale cad, ceeace va diminua rolul său politic". Apoi dat fiind că era considerat un element de dreapta, a văzut posibilitatea în cadrul Republicii, ca în general activităţii sale publice să i se pună cap".

LENA CONSTANTE declară că în discuţiunile dela Păltiniş în legătură cu abdicarea, P.a afirmat că "prezenţa regelui era o piedică la anexarea ţării de către Uniunea Sovietică".

In legătură cu atitudinea antisovietică a Pătrăşcanilor, LENA CONSTANTE mai declară următoarele :

- " P.şi soţia sa aveau acelaş punct de vedere în ceea ce priveşte necesitatea menţinerii legăturilor

315

488

cu naţional-ţărăniştii,menţinerea monarhiei şi a legăturilor cu Occidentul,deoarece li se părea că acest lucru este o chezăşie a independenţii ţării";

- "că Uniunea Sovietică are prea mari pretenţii economice dela noi şi că despăgubirile de război le plătim mai mult decât trebue.Că sovromurile sunt o stăpânire economică a României de către U.R.S.S.,că ajutorul economic al Uniunii Sovietice este doar o părere pentrucă parte din mărfuri pleacă înapoi prelucrate";

- "la inaugurarea casei dela Snagov în 1947 când urmau să vină tovarăşii dela C.C.,şi-au dat seama că nu au nicio fotografie a tov.Stalin şi au trimis-o pe LENA s'o cumpere în ultima clipă.Acelaş lucru s'a întâmplat şi în casa lor din Bucureşti când înainte de a primi oaspeţi,au pus o fotografie a tov.Stalin peste fotografia tatălui lui P.".

In legătură cu manifestările antisovietice din casa lui P.,BRAUNER declară că într'o discuţie,s'a comentat acolo faptul că Uniunea Sovietică caută să slavizeze România şi Ungaria.Această teorie a fost argumentată cu venirea în ţară a unor savanţi sovietici între care şi Bogatirev,pentru căutare de urme slave.

VI.LEGATURI CU STRAINII.

Ancheta a stabilit că în tot cursul activităţii sale politice P.a avut legături,fără ştirea partidului,cu o serie de străini,în mare majoritate cunoscuţi ca agenţi ai spionajului imperialist din ţara noastră.

In anul 1938,P.a avut legături cu IVES CAHEN FRANK şi HERMAN,corespondenţi ai ziarului "Paris Soir" şi agenţi ai Biroului II francez.

In anul 194o,a cunoscut şi a menţinut apoi legături cu italianul BRETZEL şi amanta acestuia VIOLETA ZUBCOV.

După plecarea lui BRTEZEL din ţară (1945) P.a recomandat-o pe aceasta spre a fi trimisă ca funcţionară la legaţia noastră din U.S.A.,deşi îşi dădea seama că nu se va mai înapoia în ţară.

./.

316 Dupala 1481

In anul 1944,a cunoscut la vila ~~Bufallo~~ de lângă Săftica,pe FREDERICO FRIED,funcţionar al legaţiei Argentinei din Bucureşti,cunoscut de noi ca francmason şi agent al spionajului economic englez.

In anul 1947 FRIED i-a adus lui (Elena) P.o cutie cu bonboane din partea lui BRETZEL,cu care se întâlnise în Italia.Tot în acest an P.a fost martor la căsătoria lui FRIED cu cetăţeana maghiară JUDITH FRANKE.

In perioada de după 23 August 1944,P.a avut legături,fără ştirea partidului, şi fără ca funcţia sa să ceară întotdeauna acest lucru,cu o serie de diplomaţi şi gazetari străini ca : LE ROUGETEL,MEDISON, ROBERTS,SCHUYLER,LOVELL,MARKHAM,BRUHER etc.

întâlnirea P. Zilber cu Medison-Roberts ar fi mai mult analizată în ref. general.

Deosebit de interesantă este legătura lui P. cu troţkistul italian VALIANI,vechi prieten al soţiei sale,pe care l-a cunoscut la Paris,cu prilejul Conferinţei de Pace.

ELENA PATRASCANU declară că soţul ei a găsit o totală identitate de vederi între el şi VALIANI.

In anul 1948,P.l-a reîntâlnit pe VALIANI la Budapesta.Cu această ocazie ei s'au înţeles ca P.să facă intervenţiile necesare pentru a-l aduce pe VALIANI în România,în calitate de corespondent de presă.P. l-a sfătuit pe VALIANI să obţină în acest scop recomandaţia lui Togliatti,lucru pe care acesta i-a spus că nu-l poate obţine.

Revenit în ţară,P.a făcut demersuri în acest sens,pe lângă tov.Chişinevschi însă fără succes.VALIANI a venit în ţară în Octombrie 1949,în calitate de curier diplomatic.

Menţionăm că şi oamenii din anturajul lui P., aveau legături cu străinii şi e posibil ca acestea să fi fost legăturile lui indirecte.

Ipoteza noastră are multă greutate în special datorită faptului că propunerile de azil din partea Americanilor şi Englezilor i-au fost făcute lui P.tocmai prin intermediul acestor prieteni.

Astfel în anul 1946,după discursul dela Cluj, când P.a fost criticat prin presă,Americanii i-au oferit prin VISOIANU posibilitatea de a fugi din ţară.

./.

327 490

In anul 1947 Americanii i-au oferit aceiaş posibilitate prin BETEA, omul de încredere al agentului american MANUILA.

Tot în anul 1947, spionul englez NICOL GROSS, i-a oferit prin LENA CONSTANTE, azil în Anglia.

In anchetă P., încearcă să banalizeze aceste legături pretinzând că ele aveau un caracter incidental şi lipsit de orice importanţă. Faptul însă că el ascundea aceste legături faţă de partid, că întâlnirile cu unii din străinii enumeraţi aveau un caracter special organizat şi mai ales că aceşti străini s'au simţit obligaţi să-şi manifesteze grija pentru securitatea personală a lui P., demonstrează că legăturile au avut un aspect mai adânc, pe care ancheta, din lipsă de mijloace documentare suficiente şi din cauza alibiurilor bine aranjate, nu a reuşit încă să le clarifice.

VII. PLANURI DE FUGA.

In legătură cu diferitele propuneri pe care le-a primit de a fugi din ţară şi atitudinea luată, din declaraţiile lui P. rezultă următoarele :

- Incă în August 1946, VISOIANU îi face o propunere să plece în Statele Unite, având mandat din partea Americanilor în acest sens.

P. refuză acest lucru, fără a desvălui nimic partidului.

- In vara anului 1947, înainte de plecarea la Bruxelles, BETEA îi sugerează să nu se mai întoarcă în ţară, dat fiind situaţia grea pe care o avea în partid, în acel moment.

Faţă de BETEA, P. acceptă propunerea şi se stabileşte că în caz afirmativ va da un telefon dela Bruxelles, fixându-se şi o parolă convenţională.

- In toamna anului 1947, BETEA revine cu propunerea de fugă, de data aceasta cu ajutorul unui avion care făcea curse la Arad. Punctul terminus al călătoriei ar fi fost Noua Zeelandă. Cu acest avion urmau să mai plece în afară de el şi BETEA, MAX MANOLESCU, MANUILA şi alţii.

- In Februarie 1948, TOROSIAN, îi propune să

./.

318 491

pleace "pe o cale sigură".

- Astfel de propuneri a mai primit din partea lui LUCIA FLICHER, EDITH MARCOVICI, etc.

In ceea ce priveşte propunerile făcute de BETEA, P. declară că deşi el nu intenţiona să plece, totuşi a acceptat formal acest lucru, pentrucă voia să scape de el şi această cale i se părea cea mai favorabilă. Nu a denunţat pe nimeni deoarece aceste propuneri le punea pe socoteala "grijei pe care o aveau faţă de el".

ELENA PATRASCANU afirmă că ea "crede că soţul său se gândea la o plecare vremelnică, până la o înţelegere între Uniunea Sovietică şi Anglo-americani".

Deasemenei că au discutat împreună problema posibilităţii de existenţă în străinătate, P. spunându-i că ar avea o sumă de bani, cu care vor putea trăi modest un an de zile şi eventual i-ar mai putea ajuta BRETZEL şi TOROSIAN.

LENA CONSTANTE, ştie că imediat după Rezoluţie, la ea acasă au fost discuţii serioase în legătură cu o eventuală fugă, dar că P. era nehotărât.

Stie deasemenea că încă la Praga, P. o asigurase că în cazul că va fugi o va lua şi pe ea cu el.

Deşi din declaraţiile personale nu rezultă că P. ar fi organizat efectiv ceva în scopul de a fugi, prezentând în acest sens alibiuri puternice, totuşi din declaraţiile celorlalţi se poate conclude că acest gând l-a preocupat în mod serios tot timpul şi mai ales în ultima perioadă, după Rezoluţie.

Faptul că el a mizat tot timpul într'o "împăciuire" în situaţia politică internaţională, l-a făcut să spere că va fi omul reprezentativ al viitorului omul care întruneşte calităţile cerute de ambele tabere. Visul lui de "conducător" l-a făcut să şovăe, neputându-se hotărâ să plece din ţară atâta timp cât a crezut că în acest mod ar putea pierde prilejul de a se folosi de probabila conjunctură de destindere în politica internaţională, conjunctură care i-ar fi fost favorabilă.

Atitudinea sa trădătoare faţă de partid se oglindeşte şi sub aspectul de tăinuitor.

./.

Deşi era la curent cu organizările de fugă, făcute de oameni ca MANUILA - ale cărui legături cu MANIU îi erau bine cunoscute şi ştia că el a jucat tot timpul un rol dublu - a ascuns acest lucru partidului pentru a putea expedia un element devenit pentru el incomod în ţară şi de un real folos în străinătate.

După zădărnicirea întâmplătoare a acestei acţiuni de fugă, cauzată de arestarea lui MAX MANOLESCU, întregul grup se alarmează.

P.caută să se informeze de consecinţe, prin RUPENIAN ştiind că DUTESCU fusese arestat.

Ulterior chiamă la el pe DUTESCU (care între timp fusese pus în libertate) şi după ce îşi dă seama că acesta nu ştie prea multe, îşi continuă liniştit activitatea, fiind asigurat de complicii săi că faptul nu va putea fi descoperit. Nici un moment P.nu s'a gândit să desvăluie partidului adevărul.

Atitudinea de ascundere o continuă apoi şi în anchetă, chiar atunci când este întrebat direct despre fugă. Mai mult la confruntarea cu BETEA, neagă cu înverşunare totul, pentruca în cele din urmă pus în faţa unor probe concrete să recunoască parţial această chestiune, denaturând însă scopul urmărit.

Aceasta prima confruntare - a fost negativa dându-i posibilitatea [illegible] să-şi [illegible]

Pentru noi este clar însă, că P.a privit tot timpul în mod serios, aceste tentative de fugă şi dacă nu a făcut-o, a fost la început pentru motivele expuse mai sus, iar în ultimul timp pentrucă a considerat că nici una din variantele care i s'au oferit, nu prezenta suficientă siguranţă.

VIII.PATRASCANU AFACERIST SI INTERVENTIONIST.

Concomitent cu acţiunea sa de trădare politică, P.nu a neglijat nici latura afaceristă, utilizând în acest scop pe diferiţii "oameni de încredere", care roiau în jurul său. Nu a precupeţit pentru aceasta să desvălue şi anumite secrete de Stat, pe care le deţinea în calitatea sa de ministru.

Astfel la sfârşitul anului 1946, RUPENIAN este chemat telefonic de P.la preşedinţie, anunţat că s'a hotărât baterea unor monezi comemorative de aur şi

./.

320

primeşte instrucţiuni să se ducă imediat acasă,să ia cele 26o monezi de aur,pe care le avea şi să le vândă. Apoi în Ianuarie 1947,prin BOGOSIAN cumpără din nou aur.

RUPENIAN declară că atunci când a luat aurul dela P.de acasă,în casetă se mai aflau dolari şi franci elveţieni.

In străinătate,P.l-a folosit în repetate rânduri pe TOROSIAN,să-i schimbe valorile pe care le avea, în valută forte sau aur.

P.declară că toate aceste sume erau provenite din vânzarea cărţilor pe piaţă şi din "economiile" pe care le făcea,atunci când pleca în diferite delegaţii în străinătate.

- Cu o zi înainte de plecarea la Bruxelles,P. l-a trimis pe RUPENIAN la BOGOSIAN pentru a-i aduce nişte valori.Era vorba de un săculeţ cu piese de aur, în greutate de aprox.2 kg.şi un plic plin cu valută. P.a pus imediat plicul şi aurul în valiza pe care o pregătise pentru Bruxelles. (Decl.Rupenian).

Interesant este faptul că nici până în prezent P.,- care ştie că BOGOSIAN este fugit în străinătate - nu recunoaşte că ar fi cunoscut cel puţin pe cineva cu numele de BOGOSIAN.

- In repetate rânduri a trimis lui TOROSIAN la Paris,diferite plicuri cu valută.Comisioanele erau făcute prin avionul de Paris şi în special prin pilotul MAX MANOLESCU.

- După Rezoluţia din 1948,P.aşteptându-se la o percheziţie domiciliară,el trimite prin soţia sa,la LENA CONSTANTE,pentru a fi ascunse,următoarele obiecte : o fotografie care reprezenta pe MANIU,TITEL PETRESCU, BRATIANU,PATRASCANU şi VISINSCHI (pe care o considera un document istoric,scos din circulaţie),un document bătut la maşină şi iscălit Aldea, o carte de Troţki "Mein Leben",o carte a lui Plehanov despre Tolstoi,5o monezi aur,6ooo fr.elveţieni şi un teanc de valori sovietice.

LENA CONSTANTE declară că banii au fost ascunşi la ea acasă şi apoi la HARRY BRAUNER.Prin tatăl ei a schimbat parte din valori,predând contravaloarea familiei Pătrăşcanu.

./.

Menţionăm faptul că P.,a ascuns cu încăpăţânare adevărul asupra tuturor acestor chestiuni,de mai sus, până în ultima perioadă a anchetei (23.III.95o).

Atitudinea sa falsă politică,este evidentă şi dintr'o întreagă serie de împrejurări când folosind autoritatea sa de conducător al departamentului Justiţiei,intervenea în mod direct determinând falsificarea sentinţelor.

Exemplificăm numai câteva din aceste cazuri (decl. Jean Nicolau) :

- La Secţia I-a a Tribunalului fiind pe rol un dosar,ce privea pe fostul ministru TITEL PETRESCU,pentru nişte fraude săvârşite,P.a dat dispoziţiuni de urgentarea termenului,judecarea cauzei şi achitarea inculpatului de mai sus.

- La Secţia V-a a Tribunalului în procesul în care era implicată Maria Antonescu (soţia fostului Mareşal),pentru înstrăinarea din timpul războiului a obiectelor şi mobilierului dela legaţia sovietică,P. a dat dispoziţiuni pentru închiderea acestui proces.

- In procesul criminalilor de război,în frunte cu Cancicov,P.a încercat să amelioreze situaţia lui Pinţescu şi a altor acuzaţi,chemând pe preşedintele Popovici,la el şi vorbindu-i în acest sens.

- In cursul anului 1947,BETEA s'a prezentat la procurorul JEAN NICOLAU şi i-a comunicat că vine în numele lui P.(care ulterior a confirmat acest lucru), pentru a se interesa de situaţia lui POPA,fost gazetar, criminal de război condamnat la 2o ani muncă silnică şi aflat după recurs,spre rejudecare la Bucureşti.

Deşi P.a cerut soluţionarea favorabilă a acestui proces,judecătorii populari au refuzat să-l achite pe POPA.

In anul 1946,ARISTIDE BLANK,cunoscutul bancher, a fost ajutat în recuperarea patrimoniului de P.Pentru aceasta P.a făcut o lege specială pentru BLANK,redactată de către DAVID.

- La începutul anului 1947,un ajutor de judecător

322 495

LEUCUTIA,a fost prins în flagrant delict de mită.P. aflând despre acest caz,a telefonat atunci fostului ministru naţional-ţărănist LEUCUTIA,întrebând dacă nu este frate cu el.

- In 1946,HARRY BRAUNER intenţionând să creieze în România un Institut de Folclor pentru Sud-estul european,Institut ce urma să fie subvenţionat de Englezi, a luat legătura cu ziarista americană LEE MILLER,stabilită la Londra.

Intre timp,prof.Ralea,pe atunci ministrul Artelor, avea un proiect de a transforma arhiva ministerului Artelor în Institut.

Lui BRAUNER neconvenindu-i acest lucru,deoarece Englezii nu-şi dăduseră avizul în acest sens,a intervenit la P. să oprească legea,lucru pe care acesta l-a făcut. (decl.H.Brauner).

Sunt notorii deasemenea intervenţiile făcute de P.pentru trimiterea ca reprezentanţi oficiali în străinătate,a unor elemente ca : MOISIL,TOROSIAN,ZUBCOVA sau BARBU ZEVEDEI, dintre care ultimii doi nu s'au mai înapoiat.

IX.COMPORTAREA IN ANCHETA.

Cu toate că cercetările în"cazul Pătrăşcanu" sunt duse de organele noastre de 6 luni,nu s'a reuşit încă să se clarifice pe deplin toate punctele care fac obiectul anchetei.

Aceasta,se datoreşte într'o anumită măsură cauzelor arătate în introducerea prezentului referat, dar în special din cauza atitudinei necinstite şi duşmănoase a inculpaţilor. x

x anumitor greşeli şi lipsei de experienţă în acest caz - cât şi numărului extrem de mic a anchetatorilor

La început,anchetaţii s'au ţinut cu dârzenie pe o poziţie de totală negare.Numai atunci când au fost puşi în faţa unor dovezi concrete,declaraţii scrise sau confruntări,au început să recunoască,dar totdeauna cu rezerve,tendinţe de minimalizare şi derutare.

- Atitudinea lui P.în anchetă a continuat să fie duşmănoasă şi după ce a fost adus la noi.

El şi-a dat seama că situaţia lui se îngreunează şi perspectivele de eliberare pe care conta,au

./.

căzut.

Pentru a împiedica ancheta, P.încearcă să se sinucidă. Mult timp după convalescenţă el caută încă să întârzie ancheta, simulând slăbiciuni fizice şi imposibilitatea de a da răspunsuri.

Ulterior, încearcă din nou să pozeze în victimă a uneltirilor S.S.I-ului, iar când probele îl obligă să recunoască ceva, face acest lucru parţial folosindu-se de alibiuri şi diversiuni. Acolo unde alibiurile nu pot rezista, recurge la motivări puerile (expl.fuga, etc.)

Menţionăm deasemenea faptul că şi în această fază a anchetei, P.caută tot timpul să condiţioneze situaţia sa de viitor, arătând anchetatorului care va fi comportarea sa "după eliberare" şi căutând astfel să tatoneze mereu perspectivele.

Trebue să mai semnalăm încercările lui P.de a prelucra şi influenţa corpul de pază; deasemeni că a recurs la ameninţări faţă de anchetator arătându-i că "şi anchetatorul ar putea fi victima unor intrigi care în viitor să-l aducă pe banca acuzării".

Conştient că toate aceste manevre nu pot avea un rezultat, P.recurge pentru a doua oară la sinucidere.x

x mai ales după ce a fost scoborât jos de pe poartie politica – şi după ce argumentele încercaniau.

In ultima fază a anchetei, dându-şi seama că va forma obiectul unui proces public, ia o atitudine arogantă arătând că acest lucru " i-ar putea fi convenabil lui şi defavorabil partidului". Concomitent cu aceasta tatonează din nou o situaţie de compromis, sugerând că ar fi mult mai convenabil pentru noi o înţelegere, din care să rezulte unele perspective pentru el.

X.CONCLUZIUNI.

Din ancheta "cazului Pătrăşcanu" rezultă că în tot timpul activităţii sale politice, P.a avut o atitudine troţkistă, folosind metode şi urmărind scopuri străine de interesele partidului şi ale clasei muncitoare.

Profitând de momentele grele prin care trecea partidul şi înşelând vigilenţa unor tovarăşi, el a căutat în tot timpul să se autopopularizeze şi să-şi recruteze aderenţi cu scopul dovedit de a prelua conducerea

./.

325 497

în partid şi guvern.

Ideile sale contrarevoluţionare şi atitudinea conciliantă faţă de burghezie,ne arată clar scopurile politice urmărite de P.

Pentru realizarea ţelurilor sale,P.s'a folosit de sprijinul reacţiunii de toate genurile.(colaborare cu naţional-ţărăniştii,colaborare cu Palatul,şi cu oameni ca Auschnit,Stefănescu-mosorel,Xenopol sau Mircea Durma,omul lui Tătărăscu,pe care l-a întâlnit în secret în casa lui Torosian).

Problema Tătărescu şi câteva alte probleme - nu au fost prezentate în acest referat, întrucât nu am reuşit încă să obţinem în această direcţie cunoaştere - confirmare declaraţii — Vom urmări

O mare importanţă a fost acordată de P. relaţiilor sale cu reprezentanţi ai puterilor imperialiste. Organizarea întâlnirilor cu caracter special sau aparent ocazional cu LE ROUGETEL,MEDISON,ROBERTS,SCHULLER, BRUHER,etc.,cunoscuţi agenţi ai spionajului străin, precum şi grija Anglo-americanilor pentru a-i facilita fuga din ţară,ne duc la concluzia unei acţiuni îndelungate şi bine chibzuite de trădare.BELU SILBER arată dealtfel în declaraţia sa referitoare la întâlnirea cu MEDISON,că P.l-a rugat pe acesta să comunice "ceva" Departamentului de Stat.

Ancheta nu a reuşit să obţină decât date parţiale dela fiecare inculpat,datorită modului conspirativ în care a lucrat P.In toate acţiunile sale,P.a pregătit cu minuţiozitate alibiuri şi a căutat ca însăşi colaboratorii săi cei mai apropiaţi,să nu cunoască în întregime faptele.

Felul intenţionat confuz în care sunt redactate declaraţiile,atitudinea lui P.în momentul când şi-a dat seama că va forma obiectul unui proces,înţelegerea între LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER privitoare la comportarea într'un eventual proces,ne arată că această probabilitate a fost dinainte studiată şi în momentul de faţă ei caută să deruteze ancheta,pentru a evita să ajungă în această situaţie.

profilat.

In concluzie,considerăm că,ancheta "Cazului Pătrăşcanu" deşi a progresat în mod simţitor,necesită

./.

totuşi să fie continuată pentru lămurirea tuturor problemelor, care apar în mod evident legate de activitatea acestui grup şi care datorită cauzelor amintite, au rămas în parte neclarificate.-

STRICT-SECRET

Concluziile mai amănunţite şi propunerile vor fi prezentate în referatul general asupra anchetei grupului P.

[semnătură]

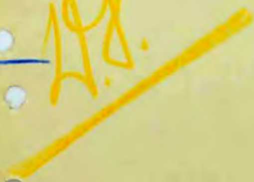
STRICT-SECRET

1

tov. Feo — 474

327 retur 327

personal

STRICT-SECRET

328

R E F E R A T

Priveşte resultatul cercetărilor făcute în perioada Octomvrie 1949 - Mai 1950 în "Cazul PATRASCANU".

I.- ISTORIC :

La 10.XI.1947, organele Controlului Economic - pe atunci sub conducerea lui LEVENTE MIHAI - au arestat la aeroportul Băneasa, pe pilotul MAX MANOLESCU, pentru încercarea de a scoate fraudulos din ţară, o cantitate însemnată de bijuterii şi devize.

Dus sub stare de arest la sediul Controlului Economic, MAX MANOLESCU a reuşit să fugă în aceiaşi zi, în condiţiuni suspecte.

După constatarea fugii a fost trimisă imediat o echipă a Controlului Economic spre a-i supraveghea locuinţa aflată în cartierul Cotroceni.

In timpul supravegherei, echipa a fost sesizată de prezenţa unei maşini suspecte cu număr C.D. care a căutat să dispară.

După ce această maşină a fost forţată să oprească, doi dintre pasageri au reuşit să dispară, în maşină rămânând DUTESCU DAN (fost funcţionar la Oficiul de Presă britanic; fost şef de cabinet al lui LUCREŢIU PATRASCANU) şi FERGUSON VAUGHAM (al doilea secretar al Legaţiei americane din Bucureşti) care se afla la volan.

După legitimare, FERGUSON a fost lăsat să-şi continue drumul, iar DUTESCU a fost reţinut pentru cercetări.

In declaraţia sa, DUTESCU a arătat că unul dintre dispăruţi era BETEA NICOLAE (funcţionar al Institutului Central de Statistică şi om de încredere al lui PATRASCANU - despre celălt afirmând că nu-l cunoaşte.

(Ancheta a stabilit ulterior că al doilea dispărut era MANUILA SABIN, fost director general al I.C.S.)

./.

DUTESCU a mai arătat că prezenţa sa în maşină se datora rugăminţii lui BETEA de a-i servi ca translator în discuţia între acesta şi FERGUSON, discuţie în legătură cu apropiate schimbări în orientarea politică a ţării şi că după afirmaţia lui BETEA - LUCRETIU PATRASCANU era în curent şi de acord cu această problemă.

Intre timp SABIN MANUILA şi MAX MANOLESCU au reuşit să fugă din ţară iar BETEA s'a ascuns.

In Martie 1948 cu ocazia anchetei unei organizaţii legionare, s'a dat de urma lui BETEA care se pregătea să fugă din ţară pe aceiaşi cale utilizată de MANUILA şi MANOLESCU.

Fiind arestat şi anchetat, BETEA a declarat că se pregătea organizarea fugii din ţară - cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU - a unui grup în frunte cu PATRASCANU şi MANUILA şi că discuţia ce urma să o aibă cu FERGUSON, se referea la transportarea bagajelor grupului fugar, prin mijloace puse la îndemână de acesta din urmă.

In continuarea declaraţiilor sale, BETEA a desvăluit manevrele lui PATRASCANU, făcute cu scopul de a deveni figura centrală în politica ţării, în cazul realizării unui compromis dintre anglo-americani şi U.S., compromis pe care-l dorea şi-l credea apropiat.

Pentru complectarea declaraţiilor lui BETEA, au fost arestaţi şi anchetaţi următorii : RATIU ANTON - inspector la Controlul Economic, - PAVEL CONSTANTIN - director la I.C.S. şi MICSA REMUS - procuror, fost la cabinetul lui PATRASCANU.

Declaraţiile lor au confirmat pe cele ale lui BETEA.

In acest stadiu - Mai 1948 - la cererea forurilor superioare, Serviciul a întrerupt ancheta, care a fost preluată un timp de către organele de Partid.

Apoi, în Iunie 1948, BETEA, RATIU şi PAVEL au fost predaţi organelor M.A.I.

In luna Octomvrie 1949, Serviciul a primit însărcinarea de a relua ancheta " cazul PATRASCANU ".

In vederea acestui scop, în perioada Octomvrie 1949 - Mai 1950, au fost anchetaţi următorii:

1.= PATRASCANU LUCRETIU

2.= PATRASCANU ELENA

3.= CONSTANTE LENA - pictoriţă - intima soţilor PATRASCANU.

4.= BRAUNER HARRY - dàrectorul Institutului de Folklor amantul LENEI CONSTANTE şi intim al soţilor PATRASCANU.

5.= ZILBER HERBERT (BELU) fost director al Institutului de Conjunctură şi intim al lui LUCRETIU PATRASCANU.

6.= BETEA NICOLAE
7.= RATIU ANTON
8.= PAVEL CONSTANTIN } funcţionari la Institutul Central de Statistică.

9.= TOROSSIAN HERRANT - fost consul al R.P.R. la Paris şi intim al lui LUCRETIU PATRASCANU. In prezent e condamnat pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei

10.= RUPENIAN EMANOIL - fost Director de Cabinet la LUCRETIU PATRASCANU.

11.= NICOLAU JEAN - fost procuror general, apropiat colaborator al lui LUCRETIU PATRASCANU. In prezent e condamnat pentru spionaj.

12.= GOLOPENTIA ANTON - fost Dir.Grel.al ICS, intim al lui MANUILA, în relaţii bune cu LUCRETIU PATRASCANU.

13.= RETEGAN GEORGE - funcţionar superior la I.C.S.

14.= STEFANESCU CONST.- funcţionar la I.C.S.

15.= POPESCU STEFAN - scriitor, fost funcţionar la ICS, prieten cu ZILBER şi apropiat de LUCRETIU PATRASCANU (Soţia sa a fost technica lui LUCRETIU PATRASCANU în perioada 23 August).

16.= LOSNIOV M. - fost funcţionar I.C.S.

17.= ZAHARIA ION - aviator, prieten cu MAX MANOLESCU.

18.= GHEORGHIU CLEANTE - fost secretar al lui MAX AUSCHNITT - actualmente execută la Aiud o condamnare pentru spionaj.

19.= POGONEANU VICTOR - fost funcţionar superior la Ministerul de Externe. Intim colaborator al lui BUZESTI. In prezent execută la Galaţi, o condamnare pentru complot şi spionaj.

20.= XENOPOL RADU - fost mare industriaş. In prezent execută la Văcăreşti o condamnare pentru excrocherie.

./.

21.= MARGULIES	- fost membru de Partid. In prezent arestat la D.G.S.P. pentrucă a fost informatorul Siguranţei în timpul ilegalităţii.
2 2.=CONSTANTE ZIZI	- sora LENEI CONSTANTE.= Eliberată
23.= CONSTANTE CTIN	- tatăl LENEI CONSTANTE.= Eliberat
24.= STEINBERG GUTA	- fost intim colaborator al lui MAX AUSCHNIT. Eliberat
25.= NISTOR ALEXANDRU	- funcţionar I.C.S. - Eliberat
26.= JEBELEANU ELISABETA	- funcţionară I.C.S. Eliberată

-. -. -. -

II.= GREUTATILE PREZENTE LA DATA PRELUARII ANCHETEI DE CATRE SERVICIU.

O serie de fapte întâmplate anterior preluării de către Serviciu a problemei, au constituit greutăţi serioase în obţinerea unor rezultate pozitive.

Redăm aci pe cele mai esenţiale.

1.= Supravegherea lui LUCRETIU PATRASCANU înainte de arestarea sa.

- insuficientă, ceeace a împiedicat strângerea de material documentar asupra acestei perioade (23 August 1944 - Aprilie 1948) bogată în diferite contacte pe care PATRASCANU le-a avut cu diverşi agenţi anglo-americani cât şi cu mai mulţi emisari ai reacţiunii din ţară.

- greşit organizată dându-i astfel posibilitatea să se sesizeze (telefonul interceptat) şi să se păzească iar acum în timpul anchetei să aducă mereu ca argument în favoarea lui faptul că a fost permanent înconjurat de neîncredereaşi lăsat pradă uneltirilor S.S.I.-ului.

2.= Metoda de anchetă:

- insuficientă studiere a individului cât şi lipsa de material documentar, au făcut ca PATRASCANU să fie considerat şi tratat la început ca un tovarăş care a greşit şi nu ca un duşman.

Acest fapt a dus la aplicarea unor metode greşite de anchetă, care i-au dat posibilitatea să-şi dea seama de natura acuzaţiilor, de materialul ce stă la baza lor şi deci să-şi poată pregăti diferite metode de apărare.

Insuficienta pregătire a confruntării cu BETEA i-au dat posibilitatea să-şi pună în aplicare planul de a zdruncina declaraţiile acestuia, consolidându-şi astfel poziţia de negare şi de " victimă a provocărilor ".

In ancheta lui ZILBER se constată că anchetatorii au recunoscut în faţa lui că nu au nici-o probă asupra activităţii sale de informator al Siguranţei în ilegalitate, dându-i astfel în mână un puternic " atout " de care a uzat din plin, pozând în victimă a " uneltirilor făcute împotriva lui de unii membrii din C.C. "

3.= Subestimarea importanţei problemei.

Manifestată prin neanchetarea în timp util a o serie de elemente, ale căror declaraţii ar fi putut complecta rezultatul cercetărilor.

Astfel:

- RUPENIAN arestat şi început ancheta deabia în Octomvrie 1949;
- HARRY BRAUNER, GOLOPENTIA ANTON, idem;
- TORROSIAN, deşi arestat la începutul anului 1948 (pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei) este ţinut la Aiud, fără a fi cercetat serios în problema PATRASCANU.

4.= Nerespectarea conspirativităţii şi a izolării arestaţilor.

- Soţii PATRASCANU stau un timp împreună, ceiace le permite să-şi treacă în revistă faptele şi să-şi aranjeze răspunsurile.

- ZILBER este ţinut în arestul comun ceiace îi dă posibilitatea să afle amănunte asupra " cazului PATRASCANU ".

- în celula lui ZILBER este introdus MARGULIES (cu misiunea de a-l trage de limbă?) adică singurul care ne-ar fi putut dovedi că el a fost agent al Siguranţei. In felul acesta li s'a dat cea mai bună ocazie de a-şi pune de acord declaraţiile.

- LENA CONSTANTE este ţinută 4-5 zile într'o celulă alături de ZILBER. Cercetările noastre au dovedit că ei au comunicat prin ţeava dela calorifer alcătuindu-şi un plan comun de apărare. ./.

- LENA CONSTANTE a intrat în legătură cu ELENA PATRASCANU.

- tot LENA CONSTANTE este pusă în libertate şi are astfel posibilitatea să distrugă o serie de urme şi - în acelaş timp - să-şi alcătuiască împreună cu BRAUNER un plan comun de apărare.

- TOROSSIAN este lăsat la Aiud, în arestul comun, putându-se pune în curent cu desfăşurarea faptelor.

- BETEA, RATIU şi PAVEL sunt ţinuţi în arestul comun, având astfel posibilitatea să stabilească legătura între ei. (Menţionăm că la predarea făcută de noi în Iunie 1948 am atras luarea aminte că ei trebuesc ţinuţi singuri şi separaţi în celulă şi, pentru ca să nu se afle nici măcar de organele subalterne identitatea lor, au fost înregistraţi sub nume false, de comun acord cu organele M.A.I.)

5.= Starea sanitară a unor arestaţi.

- ELENA PATRASCANU, grav bolnavă [redacted]

- BETEA - principalul martor în pregătirea fugii, predat de către noi sănătos şi reprimit paralizat de ambele picioare şi cu accese [redacted] (6 luni i s'a aplicat un tratament medical foarte atent şi în acelaş timp unul din anchetatori a încercat să-i restabilească memoria. In momentul de faţă se găseşte internat în Spitalul Central [redacted] ne mai fiind nici o speranţă de vindecare

- RATIU - martor important tot în pregătirea fugii. reprimit cu o peritonită [redacted] (A fost necesară internarea lui timp de 2 luni într'o vilă şi acum internarea în spital, pentru a-l menţine în viaţă).

- PAVEL - reprimit într'o stare gravă [redacted] care l-a făcut impropriu anchetei timp de câteva săptămâni.

Toţi trei (de a căror importanţă în acest caz se ştia) ajunşi în acest hal datorită lipsei de hrană şi de tratament medical.

6.= Lipsă de continuitate în anchetă.

- Ancheta soţilor PATRASCANU întreruptă aproape 1 an

- LENA CONSTANTE, anchetată apoi eliberată

. .

- ZILBER - anchetat la perioade lungi de timp și sporadic asupra problemei PATRASCANU.
- BETEA, BATIU, PAVEL, ancheta întreruptă mai mult de 1 an.

In felul acesta li s'a dat posibilitatea de a-și întocmi în liniște planul de apărare; alibiuri, versiuni diferite, etc.

III.- REZULTATELE DE PANA ACUM ALE ANCHETEI

Anchetarea grupului PATRASCANU în decursul acestor 6 luni, a permis ca, în linii generale, să-i putem stabili atitudinea și activitatea politică, pe care am socotit necesar să o împărțim în 4 perioade distincte :

a.- până la 23 August
b.- perioada 23 August
c.- 23 August - Februarie 1948
d.- Februarie 1948 - arestarea.

A.- PERIOADA PANA LA 23 AUGUST 1944

Din declarațiile celor anchetați, cât și din probele prezente în dosar, reiese următoarele :

PATRASCANU : - atitudine opoziționistă și indisciplină față de conducerea Partidului (amenințări față de ILIE PINTILIE; plângeri la COMINTERN ; refuz de a se prezenta ca apărător în procesul unor greviști de la Grivița; înțelegere secretă cu AUSCHNITT în vederea " rezistenței antifasciste " etc).

- preocupare de a-și pune viața la adăpost

(diverse și repetate angajamente scrise luate față de autoritățile fasciste, prin care se obligă să renunțe la orice activitate politică).

- neîncredere și ostilitate față de URSS

(față de soția sa - infectată de mentalitatea anti-bolșevică a trotskist-ului italian VALLIANI - debitează o serie de calomnii despre conducerea partidului bolșevic " meritele " lui TROTSKI, BUCHARIN, KAMENEV, ZINOVIEV ș.a. prezentându-i ca niște victime ale "olicii " tov.STALIN).

. .

- falsitate : faţă de Partid se prezintă ca pro-bolşevic, faţă de soţia şi clica lui îşi arată faţa hidoasă de duşman al bolşevicilor.

Toate aceste atitudini sunt confirmate de ELENA PATRASCANU; GUTA STEINBERG; KLEANTE GHEORGHIU.

PATRASCANU neagă cu înverşunare poziţia sa antibolşevică.

In ce priveşte celelalte atitudini, caută să le justifice fie prin faptul că Partidul era condus de trădătorul FORIS - deci era silit să acţioneze astfel - fie, în cazul angajamentelor de a nu mai activa politic, arătând că aceasta era atunci linia trasată de Partid.

ELENA PATRASCANU : demnă de semnalat este influenţa trotskistă insuflată de VALLIANI şi consolidată de PATRASCANU.

LENA CONSTANTE : legături strânse de prietenie cu BELU ZILBER şi cu NICOLAE GROSS (agent I.S. în România).

BELU ZILBER - are în această perioadă de timp o activitate extrem de semnificativă;

- intră în contact cu mişcarea în 1917, cu care ocazie se întâlneşte prima dată cu PATRASCANU.

- pleacă pentru continuarea studiilor în Franţa unde joacă un rol printre tineretul mişcării (prin alţii a fost în strânse legături cu trădătorul DORIOT). Nu reuşeşte să-şi ia diploma de inginer, titlu de care se foloseşte însă ca un impostor.

- reîntors în ţară ia contact cu mişcarea prin MARGULIES (membru marcant în mişcare şi - în acelaş timp - omul Siguranţei) dela care primeşte însărcinarea de a se duce de câteva ori la Viena ca să aducă bani pentru Partid. Cu ocazia acestei însărcinări păgubeşte Partidul cu câteva sute de mii de lei.

- în 1930 prin intermediul lui MARGULIES intră în organizaţia de spionaj a lui VICTOR ARADI. In momentul arestării acestei organizaţii ZILBER era la Paris. Deşi află din ziare cele întâmplate, se reîntoarce în ţară, este arestat şi condamnat. Reuşeşte să se rejudece procesul şi este achitat.

- în condiţii suspecte (evreu, bănuit de spionaj,

cunoscut ca membru de Partid) este angajat la Institutul de Conjunctură, unde ajunge peste puţin timp un " fac - totum ", fără ca Siguranţa să protesteze asupra prezenţei lui în acest post extrem de important al Economiei Româneşti.

Işi formează aci un grup de " admiratori " din: ILIE CONSTANTINOVSKI (actualmente în U.R.S.S.; GOGU RADULESCU; ROMAN MOLDOVEANU etc.)

Prin postul său are legături strânse cu o serie de " experţi " economici străini şi cu SABIN MANUILA.

In perioada proceselor de la Moscova, recunoaşte că " a avut îndoeli " asupra adevărului capetelor de acuzare, că " a fost zguduit " de faptul că majoritatea " cadrelor principale " ale partidului bolşevic sunt acuzate de trădare şi că a comentat aceasta cu " admiratorii " săi, cari, însă, " nu aveau nici o părere ".

Odată cu venirea legionarilor este scos dela Institut.

In toată această perioadă cât şi în timpul războiului ZILBER (evreu, bănuit de spionaj şi comunist) trăeşte în linişte şi - mai mult - face afaceri cu câştiguri de milioane.

Activitatea de Partid nu a dus decât sporadic pentru că " într'un timp era ocolit, apoi se ştia bănuit de Siguranţă deci s'a temut ".

INSTITUTUL CENTRAL DE STATISTICA : este înfiinţat de către fundaţia ROKEFELLER care impune ca Director General pe Dr.SABIN MANUILA, bursier al acestei fundaţii.

Prin datele pe care le colecta, prin lucrările de studiu executate, I.C.S. împreună cu Institutul de Conjunctură controlau întreaga activitate economică a ţării. (Menţionăm că SABIN MANUILA era şi membru în Cons. de Adm. al Institutului de Conjunctură.)

De remarcat că în cadrul I.C.S., SABIN MANUILA şi principalul lui colaborator ANTON GOLOPENTIA au concentrat o serie de elemente tinere şi capabile, a căror atitudine politică se situa la cele 2 extreme :

- de stânga: MICLE GHEORGHE, LEVENTE MIHAI, GOGU RADULESCU (un timp scurt), MANESCU CORNEL, DJAMO, PAVEL CONSTANTIN, RATIU ANTON, CORBEA DUMITRU, BETEA NICULAE, BUCUR SCHIOPUL, STEFAN POPESCU etc.

. .

- de dreapta : RETEGAN GEORGE, MARINESCU - DUNARE, TREBICI VLADIMIR, VIDICAN etc.

Ambele grupuri sunt tratate cu deosebită atenţie de către conducerea I.C.S. (tolerarea absenţelor, ajutoare pentru studii, scutiri de mobilizare etc.)

Odată cu începerea războiului anti-sovietic, I.C.S. alcătueşte din ei - sub conducerea lui GOLOPENTIA - mai multe echipe pentru recenzarea Moldovenilor dintre Prut şi Bug şi de dincolo de Bug.

Echipele îşi îndeplinesc conştiincios misiunile, care constau din :

- recenzarea Moldovenilor
- rapoarte despre starea de spirit (indicându-se şi configuraţia politică a localităţilor).
- împărţire de daruri şi manifeste antonesciene
- pregătiri pentru " repatrierea " Moldovenilor în Basarabia.

In tot acest timp membrii lor au fost excelent remuneraţi

Toate acestea au avut darul ca să-i transforme în devotaţi ai lui MANUILA şi GOLOPENTIA.

B.- PERIOADA 23 AUGUST

Se caracterizează printr'o activitate politică febrilă a principalilor " eroi ", activitate în strident contrast cu acalmia anilor 1939-1943.=

Astfel :

PATRASCANU, datorită toleranţei antonesciene, stă în " domiciliul forţat " de la Poiana Tapului şi îşi definitivează lucrările, pregătindu-şi astfel o platformă politică şi căutând ca, din punct de vedere teoretic să determine o orientare " proprie " a Partidului ;

Părăseşte apoi " domiciliul forţat " şi vine la Bucureşti unde intră în contact cu conducerea Partidului (tov.EMIL BODNARAS) zbătându-se de a fi amestecat în toate acţiunile pe care Partidul le făcea pentru pregătirea actului de la 23 August.

Are, în această perioadă o serie de acţiuni :

- stabileşte legătura cu MANIU, prin linia ZILBER - MANUILA ;
- stabileşte legătura cu agentul I.S.-ului, STEFANESCU ALEXANDRU (Menţionăm că acesta era în strânse legături cu SERGIU KOFLER).
- stabileşte legătura cu Palatul prin STARCEA şi VISOIANU.
- este în strâns contact cu MAX AUSCHNITT, ştie de plecarea acestuia la Cairo şi trimite prin el un mesagiu secret;
- trimite un grup de 3 indivizi (BETEA, RATIU şi OANCEA oferiţi prin linia ZILBER -GOLOPENTIA) la Caransebeş cu misiunea de a lua legătura cu tovarăşii închişi acolo (tov.TEOHARI etc.) sub pretextul că le pregăteşte evadarea;
- pregăteşte ocuparea postului de radio-emisiune printr'un grup de funcţionari de la I.C.S. în frunte cu GOLOPENTIA.
- pregăteşte un manifest " Armata Roşie vine ! " prin Zilber şi prietenul acestuia MIHAIL SEBASTIAN.
- pregăteşte apariţia " României Libere " prin STEFAN POPESCU (funcţionar I.C.S.) şi cu ştirea lui SABIN MANUILA;...... etc.

Nu s'a putut stabili până acum care din aceste acţiuni erau făcute cu asentimentul sau ştirea Partidului.(Socotim că adevărul poate fi restabilit de către tovarăşii BODNARAS, PARVULESCU şi RANGHETZ).

Cert este însă că, în acest fel, PATRASCANU caută să-şi creieze platforma de " element principal în pregătirea actului de la 23 August " şi să-şi deschidă drum către conducerea Partidului.

BELU ZILBER - este în tot acest timp alături de PATRASCANU, îi aranjează întâlnirile, îi găseşte case conspirative şi, în special, îi prezintă oameni: GOLOPENTIA, BETEA, RATIU, OANCEA, STEFAN POPESCU, ILEANA POPESCU, (toţi dela I.C.S.) TOROSSIAN, FLORIN TEODORU etc. Incearcă să-l strecoare şi pe KLEANTE GHEORGHIU despre care ştia că este agent I.S.

./.

MANUILA şi GOLOPENTIA sunt un fel de " activi "; intervin pentru tovarăşii din lagăre; pun la dispoziţie oameni şi maşină pentru Misiunea de la Caransebeş; sunt în curent cu toate pregătirile grupului ZILBER - PATRASCANU, prin oamenii pe care îi oferă.

Astfel ei caută ca alături de PATRASCANU să-şi creieze platforma de " antifascişti " şi " colaboratori preţioşi în pregătirea lui 23 August ".

Imediat după 23 August, PATRASCANU pleacă la Moscova pentru iscălirea armistiţiului.

Adevărata lui atitudine faţă de acest act reiese din declaraţiile ELENEI PATRASCANU.

- a considerat că armistiţiul are condiţiuni foarte grele şi va apăsa pe umerii proletariatului şi a ţărănimii;
- şi-a exprimat regretul că ocupaţia sovietică va isola politiceşte România de Occident etc.

Tot cu această ocazie, din discuţiile avute cu ELENA, el îşi demască şi scopul pentru care activase atât de intens în preajma lui 23 August.

- El şi-a exprimat temerea că tov.ANA va reprezenta în România elementul de încredere al Sovieticilor şi va impune în ţară orientarea rusă, în viaţa economică, politică şi culturală.
- Se temea că tovarăşii care se vor întoarce din refugiu din U.R.S.S., vor prelua conducerea Partidului şi-l vor înlătura.

Temerea care-l teroriza şi pe ZILBER care-i reproşează lui PATRASCANU că " s'a dus la Moscova pentru a participa la un act istoric şi, în timpul acesta, tovarăşii l-au trecut aci pe linie moartă ".

C.- PERIOADA 23 AUGUST 1944 - FEBRUARIE 1948

După întoarcerea sa dela Moscova, PATRASCANU intră - ca reprezentant al Partidului - în compunerea guvernelor SANATESCU şi RADESCU.

Supărat de faptul că, în conducerea Partidului lui nu i s'a acordat locul de frunte pe care-l visa, îşi creiază

./.

o platformă de persecutat, din cauza unor " rivalităţi personale "; are atitudinea vegnicului nemulţumit şi seamănă nemulţumirea în jurul său.

El ocoleşte contactul cu tovarăşii din conducerea Partidului şi se înconjoară de o clică de oportunişti şi duşmani ai Partidului; BELU ZILBER, TOROSSIAN, RUPENIAN, LENA CONSTANTE, HARRY BRAUNER, PULOPUL, BIRO, JEAN NICOLAU şi grupul de la I.C.S. (GOLOPENTIA, BETEA, RATIU, STEFAN POPESCU) în spatele căruia sta SABIN MANUILA.

Atât el, cât şi clica sa, duc permanent o luptă duşmănoasă împotriva Partidului şi liniei sale şi anume :

1.- autopopularizarea sa şi defăimarea conducerii Partidului - răspândesc svonul că Sovieticii şi unii tovarăşi din C.C. au interesul să denatureze realitatea asupra lui 23 August nerecunoscând nici rolul lui, nici pe al burghesiei, nici pe al palatului. Fără ştirea Partidului, PATRASCANU aranjează publicarea în " Jurnalul de Dimineaţă" a unui articol din care reese că el - PATRASCANU - a fost factorul principal la 23 August.

- se sbate pentru tipărirea şi difuzarea cărţilor sale, în ţară şi străinătate, cu tendinţa de a apare ca mare teoretician marxist. (Editarea a făcut-o cu banii lui TOROSSIAN iar pentru lansarea lor în străinătate se foloseşte de BARBU ZEVEDEI la Londra, BRETZEL la Roma şi TOROSSIAN la Paris.

- ţine discursul dela Cluj, basat pe materialul oferit de către GOLOPENTIA şi BETEA. Nu arată la C.C. nici planul discursului; dar cu cei doi îl discută pe larg.

- duce o campanie de " ajutorare " în Maramureş, trimiţând echipe formate din funcţionari de la I.C.S. care colectau doleanţele sătenilor şi promiteau că Dl.ministru PATRASCANU le va rezolva.

Primeşte dela XENOPOL, 100 milioane lei pentru campania electorală.

- se zbate pentru a deveni profesor universitar.

- lansează svonuri tendenţioase despre capacitatea unor tovarăşi din conducerea Partidului.

347

- Caută să compromită pe tov.GHEORGHIU - DEJ rugându-l să vorbească la o întrunire a intelectualilor, pentru ca, după întrunire ZILBER să afirme că " tov.DEJ a ţinut o conferinţă slabă şi cu citate nenorocite şi nejuste ".

- lansează zvonul că în conducerea Partidului s'au format 2 clici şi că ambele se luptă de a-l atrage de partea lor.

- lansează zvonul că unii tovarăşi din C.C. vor să-l extermine. (Spune că la 24 Februarie 1945 comuniştii au tras primii împotriva armatei şi că a fost trimes în faţa Palatului ca să cadă sub gloanţe).

- comentează cu clica sa şi în special cu BELU ZILBER, o serie de hotărâri ale biroului Politic.

- caută să transforme într'un oficios al său, ziarul " Semnalul " folosindu-se de gazetarii SEBASTIAN SERBESCU şi JEAN DRACSANEANU primul un informator al spionului american FRANK STEVENS, al doilea un fost agent al Serviciului antonescian de contrainformaţii şi om de încredere al lui GAFENCU.

- se plânge în repetate rânduri tovarăşilor SUSAICOV şi KAVTARADZE că tovarăşii din C.C. îl persecută fiind mânaţi de invidie.

- prin XENOPOL determină să apară în " Dreptatea " un articol prin care se arată că, în urma discursului de la Cluj, există tendinţa de a fi îndepărtat din conducere.

Cât de mult era preocupat de popularitatea sa reiese şi din următoarele 2 fapte :

- cei din clica sa ţineau o evidenţă strictă a felului cum se scria în gazete despre el.

- el însuşi protesta la " Scânteia " oridecâteori i se părea că " a fost trecut cu vederea ".

2.= acţiuni şi atitudini antisovietice

- prin intermediul lui ZILBER se întâlneşte cu MIRCEA DURMA cu care discută felul cum acesta - care pleca într'o delegaţie economică la Moscova - să saboteze acordul economic romîno-sovietic.

- faţă de clica sa îşi manifestă ura faţă de Sovietici şi

le aduce o serie de acuzaţii- : că vor să ne slavizeze pe noi ca şi pe unguri;

- că ajutorul economic sovietic este numai o părere ;

- că despăgubirile de război le plătim mai mult decât trebuie.

3.= Conlucrarea cu palatul şi cu burghezia

- aranjează cu Mihai ca tov.BODNARAS să nu fie numit la Interne;

- la fel ca să nu se mai prelungească legea criminalilor de război.

- în timpul crizei constituţionale încearcă prin POGONEANU, NICULESCU BUZESTI şi STARCEA să influenţeze palatul spre a-i da lui însărcinarea să formeze guvernul.

- trimite lui Mihai cărţi cu dedicaţie.

Cât de mult a contat PATRASCANU pe sprijinul palatului se constată şi din felul cum s'a comentat la Păltiniş (unde se găsea soţii PATRASCANU şi intimii lor BRAUNER şi LENA CONSTANTE) abdicarea lui Mihai: " PATRASCANU considera că în felul acesta rolul lui de intermediar pe lângă rege dispare deci importanţa lui scade....... prezenţa regelui era o piedică la anexarea ţării de către U.S. .... menţionarea monarhiei era o chezăgie a independenţei ţării"etc

In ceiace priveşte contactele cu burghezia:

- prin ZILBER ia legătura cu RICA GEORGESCU pe care-l vizitează acasă;

- menţine direct, sau prin ZILBER şi LENA CONSTANTE, contacte cu POGONEANU, BUZESTI, VISOIANU etc.;

- se întâlneşte în repetate rânduri, în mod conspirativ, cu MAX AUSCHNITT;

- menţine o strânsă legătură cu TATARASCU (îl vizitează acasă, împreună cu TOROSSIAN, la Paris sunt foarte des împreună) şi prin acesta cu FRANASOVICI;

- BETEA, unul din " devotaţii " lui, are contacte repetate şi lungi cu SABIN MANUILA.

./.

- prin XENOPOL ţine legătura cu MANIU şi capătă promisiunea acestuia că " P.N.T. să nu combată în campania electorală pe prietenii săi personali care candidează în diferite judeţe" . ELENA PATRASCANU arată că soţul ei nu a combătut pe naţional ţărănişti în campania electorală din Arad. PATRASCANU recunoaşte şi el - parţial - acest fapt.

4.- Plasarea de oameni.

- ZILBER este numit ca " delegat al Partidului " la C.E.C.

- cu ajutorul lui RICA GEORGESCU şi PLUTARC COTARU şi cu asentimentul lui B.ZILBER reface Institutul de Conjunctură la a cărui conducere trece. In consiliul de conducere al Institutului este numit şi PATRASCANU.

- se încearcă numirea lui BETEA la conducerea Societăţii de Radiodifuziune; i se dă apoi un post în Consiliul de Administraţie la MOTT.

- prin diferite manevre şi discuţii cu RALEA, se obţine numirea lui HARRY BRAUNER la conducerea Institutului de Folklor;

- profitând de faptul că era numit de Partid în comisia de numiri în diplomaţie, PATRASCANU intervine şi obţine numirea în diverse posturi a următorilor: STOILOV la Paris, MOISIL la Istambul, TOROSSIAN consul la Paris, BARBU ZEVEDEI la Londra, VIOLETA ZUBCOV (amanta unui afacerist italian BRETZEL) în U.S.A.
A încercat să plaseze pe sora JOSSETEI LAZAR la Londra şi pe ZILBER la Washington.

- introduce în Comisia pentru iscălirea tratatului de pace pe GOLOPENTIA şi pe ZILBER. Acesta, la rândul lui, îl introduce pe CRISTU deşi ştia că are legături cu agenţi de-ai I.S.-ului.

- încearcă, fiind consilist de GOLOPENTIA, de a trimite în străinătate pentru "studii" pe : BETEA, RATIU, PAVEL, STEFAN POPESCU şi RETEGAN.

- stăruie că la conducerea " României Libere " să fie numit GR.PREOTEASA, în scopul de a avea acolo un om care să-l popularizeze. (Este drept că a fost decepţionat văzând

că acesta nu-i face jocul).

- la Ministerul de Justiţie se înconjoară de oameni care n'au nimic comun cu lupta Partidului; JEAN NICOLAU - procuror general-; DUTESCU - şef de cabinet-; ILEANA POPESCU şi MICSA REMUS - la cabinet -etc.

5.= Sabotarea hotărârilor Partidului.

In toată această perioadă, PATRASCANU, încearcă prin diferite căi de a sabota o serie de hotărâri ale Partidului.

Pe această linie se situiază întâlnirea PATRASCANU-ZILBER - DURMA (în casă la TOROSSIAN) - în legătură cu convenţia economică româno-sovietică, ca şi discuţiile cu fostul rege în legătură cu numirea tov.BODNARAS la Interne cât şi în legătură cu legea criminalilor de război.

Referitor la legea criminalilor de război, declaraţiile date de ELENA PATRASCANU, JEAN NICOLAU şi RUPENIAN arată clar eforturile depuse de PATRASCANU pentru a împiedeca aplicarea eficace a acesteia. ELENA PATRASCANU mai arată că el a prezentat diferite pretexte pentru a zădărnici trimiterea lui MANIU în judecată pe baza legii criminalilor de război. RATIU şi MICSA arată că PATRASCANU a fost încunoştiinţat că DANULESCU, criminal de război, care se ascundea avea intenţia de a se prezenta la judecată şi i-a trimis sfatul să nu se prezinte deoarece va fi greu condamnat.

6.= Intervenţionism şi afacerism.

- Declaraţiile date de RATIU, NICOLAU şi RUPENIAN arată că, în calitatea sa de Ministru al Justiţiei, PATRASCANU intervenea deseori pentru a influenţa hotărârile judecătoreşti în favoarea diferiţilor reacţionari.

In ceiace priveşte afacerismul, se constată din declaraţiile unor anchetaţi următoarele :

- prin TOROSSIAN a făcut schimburi de valută la Paris şi în Elveţia.

- prin CONSTANTE C., a făcut schimburi de valută în ţară;

- a trimis şi a dus personal în străinătate, aur şi valută profitând de faptul că, în calitatea sa oficială,

nu era supus controlului vamal;

- în timpul unui consiliu de Miniştri află că se proectează o nouă emisiune de monezi; chiamă imediat pe RUPENIAN şi-l trimite cu o cantitate de cca.150 de monezi la BOGOSIAN (un traficant de valută) spre a i le schimba imediat pentru ca să prevină deprecierea aurului,etc.....

- depozitează la LENA CONSTANTE, aur şi valută, care au fost găsite la percheziţia făcută de noi;

- prin mijlocirea lui ZILBER, obţine de la C.E.C. în 1946 un împrumut de 100 milioane, pe care-l plăteşte în 1947 în preajma stabilizării;

-prin GUTA STEINBERG (omul lui AUSCHNITT) obţine o serie de materiale de construcţii cu preţ redus, plătindu-le tot în preajma stabilizării.

7.= <u>Contacte cu străinii.</u>

Ancheta a stabilit că, în acest domeniu, atât PATRASCANU cât şi grupul său au fost extrem de activi.

Astfel :

- încă din 1940, PATRASCANU este în strânse legături cu italianul BRETZEL, până în 1945 când acesta părăseşte ţara.

- în 1944, a cunoscut la Snagov pe FREDERICO FRIED, funcţionar al legaţiei Argentinei, cunoscut de noi ca agent al spionajului economic englez; în 1947 FRIED îi transmite salutări dela BRETZEL pe care-l întâlnise în Italia.

- prin ZILBER, PATRASCANU frecventează casa lui RICA GEORGESCU, unde ia contact cu SCHUYLER, LOVELL şi alţii;

- are legături stabilite la recepţii sau în vizite făcute reacţionarilor români cu LE ROUGETEL, MARKHAM etc.

- prin JOSSETTE LAZAR ia contact cu ziaristul BRUHER;

- prin ZILBER are o întâlnire conspirativă cu MADIOSN şi ROBERTS doi agenţi ai spionajului american; în timpul conferinţei de pace se întâlneşte din nou la Paris cu MADISON, prin intermediul lui TOROSSIAN.

- în timpul conferinţei de pace se întâlneşte la Paris cu trotskistul VALLIANI; în 1948 se reântâlnesc la Budapesta.

./.

încearcă să-l aducă în țară deși știe că acesta " este în bune relații cu DEGASPERI și are mulți bani ".

- tot în timpul conferinței de pace are, împreună cu TATARASCU și FRANASOVICI o serie de contacte cu diverse " personalități apusene ".

- în 1947 când pleacă la Bruxelles, ia prin BETEA, dela GOLOPENTIA, scrisori de recomandație către 2 " savanți" belgieni.

Toate aceste atitudini și acțiuni contrarii liniei și intereselor Partidului și ale poporului român sunt săvârșite și de către componenții clicei sale.

Astfel:

1.- <u>Pe linia popularizării lui PATRASCANU și a defăimării conducerii Partidului:</u>

ZILBER - răspândește svonul că " eroul principal " al actului de la 23 August este PATRASCANU, care a fost secondat de el;

- critică, în mod tendențios, orice măsură guvernamentală, acuzând de incapacitate, conducerea;

- face teoria " libertății de gândire și exprimare" care " e călcată în picioare de regimul socialist ".

- lansează anecdote și aprecieri murdare la adresa unor tovarăși din conducerea Partidului etc.

HARRY BRAUNER și LENA CONSTANTE duc și ei aceiași campanie.

BETEA, RATIU și PAVEL - caută să strângă aderenți grupului PATRASCANU printre cunoscuții lor și în special printre funcționarii de la I.C.S.

In timpul plecării lui PATRASCANU la Paris, BRAUNER, DUMENIAN, LENA CONSTANTE, JEAN NICOLAU și POULOPOL țin ședințe în care analizează atitudinea Partidului față de PATRASCANU și-l avertizează apoi, că " i se subminează popularitatea ".

Leit - motivul acestor acțiuni de popularizare era:

- procesul de trecere la socialism trebue să fie lent;
- legătura cu Apusul trebue menționată;
- PATRASCANU înainte de a fi comunist este român și - în plus - este intelectual.

./.

2.= atitudini și acțiuni antisovietice

. ZILBER - colectează cu aviditate și apoi răspândește toate murdăriile ce se spun despre U.R.S.S.

- îl împinge la acțiunea DUMA;
- desinformează organul de informații;
- demonstrează că " războiul este inevitabil și că......anglo-americanii au potențialul mai ridicat deci...."
- menționăm aci și publicarea de către presa americană dela Paris a unor date despre " convenția de armistițiu româno-sovietic" în care credem că este amestecat direct.

Ceilalți membrii ai grupului au toți poziție antisovietică. Grupul I.C.S. - în frunte cu MANUILA - ascund material documentar despre Basarabia și " Transnistria "...."pentru a nu cădea în mâna rușilor "..... etc.

3.= conlucrarea cu reacțiunea.

ZILBER - e în strânse legături cu RICA GEORGESCU, POGONEANU, VISOIANU, MANUILA, etc. Singur mărturisește că loviturile pe care Partidul le dădea reacțiunii îl "deruteau", deoarece el îi considera " tovarăși de drum" în calitatea lor de " antifasciști ".

- majoritatea legăturilor dintre PATRASCANU și reacțiune le stabilește el.
- în timpul crizei constituționale, caută să sugereze reacțiunii - prin POGONEANU - să continue campania împotriva " străinilor ": tov.ANA și LUCA.
- cerșește și obține de la PLUTARC COTARU, RICA GEORGESCU, ALEXANDRINI etc. fonduri pentru finanțarea Institutului de Conjunctură.
- lucrările acestui institut sunt " obiective adică favorabile burgheziei;
- comentariile politice sunt tot așa de " obiective".

LENA CONSTANTE face legătura conspirativă PATRASCANU - POGONEANU - BUZESTI etc.

Grupul BETEA - PAVEL - RATIU - fac legătura PATRASCANU-SABIN MANUILA ;

- se ocupă cu ascunderea şi pregătirea fugii din ţară a criminalului de război DANULESCU, etc.

GOLOPENTIA - în legături strânse cu POGONEANU,

- la Paris se întâlneşte cu COSTE, MIRCEA ELIADE, fratele lui POGONEANU etc. primeşte fonduri de la aceştia pentru a întocmi o lucrare " obiectivă " despre România;

- menţine şi introduce în cadrele I.C.S. o serie de elemente reacţionare;

- ţine legătura cu familia criminalului de război MIRCEA VULCANESCU etc.

TOROSSIAN - este gazdă a întâlnirilor conspirative dintre PATRASCANU şi reacţionari;

- strâns legat de TATARASCU; cunoscând şi o bună parte din relaţiile PATRASCANU - FRANASOVICI - TATARASCU.

4.- <u>plasarea de oameni.</u>

S'a văzut în perioada 23 August rolul important jucat de ZILBER pe această linie. El o continuă şi acum prin introducerea lui CRISTU în delegaţia pentru pace.

De notat şi acţiunea lui GOLOPENTIA pentru trimiterea grupului de " studioşi" la Paris, ridicarea lui PAVEL şi RETEGAN în posturi de conducere la I.C.S. etc.

Plasarea oamenilor din I.C.S. la controlul economic trebue privită prin prisma aceleaşi tendinţe.

5.- <u>Sabotarea hotărârilor Partidului.</u>

ZILBER joacă aci un rol de aţâţător continuu pe lângă PATRASCANU în vederea unor asemenea acţiuni (vezi DURMA). El preferă acţiunea dusă pe furiş. De aceia, faţă de discursul de la Cluj ia poziţie critică, deoarece astfel, PATRASCANU se autodemasca.

BETEA, GOLOPENTIA sunt colaboratori ai discursului de la Cluj.

./.

6.= <u>Intervenţionism, afacerism.</u>

ZILBER încearcă uşurarea situaţiei unor foşti ptieteni: NEAGU, MIRCEA VULCANESCU, etc.

BETEA, RATIU, RUPENIAN intervin pentru Cdorul PAVLOVSKI şi pentru criminalul de război DANULESCU.

In privinţa afacerilor, ZILBER profită din plin de postul său de la C.E.C. încasând comisioane mari. TOROSSIAN este prototipul omului de bursă neagră, la Bucureşti ca şi la Paris.

7.= <u>Contacte cu străinii.</u>

ZILBER are aci rol de frunte. In continuarea activităţii sale antebelice el caută cu asiduitate orice posibilitate de a fi în strânse legături cu anglo-americanii, în special: SCHUYLER, PORTER, HALL, HAMILTON, RUBAK, MADISON, ROBERTS sunt toţi agenţi ai imperialismului anglo-american şi numai o parte din legăturile lui, pe care le face ascunzându-se în spatele a 2 pretexte.

- de a-i informa "obiectiv " despre situaţia din ţară şi a le arăta că.... " şi comuniştii sunt oameni de înţeles".

- pentru a putea informa organul nostru de securitate.

ELENA PATRASCANU are în primul rând legătura cu VALLIANI.Apoi contact cu BRUHER, ROBERTS etc.

LENA CONSTANTE pleacă special la Praga pentru a se întâlni cu agentul I.S.-ului NICOLAE GROSS.

HARRY BRAUNER discută cu englezii posibilitatea înfiinţării în România a unui Institut de folklor răsăritean dirijat de englezi;

TOROSSIAN are misiunea ca la Paris să asigure şi să menţină diverse contacte cu " personalităţile apusene ".

GOLOPENTIA - dirijat de MANUILA - e în corespondenţă cu mulţi " savanţi " străini ;

- transportă la Paris lăzi cu material documentar statistic (prin avionul delegaţiei, după ce încercase să-l transporte prin legaţia americană).

- Deleagă şi încurajează pe RETEGAN de a ţine legătura cu Biroul internaţional al Muncii (Geneva) unde se trimite material statistic, deşi ştia că guvernul interzisese aceasta;

Pregătirea fugii

Ancheta a stabilit să PATRASCANU a primit pe diferite linii sugestia de a pleca din ţară " pentru a se pune la adăpost de loviturile Partidului ".

Astfel:

- în August 1946, VIŞOIANU îi face o propunere să plece în Statele Unite, având mandat din partea Americanilor în acest sens. PATRASCANU afirmă că a refuzat acest lucru, dar nu a adus la cunoştinţa Partidului ceiace-i s'a propus;

- în vara 1947, înainte de plecarea la Bruxelles, BETEA îi sugerează să nu se mai întoarcă în ţară, dat fiind situaţia grea pe care o avea în Partid, în acel moment.

In vederea acestui fapt, BETEA obţine de la GOLOPENTIA pentru a-i da lui PATRASCANU 2 scrisori de recomandaţie către 2 belgieni.

Faţă de BETEA, PATRASCANU acceptă propunerea de a rămâne în străinătate şi stabilesc că, în caz afirmativ, va da un telefon de la Bruxelles, fixându-se şi o parolă convenţională. PATRASCANU a discutat şi cu LENA CONSTANTE despre o eventuală rămânere în străinătate.

- în vara lui 1947, la Praga, cu ocazia întâlnirii dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS. Se discută de posibilitatea fugii lui PATRASCANU în străinătate şi GROSS oferă sprijinul său.

- în toamna anului 1947, BETEA revine în repetate rânduri cu propunerea de fugă peste graniţă. După anumite ezitări PATRASCANU se declară de acord, hotărând ca punct de " retragere " Noua Zeelandă sau Australia pentru a nu fi acuzat că " s'a pus în slujba imperialismului anglo-american". Scopul " retragerii " era aşteptarea unei conjuncturi favorabile (compromis între sovietici şi anglo-americani) când în ţară va fi necesară instaurarea unui " guvern de colaborare" al cărui conducător să fie PATRASCANU.

./.

Din discuţiile BETEA-PATRASCANU şi BETEA - MANUILA, s'a hotărât ca grupul fugarilor să fie compus din: soţii PATRASCANU, LENA CONSTANTE, BETEA, RATIU, PAVEL, MANUILA, GEORGESCU-ROEGEN şi criminalul de război DANULESCU.

(BETEA declară că MANUILA îi explicase că plecarea lui PATRASCANU împreună cu el va da o lovitură puternică duşmanilor acestuia - adică tov.din conducerea Partidului).

Mijlocul de fugă era un avion T.A.R.S. - care făcea cursa Bucureşti - Timişoara- Arad, pilotat de MAX MANOLESCU.

Grupul fugarilor urma să se îmbarce la Arad şi Timişoara, de unde avionul, în loc să se îndrepte către Bucureşti, trebuia să sboare peste graniţă.

Bagajele fugarilor urmau să fie trimise peste graniţă prin intermediul americanilor.

Arestarea lui MAX MANOLESCU, a zădărnicit executarea planului de fugă.

A urmat apoi arestarea lui DUTESCU (găsit în maşina lui FERGUSON) şi urmărirea lui BETEA, care reuşeşte să se ascundă graţie ajutorului dat de RATIU, PAVEL şi cu ştirea lui GOLOPENTIA.

Grupul îşi ia imediat măsuri de apărare:

PATRASCANU se interesează prin RUPENIAN- RATIU despre ce cunoaşte DUTESCU din această problemă. In acelaş timp, trimite pe MICSA (care era şi el în curent) la Arad pentru a-l feri de arestare. RATIU pleacă şi el într'o " inspecţie " în Ardeal.

După câteva săptămâni, grupul BETEA- RATIU- PAVEL plănuesc alte pregătiri de fugă şi comunică acest lucru lui PATRASCANU.

- prima dată prin RATIU care este dat afară de PATRASCANU fiind acuzat că " vrea să-l bage în încurcătură ".
- a doua oară prin GOLOPENTIA care încearcă prin aluzii să provoace deschiderea discuţiei, dar, observând că PATRASCANU se eschivează, tace.

In acelaş timp PATRASCANU, pentru a induce în eroare Partidul, se plânge tovarăşului TEOHARI că anumiţi indivizi ai S.S.I.-ului lansează svonul că el ar încerca să fugă din ţară şi-l roagă să-i aresteze pentru a împiedeca această " acţiune provocatoare ".

./.

352

Mai semnalăm că în Ianuarie 1948, PATRASCANU însărcinează pe RATIU să scoată din biblioteca fostului rege o carte pe care o dăduse acestuiacu dedicaţie. Cu asentimentul lui LEVENTE, deşi org.de Partid dela C.E. se opunea, RATIU execută însărcinarea.

D.= PERIOADA FEBRUARIE 1948 - ARESTAREA.

Hotărârea Partidului din Februarie 1948 (excluderea din C.C.) seamănă panica în sânul clicei PATRASCANU. El, în special, este îngrijorat, deoarece spera că, datorită manevrelor sale, reuşise să înşele Partidul şi constata acum că era demascat.

Gândul tuturor este la fugă. PATRASCANU încearcă prin LENA CONSTANTE să ia legătura cu GOLOPENTIA pentru a tatona vreo posibilitate de fugă. Prudent, GOLOPENTIA se eschivează el acu, de a discuta.

Sarcina de a găsi vreo soluţie cade asupra lui TOROSSIAN care ia în acest scop diferite contacte. Se emit diverse planuri. TOROSSIAN pleacă la Oradia pentru a găsi o cale, dar este arestat şi condamnat la 5 ani închisoare pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

PATRASCANU are timpul necesar de a distruge sau a ascunde tot ce ar fi putu fi compromiţător, prevenind astfel eventualitatea unei arestări sau percheziţii.

LENA CONSTANTE este cea care dă principalul concurs în dispariţia probelor compromiţătoare. Ea primeşte şi sarcina de a procura otravă, pentru orice eventualitate. Fiind eliberată după prima ei arestare aranjează cu HARRY BRAUNER, legende pentru anchetă.

BETEA, PAVEL, RATIU sunt arestaţi în Martie 1948.

Din grupul I.C.S. rămâne liber GOLOPENTIA care îşi continuă activitatea duşmănoasă: stabileşte un mijloc de legătură cu MANUILA, pregăteşte un " plan de guvernare după răsturnarea regimului " pe care afirmă că nu a avut timp să-l trimită, caută să introducă la Planificare elemente reacţionare, are contacte cu MANZONNI dela Institutul italian de cultură, se întâlneşte cu o serie de reacţionari (RETEGAN,

STEFANESCU, MITU GEORGESCU) cu care discută felul cum pot fi folositori " viitorului regim " etc. etc.

COMPORTAREA IN ANCHETA

PATRASCANU

In tot timpul cercetărilor, din momentul arestării sale şi până în prezent el s'a zbătut înverşunat, folosind diferite manevre, cu scopul de a împedeca demascarea sa.

Astfel: - din prima zi, profitând de faptul că a putut sta de vorbă cu soţia sa, el trece - împreună cu ea - în revistă toate faptele ce ar fi putut să fie eventual cunoscute de către Partid, alcătuindu-şi planul de apărare;

1.- permanentă tendinţă de a minţi (manifestată chiar dela început faţă de tovarăşii RANGHETZ şi DRAGHICI) neagă cu înverşunare tot ceiace crede că nu poate fi dovedit cu probe; când ne referim la declaraţiile celorlalţi şi crede - sau ştie - că alte probe nu pot fi, afirmă că ceilalţi sunt " ori nebuni, ori înfricoşaţi, ori pur şi simplu provocatori ".

2.- recunoaşteri parţiale făcute numai atunci când i se pun în faţă probe zdrobitoare.

3.- utilizează alibiuri ori de câte ori e forţat să recunoască ceva, " găseşte " câte o explicaţie, dacă aceasta este răsturnată, " găseşte" alta, dacă i se demonstrează că aceste explicaţii nu stau în picioare, afirmă că " într' adevăr nu pare verosimil, dar aceasta este adevărul".

Exemple: - atitudinea sa faţă de conducerea Partidului o prezintă ca o consecinţă a neîncrederii pe care tovarăşii din conducere i-o arătau;

- contactele cu burghezia şi Palatul le justifică prin sarcinile primite de la Partid sau dela tov. SUSAICOV.

- întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS o motivează prin dorinţa de a face un serviciu lui ZILBER şi prin aceasta organului de informaţie cu care ZILBER lucra.

./.

- despre pregătirea fugii cu BETEA, recunoaşte că a discutat cu acesta, dar afirmă că nu a primit propunerile lui decât ca manifestări exagerate de ataşament, de aceia nici nu l-a combătut, nici nu l-a denunţat. A discutat în amănunte, pentru a nu-l " contraria " pe BETEA. Recunoaşte că a tăinuit pregătirea fugii lui MANUILA şi BETEA dar " din dorinţa de a se scăpa de anturajul obositor al lui BETEA şi ştiind că acesta nu va pleca decât cu MANUILA".

4.- permanentă tendinţă de a intimida anchetatorii

- iniţial - la noi - a încercat să pozeze în " mare comunist, având în spate 30 de ani de luptă pe linia Partidului, membru al Biroului Politic" pentru a avea ascendent moral asupra anchetatorului;

- a încercat să-i demonstreze că întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS, a făcut-o în interesul tov.PETRESCU care lucra informativ cu ZILBER;

- a insinuat că " poate mâine, anchetatorul va fi la rându-i anchetat ";

5.- permanentă tatonare pentru a vedea " ce se ştie "

Nu răspunde niciodată direct la întrebare, ci ocoleşte, pune la rândul lui întrebări, cere probe, căutând să provoace enervări, deci scăpări din partea anchetatorului, ca astfel să afle " ce ştim " şi să-şi croiască planul de apărare;

6.- luptă înverşunată de a determina întreruperea anchetei :

Caută să găsească o bază de înţelegere, cerşeşte o perspectivă de reabilitare, pentru ca astfel să scape de cercetări.

Admite, chiar caută, să se prezinte ca un element descompus moral, ca o simplă secătură, pentruca, în felul acesta să înlăture acuzaţia referitoare la acţiuni politice organizate şi să ne determine de a crede că nu mai are nimic important de spus.

Recurge la provocări: afirmând că este o victimă a tovarăşului BODNARAS şi a S.S.I.-ului în general (permanent uzează de faptul că a fost urmărit, că i s'a interceptat telefonul);

- afirmând că şi în timpul anchetei, se aşteaptă la provocări.

- amestecă numele tovarăşilor din conducere, al Serviciilor de informaţii român şi sovietic, al tovarăşilor SUSAICOV şi KAVTARADZE lăsând să se înţeleagă că la proces " va arăta tot " pentru ca în felul acesta să ne determine a nu mai face proces deci de a sista ancheta.

7.- încercări de a abate atenţia de la lucruri importante :

- afirmă că permanent a fost în conflict cu FORIS ;

- pe ZILBER îl prezintă ca un om neserios

- pe TOROSSIAN ca pe un simplu individ care " i-a făcut servicii importante în ilegalitate " dar care " nici măcar nu a fost considerat ca prieten" etc. etc.

- revenirea de la Bruxelles prezintă că o dovadă loialităţii.

8.- tactica sinucidorilor

- pregăteşte prima sinucidere în preajma arestării sale bănuind că " se ştie tot ".

- a doua sinucidere săvârşită în momentul când a fost transferat la arestul Serviciului;

- a treia atunci când ancheta s'a fixat şi a insistat asupra legăturilor sale cu AUSCHNITT - STEFANESCU.

După fiecare încercare, văzând că " nu se ştie tot " s'a calmat, până la ivirea unui alt moment critic.

In general:

- se prezintă ca un om care a avut abateri (justificate) dar în nici-un caz acţiuni duşmănoase.

- nu recunoaşte poziţia sa anti-sovietică (ştiind că în fond aceasta prezintă " cheia " problemei sale).

- luptă pentru a opri ancheta întrebuinţând cele mai înverşunate şi mai banditeşti metode, ameninţând, provocând, cerşind, şantajând.

- în ultima instanţă este de aşteptat ca, în faţa unor noui probe sau insistenţei şi presării, să recunoască că a avut atitudini antisovietice dar să le justifice (aşa cum a mai încercat şi cum ZILBER o face)

prin " dorința de a servi interesele poporului român".

ELENA PATRASCANU : inițial, atitudine de sfidare. Apoi a căutat să provoace mila prin accentuarea bolii sale, care de altfel este destul de gravă.

Merge pe linia de a demonstra că s'a hotărât de a avea o atitudine autocritică justă și de a spue tot, dar ocolește esențialul și - unde poate - caută să creieze confuzii. Când a fost închisă cu PATRASCANU și-au stabilit planul de apărare. A recunoscut acest lucru, dar nu ne-a desvăluit totul și continuă deci să meargă conform " planului ".

BELU ZILBER :

- imediat ce a fost transportat la noi, a declarat greva foamei, pozând în victimă a încetinelii anchetei.

- a luat după aceia atitudinea unui om hotărât să spună tot, justificând omisiunile prin lipsă de memorie.

- de câte ori a fost prins cu minciuna a justificat-o prin dorința de " a nu mai amesteca și pe alții" sau prin " rușinea de a recunoaște anumite fapte ".

- foarte abil, sub masca abundenței amănuntelor a urmărit derutarea anchetei prin crearea de contradicții și confuzii;

- atitudine servilă, poză de om resemnat " care nu mai are nimic de pierdut " deci nimic de ascuns;

Ca linie generală de justificare a faptelor sale: în prima fază - a pus totul pe seama orgoliului, a spiritului negativist de critică, a amărăciunii că nu a fost utilizat, al defectului pe care-l are de a se amesteca în lucruri care nu îl privesc; arătând însă că nu a urmărit decât îndreptarea unor fapte pe care " el le considera greșite".

Relațiile de după 23 August cu străinii le-a justificat prin dorința de a servi organul de informații.

- în a doua fază a simulat o atitudine de autodemascare prezentându-se ca un declasat ros de ambiții și influențat de cei din jurul său.

. .

- în a treia fază caută să se pună pe poziţia de " apărător al intereselor poporului " care influenţat de ce i s'a spus despre regimul sovietic şi de anumite aparenţe ale relaţiilor româno-sovietice, s'a zbătut de a împiedeca " asuprirea şi jefuirea " poporului român.

Neagă cu înverşunare orice amestec în ceiace priveşte spionajul sau orice act conştient duşmănos împotriva poporului.

Incearcă să se prezinte ca un om distrus de remuşcări ajuns în pragul nebuniei.

GOLOPENTIA

- iniţial s'a situat pe poziţia unui " savant apolitic " amestecat " întâmplător " şi numai datorită " sentimentalismului " său în diferite acţiuni politice.

- răsturnat (dar nu total) de pe această poziţie se situează acum în postura de om preocupat de a împiedeca frământări interne dar care în general nu-şi pune în practică ideile.

Caută să se prezinte ca un pocăit, dornic de a se reabilita. A minţit în repetate rânduri.

LENA CONSTANTE

- iniţial atitudine de totală negare

- a recunoscut mai târziu unele fapte despre care şi-a dat seama că avem probe, dar permanent a căutat să creieze confuzii pentru derutarea cercetărilor. Preocupată de ceiace ar putea spune ceilalţi şi de a lua legătura cu ei pentru a alcătui un plan de apărare. Afirmă că a făcut totul deoarece " nu era pregătită politiceşte şi ţinea foarte mult la PATRASCANU ".

A căutat să repete rânduri să pozeze în " victimă care a spus tot şi nu e crezută ". Vicleană.

HARRY BRAUNER :

- iniţial atitudinea unei " victime " a faptului că a fost în anturajul lui PATRASCANU şi care pentru aceasta a suspectat pe nedrept.

./.

- a recunoscut apoi o serie de fapte, dar - conform planului stabilit cu LENA CONSTANTE - caută să creieze confuzii.

- caută să se justifice prin " nepregătirea sa politică". Foarte fricos, dar suficient de abil.

TOROSSIAN :

- prototipul omului care merge pe linia negării faptelor, oricât de evidente ar fi probele. Nu a recunoscut nimic important.

- caută să lase impresia că nu e normal.

BUPENIAN :

- atitudine în general bună. A recunoscut o serie de fapte. Impresia noastră este că, în linii mari, nu mai are de spus.

RETEGAN :

- a recunoscut câteva fapte şi multe " intenţii ".

Are simţul realităţii şi - în măsura în care bănueşte că am putea şti ceva, recunoaşte.

Un singur lucru nu vrea cu nici un preţ să-l recunoască că a fost spion. Tip de arivist, care a lucrat în speranţa că va ajunge mare.

BUTEA : este anormal. Nu poate fi anchetat. Urmează un tratament medical.

RATIU : în linii mari a spus esenţialul. Adâncirea anchetei e împiedecată de faptul că e grav bolnav.

PAVEL : foarte încăpăţânat, arogant chiar. Recunoaşte unele fapte. La altele se cramponează împotriva evidenţei.

Ceilalţi anchetaţi nu represintă importanţă decât ca martori la anumite fapte. Dela ei s'au obţinut - în general - datele căutate, în afară de MARGULIES care lasă impresia că nu mai poate judeca limpede.

./.

V.= CONCLUZII

Cu toate că din expunerea de mai sus reiese că s.au obţinut o serie de date importante, ancheta este departe de a fi sfârşită, deoarece:

- lipseşte recunoaşterea acţiunilor trădătoare şi a înţelegerii cu duşmanul intern şi extern în săvârşirea acestor acţiuni.

Totuşi din cele obţinute până acum, putem afirma următoarele:

ATITUDINEA POLITICA

Orgolios şi dornic de putere, PATRASCANU, îmbuibat de " ideologia trotzkistă ", a procedat ca atare folosind metode şi urmărind scopuri străine de Partid şi clasa muncitoare.

Pe acest drum, a găsit alături de el în afară de soţia sa ([redacted]) pe BELU ZILBER trotzkist şi el. La fel de orgolios, la fel de setos după situaţii înalte, la fel de ambiţios.

Profitând de conjunctura specială a desfăşurării evenimentelor de la 23 August 1944 ei au căutat să facă din participarea lor la aceste evenimente, o trambulină care să-l arunce pe PATRASCANU la conducerea Partidului şi a guvernului.

Incercarea de a lua legătura cu tovarăşii dela CARANSEBES, poate fi văzută şi ca o provocare, dar noi credem că obiectivul vizat era acela de a câştiga astfel încrederea conducerii Partidului şi a se prezenta ca " elementul de bază în toate acţiunile legate de 23 August ".

Faptul că după 23 August, Partidul îşi alege la conducere tovarăşi eşiţi din închisori sau reîntorşi din U.R.S.S. deslănţuie în cei doi (PATRASCANU şi ZILBER) ura înverşunată împotriva conducerii Partidului şi a U.R.S.S. şi - în acelaş timp - hotărârea de a lupta, cu orice mijloace, pentru atingerea ţelurilor lor murdare.

Incepe deci colaborarea cu Palatul, cu naţional-ţărăniştii sau cu oameni ca AUSCHNITT, STEFANESCU -

Românofir, XENOPOL, DURMA şi alţii.

Incepe legătura cu reprezentanţii imperialismului anglo-american (LE ROUGETEL, SCHUYLER, PORTER, HALL, HAMILTON, BRUNER, MADISON, ROBERTS).

Toate acestea, cu scopul de a demonstra că sunt cei mai indicaţi în eventualitatea când imperialiştii vor avea de spus un cuvânt în ţară şi - fiind siliţitsă ţină seama şi de orientarea spre stânga a masselor - vor găsi că este necesară instaurarea unui regim de " colaborare ".

Dornic de a-şi ajunge cât mai iute scopul, PATRASCANU forţează lucrurile:

- îşi creiază o platformă naţionalistă de " comunist român " şi caută să şi-o întărească prin diferite manifestări (discursul de la Cluj, atitudine faţă de problema saşilor etc.);

- îşi creiază o platformă de om " înţelegător " făcând burgheziei concesii ideologice (în cărţile sale) sau concesii practice (sabotarea măsurilor de justiţie);

- duce o campanie asiduă de autopopularizare şi de defăimare a conducerii Partidului. Intrebuinţează în acest scop toată banda adusă de ZILBER: HARRY BRAUNER, LENA CONSTANTE, TOROSSIAN, RUPENIAN grupul I.C.S. (GOLOPENTIA, BATIU, BETEA, PAVEL etc.) grup în spatele căruia sta MANUILA (a cărui misiune în România a fost expusă deja într'un referat anterior).

Toate aceste fapte au dus la demascarea lui faţă de Partid şi au avut drept consecinţă luarea de măsuri, ceiace a determinat pregătirea de fugă a grupului.

Fără îndoială că atât burghezia naţională, cât şi imperialiştii anglo-americani, au căutat să folosească din plin setea de putere a lui PATRASCANU, căutând să-l utilizeze:

- pentru creierea unei opoziţii puternice în sânul Partidului cu scopul de a răsturna conducerea sau cel puţin de a slăbi această conducere.

- pentru consolidarea " opoziţiei din afară " atunci când şi-au dat seama că PATRASCANU este pe cale de a fi demascat deci pus în imposibilitate de a mai activa în cadrul Partidului.

./.

361.

[redacted]

Ca METODA DE LUCRU a lui PATRASCANU sesizăm trei aspecte caracteristice :

- pregătirea minuţioasă a alibiurilor: PATRASCANU caută să fie utilizat de Partid în relaţiile cu Palatul şi burghezia pentru ca astfel să poată să-şi aranjeze colaborarea cu aceştia; ZILBER caută să fie folosit de un organ de informaţie pentru a-şi camufla astfel contactele cu străinii;

- acţiunea de tatonare şi manevre: PATRASCANU îşi dă seama că e folositor atât burgheziei naţionale cât şi anglo-americanilor, colaborează cu aceştia dar fiind laş nu ia atitudini hotărâte ci procedează negustoreşte (aşteaptă să apară momentul cel mai favorabil, aşteaptă să vadă cum poate câştiga mai mult); de fiecare dată când îşi dă seama că Partidul i-a văzut abaterile, PATRASCANU face pe pocăitul arată " că îşi dă seama de greşelile lui şi a hotărât să se îndrepte". Dar, la prima ocazie " favorabilă ", profită din plin şi face din nou acte plăcute sau favorabile reacţiunei, pentru a nu-şi slăbi " popularitatea ".

- lucrează compartimentat şi foarte conspirativ: sunt foarte rare faptele pe care le cunosc chiar cei mai intimi ai lui. In general lucrează separat cu fiecare, pentru ca nimeni să nu-i cunoască întreaga activitate.

x x x

./.

VI.= I P O T E Z E

Socotim că este necesar, înainte de a trece la formularea propunerilor să indicăm anumite ipoteze bazate pe anumite indicii apărute în anchetă, dar nelămurite total;

a.= întâlnirile cu MADISON, prezentate sub formă foarte banală credem că au servit: ca mijloc de a se reaminti americanilor poziția reală a lui PATRASCANU și ca bază pentru eventuale aranjamente ce urmau să fie stabilite la Paris cu ocazia conferinței de pace.
(Semnalăm că avem indicii că la Paris, trio-ul PATRASCANU, TATARASCU - FRANASOVICI a avut dese contacte cu anglo-americanii).

b.= rolul lui TOROSSIAN: pare a fi fost tocmai de a servi ca legătură între PATRASCANU și anglo-americani.
(In eventualitatea că acest fapt se va confirma, va trebui analizat și rolul altor oameni plasați de PATRASCANU ca : STOILOV, MOISIL, BARBU ZEVEDEI etc.)

c.= rolul lui ZILBER pare a fi nu de secondant a lui PATRASCANU ci de motor al acțiunilor acestuia (de luat în seamă trecutul lui; acțiunea de plasare a oamenilor în jurul lui PATRASCANU; desele contacte cu străinii).

d.= rolul lui GOLOPENTIA ; pare a fi de a menține legăturile cu PATRASCANU după plecarea lui MANUILA cât și de a organiza un " trust al creerului " în R.P.R. care să pregătească reinstaurarea vechiului regim.

e.= dacă analizăm o serie de fapte din trecutul lui PATRASCANU cât și anumite atitudini ale sale din timpul anchetei :

FAPTE DIN TRECUT

- atitudinea trotzkistă pe care o vedem ca un fir roșu continuu începând din 1935 (lăudarea lui TROTSKI, BUHARIN et comp; calomnii la adresa tov.STALIN și a conducerii Partidului Bolșevic; contacte cu VALLIANI, ZILBER; ura împotriva URSS; dorința exprimată față de ZILBER de a face în România un partid " muncitoresc " și nu unul de tip bolșevic etc.);

./.

atitudinea sa de laş şi lichea (ploconirile faţă de legionari şi Antonescu pentru a-şi păzi pielea);

- contrastul strident dintre " acalmia " dinainte de 23 August şi"febrilitatea " în jurul acestei date:

- întrebuinţarea, în această perioadă, a unor oameni străini de Partid, a căror atitudine s'a dovedit duşmănoasă Partidului. Oameni introduşi în cercul PATRASCANU de către ZILBER).

- eforturile, depuse de PATRASCANU, de a-şi plasa oamenii cu scopul de a-şi avea o reţea organizată şi influenţă;

- contactele (înainte şi în preajma lui 23 August) cu oamenii spionajului imperialist: AUSCHNITT, STEFANESCU ALEXANDRU (ultimul având legături cu anumiţi conducători, a P.C.contacte asupra cărora nu poate da explicaţii plauzibile;

- legăturile - după 23 August - cu Partidul:P.N.T.: MADISON şi ROBERTS asupra cărora nu poate da explicaţii plauzibile ;

- repetatele lui încercări de a dovedi conducerii Partidului, că vrea să devină -"un membru cinstit de Partid" pentruca deîndată ce credea că a înşelat vigilenţa conducerii, să ducă din nou aceiaşi linie de luptă împotriva Partidului.

- felul abil şi multiplu în care i-a fost oferită şi pregătită fuga în străinătate.

COMPORTAREA DIN TIMPUL ANCHETEI

Aşa cum a fost arătată la punctul IV, manifestată pri eforturi disperate de a ascunde adevărul, de a deruta cercetările, de a determina încetarea anchetei şi, în ultimă instanţă de a prefera (el, omul laş care ţine la pielea să moară decât să fie demascat.

x x x

./.

Toate aceste fapte şi atitudini, ni-l prezintă pe PATRASCANU ca un bandit mârşav plin de ură împotriva Partidului şi a U.R.S.S. capabil să recurgă în extremis la orice mijloc de apărare, oricât de josnic ar fi el.

Putem deduce că el are de ascuns fapte mult mai grave decât cele care au fost dovedite şi se teme că o continuar a anchetei le-ar putea scoate la iveală.

Este deci, foarte posibilă ipoteza că PATRASCANU - ca şi ZILBER - încă din 1935-36 a intrat în legătură cu cercurile trotzkiste, că această orientare trotzkistă s'a manifestat un timp în mod latent. dar atunci când evenimentele l-au pus în faţa unei realităţi crude pentru el (întărirea Partidului, puternica legătură cu U.R.S.S.), a acţionat ca trotzkist primind instrucţiuni şi lucrând în mod organizat.

Privind astfel, justificarea lui că " dacă ar fi vrut să fugă ar fi rămas la Bruxelles" poate fi privită cu totul altfel; cei care-l conduceau au considerat că nici momentul nici metoda nu erau potrivite şi i-au cerut să se întoarcă în ţară să acţioneze mai departe şi în ultimă instanţă să fugă în aşa fel încât într'adevăr fuga lui să constitue o lovitură dureroasă pentru Partid.

Tinem să arătăm că şi alţi complici sau bănuiţi complici ai lui, au căutat să disimuleze legăturile avute cu PATRASCANU.

Astfel: - ZILBER afirmă - la început - că după 23 August relaţiile lor s'au răcit din ce în ce, ajungând până la " aproape o rupere".

- LEVENTE, care a ţinut să precizeze că nu se puteau suferi reciproc (totuşi ai ajută pe RATIU să-i scoată cartea din biblioteca PALATULUI).

- Atitudinea BETEA - soţia - ELENA CONSTANTE - BRAUN etc.

x x x

Din momentul preluării de către Serviciu a cazului PATRASCANU (Octomvrie 1949), ancheta a fost sub permanentul control al Direcţiei Generale. Iniţial, responsabilul anchetei tov.PETRESCU a fost ajutat de 3 tovarăşi. Din

Aprilie 1950, tov.PETRESCU fiind reclamat de necesităţi operative, ancheta a fost preluată personal de către D.G. ajutat de 3 tovarăşi.

Numărul redus de anchetatori (3 sau 4) faţă de greutatea şi importanţa problemei cât şi de numărul mare de anchetaţi (26) a împiedecat desfăşurarea normală a anchetei; aceasta cu atât mai mult cu cât membrii colectivului de anchetă aveau munci de răspundere în cadrul Serviciului astfel că ancheta nu a putut fi pentru ei o preocupare permanentă şi unică.

In Mai 1950 ancheta a fost întreruptă din următoarele motive:

1.= epuizarea planului stabilit pentru această etapă şi, în consecinţă, necesitatea reanalizării întregii probleme;

2.= pentru stabilirea noului plan s'a ivit necesitatea întocmirii imediate a unui referat general pentru a expune întreaga problemă, organelor competente în anchetă.

3.= ivirea unor probleme operative urgente, care au reclamat prezenţa tovarăşilor din colectivul de anchetă.

în special în legătura cu venirea tov. pt analiza

VII.= P R O P U N E R I

Pentru lămurirea cazului PATRASCANU " apare în mod evident necesitatea continuării anchetei, asupra următoarelor elemente principale, în prima fază :

PATRASCANU - precizarea legăturilor cu AUSCHNITT-STEFANESCU
= " " " cu VALLIANI
- " " cu anglo-americanii şi în special cu MADISON şi ROBERTS.

- determinarea abandonării liniei de acoperire a acţiunilor sale cu sarcinile date de Partid;

- determinarea abandonării liniei de justificare a atitudinei sale " uneltirile " unor tovarăşi din conducerea Partidului.

ZILBER

- precizarea naturei relaţiilor cu străinii
- " acţiunei de introducere de oameni în jurul lui PATRASCANU.
= dărâmarea poziţiei de " luptător pentru inter[...] poporului.

GOLOPENTIA

- determinarea renunţării definitive la poziţia de savant apolitic".
- precizarea misiunei avută în cadrul I.G.S.
- lămurirea utilizării " platformei de guvernare"
- determinarea rolului şi acţiunei " trustului cerebral (GOLOPENTIA, RETEGAN, NEGRU, STEFANESCU şi alţii).

TOROSSIAN

- determinarea de a recunoaşte măcar faptele dovedite de noi.
- determinarea rolului său la Paris.

LENA CONSTANTE

- misiuni primite dela I.S. prin GROSS sau la Istambul.

Ceilalţi anchetaţi pe linia lămuririi celor expuse mai sus.

Ca metodă de muncă preconizăm :

- faţă de PATRASCANU atitudine fermă fără a-i da posibilitatea de discuţii; întrebări scurte şi urmărirea unor răspunsuri scurte şi concrete; obosire; demoralizare prin atacarea permanentă pe linia moralităţii şi - în special - pe linia demascării întregului arsenal de exibiţii pe care l-a folosit în timpul cercetărilor.

Important întrebuinţat de mine ultimele zile a anchetei.

- faţă de ZILBER atitudine de înţelegere ca faţă de un om căruia i se deschid perspective de " reabilitare". Discuţii lungi. Nu va da declaraţii decât răspunsuri scurte la întrebări concrete.
- faţă de ceilalţi încadrare în întrebări cu ocolirea oricăror discuţii.
- Socotim necesară integrarea arestatului STEFANESCU ALEXANDRU în lotul PATRASCANU, de care-l socotim strâns legat. Acest lucru a fost imposibil până acum deoarece STEFANESCU, deşi arestat de noi şi predat pentru alte probleme organelor MAI, nu ne-a mai fost reânapoiat atunci când l-am cerut.
- este necesară ancheterea lui MIHNEA STROE (care a fost în strânsă legătură cu SERGIU KOFLER şi prin acesta cu STEFANESCU ALEXANDRU) spre a se vedea dacă nu există vre-o legătură cu cazul " PATRASCANU.

./.

- este necesară ancheterea lui LEVENTE, ţinând seama de faptul că atât în cazul lui cât şi în cazul " PATRASCANU ", există ca un factor comun agentura I.C.S.

Dat fiind importanţa cazului, fineţea problemelor ce se ridică în timpul anchetei, numărul mare de anchetaţi, pregătirea şi rezistenţa lor, credem că este necesară întocmirea unui grup de anchetă care să se ocupe exclusiv de acest caz, fără întferupere, până la terminarea lui.

După studierea amănunţită a materialului, după ce se vor scoate noi probe, amănunte etc. eventual prin alţi arestaţi ce nu au fost la noi credem ca membrii fostului grup de anchetă să asiste noul grup timp de câteva zile, până ce fiecare anchetat va fi cunoscut bine atât ca fapte cât şi ca fel de manifestare în timpul anchetei.

Aceasta întrucât s'a constatat că posibilităţile anchetaţilor, în ceiace priveşte derutarea anchetatorilor, sunt multiple şi variate.

STRICT-SECRET

X.X.X.

Sinteză asupra problemei P.

Pătrășcanu

2
371

20 Decembrie 1951

S I N T E Z A

Problema grupului PATRASCANU, a venit spre cercetare în fața Serviciului I din Direcția VIII-a, în luna Februarie 1951, constituindu-se următorul grup de anchetă:

A lucrat enormitate

- Tov.Maior DUMITRESCU NICOLAE, pentru învinuiții:

  1/. TOROSSIAN HERANT
  2/. GOLOPENTIA ANTON
  3/. RUMENIAN EMANOIL

nimic

- Tov.Căpitan MARINACHE DUMITRU, pentru învinuiții:

  1/. CONSTANTIN TITEL - PETRESCU
  2/. HARRY BRAUNER
  3/. IULIU MANIU

iar mai târziu:

  4/. TATARASCU GHEORGHE
  5/. ION STYRCEA - MOCSONY

nimic

- Tov.Lt.Major DRAICU TUDOR, pentru învinuitul:

  1/. ZILBER HERBERT

n-a făcut nimic, a lucrat enormitate

- Tov.Lt.Major ANGHEL MIRCEA, pentru învinuitele:

  1/. PATRASCANU ELENA
  2/. LENA CONSTANTE

- Tov.Lt.Major VANATORU VICTOR, pentru învinuiții:

  1/. KOFLER REMUS
  2/. SARBU VICTORIA

- Tov.Lt.Major SIEGLER SIMION - referent al problemei.

- Tov.Slt.CURTESCU ION, secretar al problemei.

- Tov.COMRING MARIA și STOIAN ELENA, dactilografe.-

Din acest grup de anchetă mai face parte în afara Serviciului nostru și

- Tov.Lt.Colonel SOLTUTIU ION, însărcinat cu anchetarea lui PATRASCANU LUCRETIU.-

./.

Inițial a mai făcut parte din grupul de anchetă și Tov.Maior S.ANTONIU, pentru cercetarea numitului STEFANESCU ALEXANDRU, care apoi a trecut în cercetarea Tov.Maior DUMITRESCU NICOLAE.-

Desfășurarea anchetei a adus unele modificări,- în afară de cea arătată mai sus - în repartiția anchetaților, cum și unele repartiții noi, după cum urmează:

- Tov.Maior DUMITRESCU NICOLAE, a mai primit în cercetare în legătură cu ancheta lui STEFANESCU ALEXANDRU, pe următorii:

1/. CALMANOVICI EMIL
2/. IONESCU ALEXANDRU
3/. MECCA VETURIA
4/. MIHNEA STROE
5/. STEFANESCU SILVIA
6/. MURESANU ALEXANDRU
7/. COSTEA ION
8/. FARCASU FLORICA

- Tov.Căpitan MARINACHE DUMITRU a mai cercetat pe următorii:

1/. DUTU GHEORGHE
2/. MORARU ALEXANDRU
3/. PORUMBOIU R.MIHAIL
4/. IONESCU ALEXANDRU
5/. SCHIPOR MIHAIL
6/. SACHE BOGOSSIAN
7/. TITA STETCU.-

In cadrul unor deplasări la Penitenciarele Galați, Sighet și Aiud, tov.MARINACHE DUMITRU a mai audiat pe următorii:

1/. MANIU IULIU
2/. VICTOR RADULESCU-POGONEANU
3/. CARANDINO NICOLAE
4/. ANTON CONSTANTIN
5/. MIHALACHE ION
6/. TEODORESCU SACHELARIE
7/. NITA ION

- Tov.Lt.Maj.STAICU TUDOR, a primit spre cercetare pe învinuitul BEREA NICOLAE (după restabilirea acestuia) cum și pe următorii:

1/. MADARJAC ALEXANDRU
2/. GHEORGHIU ION CLEANTE
3/. PARIZIANU VASILE
4/. DUMITRU CONSTANTIN
5/. SANDU STEFANIA
6/. FILIPOVICI GHEORGHE
7/. SAMUELLY ANY
8/. CONSTANTIN VLADIMIRESCU
9/. RADU LECCA

./.

32

lo/. MARGULIES SAMOIL
11/. GHEORGHIU ION
12/. NAUM ANA
13/. NAVODARU PETRE
14/. AVRAMESCU DAVID.

In cadrul unei misiuni la Penitenciarul Făgăraș, tov. STAICU TUDOR a mai audiat pe următorii:

1/. STANESCU ION
2/. STRATI STRATILESCU.

- Tov.Lt.Maj.ANGHEL MIRCEA, a mai primit spre cercetare în legătură cu ancheta LENEI CONSTANTE, pe numiții:

1/. OSIAS GROSS
2/. LAZAR D.LAZAR

- Tov.Lt.Maj.VANATORU VICTOR a mai cercetat pe următorii:

1/. PETREA NICOLAE
2/. CARP CONSTANTIN
3/. RUNCAN JULIETA
4/. RUNCAN EUGEN
5/. REDLINGHER OSCAR
6/. DURMA MIRCEA
7/. IVĂNA MEHEDINȚI
8/. ALEXANDRINI ALEXANDRU

Tov.Lt.Major SIEGLER SIMION, a cercetat deasemeni în cadrul unei deplasări la Penitenciarul Făgăraș, și Sanatoriul Tg.Ocna, pe următorii:

1/. TOBESCU CONSTANTIN
2/. WURMBRAND RICHARD
3/. STANESCU ION
4/. STRATI STRATILESCU
5/. MANOLESCU STEFAN
6/. DRANICEANU ION
7/. WIRTH FLAVIAN
8/. ILIESCU NICOLAE
9/. STELIAN ION.

Cu modificări esențiale intervenite în repartiția anchetaților în ultimul timp, cercetarea lui ZILBER HERBERT a trecut asupra tov.VANATORU VICTOR, aceea a LENEI CONSTANTE asupra tov.STAICU TUDOR și aceea a lui RUPENIAN EMANOIL, asupra tov.NICOLAU ION, delegat din partea Serviciului II, considerându-se aceste schimbări ca fiind utile în vederea unei bune desfășurări a anchetei.-

./.

6

CE AU STABILIT CERCETARILE:

Privitor la LUCRETIU PATRASCANU:

In declaraţiunile sale, PATRASCANU a recunoscut următoarele fapte:

- A încercat să scoată din biblioteca Palatului, volumele pe care i le dăduse cu dedicaţie fostului rege Mihai, folosind în acest scop serviciile lui RATIU ANTON.

- S'a întâlnit în casa lui STEFANESCU ALEXANDRU în Octombrie 1944, cu consulul Angliei LE ROUGETEL, fără a raporta Partidului.

- A primit dela XENOPOL RADU o sută milioane lei, cu care a trimis un grup de 30 de oameni la Arad, în vederea campaniei electorale din 1946, fapt pe care nu l-a anunţat Partidului.

- A primit tot în 1946, şi tot prin XENOPOL RADU, o ofertă din partea lui MANIU, care îi propunea să sprijine pe prietenii naţionalişti ai lui PATRASCANU, care candidau în alegeri şi nici acest fapt nu l-a anunţat Partidului.

- L-a rugat pe RADU XENOPOL să intervie pe lângă CARANDINO NICOLAE, fruntaş naţional ţărănist, care conducea ziarul "Dreptatea", oficiosul P.N.T., să nu mai publice articole în care să fie lăudată cuvântarea sa dela Cluj.

- A primit prin VISOIANU o propunere din partea lui SCHUYLER - înainte de plecarea sa la Paris - de a pleca în Statele Unite "în orice condiţiuni", propunere pe care a ascuns-o Partidului, făcându-se astfel părtaş la fuga clandestină a lui VISOIANU din ţară.

- S'a întâlnit în timpul crizei constituţionale din 1945, în două rânduri, cu VICTOR RADULESCU-POGONEANU şi cu NICULESCU BUZESTI, cărora le-a sugerat să ceară regelui ca el - PATRASCANU - să fie însărcinat cu tranşarea crizei, prin numirea sa ca preşedinte al Consiliului de Miniştrii. Nici această sugestie nu a comunicat-o Partidului.-

- A aflat prin BETEA despre intenţia lui MANUILA de a fugi din ţară, ascunzând aceasta şi Partidului şi faţă de autorităţi şi făcându-se astfel complice la fuga din ţară a lui MANUILA.

./.

- Intr'o discuţie cu FRANASOVICI la Paris în timpul Conferinţei de Pace,acesta i-a făcut aluzie la existenţa unei fracţiuni în Partid,în sensul că el ar putea face o ruptură în Partid,servind astfel interesele reacţiunii din interiorul şi din afara ţării şi nu a comunicat nici aceasta Partidului.-

- Prin atitudinile şi manifestările sale naţionaliste, a urmărit să-şi câştige o largă popularitate,spre a-şi întări situaţia în partid.-

- In problema prelungirii legii pentru sancţionarea criminalilor de război,a avut o atitudine antipartinică, întrucât a pus pe primul plan convingerea sa personală că România s'a achitat de obligaţiile Armistiţiului prin cele 18oo de condamnări de criminali de război,peste voinţa conducerii Partidului.-

- A primit propuneri de fugă din ţară: din partea lui BETEA căruia i-a dat chiar un răspuns afirmativ; alte propuneri de fugă a mai primit din partea lui TOROSSIAN,LUCIA FLICHER,PEPI LEIBOVICI şi alţii; toate aceste propuneri le-a ascuns Partidului.

- A primit din partea lui XENOPOL RADU un plic ce conţinea 3o.ooo dolari,spre a fi transmişi în străinătate şi deşi nu i-a făcut acest serviciu,nu l-a denunţat însă pe XENOPOL autorităţilor în drept.-

- A ascuns o parte a cuvântării sale dela Cluj,Comitetului Central,pentrucă se temea că nu va obţine autorizarea Partidului pentru această parte care se referea la problema Ardealului de Nord.-

- Devierile şi manifestările sale naţionaliste,l-au situat pe o poziţie trădătoare,adâncind conflictul între maghiari şi români prin cuvântările sale dela Cluj din Iunie 1945 şi Iulie 1946.-

- A folosit pentru discursul său dela Cluj materialul procurat de elemente nepartinice ca: BETEA şi GOLOPENTIA şi nu a apelat în acest scop la tovarăşii membrii de partid.-

- A avut manifestări antipartinice faţă de unele persoane dintre care unii chiar nemembrii de partid,calomniind pe noii conducători ai partidului,urmărind prin aceasta să

./.

diminueze autoritatea şi prestigiul conducerii Partidului.

- A cunoscut faptul că LENA CONSTANTE, prietenă intimă a soţilor PATRASCANU, avea legături cu NICOL GROSS agent al serviciului de spionaj englez şi nu i-a atras atenţia acesteia asupra pericolului ce-l reprezintă astfel de legături, ascunzând aceasta şi faţă de Partid.-

- Nu a dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii, în ce priveşte diferitele legiuiri ale regimului, cum erau: legea speculei şi a sabotajului, legea criminalilor de răsboi, legile anti-rasiale, care nu au fost aduse la îndeplinire şi aplicate conform literii lor, şi în general în întreaga sa activitate pe care a desfăşurat-o la Ministerul Justiţiei.-

- A utilizat în diferite sarcini politice şi chiar de partid, diverşi prieteni personali, fără a apela la Partid pentru a căpăta oameni căliţi în luptă şi devotaţi Partidului.

- A ascuns Partidului întrevederile cu ROBERTS şi MADISON din anul 1946, atât dela locuinţa LENEI CONSTANTE cât şi pe acela dela Paris.-

- A schimbat prin LENA CONSTANTE şi HUPENIAN, diferite sume de bani (valute) la bursa neagră şi a făcut acelaş lucru la Paris, prin TORCOSSIAN.-

- Fără a avea asentimentul Partidului, l-a căutat pe VISOIANU, după fuga acestuia din ţară, - pe când se afla la Paris - spre a-i propune să se reîntoarcă în ţară.-

Faptele contestate de PATRASCANU în declaraţiile sale, sunt următoarele:

- PATRASCANU nu recunoaşte că l-ar fi învăţat pe fostul rege să refuze prelungirea legii criminalilor de război (aşa cum arată în declaraţiile lor ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE despre care PATRASCANU afirmă că mint în această problemă).-

- Nu a discutat nici cu STEFANESCU ALEXANDRU şi nici cu vre-o altă persoană despre formarea unui partid naţionalist.-

- Nu a mai primit alte propuneri de fugă din ţară din partea americanilor în afară de acela primită în 1945, prin VISOIANU (el neagă în genere că ar fi avut vre-o legătură

cu americanii).-

- Nu a discutat nici un moment despre existența unui grup naționalist cu FRANASOVICI în timpul Conferinței de Pace din 1946 dela Paris, ci acesta a făcut numai o simplă aluzie la existența unui grup naționalist în partid pe care PĂTRASCANU a respins-o.-

- Cu excepția a 2-3 întâlniri cu AUSCHNIT, nu recunoaște să fi avut niciodată și sub nici o formă relații cu acesta.-

- Nu recunoaște să-l fi întâlnit pe STEFANESCU ALEX. de două ori în cursul anului 1942 și odată în subsolul B.N.R. după 23 August 1944, susținând că afirmațiile lui STEFANESCU în acest sens sunt în întregime neadevărate și inventate.-

- Contestă că ar fi desfășurat vre-o activitate antisovietică.-

- Că ar fi urmărit prin acțiunile sale, consolidarea politicii anglo-americane în țara noastră.-

- Că s'ar fi opus ca criminalii de războí să-și ia pedeapsa legală.-

- Că l-ar fi întâlnit vre-odată pe MIRCEA DURMA în locuința lui TOROSSIAN, în afară de ocaziile când l-a văzut la Consiliul de Miniștrii sau la diverse recepții, deasemeni că ar fi discutat vre-odată cu DURMA înaintea plecării acestuia la Moscova în Aprilie 1945.-

- Nu recunoaște că l-ar fi cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU prin CALMANOVICI, pe care cu ocazia confruntării dintre ei, declară că nici nu-l cunoaște.-

- Că ar fi fost în cursul anului 1942 în București și deci că ar fi luat contact în acest timp cu cineva.-

- Că EMIL CALMANOVICI l-ar fi însoțit pe STEFANESCU ALEXANDRU în vre-o vizită la locuința sa.-

- Că i-ar fi predat lui GUTA STEINBERG un mesaj într'un sul de hârtie spre a-i fi predat lui AUSCHNIT înaintea plecării acestuia din urmă la Cairo.-

Cu ocazia confruntărilor care au avut loc între PATRASCANU de o parte și HARI BRAUNER, LENVEANU SHASCIL, GUTA

./.

STEINBERG,MIRCEA DURMA şi EMIL CALMANOVICI de altă parte, PATRASCANU a perseverat în a contesta unele fapte pe care le redăm din nou,pentru a accentua poziţia în anchetă a lui PATRASCANU:

Astfel PATRASCANU:

- Nu recunoaşte - ca fiind inventat în întregime - că s'ar fi întâlnit cu MIRCEA DURMA în Aprilie 1945,în casa lui TOROSSIAN,deşi acest lucru este confirmat prin declaraţiile lui TOROSSIAN,ZILBER,ELENA PATRASCANU şi MIRCEA DURMA, care au fost şi ei de faţă.-

- Nu recunoaşte - deşi HARI BRAUNER o afirmă categoric - că COSTANDACHE a luat masa la el acasă.-

- Nu recunoaşte că în casa sa ar fi fost o atmosferă burgheză de bârfeală şi de cafenea aşa cum relatează HARI BRAUNER,deşi el însuşi în multe declaraţii ale sale a afirmat acelaş lucru fără a întrebuinţa însă aceleaşi calificări şi deşi această atmosferă este arătată şi în numeroasele declaraţii ale altor reţinuţi în această problemă şi în special în declaraţiile lui ZILBER.-

- Nu recunoaşte a fi făcut aprecieri defavorabile Uniunii Sovietice sau conducătorilor ei pe care le declară în întregime inventate.- Tot astfel,- cu toate probele contrarii existente - arată la confruntarea cu BRAUNER,că poziţia sa antisovietică şi antipartinică sunt în întregime inventate iar adevărul se află la polul opus celor afirmate de HARI BRAUNER.-

- Nu recunoaşte că în faţa sa BELU ZILBER a adus cele mai murdare calomnii la adresa conducătorilor U.R.S.S., la adresa regimului sovietic şi a conducătorilor P.C.R.,deşi BELU ZILBER arată contrariul într'o serie întreagă de declaraţii,după cum vom arăta în cuprinsul referatului.-

- Nu recunoaşte visita din 1942 la GUTA STEINBERG pretinzând că avea atunci domiciliul obligatoriu (deşi şi în 1943 a avut domiciliul obligator şi totuşi s'a putut deplasa la Bucureşti); nu recunoaşte a doua visită făcută la biroul lui GUTA STEINBERG dela Intreprinderile Titan-Nadrag-Calan şi recunoaşte o singură întâlnire din cele 3 sau 4 despre care GUTA STEINBERG afirmă că a avut loc în casa sa.-

./.

- Nu recunoaşte a fi contestat în faţa lui LEOVEANU că este comunist şi că ar fi afirmat faţă de LEOVEANU că se va adresa justiţiei pentru atmosfera ce i s'a creiat de Partid, din cauza căreia nu mai are linişte.-

- Insfârşit, tot cu ocazia confruntărilor, stăruie în afirmaţia sa că nu l-a cunoscut niciodată pe CALMANOVICI sau că acesta l-ar fi condus vre-odată pe STEFANESCU ALEXANDRU la locuinţa sa din str.Vasile Lascăr.-

Pentru a susţine aceste afirmaţii atât de contradictorii şi a reveni chiar asupra unora din recunoaşterile sale, PATRASCANU a adoptat o comportare în anchetă, care este ilustrată în diferite situaţii în anexele A.B.C.şi D.ale prezentului referat. In aceste anexe sunt analizate şi o serie de argumentări false, afirmaţii de rea credinţă şi contradictorii şi fapte injust contestate, comportare în urma căreia PATRASCANU s'a situat în foarte multe cazuri pe o poziţie de negare chiar şi în contra celor mai evidente probe.-

Pentru a se elucida unele din problemele ridicate prin cercetarea lui PATRASCANU, ţinând seama în special de poziţia nesinceră adoptată de acesta în anchetă, au fost interogate o serie de elemente dintre care unele se aflau condamnate, altele în curs de cercetare în alte probleme, o a treia categorie: din persoane care au fost reţinute pe baza declaraţiilor obţinute şi în urma investigaţiilor făcute prin direcţiunile respective. O a patra categorie de persoane o constitue cele care au fost cercetate în stare de libertate.-

Seriate pe probleme, au fost cercetaţi în legătură cu activitatea lui PATRASCANU, următorii:

1.- O serie de martori care făcând parte din vechea jandarmerie, au avut în supravegherea lor pe PATRASCANU în timpul domiciliului său obligator şi anume: ANTON CONSTANTIN, TOBESCU CONSTANTIN, MADARJAC ALEXANDRU, TEODORESCU SACHELARIE, IONESCU ALEXANDRU, SCHIPOR MIHAIL, DUTU GHEORGHE, DUTA MAXIMILIAN. MORARU ALEXANDRU şi NITA MARIN.-

2.- O serie de martori - foste organe ale siguranţei, care l-au avut deasemeni pe PATRASCANU în supravegherea lor între anii 1939-1944 şi anume: LEOVEANU EMANOIL (legat de acesta col. STOICA STEFAN), STANESCU P.ION, STRATI STRATILESCU, MANOLESCU STEFAN, ION DRANICEANU, WIRTH FLAVIAN, ILIESCU NICOLAE, PORUMBOIU

R.MIHAIL şi STELIAN ION.-

3.- Diverşi alţi martori care sub o formă sau alta au avut contingenţă cu activitatea desfăşurată de PATRASCANU, sau puteau da unele relaţii în legătură cu cei implicaţi în acest lot şi anume: XENOPOL RADU, PETRESCU NICOLAE, MIHALACHE ION, CARANDINO NICOLAE, VICTOR RADULESCU POGONEANU, CONSTANTIN PAVEL, STARCEA ION MOCSONY, SILVIU CRACIUNAS, GHEORGHIU IAN CLEANTE, RICHARD WURMBRAND, GARDONI STEFAN, DUMA MIRCEA, IVANA MEHEDINTI, ALEXANDRINI ALEXANDRU şi FLORICA FARCASU.-

4.- După reţinerea inginerului EMIL CALMANOVICI, au mai fost cercetaţi asupra legăturilor dintre CALMANOVICI, PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU, următorii: STEFANESCU SILVIA, IONESCU ALEXANDRU, MURESAN ALEXANDRU, MECCA VETURIA, MIHNEA GHEROE şi COSTEA ION.-

<u>CE FAPTE POT FI CONSIDERATE CA DOVEDITE PE BAZA DEPOZITIILOR ACESTOR MARTORI</u>:

Din declaraţiile luate până în prezent, rezultă următoarele fapte:

- Că PATRASCANU a întreţinut legături cu fostul subsecretar de Stat la Interne sub ANTONESCU, general PIKI VASILIU, pe care PATRASCANU îl vizita în cabinetul său dela Inspectoratul Jandarmeriei, unde a fost zărit de către fostul general TOBESCU de două ori, în cursul anului 1942 (declaraţie TOBESCU din 3o August 1951 care concordă în privinţa anului cu cele arătate de GUTA STEINBERG cu ocazia confruntării cu PATRASCANU).-

- Că PIKI VASILIU - pentru motive ce urmează a fi stabilite - nu dorea ca PATRASCANU să fie urmărit şi în special arestat. Deasemeni că PATRASCANU a obţinut în mod cert o aprobare de a se deplasa la Bucureşti în 1942, pe care a folosit-o (căci altfel nu ar fi fost zărit de TOBESCU în 1942, în cabinetul lui PIKI VASILIU).

- Că şeful de post din Poiana Ţapului ALEXANDRU BORARU era în foarte bune raporturi cu PATRASCANU, de unde se poate deduce că PATRASCANU avea posibilitatea să se deplaseze oricând cu uşurinţă la Bucureşti, chiar fără a avea aprobare (decl. SCHIPOR MIHAIL din 26 Noembrie 1951).-

- Că este posibil ca între PATRASCANU şi PIKI VASILIU

să fi existat raporturi chiar de ordin informativ,deoarece VASILIU i-a dat lui PATRASCANU o serie de aprobări de deplasare înainte de 23 August 1944,cu condiţia ca acesta să-l visiteze din când în când,ceeace PATRASCANU a şi făcut în vre-o două rânduri,după care a încetat vizitele sale (decl. STANESCU P.ION din 29 August 1951).-

- Că eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu, s'a făcut în urma dorinţei lui PIKI VASILIU ca PATRASCANU să fie scos din lagăr - fapt comunicat de colonelul [illegible] lui DRANICEANU DUMITRU care a făcut şi el parte din comisia de triere ce a funcţionat la lagărul Tg.Jiu (decl.DRANICEANU din 29 August 1951).-

- Că PATRASCANU s'a plâns şi lui XENOPOL RADU că nu se prea înţelege cu tovarăşii dela Partid (decl.XENOPOL din 16 Octombrie 1951).-

- Că MANIU şi BRATIANU în conversaţiile avute cu XENOPOL,îl considerau pe PATRASCANU ca pe "un bun naţionalist" (decl.XENOPOL din 26 Aprilie 1951).-

- Că PAVEL CONSTANTIN i-a dat lui SILVIU CRACIUNAS la cererea lui BETEA NICOLAE unele publicaţii ale Institutului Central de Statistică,spre a fi folosite de BETEA în regiunea de graniţă,pentru a putea trece mai departe prin câştigarea bunăvoinţei serviciilor informative străine; că punctul de vedere al lui PATRASCANU este însuşit de PAVEL,BETEA şi alţii (decl.PAVEL CONSTANTIN din 3 Iulie 1951).-

- Că BETEA NICOLAE - deşi n'a discutat cu PATRASCANU această problemă - avea mai mult un rol de informare,să cunoască poziţia politică a grupurilor liberal,naţional ţărănesc şi social democrat din străinătate. BETEA aprecia că este bine să fie şi cineva din partea lui PATRASCANU acolo (decl.PAVEL CONSTANTIN din 26.9.1951).-

- Că dr.SABIN MANUILA i-a comunicat lui SILVIU CRACIUNAS că se afla în legături politice cu PATRASCANU prin mijlocirea lui BETEA şi că l-ar fi pus în legătură pe BETEA cu ROY MELBOURNE,consilier la Legaţia Americană din Bucureşti, mijlocind astfel un fir de legătură între PATRASCANU şi americani; că PAVEL i-ar fi vorbit tot lui CRACIUNAS de un grup de comunişti din care fac parte el şi alţi comunişti grupaţi în

jurul lui PATRASCANU şi în jurul ideii unui comunism naţional, rupt de Uniunea Sovietică şi de Partidul bolşevic al U.R.S.S. (decl.SILVIU CRACIUNAS din 2o Iunie 1951).-

- Că înainte cu câteva zile de fuga lui AUSCHNIT la Cairo,pela mijlocul lunei Iunie 1944,CLEANTE GHEORGHIU a primit dela AUSCHNIT dispoziţia să-l ia pe PATRASCANU cu o maşină dela km.21 pe Şos.Bucureşti-Ploeşti şi să-l aducă la Bucureşti (decl.CLEANTE GHEORGHIU din 24 Aprilie 1951).-

- Că în aceiaş perioadă când PATRASCANU avea întrevederea cu LE ROUGETEL la ALEXANDRU STEFANESCU,AUSCHNIT a avut şi el mai multe întrevederi cu LE ROUGETEL,cu ALEXANDRU STEFANESCU şi cu diverşi americani ca: MARJORIBANKS,SAM BRESNER, L.O'BRIAN,etc.(decl.CLEANTE GHEORGHIU din 1o.X.1951).-

- Că LUCREŢIU PATRASCANU a fost în permanentă opoziţie cu diferitele comitete centrale care s'au perindat în cursul anilor şi chiar în perioada când dânsul făcea parte din Comitetul Central (decl.R.BURGHARD din 3o.VIII.1951).-

- Că cu o zi mai înainte de discursul faimos al lui PATRASCANU dela Cluj,NAVODARU l-a întâlnit pe PATRASCANU împreună cu ZILBER şi acesta din urmă i-a spus lui NAVODARU că a lucrat câteva zile cu PATRASCANU la un discurs pe care acesta urma să-l ţie la Cluj în ziua următoare şi care va face senzaţie (decl.NAVODARU din 2 Iulie 1951).-

- Că la întrevederea cu DURMA care a avut loc la TORGSIAN în Aprilie 1945,PATRASCANU a ţinut să-l avertiseze pe DURMA să nu angajeze întreg disponibilul exportabil faţă de Uniunea Sovietică,fiindcă o înglobare economică ar atrage şi una politică (decl.DURMA din 12 Iulie 1951 pag.45 dosar DURMA).

- Că din iarna anului 1945,DURMA a reuşit să-şi creeze legături cu P.C.R-ul apropiindu-se de PATRASCANU prin BELU ZILBER cu care era bun prieten şi că însăşi numirea lui DURMA în comisia care a plecat la Moscova se datorează intervenţiei lui PATRASCANU. Deasemeni că DURMA îl vizita des pe PATRASCANU la Minister şi de câteva ori l-a visitat şi PATRASCANU pe DURMA la Ministerul de Finanţe (decl.ALEXANDRINI din 13 Iulie 1951).-

Declaraţiile martorilor audiaţi contrazic în unele locuri faptele astfel cum au fost arătate de PATRASCANU sau de alţi învinuiţi.Astfel:

- RADU XENOPOL în declarația sa din 26 Aprilie 1951, arată că nu i-a transmis lui PATRASCANU din partea nimănui vre-o ofertă înaintea alegerilor din 1946 și că nu a avut niciodată o discuție cu PATRASCANU în legătură cu poziția naționalistă a acestuia. Că n'a transmis niciodată vre-o instrucțiune a P.N.T.către ziarul "Dreptatea",nici cu ocazia discursului dela Cluj,nici cu ocazia alegerilor din 1946.-

- IVANA SEMENDINTI,fosta soție a lui DURMA,interogată spre a se stabili dacă PATRASCANU s'a întâlnit cu DURMA în locuința lor,declară că nu-și amintește ca DURMA să-i fi vorbit despre o întrevedere avută în preajma plecării sale la Moscova cu caracter mai restrâns și amical cu vre'una din persoanele ce făceau parte din guvern. Deasemeni că nici un membru al guvernului din acel timp nu i-a vizitat acasă.-

Depozițiile martorilor audiați presintă și unele contradicții,ce urmează a fi clarificate. Astfel:

- TORESCU CONSTANTIN,arată în declarația sa din 30 August 1951,că PIKI VASILIU i-a spus că PATRASCANU este acela care a venit la el spre a-i face propunerea să comunice lui ION ANTONESCU că este gata să meargă la Moscova.Pe când PATRASCANU în declarația din 30 Mai 1951,arată că PIKI VASILIU este acela care l-a întrebat dacă conducerea partidului ar fi dispusă să trimeată o delegație pentru discuții preliminare la Moscova,pentru încheierea armistițiului.-

- RADU XENOPOL afirmă în declarația sa din 5 Mai 1951, că a încercat să transmită lui PATRASCANU la Paris,20.000 franci elvețieni pentru un anume LITMAN și că a primit acest plic înapoi după câteva zile dela predarea plicului,fiind convins că PATRASCANU a deschis plicul înainte de plecarea sa din București; pe când PATRASCANU în declarația sa din 17 Aprilie 1951 pagina 36,afirmă că XENOPOL i-a transmis într'un plic 30.000 dolari pentru un anume RULSTA și că a deschis plicul pe drum,restituindu-l lui XENOPOL după înapoierea sa în țară.-

- In declarația sa din 19 Oct.1951,NICOLAE PENESCU declară: că s'a întâlnit cu PATRASCANU înainte de formarea celui de al doilea guvern SANATESCU în locuința acestuia din str. Vasile Lascăr,pe când PATRASCANU în declarația sa din 9 Nov. 1951,afirmă că PENESCU nu a fost niciodată la el acasă.-

- ION MIHALACHE arată în declarația sa din 26 Sept.a.c., că a avut cu PATRASCANU două întâlniri în toamna și iarna anului 1944, pe când PATRASCANU în declarația sa din 9 Noembrie 1951 nu recunoaște decât prima din aceste întâlniri și refuză să recunoască pe cea de a doua (probabil pentrucă la această din urmă întâlnire nu a avut asentimentul Partidului).-

- VICTOR RADULESCU POGONEANU, afirmă în declarația sa din 22 Aprilie a.c., că a avut cu PATRASCANU două întrevederi, pe când LENA CONSTANTE în declarația ei din 5 Oct.1951, arată că ar mai fi existat încă o întrevedere între aceștia la locuința părinților ei din str.Sihleanu.-

- Tot POGONEANU în declarația sa din 22 Aprilie 1951, arată că el i-a sugerat lui PATRASCANU ideia de a fi numit PATRASCANU ca președinte al Consiliului, pe când acesta din urmă în declarația din 9 Aprilie arată că el i-a spus lui POGONEANU că dacă ar fi însărcinat cu președinția provizorie a Consiliului, s'ar putea resolva criza constituțională.-

---

Privitor la ZILBER HERBERT BELU:

Pot fi considerate ca dovedite până acum, în urma cercetării lui ZILBER și pe baza recunoașterilor sale, următoarele fapte:

- Că scopul intervenției sale pentru a fi numit la Bruxelles și Washington era să evadeze din țară, din dușmănie față de regimul nostru și de U.R.S.S.

- Despre atitudinea și activitatea sa antipartinică și antisovietică, ZILBER a vorbit în declarațiile sale din 18 August, 22 August și 1 Septembrie, arătând că:

A criticat clauzele și modul de aplicare al convenției de armistițiu, îngreunând activitatea Partidului în campania pentru executarea armistițiului.-

A criticat activitatea tov.GHEORGHIU DEJ la Ministerul Economiei Naționale și modul de reorganizare al Ministerului.

A criticat stările de lucruri din Uniunea Sovietică și comportarea Uniunii Sovietice față de Germania învinsă.

A bârfit și calomniat atât pe conducătorii Uniunii Sovietice cât și pe ai noștrii.-

336 D

A criticat aproape toate măsurile luate de guvernul şi regimul actual şi activitatea sovromurilor.-

In Noembrie 1945, l-a convins pe preşedintele delegaţiei cehoslovace AUGENTALLER, să aprobe o propunere formulată de el cu scopul de a împiedica ca întregul comerţ exterior al ţărilor de democraţie populară să fie absorbit de U.R.S.S.

A discutat cu MAX AUSCHNITT concesionarea electrificării ţării noastre către americani şi cu MADISON cumpărarea pe credit a stocurilor americane de răsboi.

- A iniţiat şi participat la întâlnirea dintre PATRASCANU şi DURMA, pentru a-l convinge pe acesta din urmă să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil faţă de U.R.S.S.(în calitatea sa de preşedinte al delegaţiei economice care pleca la Moscova).

- I-a sugerat lui VICTOR RADULESCU POGONEANU, cu ocazia unei întrevederi, ideia de a cere expulzarea tov. ANEI PAUKER şi a tov. VASILE LUGA, pe motiv că aceştia ar fi cetăţeni sovietici.-

- Intr'o discuţie cu BERRIDGE reprezentantul Americei, i-a spus acestuia că guvernul GROZA nu are sprijinul majorităţii populaţiei.-

- Deşi a cunoscut poziţia duşmănoasă a lui PATRASCANU, în cursul anilor 1945-1946, faptul că acesta intenţiona să puie basele unui partid de tip laburist după plecarea Armatei Roşii din ţară, că întreţinea legături cu Palatul, că era antisovietic şi anti-comunist, nu a anunţat aceste fapte Partidului.-

- Deşi ştia că SABIN MANUILA este agent american, nu a comunicat faptul Partidului spre a se putea lua măsuri din vreme.-

- A avut iniţiativa întâlnirii lui PATRASCANU cu americanii MADISON şi ROBERTS, cu scopul ca PATRASCANU să-i asigure pe aceştia de sprijinul său şi să le arate că este de altă părere decât ceilalţi membrii ai Biroului Politic al Comitetului Central, în privinţa relaţiilor dintre R.P.R. şi americani.-

- In declaraţia sa din 28 Aprilie 1951, ZILBER recunoaşte deasemeni o serie de afaceri, trafic de influenţă, etc. cu TOROSSIAN, M.SEBASTIAN şi alţii.-

- A avut legături cu o serie întreagă de străini ca: ROBERTS, MADISON, HALL, HAUGHTLING, RURAK, SYERS etc. din serviciile engleze și americane de informații, punându-se însă în adăpostul misiunei informative pe care o avea din partea serviciului sovietic de informații și pentru care păstra legătura cu tov.-ii MIHAI și PETEA.

- Și-a însușit 180.000 lei din banii Partidului, în urma unui voiaj la Viena, sumă pe care pretinde însă că a achitat-o ulterior în cursul anilor 1928-1930 și 1933-1934.-

ZILBER a contestat însă cu încăpățânare în timpul cercetării sale, tocmai învinuirile care constituesc obiectivul esențial al anchetei în ce-l privește pe ZILBER și anume că ar fi fost agent de siguranță și spion în serviciul unei puteri străine.-

Pentru a se menține în această poziție de negare, - deși din materialul existent ca și din acela care a început a se contura apare aproape cu evidență că ZILBER a fost și agent de siguranță și spion, - numitul a adoptat o atitudine și comportare care a constituit una din cele mai grele probleme ridicate de ancheta noastră, ducând în cele din urmă la necesitatea înlocuirii tov. STAICU TUDOR cu tov. VARTOSU VICTOR.-

Intr'adevăr, continuarea anchetării lui ZILBER de către tov. STAICU, - ajunsă la un punct mort și la un maxim de încordare a relațiunilor dintre anchetat și anchetator, ar fi însemnat zădărnicirea scopului propus și paralizarea în aceiaș măsură a restului anchetei.-

O serie de probleme au fost prezentate de ZILBER cu intenția evidentă de a deruta ancheta, fără nici un fel de precizări ca în exemplele spicuite din declarațiile lui ZILBER (vezi anexa F.).

In privința comportării lui ZILBER în anchetă, este interesantă, declarația sa din 28 Iunie 1951, în care - în legătură cu voiajul întreprins la Viena în 1927 când a avut o misiune din partea Partidului - ZILBER declară:

"In ipoteza că totuși - prin imposibil - aşi fi căzut, nu-mi păsa, nu-mi era teamă de închisoare".

./.

Deşi această afirmaţie se referă la un fapt petrecut cu atâţia ani în urmă, ZILBER a rămas acelaş, căci după trecerea a trei ani dela reţinerea sa, resistenţa lui morală a rămas neştirbită de parcă s'ar afla la începutul anchetei.- Aceasta explică atitudinea manifestată de ZILBER cu ocazia cercetării şi pe care am căutat s'o exemplificăm în partea a doua a anexei F.

Această comportare în anchetă arată că ZILBER urmează a fi anchetat numai pe bază de chestionare minuţios studiate care să prevadă răspunsurile pe care ZILBER - pe baza experienţei pe care o avem - este probabil că le va da şi având pregătită replica promptă a anchetatorului. Deasemeni numai fiind încolţit de probe, ZILBER va fi determinat să recunoască activitatea sa duşmănoasă şi mai ales învinuirile că a fost spion şi agent de siguranţă.-

De aceea ZILBER nu trebue să fie lăsat să intre într'o serie de amănunte care urmăresc să abată atenţia anchetatorului dela adevăratul obiectiv urmărit.-Tot astfel, asupra majorităţii problemelor ridicate de anchetă, ZILBER şi-a întocmit nişte şabloane de răspuns - ca un fel de placă imprimată, ceeace presintă pentru el avantajul de a-i evita orice surpriză în sensul de a nu strecura fără voia sa câte un fapt nou atunci când este întrebat asupra unei anumite probleme.-

O altă metodă de desorientare a anchetei care a fost des întrebuinţată de ZILBER în cursul cercetării, a fost aceea de a da anumite declaraţii, asupra cărora - atunci când s'a trecut la adâncirea lor - ZILBER a revenit, invocând pretextele cele mai felurite.-

Astfel atunci, când într'o declaraţie a sa din 14 Nov. 1950, ZILBER a fost întrebat ce anume fapte au fost deformate sau falsificate de el în rapoartele înaintate tov. PETRA, asupra convorbirilor sale cu HALL şi MADISON, ZILBER a revenit complect asupra mărturisirilor făcute mai înainte, arătând că nu a falsificat nici un raport.-

In acelaş mod, ZILBER a revenit asupra declaraţiei sale prin care a recunoscut că a aranjat întrevederea PATRASCANU-MADISON, cu scopul de a-i face lui PATRASCANU legătura cu Washington-ul împotriva Partidului, arătând apoi că a făcut această declaraţie "din spirit de auto-biciuire".-

Exemplele de acest fel când ZILBER nu a ezitat să retractese o declarație care nu-i convenea, invocând cele mai fantesiste motive, sunt numeroase.

In unele situații, ZILBER încearcă să minimalizeze unele acțiuni ale sale, spre a-și creia în modul acesta o apărare: Astfel, fiind întrebat dece nu a raportat partidului întrevederea lui PATRASCANU cu MADISON, ZILBER răspunde că îl considera pe MADISON lipsit de importanță; această afirmație este desmințită într'o altă declarație a lui ZILBER, unde acesta arată că convenise cu PATRASCANU să ție secretă această întrevedere cum și de o altă serie de fapte arătate tot de ZILBER despre MADISON în declarațiile sale din 13 și 18 Oct. 1951, din care se vede că MADISON era în realitate și se comporta ca un spion (de exemplu MADISON i-a propus și i-a dat lui ZILBER, două liste de informatori, ceeace nu putea face dacă n'ar fi fost spion).-

Câteva exemple extrase din declarațiile lui ZILBER în cursul cercetării noastre, vor învedera cât de necesar este pentru continuarea anchetării lui ZILBER, să adâncim în mod serios atât materialul vechei anchete cât și declarațiile ce i se vor lua în continuare, spre a nu-i mai permite lui ZILBER să presinte lucrurile în mod superficial și confuz ceeace a determinat până acum, stagnarea anchetei.-(vezi anexa F. partea III-a).

Aceste exemple nu epuizează toate problemele rămase nelămurite de către ZILBER, dar ele arată clar că cercetarea lui ZILBER nu mai poate fi liberă în sensul ca ZILBER să fie lăsat să dea singur o declarație asupra unei anumite probleme, fără a fi supravegheat continuu de către anchetator și dirijat oridecâteori, - spre a "face impresie" sau a deruta ancheta, ZILBER scornește câte o versiune din imaginație sau străină de subiectul discutat.-

Metoda de anchetă adoptată dela schimbarea tov. anchetator în scopul arătat mai sus, este aceea a unei colaborări strânse a anchetatorului cu tov. Șef de Serviciu și cu tov. Referent, pentru întocmirea unor chestionare amănunțite care să nu lase nelămurită nici una din problemele prezentate în mod intenționat confuz de către ZILBER și să nu se treacă la un alt aspect al activității sale, înainte de a se fi lămurit definitiv problema în discuție.- In acest sens vezi anexa G. conținând modelul de chestionar întocmit după metoda arătată, privitor la declarație ZILBER din 5 Nov. 1951 și anexa H. cuprinzând textul aces-

tei declarații.-

Resultatele întrebuințării acestei metode nu pot fi încă văzute din cauza puținului timp de când ea a fost pusă în practică, cum și din cauza îmbolnăvirii tov. VANATORU VICTOR, fapt ce a provocat suspendarea anchetei lui ZILBER tocmai în momentul când noul sistem de anchetă părea că începe să dea roade.- Astfel:

In declarația din 17 Noembrie 1951, după ce ZILBER fiind întrebat dacă MADISON știa că ZILBER era în legătură cu serviciul nostru de contra-informații, răspunde că MADISON nu a cunoscut aceste legături dela el, fiind apoi încercuit de către anchetator prin câteva întrebări logice, declară următoarele:

> "Recunosc că faptul de a fi cerut lista de informatori din M.St.M. îl putea face (pe MADISON) să creadă că am o legătură cu vre'un serviciu de contra-informații și că am comunicat cuiva responsabil cele aflate dela dânsul. Este deci clar că n'am înșelat în răspunsul de mai sus. MADISON trebuia să-și închipuie că am o legătură cu un serviciu de contra-informații. Din felul cum s'au petrecut faptele, nu-și putea închipui altceva".-

Pentru lămurirea unora dintre problemele ridicate prin cercetarea lui ZILBER și îndeosebi pentru a stabili că ZILBER a fost agent de siguranță și spion, au fost audiați o serie de martori și acuze:

1/. <u>GHEORGHIU ION</u>, fost impiegat la Secretariatul Corpului Detectivilor în anul 1933-1934;

2/. <u>FILIPOVICI GHEORGHE</u>, care a făcut parte din Brigada Mobilă condusă în 1930 de inspectorul STRATILESCU iar mai apoi din aceea condusă de VINTILA IONESCU.-

3/. <u>PARIZIANU VASILE</u>, fost inspector de poliție.

4/. <u>STELIAN ION</u>, fost chestor de poliție.-

5/. <u>RADU LECCA</u>, fost timp de câteva luni subdirector al Siguranței în anul 1940.-

6/. <u>DUMITRU CONSTANTIN</u>, fost magistrat însărcinat cu instruirea cazului ARADI în Octombrie 1930.-

7/. <u>MARGULIES SAMUIL</u>, informator al Siguranței.-

./.

8/. VLADIMIRESCU CONSTANTIN,fiul fostului inspector de siguranţă DUMITRU VLADIMIRESCU.-

9/. SAMUELLY ANY, condamnată în lotul C.MUGUR.

1o/. SANDU STEFANIA,cumnata lui BELU ZILBER,interogată în stare de libertate.-

11/. DAN PASCU,fost general maior magistrat,condamnat.-

12/. ROMULUS HOFINEANU,fost colonel magistrat,condamnat ca criminal de război.

13/. NAUM ANA,fosta soţie a lui ZILBER,reţinută şi pusă în libertate după terminarea cercetărilor.-

14/. NAVODARU PETRE,cercetat în stare de libertate.

15/. AVRAMESCU DAVID,idem.

Din depoziţiile acestora s'au confirmat unele din faptele cercetate şi îndeosebi unele legături cu Siguranţa şi cu foştii magistraţi militari,ce urmează a fi adâncite în continuare,spre a stabili natura acestor relaţii.-

Sunt de menţionat următoarele declaraţii mai importante:

- FILIPOVICI GHEORGHE,arată că: Direcţia Siguranţei a intervenit oficial la Justiţia Militară care cerceta prin 193o pe ZILBER implicat în procesul ARADI,cerând ca ZILBER să-i fie încredinţat în vederea unor cercetări.De atunci - adaugă FILIPOVICI în declaraţia sa din 23 Noembrie 1951, "ZILBER venea des pela VINTILA IONESCU" şi lăsa de fiecare dată câte o notă informativă scrisă de mână.-

Una din aceste note pe care FILIPOVICI a văzut-o de aproape,conţinea nişte instrucţiuni cu privire la felul cum trebue să se facă propaganda comunistă.-(Instrucţiunile erau recent sosite dela Moscova).

FILIPOVICI arată deasemeni în declaraţiile sale că se găsea în birou la VINTILA IONESCU într'un rând când cameristul l-a anunţat pe VINTILA IONESCU că este aşteptat de dl.ZILBER. VINTILA IONESCU i-a făcut observaţie cameristului spunându-i ca de aci înainte să-i spuie numai dl.inginer,şi în acelaş timp i-a cerut cameristului să-i aducă plicul lăsat de ZILBER.-

 398 13

- RADU LECCA în declarația sa din 5 August 1951,arată că VINTILA IONESCU i-a promis că în cazul când LECCA va veni director al Siguranței și îl va numi pe el subdirector,îi va fi de mare folos prin informatorii de marcă pe care VINTILA IONESCU îi avea în partidele de stânga,citându-i în acest sens pe MARGULIES,ZILBER și BRAER și propunându-i să i-i prezinte. Deoarece lucrurile s'au precipitat atunci și LECCA nu a mai venit director general,VINTILA IONESCU n'a apucat să-i prezinte decât pe MARGULIES.-

- Din declarațiile fostului magistrat CONSTANTIN C. DUMITRU,reese că în timp ce instruia cazul ARADI,șeful său din acea vreme colonelul TURBATU,manifesta față de ZILBER o atențiune pe care nu o avea pentru niciunul din ceilalți inculpați. Susnumitul arată că,cu ocazia încercării lui ZILBER de a-i transmite lui ARADI o scrisoare prin frizerul închisorii,- scrisoare ce i-a fost predată de către acest frizer în calitatea sa de instructor al lui ZILBER,- colonelul TURBATU a fost foarte furios că scrisoarea nu i-a fost predată lui.

Tot astfel,CONSTANTIN DUMITRU arată că a fost surprins și de pedeapsa mică pe care a căpătat-o ZILBER în raport cu ceilalți inculpați ca și de faptul că ZILBER este singurul care a obținut în recurs casarea sentinței de condamnare și judecarea sa de către instanțele civile care l-au achitat de orice penalitate.-(Decl.CONSTANTIN DUMITRU din 18 Iunie 1951).-

- STELIAN ION,arată în declarația sa din 22 Oct.1951, că:"împrejurările în care a fost pus în libertate ZILBER și faptul că l-am văzut așteptând să intre la VINTILA IONESCU, m'au determinat să cred că a fost recrutat informator".

x

x x

Din cauza slabelor rezultate obținute până în prezent din cercetarea lui PATRASCANU și ZILBER,a stagnat și cercetarea celorlalte elemente care fac parte din lotul central. Intr'adevăr,cei reținuți în această problemă vor putea fi folosiți din plin pentru lămurirea problemelor ce s'au ivit în cursul anchetei,numai atunci când se vor fi conturat și precizat marile obiective urmărite,în sensul ca PATRASCANU și ZILBER să mărturisească ei în primul rând activitatea lor

sau să fie constrânşi prin tăria probelor adunate împotriva lor să-şi desvălue întreaga activitate şi uneltirile împotriva regimului.-

Una dintre cele mai mari slăbiciuni ale anchetei noastre, se datoreasă faptului că fiind reluată pentru a treia oară, toţi reţinuţii în această problemă au putut să-şi dea seama ce anume fapte sunt cunoscute anchetei, ce dovezi există în privinţa activităţii întregului grup şi care sunt punctele asupra cărora noi nu avem nici un fel de dovezi.-

Aceasta constitue pentru majoritatea anchetaţilor o încurajare în sensul că ei pot vorbi numai despre chestiunile pe care s'au convins că le cunoaştem, omiţând să declare ceva în legătură cu obiectivele care nu au fost atinse nici în primele anchete, nici în cursul cercetării noastre.-

Deabia atunci când probele obţinute împotriva lui PATRASCANU şi ZILBER vor deveni mai concrete, aceştia fiind determinaţi să arate şi alte acţiuni duşmănoase şi trădătoare ale lor (în afară de puţinele acţiuni despre care au vorbit până acum) şi vor numi pe unii din colaboratorii lor la aceste acţiuni, arătând şi care eraţ planurile lor de viitor, ceilalţi reţinuţi în această problemă vor putea fi utilisaţi cu mai mult succes pentru a complecta amănuntele acestor acţiuni de trădare sau spionaj.-

CE OBIECTIVE AU FOST ATINSE IN ULTIMA FAZA A ANCHETEI:

Cercetarea celorlalte elemente reţinute în cadrul acestui grup s'a făcut în ultimele luni pe basa unor anumite obiective cuprinse în planurile de anchetă iniţiale şi luându-se hotărârea în colectivul de anchetă al Serviciului nostru, de a se porni simultan la atingerea fiecărui obiectiv în parte de către toţi tovarăşii anchetatori, până la epuizarea lui complectă şi eliminarea tuturor contradicţiilor ce s'au ivit.

In vederea aplicării acestei noi metode de muncă a mai fost delegat la Serviciul nostru şi tov. NICOLAU ION dela Serviciul II, căruia i-au fost repartisaţi spre cercetare, următorii:

1/. PAVEL CONSTANTIN
2/. RATIU ANTON
3/. XENOPOL RADU
4/ RUPENIAN EMANOIL

Obiectivele puse în discuție în această fază a cercetării, au fost următoarele:

1/. Legăturile lui PATRASCANU cu istoricii înainte și după 23 August 1944.-

2/. Legăturile lui PATRASCANU cu trădătorii P.C.R., FORIS, KOFLER și alții de teapa lor înainte și după 23 August.

3/. Adevăratul caracter al legăturilor lui PATRASCANU, cu LENA CONSTANTE, TOROSSIAN, BELU ZILBER, etc.-

4/. Legăturile lui PATRASCANU cu anglo-americanii MADISON, ROBERTS, LE ROUGETEL, MARCHAM, BRUNER și alții.-

5/. Problema fugii din țară a lui PATRASCANU.-

6/. Legăturile și relațiile lui PATRASCANU cu marea burghezie: MALAXA, AUSCHNITT, BRAGADIRU, STEFANESCU, XENOPOL și alții înainte și după 23 August 1944.-

7/. Atitudinea antisovietică, antipartinică, naționalist-șovină și împăciuitoristă a lui PATRASCANU.-

8/. Legăturile lui PATRASCANU cu Palatul, înainte și după 23 August 1944.-

9/. Traficul de valută străină.

10/. Legăturile lui PATRASCANU cu troțkistul LEO VALIANI.-

CARE SUNT FAPTELE CELE MAI IMPORTANTE REZULTATE DIN DECLARATIILE CELORLALTI RETINUTI DIN PROBLEMA"P"

ELENA PATRASCANU:

- A confirmat în declarațiunile ei atitudinea antisovietică și antipartinică a lui PATRASCANU.

- A arătat că PATRASCANU conta ca în cazul unei înțelegeri între sovietici și anglo-americani, el va fi persoana asupra căreia s'ar opri alegerea ambilor parteneri și că va avea deci un rol politic în țară, în calitatea lui de intelectual și de român.-

- A dat unele relații asupra discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, însă lipsite de prea mare interes întrucât ELENA PATRASCANU pretinde că soțul ei nu i-a spus nimic din cele discutate înainte de venirea ei.-

- Arată că întrevederea lui PATRASCANU cu MADISON la Paris,a avut loc în 1947,nu aşa cum pretinde PATRASCANU în 1946. Asupra conţinutului discuţiilor care au avut loc cu ocazia acestei întrevederi,ELENA PATRASCANU îl minimalizează,probabil conform înţelegerii cu PATRASCANU.-

- Menţionează că PATRASCANU a avut o întrevedere cu ROBERTS la Ministerul Justiţiei.-

- Confirmă propunerea de fugă făcută de VISOIANU soţului ei ca şi sugestia făcută de acesta din urmă lui POGONEANU, de a fi numit prim ministru.-

- Arată că PATRASCANU l-a sfătuit şi pe fostul rege să nu conteze pe sprijinul anglo-americanilor,să nu părăsească ţara şi să stea pe poziţie.-

- Vorbeşte despre unele relaţii ale lui PATRASCANU cu mişcarele reacţionare şi scopul pe care îl urmărea prin aceste legături şi anume,de a-şi creia popularitate în masse,de a se auto-evidenţia şi de a identimida conducerea Partidului,spre a nu se lua măsuri contra lui.-

- Despre unele legături ale lui PATRASCANU cu străinii: SCHUYLER,BRESSER,MARCHAM,BRETZEL,VALIANI,FRIED FRED,RIBAROL, etc.,nerezultând însă acţiuni concrete duse împreună cu aceştia împotriva regimului sau a partidului.-

- Despre legăturile cu TATARASCU,FOTINO,ROSSICEANU, ALEXANDRU STEFANESCU,limitate însă la relaţii mondene,dejunuri, etc.-

- Confirmă deasemeni sugestia făcută de PATRASCANU fostului rege,de a nu mai aproba prelungirea legii pentru sancţionarea criminalilor de război.-

- Confirmă întrevederea avută cu DURMA la TOROSSIAN în 1945,pe care PATRASCANU o contestă.-

- Despre unele sume de bani şi valută pe care ea le-a predat LENEI CONSTANTE iar aceasta din urmă le-a ascuns la nasa ei în pod.-

- Că TOROSSIAN i s'ar fi plâns că a fost încurcat şi el de un grup de sovietici căruia îi fusese recomandat de BELU SILBER (declaraţia ELENA PATRASCANU din 19 Octombrie 1951)pag. 60).-

./.

- Că atât ea cât şi PATRASCANU cunoşteau intenţia lui TOROSSIAN de a fugi din ţară.-

- In declaraţiile privitoare la înţelegerile stabilite cu PATRASCANU la Băneasa, ELENA PATRASCANU afirmă că soţul ei i-a spus că nu crede că ZILBER şi TOROSSIAN vor vorbi, deoarece şi-ar face în primul rând lor un rău. Deasemeni despre BETEA, PATRASCANU arăta cu aceiaş ocazie că s'a ţinut destul de bine şi că ar fi putut să vorbească mai mult (dând să înţeleagă că este vorba de discuţiile lor cu caracter antisovietic).-

Din cele arătate mai sus, se poate trage concluzia că ZILBER, TOROSSIAN, BETEA şi desigur alţi reţinuţi din această problemă, cu tot timpul lung scurs dela începerea anchetei nu au arătat decât o mică parte din activitatea lor, întrucât se tem să nu fie şi ei înaintaţi în justiţie pentru participarea lor la activitatea trădătoare a lui PATRASCANU.-

Poziţia ELENEI PATRASCANU în anchetă a fost una de sinceritate în măsura în care i-au fost cunoscute unele acţiuni, având poate unele rezerve în urma înţelegerii intervenite între ea şi PATRASCANU pe vremea când au fost deţinuţi amândoi la Băneasa.-

Credem că contribuţia ELENEI PATRASCANU în lămurirea unor probleme ridicate de anchetă, va fi hotărâtoare pe măsură ce anchetarea lui PATRASCANU şi ZILBER va progresa.-

LENA CONSTANTE:

Arată în declaraţiile ei următoarele fapte mai importante:

- Despre propunerea făcută de PATRASCANU la Praga de a-l reţine pe NICOL GROSS, până după întoarcerea sa dela Paris.-Tot cu această ocazie PATRASCANU i-a spus că dacă el nu se va putea întâlni cu NICOL să-l întrebe ce cum crede NICOL că ar fi primit la Londra în cazul când s'ar hotărî să plece din ţară şi dacă şi-ar putea asigura existenţa acolo.-

- Despre întâlnirile aranjate de ea între POGONEANU şi PATRASCANU, arătând şi o întâlnire între aceştia la părinţii ei în str. Sihleanu, despre care nu pomeneşte nici PATRASCANU nici POGONEANU.-

./.

- Arată că cheia garsonierei lui FLORIN ENCORU,unde a avut loc una din întâlnirile dintre PATRASCANU și POGONEANU se afla la ZILBER,fapt din care se poate deduce cu certitudine că ZILBER cunoaște această întrevedere cum și discuțiile care au avut loc,dar nu vrea să mărturisească lucrul acesta.-

- Că în întrevederile cu POGONEANU și BUZESTI,PATRASCANU le-a adus la cunoștință unele planuri ale Partidului Comunist în raport cu partidele istorice și le-a promis sprijinul și colaborarea lui împotriva acestor planuri.- Tot cu aceste ocazii,PATRASCANU le-a spus că în urma desființării partidelor istorice,numai prezența regelui în țară ne mai desparte de anexiune la Uniunea Sovietică și că atunci când a fost chemat la București a doua zi după proclamarea Republicii,a crezut că Partidul Comunist ceruse această anexiune.-

- Că PATRASCANU este acela care în întâlnirile cu POGONEANU și NICULESCU BUZESTI,a propus ca el să fie numit prim ministru,dezmințind astfel afirmația lui PATRASCANU că lucrurile s'au petrecut invers.-

- Despre întâlnirile lui PATRASCANU cu istoricii la care a adăugat o întâlnire din noaptea Anului Nou 1944/1945 cu AUSCHNIT și cu reprezentanți ai partidelor istorice în casa lui TOROSSIAN,întrevedere dezmințită însă de către ceilalți reținuți. Conținutul discuțiilor nu îi este însă cunoscut LENEI CONSTANTE de aceea și declarațiile ei în această privință sunt lipsite de interes.-

- Despre informațiile pe care i le-a dat lui NICOL GROSS în legătură cu poziția politică a lui PATRASCANU și vederile acestuia.

- Despre relațiile ei cu diferiți străini ca: BUTLER secretar la legația britanică, colonel AISINGHER,VERA ENLAN dela legația cehoslovacă din Londra,care i-au adus diferite pachete și atenții din partea lui NICOL GROSS.-

- In privința lui ZILBER, LENA CONSTANTE arată că acesta i-a vorbit despre relațiile lui cu SCHUYLER,spunându-i că are acoperire pentru aceste legături deoarece avea aprobarea unor înalți funcționari sovietici de a se întâlni cu el.-

- Că ZILBER se lăuda mereu cu "băieții lui" dela Institutul de Conjunctură,care sunt educați în spiritul lui și îi sunt foarte devotați.-

- Privitor la întrevederea cu MADISON care a avut loc în casa ei,- fără a lămuri complect natura discuţiilor,ce au avut loc cu ocazia acestei întrevederi,LENA CONSTANTE arată că PATRASCANU dorea să afle ce sprijin acordă anglo-americanii partidelor istorice ca să se menţie în guvernare ca partide active după cum dorea să facă cunoscute părerile şi dorinţele lui ca Partidul Comunist să colaboreze cu partidele istorice şi să se menţie legăturile cu Apusul.

- Ca urmare a declaraţiilor LENEI CONSTANTE,au fost reţinuţi şi cercetaţi numiţii LAZAR D.LAZAR fostul contabil al lui NICOL GROSS şi OSIAS GROSS (LICA) unchiul lui NICOL.Cercetarea acestora nu a dat rezultatele aşteptate,propunându-se încadrarea în U.M.a primului pentru atitudine duşmănoasă faţă de regim şi punerea în libertate a secundului pentru care se aşteaptă însă răspunsul la demersul nostru făcut în Cehoslovacia pentru a ni se da unele relaţii în legătură cu vizitele lui OSIAS GROSS în Cehoslovacia.-

---

Cercetarea LENEI CONSTANTE a cunoscut mari variaţiuni, la un moment dat părându-se că aceasta este dispusă să facă mărturisiri asupra legăturilor de natură informativă ce au existat între NICOL GROSS de o parte şi LENA CONSTANTE,PATRASCANU şi ZILBER de cealaltă parte.- Aceste declaraţii au fost însă retractate după aceia deşi ele păreau destul de consistente.

Pe baza materialului existent considerăm că LENA CONSTANTE a avut o poziţie centrală în cadrul grupului PATRASCANU şi credem că prin cercetarea ei pe bază de chestionare în urma studierii întregului material se va putea folosi în mai mare măsură contribuţia ei la lămurirea problemei noastre.-

In prealabil însă este necesar să i se ia numitei o declaraţiune precisă spre ase şti ce anume fapte au fost retractate şi care dintre mărturisirile ei de până acum rămân valabile.-

<u>TOROSSIAN HERANT:</u>

Deşi din ultimele declaraţii ale lui ZILBER,ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE,rezultă unele fapte care îl pun pe TOROSSIAN în postura unui om în curent cu activitatea lui PATRASCANU şi a grupului său şi care a desfăşurat o activitate destul de importantă,ancheta nu a reuşit să stabilească întreaga

participare a lui TOROSSIAN la activitatea acestui grup.-

Materialul existent arată despre TOROSSIAN, următoarele:

- El este acela la care apelează PATRASCANU pentru a-l căuta pe VISOIANU în 1947 la Paris, când intenţiona să-i propună acestuia întoarcerea în ţară.-

- In casa sa a fost organizată de către LENA CONSTANTE întâlnirea dintre PATRASCANU de o parte şi POGONEANU şi NICULESCU BUZESTI de cealaltă parte.-

- TOROSSIAN şi ZILBER sunt arătaţi de PATRASCANU ca unii care erau în curent cu intenţiile lui.-

- In casa lui TOROSSIAN, PATRASCANU a avut o întrevedere cu STYRCEA MOCSONY, căruia i-a propus să intervie pentru numirea sa ca prim ministru, cu ocazia crizei constituţionale din 1945.-

- La TOROSSIAN în casă se întâlneşte PATRASCANU cu MADISON la Paris, TOROSSIAN asistând la discuţii.-

- TOROSSIAN este acela care prin relaţiile lui i-a înlesnit lui PATRASCANU traficarea unor valute la Paris şi în ţară.-

- TOROSSIAN i-a propus lui PATRASCANU să fugă din ţară, dându-i şi unele amănunte în această privinţă.-

- Faţă de el, PATRASCANU mărturiseşte că şi-a permis "atitudini şi manifestări care dăunau Partidului".-

- In casa lui TOROSSIAN are loc întrevederea cu MIRCEA DURMA din Aprilie 1945, înaintea plecării lui DURMA la Moscova.-

- Tot el este omul de afaceri al lui ZILBER, în chestia vaporului proprietatea Pandelis şi în alte afaceri.

- TOROSSIAN este arătat de ZILBER, că a făcut un voiaj c[u] avionul la Paris în 1942 sau 1943, care i-a fost înlesnit de către un om al Gestapo-ului (probabil o rudă a sa anume ARAXI). Tot în acea vreme TOROSSIAN a fost vizitat de acelaş ARAXI, care se ocupa la Paris cu scoaterea armenilor din lagărele de prizonieri sovietici.- Insfârşit tot ZILBER arată că TOROSSIAN trimetea scrisori soţiei sale prin pilotul dela Biroul Francez. Basat pe aceste fapte, ZILBER afirmă că este posibil ca TOROSSIA[N] să fi desfăşurat în timpul războiului o activitate de spionaj.-

- In 1947, TOROSSIAN i-a povestit lui ZILBER că i-a dat lui RATIU 2ooo lei pentru a-l ajuta pe BEZEA care era ascuns în urma fugii lui MANUILA. Cu acea ocasie ZILBER l-a sfătuit pe TOROSSIAN să povestească totul lui PATRASCANU ca acesta să poată raporta la rândul său tovarăşului TEOHARI GEORGESCU.-

- Din declaraţia ELENEI PATRASCANU din 19 Oct.1951, rezultă că TOROSSIAN i s'a plâns ei că a fost încurcat de un grup de sovietici pe linie informativă, fapt despre care TOROSSIAN nu a pomenit nimic în cursul cercetării sale.-

- Din declaraţia LENEI CONSTANTE din 1o Mai 1951, rezultă că la plecarea sa la Paris în 1946, HERANT TOROSSIAN i-a cerut adresa lui NICOL GRASS, de care spunea că va avea poate nevoie dacă pleacă la Londra. LENA CONSTANTE i-a dat această adresă dar nu ştie dacă a folosit-o.-

Anchetarea lui TOROSSIAN a prezentat şi ea dificultăţi întrucât, în cercetarea noastră, TOROSSIAN a simulat că este nebun, fiind deci necesar înainte de a se continua cercetarea cu el, să fie supus unui examen medical, care va stabili adevărata stare a sănătăţii sale.-

Deşi după cum se vede din extrasele de mai sus, TOROSSIAN apare ca având o activitate destul de importantă, el a pozat în cursul cercetării noastre într'un simplu executant lipsit de iniţiativă, care şi-a pus numai casa, maşina şi serviciile la dispoziţia lui PATRASCANU, fără a fi iniţiat de PATRASCANU sau ZILBER în acţiunile acestora.-

Totuşi într'o declaraţie a sa, PATRASCANU îl caracterizează pe TOROSSIAN, ca unul care avea acţiuni şi atitudini duşmănoase, încă depe vremea când era consul la Paris; acesta este un indiciu serios că TOROSSIAN are la activul său acţiuni importante, pe care le-a executat în mod conştient şi pe care trebue să le lămurească în continuarea anchetei.

Singurul aport pozitiv al lui TOROSSIAN în anchetă, a fost arătarea unor acţiuni antipartinice şi anti-sovietice ale lui PATRASCANU şi ZILBER şi în confirmarea întrevederii cu DURMA, pe care o situează însă în timp după întoarcerea lui DURMA dela Moscova, fiind în această privinţă în opoziţie cu cele arătate de toţi ceilalţi participanţi la această întrevedere.-

HARRY BRAUNER:

Din cercetarea acestuia au rezultat următoarele fapte mai importante:

- Fiind solicitat de LENA CONSTANTE a ascuns diferite documente şi valută aparţinând lui PATRASCANU.

- A cunoscut o serie de străini însă ancheta nu a stabilit până în prezent decât legături pe linia ocupaţiei sale de folclorist,-fără nici o nuanţă politică.-

- Că înainte de plecarea LENEI CONSTANTE la Praga, i-a atras atenţia că întâlnirea ei cu NICOL GROSS care venea dela Londra va părea suspectă.-

- Că PATRASCANU a ajutat-o pe LENA CONSTANTE prin REMUS NICSA,pe atunci şeful său de cabinet,să-şi facă formele de plecare pentru Praga,împrumutându-i şi o mie de coroane cehe pentru drum.-

- Confirmă faptul că LENA CONSTANTE i-a spus şi lui despre promisiunea lui PATRASCANU pe care i-a făcut-o în cursul unei discuţii la Praga,că în cazul când va fugi împreună cu ELENA PATRASCANU din ţară,o vor lua şi pe ea.-

- Tot LENA CONSTANTE i-a comunicat că la plecarea lui PATRASCANU din ţară pentru congresul internaţional al juriştilor dela Bruxelles din 1947,acesta a aranjat cu REMUS NICSA să i se dea un telefon în cazul când în lipsa lui din ţară,prietenii lui vor afla ceva în legătură cu situaţia lui.-

- Că a fost martor la unele discuţii privitoare la fuga lui PATRASCANU din ţară,după discursul dela Cluj.-

- Arată că a primit dela EDITH MARCOVICI - o intimă a familiei PATRASCANU - înainte de plecarea acestuia din ţară, două buletine de Biroul Populaţiei şi o adresă la care HARRY BRAUNER urma să recurgă pentru schimbarea numelor depe buletine deşi EDITH MARCOVICI nu i-a afirmat categoric acest lucru,BRAUNER a considerat că buletinele i-au fost date de numita pentru soţii PATRASCANU.-

- BRAUNER a mai dat în declaraţiile sale o serie întreagă de date în privinţa atitudinii anti-sovietice şi antipartinice a lui PATRASCANU şi ZILBER,cum şi asupra relaţiilor acestora cu diverşi străini._

./.

Au mai fost cercetate în legătură cu valuta ascunsă la Institutul de Folclor şi aparţinînd lui PATRASCANU,numitele: TITA CENTCU şi SACHE BOGOSSIAN,prima îngrijitoare şi cea de a doua funcţionară la Institutul de Folclor,care au confirmat că au găsit printre hârtiile lui BRAUNER,o parte din francii elveţieni şi un document dat spre păstrare de LENA CONSTANTE.-

Atitudinea şi comportarea lui BRAUNER în anchetă au fost pozitive,îndeosebi cu ocazia confruntării cu PATRASCANU; în măsura în care va fi folosit şi exploatat în viitor materialul rezultat din anchetă,HARRY BRAUNER va putea fi determinat să lămurească şi alte chestiuni care să ducă la progresarea anchetei.-

RUPENIAN EMANOIL:

A dat următoarele relaţii:

- Despre legăturile lui PATRASCANU cu Palatul,unde acesta avea acces şi în alte zile decât cele fixate de Direcţia Protocolului.-

- In calitatea sa de fost şef de cabinet al lui PATRASCANU, RUPENIAN a dus în primăvara anului 1946,din partea lui PATRASCANU un plic mare pânsat la Palat,cu consemnul de a nu pleca de acolo fără a se asigura că i-a fost predat personal regelui în mână.-

- Legăturile cu Palatul le mai ţinea şi prin NEGEL, care în anii 1945-1946,avea lungi consfătuiri cu caracter confidenţial cu PATRASCANU la Minister.- PATRASCANU a luat odată masa la Palat şi ca invitat particular al regelui.

- Despre atitudinea anti-partinică,naţionalist-şovină şi împăciuitoristă a lui PATRASCANU.-

- Despre o vizită a lui MANIU la Ministerul Justiţiei înainte de Conferinţa de Pace din 1946,pe care PATRASCANU o contestă dar despre care mai pot da relaţii şi oamenii de serviciu dela cabinet, Tot la Minister a mai fost vizitat în câteva rânduri pe neanunţate de către TATARASCU.-

- Despre faptul că BETEA avea oricând acces la Minister dela BETEA,RUPENIAN a aflat în Aprilie 1946,că PATRASCANU intenţionează să fugă din ţară.-

./.

- Tot în legătură cu proectele de fugă din ţară, RUBENIAN a mai aflat unele amănunte dela RATIU ANTON la începutul lui Noembrie 1947 şi dela TOROSSIAN în Martie 1948 (acesta din urmă i-a spus că şi TATARASCU trebuia să facă parte din grupul de evazionişti).

TATARASCU GHEORGHE:

Cercetarea acestuia, începută mai târziu, a dat până acum următoarele rezultate:

- In legătură cu memoriul redactat de el la Conferinţa de Pace privitor la revendicările maghiare, TATARASCU afirmă că PATRASCANU i-a cerut unele schimbări dar că acestea se refereau la stil şi formă şi nicidecum la fond.- In această privinţă PATRASCANU era pentru un răspuns tare şi ca orientare avea"o concepţie personală diferită de aceea a Partidului său".

- In Martie 1945, TATARASCU l-a auzit pe STIRBEI exprimându-se cu referire la PATRASCANU că "face parte din Partidul Comunist dar nu e comunist".

- Tot la Paris, în August-Septembrie 1946, TATARASCU l-a auzit pe HALARA spunând despre PATRASCANU că este "ultimul şi marele protector al lui MAX AUSCHNIT".-

- In timpul tratativelor pentru încheierea frontului anti-fascist, a observat că PATRASCANU îi acorda lui MANIU"o importanţă admirativă, supraestimând rolul ce revenea şefilor P.N.T. în acţiunea lor".

- Deasemeni că PATRASCANU susţinea şi împărtăşea în total punctul de vedere al lui TATARASCU, admiţând ambii că programul cu care trebuiau să se înfăţişeze în alegeri trebue să fie un program îndrăsneţ de reforme radicale dar nu un program socialist.-

CALMANOVICI EMIL:

Acesta a fost reţinut ca urmare a declaraţiilor lui ALEXANDRU STEFANESCU, care arăta că înainte de 23 August 1944, începând încă din 1942, a avut câteva întâlniri cu PATRASCANU care era condus la aceste întâlniri de către CALMANOVICI.

In declaraţiile sale CALMANOVICI arată următoarele:

- In Mai sau Iunie 1944, STEFANESCU i-a cerut să-i facă

legătura cu PATRASCANU, ceeace a comunicat Partidului prin KOFLER. La această comunicare nu a primit nici un răspuns, dar STEFANESCU i-a spus într'o zi că l-a văzut pe PATRASCANU.-

- La sfârşitul lui Iulie sau August 1944, STEFANESCU i-a cerut din nou să-l vadă pe PATRASCANU, ceeace din nou a comunicat Partidului prin KOFLER.-Neprimind nici un răspuns,- la insistenţele lui STEFANESCU -, CALMANOVICI a revenit de câteva ori, aranjând apoi întâlnirea care a avut loc la 23 August între STEFANESCU şi KOFLER în casa BACALU.-

- Nu s'a întâlnit niciodată cu STEFANESCU şi PATRASCANU înainte de 23 August şi nici nu l-a cunoscut pe PATRASCANU până atunci.-

- S'a întâlnit cu STEFANESCU şi PATRASCANU prin Septembrie-Octombrie 1944, la cererea lui STEFANESCU, în locuinţa lui PATRASCANU din str. Vasile Lascăr 100, unde l-a condus pe STEFANESCU care cu acea ocazie l-a consultat pe PATRASCANU în legătură cu o propunere ce i s'a făcut de a intra în guvern.-

<u>STEFANESCU ALEXANDRU:</u>

- Arată în declaraţiile sale că l-a cunoscut pe PATRASCANU la sfârşitul verii 1942, fiindu-i prezentat şi adus de către CALMANOVICI, care a şi asistat la această primă întrevedere. Inainte de 23 August 1944, a mai avut trei întâlniri cu PATRASCANU care era adus la fiecare din aceste întâlniri de către CALMANOVICI. De fiecare dată, acesta din urmă se retrăgea lăsându-i între patru ochi.-

- După 23 August 1944, l-a văzut pe PATRASCANU de 4 ori: odată în adăpostul Băncii Naţionale în ziua de 26 sau 27 August 1944 (întâlnire contestată de PATRASCANU, dar confirmată prin declaraţiile lui ALEXANDRU IONESCU din 6 şi 7 Februarie 1950); la finele lunei Septembrie sau începutul lunei Octombrie 1944, la locuinţa lui PATRASCANU, fără a arăta însă dacă a fost însoţit de cineva; în a doua jumătate a lunei Octombrie, tot la PATRASCANU acasă, spre a-l invita la o întrevedere cu LE ROUGETEL în locuinţa sa, şi ultima oară, la sfârşitul lunei Octombrie, în locuinţa sa, când PATRASCANU s'a întâlnit cu LE ROUGETEL, STEFANESCU fiind de faţă.-

./.

MURESANU ALEXANDRU, fost om de serviciu la ALEXANDRU STEFANESCU în acea perioadă, arată următoarele:

- CALMANOVICI şi BERMAN au fost aduşi de STEFANESCU pela începutul anului 1943, dându-i ordin să permită acestor persoane ca şi în lipsa lui STEFANESCU să poată consulta servieta care conţinea copiile radiogramelor primite şi trimise la Cairo şi pe care în urma instrucţiunilor lui STEFANESCU o ascundese la calorifer.-

- Până la 23 August 1944, CALMANOVICI şi BERMAN au venit împreună sau separat la locuinţa lui STEFANESCU, consultau servieta pe care o restituiau la plecare lui MURESANU.-

- După 23 August 1944, (cam la vre-o 2-3 luni), l-a auzit pe STEFANESCU vorbind la telefon şi a înţeles că îl aşteaptă pe PATRASCANU la el.- MURESANU nu a deschis uşa nici la venirea lui PATRASCANU nici la plecare, dar fiind chemat de STEFANESCU a adus o trataţie în biroul mare, unde l-a văzut pe PATRASCANU stând singur pe canapea (l-a recunoscut după fotografiile din ziare, deşi îl vedea atunci pentru prima oară).-

Au mai fost cercetaţi pentru a da lămuriri în legătură cu contradicţiile ridicate privitor la întâlnirile dintre PATRASCANU şi STEFANESCU,- dar fără nici un rezultat-numiţii: RECCA VETURIA, STEFANESCU SILVIA (soţia lui STEFANESCU ALEXANDRU), MIHNEA STEGE, RUSECKI ALEXANDRA (fiica lui STEFANESCU ALEXANDRU), şi IONESCU ALEXANDRU.-

x

x x

Cercetările privitoare la grupul distinct REMUS KOFLER - VICTORIA SARBU, prin care urma să se stabilească activitatea trădătoare a lui PATRASCANU în colaborare cu vechiul Comitet Central al P.C.R., au rămas aproape în acelaş stadiu ca la început, deşi au fost luate numeroase declaraţii în acest timp şi aceasta datorită în special faptului că REMUS KOFLER nu a putut fi interogat în tot cursul cercetării noastre din cauza stării mintale în care se află.-

Nici reţinerea ca urmare a declaraţiilor luate VICTORIA SARBU a numiţilor PETREA NICOLAE şi CARP CONSTANTIN nu a putut duce până în prezent la stabilirea unei activităţi concerta-

trădătoare a acestui grup cu grupul PATRASCANU.-

GREUTATI SI LIPSURI:

Slabele rezultate obţinute prin cercetarea noastră, se datoresc unor cauze obiective dintre care cele mai importante sunt următoarele:

- Dela constituirea grupului de anchetă, numărul anchetatorilor în raport cu numărul reţinuţilor din această problemă, a fost necorespunzător, ceeace a constituit o greutate în anchetarea simultană a tuturor reţinuţilor, aşa cum era necesar în unele situaţiuni, pentru verificarea şi confruntarea unor declaraţii contradictorii.

In această situaţie, elementele aşazise periferice au fost lăsate de o parte în timpul cercetării elementelor mai importante, neputându-se astfel lărgi orizontul anchetei şi aduce în discuţie noi aspecte ale activităţii întregului grup.

- Lipsa materialului informativ a constituit dela începutul anchetei şi constitue şi în prezent, o mare dificultate, ancheta trebuind să se limiteze la reluarea aceloraşi discuţii în care nu a intervenit nici un element nou. Aceasta a împiedicat şi realizarea unor spărturi mai serioase pentru extinderea obiectivelor actuale.-

- Faptul că anchetatorii au fost nevoiţi să stărue mereu asupra aceluiaş material, a dus la raporturi încordate între anchetator şi anchetat, atât de grave în unele cazuri încât a fost nevoie de schimbarea tovarăşilor anchetatori.-

- Nu a existat o colaborare permanentă între grupul de anchetă din cadrul Serviciului nostru şi tov. Lt. Colonel SOMTU-TIU, în sensul că întregul material rezultat din cercetarea celorlalte elemente a fost adus la cunoştinţa tov. SOMTUTIU, fără însă de a mai primi îndrumări în legătură cu acest material.

- Nu a existat o perfectă colaborare nici în cadrul

./.

Serviciului nostru, în sensul ţinerii unor şedinţe operative pentru discutarea şi coordonarea materialului rezultat sau pentru consultări în legătură cu dificultăţile ivite în anchetă.-

- Chestionarele întocmite de către tov. anchetatori nu au folosit întregul material al problemei rezultat atât din cercetările vechi cât şi din faza actuală a cercetărilor, iar cercetarea s'a făcut la întâmplare, trecându-se dela o problemă la alta înainte de a epuiza până la ultimele consecinţe un anumit aspect al problemei şi fără a exploata suficient în adâncime materialul rezultat din declaraţiile precedente.-

- Starea fizică a majorităţii reţinuţilor - agravată prin lunga reţinere - a împiedicat încă dela început ca cercetarea noastră să poată fi făcută în acelaş timp asupra tuturor aspectelor problemei. Astfel, cazurile BETEA, KOFLER, RATIU, GOLOPENTIA, ELENA PATRASCANU, XENOPOL, ALEXANDRU STEFANESCU, etc. au constituit dificultăţi serioase în desfăşurarea anchetei, neputând fi anchetaţi permanent din cauza stării sănătăţii lor.

Anchetarea lui BETEA, în urma tratamentului îndelungat ce i-a fost aplicat pentru restabilirea sa -, a început de curând, urmând a se stabili deabia acum care a fost participarea sa la activitatea grupului şi îndeosebi poziţia lui PATRASCANU în ce priveşte problema naţională, fuga în străinătate, complotul, etc.-

Cercetarea lui KOFLER a fost dela început şi continuă a fi şi astăzi imposibilă.

- Regimul celular şi tratamentul aplicat unora dintre reţinuţi prin izolare, interzicerea de a citi cărţi, alimentare insuficientă, etc., a provocat o pierdere parţială a memoriei acestora, ceeace constitue o piedică serioasă în buna desfăşurare a anchetei, ţinând seama că această dificultate se adaugă la reaua lor voinţă manifestă în a lămuri problemele anchetei.-

- Tov. Referent al problemei, fiind depăşit de mulţimea declaraţiilor luate, nu a putut coordona şi îndruma în suficientă măsură problemele ce trebuiau discutate şi deci nu a putut sprijini pe toţi tovarăşii în întocmirea şi discutarea chestio-

narelor.-

PROPUNERI:

Ţinând seama de lipsurile şi greutăţile arătate mai sus ,ca şi de întreaga desfăşurare a cercetării noastre în prima fază,propunem în primul rând ca ancheta să fie adâncită în continuare,folosindu-se metoda de analiză întrebuinţată în exemplele date la anexa E.a prezentei sinteze.-

In acelaş scop propunem a se procura următoarele acte şi documente:

1/. Memoriul lui PATRASCU,spre a se putea lua declaraţii complecte asupra textului iniţial al memoriului şi a modificărilor intervenite ulterior,pe baza discuţiilor din comisie şi a consensului lui PATRASCANU.-

2/. Textul celor două cuvântări dela Cluj din Iunie 1945 şi Iulie 1946,spre a se putea discuta şi concretiza în declaraţii conţinutul devierilor naţionaliste ale lui PATRASCANU.-

3/. Dosarele de cercetări privitoare la DUTESCU şi REMUS MICSA,întrucât în materialul aflat la arhiva noastră,nu se găseşte nici un fel de material în legătură cu aceştia.-

4/. Colecţia ziarului "Dreptatea" conţinând articolele laudative la adresa lui PATRASCANU după discursul dela Cluj şi scrisoarea lui GHITA POPP,adresată cu aceiaş ocazie.-

5/. Articolele din ziarul "Scânteia" conţinând comentariile conducerii Partidului în legătură cu discursul dela Cluj.-

6/. Articolul aniversar al actului dela 23 August,sugerat de PATRASCANU lui MAGOFF.-

Considerăm deasemeni că lipsa materialului informativ despre care s'a vorbit mai sus şi care constitue o piedică serioasă în lămurirea problemei noastre,trebueşte înlocuită într'un mod care se va considera indicat de conducerea anchetei prin cercetarea unor anumite persoane care ar putea contri-

bui prin cunoştinţele lor la arătarea acţiunilor lui PATRASCANU.-Astfel:

- Tovarăşii VOITEC,M.RALLEA şi generalul DAMACEANU, ar putea da relaţii asupra legăturilor şi eventual a discuţiilor dintre PATRASCANU şi FRANASOVICI la Paris. Primii doi ar mai putea da relaţii asupra întâlnirilor avute cu PATRASCANU la Poiana Ţapului în 1943. MIHAIL RALLEA poate fi interogat în legătură cu relaţiile lui PATRASCANU cu Palatul,discuţiile politice avute cu PATRASCANU,discuţia lui RALEA cu VISOIANU la Paris din vara 1947,când VISOIANU îşi exprima părerea de rău că a fugit din ţară.-

- BARSAN POPESCU agent S.S.I.la Paris,în timpul Conferinţei,care ar putea da relaţii asupra întrevederii şi discuţiei dintre PATRASCANU şi un legionar român aflat la Paris,cum şi ~~în legătură cu broşura lui GAFENCU~~,pe care PATRASCANU pretinde că i-a dat-o lui BARSAN,spre a face extrase cât mai ample.-

- Tov.I.GH.MAURER,asupra motivelor pentru care Partidul a refuzat în perioada 1941-1943,să ia legătura cu PATRASCANU.-

- NATANSCHN,asupra modului încare PATRASCANU a fost supravegheat de organele siguranţei înainte de 23 August 1944.-

- Avocat CHIRICUTA,în legătură cu o sumă de bani pe care PATRASCANU pretinde că soţia lui i-a dat-o acestuia spre a-i fi transmisă lui GELEP,cu scopul de a schimba lagărul în care se afla internat PATRASCANU,în domiciliu obligator.-

- ORBANAS,asupra legăturilor cu PATRASCANU în timpul domiciliului obligator dela Poiana Ţapului.-

- SAFIANU,comerciant (furnizor al Curţii Regale) asupra activităţii şi legăturilor lui PATRASCANU în epoca premergătoare actului dela 23 August,cum şi a visitei făcută de acesta la Poiana Ţapului.-

- GEROTA,fost avocat şi secretar general la Ministerul Justiţiei în 1940 şi fruntaş naţional ţărănist: asupra visitei făcută lui PATRASCANU la P.Ţapului la finele verii 1943.-

- OLARU, fost ceferist, care l-a cunoscut pe PATRASCANU în închisoare: asupra vizitei făcută lui PATRASCANU în 1941 la Poiana Țapului (PATRASCANU afirmă că acesta era provocator în slujba siguranței și că l-a denunțat după aceia).-

- Tov. BODNARAS, care este probabil conducătorul de partid despre care PATRASCANU arată în declarația sa din 28 Iunie, că i-a vorbit despre necesitatea de a lua legătura cu ALEXANDRU STEFANESCU, în urma cărui fapt PATRASCANU l-a și întâlnit pe STEFANESCU în Iunie sau Iulie 1944, fiind condus de GUTA STEINBERG.- Tot tov. BODNARAS poate da relații asupra invitației primită din partea lui STEFANESCU de a se vedea cu LE ROUGETEL, motivele pentru care PATRASCANU a acceptat această intrevedere, deși tov. BODNARAS a refuzat-o, precum și dacă a raportat discuțiile și scopul intrevederii.-

- GHITA POPP, asupra raporturilor cu PATRASCANU, a discuțiilor și activității lui PATRASCANU înainte și după 23 August 1944.-

- MOYSIL GRIGORE și STOILOV SIMION, despre relațiile date lui PATRASCANU asupra comportării VIOLETEI ZUBCOV, pe bordul vasului care o transporta la Washington.

- ATANASE JOJA, asupra activității lui PATRASCANU în anii 1939-1940.

- Agentul TUDOSE, asupra măsurilor luate de PATRASCANU care i s'au părut suspecte și asupra unora dintre legăturile lui PATRASCANU, care îi sunt cunoscute.-

- T. RIPOSEANU, fost consilier al legației din Washington, care prin 1945-1946 și mai târziu după întoarcerea din Washington avea dese discuții cu PATRASCANU.-

- ROMNICEANU, asupra discuțiilor avute cu PATRASCANU, pe care l-a vizitat la Minister, după alegerile din 1946.-

- NEGEL, care represența Palatul în perioada când PATRASCANU rezista la prelungirea legii criminalilor de răsboi, ne-ar putea vorbi despre atitudinea lui PATRASCANU în acel timp deoarece îl vizita foarte des.-

- I.DAVID,fost secretar general la Ministerul Justiţiei în timpul lui PATRASCANU. Poate fi întrebat asupra opiniilor lui PATRASCANU în legătură cu diferitele legi reacţionare pe care le-a adus cum şi asupra raporturilor lui cu Palatul şi cu Comisia Aliată de Control.-

- POULOPOL: cum a funcţionat comisia de epuraţie dela Ministerul Justiţiei şi cum s'au făcut încadrările de funcţionari minoritari în Nordul Ardealului. Ce atitudine a avut PATRASCANU?

- D.OMERANU,fost secretar general al Ministerului Justiţiei: cum a revenit PATRASCANU asupra unor mutări de magistraţi reacţionari hotărâtă de tov.TEOHARI GEORGESCU în timp ce funcţiona ca interimar la acel Minister.-

- GUTA STEINBERG: asupra serviciilor făcute dePATRASCANU pentru eliberarea lui LAUREANU şi BACHELARESCU în procesul de sabotaj al conducătorilor societăţii Titan-Nadrag-Calan.-

Mai este deasemeni necesar în urma declaraţiilor luate martorilor cercetaţi până în prezent în legătură cu activitatea lui PATRASCANU,audierea unor noi martori şi anume:

1/. Maistrul GHIGA GHEORGHE,care conducea maşina fostului general ANTON CONSTANTIN,ar putea arăta dacă afirmaţia lui TOBESCU că între PATRASCANU şi ANTON au avut loc discuţii politice conspirative,este adevărată. In această privinţă ar mai putea da relaţii un şofer pe nume ION,care poate fi identificat prin amănuntul arătat de generalul ANTON,că şi-a ucis nevasta dându-i două palme.-

2/. Colonel BALEANU,fost director al Siguranţei,ar putea da relaţii privitoare la legăturile dintre PIKI VASILIU şi LUCRETIU PATRASCANU şi motivele pentru care a ordonat ca în caz că PATRASCANU va fi găsit,să nu fie arestat (decl.TOBESCU din 3o August,STANESCU P.ION din 29 August şi MANOLESCU STEFAN)

3/. Colonelul ULEA OCTAV,văr cu PATRASCANU,ar putea da relaţii asupra perioadei dinainte de 23 August,legăturile şi tratativele lui PATRASCANU,asupra relaţiilor dintre PATRASCANU

şi PIKI VASILIU şi a motivului pentru care a venit să-i comunice lui VASILIU că PATRASCANU se află la ferma lui dela Colentina.-

4/. Comisarul GEORGESCU ION, agent de siguranţă care îl supraveghea pe PATRASCANU (acesta îl urma pe ANTONESCU în deplasările sale).-

5/. Agenţii echipelor de filaj: LEPADATU HARALAMBIE, MARIN DOBRE, BELDEROFF, CIUVAT, DARLEA, VITAN, pot da unele relaţiuni asupra deplasărilor lui PATRASCANU la Bucureşti. (Decl. WIRTH FLAVIAN din 28 August 1951).-

6/. SANDU TROTUS, avocat, asupra relaţiilor dintre PATRASCANU şi XENOPOL şi a sumei de 100 milioane împrumutată de XENOPOL înaintea alegerilor din 1946. (Decl. XENOPOL din 28 Sept. 1951).-

7/. ENACHESCU MARIN, trimis de PATRASCANU ca delegat al Partidului Comunist, pentru strângerea unor fonduri în vederea începerii acţiunei B.N.D-ului, asupra relaţiilor cu PATRASCANU şi a activităţii sale în acea perioadă.-

8/. N. PASCU, care a mijlocit întrevederea dintre PENESCU şi PATRASCANU înainte de formarea celui de al doilea guvern SANATESCU: asupra discuţiilor avute cu PENESCU şi a atitudinei lui PATRASCANU (decl. PENESCU din 26.XI. şi 19.X.1951).-

9/. MIHAIL RALLEA asupra discuţiilor dintre ION MIHALACHE şi PATRASCANU (decl. ION MIHALACHE din 26 Sept.1951).-

10/. BIRO EUGEN, MICSA REMUS şi BOROS asupra relaţiilor dintre BETEA şi PATRASCANU, discuţiile lor politice şi pentru identificarea grupului de simpatisanţi ai lui PATRASCANU (Decl. PAVEL CONSTANTIN din 3 Oct.1951).-

11/. TREBICI VLADIMIR şi MALINAS IULIU: aceleaşi relaţii ca mai sus. Deasemeni cine erau prietenii lui BETEA care au dispărut dela institut după dispariţia acestuia.-

12/. VASILE, şofer pe un Ford al Ministerului de Finanţe în Aprilie 1945, care l-a condus pe DURCA la locuinţa lui TCROSSIAN în seara când s'a întâlnit cu PATRASCANU.-

./.

Procurarea documentelor arătate,audierea martorilor propuşi şi adâncirea problemelor după metoda întrebuinţată în anexe,vor putea înlocui lipsa materialului informativ aducând după ele o lărgire a perspectivelor anchetei şi lămurirea problemei noastre.-

In legătură cu cercetarea lui ZILBER HERBERT,propunem deasemeni adâncirea anchetei pe baza analizei declaraţiilor luate până în prezent,după cum se poate vedea în anexele F.G.şi H.

Pentru lămurirea problemelor rezultate pe baza declaraţiilor lui ZILBER şi a martorilor audiaţi în legătură cu el, apare necesară identificarea şi cercetarea următorilor martori:

1/. D-na BARCILESCU,fostă dactilografă la cabinetul fostului inspector de siguranţă VINTILA IONESCU.Aceasta bătea la maşină notele informative primite dela ZILBER,putând deci da relaţii asupra legăturilor dintre ZILBER şi VINTILA IONESCU şi eventual conţinutul acelor rapoarte informative (decl.FILIPOVICI din 23 Noembrie 1951).-

2/. Cameristul ZAHEIR,tot dela cabinetul lui VINTILA IONESCU. Poate da relaţii asupra vizitelor lui ZILBER la VINTILA IONESCU şi despre raporturile acestora. (Decl.idem).-

3/. DURGHIU PETRE,fost chestor de poliţie,despre care STELIAN ION afirmă că i-a dat o serie de amănunte în legătură cu ZILBER,poate fi întrebat asupra legăturilor lui ZILBER cu VINTILA IONESCU.-(Decl.STELIAN ION din 22.X.1951).-

4/. TAFSARU ION,(reţinut M.A.I.),poate da relaţii asupra modului cum i-a parvenit nota informativă privitoare la casa din str.Lirei Nr.15,despre care STELIAN ION arată că a putut fi adusă în Direcţie prin filiera VINTILA IONESCU,deci că ZILBER este poate autorul acestei note.- (Decl.STELIAN ION din 22.X.51).

5/. Col.DAVIDESCU F.GHEORGHE,care l-a însoţit pe ZILBER în voiajul făcut la Viena în 1930; fiind omul lui MORUZOV,DAVIDESCU poate lămuri dacă ZILBER nu executa cumva începând de atunci o misiune din partea Siguranţei. (Decl.ZILBER din 31.5.51)

6/. General PETRESCU ALEXANDRU (pe acea vreme maior),

maiorul DUMITRIU, lt.col. PRUNEANU, (fost comisar regal), inspectorul STRATILESCU, pot da relații asupra modului cum a decurs cercetarea lui ZILBER de către VINTILA IONESCU în Decembrie 1930, rapoartele lor ulterioare și despre modul cum au decurs confruntările dintre ZILBER și ARADI (decl. ZILBER din 4.6.51).

7/. MIU, fost interpret la Siguranță, poate da relații asupra modului cum a decurs cercetarea lui ZILBER de către VINTILA IONESCU, ca unul care a asistat la anchetă.

8/. CRISTUREANU și MIRCEA NICOLESCU, asupra atitudinei lui ZILBER la Paris în 1946 și amănunte asupra publicării interview-ului din "New-York Herald Tribune" ediția pariziană.-

9/. I. GHEREA și ZARIFOPOL, asupra atitudinei antipartinice și antisovietice a lui ZILBER. (Decl. ZILBER din 1 Sept. 1951).-

10/. IMPERIO PATRESCU și COMSA, care au participat la dejunul dela Capșa cu PORTER și NICULESCU BUZESTI din Sept. 1944, asupra discuțiilor și comportării lui ZILBER. (Decl. ZILBER din 17.XI.1951).-

11/. SALOMEA BENEDICT, care i-a atras atenția lui ZILBER asupra legăturilor cu MADISON și pericolul ce-l reprezintă aceste legături pentru el: asupra relațiilor avute cu ZILBER și asupra activității desfășurată de ZILBER,-

Ca obiective imediate ce urmează a fi atinse în continuarea cercetării lui ZILBER, este necesar a se stărui asupra acțiunilor lui ZILBER ca agent de siguranță, acțiunile sale de trădare și spionaj și legăturile sale cu străinii.

In legătură cu aceste obiective, chestiunile ce urmează a fi discutate cu ZILBER în primul rând, sunt următoarele:

- Cum explică ZILBER că deși era cunoscut de siguranță că lucrează pentru spionaj, a fost totuși trimis de Ministerul de Răsboi împreună cu căpitanul DAVIDESCU, pentru recepționarea unor materiale antiaeriene?

- Cum explică reîntoarcerea sa dela Paris în 1930, deși aflase de căderea întregii organizații de spionaj pentru care lucrase? (Intr'o declarație a sa, ZILBER arată următoarele:

"Am fost împins spre Bucureşti,nu numai de impresia că numele meu nu fusese divulgat sau de convingerea că mă voi salva cu bani,dar şi de dorinţa mea de a-mi continua afacerile procedate") ZILBER trebue determinat să renunţe la astfel de argumentări neserioase şi să declare adevărul care este de fapt că nu se temea de siguranţă şi de justiţie deoarece colabora cu ele pe linie informativă.

- Dacă ZILBER a adus la cunoştinţa Partidului activitatea de spionaj pro-sovietic pe care a desfăşurat-o în anii 1929-193o?

- Cum explică ZILBER plecarea lui în străinătate împreună cu căpitanul DAVIDESCU din Biroul de Informaţii al Marelui Stat Major (care era omul lui MORUZOV) când el avea tot atunci misiunea din partea lui ARADI,de a se întâlni cu conducătorii organizaţiei de spionaj din Viena? (EUGEN CRISTESCU arată în decl.sa din 7 Dec.1948,că plecarea lui ZILBER la Viena însoţit de un ofiţer din Marele Stat Major nu poate fi explicată decât prin faptul că MORUZOV şi VINTILĂ IONESCU au reuşit să obţină concursul lui ZILBER pe tărâm informativ).-

- Cum de nu a fost căutat ZILBER după 22 Iunie 1941, de organele Siguranţei la casa sa unde pretinde că s'a ascuns?

- Cum explică că nu a fost bătut în timpul anchetei cu toată prigoana deslănţuită împotriva comuniştilor? Deasemeni că a fost tratat cu mâncăruri alese şi cu prăjituri?

- Cum a putut obţine paşaport în 1938 pentru a pleca la Congresul Institutelor de Conjunctură dela Pontigny,când în vremea aceea se făceau masive internări în lagăr şi când el era cunoscut ca comunist şi spion sovietic,fiind şi evreu pe deasupra.-

- Dece l-a recomandat pe CRISTU pentru a fi numit în delegaţia la Conferinţa de Pace,deşi ştia că acesta este agent american?

- In ce împrejurări l-a cunoscut pe NICOL GROSS şi ce relaţii a avut cu acesta înainte şi după plecarea lui NICOL GROSS care a avut loc în 194o?

Pentru cunoaşterea atitudinii şi manifestărilor lui ZILBER în trecut,propunem a se procura următoarele materiale:

./.

416 47

- Colecţia ziarului "Prezentul" din 1937-1938, cuprinzând articolele lui ZILBER la cronica externă, în legătură cu procesele troţkiştilor.

- Colecţia ziarului "Credinţa" din 1934, unde ZILBER scria sub pseudonimele Andrei Serbulescu, V. Munteanu, N.P. Marţian şi ziarul "Universul" din aceiaş epocă, unde scria sub pseudonimul Florin Zaharia.-

- Două eseuri semnate Andrei Serbulescu în colecţia "Viaţa Românească" de după 23 August 1944, precum şi articolele scrise de ZILBER în "Contemporanul".-

- Trebuesc procurate deasemeni rapoartele lui ZILBER către tovarăşii PETEA, STUPINEANU şi MIHAI, pentru următoarele motive:

- Spre a se vedea ce a raportat celor de mai sus asupra întrevederilor cu NICULESCU BUZESTI, VISOIANU, RADULESCU POGONEANU şi alţii.-

- Intrucât ZILBER arată în unele declaraţii ale sale, deşi a revenit asupra acestora că majoritatea acestor rapoarte şi în special cele privitoare la convorbirile cu MADISON şi HALL au fost falsificate, aceste rapoarte vor servi pentru concretizarea falsurilor săvârşite de ZILBER şi stabilirea vinovăţiei sale.-

Propunerile noastre se limitează la aceste două elemente centrale ale problemei noastre PATRASCANU şi ZILBER, căci adâncirea anchetei acestora prin procurarea documentelor arătate şi extinderea cercetărilor la persoanele menţionate, vor creia noi posibilităţi şi în privinţa celorlalte elemente, ducând astfel la lămurirea definitivă a problemei noastre.

LT.MAJOR DE SECURITATE

Siegler Simion

CM.

ANEXA A.

ARGUMENTARI FALSE

In declarația din 9 Aprilie pag.13, PATRASCANU declară:

"FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului (lui TATARASCU) și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din țară. Am condamnat memoriul și în timpul discuției FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în partid, lucru pe care eu l-am negat și respins categoric".

Memoriul lui TATARASCU se declara pentru formula "Bloc Național" în interior și pentru legături politice și cu Apusul. Dacă atât FRANASOVICI cât și PATRASCANU s'au declarat împotriva memoriului lui TATARASCU, nu este de înțeles cum a ajuns totuși FRANASOVICI să-i facă lui PATRASCANU o aluzie la existența unui grup naționalist în partid. Din felul cum se exprimă PATRASCANU, se înțelege că FRANASOVICI nu i-a făcut numai o simplă aluzie pe care el a negat-o ci și o propunere pe care el a respins-o.

Dacă PATRASCANU va fi pus să explice aceste lucruri în urma unei discuții și dacă răspunsurile vor fi formulate împreună cu anchetatorul, nu se poate ca declarația să nu redea adevăratele raporturi dintre PATRASCANU, TATARASCU și FRANASOVICI, care unelteau în realitate toți trei împotriva regimului nostru.-

x

x x

In declarația din 15 Aprilie pag.33, PATRASCANU declară:

"Am socotit că nu este necesar să anunț Partidul (despre întrevederea cu MADISON și ROBERTS), întrucât știam că B.ZILBER lucrează cu un organ competent, care cunoaște și aprobă legăturile lui cu americanii, iar discuția în sine n'a născut nici un fel de problemă, care ar fi necesitat o informeare a partidului".-

Aceasta ar putea s'o afirme oricine dar nu un ministru comunist în funcțiune și un membru al Biroului Politic al C.C. Indiferent de faptul dacă ZILBER ar fi adus sau nu la cunoștința "organului competent" această întâlnire, deoarece el - PATRASCANU a intervenit în relațiile lui ZILBER fără a avea personal vre-o misiune din partea partidului sau a acelui organ cu care colabora ZILBER - el avea obligația de a raporta pe linia sa adică prin

tovarăşii din C.C.care era rostul acestei întâlniri şi rezultatele ei.-

Dacă această întrevedere l-a decepţionat pe PATRASCANU şi nu a născut "nici o problemă care ar fi necesitat o informare a partidului",dece PATRASCANU l-a mai primit pe MADISON şi la Paris,când ar fi putut foarte bine să nu-l primească sub un motiv sau altul.-

Dar o dovadă în plus că această întâlnire a avut un caracter secret convenit între ZILBER şi PATRASCANU,tocmai fiindcă era îndreptată împotriva Partidului şi a regimului - o constitue şi faptul că nici ZILBER nu a raportat această întâlnire organului sovietic de informaţie cu care colabora.-

PATRASCANU trebuie deci să arate dece au dat acestei întâlniri un caracter secret,cum s'a ajuns la ideia acestei întâlniri,ce s'a stabilit acolo,ce urmări a avut - în timp - ce angajamente şi-au luat,ce asigurări au primit din partea americanilor,ce rost avea întâlnirea dela Paris,cum au păstrat el şi ZILBER,legătura cu aceştia,prin cine,ce acţiuni concrete a desfăşurat pe baza angajamentelor luate ş.a.m.d.

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pag.32,privitor la propunerea de fugă în străinătate a lui BETEA,PATRASCANU declară:

" Ultima oară când a venit(BETEA) i-am dat un răspuns afirmativ,dar nici o singură clipă nu m'am gândit să fac şi să urmez cuvântul afirmativ spus lui BETEA".

Dar mai înainte de aceasta,în aceiaş declaraţie PATRASCANU arată că BETEA a făcut şi pregătiri din iniţiativa lui, în acest sens,adică în vederea plecării. PATRASCANU ştia că prin răspunsul său afirmativ,BETEA - care avea oricum o fire de aventurier - va continua pregătirile,că aceste pregătiri - vor fi deci cunoscute de unii oameni şi că oricât de puţini ar fi aceştia se va face oarecare zgomot în jurul numelui lui PATRASCANU.-

Toate acestea nu le-ar fi riscat PATRASCANU dacă nu avea efectiv intenţia de a urma promisiunea făcută lui BETEA - intenţie dejucată prin urmărirea lui BETEA pe când se afla în maşina americană cu MANUILA şi DUTESCU.-

In ce priveşte afirmaţia lui PATRASCANU că ar fi dat acest răspuns afirmativ,numai ca să scape de insistenţele lui BETEA,aceasta este neserioasă,căci PATRASCANU avea destule

./.

mijloace de a scăpa de BETEA, fără să se angajeze față de el într'o întreprindere atât de riscantă. Argumentul este atât de copilăresc încât și ELENA PATRASCANU în declarația ei din 6 Iunie pag.2o, arată că "nu este de mirare că tovarășii nu îl cred".-

x
x x

In declarația din 15 Aprilie pag.31, PATRASCANU declară:

"Respingând imediat și categoric propunerea adusă de VISOIANU - am socotit toate aceste chestiuni definitiv lichidate. In acelaș timp n'am voit - pe o chestiune lichidată de mine - să nască nouă discuție în jurul persoanei mele cu tovarășii din conducerea Partidului - mai ales că era în ajunul plecării la Paris".-

Aici PATRASCANU confundă - desigur intenționat - două noțiuni distincte. A respinge propunerea lui VISOIANU nu înseamnă și a o lichida; numai dacă respingând propunerea lui VISOIANU ar fi adus-o la cunoștința Partidului, denunțând și demascând atât pe VISOIANU cât și pe SCHUYLER, această chestiune putea fi și lichidată.-

In ce privește discuția născută în jurul persoanei sale și aici PATRASCANU raționează greșit. Departe de a-l fi compromis această discuție i-ar fi creiat lui PATRASCANU o reputație de tovarăș devotat Partidului care nu se dă înlături dela nimic atunci când este vorba de interesul partidului. Aceasta ar fi fost un bun început de reabilitare a lui PATRASCANU în ochii Partidului. Dar o dovadă că PATRASCANU nu dorea lucrul acesta este și faptul că nici după întoarcerea sa dela Paris el nu a mărturisit Partidului propunerea lui VISOIANU. Prin urmare, nici atunci când nu se mai temea că nu va mai fi trimis la Paris, PATRASCANU nu a avut încredere în partid și nu s'a gândit să aducă la cunoștința partidului, adevărata față a lui VISOIANU.-

x
x x

In declarația sa din 15 Aprilie pag.3o, PATRASCANU declară:

"In ce privește parola stabilită cu BETEA pentru un telefon, eu declar că în momentul plecării, lui BETEA, i-am spus că voi reflecta asupra insistențelor lui de a-mi salva viața, rămânând în Belgia și că îi voi telefona - dar nici nu i-am telefonat și nici un moment nu m'am gândit să-i

./.

urmez insistențele.Răspunsul dat de mine lui,a fost pur formal".-

Acest răspuns dat lui BETEA ar fi fost pur formal dacă PATRASCANU nu i-ar fi promis că "va reflecta" asupra insistențelor lui de a rămâne în Belgia". Aceasta înseamnază de fapt că s'a gândit să-i urmeze insistențele chiar dacă - din diferite motive - nu i-a mai telefonat conform înțelegeri: avute la București.-

Că n'a rămas atunci în Belgia,aceasta nu are nici o importanță indiferent care a fost motivul întoarcerii lui în țară. Fie că-i era teamă că este urmărit,fie că nu considera că momentul este opertun,fie însfârșit că chiar americanii nu mai considerau indicată atunci rămânearea lui în străinătate - toate acestea nu au nici o importanță. Important este în cazul de față,numai faptul că promisiunea făcută lui BETEA că va rămâne eventual în străinătate,nu era deloc formală,așa cum pretinde PATRASCANU.-

x

x x

In declarația din 17 Aprilie pag.38,în legătură cu încercarea lui XENOPOL de a trimite prin mijlocirea lui PATRASCANU 30.000 dolari la Paris,PATRASCANU declară:

> "Nu l-am dat pe mâna Parchetului (pe XENOPOL), deoarece am considerat că serviciile făcute mișcării - îndreptățeau un gest de iertare din partea mea".-

Argumentarea este falsă în întregime.Pentru serviciile personale ce i le-a făcut lui PATRASCANU,a înțeles acesta să-i fie recunoscător. Dealtfel acesta explică și îndrăsneala lui XENOPOL care înțelegea să ceară în modul acesta răsplata pentru serviciile ce i le-a făcut lui PATRASCANU.-

Dacă XENOPOL merita să fie iertat pentru unele servicii făcute mișcării,aceasta nu îl scutea pe PATRASCANU de a aduce fapta lui XENOPOL la cunoștința conducerii partidului,care singură era în măsură să decidă de pedeapsa ce urma să i se aplice sau dacă era cazul să fie iertat.-

x

x x

In declarația din 17 Aprilie pag.38, PATRASCANU declară:

./.

421 ~~150~~

"Intrucât am respins pe loc propunerea lui MANIU și pe loc am respins aluzia lui FRANASOVICI - nu m'a interesat și nu mă interesează nici astăzi ce era în capul unuia și a celuilalt și ce scopuri urmăreau. Eu nu sunt aici pus să rezolv ghicitori - care nici nu mă interesează".

Lăsând de o parte atitudinea nerespectoasă a lui PATRASCANU față de anchetă, răspunsul acesta nu poate fi considerat ca venind din partea unui om care face de 30 de ani politică, fiind deci obișnuit să caute și să găsească cauza unor anumite manifestări.-

Si în cazul propunerii lui MANIU și în cazul aluziei lui FRANASOVICI - întrucât acestea nu i se adresau numai lui personal - ci afectau prin el și partidul din care făcea parte - este indiscutabil că PATRASCANU a analizat pe loc cauzele pentru care susnumiții i se adresau lui și ce anume scopuri urmăreau. Dacă PATRASCANU consideră aceste probleme ca ghicitori care nu îl interesează, aceasta este tocmai din cauză că înțelegând că acestea erau manifestări dușmănoase care urmăreau spargerea partidului, nu le-a adus totuși la cunoștință partidului care putea lua măsurile cuvenite.-

x

x x

In declarația din 19 Aprilie pag.46, PATRASCANU declară:

"Aflând de atitudinea lui VISOIANU după fuga sa din țară, am ajuns la concluzia că nu este omul americanilor și spion și am crezut că, stând de vorbă cu el, el își va lua angajamente care să facă posibilă întoarcerea lui în țară".-

Această susținere a lui PATRASCANU, este făcută cu scopul de a explica dece în 1947, când se afla la Paris, PATRASCANU l-a pus pe TOROSSIAN să îl caute pe VISOIANU, cu care voia să stea de vorbă. Dar această susținere nu rezistă celei mai sumare analize: cum mai putea fi vorba de întoarcerea în țară a lui VISOIANU care fugise clandestin din țară, care îi făcuse în numele lui SCHUYLER - propunerea de a fugi din țară încă din 1945, care se manifestase în atâtea rânduri ca ostil regimului pe când era în țară și mai ales în chestia CRETZIANU?

./.

Această argumentare a lui PATRASCANU, are scopul de a camufla adevăratele motive pentru care PATRASCANU îl căuta pe VISOIANU la Paris. PATRASCANU vroia să se consulte cu omul cu care spera să poată conduce guvernul (așa îi trimisese vorbă cu ZILBER în 1945, când i-a propus să intre în guvern ca Ministru de Externe), cu omul cu care avusese atâtea întrevederi secrete și care voise să-l "ducă plocon" în lagărul emigrației, adică cu VISOIANU. El spera ca VISOIANU - fiind mai bine informat decât el, de când se afla în străinătate - să-l sfătuiască asupra atitudinii sau activității ce urma să o desfășoare în viitor, ce perspective politice se vânturau, ce proecte de acțiune mai aveau anglo-americanii ș.a.m.d.

x

In declarația din 7 Mai pag.68, PATRASCANU declară:

"Cu toate că VISOIANU a vrut să-mi propună fuga din partea americanilor, cu toate că VISOIANU a fugit din țară, deoarece până la sfârșitul verii 1947, cunoscând dorința lui de a se reîntoarce în țară, eu nu l-am considerat dușman".-

Făcând afirmația că nu îl considera dușman pe VISOIANU, PATRASCANU urmărește să scape de acuzarea că nu a denunțat partidului pe un dușman, înlesnindu-i prin tăcerea sa, fuga din țară.-

Totuși PATRASCANU nu poate fi lăsat să facă astfel de afirmații căci cum poate să nu fie considerat ca dușman un om care i-a propus să fugă din țară și care el însuși fuge din țară, în lagărul dușman?

-----===-----

ANEXA B.

423

C O N T R A D I C T I I

Cu ocazia procesului verbal de confruntare dintre HARRY BRAUNNER şi PATRASCANU, PATRASCANU afirmă pentru a se apăra:

"Despre Istoria P.C.(b) nu am discutat cu H.BRAUNNER sau în prezenţa lui niciodată şi nimic sub nici o formă.Dealtfel nu-mi amintesc să fi discutat o singură chestiune serioasă cu HARRY BRAUNNER". (pag.231 dosar copie PATRASCANU).-

In declaraţia sa din 4 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Si faţă de HARRY BRAUNNER ca şi faţă de ceilalţi,discutam chestiuni politice curente,în discuţii obişnuite HARRY BRAUNNER avea raporturi bune cu familia mea". (pagina 2 dosar copie PATRASCANU).-

In declaraţia din 9 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Sugestia făcută de POGONEANU şi BUZESTI pentru a o comunica regelui,am spus-o soţiei mele şi celor din casa mea: LENA CONSTANTE,HARRY BRAUNNER". (pag.15 dosar copie PATRASCANU).-

x
x x

In declaraţia din 4 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Il consider (pe RALEA) ca pe un om fără caracter şi această apreciere a şi făcut ca raporturile personale să nu ia niciodată caracter de intimitate". (pag.3 dosar copie PATRASCANU).-

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-i facă lui RALEA o serie de confidenţe cu caracter secret privind raporturile sale cu Comitetul Central.-

Astfel,în declaraţia din 10 August 1951,pagina 247, PATRASCANU declară:

" M'am lăsat antrenat în discuţie şi i-am spus că cred că nu voi mai face parte nici din viitorul guvern şi nici din Biroul Politic".-

x
x x

In declarația din 7 Mai 1951 pagina 65 dosar copie PATRASCANU,fiind întrebat dacă s'a opus prelungirii legii criminalilor de război,PATRASCANU confirmă aceasta.

In declarația din 14 August pag.253 PATRASCANU declară:

"Recunosc însă că în ce privește prelungirea legii criminalilor de război - deci o inconsecvență în ce privește pedeapsa unor cazuri rămase nejudecate îmi este imputabilă".

pentru ca în declarația din 4 Mai 1951 la pagina 59,PATRASCANU să declare:

"Nu m'am opus ca criminalii de război să-și ia pedeapsa legală".-

x

x x

In declarația din 12 Mai a.c.pag.79,PATRASCANU declară:

"La toată insistența anchetei de a spune numai adevărul,declar că eu în afară de aceste cunoștințe despre legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS sau alte relații în afară de cele sentimentale nu am absolut nici o știință și declar categoric că toată istorisirea LENEI CONSTANTE despre legăturile ei sentimentale cu NICOL GROSS,pentru mine au fost absolut verosimile,etc.".-

pentru ca în declarația din 7 Mai pagina 75,PATRASCANU să declare:

"<u>Intrebare</u>:Ai știut că intima familiei d-tale LENA CONSTANTE este în legătură cu NICOL GROSS agent al serviciului de spionaj englez?

<u>Răspuns</u>: Da,am știut.

<u>Intrebare</u>:I-ai atras atenția LENEI CONSTANTE de legăturile sale cu englezii?

<u>Răspuns</u>: Nu,nu i-am atras".-

x

x x

In declarația din 12 Iunie 1951,PATRASCANU declară:

"Declar categoric și cu toată răspunderea că această sugestie (de a-l însărcina cu tranșarea crizei,preluând provizoriu președinția Consiliului),a pornit exclusiv dela mine și nu a fost obiect de discuție înainte,ideia aparținându-mi mie în mod absolut".-

./.

In declaraţia din 9 Aprilie pag.16, PATRASCANU declară:

"La această întâlnire(cu POGONEANU în casa lui FLORIN TEODORU) am făcut propunerea lui POGONEANU şi BUZESTI ca să facă sugestia regelui că sunt gata să mediez între guvern şi palat pentru rezolvarea crizei, încredinţându-mi provizoriu Preşedinţia Consiliului".-

pe când în declaraţia din 22 Aprilie pag.8, POGONEANU declară:

"Am adăugat însă că în cazul în care s'ar cădea de acord asupra unei colaborări şi de guvernare pe baza unei participări egale a tuturor partidelor, socoteam personal că s'ar putea accepta chiar prezidenţia unui comunist, care ar putea fi însuşi d-sa. La aceasta dl. PATRASCANU mi-a răspuns imediat şi oarecum iritat că nu interesează chestiunile de persoane şi că nu are asemenea ambiţii".-

x

x x

In declaraţia din 12 Iunie pag.148, PATRASCANU declară:

"In 1936, când m'am legalizat, într'o conversaţie cu GOGU RADULESCU, discutând despre BELU ZILBER, mi-am exprimat părerea faţă de GOGU RADULESCU că BELU ZILBER a fost achitat în proces, în urma unui compromis cu Siguranţa".-

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-l folosească mai târziu pe BELU ZILBER, fără să se mai preocupe de proasta reputaţie a acestuia. Astfel, în declaraţia sa din 12 Iunie pagina 147, PATRASCANU declară:

"Incepând din luna Aprilie 1944, am început să-l folosesc (PE ZILBER) pentru căutarea de case conspirative şi apoi ca om de legătură cu Palatul, precum şi pentru legătura cu unii profesori universitari".-

In declaraţia din 12 Iunie 1951 pagina 147, PATRASCANU declară:

" La prima anchetă de partid, unul din conducătorii partidului cu care am lucrat în 1944, mi-a spus că înainte de 23 August, m'ar fi făcut atent asupra legăturii cu BELU ZILBER. Eu declar că acest lucru nu corespunde adevărului, deoarece atunci nimeni nu mi-a atras atenţia asupra legăturii mele cu BELU ZILBER".-

In acest sens vezi declaraţia contrarie a tov. PARVULESCU aflată în dosarul de partid a lui BELU ZILBER pagina 69:

./.

"Tov. LUCRETIU PATRASCANU, imediat după 4 Aprilie 1944, mi-a comunicat că BELU ZILBER îi organizează case, secretariatul i-a cerut lui PATRASCANU să nu primească aceste case. PATRASCANU a continuat totuşi legăturile cu BELU ZILBER şi să primească case. PATRASCANU era urmărit pela casele primite".-

"In preajma lui 23 August 1944, când pregăteam ziarul "România Liberă", din colectiv făcea parte şi BELU ZILBER, pus de PATRASCANU cu toată interzicerea Secretariatului".-

x

x x

In declaraţia sa din 7 Mai 1951, pag. 74, PATRASCANU afirmă că nu a transmis lui AUSCHNIT nici un fel de mesagiu la Cairo în numele P.C.R.

In declaraţia din 11 Iunie 1951, pagina 15o, PATRASCANU declară că a respins propunerea lui AUSCHNIT, de a transmite un mesagiu din partea PCR, dar l-a autorizat ca:

"El (AUSCHNIT) poate să afirme că şi în România există o mişcare de rezistenţă împotriva hitlerismului şi a războiului, condusă de Partidul Comunist, rezistenţă care se întăreşte pe zi ce trece".-

x

x x

In declaraţia din 26 Iunie 1951, pagina 17o, PATRASCANU declară:

"Faptul că BELU ZILBER mi-a spus mie că lucrează cu un serviciu de informaţii, spunându-mi şi cu cine personal colaborează, eu nu socotesc că BELU ZILBER a desconspirat faţă de mine sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informaţii. Pentru acest lucru n'am spus Partidului, cele spuse mie de BELU ZILBER".-

pentru ca în declaraţia sa din 12 Iunie 1951, pagina 147, tot PATRASCANU vorbind despre o întâlnire a sa cu BELU ZILBER la acesta din urmă acasă, să afirme:

"Eu nu i-am spus ce anume fac eu şi ce legături am pe linie de partid".-

Aceasta înseamnează că PATRASCANU consideră că în mod normal nici ZILBER nu ar fi trebuit să-i povestească lui activitatea sa pe linie informativă cu sovieticii şi deci scuza invocată nu este justă.-

x

x x

./.

In declarația din 29 Iunie 1951,pagina 184,PATRASCANU afirmă că a comunicat conducătorului de partid care a fost invitat odată cu el la ALEXANDRU STEFANESCU acasă,că se va duce să-i fie prezentat LE ROUGETEL,iar în aceiaș declarație la pagina 182,fiind întrebat dacă a spus Partidului că a fost la STEFANESCU acasă și ce anume a discutat cu LE ROUGETEL,răspunde:"Nu am spus Partidului".-

x

x x

In declarația din 3 Iulie 1951,pagina 19o,fiind întrebat ce i-a spus soției lui la Paris,în legătură cu MADISON,PATRASCANU răspunde:

> "După scurta vizită a lui MADISON,mi-am exprimat față de soția mea curiozitatea asupra organizației sau instituției dela care MADISON are bursă".

pentru ca în cursul aceleeași declarații,fiind întrebat după aceea dece nu l-a întrebat pe ZILBER,despre cele de mai sus,(și întrucât în realitate ZILBER nici nu se afla la Paris atunci - ceeace PATRASCANU nu vrea să recunoască-) PATRASCANU declară:

> "Pentrucă MADISON plecase atunci din cameră; ca să întreb pe BELU ZILBER,absolut nu mă interesa nici bursa nici persoana lui MADISON".-

x

x x

In declarația sa din 21 August 1951,pagina 263, PATRASCANU declară:

> "Prin afirmațiile mele șovine pe care această cuvântare le conținea,privind în special raporturile între poporul român și poporul maghiar,nu numai că nu am contribuit la stabilirea unei atmosfere liniștită și pașnică conviețuire între naționalitățile conlocuitoare ci dimpotrivă am tulburat și învrăjbit această atmosferă".-

In aceiaș declarație din 21 August 1951,pagina 262 PATRASCANU declară,privitor la o declarație a sa din 1o Mai 1951,în care spunea:

> "Prin atitudinăa și manifestările mele politice obiectiv și în fapt,am servit interesele reacțiunii din țară".

./.

Fiind întrebat dacă confirmă această declarație, PATRASCANU răspunde: "Nu, nu o confirm".-

ANEXA C.

CHESTIUNI NECLARE

In declarația din 6 Aprilie pag.8, PATRASCANU declară:

"A doua oară l-am văzut pe AUSCHNIT în casa lui GUTA STEINBERG, în vara lui 1946, la o serbare dată acolo de un grup de artiști dela Național. Am discutat cu el printre alte banalități și despre atunci publicatul proect al reformei electorale. Discuția a avut un caracter cu totul general".-

Ce discuție putea avea cu AUSCHNIT care nu făcea parte din nici un partid politic asupra proectului de reformă electorală? Cine îl invitase la acea serbare, cum se face că și AUSCHNIT se afla la acea serbare?

x
x x

In aceeaș declarație la aceeaș pagină, PATRASCANU declară:

"In campania electorală din 1946, XENOPOL mi-a pus la dispoziție 100 milioane lei, cu care am trimes un grup de 30 oameni în vederea campaniei la Arad. Despre suma aceasta de 100 milioane lei, Partidul nu a avut nici o cunoștință, deoarece am omis să arăt Partidului".-

Aci nu se poate ca PATRASCANU să nu fie obligat să mărturisească ce a urmărit când a ascuns Partidului un fapt atât de important. Indefinitiv PATRASCANU candida pe listele Partidului Comunist și partidului nu-i putea fi indiferent cine îl sprijină în aceste alegeri, față de cine se obligă în viitor pentru sprijinul primit. Tot așa de bine PATRASCANU putea primi sume de bani dela AUSCHNIT sau alți mari industriași sau politicieni, aparținând altor partide, în schimbul unor garanții politice de exemplu: că nu se vor naționaliza industriile, că partidul nu ar pune problema monarhiei, că nu vor fi înlăturate dela putere celelalte partide de guvernare, etc.

Dece propunerea venită prin XENOPOL, în numele lui MANIU, să-i susție pe prietenii săi naționaliști i s'a părut atât de îndrăsneață și în schimb a acceptat cu atâta ușurință banii oferiți de Xenopol într'un scop foarte asemănător. Dece oferea XENOPOL acești bani cu atâta mărinimie când pe acesta

./.

în 1946 nu îl putea interesa succesul Partidului? Desigur fiindcă pentru XENOPOL ca și pentru AUSCHNIT și alți exponenți ai burgheziei, PATRASCANU însemna o speranță că își vor menține un timp cât mai îndelungat privilegiile lor de clasă. Acesta era adevăratul motiv pentru care PATRASCANU ascundea cu atâta grijă Partidului, atât propunerile de sprijin din partea lui MANIU cât și sprijinul primit efectiv dela acelaș prin XENOPOL și aceasta trebuie să rezulte din declarațiile sale. Si tot pentru acelaș motiv, PATRASCANU intervenea prin XENOPOL ca "Dreptatea" să înceteze campania de laude la adresa sa, după discursul dela Cluj, pentru ca să nu devie prea vizibilă cârdășia sa cu partidele istorice și cu reprezentanții burgheziei.-

x

In declarația sa din 26 Mai pag. 179, PATRASCANU declară:

> "Nu l-am văzut pe MADISON niciodată în 1947. Prima și ultima oară când l-am văzut la Paris, a fost în August sau Sept. 1946, în condițiile arătate mai sus".

Susținerile lui PATRASCANU ar putea fi acceptate iar vizita din 1947, a lui MADISON s'ar putea datora unei simple confuzii - posibile - după trecerea atâtor ani. Dar atunci rămâne fără explicație faptul că atât ELENA PATRASCANU cât și TOROSSIAN și ZILBER însuși, nu arată în declarațiile lor că ZILBER ar fi participat la această întrevedere. Deasemeni devine inexplicabil cum - dacă ZILBER ar fi fost de față mai putea MADISON să-i trimită prin soții PATRASCANU așa cum arată ELENA PATRASCANU o scrisoare și un stilou pe care aceștia le-au predat lui ZILBER la înapoierea lor în țară.-

x

x x

In declarația sa din 29 Iunie pag. 185, PATRASCANU declară următoarele:

> "Intrebare: In declarațiile d-tale verbale în fața anchetei tot timpul ai spus că d-ta între 1946-1947 ai mai făcut și altceva în legătură cu englezii și americanii și mai precis trei lucruri pe care nici Partidul nu le cunoaște. Arată anchetei care sunt aceste trei lucruri?
>
> Răspuns: Refuz să arăt anchetei aceste trei lucruri și refuz să răspund la întrebare".-

Dacă declarația nu reproduce discuțiile ce au avut loc înainte de a se formula această întrebare și nici nu arată de unde rezultă că PATRASCANU ar mai fi făcut și altceva în legătură cu englezii și americanii și nici răspunsul lui PATRAS

CANU nu reproduce decât refuzul său de a răspunde fără a preciza care sunt aceste 3 lucruri,declarația este de neînțeles și nu poate fi de nici un folos anchetei.-

x

x x

In declarația sa din 1o August pag.246,PATRASCANU fiind întrebat dece a negat că la plecarea din Iași a lăsat o scrisoare femeei de serviciu a MARICICAI IBRAILEANU și a recunoscut acest fapt numai după ce i s'a citit scrisoarea PATRASCANU răspunde:

> "Am negat pentrucă am uitat complect de această carte poștală,scrisă în grabă și aruncată la o cutie poștală,în momentul când,dându-mi seama că casa IBRAILEANU este supravegheată,am părăsit-o imediat.Când mi s'a citit și după ce am reconstituit în celulă,singur, faptele de atunci,mi-am adus aminte de ea".-

Această declarație care ar putea să ilustreze comportarea lui PATRASCANU în anchetă care recunoaște un fapt numai când i se pune dovada în față,nu conține însă explicația importanței acestei scrisori,cum și interesul ce exista pentru PATRASCANU în a nu recunoaște această scrisoare.Din cauza aceasta, această declarație nu ar putea merge în justiție.-

x

x x

In declarația din 2o.8.pag.258,PATRASCANU declară:

> "Intrebare: In declarația d-tale din 27 Aprilie 1948,d-ta declari: "Mi-a venit greu să fac auto-crtitică din sentimentul intim. In problema Clujului am deviat dela linia marxistă și dela linia Partidului". Confirmi această declarație?
> Răspuns: Da,o confirm".

Ce însemnează cuvintele :"mi-a venit greu să fac autocritică din sentimentul intim?

43
432

ANEXA D.

FAPTE CONTESTATE

In declaraţia din 9 Aprilie pag.14, PATRASCANU declară:

"Afirmaţiile soţiei mele şi ale LENEI CONSTANTE, privitoare la aceia că l-am învăţat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii criminalilor de război - nu corespund adevărului. Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război, întrucât convingerea mea intimă era că după 18oo de condamnări, România s'a achitat de obligaţiile armistiţiului. Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale, peste voinţa conducerii Partidului".-

Acesta este un început de recunoaştere, PATRASCANU considerând că pentru atitudinea sa antipartinică nu va putea fi trimis în justiţie. Acest început poate fi folosit spre a angaja o discuţie cu PATRASCANU în care să i se arate că aşa cum i-a putut face regelui un semn cu degetul spre a-l şterge pe BODNARAS depe lista miniştrilor în 1945, tot astfel, fiind în graţiile regelui - şi convingerea sa personală fiind că am satisfăcut obligaţiile noastre de a pedepsi criminalii de război prin cele 18oo de condamnări - i-a putut face regelui sugestia să nu mai prelungească această lege. (Faptul este arătat de ZILBER în declaraţiile sale din 12.7.pag.33 şi 22.8.pagina 8o din dosarul ZILBER).-

x

x x

In declaraţia din 17 Aprilie pag.37, PATRASCANU declară:

"N'am discutat cu STEFANESCU şi cu nimeni depe pământ, formarea unui partid naţionalist, pentrucă o asemenea observaţie nu mi-a trecut niciodată nici prin cap, nici în vis măcar. Eu am avut deviaţii naţionaliste care m'au situat pe o poziţie naţionalistă falsă în partid, dar nu am ajuns până acolo încât să-mi treacă prin minte măcar o clipă, formarea unui partid naţionalist".-

In primul rând, discursurile sale dela Cluj din 1945 şi 1946, şi faptul că ele au fost concepute cu materialul procurat de BETEA şi GOLOPENTIA ale căror opinii naţionaliste

./.

sunt cunoscute,şi nu au fost prezentate Partidului spre a nu fi cenzurate,denotă că prin conţinutul discursurilor sale, PATRASCANU urmărea câştigarea masselor tocmai cu lozincile sale naţionalist şovine. De aici şi până la ideia formării unui partid naţionalist nu este o distanţă atât de mare.-

In privinţa aceasta materialul pe care putem sprijini această teză spre a obţine o declaraţie în acest sens,este:

SILVIU CRACIUNAS în declaraţia sa din 2o Iunie pagina 4,arată legăturile lui PATRASCANU cu SABIN MANUILA prin mijlocirea lui BETEA.Cunoscând atitudinea şi fuga din ţară a lui MANUILA,putem trage concluzia că şi PATRASCANU se situa pe aceiaş poziţie naţionalistă.

PAVEL CONSTANTIN (pagina 12 decl.din 22.X.),arată că punctul de vedere al lui PATRASCANU se înscrie "pe linia intereselor permanente şi vitale ale ţării",limbaj nebulos, aducând cu acela întrebuinţat curent de legionari şi care în fond înseamnă atitudinea naţionalistă a lui PATRASCANU ("un om cu înaltă grijă şi dragoste pentru interesele permanente şi fundamentale ale României" - citeşte ale burgheziei române). Declaraţie PAVEL din 3.X.pagina 7.-

Tot PAVEL CONSTANTIN în declaraţia sa din 6.9.pagina4, declară:

> "Vedeam rezolvate toate aceste probleme în cadrul unui guvern de Uniune Naţională având două direcţii,etc."

iar ceva mai jos:

> "BETEA împărtăşea în parte punctul meu de vedere şi apreciam că LUCREŢIU PATRASCANU ar întruni în acele vremuri aderenţa masselor şi ar merge pe linia intereselor ţării,prin manifestarea punctului său de vedere politic la întrunirea dela Cluj şi prin cele 2-3 cărţi pe care le publicase".-

x

x x

In declaraţia din 7.4.pag.36,PATRASCANU declară,la întrebarea dacă în afară de propunerea lui VISOIANU,i-a mai făcut cineva propuneri de fugă din ţară:

> "In afară de VISOIANU care a venit să-mi facă propuneri de fugă din ţară din partea americanilor, n'a mai venit nimeni din partea americanilor cu asemenea propuneri. Eu personal n'am avut nici o legătură cu americanii - aşa încât nu au putut să-mi facă nici o propunere directă".-

./.

434

Astfel de afirmații categorice sunt tipite la PATRASCANU. Căci este fapt stabilit că PATRASCANU a avut legătura cu ROY MELBOURNE prin BETEA, cu BERRY, cu MADISON pe care l-a întâlnit și în țară la LENA CONSTANTE și la Paris în 1947, cu ROBERTS care l-a vizitat și la Minister, cu BREWER cu care s'a întâlnit la Snagov, cu HALL care i-a tradus în limba engleză "Sub Trei Dictaturi", cu SCUYLER care i-a făcut prin VISOIANU propunerea de fugă din țară, cu o mulțime de ziariști și alți americani care l-au vizitat la Minister, etc.

x

x x

In declarația sa din 17.4. pag. 35, PATRASCANU declară:

"N'am discutat nici un moment despre existența vre-unui grup naționalist cu FRANASOVICI. El a făcut o simplă aluzie la existența unui grup naționalist în partid, pornind dela discuția memoriului lui TATARASCU. Eu am răspuns imediat și negat existența unui asemenea grup în partid".-

Cum ar fi putut FRANASOVICI să facă o astfel de aluzie dacă PATRASCANU ar fi avut o atitudine intransigentă care să nu se preteze la nici un fel de interpretare. Este sigur că FRANASOVICI nu ar fi îndrăsnit să facă o astfel de aluzie în fața tov. GHEORGHIU DEJ de pildă. De aci concluzia că PATRASCANU trebuie să-l fi încurajat pe FRANASOVICI la o astfel de îndrăsneală.

Si apoi; pornind dela discuția memoriului lui TATARASCU, FRANASOVICI ar fi putut să-i facă cel mult aluzie la existența unui curent naționalist în guvern polarizat în jurul lui TATARASCU și cel mult al lui PATRASCANU personal, dar nu în sânul partidului, căci pentru aceasta FRANASOVICI trebuia să mai cunoască și pe alții din rândurile partidului care să fie de aceia părere cu PATRASCANU. Această aluzie putea să mai fie provocată sau încurajată prin cunoașterea de către FRANASOVICI a unei colaborări a lui PATRASCANU cu TATARASCU la redactarea acestui memoriu.

x

x x

In declarația din 18.4. pagina 40, PATRASCANU declară:

"Declar categoric că niciodată și sub nici o formă nu am avut nici un fel de relații cu AUSCHNIT".

./.

La confruntarea cu GUTA STEINBERG (pagina 225 dosar PATRASCANU), PATRASCANU declară:

"In ceeace priveşte cele 3-4 întâlniri, se reduce la una care a avut loc la GABRIEL STEINBERG şi care a durat câteva minute.
Vizita din 1942 nu a avut loc pentrucă eu eram cu domiciliul obligatoriu. Cred că confundă anii şi cred că a fost în 1943 şi nu în 1942".-

In afară de întâlnirile recunoscute de PATRASCANU cu AUSCHNIT şi cele ce reies din confruntarea cu GUTA STEINBERG sau din declaraţiile lui GHEORGHIU CLEANTE şi CONSTANTIN ROSIN, cari toate desmint afirmaţia atât de categorică a lui PATRASCANU de mai sus, este interesantă în această privinţă şi declaraţia lui GH.TATARASCU din 18 Oct.1951 pag.19 dosar TATARASCU:

"Mă găseam la Paris în August-Septembrie 1946, cu prilejul conferinţei păcii. Intr'o zi se găsea la mine în birou - în localul legaţiunii noastre -, inginerul MALAXA.
In timpul convorbirei noastre sunt chemat la telefon de LUCRETIU PATRASCANU. După terminarea conversaţiei telefonice cu acesta, ing. MALAXA îmi spune cu un surâs forţat ...."dl.ministru PATRASCANU ....ultimul şi marele protector al lui MAX AUSCHNIT...". Surprins am întrebat:"Dar de unde ştii că îi e prieten şi protector? MALAXA îmi răspunde:"Stiţi că eu sunt un om documentat".

x

x x

In declaraţia din 24 Aprilie pag.54, PATRASCANU declară:

"Afirmarea lui ALEX.STEFANESCU că l-am văzut în vara anului 1942 de două ori în subsolul B.N.R., este în întregime neadevărată şi inventată".-

Declaraţia lui STEFANESCU ALEXANDRU este confirmată în ce priveşte faptul că PATRASCANU se afla la Bucureşti în 1942 şi prin declaraţia generalului TOBESCU din 30 August 1951, care afirmă că l-a văzut de două ori pe PATRASCANU în 1942, în cabinetul lui PIKI VASILIU şi de aceia a lui GUTA STEINBERG cu ocazia confruntării cu PATRASCANU. Deasemeni ALEXANDRU IONESCU în declaraţiile sale din 6 şi 7 Februarie 1950, arată următoarele:

"Imediat după 23 August 1944, l-am văzut pe dl. STEFANESCU într'o dimineaţă în adăpostul Băncii Naţionale când lucram acolo împreună cu TURCANU, cu COSTICA MUGUR şi cu doi prizonieri americani eliberaţi, la transmiterea unor telegrame în care se cerea ajutorul aviaţiei americane. ./.

"Dl.STEFANESCU era cu dl.PATRASCANU şi atunci l-am cunoscut când i-am fost prezentat".-

iar în declaraţia din 7 Februarie 1950:

"In timpul bombardamentului german, imediat după 23 August 1944, am revăzut pe dl.ALEX.STEFANESCU la Banca Naţională în adăpost când d-sa mi-a prezentat pe PATRASCANU".-

Afirmaţiile lui STEFANESCU, departe de a fi în întregime neadevărate şi inventate, se dovedesc dimpotrivă cinstite şi PATRASCANU este acela care nu spune adevărul. Dealtfel nu este acesta singurul caz când declaraţii tot atât de categorice ale lui PATRASCANU s'au dovedit până la urmă neadevărate.

x

x x

In declaraţia din 2 Mai pag.157, PATRASCANU declară:

"Consider şi afirm că nu am dus nici un fel de activitate antisovietică".

Atunci cum poate fi calificată acţiunea de contracarare a relaţiilor noastre economice cu Uniunea Sovietică încercată în 1945 cu DURMA, sau întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS sau întrevederea cu LE ROUGETEL, cari toate au fost ascunse Partidului

x

x x

In aceiaş declaraţie, ceva mai jos PATRASCANU declară:

"N'am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop (consolidarea politicii anglo-americane în ţară la noi. Diferitele conversaţii pe care le-am avut cu miniştrii sau ziarişti, sau unii din membrii Comisiei de Control anglo-americani, n'au trecut de cadrul unor discuţii cu caracter oficial sau general".-

Dacă lucrurile ar sta aşa cum pretinde PATRASCANU, cum explică dece nu a raportat Partidului întrevederea cu MADISON şi ROBERTS sau propunerea de fugă făcută de SCHUYLER prin VISOIANU?

x

In declaraţia din 28.6.pag.177, PATRASCANU declară:

"Declar cu toată răspunderea şi în mod categoric că eu nu m'am văzut niciodată cu MIRCEA DURMA şi în mod special în afară de Consiliul de Miniştrii şi recepţiile arătate şi nu am avut niciodată şi nicăieri nici un fel de discuţii cu el".-

./.

Tot astfel privitor la cele afirmate de DURMA cu ocazia confruntării în legătură cu întrevederea din Aprilie 1945, PATRASCANU răspunde (pag.2ol):

"Nu recunosc, este inventat în întregime dela început până la sfârşit".-

In această problemă, avem astăzi suficiente elemente spre a-l pune pe PATRASCANU în faţa tuturor probelor pe care le avem - eventual prin noi confruntări cu TOROSSIAN, ELENA PATRASCANU sau ZILBER sau prin orice altă metodă se va găsi indicată de conducere, spre a-l demasca până la capăt ca pe un bandit care neagă tot ceeace nu-i convine şi care atunci chiar când este pus în faţa unor probe pe care nu le mai poate contesta, recurge la acuzarea de "provocator" împotriva celor ce dau mărturie contra lui.-

x

x x

In declaraţia din 28.6.pag.179, PATRASCANU declară:

"La toată insistenţa anchetei de a declara numai adevărul în legătură cu AL.STEFANESCU, declar categoric că legătura cu AL.STEFANESCU mi-a făcut-o acel conducător de partid, (probabil tov.BODNARAS)".

Cu ocazia confruntării cu CALMANOVICI, fiind întrebat dacă îl cunoaşte pe CALMANOVICI, (pagina 198), PATRASCANU răspunde:

"Nu-l cunosc şi nu l-am cunoscut niciodată".

Tot la această confruntare privitor la cele relatate de CALMANOVICI asupra vizitei făcută cu AL.STEFANESCU prin Sept.- Oct.1944 la locuinţa lui PATRASCANU din str. Vasile Lascăr (pagina 197) PATRASCANU răspunde:

"Cele afirmate de CALMANOVICI sunt minciuni sfruntate dela început până la sfârşit şi voi dovedi la sfârşitul confruntării unde sunt minciunile".

x

In propunerile făcute la finele sintezei, am arătat că tov.BODNARAS ne-ar putea ajuta să lămurim cine anume a făcut legătura între ALEXANDRU STEFANESCU şi PATRASCANU şi în ce mod s'a ajuns ca legătura dintre PATRASCANU şi ALEX. STEFANESCU să fie făcută pe linia AUSCHNITT-GUTA STEINBERG.-

x

x x

./.

438 69

Cu ocazia confruntării cu LEOVEANU (pag.215), PATRASCANU declară:

"Este just că am înaintat un memoriu generalului LEOVEANU la începutul lui Februarie 1941, în care arătam că nu am nici un amestec în rebeliunea legionară, lucru de care mi-a amintit chiar generalul LEOVEANU. Restul celor afirmate de LEOVEANU, nu le cunosc, acum le aflu pentru prima oară".-

Prima parte PATRASCANU o recunoaşte fiindcă cererea lui şi angajamentul scris de a se abţine dela orice activitate se află la dosarul vechi al Siguranţei şi PATRASCANU ştie că acestea nu pot fi combătute.-

Partea a doua referitoare la atitudinea lui PATRASCANU faţă de partid în acea vreme, când se menţinea în totală pasivitate pentru a observa în linişte care dintre tabere are şanse de a ieşi victorioasă, PATRASCANU nu vrea să o recunoască fiindcă ştie sau presupune că n'au existat martori la această convorbire şi astfel nimeni nu a auzit când se plângea că i s'a creiat de către partid această atmosferă şi că va da în judecată conducerea Partidului pentru daunele ce i le-a cauzat.-

In această privinţă ar trebui chestionat din nou colonelul STOICA STEFAN care a asistat şi el la întrevederea dintre PATRASCANU şi LEOVEANU sau dacă este posibil a se identifica alţi funcţionari din Siguranţă, care e posibil să fi asistat la discuţie.-

-----==-----

70

434

ANEXA E.

PROPUNERI DE ADANCIRE

In declarația din 6 Aprilie 1951, pagina 7, PATRASCANU declară:

"Pe DINU BRATIANU l-am cunoscut în Iunie 1944, legătura făcându-mi-o XENOPOL, care m'a dus cu mașina lui la FLORICA. Am discutat aici aderarea Partidului Liberal la B.N.D. La aceste vizite am fost cu soția mea".-

Este cert că XENOPOL nu a făcut numai oficiul de șofer; PATRASCANU trebuie întrebat dacă XENOPOL a participat la discuțiile lui cu DINU BRATIANU, deoarece XENOPOL pretinde că nu știe ce s'a discutat.-

x

x x

In aceiaș declarație PATRASCANU afirmă:

"Informațiile aduse de VISOIANU le-am discutat și cu BELU ZILBER".-

PATRASCANU trebuie întrebat ce anume informații i-au fost aduse de VISOIANU și dacă de regulă îi comunica lui ZILBER cele discutate cu diverși oameni politici. Aceasta pentru a-l putea determina pe ZILBER să revie asupra poziției lui care constă în a nega că ar cunoaște subiectul vre'uneia din discuțiunile dintre PATRASCANU și alți oameni politici, sub pretextul că nu a participat la ele.-

x

x x

In declarația din 6 Aprilie 1951, PATRASCANU afirmă:

"Când eu eram la Congresul Juriștilor din Bruxelles și am fost chemat de STOILOV la Paris, eu l-am rugat pe TOROSSIAN să-l caute pe VISOIANU care era la Paris, întrucât doream să stau de vorbă cu el".-

PATRASCANU să fie întrebat pentruce anume îl chema STOILOV la Paris?

Ce i-a raportat TOROSSIAN privitor la VISOIANU, unde l-a căutat pe acesta și unde se afla VISOIANU în acel moment?

x

x x

440

In declarația din 6 Aprilie 1951, pagina 5, PATRASCANU declară:

"Această pregătire de fugă a lui MANUILA, am ascuns-o atât Partidului cât și organelor de Stat și consider că aceasta a însemnat un act dușmănos din partea mea, față de Stat și față de Partid".-

PATRASCANU să fie întrebat dece a comis acest act dușmănos față de partid? Dece nu a denunțat fuga lui MANUILA? Dece nu a folosit tocmai această împrejurare spre a arăta tovarășilor din C.C. și întregului Partid devotamentul său și dorința sa de a se reabilita?

x

x x

Tot în aceiaș declarație, PATRASCANU declară:

"ZEVEDEI BARBU s'a prezentat în audiență la mine recomandându-se și anunțându-mă de starea lui LUCIAN BLAGA".-

Cine era LUCIAN BLAGA și ce legături existau între ZEVEDEI BARBU și LUCIAN BLAGA și între PATRASCANU și BLAGA?

x

In declarația din 6 Aprilie 1951, pagina 6, PATRASCANU declară:

"La cabinetul meu l-am angajat pe MICSA, care mi-a fost recomandat de BETEA fiind ardelean, cunoscut de al său. MICSA fiind un colaborator de al meu și fiind prieten cu BETEA, cunoscând problema fugii și temându-mă de arestarea lui chiar dela cabinetul meu, l-am trimis într'o însărcinare la Arad".-

PATRASCANU să fie întrebat: ce importanță avea dacă MICSA - neavând nici un amestec în tentativa de fugă a lui BETEA, ar fi fost arestat chiar dela cabinet? Nu era acelaș lucru dacă ar fi fost arestat la Arad și obligat să declare legăturile sale cu BETEA și faptul că cunoștea problema fugii".

In declarația din 7 Aprilie 1951, pagina 11, PATRASCANU declară:

"Datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în partid, aceste elemente au căutat să folosească în interesul lor, în interesul reacțiunii dela noi din țară și în interesul anglo-americanilor de care erau dirijați, să folosească atitudinea mea (greșită), falsă politică, față de Partid".-

./.

441

Despre ce atitudini este vorba? Dacă le mărturisește s'o facă în întregime,arătând fiecare împrejurare și poziția sa.-

x
x x

In declarația din 7 Aprilie 1951,pagina 11,PATRASCANU declară:

"Prin ieșirile mele antipartinice exprimate față de BELU ZILBER,dacă el a fost spion în slujba americanilor,a putut să le folosească în serviciul lui față de americani".-

Despre ce eșiri antipartinice este vorba? PATRASCANU se complace în afirmații vagi și nu pune niciodată punctul pe i în sensul de a face o mărturisire complectă.-

x
x x

In declarația din 9 Aprilie pagina 16,PATRASCANU declară:

"Toate discuțiile cu POGONEANU și BUZESTI avute la aceste două întâlniri,le-am raportat partidului,cu excepția sugestiei care trebuia făcută regelui".-

Dece a ascuns partidului această sugestie.S'o arate amănunțit și să fie urmărit în răspunsurile sale până va fi obligat să se demaște ca dușman al partidului și ca un trădător aflat în slujba burgheziei.-

x
x x

In declarația din 9 Aprilie pagina 14,PATRASCANU declară:

"E probabil să fi discutat cu regele și alte lucruri,dar nu pot reconstitui discuții și convorbiri".

Nici nu-i cere nimeni să reconstitue discuții și convorbiri;să arate concret în ce mod a colaborat cu regele,dacă se înțelegeau asupra chestiunilor ce le aveau de rezolvat.De pildă să-și amintească de sugestia făcută regelui de a-l șterge pe tov.BODNARAS depe lista subsecretarilor dela Interne și alte chestiuni asemănătoare,privitoare la colaborarea lor.-

x
x x

./.

In declarația din 9 Aprilie pagina 13, PATRASCANU declară:

> "FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din țară. Am condamnat memoriul și în timpul discuției FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în partid, lucru pe care eu l-am negat și l-am respins categoric".

Aproape întreg fragmentul este de neînțeles. Dacă FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului care păcătuia tocmai prin nuanța sa șovină naționalistă, ce sens mai avea să facă o aluzie la existența unui grup naționalist în partid?

Dacă PATRASCANU însuși a condamnat memoriul, cum a mai avut FRANASOVICI care a lucrat mult timp în diplomație, îndrăsneala de a face o aluzie la existența unui grup naționalist în partid și ce mai spera să obție prin aceasta, devreme ce PATRASCANU își arătase opinia care condamna memoriul.-

Dacă PATRASCANU pretinde că nu-și mai poate aminti amănuntele discuției să fie ajutat cu textul memoriului care poate fi procurat ușor în presa din acel timp sau dela Ministerul de Externe.-

Faptul că PATRASCANU nu a fost urmărit în răspunsurile sale până la ultimele concluzii i-a creiat acestuia iluzia că poate susține orice fantezie fără teamă de a fi demascat. Credem că poziția de negare a lui PATRASCANU nu poate fi sdruncinată altfel decât prin urmărirea lui continuă în discuții și obligarea lui de a explica lucrurile prin logică nu prin :"Alt răspuns nu am", "declar categoric", "eu nu sunt pus aici să ghicesc" și alte expresii similare, foarte frecvente în răspunsurile sale.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie pagina 23, PATRASCANU declară:

> "A mai venit la mine COCA MEZINCESCU, colaboratoare la radio Londra, pentru a o recomanda la legația noastră din Londra".

Ce a făcut PATRASCANU a recomandat-o? Desigur că și aceasta ca și toți ceilalți pe care i-a recomandat, s'a dovedit tot atât de "prietenă" a regimului nostru și a rămas și ea în străinătate. Să declare și aceasta deoarece în confruntarea cu

./.

HARRY BRAUNNER a încercat să le ia apărarea tuturor acestor trădători.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie, pagina 19, PATRASCANU declară:

"Am acceptat invitația sa (a lui LE ROUGETEL) la AL.STEFANESCU considerând dorința lui ca normală întrucât Anglia era atunci aliata U.S.și devenise aliata României ....".

Dacă aceasta era situația, deco era nevoie să-l vadă la STEFANESCU în casă ascuns de ochii lumii, când în cadrul relațiilor de curtuoazie-dacă nu se urmărea nimic deosebit - LE ROUGETEL putea foarte bine să-l invite la Legație? Deco a refuzat celălalt conducător de partid această invitație? Dacă PATRASCANU a transmis această invitație este foarte probabil că acela a justificat refuzul său.Cum se face atunci că PATRASCANU a ținut cu tot dinadinsul să-l vadă pe LE ROUGETEL și încă în casa lui STEFANESCU? Pentru discuții cu caracter general este cert că LE ROUGETEL nu l-ar fi invitat pe PATRASCANU la STEFANESCU acasă spre a-i creia dificultăți cu tovarășii din Biroul Politic. Putea face lucrul acesta la recepții, la Legație sau cu altă ocazie. Si apoi, dacă acesta ar fi fost motivul real pentru care a acceptat invitația, ar fi informat partidul asupra celor discutate.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie pagina 18, PATRASCANU declară:

"SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISOIANU pentru a-mi propune plecarea în America, crezând că situația mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".

Pentru a-i face o astfel de propunere SCHUYLER trebuia să afle direct dela PATRASCANU sau cel mult prin VISOIANU care anume sunt nemulțumirile lui PATRASCANU și relațiile sale cu partidul.Dar mai trebuia pentru aceasta ca și SCHUYLER și VISOIANU să știe din relațiile ce le aveau cu PATRASCANU că nu riscă nimic, făcând o astfel de propunere. Toate acestea PATRASCANU trebuie să le scrie pe hârtie, ele constituind dovezi ale trădării lui.-

x
x x

In declaraţia din 14 Aprilie pag.25, PATRASCANU declară:

"N'am ajutat pe nimeni să fugă peste graniţă. Am ştiut de fuga lui MANUILA, BETEA şi prietenul lui pe care nu i-am denunţat".-

Cine este acest prieten al lui BETEA? Din nou, dece nu i-a denunţat? Nu trebuie lăsat până când nu va da în scris adevăratul motiv care este că nu avea nici un interes să aducă la cunoştinţa partidului fuga lui MANUILA care urma să-i creeze lui o importantă platformă politică în străinătate. Toate celelalte pretexte invocate nu rezistă la o discuţie documentată. Dimpotrivă, denunţarea lui MANUILA l-ar fi scăpat şi de insistenţele lui BETEA şi-i dădeau posibilitatea să arate devotamentul său pentru partid.-

x
x x

In declaraţia din 14 Aprilie pagina 24, PATRASCANU declară:

"Cu prilejul plecării LENEI CONSTANTE sau a sorei ei, i-am pus la dispoziţie 1.000 franci elveţieni pentru care mi-a adus echivalentul în aur".-

Să precizeze dacă este vorba de LENA CONSTANTE sau de sora acesteia, căci nu este tot una. Numai LENEI CONSTANTE care cunoştea şi alte acţiuni ale sale îi putea încredinţa PATRASCANU să-i schimbe această valută.-

La fiecare din aceste afaceri să fie pus să scrie pe hârtie, cum cadrează astfel de operaţiuni cu un ministru comunist al justiţiei, care sancţionează el cel dintâi pe cetăţenii care nu respectă legile financiare ale ţării. Rostul întrebării este ca PATRASCANU să fie demoralizat şi enervat pentru a putea specula în anchetă tocmai pierderea calmului său şi pretinsa sa demnitate în anchetă.-

x
x x

In declaraţia din 15 Aprilie pag.33, PATRASCANU declară:

"Am acceptat propunerea lui ZILBER de a-l aduce pe MADISON la LENA CONSTANTE, deoarece nu voiam să dau importanţă unei invitaţii personale, fiind vorba de un american, care lucra în Comisia de Control, la Biroul de Informaţii American".-

./.

445

Si acesta este unul din răspunsurile de mântuială ale lui PATRASCANU pentru a nu se putea spune că nu a răspuns. Realitatea este că a acordat importanţă acestei invitaţii, acceptând riscurile unei întâlniri clandestine, ceeace n'ar fi făcut dacă n'ar fi atribuit importanţă întrevederii sale cu un american. Si apoi răspunsul este complect lipsit de logică: într'adevăr cu cât este discuţia mai lipsită de importanţă prin faptul că ea se ţinea la LENA CONSTANTE şi ce ar fi făcut PATRASCANU dacă acorda importanţă acestei invitaţii; nu ar fi acceptat în această situaţie propunerea lui ZILBER de a-l aduce pe MADISON la LENA CONSTANTE? In ce măsură satisface răspunsul lui PATRASCANU întrebarea pusă? Si cum poate veni în sprijinul anchetei un astfel de răspuns

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pagina 32, PATRASCANU declară:

> "N'am urmărit nici un scop personal (prin acordarea unor cărţi cu dedicaţie fostului rege). Tinând seama de faptul că lucrasem cu el înainte de 23 August am socotit că aşa cum am mai dat altor circa 60 de persoane cărţi cu dedicaţii, pot să-i dau şi lui, cu intenţia de a menţine în folosul regimului bunele raporturi cu el".-

Dacă avea o astfel de explicaţie la îndemână, dece PATRASCANU a încercat să scoată aceste cărţi din biblioteca Palatului folosind serviciile lui RATIU şi riscând - aşa cum s'a şi întâmplat în fapt - să se afle despre această manevră cu toate consecinţele care au decurs din acest fapt?

Este deci evident şi tocmai aceasta trebuie să recunoască PATRASCANU în declaraţia sa că el se temea că aceste dedicaţii vor constitui un indiciu al adevăratelor relaţiuni pe care le-a avut cu regele şi vor justifica astfel cârdăşia pe chestia înlăturării tov. BODNARAS depe lista subsecretarilor la Interne, pe chestia neprelungirii legii criminalilor de război, etc. etc.-

Aceste cărţi mai puteau constitui iarăşi o dovadă a modului cum au evoluat raporturile dintre PATRASCANU şi fostul rege căruia în timpul tratativelor în vederea lui 23 August, PATRASCANU refuza să i se adreseze cu "Majestatea Voastră" sau "Sire" sau să se închine în faţa lui cum cerea protocolul pentru ca mai apoi să-i dedice cărţi cu următorul text:

./.

La 31 Oct.1944:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I,respectos omagiu din partea autorului,în nădejdea că studiul de faţă se va bucura de binevoitoarea Sa atenţie".-

La 31 Ianuarie 1945:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I, cu profund omagiu din partea autorului",iar la

15 August 1945:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I,înalt omagiu,aceste pagini din sbuciumata istorie a poporului român".-

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pagina 27,PATRASCANU declară:

> "Despre soţia mea şi LENA CONSTANTE am afirmat că cele citate din declaraţiile lor sunt minciuni şi ca atare în cazul citat au minţit".-

Astfel dată,declaraţia nu poate fi de nici un folos anchetei,căci sau PATRASCANU repeta aşa zisele minciuni pe care le contestă,sau declaraţia s'ar fi referit în mod expres la data declaraţiilor respective pe care PATRASCANU le infirmă,ca acestea să poată fi identificate.-

x

In declaraţie din 17 Aprilie pagina 34,răspunzând la întrebarea deca nu a adus la cunoştinţa partidului propunerile ce i-au fost făcute de VISOIANU şi MANIU, PATRASCANU declară:

> "Nu am adus aceste propuneri la cunoştinţa partidului pentrucă le-am socotit definitiv şi absolut tranşate prin refuzul meu categoric şi personal şi nu am voit să nasc o discuţie în conducerea partidului referitor la persoana mea în legătură cu propunerile făcute din partea duşmanilor mai ales în ajunul plecării mele la Paris".-

Răspunsul la această întrebare trebue să constitue obiectul unei declaraţii speciale în care PATRASCANU să apară ca duşman al partidului întrucât nu l-a interesat faptul că după ce el a respins aceste propuneri,ele puteau fi făcute altor duşmani poate cu mai mult succes şi că ceeace interesa dacă el n'ar fi urmărit numai propriile sale ambiţii,era ca cei ce unelteau în contra regimului să poată fi demascaţi înainte ca ei să poată căşuna vre'un rău regimului nostru.-

In ceeace priveşte faptul pretextat că nu a voit să nască o discuţie în conducerea partidului referitor la persoana sa,el trebuie să recunoască că a ascuns aceste propuneri partidului,tocmai fiindcă în ajunul plecării sale la Paris, nu voia să piardă ocazia de a verifica în străinătate ...

zitatea propunerilor ce i se făceau și pe ce anume sprijin dinafară putea să conteze în acțiunea sa împotriva partidului. Căci dacă nu ar fi fost așa, cum n'ar fi folosit el ocazia ca prin demascarea lui VISOIANU și a lui MANIU, să poată arăta tovarășilor din C.C. devotamentul său pentru partid și tocmai să curme discuțiile ce se făceau referitor la persoana sa.-

x

In declarația din 18 Aprilie pagina 43, vorbind despre VISOIANU, PATRASCANU declară:

> "La începutul lui Octombrie, a fost la mine în chestia CRETZIANU - apoi am aflat că a plecat din țară".-

Despre ce chestie CRETZIANU este vorba? Când în Octombrie, în ce an? Ce căuta VISOIANU la el cu această chestiune? Ce sprijin i-a acordat? Cum s'a rezolvat această problemă?

x

x x

In declarația din 18 Aprilie pagina 41, răspunzând la întrebarea în ce ocazii a mai dus discuții cu reacțiunea fără știrea partidului, după ce dă câteva explicații, PATRASCANU declară:

> "....Rog să fie lăsată deschisă întrebarea, pentrucă mă voi gândi în celulă".-

Ar trebui să se mai revie asupra acestei întrebări, dat fiind că a avut destul timp să reflecteze la această întrebare de atunci.-

x

x x

In declarația sa din 19 Aprilie pagina 48, PATRASCANU declară:

> "TOROSSIAN s'a dovedit a fi un element străin de clasă și la Paris a dat aceste semne".-

Ce fel de semne a dat TOROSSIAN la Paris că este un element străin de clasă? Dacă a dat astfel de semne, dece a continuat să-l primească în anturajul său după întoarcerea acestuia din țară, să se întâlnească împreună cu el și cu ZILBER și să facă intervenții pentru a-l retrimite în străină-

./.

tate prin clarificarea situației lui?

x

x x

In declarația din 7 Mai pag.66, PATRASCANU declară:

"Prin XENOPOL (MANIU) și-a trimis vorbă să-i comunic pe prietenii mei naționaliști care candidează în diferite județe, pentru ca P.N.T. să nu-i combată în alegeri".-

Dacă MANIU nu ar fi cunoscut existența unor astfel de prieteni este cert că nu l-ar fi trimis pe XENOPOL să facă această propunere. PATRASCANU să arate deci care erau acești prieteni ai săi naționaliști sau care împărtășeau atitudinea sa politică. Ce discuție a avut cu XENOPOL cu această ocazie?

x

x x

In declarația din 7. Mai 1951, pagina 65, fiind întrebat dece a fost supărat când a aflat de alungarea monarhiei, PATRASCANU răspunde:

"Pentrucă eram departe de București și pentrucă în noul curs care știam că va fi spre stânga hotărât, eu încă nu mă reabilitasem suficient".-

Acesta este un răspuns tipic formal al lui PATRASCANU, care nu lămurește în nici un fel problema și nu arată adevăratele cauze ale supărării sale. Dacă ne mulțumim cu un astfel de răspuns, PATRASCANU este bucuros că poate scăpa fără să arate adevăratele cauze care sunt: regretul său pentru pierderea unui sprijin atât de puternic al manevrelor sale împotriva regimului și a partidului, convingerea sa că se merge într'un ritm prea rapid cu reformele regimului, că opinia publică nu este pregătită-, teama că această măsură ar preceda pe acea a alipirii României la Uniunea Sovietică (sau a Moldovei la Ucraina, cum pretindea el că se va întâmpla din cauza prieteniei tov. Ana pentru MANUILSKI) etc. Astfel de declarații trebuie să avem ca să le putem folosi în proces și nu ar fi imposibil de obținut dacă se va stărui suficient deoarece în parte aceste fapte au fost recunoscute de PATRASCANU.-

x

x x

./.

In declaraţia din 7 Mai pagina 64, fiind întrebat în ce cazuri a minţit partidul şi ancheta anterioară, PATRASCANU declară: "In cazul BETEA".-

Pentru noua anchetă este necesară o declaraţie specială cu arătarea amănunţită a modului în care a minţit partidul, ce a urmărit prin aceasta, ce l-a determinat să revie asupra primelor sale susţineri şi să recunoască adevărul, în ce mod a redat adevărul şi în general care au fost raporturile sale cu BETEA. Această declaraţie ar trebui să se ia pe baza unui chestionar care să folosească întregul material atât din ancheta nouă cât şi din cea veche şi atât al lui BETEA cât şi al lui PATRASCANU.-

x

x x

In aceiaş declaraţie pag.62, fiind întrebat dacă a fost împotriva formării guvernului GROZA din 6 Martie, PATRASCANU confirmă.

Răspunsul ar trebui desvoltat arătându-se toate consideraţiile pe baza cărora se declara împotriva formulei GROZA, ce a întreprins în mod concret pentru a se opune acestui guvern, ce scop urmărea şi din indicaţiile şi ordinele cui a lucrat?

x

x x

Tot în această declaraţie la aceiaş pagină, fiind întrebat dece a cerut comutarea pedepsei capitale pentru PANTAZI fostul ministru de război, PATRASCANU declară:

"După actele din dosar şi desbaterile procesului am socotit că nu merită pedeapsa capitală".-

pentru ca fiind întrebat imediat după aceasta dece l-a propus pe PIKI VASILIU pentru pedeapsa capitală să răspundă:

"Pentrucă el era răspunzător pentru Siguranţa şi Jandarmeria Statului".-

Ambele răspunsuri sunt nelogice: primul fiindcă este incomplect şi nu lămureşte întrebarea pusă şi al doilea pentrucă tot atât de vinovat ca şi PIKI VASILIU era şi PANTAZI, care răspundea de activitatea întregii armate pe teritoriul U.R.S.S. şi de excesele la care s'a dedat şi pe care le-a patronat în clica lui ANTONESCU.-

./.

450 459

Mai normal era şi ar fi dat dovadă de mai multă consecvenţă şi simţ politic dacă ar fi cerut comutarea pedepsei cu moartea a lui PIKI VASILIU după cum a intervenit pentru comutarea pedepsei lui EUGEN CRISTESCU întrucât ca şi acesta din urmă PIKI VASILIU ar fi fost în măsură să lămurească o serie întreagă de probleme de cel mai mare interes pentru partidul nostru.-

Dar tocmai acest lucru nu îi convenea lui PATRASCANU şi tocmai aceasta ar fi trebuit să reiasă din declaraţia sa întrucât din materialul existent rezultă, că PATRASCANU a avut legături în timpul războiului cu PIKI VASILIU de ale cărui favoruri s'a bucurat în toţi anii prigoanei şi pe care îl vizita în cabinetul său, în timp ce - de ochii lumii - avea domiciliul obligator la Poiana Tapului.-

x

x x

In declaraţia sa din 7 Mai pagina 73, fiind întrebat dacă vre'unul din conducătorii partidului i-a atras atenţia că ZILBER BELU este spion, PATRASCANU răspunde: "Da mi-a atras atenţia". Fiind apoi întrebat în continuare dacă după aceasta a mai continuat a avea legături cu el, PATRASCANU răspunde: "Da, am continuat".-

PATRASCANU să precizeze: Cine i-a atras atenţia (aceasta nu poate fi un secret pentru anchetă), când anume, şi dece nu s'a sesizat din timp de acest avertisment care l-ar fi ferit de greşelile pe care le-a săvârşit ulterior.-

x

x x

In declaraţia din 12 Mai pagina 80, PATRASCANU declară:

"In vara anului 1947, când mă pregăteam să plec la Bruxelles, prin Praga, LENA CONSTANTE m'a rugat s'o iau cu noi, pentrucă a invitat-o NICOL GROSS la Praga, unde el urma să vie pentru anumite chestii de ale lui".-

Despre ce anume chestii era vorba (ale lui NICOL GROSS). Fiind intim cu LENA CONSTANTE, PATRASCANU trebuie să ştie

./.

despre ce anume chestiuni era vorba.Si apoi pentru a-l convinge pe PATRASCANU să o ia,chiar dacă PATRASCANU nu i-ar fi cerut aceasta,ea singură era normal să se simtă obligată să justifice dece le provoacă soţilor PATRASCANU acest deranj sau această oboseală.-

[redacted]

x

x x

In declaraţia din 22 Mai pagina86,motivând lipsa sa de activitate,între anii 1938-1944,PATRASCANU declară:

"Această lipsă de activitate de partid o motivez prin aceia că nu am voit să iau legături directe şi personale,pe cont propriu,pentru a nu merge pe o linie fracţionistă şi a ajunge la o fracţiune în sânul partidului".-

Acest răspuns nu arată cum s'a modificat această situaţie în Ianuarie-Februarie 1944,ca să nu mai existe pentru el riscul unor legături directe şi personale,graţie căror împrejurări şi dece situaţia lui era deosebită de a atâtor activişti care în aceiaş perioadă au desfăşurat activitate - ceeace ar fi putut face şi el,fiind pus în 1938 la dispoziţia Comitetului Capitalei?

Mult mai probabil este aşa cum dealtfel rezultă din regimul de favoare de care s'a bucurat şi din angajamentele pe care le-a luat în faţa organelor Siguranţei - că s'a abţinut dela orice activitate până în momentul când şi-a putut da seama fără posibilitate de îndoială,de partea cui se în-

./.

clină balanţa războiului şi că din acest moment - pe baza unor angajamente luate faţă de unele ele mente ale burgheziei române a căutat să menţie cât mai mult poziţiile acesteia în politica şi economia ţării noastre.-

Chiar dacă PATRASCANU ar refuza să dea o declaraţie în forma aceasta,încă el poate fi împiedicat de a da motive nevalabile acolo unde adevăratele cauze se impun în mod logic din însăşi desfăşurarea faptelor.-

x

x x

In declaraţia din 29 Mai pagina 92,PATRASCANU declară:

"In Noembrie 1943,mi s'a aprobat două săptămâni de şedere la Bucureşti,pentru a putea consulta un medic.In acest timp am luat legătură cu unul din conducătorii partidului pe baza îndrumărilor date de un alt conducător din lagărul Tg.Jiu".-

Cine erau aceşti conducători despre care se vorbeşte? Trebuesc stabilite ce anume îndrumări i-au dat aceştia lui PATRASCANU,în ce împrejurări? Aceasta deoarece pe baza materialului existent se poate trage o prezumţie puternică,că PATRASCANU a fost mutat de autorităţile antonesciene într'un scop bine determinat din domiciliul obligatoriu dela Poiana Tapului în lagărul Tg.Jiu,tocmai pentru a putea afla aci care sunt intenţiile conducătorilor partidului aflaţi în acel lagăr (nu există nici o altă justificare a acestei mutări după cum tot fără un motiv special a fost apoi din nou mutat în domiciliul obligatoriu în August 1943). Niciuna din aceste mutări nu poate fi considerată întâmplătoare şi PATRASCANU trebuie presat să dea explicaţiunile adevărate,pe baza actelor existente în dosarul Siguranţei.(Singur afirmă că a fost surpsins şi el de mutarea sa în lagărul Tg.Jiu iar în ce priveşte mutarea sa din nou în domiciliul obligatoriu,o justifică prin şperţuire lui GELEP printr'un avocat CHIRICUTA,fapt care urmează deasemeni a fi verificat).-

x

x x

./.

In declaraţia sa din 24 Mai pag.99, PATRASCANU declară:

"Am luat legătură în iarna 194o, cu unul din conducătorii Partidului, pentru a-mi fixa anumite sarcini de activitate politică, dar din cauza arestării mele din Februarie 1941, nu am mai putut desfăşura nici un fel de activitate politică".-

Cine este acel conducător şi ce sarcini i-au fost fixate de activitate politică? Motivul invocat al arestării nu l-a făcut în realitate indisponibil pentru mult timp deoarece în condiţiile avute în domiciliul obligator şi cu legăturile pe care le-a păstrat tot timpul, PATRASCANU putea foarte bine să activeze în tot acest timp, ţinând seama de activitatea desfăşurată de alţi tovarăşi în condiţiuni mult mai vitrege.-

x

x x

In declaraţia din 3o Mai pag.115, vorbind despre întrevederea sa cu PIKI VASILIU, din Aprilie 1944, PATRASCANU declară:

"La această propunere a lui - pe care la început am socotit-o provocare - am răspuns că n'am nici o legătură cu conducerea P.C.R. El a continuat să insiste. Eu atunci mi-am dat seama că este totuşi ceva serios şi i-am răspuns că pot să-i spun doar părerea mea personală pe care i-am şi spus-o".-

Aparenţa de adevăr pe care PATRASCANU vrea s'o dea întrevederii relatate mai sus, nu rezistă unei analize mai serioase, deoarece oricât ar fi insistat PIKI VASILIU (dacă între ei nu ar fi existat şi alte relaţiuni ca de pildă cele de ordin informativ pe care le bănuim noi şi care au fost cauza favorurilor de care s'a bucurat PATRASCANU în acest timp), PATRASCANU nu ar fi putut fi înduplecat să arate punctul de vedere al partidului şi să-i vorbească lui VASILIU despre frontul antihitlerist.-

x

x x

In declaraţia sa din 31 Mai pagina 12o, încercând să justifice întrevederile avute la Moscova cu miniştrii Angliei şi Americei, PATRASCANU declară următoarele:

./.

"In semnarea convenţiei a intervenit o întârziere datorită guvernului englez şi american. Pentru a combate această întârziere, m'am dus împreună cu VISOIANU, CHRISTU şi STIRBEI pe rând câte unul la ambasada engleză, unde am stat de vorbă cu KERR ministrul Angliei, pentru ca să intervină pe lângă guvernul său ca să grăbească semnarea armistiţiului. In acelaş scop şi cu acelaş obiectiv am fost la ambasada americană împreună cu unul din cei de mai sus (VISOIANU sau CHRISTU), unde am stat de vorbă cu HARIMAN, cerându-i acelaş lucru".-

Ce anume a provocat această întârziere în mod concret? Cum spera PATRASCANU şi ceilalţi doi delegaţi să determine pe miniştrii susnumiţi să urgenteze semnarea armistiţiului dacă această întârziere era provocată de cauze independente de voinţa acestor miniştrii? Trebue neapărat să se ştie în mod precis despre ce anume întârzieri era vorba, pentru a putea aprecia dacă acesta sau altul a fost motivul vizitei lui PATRASCANU la KERR şi HARIMAN. O dovadă că altul era motivul acestei vizite, este faptul că PATRASCANU s'a dus la miniştrii arătaţi fiind însoţit de VISOIANU şi STIRBEI, care fuseseră introduşi de el în delegaţie - fără consimţământul guvernului nostru - şi care se ştie că urmăriseră ambii încheierea unei păci la Cairo, fără a reuşi.-

x

x x

In declaraţia sa din 4 Iunie pag.122, PATRASCANU declară:

"Secretariatul nou mi-a spus să mă menţin în ilegalitate cât pot mai mult".-

Cine anume din noul Secretariat i-a spus lucrul acesta şi ce se urmărea prin prelungirea legalităţii lui PATRASCANU când în acelaş timp atâţia activişti de frunte nu puteau să-şi îndeplinească sarcinile lor de partid, decât aflându-se în ilegalitate?

x

In declaraţia sa din 6 Iunie pag.133, PATRASCANU declară:

"Am făcut totul ca să amân în vara anului 1936, procesul pentrucă Preşedintele Consiliului care judeca procesul celor 17 antifascişti şi cu care, ca apărător, am fost tot timpul în conflict, a declarat faţă de unii avocaţi că îmi va da 10 ani puşcărie în procesul care va urma".-

./.

Cine era acest preşedinte de instanţă? Cine sunt avocaţii în faţa cărora acest preşedinte de instanţă,a afirmat cele de mai sus? Este unul din multele fapte afirmate de PATRASCANU probabil în urma convingerii sale că ele nu vor fi sau nu vor putea fi verificate de anchetă şi reuşind astfel să-şi creieze unele alibiuri în faţa problemelor puse de anchetă.-

x

x x

In declaraţia sa din 16 Iunie pag.157,PATRASCANU declară:

> "Nu ştiu pe ce conta MANIU,dar ştiu că mi-a făcut prin XENOPOL,următoarea propunere: să-i comunic prietenii mei care candidează în diferite judeţe ca să nu-i atace.Am respins imediat şi categoric propunerea fără să discut măcar un singur moment. Am ascuns Partidului această propunere a lui MANIU".-

Cine erau aceşti prieteni care candidau în diferite judeţe? Dacă PATRASCANU ar susţine că nu existau astfel de prieteni naţionalişti ai săi,lucrul acesta este desminţit în primul rând de faptul că MANIU era informat prin oamenii săi şi nu ar fi făcut o astfel de propunere,dacă nu ar fi avut informaţiuni precise că o serie de prieteni naţionalişti ai lui PATRASCANU candidează în diferite judeţe.Deasemeni nu ar fi deplasat pe XENOPOL special în scopul de a-i face lui PATRASCANU această propunere.-

Alt argument în acelaş sens este şi faptul că respingând - aşa cum afirmă imediat şi categoric propunerea - PATRASCANU recunoaşte el însuşi că nu are nevoie de sprijinul oferit de MANIU pentru aceşti prieteni care deci,există. In plus trebueşte insistat asupra scopului pentru care PATRASCANU nu a comunicat Partidului această propunere,deşi era în permanentă căutare a unei posibilităţi de împăcare cu Partidul şi demascarea lui MANIU,XENOPOL şi ceilalţi de teapa lor,ar fi constituit o ocazie foarte bună pentru împăcarea sa cu Partidul şi pentru a dovedi faţă de membrii Biroului Politic şi de masa Partidului,că este devotat Partidului şi clasei muncitoare.-

x

x x

./.

In declarația sa din 16 Iunie pag.156, PATRASCANU declară:

"Eu afirm și acum că manifestările mele naționaliste au fost devieri dela linia partidului - datorită unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci".-

Așa vag cum se exprimă PATRASCANU nu poate da declarații care să fie utile anchetei și să poată duce prin extindere la discutarea și a altor probleme privind poziția sa în anchetă. De aceia el trebuie să arate aici care erau concepțiile sale pe care el le denumește aprecieri greșite ale momentului politic de atunci, pe ce se bazau aceste aprecieri și ce scop urmăreau ele?

x

In aceiaș declarație, pag.155, PATRASCANU afirmă:

"Eu nu am avut o politică naționalistă. Alt răspuns nu am, pentrucă nu a putut să coincidă politica lui MANIU în problema națională cu inexistența unei politici personale a mele".-

Lăsând de o parte faptul că însuși stilul în care se exprimă este confuz și nu corespunde pregătirii unui intelectual cum se pretindea el, oridecâte ori se considera mai presus decât ceilalți tovarăși din Biroul Politic al Comitetului Central, trebuie să arătăm aci că PATRASCANU minte cu intenția de a desorienta ancheta. Intr'adevăr cum poate fi vorba aci că PATRASCANU nu a avut o politică națională proprie, când el și-a format o convingere pe baza materialului documentar procurat de BETEA și GOLOPENTIA, a tras unele concluzii care l-au făcut să-și însușească o anumită atitudine, a evitat să prezinte ciorna discursului său conducerii partidului tocmai pentrucă se temea că convingerea sa politică în problema naționalistă diferă de aceia a celorlalți conducători ai Partidului, care - credea el - îi vor cenzura discursul tocmai în părțile pe care el le considera mai esențiale?

x

x x

In aceiaș declarație la pag.154, răspunzând întrebării dece a înșelat Partidul ascunzându-i propunerea de fugă a americanilor făcută prin VISOIANU, aceia a lui BETEA, discuția cu FRANASOVICI dela Paris, propunerea lui MANIU, PATRASCANU răspunde:

"Recunosc că toate cele de mai sus, le-am ascuns partidului".-

Intr'o declarație specială, PATRASCANU ar trebui să explice amănunțit și fiind urmărit în răspunsurile sale atât pentru a le stiliza corect cât și pentru a nu se îndepărta dela adevăr, care sunt cauzele pentru care în fiecare din aceste cazuri el a ascuns conducerii partidului faptele de mai sus? Ce a urmărit prin aceasta? Dece nu a folosit aceste ocazii pentru a se reabilita în ochii partidului și pentru a face servicii Partidului pentru care pretinde că a luptat până la venirea sa la putere, într'o perioadă politică atât de grea pentru partid?

x

x x

In declarația sa din 18 Iunie pag.162, PATRASCANU declară:

"Din unele declarații ale lui BELU ZILBER care mi s'au citit, am ajuns la convingerea că B.ZILBER a mințit fără rușine și și-a luat rolul unui provocator. Din unele afirmații care mi s'au citit ale lui TOROSSIAN, referitor la persoana (?), am ajuns la convingerea că a mințit în mod nerușinat și el și-a luat rolul unui provocator".-

Această declarație deși importantă prin conținutul ei, nu poate fi de nici un folos anchetei, pentrucă ar fi trebuit să reproducă declarațiile citite lui ZILBER și TOROSSIAN, sau măcar să se refere la data acestor declarații. In afară de aceasta, stilul în care este redactată o face complect improprie unui eventual proces. De aceia, PATRASCANU trebuește întrebat care sunt acele afirmații ale lui ZILBER sau TOROSSIAN, pe care el le consideră provocatoare, pe ce își întemeiază această acuzație și ce interes au aceștia să adopte această poziție care indirect, antrenează și responsabilitatea lor, în măsura în care ei au cunoscut sau participat la acțiunile lui PATRASCANU.

x

x x

In declarația din 7 Mai pag.166, fiind întrebat prin cine i-au făcut americanii propuneri de a fugi în Statele Unite în orice condiții, PATRASCANU răspunde: "VISOIANU".-

./.

Ce înţelegea VISOIANU prin propunerea făcută în numele lui SCHUYLER de a fugi "în orice condiţii". In ce termeni i-a fost făcută această propunere? Cum a comentat VISOIANU această propunere şi în ce au constat argumentele sale pentru a-l convinge pe PATRASCANU să dea curs acestei propuneri? Ce a răspuns PATRASCANU la această propunere?

x
x x

In declaraţia din 25 Iunie pag.171,vorbind despre MADISON, PATRASCANU afirmă:

"MADISON era un comunist american,de profesiune tipograf,etc.".

Ce fel de comunist era MADISON şi cum îl califică PATRASCANU ca atare din momentul când prin ZILBER şi apoi personal s'a convins că acesta este un agent al serviciului secret de informaţii american?

x
x x

In aceiaş declaraţie la pag.17o,fiind întrebat cum îşi explică că deşi muncitor tipograf şi comunist,MADISON era totuşi căpitan în armata americană şi lucra în străinătate la un serviciu de informaţii,PATRASCANU declară:

"Nu mi-am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus,pentrucă informaţiile avute - erau adevărate -".-

De unde a avut aceste informaţii? Cine anume i le-a dat? Ce fel de informaţii i s'au dat privitor la MADISON şi pe ce anume se baza considerându-le adevărate? De unde a aflat că MADISON se afla la Paris,pentru studii,având o bursă în acest scop şi care instituţie i-a pus la dispoziţie lui MADISON această bursă?

x
x x

Fiind întrebat cu ocazia declaraţiei din 25.6.pag.168, dece s'a ferit a arăta Partidului întâlnirile şi discuţiile cu MADISON din Bucureşti şi Paris,PATRASCANU răspunde:

"Eu nu am arătat Partidului cele în legătură cu MADISON,pentrucă le-am socotit lipsite de orice importanţă şi nu interesează Partidul".-

./.

Lăsându-l pe PATRASCANU să dea astfel de răspunsuri, întărim poziția negativă a acestuia în anchetă,și-i creiem convingerea că orice afirmație ar face la întrebările puse, acestea ar fi consemnate în forma în care le redă el,fără a fi obligat să dea nici o explicație.Dimpotrivă,dacă PATRASCANU va fi pus să dea explicațiuni cât mai ample și anume în cazul de față să explice dece a considerat că aceste chestiuni care arătau în mod evident imixtiunea unui stat străin prin serviciul său de informații în chestiunile noastre interne,într'o perioadă revoluționară ca aceasta,nu interesează Partidul și sunt lipsite de orice importanță,îl vom determina pe PATRASCANU să se pătrundă de seriozitatea anchetei.-

Prin discuții trebuie demonstrat că faptele de mai sus au importanță și încă una excepțională,ceeace va îndruma discuția în așa fel încât PATRASCANU va trebui să dea explicații valabile asupra cauzelor care l-au determinat să ascundă cele de mai sus Partidului și astfel să ajungă la adevăratul obiectiv urmărit,atunci când am formulat întrebarea.-

x

In declarația sa din 25 Iunie pagina 173,și 172, vorbind despre prietenul său VALIANI, PATRASCANU arată că acesta era comunist și că la Paris i-a dat o carte a sa despre "Istoria Socialismului".-

Intrebarea pusă pe baza informațiilor din materialul nostru,urmărea să stabilească cârdășia lui PATRASCANU cu un troțkist italian dușman al Partidului Comunist din Italia și având atitudinea clasică a unui social democrat de dreapta. Pentru a dovedi însă aceasta,PATRASCANU trebuie să arate el însuși în declarația sa,ce fel de atitudine a avut și are în prezent VALIANI față de P.C.I.cum și concepțiile pe care el le expune în cartea pe care i-a oferit-o cu dedicație "Istoria Socialismului". Deasemeni PATRASCANU să redea discuțiile politice pe care le-a avut cu VALIANI la Paris și la Budapesta și ce opinii a exprimat VALIANI cu privire la Partidul Comunist Italian și la actualii conducători ai P.C.I.-

x

x x

In declarația sa din 28 Iunie pag.178,PATRASCANU vrând să justifice faptul că l-a văzut pe MADISON la Paris, fiind adus de către BELU ZILBER și în prezența acestuia,declară:

"Intr'o zi (?) am luat masa împreună cu soția mea și cu BELU ZILBER la TOROSSIAN la hotelul unde locuia.După masă la cafea,BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă vizită pentru a ne da

./.

bună ziua,aflând că eu şi soţia mea suntem la Paris. N'am avut atunci nici un fel de discuţii cu MADISON".-

In primul rând această declaraţie trebueşte precizată arătându-se cât mai concret cu putinţă ziua,luna şi anul,când s'a petrecut această masă,deasemeni dacă era vorba de dejun sau de cină (pentru a putea verifica prin ELENA PATRASCANU sau TOROSSIAN).-

Dar această declaraţie mai cuprinde şi o inexactitate care de fapt arată dispreţul lui PATRASCANU faţă de anchetă. INTR'adevăr dacă este adevărat că a luat masa împreună cu soţia sa,cu BELU ZILBER şi cu TOROSSIAN,atunci cum este posibil să afirmi în cadrul aceleiaşi declaraţii de câteva rânduri că BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă vizită pentru a ne da bună ziua.Aceasta înseamnează ori că BELU ZILBER nu a fost la masă cu ei şi atunci nu se înţelege dece PATRASCANU afirmă aceasta; ori că a fost la masă şi a plecat după aceia ca să-l aducă pe MADISON,ceeace în primul rând este neverosimil căci MADISON putea veni singur după ce se anunţa şi în al doilea rând şi neadevărat pentrucă ZILBER nu se afla în vremea aceia la Paris şi faptul nu este confirmat în forma arătată de PATRASCANU nici de TOROSSIAN nici de ELENA PATRASCANU şi bineînţeles nici de ZILBER.-

In aceiaş declaraţie PATRASCANU mai afirmă că n'a avut nici un fel de discuţie cu MADISON,care a venit numai pentru a le da bună ziua. Cunoscând antecedentele lui MADISON şi funcţia acestuia,nimeni nu poate crede că MADISON s'a deranjat numai spre a-i da bună ziua lui PATRASCANU.-

x

x x

In declaraţia sa din 2 Iulie pag.187,fiind întrebat cu ce scop i-a făcut MANIU diferitele propuneri,PATRASCANU răspunde:

> "MANIU a venit cu propunerea lui pentru a lovi în P.C.R.şi poporul român,de aceia am respins categoric şi imediat propunerea lui dar am ascuns Partidului şi propunerea lui şi refuzul meu.Din sinceritate şi din devotament am ascuns Partidului propunerile lui MANIU şi ale americanilor de a fugi din ţară,pe care eu le-am respins categoric".-

Dacă PATRASCANU nu explică pe larg în declaraţiile sale cum poate considera el ca o dovadă de sinceritate şi devotament faptul de a ascunde Partidului cele de mai sus,scopul

./.

anchetei nu poate fi atins. Intr'adevăr, simplul fapt al respingerii categorice şi imediate a acestor propuneri - dacă el nu este adus la cunoştinţa Partidului-, nu dezarmează pe duşmanii clasei muncitoare care pot încerca astfel şi alte activităţi de acest gen, adresându-se cu propunerile lor altor persoane. Prin refuzul său, PATRASCANU nu l-a dezarmat nici pe MANIU nici pe SCHUYLER nici pe VISOIANU, care puteau continua activitatea lor trădătoare, împotriva Partidului şi a clasei muncitoare. Si aceasta numeşte PATRASCANU sinceritate şi devotament faţă de partid, pentrucă ancheta îi permite să aibe o astfel de atitudine.-

x

x x

In declaraţia sa din 2 Iulie pag. 187, PATRASCANU este întrebat: "D-ta ai arătat că nu ţi-ai făcut autocritica în scris cerută de partid, după manifestarea dela Cluj, din cauză că îţi venea greu să iei o atitudine publică, după ce discursul a fost cunoscut de atâta lume şi autocritica ar fi însemnat o dare înapoi faţă de conducerea Partidului. Arată sincer anchetei, pentru acelaş motiv ai această atitudine de încăpăţânare duşmănoasă de a ascunde adevărul?

Răspuns: Nu ascuns adevărul şi nu din acelaş motiv am atitudinea veridică din anchetă".-

In primul rând răspunsul nu se referă la întrebarea pusă, căci în cadrul noii anchete PATRASCANU trebuie să explice cât mai amănunţit posibil dece a refuzat să-şi facă autocritică atunci când aceasta i-a fost cerută de partid, după manifestările sale dela Cluj. Este incontestabil că PATRASCANU va trebui să recunoască că o autocritică a sa, după atitudinea sa şovină naţionalistă dela Cluj, i-ar fi îndepărtat tocmai acele masse pe care el conta spre a se face popular şi că acesta este motivul pentru care a refuzat să-şi facă autocritica.-

Ceeace urmărea PATRASCANU prin refuzul de a-şi face autocritică, nu era să nu dea înapoi faţă de conducerea Partidului ci să nu dea înapoi faţă de massele pe care el vroia să le agite cu scopuri naţionaliste, tocmai pentru a-şi creia o platformă politică. Cu aceste premize PATRASCANU nu ar fi putut trage concluzia conţinută în răspuns că nu ascunde adevărul ci ar fi trebuit să recunoască că minte cu neruşinare aşa cum a minţit în tot cursul anchetei, încercând să-şi salveze situaţia atât de compromisă.-

./.

In declarația sa din 24 Iulie pag.2o7,PATRASCANU declară:

"Fiind la Moscova,după două zile au sosit dela Cairo,aduși de guvernul sovietic,STIRBEI și VISOIANU. Am înțeles că guvernul sovietic i-a adus tocmai în vederea începerii tratativelor de armistițiu și eu ca președinte i-am introdus pe amândoi în delegația de armistițiu a României. Unul din argumentele pentru care i-am introdus,a fost și faptul că STIRBEI era cunoscut ca fruntaș liberal și deci și P.N.L.să fie reprezentat și să se oblige prin armistițiul semnat,iar VISOIANU era diplomat de carieră".-

Cine l-a autorizat să introducă pe cei de mai sus în delegația de armistițiu a României,ținând seama că Secretariatul P.C.R.a aprobat plecarea sa în calitate de președinte al delegației la Moscova,așa cum se poate vedea din declarația sa din 24 Iunie 1951,pag.21o. Prin urmare tot Secretariatul ar fi trebuit în mod normal să aprobe introducerea susnumiților în delegație. A făcut vre-un demers în acest scop? A căpătat deslegare din partea Secretariatului spre a-i introduce pe aceștia? sau acesta a fost un act de inițiativă personală tocmai pentrucă,- aflându-se în slujba burgheziei era bucuros să capete sprijin din partea partidelor istorice reprezentate prin STIRBEI și a lui VISOIANU - deasemenea exponent al burgheziei? Acesta probabil că este și motivul pentru care s'a deplasat în două rânduri la miniștrii KERR și HARIMAN,împreună cu STIRBEI și VISOIANU,nu pentru pretextul invocat de a urgenta semnarea armistițiului,ci pentru a-și asigura un sprijin din partea acestora în combaterea revendicărilor sovietice.-

x

x x

In declarația sa din 7 August pagina 238, PATRASCANU declară:

"Uzând de diferite manevre - neîndeplinirea procedurii,lipsa dosarului,etc.am parvenit să amân procesul în vara și toamna anului 1937,și să trimit dosarul în provincie unde a rămas până în 1939"(este vorba de procesul Griviței din 1933).-

Cum a fost posibil în plin regim burghez și dată fiind prigoana împotriva celor bănuiți că desfășoară activitate comunistă,să ție dosarul în provincie,timp de trei ani,

până în 1939? Deasemeni pe baza căror dovezi produse de el, a fost achitat atunci când procesul s'a judecat în anul 1939? Cum a combătut unele dovezi categorice că a desfăşurat activitate comunistă, cum spre pildă faptul că asupra sa s'a găsit o adresă a PAULINEI DONCEA?

x

x x

In declaraţia din 8 August 1951, pagina 243, PATRASCANU declară:

> "In timpul discuţiei, TATARASCU a accentuat că după plecarea Comisiei de Control, va exista mai multă libertate, iar în ceeace priveşte textul broşurei lui GAFENCU - care a prilejuit discuţia cu el, el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune guvernul - e bine să le spună emigraţia. Deci, am dedus anumite puncte de vedere comune cu emigraţia".-

Care sunt acele "anumite lucruri" pe care e bine să le spună emigraţia? care sunt acele "puncte comune de vedere ale lui TATARASCU cu emigraţia" şi din ce anume le-a dedus? Ce anume conţinea broşura lui GAFENCU şi în ce constau criticile privitoare la politica guvernului GROZA şi la sovietici?

Dacă PATRASCANU nu s'ar fi temut că TATARASCU îl va demasca ca pe un partener voluntar al discuţiei pe care au avut-o în tren şi alte ocazii când s'a întâlnit cu el, la Paris şi în ţară - nu exista nici un motiv ca PATRASCANU să-i mai restituie broşura şi odată întors în ţară să facă din aceasta un caz politic şi să-l demaşte viguros pe TATARASCU.-

Aci PATRASCANU nu mai poate invoca scuza că TATARASCU îi era prieten ca în cazul BETEA, sau că i-a făcut servicii în trecut. Aci era vorba despre un om pe care-l considera împreună cu ZILBER ca pe "cea mai sinistră canalie a burgheziei româneşti" la a cărui colaborare cu guvernul GROZA se opusese în 1945, care abuzase de încrederea lui cu ocazia tratativelor pentru formarea B.P.D. înainte de 23 August 1944 şi pe care avea acum ocazia să-l compromită definitiv şi să-l scoată depe arena politică.-

PATRASCANU trebuie deci determinat să recunoască că dacă n'a făcut lucrul acesta este că îl considera pe TATARASCU ca pe un "om care iubeşte poporul român", că era de acord cu memoriul făcut de TATARASCU la Paris; era de acord cu formula

./.

"Blocului Național" preconizat de TATARASCU și cu apropierea de țările apusene,că a fost de acord cu modificările aduse memoriului dela Paris,de către TATARASCU,etc.-

x
x x

In aceiaș declarație,la pag.243,PATRASCANU adaugă:

"Socotind că este necesar să fac o dare de seamă asupra celor discutate la Paris,am fost și la două din personalitățile prietene,care se interesau de stările din România".-

Care sunt aceste două "personalități prietene"?.Dece să nu apară numele acestor două personalități în declarație spre a se putea face verificările necesare.Dacă declarațianu va putea merge în justiție cu aceste nume,e foarte simplu de înlocuit cu alte declarații care să nu mai reproducă numele acestea.-

x
x x

In declarația sa din 8 August pag.245,PATRASCANU declară răspunzând la întrebarea cum de a îndrăsnit TATARASCU să discute cu el asemenea chestiuni:

"N'a fost vorba de o îndrăsneală.Eu am lucrat în Comisia Păcii,timp de un an și TATARASCU s'a lăsat antrenat în discuție și eu l-am încurajat,ca să-mi dau seama de gândirea lui".-

Declarația nu trebuie să se termine aici. PATRASCANU trebuia întrebat cu ce scop urmărea el în calitatea sa de ministru,delegat la Conferința Păcii și membru al Biroului Politic al C.C."să-și dea seama de gândirea lui TATARASCU".Numai ca să ia act de ea și s'o păstreze ca un secret,când erau în joc interesele partidului,când toată lumea era interesată să-l demaşte cât mai curând pe acest aventurier politic?.

x
x x

In declarația sa din 11 August pag.249,PATRASCANU declară:

"Am fost la BELU ZILBER din proprie inițiativă și apoi am întreținut legături cu el până la 23 August, dându-i apoi și anumite însărcinări tot din proprie inițiativă".-

./.

Ce anume însărcinări i-a dat lui BELU ZILBER şi dece în munci de partid l-a întrebuinţat pe B.ZILBER fără a consulta partidul în prealabil? Dece nu a ţinut cont de avertismentul tov.PARVULESCU şi de propria sa impresie încă depe vremea procesului ARADI - că ZILBER a căzut la un compromis cu Siguranţa. Ce îl atrăgea pe PATRASCANU în persoana lui ZILBER ca să treacă peste aceste consideraţiuni,dacă nu atitudinea lor comună antipartinică şi antisovietică şi credinţa că împreună cu el şi cu grupul său dela Conjunctură şi Statistică vor putea forma viitoarea fracţiune?

x

x x

In declaraţia din 14 August pag.253,PATRASCANU declară:

> "In ce priveşte apurarea - din anii 1945-46 cu toate că am făcut epurări serioase,totuşi epurarea putea merge mai adânc în acei ani".-

Acestea constituesc un început se mărturisire al lui PATRASCANU chiar dacă el ar încerca să susţie că nu a mers destul de departe cu epurarea,fiindcă nu era bine orientat. Dar pentru a putea discerne adevărata cauză a acestei atitudini a lui PATRASCANU în chestia epurării,el trebuia să fie controlat la ce anume cazuri concrete se referă atunci când recunoaşte că epurarea putea merge mai adânc în anii 1945-46 şi - implicit - că din vina sa epurarea nu s'a făcut în măsura necesară.-

x

Cu ocazia confruntării cu GUTA STEINBERG pag.222, PATRASCANU declară:

> "Intâlnirile şi conversaţiile mele cu AUSCHNIT au privit exclusiv participarea lui ca aderent al Frontului Antihitlerist şi a avut ca obiectiv în principal,ajutorul pe care s'a oferit să-l dea în lupta antifascistă".-

In ce a constat,îndefinitiv acest ajutor al lui AUSCHNIT în lupta antifascistă? Cum au decurs tratativele cu AUSCHNIT şi ce anume a reclamat - deşi existau riscuri atât de mari în ilegalitate - să-l vadă pe AUSCHNIT şi la GUTA STEINBERG acasă? Ce a realizat PATRASCANU efectiv în urma acestor întrevederi? Ce garanţie i-a dat lui AUSCHNIT,ştiut fiind că oamenii de teapa lui AUSCHNIT nu dau niciodată nimic fără un echivalent precis care să merite sacrificiile băneşti sau

./.

de altă natură pe care ei le-ar consimţi.-

467

x

x x

Cu ocazia confruntării cu HARI BRAUNNER, replicând acuzaţiei acestuia care întreba ce măsuri a luat PATRASCANU în contra VIOLETEI ZUBCOV, când a aflat că aceasta defăima regimul nostru democratic pe când se afla încă pe vaporul românesc cu care pleca în misiune la Washington, PATRASCANU răspunde:

"Am controlat prin unele persoane aflate pe vapor, dacă într'adevăr VIOLETA ZUBCOV ar fi avut asemenea manifestări şi am constatat că erau simple bârfeli".-

Răspunzând aşa de vag "unele persoane" PATRASCANU ne împiedică să verificăm şi noi dacă cele spuse despre VIOLETA ZUBCOV constitue "simple bârfeli" sau dacă - după cum este mai probabil - PATRASCANU le considera ca atare deoarece el însuşi nu pierdea nici o ocazie să defăimeze pe conducătorii noştrii şi Uniunea Sovietică, în prezenţa lui BELU ZILBER, sau a altor persoane din anturajul său. Că deci tocmai conştiinţa propriei sale atitudini l-a determinat să nu ia nici o măsură faţă de VIOLETA ZUBCOV, care era trimeasă în străinătate, tocmai pe baza recomandării sale.-

Dacă ar fi fost "simple bârfeli" aşa cum pretinde, VIOLETA ZUBCOV - ca şi atâţia alţii oameni trimişi în misiuni în străinătate în urma recomandării lui - nu ar fi rămas în străinătate, trecând pe faţă de partea duşmanilor regimului nostru.-

-------===------

ANEXA F

98

468

ATITUDINEA SI COMPORTAREA IN ANCHETA
A LUI ZILBER HERBERT

I.

In declaraţia sa din 21 August 1951, ZILBER declară:

"In vara anului 1945, de teamă că Uniunea Sovietică va pretinde să angajăm întregul nostru disponibil exportabil numai faţă de U.R.S.S., ceeace ar fi însemnat un pas decisiv înspre înglobarea noastră în U.R.S.S. împreună cu PATRASCANU, am avut o întâlnire secretă cu MIRCEA DURMA, tătărăscian, pentru a-l convinge să nu accepte (în calitate de preşedinte al delegaţiei noastre la Moscova) o asemănea cerere. Deşi faptul în sine nu presenta nici o gravitate pentrucă era pe linia partidului şi Uniunii Sovietice, prin intenţia care-i stătea la bază era un act anti-sovietic"

ZILBER nu explică în această declaraţie cum poate fi situată ca fiind pe linia Partidului şi a Uniunii Sovietice ideia acestei întâlniri cu un ministru în funcţiune şi propunerea venită din partea altui ministru în funcţiune care este şi membru al Biroului Politic al C.C. de a se trece peste mandatul dat din partea guvernului într'un anumit sens.

x
x x

In declaraţia sa din 4 Oct.1951, ZILBER declară:

"In toamna anului 1944, (Sept. sau Octombrie), PATRASCANU mi-a povestit că-l văzuse pe C.VISOIANU înainte de plecarea acestuia la Cairo, că se îmbrăţişaseră şi că el (PATRASCANU) i-a spus lui C.VISOIANU despre comunicarea făcută de mine prin SRAER în Ianuarie sau Februarie 1944, despre existenţa unui agent în Comitetul Central".

Nici aici ZILBER nu precizează cum a ajuns PATRASCANU să discute cu VISOIANU despre existenţa unui agent în Comitetul Central, cine era acest agent sau ce bănuieli îşi expimaseră cei doi cum şi în general motivul pentru care îşi aminteşte de această afirmaţie în legătură cu întrevederea celor doi.-

x

- -

In declarația sa din 4 Octombrie 1951,vorbind despre faptul că în vederea plecării sale eventuale la Paris,ca expert economic,l-a rugat pe maiorul HALL să-l recomande cuiva din delegația americană, arată că nici HALL și nici VISOIANU la care a apelat ulterior nu i-au dat scrisoarea de recomandație cerută,adăugând:

> "Nici acesta nu mi-a dat însă recomandația cerută și C.VISOIANU mi-a dat să înțeleg că vor scrie la Paris.Era o fișe de consolare pentrucă,fără să fi cerut ceva,I.CHRISTU găsise în cutia de scrisori o scrisoare de recomandație pentru dânsul".-

Astfel cum este expusă această chestiune,ea nu are decât o slabă contingență cu obiectul anchetei noastre,nu explică apariția dintr'odată a numelui lui CHRISTU și este probabil făcută pentru a abate atenția anchetatorului dela obiectivele reale și importante ale anchetei.-

x
x x

[redacted]

II.

Intrebat fiind în declarația sa din 29 Iunie 1951,ce l-a determinat să nu comunice Partidului discuțiile sale cu POGONEANU,ZILBER răspunde:

> "Dintr'o neglijență condamnabilă,din Sept. 1944 până în Aprilie sau Mai 1945,n'am comunicat Partidului discuțiile mele cu diferiți oameni politici reacționari. Astfel este și cazul celor spuse mie de ~~POGONEANU la începutul anului 1945.~~Eram membru de partid și eram formal și moral legat să le comunic Partidului".-

x
x x

Deși dotat cu o memorie excelentă care poate reconstitui până în cele mai mici amănunte unele fapte chiar după trecerea multor ani,nu rare sunt ocaziile - atunci când este în discuție o chestiune care nu îi convine - ca ZILBER să simuleze amnezia sau slăbirea memoriei. Astfel:

In declarația sa din 1 August 1951,fiind întrebat de dacă a notat numele lui CAMPBEL ca fiindu-i recomandat de maiorul HALL,a trecut mai jos cuvintele:"Departamentul de Stat", ZILBER răspunde: "Nu-mi amintesc dece am notat aceste cuvinte". Iar mai jos:

"Intrebare: Dați explicații cu ce ocazie ați notat cuvintele (tot în agendă) "Rom-Dask?
Răspuns: Nu-mi amintesc.

Intrebare: Tot dela maiorul HALL ați notat cuvintele: "HUSTON ST.DEP"și în ce scop?
Răspuns: Nu-mi amintesc și nu știu la ce se referă".-

In declarația sa din 7 August 1951, ZILBER declară:

"Despre relațiile mele cu PORTER și discuția cu NICULESCU BUZEȘTI nu am comunicat nimic Partidului, deși eram membru de partid și aveam obligația de a comunica. Cauza este neglijența și lipsa de spirit partinic. Atunci când am vorbit lui PATRASCANU despre discuțiunea BUZEȘTI, nu i-am spus că și PORTER a fost present. Causa omisiunii lui PORTER este că interesul meu se concentra nu asupra lui PORTER care fusese un simplu martor al discuției mele cu BUZEȘTI, ci asupra discuției propriu-zise".-

Cu astfel de explicații copilărești, ZILBER vrea să camufleze activitatea sa de spionaj și trădare, nefiind în nici o măsură preocupat de faptul dacă argumentele pe care le aduce sunt sau nu veridice.-

x

x x

In declarația sa din 25 August 1951, privitor la întrevederea cu ROBERTS și MADISON, ZILBER declară:

"In primele 8-10 minute eu am tradus din românește în englezește. După aceia MADISON cerând o lămurire s'a adresat în englezește lui ROBERTS care la rândul lui a tradus-o în franceză lui PATRASCANU. Acesta a început să vorbească pe franțuzește și ROBERTS a făcut oficiul de interpret până la sfârșitul convorbirei".-

Deși își amintește în mod surprinzător după atâția ani unele amănunte greu de reținut asupra limbii în care s'a discutat inițial, cât timp s'a întrebuințat limba engleză, cine a făcut oficiul de traducător și alte amănunte, în cursul aceleeași declarații, când i se cer amănunte asupra conținutului însuși al convorbirilor, ZILBER declară:

"Mi-am analizat în nenumărate rânduri această amnezie unică din cursul acestor luni de anchetă și am ajuns la concluzia că după întrevedere am considerat faptul ca o greșeală foarte gravă și am alungat-o din câmpul conștiinței. A doua cauză este vagul celor spuse de PATRASCANU care n'a avut

iar mai jos, fiind întrebat cum şi-a adus aminte cu privire la aceiaş întrevedere că LENA CONSTANTE a fost acasă, că ELENA PATRASCANU a vorbit în englezeşte, că s'au făcut comentarii pe marginea discuţiilor şi nu îşi aduce aminte conţinutul acestor discuţii, ZILBER răspunde: "N'am nici o explicaţie valabilă".

x

x x

Fiind avertizat în declaraţia din 27 Sept. 1951, că în cazul când a minţit asupra celor declarate va suporta consecinţe, ZILBER răspunde; trecând şi peste respectul datorat anchetei:

> "Nu se poate dovedi ceva ce a nu a existat, decât prin dovezi mincinoase. Altfel voi suporta consecinţele".-

In modul acesta ZILBER insinuează că ancheta noastră ar urmări să creieze anumite situaţii chiar şi prin dovezi mincinoase şi este lăsat să scrie lucrul acesta în chiar textul declaraţiei.

x

x x

In declaraţia din 18 Oct. 1951, ZILBER arată că faptul că nu îşi aminteşte conţinutul discuţiilor dintre PATRASCANU şi HADISON, deşi a pregătit şi a asistat la aceste discuţii, "este un neexplicabil lapsus de memorie şi nu găsesc nici o soluţie la această problemă, deşi capul meu e perfect sănătos".-

x

x x

III.

In declaraţia sa din 31 Mai 1951, pagina 5 dosar ZILBER, acesta declară:

> "La trei zile după ce am luat contact cu ARADI, un cunoscut (fiul unui bijutier depe Calea Victoriei - de lângă cinematograful Select), m'a întâlnit pe stradă şi mi-a spus: "Ascultă ZILBER, GROPPER (un concurent) ţi-a făcut probabil o porcărie. Comisarul FILIPOVICI a fost la tata, i-a spus că eşti urmărit pentru spionaj sovietic şi i-a cerut infor-

n ații asupra ta". I-am povestit aceasta lui ABADI care m'a liniștit, spunând că este probabil o falsă alarmă".-

In acest citat ZILBER nu spune și tov.anchetator nu a avut curiozitatea să afle cine este GROPPER și al cui concurent este acest GROPPER (al bijutierului depe Calea Victoriei sau al lui ZILBER în materie de spionaj), ce interes avea GROPPER să-i facă lui ZILBER această porcărie (probabil denunț), de unde știa fiul bijutierului că autorul probabil al denunțului era GROPPER, ce legături avea ZILBER cu bijutierul și cu fiul său și ce informații puteau aceștia să dea asupra lui ZILBER, dece era necesar ca FILIPOVICI, cerând aceste informații să spuie bijutierului sau fiului acestuia că ZILBER este urmărit pentru spionaj sovietic ș.a.m.d.

Nu se poate afirma cu certitudine că prin acest chestionar se va ajunge la un rezultat concret. Dar în mod cert se va ajunge prin aceste întrebări ca respectul lui ZILBER pentru anchetă să crească și în același măsură teama lui de a mai invoca orice argumente care vor fi analisate sub toate aspectele de către anchetator.-

x

x x

In declarația sa din 4 Iunie 1951, pag.17, ZILBER declară:

"In anul 1930, m'am întors dela Paris în ziua de 8 Decembrie noaptea. Cum am sosit acasă (familia mea lipsea) am ars tot materialul de partid pe care-l aveam și apoi m'am culcat. A doua zi m'am dus la birou. Pela ora 11,30 a.m., dl.comandor GHEORGHIU (țiganul) mi-a telefonat să viu la dânsul (la Direcția Marinei) pentru a discuta o problemă de proectoare (urmează descrierea arestării sale în cabinetul lui GHEORGHIU".-

Si aici ZILBER a dat frâu liber fanteziei sale, făr a fi turburat. Este probabil vorba de material de partid adus cu el din drum căci acela care s'ar fi aflat acasă putea fi lesne găsit de organele siguranței la percheziția ca probabil s'a făcut. (Dacă nu s'a făcut nici o percheziție î lipsa lui, cu atât mai suspect!). Dar dacă comandorul GHEORGHIU în cabinetul căruia a fost arestat a aflat a doua zi la ora 11, că ZILBER s'a întors, este mai mult ca sigur că și poliția a știut de sosirea lui ZILBER pe ziua de 8 Dec.și nu

i-ar fi lăsat acestuia răgazul ca să poată arde tot materialul de partid adus cu el din străinătate, care constituia proba indiscutabilă a activității sale subversive și care ducea la scurtarea anchetei și condamnarea sigură a lui ZILBER și a întregului lot.-

In aceiaș declarație, ZILBER arată:

"Am fost adus într'o odaie la etajul IV și trântit pe jos. (la prânz și în permanență după aceia mi se aducea mâncare multă și prăjituri dela restaurantul Roșianu").-

Aici ZILBER declară o serie de fapte care ar putea să surprindă prin ciudățenia lor, dar din modul cum decurge declarația nu rezultă acest lucru. Intr'adevăr este de neînțeles cum de este "trântit pe jos" într'o odaie, ceeace implică întrebuințarea forței și totuși servit după aceia cu mâncare dela restaurantul Roșianu și cu prăjituri. Cum cadrează regimul acesta cu acela aplicat în mod obișnuit și în special unui suspect de spionaj prosovietic.

x

x x

In declarația sa din 16. Iulie 1951, ZILBER declară:

"In Sept. sau Oct. 1944, PATRASCANU m'a rugat să-i prezint un economist burghez, nepătat pe care să-l propue ca ministru de finanțe. M'am gândit la MIRCEA DURMA. I-am telefonat rugându-l să vie la mine. A venit. I-am spus despre ce este vorba și mi-a răspuns că este de acord. Din inițiativa mea, DURMA l-a întâlnit pe PATRASCANU la Președinție. Au schimbat câteva cuvinte, urmând ca PATRASCANU să-l propue ca ministru. De atunci nu l-am mai văzut pe DURMA și nici nu am mai vorbit cu PATRASCANU despre dânsul".-

Si aceste afirmații ale lui ZILBER pot fi discutate cu el fiindcă ele conțin o serie întreagă de contradicții. Intr'adevăr dacă ZILBER este acela care s'a gândit la DURMA ca la un "economist burghez nepătat" și i-a fixat o întâlnire cu PATRASCANU la Președinție, de ce nu l-a propus chiar atunci PATRASCANU ca ministru. Cum se poate să- nu-l mai fi văzut de atunci pe DURMA, când trebuia să-l întâlnească măcar pentru a se scuza că l-a deranjat pe DURMA întâi la el și apoi la

Președinție? Sau pentru a se scuza într'un anumit fel pentru faptul că PATRASCANU nu l-a propus sau nu l-a propus și numirea lui a întâmpinat alte piedici.-

Afară de aceasta ZILBER nu explică aci: Cine îl împuternicise pe PATRASCANU să propună în Oct.1944 pe titularul Ministerului de Finanțe; dece trebuia să fie neapărat "un economist burghez nepătat?".Unde l-a visitat DURMA,la el acasă sau la Institutul de Conjunctură? Ce s'a discutat cu acea ocazie? Ce a discutat ZILBER cu PATRASCANU asupra cauzelor pentru care DURMA nu a fost propus,sau - deși propus - nu a fost numit ministru.-

---

ANEXA G.

DECLARATIE

Subsemnatul ZILBER HERBERT, născut la 14 Oct.19o1, în comuna Tg.Frumos, profesor universitar, fiul lui (+) Carol și (+) Roza, cu ultimul domiciliu în București str.Dionisie Lupu nr.2, în present arestat, declar următoarele:

In declarațiile date în cursul anchetei, am spus unele inexactități cu privire la convorbirea avută cu PATRASCANU în Martie 1945, înainte de întâlnirea cu MIRCEA DURMA. In adevăr, am afirmat că la informația dată de PATRASCANU asupra intenției U.R.S.S. de a monopoliza comerțul exterior al României, aș fi răspuns: "Ar fi o greșeală. Vorbește la Partid", iar PATRASCANU ar fi replicat: "dacă-i vorba de ruși n'ai cu cine vorbi". In urma acestui răspuns aș fi zis: "Atunci hai să vorbim cu DURMA".

In realitate lucrurile s'au întâmplat astfel. La afirmația lui PATRASCANU că "rușii vor să cumpărăm totul numai prin dânșii", eu am răspuns: "Asta nu trebue lăsat. Hai să vorbim cu DURMA". Restul convorbirii cu PATRASCANU ca și cea avută cu DURMA, le-am reprodus corect.-

Prin urmare, nici un moment nu m'am gândit să facem apel la Partid. (Este adevărat că PATRASCANU mi-a dat răspunsul: "Dacă-i vorba de ruși, n'ai cu cine vorbi", dar nu atunci, ci în primăvara lui 1946, când i-am propus să vorbească la Partid în chestia unor cereri nejustificate a Comisiei Aliate de Control). Dece mi-a venit în minte să vorbim cu DURMA? In Noembrie 1944, analizând modul cum se aplică clauzele economice ale Convenției de Armistițiu, am ajuns la următoarele concluzii: 1). Guvernul sovietic vrea să împiedice ca un guvern român reacționar să obție un împrumut din Statele Unite în schimbul unor mari concesiuni, împrumut cu care ar achita imediat datoriile față de U.R.S.S.; 2). Guvernul sovietic vrea să poată oricând manevra un guvern român reacționar; 3). Guvernul sovietic vrea să dea opiniei publice sovietice o mică satisfacție pentru marile pierderi suferite.-

In ziua de 8 sau 9 Martie 1945, PATRASCANU îmi spusese că în întrevederea secretă dintre membrii Biroului Politic P.C.R. și A.I.VISINSCKI, acesta a formulat linia Partidului: scoaterea

./.

lui TATARASCU din guvern până în 3 luni,formarea unui guvern F.N.D.pur şi până într'un an formarea unui guvern P.C.R.pur.-

Din aceste premize ca şi din informaţia lui RICA GEORGESCU,cu privire la piedicile puse de Uniunea Sovietică în comerţul nostru cu Turcia,am dedus că se pregăteşte intrarea noastră de fapt în U.R.S.S.,adică a mărfurilor de proastă calitate din U.R.S.S.şi mai cu seamă a ceeace numea "climatul sovietic",adică teama de a vorbi,de a scrie şi de a făptui.Informaţia lui PATRASCANU (nici un moment nu mi-a trecut prin minte că era o fantezie sau o simplă minciună,aşa cum s'a dovedit ulterior),mi-a confirmat concluzia.Ori eu nu voiam nici mărfuri de proastă calitate şi nici "climat sovietic".Propunerea mea făcută lui PATRASCANU de a-l întâlni pe DURMA,ca şi propunerea lui PATRASCANU ca întâlnirea să fie secretă,corespund înţelegerii noastre tacite că nu vrem aceasta. Deşi conţinutul formal al discuţiei mele cu PATRASCANU,ca şi acela al discuţiei cu DURMA, nu are nimic duşmănos sau ce nu ar fi fost acceptabil din punct de vedere partinic,substratul real era dorinţa de a împiedica intrarea definitivă a României în sfera de influenţă sovietică. Atât PATRASCANU cât şi DURMA au înţeles perfect acest lucru.Prin această intenţie duşmănoasă,întâlnirea cu DURMA constitue un act duşmănos,indiferent de ce ar spune unul sau celălalt.-

Dealtfel,în tot cursul anilor 1945-1947,eu am dus de unul singur,un fel de luptă de guerilă,împotriva comerţului cu Uniunea Sovietică. In Noembrie 1945,fiind numit de Ministerul de Externe membru în comisia ce urma să negocieze un acord comercial cu Cehoslovacia.am propus delegaţiei cehoslovace un sistem de schimb favorabil României. AUGENTALLER,preşedintele delegaţiei cehoslovace,nu l -a acceptat şi refuza să semneze acordul.După zece zile de negocieri,m'am informat la I.CHRISTU dacă AUGENTALLER este "om discret" şi m'am dus la dânsul acasă, unde în esenţă,i-am propus următoarele:"Dacă nu semnezi,vom fi obligaţi să angajăm tot excedentul exportabil faţă de U.R.S.S. Asta nu trebue. Nici dvs.nu aveţi alte interese"."Beneşistul AUGENTALLER a înţeles şi a doua zi a semnat acordul".

Incepând din 1945,am criticat în permanenţă calitatea şi preţurile mărfurilor livrate de U.R.S.S.faţă de toţi cei cu cari am vorbit (soţia mea,PATRASCANU,referenţii dela Institutul de Conjunctură,etc.). Faptele relatate de mine erau exacte. Stiam însă că Partidul le cunoaşte,ştiam că răul este datorit organelor sovietice locale (conducerea cocseriilor din Donbas) etc.şi mai ştiam din experienţa sovietică că va veni un moment

când autoritățile centrale sovietice vor pune capăt acestei stări de lucruri. Totuși, continuam să întreb:"Care în Anglia se livrează la fel? Dece se procedează altfel față de noi?". Aceiaș critică demoralizantă am dus-o cu privire la inactivitatea "sovromelor" etc. Ce era în spatele acestor critici obiective? Teama de "climatul sovietic", mica și fricoasa mea dușmănie!

Textul declarațiilor mele anterioare, cu privire la discuția mea cu PATRASCANU dinainte de întâlnirea cu MADISON și ROBERTS, deformează ușor realitatea și dă faptului o altă culoare. In adevăr, după ce i-am spus lui PATRASCANU că MADISON pleacă, că a văzut pe MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU și VASILE LUCA și acesta a spus aceleași lucruri care sunt scrise în "Scânteia" și-aș fi adăugat că "este în interesul Partidului, să-l vadă pe MADISON și să-i spuie că "noi", adică Partidul, nu suntem dușmanii Statelor Unite. Nu-mi amintesc exact cuvintele mele, dar sensul era următorul: "Trebue să le spui că tu nu ești de acord cu Partidul, că nu ești dușmanul americanilor și că vrei efectiv relații bune cu Statele Unite. MADISON va raporta aceasta Departamentului de Stat (în vremea aceia eram convins că MADISON este agentul Departamentului de Stat) și este în interesul tău ca acolo să existe o bună părere despre tine. Raportul internațional de forță este în favoarea Statelor Unite. Nu are sens să mergem pe linia Partidului!!

PATRASCANU nu mi-a răspuns așa cum am spus până astăzi, că "discuțiile cu americanii sunt rău văzute la Partid", ci, după un moment de ezitare, m'a întrebat:"Dar ăsta-i om serios? N'are să vorbească". La răspunsul meu afirmativ, PATRASCANU mi-a cerut să organizăm întâlnirea dela LENA CONSTANTE.-

Din discuția cu MADISON, nu-mi amintesc decât primele cuvinte (Spuneți Departamentului de Stat ....) pe care eu le-am spus în englezește fără ca PATRASCANU să le fi spus în românește. După aceia a urmat un text alambicat pe care, chiar în momentul când traduceam, l-am considerat sub așteptările mele. Asupra sensului nu am însă nici o îndoială. Acesta era:"Eu nu sunt ca ceilalți conducători ai Partidului; eu sunt și cu americanii". Indiferent dece s'ar stabili cu privire la conținutul formal al spuselor lui PATRASCANU, aceasta rezulta din spusele lui PATRASCANU și aceasta era în intenția noastră tacită: o ofertă personală de a colabora cu americanii! De aceia convorbirea a fost și a rămas secretă.-

Prin intenția care a stat la baza întrevederii cu MADISON, în conștiința mea și a lui PATRASCANU, scopul acesteia era o ofertă de colaborare peste capul Partidului, adică începutul unui

./.

act de trădare. MADISON şi ROBERTS au înţeles aceasta.(Nu este adevărat că după aceia MADISON ar fi spus că PATRASCANU a vorbit ca în Codul Bunelor Maniere.Este o inexactitate inventată pentru a-mi diminua vina).-

PATRASCANU nu mi-a spus niciodată cum concepe relaţiile cu Statele Unite. Eu însă,am avut un punct de vedere precis,pe care l-am expus atât în faţa lui PATRASCANU cât şi a altor prieteni şi anume:

Contrar părerii lui EUGEN VARGA şi altor economişti sovietici,Statele Unite nu vor intra în criză de supraproducţie, înainte de începutul lui 1949.Nu va exista ceva similar cu criza din 1919. Până în 1949, capitaliştii americani vor încerca să previe criza lărgind pieţele externe prin export de capital,forţând schimburile comerciale sau pregătind războiul după reţeta din 1914 şi 1939. In această situaţie capitaliştii americani vizează în primul rând ţările din zona sovietică (democraţiile populare) pentrucă reprezintă 100 mil.consumatori şi producători gata formaţi,spre deosebire de China şi India unde ar trebui deabia formaţi.-

In perioada 1945-1949,raportul internaţional de forţe va fi în favoarea imperialismului american pentrucă controlează 70% din producţia industrială a lumei,domină aerul şi mările şi are monopolul bombei atomice şi nu are în spate un proletariat conştient,în timp ce Uniunea Sovietică este pe jumătate distrusă,nu are bomba atomică şi are în faţă proletariatul european demoralizat de fascism. După 1949 situaţia va fi alta.-

Din aceste premize am tras concluzia că în perioada 1945-1949,Uniunea Sovietică va fi probabil obligată să facă "un pas înapoi" faţă de realizările din timpul războiului şi în primul rând să admită sistemul "porţilor deschise",pentru zona democraţiilor populare. In această situaţie, P.C.R.trebuia să fie gata la orice fel de concesiuni cu condiţia păstrării esenţialului din puterea cucerită la 6 Martie 1945,adică Ministerul de Interne, Ministerul de Justiţie şi dezarmarea armatei. Din punct de vedere economic,nu numai că trebuia să accepte intrarea capitalului internaţional (american în speţă),dar să-l solicite şi să profite de psihoza crizei din Statele Unite pentru a obţine condiţii optime. Chiar şi în condiţii mai grele,încă trebuia să-l accepte. Atâta vreme cât Uniunea Sovietică putea asigura menţinerea noastră la putere,orice realizare pe tărâm economic cu ajutorul capitalului american,trebuia să fie,până la urmă,în favoarea socialismului,chiar dacă imperialiştii ar fi profitat în mod pasager depe

urma concesiunilor obținute. Astfel,după o discuție cu MAX AUSCHNIT,am imaginat să propunem trusturilor americane,concesionarea electrificării României în decurs de 5 ani,cu drept de răscumpărare (tip concesiunea telefoanelor). Plata ratelor urma să se facă din concesiunea exploatării și industrializării papurei din Delta Dunării (fabrici de celuloză,etc.). Deasemeni am imaginat specializarea sau crearea unor întreprinderi destinate să producă mărfuri exportabile în U.S.A.ca:mobilă din lemn curbat,cașcaval,lemn de santal etc.In fine,voiam să realizez un prim import printr'un credit pe bază de gaj de aur și eventual prin vânzare de aur. In perioada Martie-Septembrie 1945, am făcut diferite încercări pentru a convinge Partidul să cumpărăm autocamioane "Studebaker" din soldurile americane din orientul apropiat,cu 20% din valoarea lor,adică 600 dolari bucata. La aceasta GHEORGHIU DEJ mi-a răspuns:"Nu,eu voi cumpăra ZISS-uri". După aceia am spus prietenilor mei."Decât ZISS-uri,adică Ford-uri model 1926,cu un consum mare de benzină și o caroserie mizerabilă,la prețul de 2950 dolari bucata,prefer de o mie de ori Studebakere rulate 2-3000 km.,cu 600 dolari bucata".-

La obiecția care mi s'a adus,că,capitalul american nu va acorda credite și nu va face investiții de 1 miliard dolari, fără garanții politice,am răspuns că putem ceda orice în afară de posturile de comandă. Altfel nu primim.La Conferința Păcii, am avut impresia că art.5 aprobat de sovietici și lupta pentru "clauza națiunei celei mai favorizate justifică analiza mea" Deabia,după ce m'am întors în țară,mi-am dat seama că Tratatul de Pace nu se va aplica (1947) și că Uniunea Sovietică consideră faza cea mai grea ca trecută.Din Aprilie 1947 (discursul lui TRUMAN) am fost convins că nu mai avem ce căuta în Statele Unite și că se merge la războI.-

Aceste puncte de vedere le-am expus nu numai tuturor cunoscuților mei,dar și în public, în raportul meu la Congresul "AGIR"-ului din Noembrie 1945 și intr'o conferință la Sindicatul Ziariștilor din Februarie 1947.-

Am avut părerile mele vre-o tendință dușmănoasă sau prin aceasta am funcționat,în mod obiectiv,ca agent american? Deși n'am spus nimănui,mărturisesc că după ce am făcut analiza de mai sus,m'am gândit că prezența americanilor în țară,va obliga pe sovietici la un mare efort economic (concurență) iar pe noi ne va împiedica să importăm climatul sovietic".Dacă analiza mea nu este la fel cu a Partidului și dacă concluziile mele depășesc

./.

pe ale Partidului, nu este mai puțin adevărat că în 1946, Partidul a încercat prin MAX AUSCHNITT, MALAXA și BLANK și MAXIMO, să obție ajutorul capitalului străin. Prin urmare, ca în mai toate ideile și gesturile mele din 1944-1947 și în atitudinea mea față de americani există un dublu conținut: unul sincer pentru socialism și unul ipocrit, dușmănos.-

Discuția cu V.RADULESCU POGONEANU din 21 August 1945, nu am reprodus-o concret. Este adevărat că scopul întrevederii a fost pur informativ (pentru PETRA și PATRASCANU). Când am intrat în locuința acestuia și mi-am dat seama că mă bănuește, m'am hotărât să-i spun ceva ca să-i recâștig încrederea. Mi-am amintit de discuția din Februarie 1945, când POGONEANU protesta împotriva ANEI PAUKER și a lui VASILE LUCA și fără să mă mai gândesc i-am spus: "M'a trimis PATRASCANU să-ți spun ca să ceri expulzarea ANEI și a lui LUCA". Imediat POGONEANU și-a schimbat atitudinea și mi-a răspuns: "Chiar astăzi voi remite o notă lui BERRY". După aceia am mai schimbat câteva cuvinte despre criză, mi-a spus că speră să reușească și apoi am plecat amândoi în oraș. Toată convorbirea nu a durat mai mult de 2o minute.-

Când am ajuns la birou, am judecat astfel: "Acum știu sigur că POGONEANU este la originea crizei, dar am făcut o chestie gravă. Dacă spun lui PATRASCANU și lui PETRA, voi fi exclus din Partid. Mai bine nu spun. Dealtfel, dacă știa reușesc, dispariția ANEI și a lui LUCA va fi un bine, iar PATRASCANU va veni automat pe primul plan. Atunci am să-i spun ce am făcut și o să-i pară bine".

Discuția cu PATRASCANU dinainte de a-l vedea pe POGONEANU și aceia de după întrevedere, au fost relatate cred. Niciodată nu i-am spus ce am făcut.-

Formal și obiectiv discuția mea cu POGONEANU este o provocare dușmănoasă. In fapt intenția dușmănoasă a fost ulterioară convorbirei. Mai întâi s'a mișcat limba și apoi a gândit creerul. De aceia fapta mea este o prostie dușmănoasă.-

Despre cele spuse lui POGONEANU mi-am reamintit deabia în Octombrie 1949. După ce spusesem tot ce știam despre PATRASCANU, am avut remușcări, că nu spusesem și tot ce făcusem eu. Atunci am declarat că prin modul cum l-am chestionat pe POGONEANU l-am făcut să ceară expulzarea ANEI și a lui LUCA. In "autocritica" din Martie 195o, am scris textul exact, apoi l-am șters cu grijă. Din Aprilie 1951 și până astăzi m'am menținut pe punctul de vedere din 195o, pentru a nu face impresie proastă.-

In Ianuarie 1947, m'am întâlnit cu SCHUYLER și RURAK, în

fosta locuință a lui HALL. Deși am povestit de mai multe ori această întrevedere, niciodată n'am povestit-o corect. Iată adevărul. După ce mi l-a prezentat pe RURAK și l-a acuzat pe HALL, SCHUYLER m'a felicitat pentru intrarea la Universitate. Eu l-am întrebat ce origine are, deoarece numele mi se părea bizar. Mi-a răspuns că este sloven. In timpul când se servea ceaiul, RURAK mi s'a adresat: "Domnule profesor, am aflat că zilele acestea, sosește din Orient, un vapor în portul Constanța. Ce conține? Dacă m'ar fi întrebat, așa cum făcea MADISON sau HALL ceva general (de pildă ce părere am despre situația economică, despre Conferința Păcii sau ceva similar, faptul n'ar fi avut nici o semnificație. Dimpotrivă, a pune o întrebare, ca aceia cu vaporul, înseamnă că RURAK mă consideră un fel de informator voluntar al lor. Faptul m'a necăjit și m'a surprins. De aceia i-am răspuns sec: "Nu știu!" și m'am întors spre SCHUYLER cu care am început o discuție asupra aplicării Tratatului de Pace, mi-a spus că în Aprilie părăsește România și că pleacă cu o impresie plăcută. După vre-o zece minute m'am ridicat să plec. La întrebarea lui RURAK dacă aș vrea să iau masa cu dânsul, i-am răspuns să-mi telefoneze.-

Lui PETRA i-am povestit întreaga întâmplare cu excepția întrebării despre "vapor". Știam că asupra mea planează bănuiala că sunt "agent american" și am crezut că povestind acest detaliu voi face impresia proastă. Totuși, analizând împrejurările în care am am fost invitat la ceai, PETRA mi-a spus: "Să știi că ei te consideră un informator. Dacă-ți telefonează, rupe cu dânșii, iar dacă te șantajează, spune-mi mie".-

In ultimii ani mi-am analizat de multe ori atitudinea și discuțiile mele cu MADISON și HALL. Ce au aflat ei dela mine pentru ca BERRY să-i afirme lui C.VISOIANU (Ianuarie 1941) că sunt "singurul comunist în care americanii au încredere și ca RURAK să tragă concluzia că pot fi întrebat despre conținutul unui vapor care trebuia să sosească și ca SCHUYLER să-și permită de a mă invita în numele lui HALL în casa acestuia? Si astăzi sunt convins că atitudinea mea față de MADISON și HALL a fost justă și că, prin cele spuse de mine, am adus servicii Partidului. Totuși, din discuțiile cu mine, MADISON s'a/format prea corect asupra situației din țară (majoritatea poporului român este reacționară, anticomunistă, antisovietică și antisemită". "N'au fost 700 mii demonstranți ci cel mult 200 mii". Armistițiul este greu", etc.). A fost o greșeală de nuanță, nu de atitudine. In relațiile cu HALL am făcut două greșeli mai grave. Una este aceia că am spus lui ETHRIDGE (în

./.

prezența lui SCHUYLER și HALL) că în alegeri sub control internațional guvernul GROZA nu ar fi obținut decât 2o-3o% din voturi, față de 5o-6o%, fără control. ETHRIDGE și-a notat cifrele spunând: "Asta este interesant". Eu i-am spus sincer ce credeam, dar aceasta a constituit probabil un argument împotriva guvernului GROZA. Mi-am dat seama că am făcut o greșeală, mi-a fost frică și din nota mea către PETRA este singurul pasagiu omis. A doua greșeală am făcut-o în Noembrie 1946, când i-am confirmat lui HALL informația că s'ar putea să avem turburări din cauza foametei. Si despre acest răspuns mi-am dat seama că este o greșeală și nu l-am relatat lui PETRA. Prin nerelatarea greșelilor comise le-am dublat.-

Probabil că MADISON și HALL au lăsat note cu privire la convorbirile cu mine semnalând că sunt un comunist care acceptă invitație la masă, face mici servicii, are o întâlnire secretă cu ETHRIDGE și vorbește obiectiv dacă este întrebat. Deasemeni, scrisoarea trimisă lui MADISON în Sept. 1945, prin HALL, trebuie să figureze în dosarul meu ca o eventuală piesă de șantaj (PETRA o cunoaște cu excepția "post-scriptum-ului") care nu prezintă nici o însemnătate). Din toate acestea tânărul RURAK a tras probabil concluzia că mă poate chestiona puștește, după ce SCHUYLER, bazat pe întrevederea "secretă" cu ETHRIDGE, i-a afirmat că o invitație în numele lui HALL nu mă va supăra. După refuzul meu de a veni la masă, RURAK și SCHUYLER n'au mai încercat nici un demers.-

In Decembrie 1947, sau Ianuarie 1948, fiind la Institutul de Statistică, am avut o discuție cu RETEGAN, fost referent la Institutul de Conjunctură. La un moment dat, acesta mi-a spus: "BETEA a încercat să treacă frontiera, dar n'a reușit și s'a întors în București. Acum este aici, dar nu are bani". Nu i-am răspuns. In aceiaș zi l-am văzut pe ANTON GOLOPENȚIA, pe care l-am întrebat ce este cu BETEA. Mi-a răspuns: "Acum e pe aici, dar nu are bani". N'am făcut nici un comentariu.-

Până astăzi n'am povestit cele de mai sus, de teamă să nu fiu acuzat de "omisiune de denunț".-

In rezumat, m'am făcut vinovat de următoarele acte dușmănoase.-

1.- In Octombrie 1944, PATRASCANU mi-a spus că are de gând să spargă Partidul și să facă un "partid muncitoresc", după plecarea Armatei Roșii din țară. N'am spus aceasta decât în cursul anchetei din Noembrie 1949.-

./.

2.- In ziua de 7 Martie 1945, PATRASCANU mi-a spus că l-a "operat" pe BODNARAS la rege, sabotând astfel o hotărâre importantă a Partidului și n'am spus decât în cursul anchetei din Noembrie 1949.-

3.- In ziua de 2o Martie 1945, din inițiativa mea, am avut o întâlnire secretă cu PATRASCANU și DURMA, întâlnire care a avut la bază o intenție dușmănoasă față de U.R.S.S. și n'am vorbit despre aceasta decât în cursul anchetei din Decembrie 1949.-

4.- La sfârșitul lunei Iulie 1945, din inițiativa mea, am avut o întâlnire secretă cu PATRASCANU, MADISON și ROBERTS, întâlnire care a însemnat și intenționat și în fapt, începutul unui act de trădare și n'am spus decât în cursul anchetei din Noembrie 1949.-

5.- In ziua de 2o August 1945, la cererea lui PATRASCANU, am aranjat o întâlnire secretă între acesta și C.VISOIANU. La baza acestei întâlniri era o intenție dușmănoasă față de partid și n'am spus decât în cursul anchetei din 1949.-

6.- In ziua de 21 August 1945, în cursul unei discuții cu POGONEANU am făcut o provocare dușmănoasă față de partid și n'am spus întregul adevăr decât astăzi 5 Noembrie 1951.-

7.- In Noembrie 1945, în cursul unei vizite secrete făcută lui AUGENTALLER (președintele delegației economice cehoslovace), am avut o atitudine dușmănoasă față de U.R.S.S. cerându-i să nu ne lase să intrăm complect în sfera de influență sovietică și n'am spus decât în Martie 195o.-

8.- In toamna anului 1945, mi-am dat seama că fotografia ANEI PAUKER, apărută în revista americană "Time" își are originea în familia ZARIFOPOL și n'am spus decât în Martie 195o.-

9.- In Sept. 1946, la Paris, în cursul discuțiilor cu dușmanii A.SANOY și ROBERT MARGOLIN, am avut o atitudine dușmănoasă față de U.R.S.S. și n'am spus decât în Martie 195o.-

1o.- Deși știam din 1944, că PATRASCANU este un dușman, n'am spus decât în Octombrie 1949.-

11.- Prin critici de bună și de rea credință, prin bârfeli și mahalagisme, prin ironii și glume dușmănoase, am dezorientat și am demoralizat prietenii și cunoscuții mei și am încurajat dușmanii.- Despre acestea am spus tot adevărul abia în Martie 195o.-

./.

Alte acte cu intenții dușmănoase n'am făcut și nici nu n'am gândit să fac.-

Aceasta-mi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu.-

ss.Zilber Herbert

5 Noembrie 1951.-

ANEXA II. 436

C H E S T I O N A R

la declaratia ZILBER din 5 Noembrie 1951.-

- In ce sens înţelegea ZILBER, să se discute cu DURMA, pentru a se combate intenţia U.R.S.S., de a monopoliza comerţul exterior al României?
- Ce se gândea să-i propună lui DURMA?
- Dacă DURMA avea o anumită misiune din partea guvernului şi un mandat limitat, cum înţelegeau ZILBER şi PATRASCANU să-l determine să renunţe la delegaţia primită sau să interpreteze altfel mandatul ce i s'a dat?
- Impotriva cui urma să fie îndreptată această înţelegere cu DURMA?
- Pentru ce avea nevoie ZILBER spre a-l influenţa pe DURMA, de prezenţa lui PATRASCANU?
- Nu putea să-i vorbească singur şi să-l convingă cu argumentele sale economice?
- Cum îşi imagina ZILBER că el în colaborare cu PATRASCANU şi DURMA, vor putea împiedica monopolizarea comerţului exterior de către U.R.S.S., deşi acesta era punctul de vedere al guvernului şi al Partidului?

- Despre cari cereri nejustificate ale Comisiei Aliate de Control i-a vorbit ZILBER lui PATRASCANU, în primăvara anului 1946?
- Care era punctul de vedere al Comisiei Aliate de Control în privinţa acestor cereri?
- Care era punctul său de vedere?
- Ce funcţii ocupa ZILBER în 1946?
- Dece era ZILBER preocupat de aceste cereri în aşa măsură încât simţea nevoia să apeleze la PATRASCANU, ca acesta să discute chestiunea la partid? (în ce calitate)?
- Dece era nevoie să-i recomande lui PATRASCANU să discute aceste chestiuni la partid când era de presupus că Partidul şi guvernul discutaseră aceste probleme şi erau de acord

./.

486 4/6

cu punctul de vedere al Comisiei Aliate de Control?

- Ce părere avea PATRASCANU despre cererile Comisiei Aliate de Control?

- Le considera şi el nejustificate?

- Pentru ce motiv le considera astfel?

- Care a fost urmarea demersului lui ZILBER pe lângă PATRASCANU?

- A vorbit acesta la partid şi ce urmare a avut intervenţia lui?

- Care erau clauzele economice ale Convenţiei de Armistiţiu din care ZILBER trăgea cele trei concluzii şi anume: 1). că guvernul sovietic vrea să împiedice ca un guvern român reacţionar să obţie un împrumut din Statele Unite în schimbul unor mari concesiuni, împrumut cu care ar achita imediat datoriile faţă de U.R.S.S.; 2).că guvernul sovietic vrea să poată oricând manevra un guvern român reacţionar şi 3).că guvernul sovietic vrea să dea opiniei publice sovietice o mică satisfacţie pentru marile pierderi suferite.-

ZILBER să arate amănunţit în ce mod a ajuns dela felul în care se aplicau clauzele economice ale convenţiei de armistiţiu, la cele trei concluzii de mai sus.

- Cu ce ocazie i-a spus PATRASCANU lui ZILBER despre întrevederea secretă dintre membrii Biroului Politic al P.C.R. şi A.I.VISINSCHI?

- Cum îşi explică această gravă indiscreţie din partea lui PATRASCANU - care, după propriile sale declaraţii - era un taciturn şi nu răspundea decât când era întrebat şi atunci cu foarte multă prudenţă?

- Dacă ZILBER este acela care l-a întrebat pe PATRASCANU, atunci să explice dece îl interesau cele discutate în şedinţa secretă a Biroului Politic?

- Cum se face că PATRASCANU - care - după cum arată ZILBER în alte declaraţii - nu îi relata lui discuţiile avute cu diferiţi oameni politici, chiar când el era acela care aranja întâlnirile - îi comunică de data aceasta discuţiile secrete ale unei şedinţe a Biroului Politic în care VISINSCHI trasa linia Partidului?

./.

- Cu ce ocazie l-a informat RICA GEORGESCU, despre piedicile pe care sovieticii le pun comerţului nostru cu Turcia?

- In ce constau acele piedici?

- Cunoştea RICA GEORGESCU activitatea depusă de ZILBER, cu ocazia actului dela 23 August?

- Stia RICA GEORGESCU că ZILBER este membru de partid?

- Cum a verificat ZILBER exactitatea informaţiilor date de RICA GEORGESCU?

- Cunoştea ZILBER atitudinea faţă de regim a lui RICA GEORGESCU?

- ZILBER nu a pus nici un moment la îndoială seriozitatea informaţiilor lui RICA GEORGESCU?

- Cum se poate trage concluzia din simplul fapt susţinut de ZILBER al intrării mărfurilor de proastă calitate din U.R.S.S. şi a "climatului sovietic" că se pregătea intrarea României de fapt în U.R.S.S. adică un fel de anexiune?

- Cum era posibil ca ZILBER economist cu experienţă, să adopte această teorie care seamănă cu zvonul lansat în mod persistent de cei mai înverşunaţi duşmani ai regimului?

- Ce interes avea PATRASCANU să lanseze zvonul mincinos al monopolizării comerţului nostru exterior de către U.R.S.S.? Cu ce ocazie ţi-ai format d-ta convingerea că PATRASCANU te minţea atunci când afirma în 1945, că U.R.S.S. intenţionează să monopolizeze comerţul nostru exterior?

- Ce te-a determinat pe d-ta în declaraţia d-tale din 5 Noembrie 1951, să arăţi o altă versiune a întrevederii d-tale cu DURMA, sau a întrevederii d-tale cu MADISON şi ROBERTS (ambele aranjate cu prezenţa lui PATRASCANU)?

- Ce înţelege ZILBER prin "climat sovietic". Aci să explice mai pe larg măsurile luate la noi care i se păreau că introduc în ţara noastră "teama de a vorbi, de a scrie şi făptui"

- Când i-a făcut propunerea lui PATRASCANU să se întâlnească cu DURMA, se gândea la o întrevedere oficială? Unde urma să aibă loc această întrevedere şi în acest caz cum o putea justifica, căci nu putea fi vorba de relaţii oficiale între PATRASCANU care era ministru în funcţiune şi membru al Biroului Politic şi DURMA, care primise o misiune dela întregul guvern de atunci?

- Atunci dece ZILBER afirmă că propunerea ca această

întâlnire să fie secretă,venea dela PATRASCANU?

- ZILBER spune:"Deşi conţinutul formal al discuţiei mele cu PATRASCANU ca şi acel al discuţiei cu DURMA nu are nimic duşmănos sau ce nu ar fi fost acceptabil din punct de vedere partinic,substratul real era dorinţa de a împiedica intrarea definitivă a României în sfera de influenţă sovietică".

Întrebare:

Dat fiind scopul urmărit prin această întrevedere,cum poţi afirma dumneata,că conţinutul formal al acestei discuţii nu avea nimic duşmănos sau nimic ce nu ar fi fost acceptabil din punct de vedere partinic? Insăşi întâlnirea secretă a unui ministru comunist membru al Biroului Politic al C.C.cu un ministru tehnician fără partid,spre a contracara intenţia guvernului, nu este prin excelenţă antipartinică şi duşmănoasă?

- Care erau posibilităţile lui DURMA de a influenţa tratativele cu Uniunea Sovietică,faţă de mandatul său limitat?

- Dacă intenţia Uniunii Sovietice era de a acapara întreg comerţul nostru exterior iar această intenţie găsea consensul guvernului şi al partidului,ce mai putea DURMA să facă în sprijinul tezei lui şi a lui ZILBER?

- Merita deci atâta lucru cât credeau ei că mai poate "salva" DURMA riscul unei întâlniri secrete care putea uşor fi descoperită şi consecinţele ce decurgeau din aceasta?

- Atunci ce altceva se mai urmărea prin această întrevedere,căci PATRASCANU - după chiar descrierea lui ZILBER - este prudent în mai toate ocaziile iar ZILBER însuşi este un om cu o vastă experienţă economică şi putea să-şi dea seama ce s'ar putea realiza prin mijlocirea lui DURMA,cu alte cuvinte putea trage concluzia că această întrevedere nu avea nici un rost?

- Când şi în ce împrejurări şi-a format ZILBER convingerea că I.CRISTU,este agent american?

- Ce garanţii prezenta deci CRISTU în ochii lui ZILBER ca să se informeze dela el dacă AUGENTALLER preşedintele delegaţiei cehoslovace în Noembrie 1945,este "un om discret"?

- I-a explicat lui CRISTU pentru ce îi este necesară această informaţie?

- De unde îl cunoştea CRISTU pe AUGENTALLER sub acest aspect ca să-i poată confirma discreţia acestuia?

- A fost CRISTU de acord cu ZILBER asupra acestei manevre?

-/.

- Unde locuia atunci AUGENTAILER și ce discuții a avut cu el la locuința sa?

- De unde știa ZILBER data plecării lui MADISON din țară?
- Când i-a spus MADISON că urmează a pleca și care era cauza plecării?
- Când a plecat de fapt MADISON din țară?
- Cum se explică că între data plecării anunțată de MADISON și plecarea sa efectivă,au trecut câteva luni?
- Cum își imagina ZILBER că după ce MADISON vorbise cu VASILE LUCA pe care îl știa venit din emigrație și care îi vorbise ca în "Scânteia" (ce înțelegea MADISON prin aceasta?), MADISON va da crezare asigurărilor date de PATRASCANU în numele Partidului?

- Dacă aceasta era în interesul Partidului nu s'ar fi îngrijit Partidul însuși să dea aceste asigurări lui MADISON, fără să aștepte ca ZILBER să ia această inițiativă?

- Ce scria la acea epocă (Iulie 1945) Scânteia,în privința relațiilor noastre cu anglo-americanii? Si ce putea adăuga la aceasta în plus,unul sau altul din conducătorii Partidului? Ce îi spusese în această privință tov.VASILE LUCA lui MADISON,care să necesite vre-o desmințire din partea lui PATRASCANU și ce valoare mai avea această desmințire?
- Care era în acel timp linia Partidului în legătură cu relațiile cu anglo-americanii?
- Dece pretinde ZILBER că PATRASCANU avea interesul ca în Statele Unite să existe o părere bună despre el?

- Când i-a vorbit ZILBER pentru prima oară lui PATRASCANU despre MADISON?
- Ce i-a spus atunci despre aceasta?
- Ce a răspuns la întrebarea lui PATRASCANU dacă MADISON este un om serios?
- Dece întreba PATRASCANU acest lucru și ce garanție îi putea oferi ZILBER în acest sens care să-l determine pe PATRASCANU să accepte riscul acestei întrevederi?
- Cum își formase ZILBER convingerea că MADISON este un om serios și n'are să vorbească,ca să fie în măsură să-i dea acest răspuns lui PATRASCANU?

./.

- Cum explici ZILBER că în declarațiile sale anterioare a afirmat că PATRASCANU i-a replicat:"Discuțiile cu americanii sunt rău văzute la partid",iar în declarația din 5 Noembrie, ZILBER arată că PATRASCANU nu a pronunțat acele cuvinte,ci a întrebat:"Dar ăsta e om serios?" n'are să vorbească?". Ce interes a determinat schimbarea declarației în sensul arătat mai sus.-

- Față de cine putea să-i fie teamă lui PATRASCANU,că MADISON va vorbi despre întrevederea cu el și cum a combătut ZILBER această teamă a lui PATRASCANU?

- Dacă PATRASCANU l-ar fi considerat pe MADISON ca agent provocator,ar fi acceptat el să-i vorbească și încă în secret?

- Cum a înlăturat ZILBER această teamă a lui PATRASCANU?

- La ce fel de declarații se aștepta ZILBER din partea lui PATRASCANU și dece consideră el textul declarațiilor lui PATRASCANU,ca fiind:"sub așteptările sale"?

- Cum ar fi trebuit să vorbească PATRASCANU ca declarațiile lui să nu fie"sub așteptările lui ZILBER"?

- Ar fi trebuit să spuie poate:"Eu sunt numai cu americanii?".

- In ce sens se arăta dispus PATRASCANU să colaboreze cu americanii?

- Dacă ZILBER nu-și mai amintește cuvintele spuse de MADISON,atunci este imposibil ca el să nu-și amintească cele hotărâte de comun acord cu PATRASCANU înainte de întrevederea lui cu MADISON.

Normal ar fi ca PATRASCANU să-i fi asigurat pe americani că aceștia pot conta pe sprijinul său pentru colaborarea economică cu Statele Unite,pentru combaterea influenței sovietice în țara noastră,pentru informarea din timp a Statelor Unite asupra proectelor Partidului și guvernului,etc.-

- Dacă PATRASCANU - indiferent de cuvintele întrebuințate le-a arătat americanilor cele de mai sus și le-a făcut o ofertă de colaborare,dece consideră ZILBER textul declarațiilor lui PATRASCANU "sub așteptările sale"?

- Cum înțelegea sau cum vedea ZILBER posibilă o colaborare cu americanii peste capul Partidului?

- Ce urmau să facă PATRASCANU și ZILBER în mod concret, pentru a colabora cu americanii peste capul Partidului?(Dat fiind că era vorba numai de ei doi,era greu în practică dacă nu chiar imposibil,să dejoace acțiunile și planurile Partidului și

./.

ale guvernului, fără sprijinul altcuiva?

- Pe ce sprijin mai contau ZILBER și PATRASCANU și ce asigurări le-au dat americanilor pentru a-i face să creadă în seriositatea fracțiunii lor, sau în realitatea sprijinului pe care ei l-ar putea da Statelor Unite?

- Pe baza căror argumente combătea ZILBER părerea lui VARGA și a altor economiști sovietici, în privința datei când se va produce criza de supraproducție în Statele Unite? Prin ce calcule stabilea ZILBER această dată la începutul anului 1949?

- Care dintre reformele făcute după 6 Martie 1945, în țara noastră, ar fi fost posibile cu prezența americanilor în țară? Ar fi făcut americanii investiții de peste un miliard dolari în țara noastră dacă Ministerul de Interne și cel de Justiție s'ar fi aflat în mâinile comuniștilor?

- Dacă prezența americanilor la noi în țară ne-ar fi împiedicat - așa cum susține ZILBER - să importăm climatul sovietic, nu ne împiedicau tot ei să realizăm reformele epocale ca: reforma agrară, naționalizarea, desființarea monarhiei, etc., care toate veneau în sprijinul burgheziei? Cu alte cuvinte nu ne împiedicau americanii să punem bazele construirii socialismului în țara noastră?

- De unde a tras ZILBER concluzia că POGONEANU se află la originea crizei din 1945, când toată convorbirea a durat maximum 2o minute, în care timp s'a discutat chestiunea expulsării ANEI PAUKER și a lui VASILE LUCA?

- Chiar dacă POGONEANU putea avea naivitatea să creadă în posibilitatea expulsării din țară a acestora, cum putea ZILBER să creadă în seriozitatea acestei cereri sau în posibilitățile lui POGONEANU sau ale partidelor politice istorice, de a cere și obține expulzarea lui VASILE LUCA și ANA PAUKER?

- Unde avusese loc discuția din Februarie 1945, cu POGONEANU, când acesta protesta împotriva tovarășilor ANA PAUKER și VASILE LUCA?

- Cine provocase această discuție și ce anume spusese POGONEANU?

- Ce relații existau între PATRASCANU și POGONEANU, pentru ca POGONEANU să-l poată crede pe ZILBER că vine în numele lui PATRASCANU să ceară expulzarea celor de mai sus?

- Ce știa POGONEANU despre raporturile lui PATRASCANU cu

ANA PAUKER şi VASILE LUCA şi de unde aflase care erau aceste raporturi?

- Pe ce îşi întemeia POGONEANU speranţa că criza politică va reuşi? Ce a raportat în această privinţă ZILBER lui PATRA şi PATRASCANU?

- Dece PATRASCANU se informa prin ZILBER dela POGONEANU asupra mersului crizei, când avea raporturi personale cu POGONEANU, dela care se putea interesa direct?

- Cum îşi imagina ZILBER că POGONEANU ar putea reuşi expulzarea lui VASILE LUCA şi ANA PAUKER, când trupele sovietice se aflauîn ţară, iar aceştia veneau din emigraţie?

- Deasemeni cum îşi imagina ZILBER că PATRASCANU va veni automat pe primul plan, când chiar şi fără cei de mai sus, mai erau atâţia alţi conducători comunişti trecuţi prin ocne şi închisori în timp ce PATRASCANU se bucurase de toate favorurile regimului antonescian?

- Dece afirmă ZILBER că scrisoarea trimisă de el lui MADISON, în Sept.1945, prin HALL, trebuie să figureze în dosarul lui ca o eventuală piesă de şantaj şi ce înseamnează că aceasta nu prezintă nici o însemnătate?

- Despre ce întrevedere secretă între SCHUYLER şi ETHRIDGE este vorba şi de unde ştie ZILBER ce i-a afirmat SCHUYLER lui BURAK, în privinţa invitării lui ZILBER?

- Cu ce ocazie i-a spus PATRASCANU lui ZILBER, că are de gând să spargă partidul şi să facă un "partid muncitoresc" după plecarea Armatei Roşii din ţară? Cum a venit vorba despre aceasta? Ce nemulţumiri avea PATRASCANU în Oct.1944? Dece îl punea în curent tocmai pe ZILBER cu proectele sale?

- Pe cine conta PATRASCANU în această întreprindere, căci singur este evident că nu putea face lucrul acesta?

- Ce rol îi rezerva lui ZILBER şi în ce fel îi cerea acestuia să colaboreze cu el? Ce înţelegea PATRASCANU prin "a sparge" Partidul?

- Dece era nevoie să mai facă PATRASCANU un alt "partid muncitoresc" când exista unul?

- De ce "partid muncitoresc" în ghilimele? Ce i-a răspuns ZILBER la comunicarea acestui proect?

- In ce a constat atitudinea duşmănoasă a lui ZILBER, faţă de LANOY şi MARGOLIN în Sept.1946 la Paris?

Prezentul dosar
cuprinde 122 file
[illegible]
20/V/1962

403

DOSAR Nr. ______

40

S I N T E Z A S.I.

referitoare la problema "P"

7 Ianuarie 1952 496

S I N T E Z A

Cercetarea lui LUCRETIU PATRASCANU şi a celorlalte elemente reţinute în această problemă, în faţa Serviciului I din Direcţia VIII-a, s'a făcut pe baza unor anumite obiective cuprinse în planurile de anchetă iniţiale şi luându-se hotărârea de a se porni simultan la atingerea fiecărui obiectiv în parte de către toţi tovarăşii anchetatori, până la epuizarea lui complectă şi eliminarea tuturor contradicţiilor.-

Obiectivele puse în discuţie în această fază a cercetării, au fost următoarele:

1/. Legăturile lui PATRASCANU cu istoricii înainte şi după 23 August 1944.

2/. Legăturile lui PATRASCANU cu trădătorii P.C.R. FORIS, KOFLER şi alţii de teapa lor, înainte şi după 23 August 1944.

3/. Adevăratul caracter al legăturilor lui PATRASCANU cu LENA CONSTANTE, TOROSSIAN, BELU ZILBER, etc.

4/. Legăturile lui PATRASCANU cu anglo-americanii MEDISON, ROBERTS, LE ROUGETEL, MARKHAM, BRUHER şi alţii

5/. Problema fugii din ţară a lui PATRASCANU.

6/. Legăturile şi relaţiile lui PATRASCANU cu marea burghezie: MALAXA, AUSCHNIT, BRAGADIRU, STEFANESCU, XENOPOL şi alţii, înainte şi după 23 August 1944.

7/. Atitudinea anti-sovietică, anti-partinică, naţionalist-şovină şi împăciutoristă a lui PATRASCANU.

8/. Legăturile lui PATRASCANU cu Palatul înainte şi după 23 August 1944.

9/. Traficul de valută străină.

10/. Legăturile lui PATRASCANU cu troţkistul LEO VALIANI

Din cercetarea materialului rezultat în urma cercetării lui LUCRETIU PATRASCANU şi a celorlalte elemente reţinute în această problemă, cercetare începută în Februarie 1951, desprindem următoarele constatări referitoare la activitatea dovedită a lui PATRASCANU şi la atitudinea adoptată de acesta în anchetă

:/.

CE AU STABILIT CERCETARILE:

In declaraţiile sale, PATRASCANU a recunoscut următoarele fapte:

- A încercat să scoată din biblioteca Palatului, volumele pe care i le dăduse cu dedicaţie fostului rege Mihai, folosind în acest scop serviciile lui RATIU ANTON.

- S'a întâlnit în casa lui STEFANESCU ALEXANDRU în Octombrie 1944, cu consilul Angliei LE ROUGETEL, fără a raporta Partidului.-

- A primit dela XENOPOL RADU o sută milioane lei, cu care a trimis un grup de 3o de oameni la Arad, în vederea campaniei electorale din 1946, fapt pe care nu l-a anunţat Partidului.

- A primit tot în 1946, şi tot prin XENOPOL RADU, o ofertă din partea lui MANIU, care îi propunea să sprijine pe prietenii naţionalişti ai lui PATRASCANU care candidau în alegeri şi nici acest fapt nu l-a anunţat Partidului.-

- L-a rugat pe RADU XENOPOL să intervie pe lângă CARANDINO NICOLAE, fruntaş naţional ţărănist, care conducea ziarul "Dreptatea" oficiosul P.N.T., să nu mai publice articole în care să fie lăudată cuvântarea sa dela Cluj.-

- A primit prin VISOIANU o propunere din partea lui SCHUYLER - înainte de plecarea sa la Paris - de a pleca în Statele Unite "în orice condiţiuni", propunere pe care a ascuns-o Partidului, făcându-se astfel părtaş la fuga clandestină a lui VISOIANU din ţară.-

- S'a întâlnit în timpul crizei constituţionale din 1945, în două rânduri, cu VICTOR-RADULESCU BOGONEANU şi cu NICULESCU BUZESTI, cărora le-a sugerat să ceară regelui ca el - PATRASCANU - să fie însărcinat cu tranşarea crizei, prin numirea sa ca preşedinte al Consiliului de Miniştrii. Nici această sugestie nu a comunicat-o Partidului.-

- A aflat prin BETEA despre intenţia lui MANUILA de a fugi din ţară, ascunzând aceasta şi Partidului şi faţă de autorităţi şi făcându-se astfel complice la fuga din ţară a lui MANUILA.-

./.

- Intr'o discuţie cu FRANASOVICI la Paris în timpul Conferinţei de Pace, acesta i-a făcut aluzie la existenţa unei fracţiuni în Partid, în sensul că el ar putea face o ruptură în Partid, servind astfel interesele reacţiunii din interiorul şi din afara ţării şi nu a comunicat nici aceasta Partidului.-

- Prin atitudinile şi manifestările sale naţionaliste, a urmărit să-şi câştige o largă popularitate, spre a-şi întări situaţia în partid.-

- In problema prelungirii legii pentru sancţionarea criminalilor de război, a avut o atitudine antipartinică, întrucât a pus pe primul plan convingerea sa personală că România s'a achitat de obligaţiile Armistiţiului prin cele 1800 de condamnări de criminali de război, peste voinţa conducerii Partidului.-

- A primit propuneri de fugă din ţară: din partea lui BETEA căruia i-a dat chiar un răspuns afirmativ; alte propuneri de fugă a mai primit din partea lui TOROSSIAN, LUCIA FLICHER, PEPI LEIBOVICI şi alţii; toate aceste propuneri le-a ascuns Partidului.

- A primit din partea lui XENOPOL RADU un plic ce conţinea 30.000 dolari, spre a fi transmişi în străinătate şi deşi nu i-a făcut acest serviciu, nu l-a denunţat însă pe XENOPOL autorităţilor în drept.-

- A ascuns o parte a cuvântării sale dela Cluj, Comitetului Central, pentrucă se temea că nu va obţine autorizarea Partidului pentru această parte care se referea la problema Ardealului de Nord.-

- Devierile şi manifestările sale naţionaliste, l-au situat pe o poziţie trădătoare, adâncind conflictul între maghiari şi români prin cuvântările sale dela Cluj din Iunie 1945 şi Iulie 1946.-

- A folosit pentru discursul său dela Cluj materialul procurat de elemente nepartinice ca: BETEA şi GOLOPENTIA şi nu a apelat în acest scop la tovarăşii membrii de partid.-

- A avut manifestări antipartinice faţă de unele persoane dintre care unii chiar nemembrii de partid, calomniind pe noii conducători ai partidului, urmărind prin aceasta să

./.

diminueze autoritatea şi prestigiul conducerii Partidului.

- A cunoscut faptul că LENA CONSTANTE, prietenă intimă a soţilor PATRASCANU, avea legături cu NICOL GROSS agent al serviciului de spionaj englez şi nu i-a atras atenţia acesteia asupra pericolului ce-l reprezintă astfel de legături, ascunzând aceasta şi faţă de Partid.-

- Nu a dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii, în ce priveşte diferitele legiuiri ale regimului, cum erau: legea speculei şi a sabotajului, legea criminalilor de război, legile anti-rasiale, care nu au fost aduse la îndeplinire şi aplicate conform literii lor, şi în general în întreaga sa activitate pe care a desfăşurat-o la Ministerul Justiţiei.-

- A utilizat în diferite sarcini politice şi chiar de partid, diverşi prieteni personali, fără a apela la Partid pentru a căpăta oameni căliţi în luptă şi devotaţi Partidului.

- A ascuns Partidului întrevederile cu ROBERTS şi MADISON din anul 1946, atât dela locuinţa LENEI CONSTANTE cât şi pe aceia dela Paris.-

- A schimbat prin LENA CONSTANTE şi RUPENIAN, diferite sume de bani (valute) la bursa neagră şi a făcut acelaş lucru la Paris, prin TOROSSIAN.-

- Fără a avea asentimentul Partidului, l-a căutat pe VISOIANU, după fuga acestuia din ţară, - pe când se afla la Paris - spre a-i propune să se reîntoarcă în ţară.-

Faptele contestate de PATRASCANU în declaraţiile sale, sunt următoarele:

- PATRASCANU nu recunoaşte că l-ar fi învăţat pe fostul rege să refuze prelungirea legii criminalilor de război (aşa cum arată în declaraţiile lor ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE despre care PATRASCANU afirmă că mint în această problemă).-

- Nu a discutat nici cu STEFANESCU ALEXANDRU şi nici cu vre-o altă persoană despre formarea unui partid naţionalist.-

- Nu a mai primit alte propuneri de fugă din ţară din partea americanilor în afară de aceia primită în 1945, prin VISOIANU (el neagă în genere că ar fi avut vre-o legătură

./.

cu americanii).-

- Nu a discutat nici un moment despre existenţa unui grup naţionalist cu FRANASOVICI în timpul Conferinţei de Pace din 1946 dela Paris, ci acesta a făcut numai o simplă aluzie la existenţa unui grup naţionalist în partid pe care PATRASCANU a respins-o.-

- Cu excepţia a 2-3 întâlniri cu AUSCHNIT, nu recunoaşte să fi avut niciodată şi sub nici o formă relaţii cu acesta.-

- Nu recunoaşte să-l fi întâlnit pe STEFANESCU ALEX. de două ori în cursul anului 1942 şi odată în subsolul B.N.R. după 23 August 1944, susţinând că afirmaţiile lui STEFANESCU în acest sens sunt în întregime neadevărate şi inventate.-

- Contestă că ar fi desfăşurat vre-o activitate antisovietică.-

- Că ar fi urmărit prin acţiunile sale, consolidarea politicii anglo-americane în ţara noastră.-

- Că s'ar fi opus ca criminalii de război să-şi ia pedeapsa legală.-

- Că l-ar fi întâlnit vre-odată pe MIRCEA DURMA în locuinţa lui TOROSSIAN, în afară de ocaziile când l-a văzut la Consiliul de Miniştrii sau la diverse recepţii, deasemeni că ar fi discutat vre-odată cu DURMA înaintea plecării acestuia la Moscova în Aprilie 1945.-

- Nu recunoaşte că l-ar fi cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU prin CALMANOVICI, pe care cu ocazia confruntării dintre ei, declară că nici nu-l cunoaşte.-

- Că ar fi fost în cursul anului 1942 în Bucureşti şi deci că ar fi luat contact în acest timp cu cineva.-

- Că EMIL CALMANOVICI l-ar fi însoţit pe STEFANESCU ALEXANDRU în vre-o vizită la locuinţa sa.-

- Că i-ar fi predat lui GUTA STEINBERG un mesaj într'un sul de hârtie spre a-i fi predat lui AUSCHNIT înaintea plecării acestuia din urmă la Cairo.-

Cu ocazia confruntărilor care au avut loc între PATRASCANU de o parte şi HARI BRAUNNER, LEOVEANU EMANOIL, GUTA

STEINBERG, MIRCEA DURMA şi EMIL CALMANOVICI de altă parte, PATRASCANU a perseverat în a contesta unele fapte pe care le redăm din nou, pentru a accentua poziţia în anchetă a lui PATRASCANU:

Astfel PATRASCANU:

- Nu recunoaşte - ca fiind inventat în întregime - că s'ar fi întâlnit cu MIRCEA DURMA în Aprilie 1945, în casa lui TOROSSIAN, deşi acest lucru este confirmat prin declaraţiile lui TOROSSIAN, ZILBER, ELENA PATRASCANU şi MIRCEA DURMA, care au fost şi ei de faţă.-

- Nu recunoaşte - deşi HARI BRAUNNER o afirmă categoric - că COSTANDACHE a luat masa la el acasă.-

- Nu recunoaşte că în casa sa ar fi fost o atmosferă burgheză de bârfeală şi de cafenea aşa cum relatează HARI BRAUNER, deşi el însuşi în multe declaraţii ale sale a afirmat acelaş lucru fără a întrebuinţa însă aceleaşi calificări şi deşi această atmosferă este arătată şi în numeroasele declaraţii ale altor reţinuţi în această problemă şi în special în declaraţiile lui ZILBER.-

- Nu recunoaşte a fi făcut aprecieri defavorabile Uniunii Sovietice sau conducătorilor ei pe care le declară în întregime inventate.- Tot astfel,- cu toate probele contrarii existente - arată la confruntarea cu BRAUNNER, că poziţia sa antisovietică şi antipartinică sunt în întregime inventate iar adevărul se află la polul opus celor afirmate de HARI BRAUNNER.-

- Nu recunoaşte că în faţa sa BELU ZILBER a adus cele mai murdare calomnii la adresa conducătorilor U.R.S.S., la adresa regimului sovietic şi a conducătorilor P.C.R., deşi BELU ZILBER arată contrariul într'o serie întreagă de declaraţii, după cum vom arăta în cuprinsul referatului.-

- Nu recunoaşte vizita din 1942 la GUTA STEINBERG pretinzând că avea atunci domiciliul obligatoriu (deşi şi în 1943 a avut domiciliul obligator şi totuşi s'a putut deplasa la Bucureşti); nu recunoaşte a doua vizită făcută la biroul lui GUTA STEINBERG dela Intreprinderile Titan-Nadrag-Calan şi recunoaşte o singură întâlnire din cele 3 sau 4 despre care GUTA STEINBERG afirmă că a avut loc în casa sa.-

./.

- Nu recunoaşte a fi contestat în faţa lui LEOVEANU că este comunist şi că ar fi afirmat faţă de LEOVEANU că se va adresa justiţiei pentru atmosfera ce i s'a creiat de Partid, din cauza căreia nu mai are linişte.-

- Insfârşit, tot cu ocazia confruntărilor, stărue în afirmaţia sa că nu l-a cunoscut niciodată pe CALMANOVICI sau că acesta l-ar fi condus vre-odată pe STEFANESCU ALEXANDRU la locuinţa sa din str.Vasile Lascăr.-

Pentru a susţine aceste afirmaţii atât de contradictorii şi a reveni chiar asupra unora din recunoaşterile sale, PATRASCANU a adoptat o comportare în anchetă, care este ilustrată în diferite situaţii în anexele A.B.C.şi D.ale prezentei sinteze. In aceste anexe sunt analizate şi o serie de argumentări false, afirmaţii de rea credinţă şi contradictorii şi fapte injust contestate, comportare în urma căreia PATRASCANU s'a situat în foarte multe cazuri pe o poziţie de negare chiar şi în contra celor mai evidente probe.-

CUM ESTE ARATAT PATRASCANU DE CATRE CEILALTI RETINUTI DIN ACEASTA PROBLEMA

ZILBER H.BELU:

Arată că PATRASCANU i-a spus, vorbind de faptul că regele îl ştersese pe tov.BODNARAS depe lista de subsecretari de Stat la Interne:"L-am operat pe EMIL. I-am făcut semn regelui cu degetul să-l şteargă.

- Că i-a arătat lui PATRASCANU o fotografie a tov. ANA PAUKER, unde era înfăţişată ca un personagiu hidos, fapt pe care acesta nu l-a adus la cunoştinţa partidului, iar fotografia aceasta a fost reprodusă mai târziu ca un document anti-comunist.-

- Că PATRASCANU i-a spus că este în intenţia d-nei ANA PAUKER să ceară anexarea Moldovei la Ucraina, din cauza bunelor ei relaţii cu MANUILSKI.-

- Că încă în toamna lui 1944, PATRASCANU i-a spus că până la 6 Martie 1946, vom avea un guvern pur comunist, că Uniunea Sovietică vrea să nu importăm din alte ţări, că BODNARAS a pus la cale asasinarea lui, etc.-

- Că în cursul lunei Octombrie 1944, PATRASCANU i-a cerut să i-l recomande pe DURMA MIRCEA, pe care voia să-l propuie ca Ministru de Finanţe şi că a aranjat o întrevedere între aceştia la Preşedinţie.-

- Că în Martie 1945, a aranjat o întrevedere între DURMA şi PATRASCANU la TOROSSIAN acasă, unde ambii au încercat

./.

să-i sugereze să se opuie angajării întregului disponibil exportabil numai față de Uniunea Sovietică.-

- La întoarcerea lui DURMA dela Moscova, ZILBER arată că acesta i-a trimis o copie după acordurile încheiate și că ulterior s'a dus împreună cu PATRASCANU la DURMA acasă (în str.Nicolae Iorga) unde acesta le-a expus verbal, rezultatul negocierilor purtate la Moscova.-

- Că în Noembrie sau Decembrie 1944, când VISOIANU nu voia să intre în guvernul RADESCU, PATRASCANU l-a trimis pe ZILBER să-l convingă să intre în guvern, adăugând cuvintele: "Spune-i că dacă intră, noi doi vom conduce guvernul". Că după aceia l-a adus pe VISOIANU la PATRASCANU acasă care l-a convins să intre în guvern.-

- Că la 2o August 1945, a aranjat o întâlnire secretă între PATRASCANU și VISOIANU care a avut loc în casa FLORICAI BRATESCU amanta lui VISOIANU.-

- Că la finele lunei Iulie sau începutul lunei August 1945, i-a propus lui PATRASCANU și acesta a acceptat, să se întâlnească cu spionii americani MADISON și ROBERTS și că la discuția cu aceștia au mai participat în afară de ei patru și ELENA PATRASCANU și LENA CONSTANTE care au venit mai târziu din oraș.

- Că a avut manifestări antisovietice și a calomniat stările de lucruri din U.R.S.S. și activitatea sovieticilor în România față de PATRASCANU, VISOIANU și alții.-

- Că în cursul anilor 1945 și 1946 și-a dat seama că PATRASCANU este un dușman, că intenționează să facă un partid laburist de îndată ce Armata Roșie va pleca din țară, că întreținea legături cu Palatul, că este antisovietic și anticomunist (potrivnic colectivizării și naționalizării).-

- Că în cursul anului 1945 sau începutul lui 1946, PATRASCANU i-a spus că a fost la dânsul PASCU sau PENESCU, care i-a propus în numele național-țărăniștilor să accepte cu aceștia să-l susție în mod particular.-

<u>ELENA PATRASCANU:</u>

- A confirmat în declarațiunile ei atitudinea antisovietică și antipartinică a lui PATRASCANU.-

- A arătat că PATRASCANU conta ca în cazul unei înțelegeri între sovietici și anglo-americani, el va fi persoana asupra căreia s'ar opri alegerea ambilor parteneri și că va avea deci un rol politic în țară, în calitatea lui de intelectual și de român.-

- A dat unele relații asupra discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, însă lipsite de prea mare interes, întrucât ELENA PATRASCANU pretinde că soțul ei nu i-a spus nimic din cele discutate înainte de venirea ei.-

./.

- Arată că întrevederea lui PATRASCANU cu MADISON la Paris,a avut loc în 1947,nu aşa cum pretinde PATRASCANU în 1946. Asupra conţinutului discuţiilor care au avut loc cu ocazia acestei întrevederi,ELENA PATRASCANU îl minimalizează,probabil conform înţelegerii cu PATRASCANU.-

- Menţionează că PATRASCANU a avut o întrevedere cu ROBERTS la Ministerul Justiţiei.-

- Confirmă propunerea de fugă făcută de VISOIANU soţului ei ca şi sugestia făcută de acesta din urmă lui POGONEANU, de a fi numit prim ministru.-

- Arată că PATRASCANU l-a sfătuit şi pe fostul rege să nu conteze pe sprijinul anglo-americanilor,să nu părăsească ţara şi să stea pe poziţie.-

- Vorbeşte despre unele relaţii ale lui PATRASCANU cu ziarele reacţionare şi scopul pe care îl urmărea prin aceste legături şi anume,de a-şi creia popularitate în masse,de a se auto-evidenţia şi de a intimida conducerea Partidului,spre a nu se lua măsuri contra lui.-

- Despre unele legături ale lui PATRASCANU cu străinii: SCHUYLER,BREWER,MARCHAM,BRETZEL,VALIANI,FRIED FRED,RIBAROL, etc.,nerezultând însă acţiuni concrete duse împreună cu aceştia împotriva regimului sau a partidului.-

- Despre legăturile cu TATARASCU,FOTINO,ROMNICEANU, ALEXANDRU STEFANESCU,limitate însă la relaţii mondene,dejunuri, etc.-

- Confirmă deasemeni sugestia făcută de PATRASCANU fostului rege,de a nu mai aproba prelungirea legii pentru sancţionarea criminalilor de război.-

- Confirmă întrevederea avută cu DURMA la TOROSSIAN în 1945,pe care PATRASCANU o contestă.-

- Despre unele sume de bani şi valută pe care ea le-a predat LENEI CONSTANTE iar aceasta din urmă le-a ascuns la mama ei în pod.-

- Că TOROSSIAN i s'ar fi plâns că a fost încurcat şi el de un grup de sovietici căruia îi fusese recomandat de BELU ZILBER (declaraţia ELENA PATRASCANU din 19 Octombrie 1951 pag. 60).-

./.

- Că atât ea cât şi PATRASCANU cunoşteau intenţia lui TOROSSIAN de a fugi din ţară.-

- In declaraţiile privitoare la înţelegerile stabilite cu PATRASCANU la Băneasa, ELENA PATRASCANU afirmă că soţul ei i-a spus că nu crede că ZILBER şi TOROSSIAN vor vorbi, deoarece şi-ar face în primul rând lor un rău. Deasemeni despre BETEA, PATRASCANU arăta cu aceiaş ocazie că s'a ţinut destul de bine şi că ar fi putut să vorbească mai mult (dând să înţeleagă că este vorba de discuţiile lor cu caracter antisovietic).-

Din cele arătate mai sus, se poate trage concluzia că ZILBER, TOROSSIAN, BETEA şi desigur alţi reţinuţi din această problemă, cu tot timpul lung scurs dela începerea anchetei nu au arătat decât o mică parte din activitatea lor, întrucât se tem să nu fie şi ei înaintaţi în justiţie pentru participarea lor la activitatea trădătoare a lui PATRASCANU.-

Poziţia ELENEI PATRASCANU în anchetă a fost una de sinceritate în măsura în care i-au fost cunoscute unele acţiuni, având poate unele rezerve în urma înţelegerii intervenite între ea şi PATRASCANU pe vremea când au fost deţinuţi amândoi la Băneasa.-

Credem că contribuţia ELENEI PATRASCANU în lămurirea unor probleme ridicate de anchetă, va fi hotărâtoare pe măsură ce anchetarea lui PATRASCANU şi ZILBER va progresa.-

LENA CONSTANTE:

Arată în declaraţiile ei următoarele fapte mai importante:

- Despre propunerea făcută de PATRASCANU la Praga de a-l reţine pe NICOL GROSS, până după întoarcerea sa dela Paris.-Tot cu această ocazie PATRASCANU i-a spus că dacă el nu se va putea întâlni cu NICOL să-l întrebe ea cum crede NICOL că ar fi primit la Londra în cazul când s'ar hotărî să plece din ţară şi dacă şi-ar putea asigura existenţa acolo.-

- Despre întâlnirile aranjate de ea între POGONEANU şi PATRASCANU, arătând şi o întâlnire între aceştia la părinţii ei în str. Sihleanu, despre care nu pomeneşte nici PATRASCANU nici POGONEANU.-

./.

- Arată că cheia garsonierei lui FLORIN TEODORU, unde a avut loc una din întâlnirile dintre PATRASCANU şi POGONEANU se afla la ZILBER, fapt din care se poate deduce cu certitudine că ZILBER cunoaşte această întrevedere cum şi discuţiile care au avut loc, dar nu vrea să mărturisească lucrul acesta.-

- Că în întrevederile cu POGONEANU şi BUZESTI, PATRASCANU le-a adus la cunoştinţă unele planuri ale Partidului Comunist în raport cu partidele istorice şi le-a promis sprijinul şi colaborarea lui împotriva acestor planuri.- Tot cu aceste ocazii, PATRASCANU le-a spus că în urma desfiinţării partidelor istorice, numai prezenţa regelui în ţară ne mai desparte de anexiune la Uniunea Sovietică şi că atunci când a fost chemat la Bucureşti a doua zi după proclamarea Republicii, a crezut că Partidul Comunist ceruse această anexiune.-

- Că PATRASCANU este acela care în întâlnirile cu POGONEANU şi NICULESCU BUZESTI, a propus ca el să fie numit prim ministru, dezminţind astfel afirmaţia lui PATRASCANU că lucrurile s'au petrecut invers.-

- Despre întâlnirile lui PATRASCANU cu istoricii la care a adăugat o întâlnire din noaptea Anului Nou 1944/1945 cu AUSCHNIT şi cu reprezentanţi ai partidelor istorice în casa lui TOROSSIAN, întrevedere desminţită însă de către ceilalţi reţinuţi. Conţinutul discuţiilor nu îi este însă cunoscut LENEI CONSTANTE de aceea şi declaraţiile ei în această privinţă sunt lipsite de interes.-

- Despre informaţiile pe care i le-a dat lui NICOL GROSS în legătură cu poziţia politică a lui PATRASCANU şi vederile acestuia.

- Despre relaţiile ei cu diferiţi străini ca: BUTLER secretar la legaţia britanică, colonel AISINGHER, VERA MELAN dela legaţia cehoslovacă din Londra, care i-au adus diferite pachete şi atenţii din partea lui NICOL GROSS.-

- In privinţa lui ZILBER, LENA CONSTANTE arată că acesta i-a vorbit despre relaţiile lui cu SCHUYLER, spunându-i că are acoperire pentru aceste legături deoarece avea aprobarea unor înalţi funcţionari sovietici de a se întâlni cu el.-

- Că ZILBER se lăuda mereu cu "băieţii lui" dela Institutul de Conjunctură, care sunt educaţi în spiritul lui şi îi sunt foarte devotaţi.-

./.

- Privitor la întrevederea cu MADISON care a avut loc în casa ei,- fără a lămuri complect natura discuţiilor,ce au avut loc cu ocazia acestei întrevederi,LENA CONSTANTE arată că PATRASCANU dorea să afle ce sprijin acordă anglo-americanii partidelor istorice ca să se menţie în guvernare ca partide active,după cum dorea să facă cunoscute părerile şi dorinţele lui ca Partidul Comunist să colaboreze cu partidele istorice şi să se menţie legăturile cu Apusul.

- Ca urmare a declaraţiilor LENEI CONSTANTE,au fost reţinuţi şi cercetaţi numiţii LAZAR D.LAZAR fostul contabil al lui NICOL GROSS şi OSIAS GROSS (LICA) unchiul lui NICOL.Cercetarea acestora nu a dat rezultatele aşteptate,propunându-se încadrarea în U.M.a primului pentru atitudine duşmănoasă faţă de regim şi punerea în libertate a secundului pentru care se aşteaptă însă răspunsul la demersul nostru făcut în Cehoslovacia pentru a ni se da unele relaţii în legătură cu vizitele lui OSIAS GROSS în Cehoslovacia.-

Cercetarea LENEI CONSTANTE a cunoscut mari variaţiuni, la un moment dat părându-se că aceasta este dispusă să facă mărturisiri asupra legăturilor de natură informativă ce au existat între NICOL GROSS de o parte şi LENA CONSTANTE,PATRASCANU şi ZILBER de cealaltă parte.- Aceste declaraţii au fost însă retractate după aceia deşi ele păreau destul de consistente.

Pe baza materialului existent considerăm că LENA CONSTANTE a avut o poziţie centrală în cadrul grupului PATRASCANU şi credem că prin cercetarea ei pe bază de chestionare în urma studierii întregului material se va putea folosi în mai mare măsură contribuţia ei la lămurirea problemei noastre.-

In prealabil însă este necesar să i se ia numitei o declaraţiune precisă spre ase şti ce anume fapte au fost retractate şi care dintre mărturisirile ei de până acum rămân valabile.-

TOROSSIAN HERANT:

Deşi din ultimele declaraţii ale lui ZILBER,ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE,rezultă unele fapte care îl pun pe TOROSSIAN în postura unui om în curent cu activitatea lui PATRASCANU şi a grupului său şi care a desfăşurat o activitate destul de importantă,ancheta nu a reuşit să stabilească întreaga

participare a lui TOROSSIAN la activitatea acestui grup.-

Materialul existent arată despre TOROSSIAN, următoarele:

- El este acela la care apelează PATRASCANU pentru a-l căuta pe VISOIANU în 1947 la Paris, când intenționa să-i propună acestuia întoarcerea în țară.-

- In casa sa a fost organizată de către LENA CONSTANTE întâlnirea dintre PATRASCANU de o parte și POGONEANU și NICULESCU BUZESTI de cealaltă parte.-

- TOROSSIAN și ZILBER sunt arătați de PATRASCANU ca unii care erau în curent cu intențiile lui.-

- In casa lui TOROSSIAN, PATRASCANU a avut o întrevedere cu STYRCEA MOCSONY, căruia i-a propus să intervie pentru numirea sa ca prim ministru, cu ocazia crizei constituționale din 1945.-

- La TOROSSIAN în casă se întâlnește PATRASCANU cu MADISON la Paris, TOROSSIAN asistând la discuții.-

- TOROSSIAN este acela care prin relațiile lui i-a înlesnit lui PATRASCANU traficarea unor valute la Paris și în țară.-

- TOROSSIAN i-a propus lui PATRASCANU să fugă din țară, dându-i și unele amănunte în această privință.-

- Față de el, PATRASCANU mărturisește că și-a permis "atitudini și manifestări care dăunau Partidului".-

- In casa lui TOROSSIAN are loc întrevederea cu MIRCEA DURMA din Aprilie 1945, înaintea plecării lui DURMA la Moscova.-

- Tot el este omul de afaceri al lui ZILBER, în chestia vaporului proprietatea Pandelis și în alte afaceri.

- TOROSSIAN este arătat de ZILBER, că a făcut un voiaj cu avionul la Paris în 1942 sau 1943, care i-a fost înlesnit de către un om al Gestapo-ului (probabil o rudă a sa anume ARAXI). Tot în acea vreme TOROSSIAN a fost vizitat de acelaș ARAXI, care se ocupa la Paris cu scoaterea armenilor din lagărele de prizonieri sovietici.- Insfârșit tot ZILBER arată că TOROSSIAN trimetea scrisori soției sale prin pilotul dela Biroul Francez. Bazat pe aceste fapte, ZILBER afirmă că este posibil ca TOROSSIAN să fi desfășurat în timpul războiului o activitate de spionaj.-

./.

- In 1947,TOROSSIAN i-a povestit lui ZILBER că i-a dat lui RATIU 2000 lei pentru a-l ajuta pe BELEA care era ascuns în urma fugii lui MANUILA.Cu acea ocazie ZILBER l-a sfătuit pe TOROSSIAN să povestească totul lui PATRASCANU ca acesta să poată raporta la rândul său tovarăşului TEOHARI GEORGESCU.-

- Din declaraţia ELENEI PATRASCANU din 19 Oct.1951, rezultă că TOROSSIAN i s'a plâns ei că a fost încurcat de un grup de sovietici pe linie informativă,fapt despre care TOROSSIAN nu a pomenit nimic în cursul cercetării sale.-

- Din declaraţia LENEI CONSTANTE din lo Mai 1951, rezultă că la plecarea sa la Paris în 1946,HERANT TOROSSIAN i-a cerut adresa lui NICOL GROSS,de care spunea că va avea poate nevoie dacă pleacă la Londra. LENA CONSTANTE i-a dat această adresă dar nu ştie dacă a folosit-o.-

Anchetarea lui TOROSSIAN a prezentat şi ea dificultăţi întrucât,în cercetarea noastră,TOROSSIAN a simulat că este nebun,fiind deci necesar înainte de a se continua cercetarea cu el,să fie supus unui examen medical,care va stabili adevărata stare a sănătăţii sale.-

Deşi după cum se vede din extrasele de mai sus,TOROSSIAN apare ca având o activitate destul de importantă,el a pozat în cursul cercetării noastre într'un simplu executant lipsit de iniţiativă,care şi-a pus numai casa,maşina şi serviciile la dispoziţia lui PATRASCANU,fără a fi iniţiat de PATRASCANU sau ZILBER în acţiunile acestora.-

Totuşi într'o declaraţie a sa,PATRASCANU îl caracterizează pe TOROSSIAN,ca unul care avea acţiuni şi atitudini duşmănoase,încă depe vremea când era consul la Paris; acesta este un indiciu serios că TOROSSIAN are la activul său acţiuni importante,pe care le-a executat în mod conştient şi pe care trebue să le lămurească în continuarea anchetei.

Singurul aport pozitiv al lui TOROSSIAN în anchetă, a fost arătarea unor acţiuni antipartinice şi anti-sovietice ale lui PATRASCANU şi ZILBER şi în confirmarea întrevederii cu DURMA,pe care o situează însă în timp după întoarcerea lui DURMA dela Moscova,fiind în această privinţă în opoziţie cu cele arătate de toţi ceilalţi participanţi la această întrevedere.-

./.

HARRY BRAUNNER:

Din cercetarea acestuia au rezultat următoarele fapte mai importante:

- Fiind solicitat de LENA CONSTANTE a ascuns diferite documente şi valută aparţinând lui PATRASCANU.

- A cunoscut o serie de străini însă ancheta nu a stabilit până în prezent decât legături pe linia ocupaţiei sale de folclorist,-fără nici o nuanţă politică.-

- Că înainte de plecarea LENEI CONSTANTE la Praga, i-a atras atenţia că întâlnirea ei cu NICOL GROSS care venea dela Londra va părea suspectă.-

- Că PATRASCANU a ajutat-o pe LENA CONSTANTE prin REMUS MICSA, pe atunci şeful său de cabinet, să-şi facă formele de plecare pentru Praga, împrumutându-i şi o mie de coroane cehe pentru drum.-

- Confirmă faptul că LENA CONSTANTE i-a spus şi lui despre promisiunea lui PATRASCANU pe care i-a făcut-o în cursul unei discuţii la Praga, că în cazul când va fugi împreună cu ELENA PATRASCANU din ţară, o vor lua şi pe ea.-

- Tot LENA CONSTANTE i-a comunicat că la plecarea lui PATRASCANU din ţară pentru congresul internaţional al juriştilor dela Bruxelles din 1947, acesta a aranjat cu REMUS MICSA să i se dea un telefon în cazul când în lipsa lui din ţară, prietenii lui vor afla ceva în legătură cu situaţia lui.-

- Că a fost martor la unele discuţii privitoare la fuga lui PATRASCANU din ţară, după discursul dela Cluj.-

- Arată că a primit dela EDITH MARCOVICI - o intimă a familiei PATRASCANU - înainte de plecarea acestuia din ţară, două buletine de Biroul Populaţiei şi o adresă la care HARRY BRAUNNER urma să recurgă pentru schimbarea numelor depe buletine, deşi EDITH MARCOVICI nu i-a afirmat categoric acest lucru, BRAUNNER a considerat că buletinele i-au fost date de numita pentru soţii PATRASCANU.-

- BRAUNNER a mai dat în declaraţiile sale o serie întreagă de date în privinţa atitudinii anti-sovietice şi anti-partinice a lui PATRASCANU şi ZILBER, cum şi asupra relaţiilor acestora cu diverşi străini._

Au mai fost cercetate în legătură cu valuta ascunsă la Institutul de Folclor şi aparţinând lui PATRASCANU,numitele: TITA SFETCU şi SACHE BOGOSSIAN,prima îngrijitoare şi cea de a doua funcţionară la Institutul de Folclor,care au confirmat că au găsit printre hârtiile lui BRAUNER,o parte din francii elveţieni şi un document dat spre păstrare de LENA CONSTANTE.-

Atitudinea şi comportarea lui BRAUNER în anchetă au fost pozitive,îndeosebi cu ocazia confruntării cu PATRASCANU; în măsura în care va fi folosit şi exploatat în viitor materialul rezultat din anchetă,HARRY BRAUNER va putea fi determinat să lămurească şi alte chestiuni care să ducă la progresarea anchetei.-

RUPENIAN EMANOIL:

A dat următoarele relaţii:

- Despre legăturile lui PATRASCANU cu Palatul,unde acesta avea acces şi în alte zile decât cele fixate de Direcţia Protocolului.-

- In calitatea sa de fost şef de cabinet al lui PATRASCANU, RUPENIAN a dus în primăvara anului 1946,din partea lui PATRASCANU un plic mare pânzat la Palat,cu consemnul de a nu pleca de acolo fără a se asigura că i-a fost predat personal regelui în mână.-

- Legăturile cu Palatul le mai ţinea şi prin NEGEL, care în anii 1945-1946,avea lungi consfătuiri cu caracter confidenţial cu PATRASCANU la Minister.- PATRASCANU a luat odată masa la Palat şi ca invitat particular al regelui.

- Despre atitudinea anti-partinică,naţionalist-şovină şi împăciuitoristă a lui PATRASCANU.-

- Despre o vizită a lui MANIU la Ministerul Justiţiei înainte de Conferinţa de Pace din 1946,pe care PATRASCANU o contestă dar despre care mai pot da relaţii şi oamenii de serviciu dela cabinet. Tot la Minister a mai fost vizitat în câteva rânduri pe neanunţate de către TATARASCU.-

- Despre faptul că BETEA avea oricând acces la Minister; dela BETEA,RUPENIAN a aflat în Aprilie 1946,că PATRASCANU intenţionează să fugă din ţară.-

./.

- Tot în legătură cu proectele de fugă din ţară, RUPENIAN a mai aflat unele amănunte dela RATIU ANTON la începutul lui Noembrie 1947 şi dela TOROSSIAN în Martie 1948 (acesta din urmă i-a spus că şi TATARASCU trebuia să facă parte din grupul de evazionişti).

TATARASCU GHEORGHE:

Cercetarea acestuia, începută mai târziu, a dat până acum următoarele rezultate:

- In legătură cu memoriul redactat de el la Conferinţa de Pace privitor la revendicările maghiare, TATARASCU afirmă că PATRASCANU i-a cerut unele schimbări dar că acestea se refereau la stil şi formă şi nicidecum la fond.- In această privinţă PATRASCANU era pentru un răspuns tare şi ca orientare avea "o concepţie personală diferită de aceea a Partidului său".

- In Martie 1945, TATARASCU l-a auzit pe STIRBEI exprimându-se cu referire la PATRASCANU că "face parte din Partidul Comunist dar nu e comunist".

- Tot la Paris, în August-Septembrie 1946, TATARASCU l-a auzit pe MALAXA spunând despre PATRASCANU că este "ultimul şi marele protector al lui MAX AUSCHNIT".-

- In timpul tratativelor pentru încheierea frontului anti-fascist, a observat că PATRASCANU îi acorda lui MANIU "o importanţă admirativă, supraestimând rolul ce revenea şefilor P.N.T. în acţiunea lor".

- Deasemeni că PATRASCANU susţinea şi împărtăşea în total punctul de vedere al lui TATARASCU, admiţând ambii că programul cu care trebuiau să se înfăţişeze în alegeri trebue să fie un program îndrăsneţ de reforme radicale dar nu un program socialist.-

CALMANOVICI EMIL:

Acesta a fost reţinut ca urmare a declaraţiilor lui ALEXANDRU STEFANESCU, care arăta că înainte de 23 August 1944, începând încă din 1942, a avut câteva întâlniri cu PATRASCANU care era condus la aceste întâlniri de către CALMANOVICI.

In declaraţiile sale CALMANOVICI arată următoarele:

- In Mai sau Iunie 1944, STEFANESCU i-a cerut să-i facă

./.

legătura cu PATRASCANU,ceeace a comunicat Partidului prin KOFLER. La această comunicare nu a primit nici un răspuns,dar STEFANESCU i-a spus într'o zi că l-a văzut pe PATRASCANU.-

- La sfârşitul lui Iulie sau August 1944,STEFANESCU i-a cerut din nou să-l vadă pe PATRASCANU,ceeace din nou a comunicat Partidului prin KOFLER.-Neprimind nici un răspuns,- la insistenţele lui STEFANESCU -,CALMANOVICI a revenit de câteva ori,aranjând apoi întâlnirea care a avut loc la 23 August între STEFANESCU şi KOFLER în casa BACALU.-

- Nu s'a întâlnit niciodată cu STEFANESCU şi PATRASCANU înainte de 23 August şi nici nu l-a cunoscut pe PATRASCANU până atunci.-

- S'a întâlnit cu STEFANESCU şi PATRASCANU prin Septembrie-Octombrie 1944,la cererea lui STEFANESCU,în locuinţa lui PATRASCANU din str.Vasile Lascăr loo,unde l-a condus pe STEFANESCU care cu acea ocazie l-a consultat pePATRASCANU în legătură cu o propunere ce i s'a făcut de a intra în guvern.-

STEFANESCU ALEXANDRU:

- Arată în declaraţiile sale că l-a cunoscut pe PATRASCANU la sfârşitul verii 1942,fiindu-i prezentat şi adus de către CALMANOVICI,care a şi asistat la această primă întrevedere. Inainte de 23 August 1944,a mai avut trei întâlniri cu PATRASCANU care era adus la fiecare din aceste întâlniri de către CALMANOVICI. De fiecare dată,acesta din urmă se retrăgea lăsându-i între patru ochi.-

- După 23 August 1944,l-a văzut pe PATRASCANU de 4 ori: odată în adăpostul Băncii Naţionale în ziua de 26 sau 27 August 1944 (întâlnire contestată de PATRASCANU,dar confirmată prin declaraţiile lui ALEXANDRU IONESCU din 6 şi 7 Februarie 195o); la finele lunei Septembrie sau începutul lunei Octombrie 1944, la locuinţa lui PATRASCANU ,fără a arăta însă dacă a fost însoţit de cineva; în a doua jumătate a lunei Octombrie,tot la PATRASCANU acasă,spre a-l invita la o întrevedere cu LE ROUGETEL în locuinţa sa,şi ultima oară,la sfârşitul lunei Octombrie,în locuinţa sa,când PATRASCANU s'a întâlnit cu LE ROUGETEL,STEFANESCU fiind de faţă.-

./.

MURESANU ALEXANDRU,fost om de serviciu la ALEXANDRU STEFANESCU în acea perioadă,arată următoarele:

- CALMANOVICI și BERMAN au fost aduși de STEFANESCU pela începutul anului 1943,dându-i ordin să permită acestor persoane ca și în lipsa lui STEFANESCU să poată consulta servieta care conținea copiile radiogramelor primite și trimise la Cairo și pe care în urma instrucțiunilor lui STEFANESCU o ascunsese la calorifer.-

- Până la 23 August 1944,CALMANOVICI și BERMAN au venit împreună sau separat la locuința lui STEFANESCU,consultau servieta pe care o restituiau la plecare lui MURESANU.-

- După 23 August 1944,(cam la vre-o 2-3 luni),l-a auzit pe STEFANESCU vorbind la telefon și a înțeles că îl așteaptă pe PATRASCANU la el.- MURESANU nu a deschis ușa nici la venirea lui PATRASCANU nici la plecare,dar fiind chemat de STEFANESCU a adus o tratație în biroul mare,unde l-a văzut pe PATRASCANU stând singur pe canapea (l-a recunoscut după fotografiile din ziare,deși îl vedea atunci pentru prima oară).-

Au mai fost cercetați pentru a da lămuriri în legătură cu contradicțiile ridicate privitor la întâlnirile dintre PATRASCANU și STEFANESCU,- dar fără nici un rezultat-numiții: MECCA VETURIA,STEFANESCU SILVIA (soția lui STEFANESCU ALEXANDRU), MIHREA STROE,RUSECKI ALEXANDRA (fiica lui STEFANESCU ALEXANDRU), și IONESCU ALEXANDRU.-

x

x x

Cercetările privitoare la grupul distinct REMUS KOFLER - VICTORIA SARBU,prin care urma să se stabilească activitatea trădătoare a lui PATRASCANU în colaborare cu vechiul Comitet Central al P.C.R.,au rămas aproape în acelaș stadiu ca la început, deși au fost luate numeroase declarații în acest timp și aceasta datorită în special faptului că REMUS KOFLER nu a putut fi interogat în tot cursul cercetării noastre din cauza stării mintale în care se află.-

Nici reținerea ca urmare a declarațiilor luate VICTORIEI SARBU a numiților PETREA NICOLAE și CARP CONSTANTIN nu a putut duce până în prezent la stabilirea unei activități concertate

./.

trădătoare a acestui grup cu grupul PATRASCANU.-

Declarațiile celor de mai sus au confirmat în parte unele fapte ale lui PATRASCANU rezultate din materialul informativ existent la începerea anchetei, scoțând deasemenea la iveală și alte aspecte ale activității sale ce urmează a fi confirmate prin continuarea cercetării lui PATRASCANU.-

Pentru a se elucida unele din problemele ridicate prin cercetarea lui PATRASCANU, ținând seama în special de poziția nesinceră adoptată de acesta în anchetă, au fost interogate o serie de elemente dintre care unele se aflau condamnate, altele în curs de cercetare în alte probleme, o a treia categorie din persoane care au fost reținute pe baza declarațiilor obținute și în urma investigațiilor făcute prin direcțiunile respective. O a patra categorie de persoane o constitue cele care au fost cercetate în stare de libertate.-

Seriate pe probleme, au fost cercetați în legătură cu activitatea lui PATRASCANU, următorii:

1.- O serie de martori care făcând parte din vechea jandarmerie, au avut în supravegherea lor pe PATRASCANU în timpul domiciliului său obligator și anume:

1/. ANTON CONSTANTIN
2/. TOBESCU CONSTANTIN
3/. MADARJAC ALEXANDRU
4/. TEODORESCU SACHELARIE
5/. IONESCU ALEXANDRU
6/. SCHIPOR MIHAIL
7/. DUTU GHEORGHE
8/. DUTA MAXIMILIAN
9/. MORARU ALEXANDRU
1o/. NITA MARIN.

2.- O serie de martori - foste organe ale Siguranței, care l-au avut deasemeni pe PATRASCANU în supravegherea lor î între 1939-1944 și anume: LEOVEANU EMANOIL (legat de acesta col. STOICA STEFAN), STANESCU P.ION, STRATI STRATILESCU, MANOLESCU STEFAN, ION DRANICEANU, WIRTH FLAVIAN, ILIESCU NIC, PORUMBOIU

./.

516

R.MIHAIL şi STELIAN ION.-

3.- Diverşi alţi martori care sub o formă sau alta au avut contingenţă cu activitatea desfăşurată de PATRASCANU, sau puteau da unele relaţii în legătură cu cei implicaţi în acest lot şi anume: XENOPOL RADU,PENESCU NICOLAE,MIHALACHE ION,CARANDINO NICOLAE,VICTOR RADULESCU POGONEANU,CONSTANTIN PAVEL,STARCEA ION MOCSONY,SILVIU CRACIUNAS,GHEORGHIU ION CLEANTE,RICHARD WURMBRAND,GARDONI STEFAN,DURMA MIRCEA,IVANA MEHEDINTI,ALEXANDRINI ALEXANDRU şi FLORICA FARCASU.-

4.- După reţinerea inginerului EMIL CALMANOVICI,au mai fost cercetaţi asupra legăturilor dintre CALMANOVICI, PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU,următorii: STEFANESCU SILVIA,IONESCU ALEXANDRU,MURESAN ALEXANDRU,MECCA VETURIA,MIHNEA STROE şi COSTEA ION.-

CE FAPTE POT FI CONSIDERATE CA DOVEDITE PE BAZA DEPOZITIILOR ACESTOR MARTORI:

Din declaraţiile luate până în prezent,rezultă următoarele fapte:

- Că PATRASCANU a întreţinut legături cu fostul subsecretar de Stat la Interne sub ANTONESCU,general PIKI VASILIU, pe care PATRASCANU îl vizita în cabinetul său dela Inspectoratul Jandarmeriei,unde a fost zărit de către fostul general TOBESCU de două ori,în cursul anului 1942 (declaraţie TOBESCU din 30 August 1951 care concordă în privinţa anului cu cele arătate de GUTA STEINBERG cu ocazia confruntării cu PATRASCANU).-

- Că PIKI VASILIU - pentru motive ce urmează a fi stabilite - nu dorea ca PATRASCANU să fie urmărit şi în special arestat. Deasemeni că PATRASCANU a obţinut în mod cert o aprobare de a se deplasa la Bucureşti în 1942,pe care a folosit-o (căci altfel nu ar fi fost zărit de TOBESCU în 1942, în cabinetul lui PIKI VASILIU).

- Că şeful de post din Poiana Tapului ALEXANDRU MORARU era în foarte bune raporturi cu PATRASCANU,de unde se poate deduce că PATRASCANU avea posibilitatea să se deplaseze oricând cu uşurinţă la Bucureşti,chiar fără a avea aprobare (decl.SCHIPOR MIHAIL din 26 Noembrie 1951).-

- Că este posibil ca între PATRASCANU şi PIKI VASILIU

./.

să fi existat raporturi chiar de ordin informativ,deoarece VASILIU i-a dat lui PATRASCANU o serie de aprobări de deplasare înainte de 23 August 1944,cu condiţia ca acesta să-l viziteze din când în când,ceeace PATRASCANU a şi făcut în vre-o două rânduri,după care a încetat vizitele sale (decl. STANESCU P.ION din 29 August 1951).-

- Că eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu, s'a făcut în urma dorinţei lui PIKI VASILIU ca PATRASCANU să fie scos din lagăr - fapt comunicat de colonelul GELEP lui DRANICEANU DUMITRU care a făcut şi el parte din comisia de triere ce a funcţionat la lagărul Tg.Jiu (decl.DRANICEANU din 29 August 1951).-

- Că PATRASCANU s'a plâns şi lui XENOPOL RADU că nu se prea înţelege cu tovarăşii dela Partid (decl.XENOPOL din 16 Octombrie 1951).-

- Că MANIU şi BRATIANU în conversaţiile avute cu XENOPOL,îl considerau pe PATRASCANU ca pe "un bun naţionalist" (decl.XENOPOL din 26 Aprilie 1951).-

- Că PAVEL CONSTANTIN i-a dat lui SILVIU CRACIUNAS la cererea lui BETEA NICOLAE unele publicaţii ale Institutului Central de Statistică,spre a fi folosite de BETEA în regiunea de graniţă,pentru a putea trece mai departe prin câştigarea bunăvoinţei serviciilor informative străine; că punctul de vedere al lui PATRASCANU este însuşit de PAVEL,BETEA şi alţii (decl.PAVEL CONSTANTIN din 3 Iulie 1951).-

- Că BETEA NICOLAE - deşi n'a discutat cu PATRASCANU această problemă - avea mai mult un rol de informare,să cunoască poziţia politică a grupurilor liberal,naţional ţărănesc şi social democrat din străinătate. BETEA aprecia că este bine să fie şi cineva din partea lui PATRASCANU acolo (decl.PAVEL CONSTANTIN din 26.9.1951).-

- Că dr.SABIN MANUILA i-a comunicat lui SILVIU CRACIUNAS că se afla în legături politice cu PATRASCANU prin mijlocirea lui BETEA şi că l-ar fi pus în legătură pe BETEA cu ROY MELBOURNE,consilier la Legaţia Americană din Bucureşti, mijlocind astfel un fir de legătură între PATRASCANU şi americani; că PAVEL i-ar fi vorbit tot lui CRACIUNAS de un grup de comunişti din care fac parte el şi alţi comunişti grupaţi în

./.

jurul lui PATRASCANU şi în jurul ideii unui comunism naţional, rupt de Uniunea Sovietică şi de Partidul bolşevic al U.R.S.S. (decl.SILVIU CRACIUNAS din 2o Iunie 1951).-

- Că înainte cu câteva zile de fuga lui AUSCHNIT la Cairo,pela mijlocul lunei Iunie 1944,CLEANTE GHEORGHIU a primit dela AUSCHNIT dispoziţia să-l ia pe PATRASCANU cu o maşină dela km.21 pe Sos.Bucureşti-Ploeşti şi să-l aducă la Bucureşti (decl.CLEANTE GHEORGHIU din 24 Aprilie 1951).-

- Că în aceiaş perioadă când PATRASCANU avea întrevederea cu LE ROUGETEL la ALEXANDRU STEFANESCU,AUSCHNIT a avut şi el mai multe întrevederi cu LE ROUGETEL,cu ALEXANDRU STEFANESCU şi cu diverşi americani ca: MARJORIBANKS,SAM BREWER, L.O'BRIAN,etc.(decl.CLEANTE GHEORGHIU din 1o.X.1951).-

- Că LUCREŢIU PATRASCANU a fost în permanentă opoziţie cu diferitele comitete centrale care s'au perindat în cursul anilor şi chiar în perioada când dânsul făcea parte din Comitetul Central (decl.R.WURMBRAND din 3o.VIII.1951).-

- Că cu o zi mai înainte de discursul faimos al lui PATRASCANU dela Cluj,NAVODARU l-a întâlnit pe PATRASCANU împreună cu ZILBER şi acesta din urmă i-a spus lui NAVODARU că a lucrat câteva zile cu PATRASCANU la un discurs pe care acesta urma să-l ţie la Cluj în ziua următoare şi care va face senzaţie (decl.NAVODARU din 2 Iulie 1951).-

- Că la întrevederea cu DURMA care a avut loc la TOROSSIAN în Aprilie 1945,PATRASCANU a ţinut să-l avertizeze pe DURMA să nu angajeze întreg disponibilul exportabil faţă de Uniunea Sovietică,fiindcă o înglobare economică ar atrage şi una politică (decl.DURMA din 12 Iulie 1951 pag.43 dosar DURMA).

- Că din iarna anului 1945,DURMA a reuşit să-şi creeze legături cu P.C.R-ul apropiindu-se de PATRASCANU prin BELU ZILBER cu care era bun prieten şi că însăşi numirea lui DURMA în comisia care a plecat la Moscova se datorează intervenţiei lui PATRASCANU. Deasemeni că DURMA îl vizita des pe PATRASCANU la Minister şi de câteva ori l-a vizitat şi PATRASCANU pe DURMA la Ministerul de Finanţe (decl.ALEXANDRINI din 13 Iulie 1951).-

Declaraţiile martorilor audiaţi contrazic în unele locuri faptele astfel cum au fost arătate de PATRASCANU sau de alţi învinuiţi.Astfel:

./.

- RADU XENOPOL în declaraţia sa din 26 Aprilie 1951, arată că nu i-a transmis lui PATRASCANU din partea nimănui vre-o ofertă înaintea alegerilor din 1946 şi că nu a avut niciodată o discuţie cu PATRASCANU în legătură cu poziţia naţionalistă a acestuia. Că n'a transmis niciodată vre-o instrucţiune a P.N.T.către ziarul "Dreptatea",nici cu ocazia discursului dela Cluj,nici cu ocazia alegerilor din 1946.-

- IVANA MEHEDINTI,fosta soţie a lui DURMA,interogată spre a se stabili dacă PATRASCANU s'a întâlnit cu DURMA în locuinţa lor,declară că nu-şi aminteşte ca DURMA să-i fi vorbit despre o întrevedere avută în preajma plecării sale la Moscova cu caracter mai restrâns şi amical cu vre'una din persoanele ce făceau parte din guvern. Deasemeni că nici un membru al guvernului din acel timp nu i-a vizitat acasă.-

Depoziţiile martorilor audiaţi prezintă şi unele contradicţii,ce urmează a fi clarificate. Astfel:

- TOBESCU CONSTANTIN,arată în declaraţia sa din 3o August 1951,că PIKI VASILIU i-a spus că PATRASCANU este acela care a venit la el spre a-i face propunerea să comunice lui ION ANTONESCU că este gata să meargă la Moscova.Pe când PATRASCANU în declaraţia din 3o Mai 1951,arată că PIKI VASILIU este acela care l-a întrebat dacă conducerea partidului ar fi dispusă să trimeată o delegaţie pentru discuţii preliminare la Moscova,pentru încheierea armistiţiului.-

- RADU XENOPOL afirmă în declaraţia sa din 5 Mai 1951, că a încercat să transmită lui PATRASCANU la Paris,2o.ooo franci elveţieni pentru un anume LITMAN şi că a primit acest plic înapoi după câteva zile dela predarea plicului,fiind convins că PATRASCANU a deschis plicul înainte de plecarea sa din Bucureşti; pe când PATRASCANU în declaraţia sa din 17 Aprilie 1951 pagina 36,afirmă că XENOPOL i-a transmis într'un plic 3o.ooo dolari pentru un anume RULETA şi că a deschis plicul pe drum,restituindu-l lui XENOPOL după înapoierea sa în ţară.-

- In declaraţia sa din 19 Oct.1951,NICOLAE PENESCU declară: că s'a întâlnit cu PATRASCANU înainte de formarea celui de al doilea guvern SANATESCU în locuinţa acestuia din str. Vasile Lascăr,pe când PATRASCANU în declaraţia sa din 9 Nov. 1951,afirmă că PENESCU nu a fost niciodată la el acasă.-

./.

520 / 26

- ION MIHALACHE arată în declaraţia sa din 28 Sept. a.c., că a avut cu PATRASCANU două întâlniri în toamna şi iarna anului 1944, pe când PATRASCANU în declaraţia sa din 9 Noembrie 1951 nu recunoaşte decât prima din aceste întâlniri şi refuză să recunoască pe cea de a doua (probabil pentrucă la această din urmă întâlnire nu a avut asentimentul Partidului).-

- VICTOR RADULESCU POGONEANU, afirmă în declaraţia sa din 22 Aprilie a.c., că a avut cu PATRASCANU două întrevederi pe când LENA CONSTANTE în declaraţia sa din 5 Octombrie, arată că ar mai fi existat încă o întrevedere între aceştia la locuinţa părinţilor ei din str.Sihleanu.-

- Tot POGONEANU în declaraţia sa din 22 Aprilie 1951, arată că el i-a sugerat lui PATRASCANU ideia de a fi numit PATRASCANU ca preşedinte al Consiliului, pe când acesta din urmă în declaraţia sa din 9 Aprilie arată că el i-a spus lui POGONEANU că dacă ar fi însărcinat cu preşedinţia provizorie a Consiliului, s'ar putea rezolva criza constituţională.-

C O N C L U Z I I :

In afară de concluziunile cuprinse în anexele alăturate prezentei sinteze, din analiza materialului rezultat enunţat mai sus, se mai desprind următoarele:

Atitudinea adoptată de PATRASCANU în anchetă a învederat că poziţia adoptată de el constă în a evita răspunsul direct la întrebările puse, a prezenta faptele sale cu denaturări, fără amănunte şi fără nici un fel de precizări cu intenţia de a trece cu uşurinţă peste faptele sale ce ar putea fi încadrate în textele de lege.-

De aceea considerăm că este necesar a se aplica în continuarea cercetării lui PATRASCANU o metodă de adâncire a anchetei în aşa fel încât prin chestionare care să conţie întrebări scurte şi precise, PATRASCANU să fie obligat să dea declaraţii cât mai complecte care să-l demaşte ca pe un duşman al Partidului şi al clasei muncitoare.-

./.

Extrasele şi comentariile cuprinse în anexele prezentei sinteze nu epuizează toate problemele care trebuesc discutate şi adâncite în cercetarea lui PATRASCANU.Cu fiecare nouă lectură a materialului rezultat din cercetarea lui PATRASCANU, apar noi obiective ce trebuesc atinse,noi probleme ce urmează a fi limpezite spre a se trage toate concluziile din ele.

Probleme noi vor rezulta deasemeni din analizarea materialului rezultat în urma primelor două anchete ca şi din declaraţiile tuturor reţinuţilor din această problemă.-

In stadiul în care se află în prezent cercetarea problemei PATRASCANU,şi în lipsa unui material nou informativ, credem că aceasta este singura soluţie pentru continuarea în mai bune condiţiuni a anchetei; Cu materialul obţinut prin aplicarea acestei metode,va putea fi reluată cercetarea celorlalte elemente reţinute pentru verificarea şi exploatarea în adâncime a noilor declaraţii date de PATRASCANU,realizându-se noi progrese.-

P R O P U N E R I :

Faţă de cele de mai sus,propunem ca pe baza observaţiunilor făcute referitor la materialul rezultat până în prezent conţinute în anexele A.B.C.şi D.,cercetarea lui LUCRETIU PATRASCANU să se facă în continuare,prin adâncirea materialului existent după metoda folosită în anexa E.a prezentului referat.-

LT.MAJOR DE SECURITATE

S.Siegler

CM.

ANEXA A. 522

ARGUMENTARI FALSE

In declaraţia din 9 Aprilie pag.13,PATRASCANU declară:

"FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului (lui TATARASCU) şi a voit să ştie efectul memoriului dela mine,efectul din ţară. Am condamnat memoriul şi în timpul discuţiei FRANASOVICI a făcut aluzie la existenţa unui grup naţionalist în partid,lucru pe care eu l-am negat şi respins categoric".

Memoriul lui TATARASCU se declara pentru formula "Bloc Naţional" în interior şi pentru legături politice şi cu Apusul. Dacă atât FRANASOVICI cât şi PATRASCANU s'au declarat împotriva memoriului lui TATARASCU,nu este de înţeles cum a ajuns totuşi FRANASOVICI să-i facă lui PATRASCANU o aluzie la existenţa unui grup naţionalist în partid. Din felul cum se exprimă PATRASCANU, se înţelege că FRANASOVICI nu i-a făcut numai o simplă aluzie pe care el a negat-o ci şi o propunere pe care el a respins-o.

Dacă PATRASCANU va fi pus să explice aceste lucruri în urma unei discuţii şi dacă răspunsurile vor fi formulate împreună cu anchetatorul,nu se poate ca declaraţia să nu redea adevăratele raporturi dintre PATRASCANU,TATARASCU şi FRANASOVICI,care unelteau în realitate toţi trei împotriva regimului nostru.-

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pag.33,PATRASCANU declară:

"Am socotit că nu este necesar să anunţ Partidul (despre întrevederea cu MADISON şi ROBERTS),întrucât ştiam că B.ZILBER lucrează cu un organ competent,care cunoaşte şi aprobă legăturile lui cu americanii,iar discuţia în sine n'a născut nici un fel de problemă,care ar fi necesitat o informaare a partidului".-

Aceasta ar putea s'o afirme oricine dar nu un ministru comunist în funcţiune şi un membru al Biroului Politic al C.C. Indiferent de faptul dacă ZILBER ar fi adus sau nu la cunoştinţa "organului competent" această întâlnire,deoarece el - PATRASCANU - a intervenit în relaţiile lui ZILBER fără a avea personal vre-o misiune din partea partidului sau a acelui organ cu care colabora ZILBER - el avea obligaţia de a raporta pe linia sa adică prin

./.

tovarășii din C.C.care era rostul acestei întâlniri și rezultatele ei.-

Dacă această întrevedere l-a decepționat pe PATRASCANU și nu a născut "nici o problemă care ar fi necesitat o informare a partidului",dece PATRASCANU l-a mai primit pe MADISON și la Paris,când ar fi putut foarte bine să nu-l primească sub un motiv sau altul.-

Dar o dovadă în plus că această întâlnire a avut un caracter secret convenit între ZILBER și PATRASCANU,tocmai fiindcă era îndreptată împotriva Partidului și a regimului - o constitue și faptul că nici ZILBER nu a raportat această întâlnire organului sovietic de informație cu care colabora.-

PATRASCANU trebuie deci să arate dece au dat acestei întâlniri un caracter secret,cum s'a ajuns la ideia acestei întâlniri,ce s'a stabilit acolo,ce urmări a avut - în timp - ce angajamente și-au luat,ce asigurări au primit din partea americanilor,ce rost avea întâlnirea dela Paris,cum au păstrat el și ZILBER,legătura cu aceștia,prin cine,ce acțiuni concrete a desfășurat pe baza angajamentelor luate ș.a.m.d.

x

x x

In declarația din 15 Aprilie pag.32,privitor la propunerea de fugă în străinătate a lui BETEA,PATRASCANU declară:

" Ultima oară când a venit(BETEA) i-am dat un răspuns afirmativ,dar nici o singură clipă nu m'am gândit să fac și să urmez cuvântul afirmativ spus lui BETEA".

Dar mai înainte de aceasta,în aceiaș declarație PATRASCANU arată că BETEA a făcut și pregătiri din inițiativa lui, în acest sens,adică în vederea plecării. PATRASCANU știa că prin răspunsul său afirmativ,BETEA - care avea oricum o fire de aventurier - va continua pregătirile,că aceste pregătiri - vor fi deci cunoscute de unii oameni și că oricât de puțini ar fi aceștia se va face oarecare zgomot în jurul numelui lui PATRASCANU.-

Toate acestea nu le-ar fi riscat PATRASCANU dacă nu avea efectiv intenția de a urma promisiunea făcută lui BETEA - intenție dejucată prin urmărirea lui BETEA pe când se afla în mașina americană cu MANUILA și DUTESCU.-

In ce privește afirmația lui PATRASCANU că ar fi dat acest răspuns afirmativ,numai da să scape de insistențele lui BETEA,aceasta este neserioasă,căci PATRASCANU avea destule

./.

mijloace de a scăpa de BETEA, fără să se angajeze față de el într'o întreprindere atât de riscantă. Argumentul este atât de copilăresc încât și ELENA PATRASCANU în declarația ei din 6 Iunie pag.2o, arată că "nu este de mirare că tovarășii nu îl cred".-

x
x x

In declarația din 15 Aprilie pag.31, PATRASCANU declară:

> "Respingând imediat și categoric propunerea adusă de VISOIANU - am socotit toate aceste chestiuni definitiv lichidate. In acelaș timp n'am voit - pe o chestiune lichidată de mine - să nască o nouă discuție în jurul persoanei mele cu tovarășii din conducerea Partidului - mai ales că era în ajunul plecării la Paris".-

Aici PATRASCANU confundă - desigur intenționat - două noțiuni distincte. A respinge propunerea lui VISOIANU nu înseamnă și a o lichida; numai dacă respingând propunerea lui VISOIANU ar fi adus-o la cunoștința Partidului, denunțând și demascând atât pe VISOIANU cât și pe SCHUYLER, această chestiune putea fi și lichidată.-

In ce privește discuția născută în jurul persoanei sale și aici PATRASCANU raționează greșit. Departe de a-l fi compromis această discuție i-ar fi creiat lui PATRASCANU o reputație de tovarăș devotat Partidului care nu se dă înlături dela nimic atunci când este vorba de interesul partidului. Aceasta ar fi fost un bun început de reabilitare a lui PATRASCANU în ochii Partidului. Dar o dovadă că PATRASCANU nu dorea lucrul acesta este și faptul că nici după întoarcerea sa dela Paris el nu a mărturisit Partidului propunerea lui VISOIANU. Prin urmare, nici atunci când nu se mai temea că nu va mai fi trimis la Paris, PATRASCANU nu a avut încredere în partid și nu s'a gândit să aducă la cunoștința partidului, adevărata față a lui VISOIANU.-

x
x x

In declarația sa din 15 Aprilie pag.3o, PATRASCANU declară:

> "In ce privește parola stabilită cu BETEA pentru un telefon, eu declar că în momentul plecării, lui BETEA i-am spus că voi reflecta asupra insistențelor lui de a-mi salva viața, rămânând în Belgia și că îi voi telefona - dar nici nu i-am telefonat și nici un moment nu m'am gândit să-i

./.

urmez insistenţele.Răspunsul dat de mine lui,a fost pur formal".-

Acest răspuns dat lui BETEA ar fi fost pur formal dacă PATRASCANU nu i-ar fi promis că "va reflecta" asupra insistenţelor lui de a rămâne în Belgia". Aceasta înseamnează de fapt că s'a gândit să-i urmeze insistenţele chiar dacă - din diferite motive - nu i-a mai telefonat conform înţelegerii avute la Bucureşti.-

Că n'a rămas atunci în Belgia,aceasta nu are nici o importanţă indiferent care a fost motivul întoarcerii lui în ţară. Fie că-i era teamă că este urmărit,fie că nu considera că momentul este oportun,fie însfârşit că chiar americanii nu mai considerau indicată atunci rămânerea lui în străinătate - toate acestea nu au nici o importanţă. Important este în cazul de faţă,numai faptul că promisiunea făcută lui BETEA că va rămâne eventual în străinătate,nu era deloc formală,aşa cum pretinde PATRASCANU.-

x

x x

In declaraţia din 17 Aprilie pag.38,în legătură cu încercarea lui XENOPOL de a trimite prin mijlocirea lui PATRASCANU 3o.ooo dolari la Paris,PATRASCANU declară:

"Nu l-am dat pe mâna Parchetului (pe XENOPOL), deoarece am considerat că serviciile făcute mişcării - îndreptăţeau un gest de iertare din partea mea".-

Argumentarea este falsă în întregime.Pentru serviciile personale ce i le-a făcut lui PATRASCANU,a înţeles acesta să-i fie recunoscător. Dealtfel aceasta explică şi îndrăsneala lui XENOPOL care înţelegea să ceară în modul acesta răsplata pentru serviciile ce i le-a făcut lui PATRASCANU.-

Dacă XENOPOL merita să fie iertat pentru unele servicii făcute mişcării,aceasta nu îl scutea pe PATRASCANU de a aduce fapta lui XENOPOL la cunoştinţa conducerii partidului,care singură era în măsură să decidă de pedeapsa ce urma să i se aplice sau dacă era cazul să fie iertat.-

x

x x

In declaraţia din 17 Aprilie pag.38,PATRASCANU declară:

./.

"Intrucât am respins pe loc propunerea lui MANIU şi pe loc am respins aluzia lui FRANASOVICI - nu m'a interesat şi nu mă interesează nici astăzi ce era în capul unuia şi a celuilalt şi ce scopuri urmăreau. Eu nu sunt aici pus să rezolv ghicitori - care nici nu mă interesează".

Lăsând de o parte atitudinea nerespectoasă a lui PATRASCANU faţă de anchetă, răspunsul acesta nu poate fi considerat ca venind din partea unui om care face de 3o de ani politică, fiind deci obişnuit să caute şi să găsească cauza unor anumite manifestări.-

Si în cazul propunerii lui MANIU şi în cazul aluziei lui FRANASOVICI - întrucât acestea nu i se adresau numai lui personal - ci afectau prin el şi partidul din care făcea parte - este indiscutabil că PATRASCANU a analizat pe loc cauzele pentru care susnumiţii i se adresau lui şi ce anume scopuri urmăreau. Dacă PATRASCANU consideră aceste probleme ca ghicitori care nu îl interesează, aceasta este tocmai din cauză că înţelegând că acestea erau manifestări duşmănoase care urmăreau spargerea partidului, nu le-a adus totuşi la cunoştinţă partidului care putea lua măsurile cuvenite.-

x

x   x

In declaraţia din 19 Aprilie pag.46, PATRASCANU declară:

"Aflând de atitudinea lui VISOIANU după fuga sa din ţară, am ajuns la concluzia că nu este omul americanilor şi spion şi am crezut că, stând de vorbă cu el, el îşi va lua angajamente care să facă posibilă întoarcerea lui în ţară".-

Această susţinere a lui PATRASCANU, este făcută cu scopul de a explica dece în 1947, când se afla la Paris, PATRASCANU l-a pus pe TOROSSIAN să îl caute pe VISOIANU, cu care voia să stea de vorbă. Dar această susţinere nu rezistă celei mai sumare analize: cum mai putea fi vorba de întoarcerea în ţară a lui VISOIANU care fugise clandestin din ţară, care îi făcuse în numele lui SCHUYLER - propunerea de a fugi din ţară încă din 1945, care se manifestase în atâtea rânduri ca ostil regimului pe când era în ţară şi mai ales în chestia CRETZIANU?

./.

Această argumentare a lui PATRASCANU, are scopul de a camufla adevăratele motive pentru care PATRASCANU îl căuta pe VISOIANU la Paris. PATRASCANU vroia să se consulte cu omul cu care spera să poată conduce guvernul (așa îi trimisese vorbă cu ZILBER în 1945, când i-a propus să intre în guvern ca Ministru de Externe), cu omul cu care avusese atâtea întrevederi secrete și care voise să-l "ducă plocon" în lagărul emigrației, adică cu VISOIANU. El spera ca VISOIANU - fiind mai bine informat decât el, de când se afla în străinătate - să-l sfătuiască asupra atitudinii sau activității ce urma să o desfășoare în viitor, ce perspective politice se vânturau, ce proecte de acțiune mai aveau anglo-americanii ș.a.m.d.

x

In declarația din 7 Mai pag. 68, PATRASCANU declară:

> "Cu toate că VISOIANU a vrut să-mi propună fuga din partea americanilor, cu toate că VISOIANU a fugit din țară, deoarece până la sfârșitul verii 1947, cunoscând dorința lui de a se reîntoarce în țară, eu nu l-am considerat dușman".-

Făcând afirmația că nu îl considera dușman pe VISOIANU, PATRASCANU urmărește să scape de acuzarea că nu a denunțat partidului pe un dușman, înlesnindu-i prin tăcerea sa, fuga din țară.-

Totuși PATRASCANU nu poate fi lăsat să facă astfel de afirmații căci cum poate să nu fie considerat ca dușman un om care i-a propus să fugă din țară și care el însuși fuge din țară, în lagărul dușman?

---===---

ANEXA B.

CONTRADICTII

Cu ocazia procesului verbal de confruntare dintre HARRY BRAUNNER şi PATRASCANU, PATRASCANU afirmă pentru a se apăra:

"Despre Istoria P.C.(b) nu am discutat cu H.BRAUNNER sau în prezenţa lui niciodată şi nimic sub nici o formă.Dealtfel nu-mi amintesc să fi discutat o singură chestiune serioasă cu HARRY BRAUNNER". (pag.231 dosar copie PATRASCANU).-

In declaraţia sa din 4 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Si faţă de HARRY BRAUNNER ca şi faţă de ceilalţi,discutam chestiuni politice curente,în discuţii obişnuite HARRY BRAUNNER avea raporturi bune cu familia mea". (pagina 2 dosar copie PATRASCANU).-

In declaraţia din 9 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Sugestia făcută de POGONEANU şi BUZESTI pentru a o comunica regelui,am spus-o soţiei mele şi celor din casa mea: LENA CONSTANTE,HARRY BRAUNNER". (pag.15 dosar copie PATRASCANU).-

x

x x

In declaraţia din 4 Aprilie 1951,PATRASCANU declară:

"Il consider (pe RALEA) ca pe un om fără caracter şi această apreciere a şi făcut ca raporturile personale să nu ia niciodată caracter de intimitate". (pag.3 dosar copie PATRASCANU).-

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-i facă lui RALEA o serie de confidenţe cu caracter secret privind raporturile sale cu Comitetul Central.-

Astfel,în declaraţia din lo August 1951,pagina 247, PATRASCANU declară:

" M'am lăsat antrenat în discuţie şi i-am spus că cred că nu voi mai face parte nici din viitorul guvern şi nici din Biroul Politic".-

x

x x

./.

In declaraţia din 7 Mai 1951 pagina 65 dosar copie PATRASCANU, fiind întrebat dacă s'a opus prelungirii legii criminalilor de război, PATRASCANU confirmă aceasta.

In declaraţia din 14 August pag.253 PATRASCANU declară:

"Recunosc însă că în ce priveşte prelungirea legii criminalilor de război - deci o inconsecvenţă în ce priveşte pedeapsa unor cazuri rămase nejudecate îmi este imputabilă".

pentru ca în declaraţia din 4 Mai 1951 la pagina 59, PATRASCANU să declare:

"Nu m'am opus ca criminalii de război să-şi ia pedeapsa legală".-

x

x x

In declaraţia din 12 Mai a.c.pag.79, PATRASCANU declară:

"La toată insistenţa anchetei de a spune numai adevărul, declar că eu în afară de aceste cunoştinţe despre legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS sau alte relaţii în afară de cele sentimentale nu am absolut nici o ştiinţă şi declar categoric că toată istorisirea LENEI CONSTANTE despre legăturile ei sentimentale cu NICOL GROSS, pentru mine au fost absolut verosimile, etc.".-

pentru ca în declaraţia din 7 Mai pagina 75, PATRASCANU să declare:

"<u>Intrebare</u>: Ai ştiut că intima familiei d-tale LENA CONSTANTE este în legătură cu NICOL GROSS agent al serviciului de spionaj englez?

<u>Răspuns</u>: Da, am ştiut.

<u>Intrebare</u>: I-ai atras atenţia LENEI CONSTANTE de legăturile sale cu englezii?

<u>Răspuns</u>: Nu, nu i-am atras".-

x

x x

In declaraţia din 12 Iunie 1951, PATRASCANU declară:

"Declar categoric şi cu toată răspunderea că această sugestie (de a-l însărcina cu tranşarea crizei, preluând provizoriu preşedinţia Consiliului), a pornit exclusiv dela mine şi nu a fost obiect de discuţie înainte, ideia aparţinându-mi mie în mod absolut".-

./.

In declaraţia din 9 Aprilie pag.16, PATRASCANU declară:

"La această întâlnire(cu POGONEANU în casa lui FLORIN TEODORU) am făcut propunerea lui POGONEANU şi BUZESTI ca să facă sugestia regelui că sunt gata să mediez între guvern şi palat pentru rezolvarea crizei, încredinţându-mi provizoriu Preşedinţia Consiliului".-

pe când în declaraţia din 22 Aprilie pag.8, POGONEANU declară:

"Am adăugat însă că în cazul în care s'ar cădea de acord asupra unei colaborări şi de guvernare pe baza unei participări egale a tuturor partidelor, socoteam personal că s'ar putea accepta chiar prezidenţia unui comunist, care ar putea fi însuşi d-sa. La aceasta dl. PATRASCANU mi-a răspuns imediat şi oarecum iritat că nu interesează chestiunile de persoane şi că nu are asemenea ambiţii".-

x

x x

In declaraţia din 12 Iunie pag.148, PATRASCANU declară:

"In 1936, când m'am legalizat, într'o conversaţie cu GOGU RADULESCU, discutând despre BELU ZILBER, mi-am exprimat părerea faţă de GOGU RADULESCU că BELU ZILBER a fost achitat în proces, în urma unui compromis cu Siguranţa".-

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-l folosească mai târziu pe BELU ZILBER, fără să se mai preocupe de proasta reputaţie a acestuia. Astfel, în declaraţia sa din 12 Iunie pagina 147, PATRASCANU declară:

"Incepând din luna Aprilie 1944, am început să-l folosesc (PE ZILBER) pentru căutarea de case conspirative şi apoi ca om de legătură cu Palatul, precum şi pentru legătura cu unii profesori universitari".-

In declaraţia din 12 Iunie 1951 pagina 147, PATRASCANU declară:

"La prima anchetă de partid, unul din conducătorii partidului cu care am lucrat în 1944, mi-a spus că înainte de 23 August, m'ar fi făcut atent asupra legăturii cu BELU ZILBER. Eu declar că acest lucru nu corespunde adevărului, deoarece atunci nimeni nu mi-a atras atenţia asupra legăturii mele cu BELU ZILBER".-

In acest sens vezi declaraţia contrarie a tov. PARVULESCU aflată în dosarul de partid a lui BELU ZILBER pagina 69:

./.

"Tov.LUCRETIU PATRASCANU,imediat după 4 Aprilie 1944,mi-a comunicat că BELU ZILBER îi organizează case,secretariatul i-a cerut lui PATRASCANU să nu primească aceste case.PATRASCANU a continuat totuşi legăturile cu BELU ZILBER şi să primească case.PATRASCANU era urmărit pela casele primite".-

"In preajma lui 23 August 1944,când pregăteam ziarul "România Liberă",din colectiv făcea parte şi BELU ZILBER,pus de PATRASCANU cu toată interzicerea Secretariatului".-

x
x x

In declaraţia sa din 7 Mai 1951,pag.74,PATRASCANU afirmă că nu a transmis lui AUSCHNIT nici un fel de mesagiu la Cairo în numele P.C.R.

In declaraţia din 11 Iunie 1951,pagina 15o,PATRASCANU declară că a respins propunerea lui AUSCHNIT de a transmite un mesagiu din partea PCR,dar l-a autorizat ca:

"El (AUSCHNIT) poate să afirme că şi în România există o mişcare de rezistenţă împotriva hitlerismului şi a războiului,condusă de Partidul Comunist,rezistenţă care se întăreşte pe zi ce trece".-

x
x x

In declaraţia din 26 Iunie 1951,pagina 17o,PATRASCANU declară:

"Faptul că BELU ZILBER mi-a spus mie că lucrează cu un serviciu de informaţii,spunându-mi şi cu cine personal colaborează,eu nu socotesc că BELU ZILBER a desconspirat faţă de mine sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informaţii. Pentru acest lucru n'am spus Partidului,cele spuse mie de BELU ZILBER".-

pentru ca în declaraţia sa din 12 Iunie 1951,pagina 147,tot PATRASCANU vorbind despre o întâlnire a sa cu BELU ZILBER la acesta din urmă acasă,să afirme:

"Eu nu i-am spus ce anume fac eu şi ce legături am pe linie de partid".-

Aceasta înseamnează că PATRASCANU consideră că în mod normal nici ZILBER nu ar fi trebuit să-i povestească lui activitatea sa pe linie informativă cu sovieticii şi deci scuza invocată nu este justă.-

x
x x

./.

In declaraţia din 29 Iunie 1951, pagina 184, PATRASCANU afirmă că a comunicat conducătorului de partid care a fost invitat odată cu el la ALEXANDRU STEFANESCU acasă, că se va duce să-i fie prezentat LE ROUGETEL, iar în aceiaş declaraţie la pagina 182, fiind întrebat dacă a spus Partidului că a fost la STEFANESCU acasă şi ce anume a discutat cu LE ROUGETEL, răspunde: "Nu am spus Partidului".-

x

x x

In declaraţia din 3 Iulie 1951, pagina 19o, fiind întrebat ce i-a spus soţiei lui la Paris, în legătură cu MADISON, PATRASCANU răspunde:

> "După scurta vizită a lui MADISON, mi-am exprimat faţă de soţia mea curiozitatea asupra organizaţiei sau instituţiei dela care MADISON are bursa".

pentru ca în cursul aceleeaşi declaraţii, fiind întrebat după aceea dece nu l-a întrebat pe ZILBER, despre cele de mai sus, (şi întrucât în realitate ZILBER nici nu se afla la Paris atunci - ceeace PATRASCANU nu vrea să recunoască-) PATRASCANU declară:

> "Pentrucă MADISON plecase atunci din cameră; ca să întreb pe BELU ZILBER, absolut nu mă interesa nici bursa nici persoana lui MADISON".-

x

x x

In declaraţia sa din 21 August 1951, pagina 263, PATRASCANU declară:

> "Prin afirmaţiile mele şovine pe care această cuvântare le conţinea, privind în special raporturile între poporul român şi poporul maghiar, nu numai că nu am contribuit la stabilirea unei atmosfere liniştită şi paşnică convieţuire între naţionalităţile conlocuitoare ci dimpotrivă am tulburat şi învrăjbit această atmosferă".-

In aceiaş declaraţie din 21 August 1951, pagina 262, PATRASCANU declară, privitor la o declaraţie a sa din lo Mai 1951, în care spunea:

> "Prin atitudinda şi manifestările mele politice obiectiv şi în fapt, am servit interesele reacţiunii din ţară".

./.

Fiind întrebat dacă confirmă această declarație, PATRASCANU răspunde: "Nu, nu o confirm".-

---===---

ANEXA C.

CHESTIUNI NECLARE

In declarația din 6 Aprilie pag.8,PATRASCANU declară:

"A doua oară l-am văzut pe AUSCHNIT în casa lui GUTA STEINBERG,în vara lui 1946,la o serbare dată acolo de un grup de artiști dela Național.Am discutat cu el printre alte banalități și despre atunci publicatul proect al reformei electorale.Discuția a avut un caracter cu totul general".-

Ce discuție putea avea cu AUSCHNIT care nu făcea parte din nici un partid politic asupra proectului de reformă electorală? Cine îl invitase la acea serbare,cum se face că și AUSCHNIT se afla la acea serbare?

x

x x

In aceeaș declarație la aceeaș pagină,PATRASCANU declară:

"In campania electorală din 1946,XENOPOL mi-a pus la dispoziție loo milioane lei,cu care am trimes un grup de 30 oameni în vederea campaniei la Arad.Despre suma aceasta de loo milioane lei,Partidul nu a avut nici o cunoștință,deoarece am omis să arăt Partidului".-

Aci nu se poate ca PATRASCANU să nu fie obligat să mărturisească ce a urmărit când a ascuns Partidului un fapt atât de important.Indefinitiv PATRASCANU candida pe listele Partidului Comunist și partidului nu-i putea fi indiferent cine îl sprijină în aceste alegeri,față de cine se obligă în viitor pentru sprijinul primit. Tot așa de bine PATRASCANU putea primi sume de bani dela AUSCHNIT sau alți mari industriași sau politicieni,aparținând altor partide,în schimbul unor garanții politice de exemplu: că nu se vor naționaliza industriile,că partidul nu ar pune problema monarhiei,că nu vor fi înlăturate dela putere celelalte partide de guvernare,etc.

Dece propunerea venită prin XENOPOL,în numele lui MANIU,să-i susție pe prietenii săi naționaliști i s'a părut atât de îndrăsneață și în schimb a acceptat cu atâta ușurință banii oferiți de Xenopol într'un scop foarte asemănător.Dece oferea XENOPOL acești bani cu atâta mărinimie când pe acesta

./.

în 1946 nu îl putea interessa succesul Partidului? Desigur fiindcă pentru XENOPOL ca și pentru AUSCHNIT și alți exponenți ai burgheziei, PATRASCANU însemna o speranță că își vor menține un timp cât mai îndelungat privilegiile lor de clasă. Acesta era adevăratul motiv pentru care PATRASCANU ascundea cu atâta grijă Partidului, atât propunerile de sprijin din partea lui MANIU cât și sprijinul primit efectiv dela acelaș prin XENOPOL și aceasta trebuie să rezulte din declarațiile sale. Si tot pentru acelaș motiv, PATRASCANU intervenea prin XENOPOL ca "Dreptatea" să înceteze campania de laude la adresa sa, după discursul dela Cluj, pentru ca să nu devie prea vizibilă cârdășia sa cu partidele istorice și cu reprezentanții burgheziei.-

x

In declarația sa din 26 Mai pag.179, PATRASCANU declară:

> "Nu l-am văzut pe MADISON niciodată în 1947. Prima și ultima oară când l-am văzut la Paris, a fost în August sau Sept.1946, în condițiile arătate mai sus".

Susținerile lui PATRASCANU ar putea fi acceptate iar vizita din 1947, a lui MADISON s'ar putea datora unei simple confuzii - posibile - după trecerea atâtor ani. Dar atunci rămâne fără explicație faptul că atât ELENA PATRASCANU cât și TOROSSIAN și ZILBER însuși, nu arată în declarațiile lor că ZILBER ar fi participat la această întrevedere. Deasemeni devine inexplicabil cum - dacă ZILBER ar fi fost de față mai putea MADISON să-i trimită prin soții PATRASCANU așa cum arată ELENA PATRASCANU o scrisoare și un stilou pe care aceștia le-au predat lui ZILBER la înapoierea lor în țară.-

x

x x

In declarația sa din 29 Iunie pag.185, PATRASCANU declară următoarele:

> "<u>Intrebare:</u> In declarațiile d-tale verbale în fața anchetei tot timpul ai spus că d-ta între 1946-1947 ai mai făcut și altceva în legătură cu englezii și americanii și mai precis trei lucruri pe care nici Partidul nu le cunoaște. Arată anchetei care sunt aceste trei lucruri?
> <u>Răspuns:</u> Refuz să arăt anchetei aceste trei lucruri și refuz să răspund la întrebare".-

Dacă declarația nu reproduce discuțiile ce au avut loc înainte de a se formula această întrebare și nici nu arată de unde rezultă că PATRASCANU ar mai fi făcut și altceva în legătură cu englezii și americanii și nici răspunsul lui PATRAS

CANU nu reproduce decât refuzul său de a răspunde fără a preciza care sunt aceste 3 lucruri, declarația este de neînțeles și nu poate fi de nici un folos anchetei.-

x

x x

In declarația sa din 1o August pag.246, PATRASCANU fiind întrebat dece a negat că la plecarea din Iași a lăsat o scrisoare femeei de serviciu a MARICICAI IBRAILEANU și a recunoscut acest fapt numai după ce i s'a citit scrisoarea, PATRASCANU răspunde:

"Am negat pentrucă am uitat complect de această carte poștală, scrisă în grabă și aruncată la o cutie poștală, în momentul când, dându-mi seama că casa IBRAILEANU este supraveghiată, am părăsit-o imediat. Când mi s'a citit și după ce am reconstituit în celulă, singur, faptele de atunci, mi-am adus aminte de ea".-

Această declarație care ar putea să ilustreze comportarea lui PATRASCANU în anchetă care recunoaște un fapt numai când i se pune dovada în față, nu conține însă explicația importanței acestei scrisori, cum și interesul ce exista pentru PATRASCANU în a nu recunoaște această scrisoare. Din cauza aceasta, această declarație nu ar putea merge în justiție.-

x

x x

In declarația din 2o.8.pag.258, PATRASCANU declară:

"Intrebare: In declarația d-tale din 27 Aprilie 1948, d-ta declari: "Mi-a venit greu să fac auto-crtitică din sentimentul intim. In problema Clujului am deviat dela linia marxistă și dela linia Partidului". Confirmi această declarație?
Răspuns: Da, o confirm".

Ce înseamnează cuvintele :"mi-a venit greu să fac autocritică din sentimentul intim?

ANEXA D.

FAPTE CONTESTATE

In declarația din 9 Aprilie pag.14,PATRASCANU declară:

"Afirmațiile soției mele și ale LENEI CONSTANTE privitoare la aceia că l-am învățat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii criminalilor de război - nu corespund adevărului. Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război,întrucât convingerea mea intimă era că după 18oo de condamnări,România s'a achitat de obligațiile armistițiului. Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale,peste voința conducerii Partidului".-

Acesta este un început de recunoaștere, PATRASCANU considerând că pentru atitudinea sa antipartinică nu va putea fi trimis în justiție. Acest început poate fi folosit spre a angaja o discuție cu PATRASCANU în care să i se arate că așa cum i-a putut face regelui un semn cu degetul spre a-l șterge pe BODNARAS depe lista miniștrilor în 1945,tot astfel,fiind în grațiile regelui - și convingerea sa personală fiind că am satisfăcut obligațiile noastre de a pedepsi criminalii de război prin cele 18oo de condamnări - i-a putut face regelui sugestia să nu mai prelungească această lege.(Faptul este arătat de ZILBER în declarațiile sale din 12.7.pag.33 și 22.8.pagina 8o din dosarul ZILBER).-

x

x x

In declarația din 17 Aprilie pag.37,PATRASCANU declară:

"N'am discutat cu STEFANESCU și cu nimeni depe pământ,formarea unui partid naționalist,pentrucă o asemenea observație nu mi-a trecut niciodată nici prin cap,nici în vis măcar.Eu am avut deviații naționaliste care m'au situat pe o poziție naționalistă falsă în partid,dar nu am ajuns până acolo încât să-mi treacă prin minte măcar o clipă,formarea unui partid naționalist".-

In primul rând,discursurile sale dela Cluj din 1945 și 1946,și faptul că ele au fost concepute cu materialul procurat de BETEA și GOLOPENTIA ale căror opinii naționaliste

./.

sunt cunoscute, şi nu au fost prezentate Partidului spre a nu fi cenzurate, denotă că prin conţinutul discursurilor sale, PATRASCANU urmărea câştigarea masselor tocmai cu lozincile sale naţionalist sovine. De aici şi până la ideia formării unui partid naţionalist nu este o distanţă atât de mare.-

In privinţa aceasta materialul pe care putem sprijini această teză spre a obţine o declaraţie în acest sens, este:

SILVIU CRACIUNAS în declaraţia sa din 2o Iunie pagina 4, arată legăturile lui PATRASCANU cu SABIN MANUILA prin mijlocirea lui BETEA. Cunoscând atitudinea şi fuga din ţară a lui MANUILA, putem trage concluzia că şi PATRASCANU se situa pe aceiaş poziţie naţionalistă.

PAVEL CONSTANTIN (pagina 12 decl. din 22.X.), arată că punctul de vedere al lui PATRASCANU se înscrie "pe linia intereselor permanente şi vitale ale ţării", limbaj nebulos, aducând cu acela întrebuinţat curent de legionari şi care în fond înseamnă atitudinea naţionalistă a lui PATRASCANU ("un om cu înaltă grijă şi dragoste pentru interesele permanente şi fundamentale ale României" - citeşte ale burgheziei române). Declaraţie PAVEL din 3.X. pagina 7.-

Tot PAVEL CONSTANTIN în declaraţia sa din 6.9. pagina 4, declară:

> "Vedeam rezolvate toate aceste probleme în cadrul unui guvern de Uniune Naţională având două direcţii, etc."

iar ceva mai jos:

> "BETEA împărtăşea în parte punctul meu de vedere şi apreciam că LUCREŢIU PATRASCANU ar întruni în acele vremuri aderenţa masselor şi ar merge pe linia intereselor ţării, prin manifestarea punctului său de vedere politic la întrunirea dela Cluj şi prin cele 2-3 cărţi pe care le publicase".-

x

x x

In declaraţia din 7.4. pag. 36, PATRASCANU declară, la întrebarea dacă în afară de propunerea lui VISOIANU, i-a mai făcut cineva propuneri de fugă din ţară:

> "In afară de VISOIANU care a venit să-mi facă propuneri de fugă din ţară din partea americanilor, n'a mai venit nimeni din partea americanilor cu asemenea propuneri. Eu personal n'am avut nici o legătură cu americanii - aşa încât nu au putut să-mi facă nici o propunere directă".-

./.

Astfel de afirmații categorice sunt tipice la PATRASCANU. Căci este fapt stabilit că PATRASCANU a avut legătura cu ROY MELBOURNE prin BETEA, cu BERRY, cu MADISON pe care l-a întâlnit și în țară la LENA CONSTANTE și la Paris în 1947, cu ROBERTS care l-a vizitat și la Minister, cu BREWER cu care s'a întâlnit la Snagov, cu HALL care i-a tradus în limba engleză "Sub Trei Dictaturi", cu SCUYLER care i-a făcut prin VISOIANU propunerea de fugă din țară, cu o mulțime de ziariști și alți americani care l-au vizitat la Minister, etc.

x

x x

In declarația sa din 17.4.pag.35, PATRASCANU declară:

"N'am discutat nici un moment despre existența vre-unui grup naționalist cu FRANASOVICI. El a făcut o simplă aluzie la existența unui grup naționalist în partid, pornind dela discuția memoriului lui TATARASCU. Eu am răspuns imediat și negat existența unui asemenea grup în partid".-

Cum ar fi putut FRANASOVICI să facă o astfel de aluzie dacă PATRASCANU ar fi avut o atitudine intransigentă care să nu se preteze la nici un fel de interpretare. Este sigur că FRANASOVICI nu ar fi îndrăsnit să facă o astfel de aluzie în fața tov. GHEORGHIU DEJ de pildă. De aci concluzia că PATRASCANU trebuie să-l fi încurajat pe FRANASOVICI la o astfel de îndrăsneală

Si apoi; pornind dela discuția memoriului lui TATARASCU, FRANASOVICI ar fi putut să-i facă cel mult aluzie la existența unui curent naționalist în guvern polarizat în jurul lui TATARASCU și cel mult al lui PATRASCANU personal, dar nu în sânul partidului, căci pentru aceasta FRANASOVICI trebuia să mai cunoască și pe alții din rândurile partidului care să fie de aceiaș părere cu PATRASCANU. Această aluzie putea să mai fie provocată sau încurajată prin cunoașterea de către FRANASOVICI a unei colaborări a lui PATRASCANU cu TATARASCU la redactarea acestui memoriu.

x

x x

In declarația din 18.4.pagina 4o, PATRASCANU declară:

"Declar categoric că niciodată și sub nici o formă nu am avut nici un fel de relații cu AUSCHNIT"

./.

La confruntarea cu GUTA STEINBERG (pagina 225 dosar PATRASCANU), PATRASCANU declară:

"In ceeace priveşte cele 3-4 întâlniri, se reduce la una care a avut loc la GABRIEL STEINBERG şi care a durat câteva minute.
Vizita din 1942 nu a avut loc pentrucă eu eram cu domiciliul obligatoriu. Cred că confundă anii şi cred că a fost în 1943 şi nu în 1942".-

In afară de întâlnirile recunoscute de PATRASCANU cu AUSCHNIT şi cele ce reies din confruntarea cu GUTA STEINBERG sau din declaraţiile lui GHEORGHIU CLEANTE şi CONSTANTIN ROSIN, cari toate desmint afirmaţia atât de categorică a lui PATRASCANU de mai sus, este interesantă în această privinţă şi declaraţia lui GH.TATARASCU din 18 Oct.1951 pag.19 dosar TATARASCU:

"Mă găseam la Paris în August-Septembrie 1946, cu prilejul conferinţei păcii. Intr'o zi se găsea la mine în birou - în localul legaţiunii noastre -, inginerul MALAXA.
In timpul convorbirei noastre sunt chemat la telefon de LUCRETIU PATRASCANU. După terminarea conversaţiei telefonice cu acesta, ing.MALAXA îmi spune cu un surâs forţat ...."dl.ministru PATRASCANU ....ultimul şi marele protector al lui MAX AUSCHNIT...". Surprins am întrebat: "Dar de unde ştii că îi e prieten şi protector? MALAXA îmi răspunde: "Ştiţi că eu sunt un om documentat".

x

x x

In declaraţia din 24 Aprilie pag.54, PATRASCANU declară:

"Afirmarea lui ALEX.STEFANESCU că l-am văzut în vara anului 1942 de două ori în subsolul B.N.R., este în întregime neadevărată şi inventată".-

Declaraţia lui STEFANESCU ALEXANDRU este confirmată în ce priveşte faptul că PATRASCANU se afla la Bucureşti în 1942 şi prin declaraţia generalului TOBESCU din 30 August 1951, care afirmă că l-a văzut de două ori pe PATRASCANU în 1942, în cabinetul lui PIKI VASILIU şi de acsia a lui GUTA STEINBERG cu ocazia confruntării cu PATRASCANU. Deasemeni ALEXANDRU IONESCU în declaraţiile sale din 6 şi 7 Februarie 1950, arată următoarele:

"Imediat după 23 August 1944, l-am văzut pe dl. STEFANESCU într'o dimineaţă în adăpostul Băncii Naţionale când lucram acolo împreună cu TURCANU, cu COSTICA MUGUR şi cu doi prizonieri americani eliberaţi, la transmiterea unor telegrame în care se cerea ajutorul aviaţiei americane. ./.

"Dl.STEFANESCU era cu dl.PATRASCANU şi atunci l-am cunoscut când i-am fost prezentat".-

iar în declaraţia din 7 Februarie 195o:

"In timpul bombardamentului german,imediat după 23 August 1944,am revăzut pe dl.ALEX.STEFANESCU la Banca Naţională în adăpost când d-sa mi-a prezentat pe PATRASCANU".-

Afirmaţiile lui STEFANESCU,departe de a fi în întregime neadevărate şi inventate,se dovedesc dimpotrivă cinstite şi PATRASCANU este acela care nu spune adevărul.Dealtfel nu este acesta singurul caz când declaraţii tot atât de categorice ale lui PATRASCANU s'au dovedit până la urmă neadevărate.

x
x x

In declaraţia din 2 Mai pag.157,PATRASCANU declară:

"Consider şi afirm că nu am dus nici un fel de activitate antisovietică".

Atunci cum poate fi calificată acţiunea de contracarare a relaţiilor noastre economice cu Uniunea Sovietică încercată în 1945 cu DURMA,sau întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS sau întrevederea cu LE ROUGETEL,cari toate au fost ascunse Partidului.

x
x x

In aceiaş declaraţie,ceva mai jos PATRASCANU declară:

"N'am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop (consolidarea politicii anglo-americane în ţară la noi. Diferitele conversaţii pe care le-am avut cu miniştrii sau ziarişti,sau unii din membrii Comisiei de Control anglo-americani,n'au trecut de cadrul unor discuţii cu caracter oficial sau general".-

Dacă lucrurile ar sta aşa cum pretinde PATRASCANU, cum explică dece nu a raportat Partidului întrevederea cu MADISON şi ROBERTS sau propunerea de fugă făcută de SCHUYLER prin VISOIANU?

x

In declaraţia din 28.6.pag.177,PATRASCANU declară:

"Declar cu toată răspunderea şi în mod categoric că eu nu m'am văzut niciodată cu MIRCEA DURMA şi în mod special în afară de Consiliul de Miniştrii şi recepţiile arătate şi nu am avut niciodată şi nicăieri nici un fel de discuţii cu el".-

./.

Tot astfel privitor la cele afirmate de DURMA cu ocazia confruntării în legătură cu întrevederea din Aprilie 1945, PATRASCANU răspunde (pag.2ol):

"Nu recunosc, este inventat în întregime dela început până la sfârşit".-

In această problemă, avem astăzi suficiente elemente spre a-l pune pe PATRASCANU în faţa tuturor probelor pe care le avem - eventual prin noi confruntări cu TOROSSIAN, ELENA PATRASCANU sau ZILBER sau prin orice altă metodă se va găsi indicată de conducere, spre a-l demasca până la capăt ca pe un bandit care neagă tot ceeace nu-i convine şi care atunci chiar când este pus în faţa unor probe pe care nu le mai poate contesta, recurge la acuzarea de "provocator" împotriva celor ce dau mărturie contra lui.-

x

x x

In declaraţia din 28.6.pag.179, PATRASCANU declară:

"La toată insistenţa anchetei de a declara numai adevărul în legătură cu AL.STEFANESCU, declar categoric că legătura cu AL.STEFANESCU mi-a făcut-o acel conducător de partid, (probabil tov.BODNARAS)".

Cu ocazia confruntării cu CALMANOVICI, fiind întrebat dacă îl cunoaşte pe CALMANOVICI, (pagina 198), PATRASCANU răspunde:

"Nu-l cunosc şi nu l-am cunoscut niciodată".

Tot la această confruntare privitor la cele relatate de CALMANOVICI asupra vizitei făcută cu AL.STEFANESCU prin Sept.- Oct.1944 la locuinţa lui PATRASCANU din str. Vasile Lascăr (pagina 197) PATRASCANU răspunde:

"Cele afirmate de CALMANOVICI sunt minciuni sfruntate dela început până la sfârşit şi voi dovedi la sfârşitul confruntării unde sunt minciunile".

In propunerile făcute la finele sintezei, am arătat că tov.BODNARAS ne-ar putea ajuta să lămurim cine anume a făcut legătura între ALEXANDRU STEFANESCU şi PATRASCANU şi în ce mod s'a ajuns ca legătura dintre PATRASCANU şi ALEX. STEFANESCU să fie făcută pe linia AUSCHNIT-GUTA STEINBERG.-

x

x x

./.

Cu ocazia confruntării cu LEOVEANU (pag.215), PATRASCANU declară:

"Este just că am înaintat un memoriu generalului LEOVEANU la începutul lui Februarie 1941, în care arătam că nu am nici un amestec în rebeliunea legionară, lucru de care mi-a amintit chiar generalul LEOVEANU. Restul celor afirmate de LEOVEANU, nu le cunosc, acum le aflu pentru prima oară".-

Prima parte PATRASCANU o recunoaşte fiindcă cererea lui şi angajamentul scris de a se abţine dela orice activitate se află la dosarul vechi al Siguranţei şi PATRASCANU ştie că acestea nu pot fi combătute.-

Partea a doua referitoare la atitudinea lui PATRASCANU faţă de partid în acea vreme, când se menţinea în totală pasivitate pentru a observa în linişte care dintre tabere are şanse de a ieşi victorioasă, PATRASCANU nu vrea să o recunoască fiindcă ştie sau presupune că n'au existat martori la această convorbire şi astfel nimeni nu a auzit când se plângea că i s'a creiat de către partid această atmosferă şi că va da în judecată conducerea Partidului pentru daunele ce i le-a cauzat.-

In această privinţă ar trebui chestionat din nou colonelul STOICA STEFAN care a asistat şi el la întrevederea dintre PATRASCANU şi LEOVEANU sau dacă este posibil a se identifica alţi funcţionari din Siguranţă, care e posibil să fi asistat la discuţie.-

----===----

ANEXA E.

PROPUNERI DE ADANCIRE

In declaraţia din 6 Aprilie 1951, pagina 7, PATRASCANU declară:

"Pe DINU BRATIANU l-am cunoscut în Iunie 1944, legătura făcându-mi-o XENOPOL, care m'a dus cu maşina lui la FLORICA. Am discutat aici aderarea Partidului Liberal la B.N.D. La aceste vizite am fost cu soţia mea".-

Este cert că XENOPOL nu a făcut numai oficiul de şofer; PATRASCANU trebuie întrebat dacă XENOPOL a participat la discuţiile lui cu DINU BRATIANU, deoarece XENOPOL pretinde că nu ştie ce s'a discutat.-

x
x x

In aceiaş declaraţie PATRASCANU afirmă:

"Informaţiile aduse de VISOIANU le-am discutat şi cu BELU ZILBER".-

PATRASCANU trebuie întrebat ce anume informaţii i-au fost aduse de VISOIANU şi dacă de regulă îi comunica lui ZILBER cele discutate cu diverşi oameni politici. Aceasta pentru a-l putea determina pe ZILBER să revie asupra poziţiei lui care constă în a nega că ar cunoaşte subiectul vre'uneia din discuţiunile dintre PATRASCANU şi alţi oameni politici, sub pretextul că nu a participat la ele.-

x
x x

In declaraţia din 6 Aprilie 1951, PATRASCANU afirmă:

"Când eu eram la Congresul Juriştilor din Bruxelles şi am fost chemat de STOILOV la Paris, eu l-am rugat pe TOROSSIAN să-l caute pe VISOIANU care era la Paris, întrucât doream să stau de vorbă cu el".-

PATRASCANU să fie întrebat pentruce anume îl chema STOILOV la Paris?

Ce i-a raportat TOROSSIAN privitor la VISOIANU, unde l-a căutat pe acesta şi unde se afla VISOIANU în acel moment?

x
x x

In declarația din 6 Aprilie 1951, pagina 5, PATRASCANU declară:

"Această pregătire de fugă a lui MANUILA, am ascuns-o atât Partidului cât și organelor de Stat și consider că aceasta a însemnat un act dușmănos din partea mea, față de Stat și față de Partid".-

PATRASCANU să fie întrebat dece a comis acest act dușmănos față de partid? Dece nu a denunțat fuga lui MANUILA? Dece nu a folosit tocmai această împrejurare spre a arăta tovarășilor din C.C. și întregului Partid devotamentul său și dorința sa de a se reabilita?

x

x x

Tot în aceiaș declarație, PATRASCANU declară:

"ZEVEDEI BARBU s'a prezentat în audiență la mine recomandându-se și anunțându-mă de starea lui LUCIAN BLAGA".-

Cine era LUCIAN BLAGA și ce legături existau între ZEVEDEI BARBU și LUCIAN BLAGA și între PATRASCANU și BLAGA?

In declarația din 6 Aprilie 1951, pagina 6, PATRASCANU declară:

"La cabinetul meu l-am angajat pe MICSA, care mi-a fost recomandat de BETEA fiind ardelean, cunoscut de al său. MICSA fiind un colaborator de al meu și fiind prieten cu BETEA, cunoscând problema fugii și temându-mă de arestarea lui chiar dela cabinetul meu, l-am trimis într'o însărcinare la Arad".-

PATRASCANU să fie întrebat: ce importanță avea dacă MICSA - neavând nici un amestec în tentativa de fugă a lui BETEA, ar fi fost arestat chiar dela cabinet? Nu era acelaș lucru dacă ar fi fost arestat la Arad și obligat să declare legăturile sale cu BETEA și faptul că cunoștea problema fugii".

In declarația din 7 Aprilie 1951, pagina 11, PATRASCANU declară:

"Datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în partid, aceste elemente au căutat să folosească în interesul lor, în interesul reacțiunii dela noi din țară și în interesul anglo-americanilor de care erau dirijați, să folosească atitudinea mea (greșită), falsă politică, față de Partid".-

./.

Despre ce atitudini este vorba? Dacă le mărturiseşte s'o facă în întregime, arătând fiecare împrejurare şi poziţia sa.-

x
x x

In declaraţia din 7 Aprilie 1951, pagina 11, PATRASCANU declară:

"Prin ieşirile mele antipartinice exprimate faţă de BELU ZILBER, dacă el a fost spion în slujba americanilor, a putut să le folosească în serviciul lui faţă de americani".-

Despre ce eşiri antipartinice este vorba? PATRASCANU se complace în afirmaţii vagi şi nu pune niciodată punctul pe i în sensul de a face o mărturisire complectă.-

x
x x

In declaraţia din 9 Aprilie pagina 16, PATRASCANU declară:

"Toate discuţiile cu POGONEANU şi BUZESTI avute la aceste două întâlniri, le-am raportat partidului, cu excepţia sugestiei care trebuia făcută regelui".-

Dece a ascuns partidului această sugestie. S'o arate amănunţit şi să fie urmărit în răspunsurile sale până va fi obligat să se demaşte ca duşman al partidului şi ca un trădător aflat în slujba burgheziei.-

x
x x

In declaraţia din 9 Aprilie pagina 14, PATRASCANU declară:

"E probabil să fi discutat cu regele şi alte lucruri, dar nu pot reconstitui discuţii şi convorbiri"

Nici nu-i cere nimeni să reconstitue discuţii şi convorbiri; să arate concret în ce mod a colaborat cu regele, dacă se înţelegeau asupra chestiunilor ce le aveau de rezolvat. De pildă să-şi amintească de sugestia făcută regelui de a-l şterge pe tov. BODNARAS depe lista subsecretarilor dela Interne şi alte chestiuni asemănătoare, privitoare la colaborarea lor.-

x
x x

./.

In declarația din 9 Aprilie pagina 13, PATRASCANU declară:

"FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din țară. Am condamnat memoriul și în timpul discuției FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în partid, lucru pe care eu l-am negat și l-am respins categoric".

Aproape întreg fragmentul este de neînțeles. Dacă FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului care păcătuia tocmai prin nuanța sa șovină naționalistă, ce sens mai avea să facă o aluzie la existența unui grup naționalist în partid?

Dacă PATRASCANU însuși a condamnat memoriul, cum a mai avut FRANASOVICI care a lucrat mult timp în diplomație, îndrăsneala de a face o aluzie la existența unui grup naționalist în partid și ce mai spera să obție prin aceasta, devreme ce PATRASCANU își arătase opinia care condamna memoriul.-

Dacă PATRASCANU pretinde că nu-și mai poate aminti amănuntele discuției să fie ajutat cu textul memoriului care poate fi procurat ușor în presa din acel timp sau dela Ministerul de Externe.-

Faptul că PATRASCANU nu a fost urmărit în răspunsurile sale până la ultimele concluzii i-a creiat acestuia iluzia că poate susține orice fantezie fără teamă de a fi demascat. Credem că poziția de negare a lui PATRASCANU nu poate fi sdruncinată altfel decât prin urmărirea lui continuă în discuții și obligarea lui de a explica lucrurile prin logică nu prin :"Alt răspuns nu am", "declar categoric", "eu nu sunt pus aici să ghicesc" și alte expresii similare, foarte frecvente în răspunsurile sale.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie pagina 23, PATRASCANU declară:

"A mai venit la mine COCA MEZINCESCU, colaboratoare la radio Londra, pentru a o recomanda la legația noastră din Londra".

Ce a făcut PATRASCANU a recomandat-o? Desigur că și aceasta ca și toți ceilalți pe care i-a recomandat, s'a dovedit tot atât de "prietenă" a regimului nostru și a rămas și ea în străinătate. Să declare și aceasta deoarece în confruntarea cu

./.

HARRY BRAUNNER a încercat să le ia apărarea tuturor acestor trădători.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie, pagina 19, PATRASCANU declară:

> "Am acceptat invitația sa (a lui LE ROUGETEL) la AL.STEFANESCU considerând dorința lui ca normală întrucât Anglia era atunci aliata U.S.și devenise aliata României ....".

Dacă aceasta era situația, dece era nevoie să-l vadă la STEFANESCU în casă ascuns de ochii lumii, când în cadrul relațiilor de curtuoazie-dacă nu se urmărea nimic deosebit - LE ROUGETEL putea foarte bine să-l invite la Legație? Dece a refuzat celălalt conducător de partid această invitație? Dacă PATRASCANU a transmis această invitație este foarte probabil că acela a justificat refuzul său.Cum se face atunci că PATRASCANU a ținut cu tot dinadinsul să-l vadă pe LE ROUGETEL și încă în casa lui STEFANESCU? Pentru discuții cu caracter general este cert că LE ROUGETEL nu l-ar fi invitat pe PATRASCANU la STEFANESCU acasă spre a-i creia dificultăți cu tovarășii din Biroul Politic. Putea face lucrul acesta la recepții, la Legație sau cu altă ocazie. Si apoi, dacă acesta ar fi fost motivul real pentru care a acceptat invitația, ar fi informat partidul asupra celor discutate.-

x
x x

In declarația din 13 Aprilie pagina 18, PATRASCANU declară:

> "SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISOIANU pentru a-mi propune plecarea în America, crezând că situația mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".

Pentru a-i face o astfel de propunere SCHUYLER trebuia să afle direct dela PATRASCANU sau cel mult prin VISOIANU care anume sunt nemulțumirile lui PATRASCANU și relațiile sale cu partidul.Dar mai trebuia pentru aceasta ca și SCHUYLER și VISOIANU să știe din relațiile ce le aveau cu PATRASCANU că nu riscă nimic, făcând o astfel de propunere. Toate acestea PATRASCANU trebuie să le scrie pe hârtie, ele constituind dovezi ale trădării lui.-

x
x x

./.

In declarația din 14 Aprilie pag.25, PATRASCANU declară:

"N'am ajutat pe nimeni să fugă peste graniță. Am știut de fuga lui MANUILA, BETEA și prietenul lui pe care nu i-am denunțat".-

Cine este acest prieten al lui BETEA? Din nou, dece nu i-a denunțat? Nu trebuie lăsat până când nu va da în scris adevăratul motiv care este că nu avea nici un interes să aducă la cunoștința partidului fuga lui MANUILA care urma să-i creeze lui o importantă platformă politică în străinătate. Toate celelalte pretexte invocate nu rezistă la o discuție documentată. Dimpotrivă, denunțarea lui MANUILA l-ar fi scăpat și de insistențele lui BETEA și-i dădeau posibilitatea să arate devotamentul său pentru partid.-

x
x x

In declarația din 14 Aprilie pagina 24, PATRASCANU declară:

"Cu prilejul plecării LENEU CONSTANTE sau a sorei ei, i-am pus la dispoziție 1.ooo franci elvețieni pentru care mi-a adus echivalentul în aur".-

Să precizeze dacă este vorba de LENA CONSTANTE sau de sora acesteia, căci nu este tot una. Numai LENEI CONSTANTE care cunoștea și alte acțiuni ale sale îi putea încredința PATRASCANU să-i schimbe această valută.-

La fiecare din aceste afaceri să fie pus să scrie pe hârtie, cum cadrează astfel de operațiuni cu un ministru comunist al justiției, care sancționează el cel dintâi pe cetățenii care nu respectă legile financiare ale țării. Rostul întrebării este ca PATRASCANU să fie demoralizat și enervat pentru a putea specula în anchetă tocmai pierderea calmului său și pretinsa sa demnitate în anchetă.-

x
x x

In declarația din 15 Aprilie pag.33, PATRASCANU declară:

"Am acceptat propunerea lui ZILBER de a-l aduce pe MADISON la LENA CONSTANTE, deoarece nu voiam să dau importanță unei invitații personale, fiind vorba de un american, care lucra în Comisia de Control, la Biroul de Informații American".-

./.

Si acesta este unul din răspunsurile de mântuială ale lui PATRASCANU pentru a nu se putea spune că nu a răspuns. Realitatea este că a acordat importanţă acestei invitaţii,acceptând riscurile unei întâlniri clandestine,ceeace n'ar fi făcut dacă n'ar fi atribuit importanţă întrevederii sale cu un american.Si apoi răspunsul este complect lipsit de logică: într'adevăr cu cât este discuţia mai lipsită de importanţă prin faptul că ea se ţinea la LENA CONSTANTE şi ce ar fi făcut PATRASCANU dacă acorda importanţă acestei invitaţii; nu ar fi acceptat în această situaţie propunerea lui ZILBER de a-l aduce pe MADISON la LENA CONSTANTE? In ce măsură satisface răspunsul lui PATRASCANU întrebarea pusă? Si cum poate veni în sprijinul anchetei un astfel de răspuns?

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pagina 32,PATRASCANU declară:

> "N'am urmărit nici un scop personal (prin acordarea unor cărţi cu dedicaţie fostului rege).Tinând seama de faptul că lucrasem cu el înainte de 23 August am socotit că aşa cum am mai dat altor circa 60 de persoane cărţi cu dedicaţii,pot să-i dau şi lui,cu intenţia de a menţine în folosul regimului bunele raporturi cu el".-

Dacă avea o astfel de explicaţie la îndemână,dece PATRASCANU a încercat să scoată aceste cărţi din biblioteca Palatului folosind serviciile lui RATIU şi riscând - aşa cum s'a şi întâmplat în fapt - să se afle despre această manevră, cu toate consecinţele care au decurs din acest fapt?

Este deci evident şi tocmai aceasta trebuie să recunoască PATRASCANU în declaraţia sa că el se temea că aceste dedicaţii vor constitui un indiciu al adevăratelor relaţiuni pe care le-a avut cu regele şi vor justifica astfel cârdăşia pe chestia înlăturării tov.BODNARAS depe lista subsecretarilor la Interne,pe chestia neprelungirii legii criminalilor de război,etc.etc.-

Aceste cărţi mai puteau constitui iarăşi o dovadă a modului cum au evoluat raporturile dintre PATRASCANU şi fostul rege căruia în timpul tratativelor în vederea lui 23 August,PATRASCANU refuza să i se adreseze cu "Majestatea Voastră" sau "Sire" sau să se închine în faţa lui cum cerea protocolul pentru ca mai apoi să-i dedice cărţi cu următorul text:

./.

La 31 Oct.1944:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I,respectos omagiu din partea autorului,în nădejdea că studiul de faţă se va bucura de binevoitoarea Sa atenţie".-

La 31 Ianuarie 1945:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I, cu profund omagiu din partea autorului",iar la

15 August 1945:"Majestăţii Sale Regelui Mihai I,înalt omagiu,aceste pagini din sbuciumata istorie a poporului român".-

x

x x

In declaraţia din 15 Aprilie pagina 27,PATRASCANU declară:

> "Despre soţia mea şi LENA CONSTANTE am afirmat că cele citate din declaraţiile lor sunt minciuni şi ca atare în cazul citat au minţit".-

Astfel dată,declaraţia nu poate fi de nici un folos anchetei,căci sau PATRASCANU repeta aşa zisele minciuni pe care le contestă,sau declaraţia s'ar fi referit în mod expres la data declaraţiilor respective pe care PATRASCANU le infirmă,ca acestea să poată fi identificate.-

In declaraţia din 17 Aprilie pagina 34,răspunzând la întrebarea dece nu a adus la cunoştinţa partidului propunerile ce i-au fost făcute de VISOIANU şi MANIU, PATRASCANU declară:

> "Nu am adus aceste propuneri la cunoştinţa partidului pentrucă le-am socotit definitiv şi absolut tranşate prin refuzul meu categoric şi personal şi nu am voit să nasc o discuţie în conducerea partidului referitor la persoana mea în legătură cu propunerile făcute din partea duşmanilor mai ales în ajunul plecării mele la Paris".-

Răspunsul la această întrebare trebue să constitue obiectul unei declaraţii speciale în care PATRASCANU să apară ca duşman al partidului întrucât nu l-a interesat faptul că după ce el a respins aceste propuneri,ele puteau fi făcute altor duşmani poate cu mai mult succes şi că ceeace interesa dacă el n'ar fi urmărit numai propriile sale ambiţii,era ca cei ce unelteau în contra regimului să poată fi demascaţi înainte ca ei să poată căşuna vre'un rău regimului nostru.-

In ceeace priveşte faptul pretextat că nu a voit să nască o discuţie în conducerea partidului referitor la persoana sa,el trebuie să recunoască că a ascuns aceste propuneri partidului,tocmai fiindcă în ajunul plecării sale la Paris, nu voia să piardă ocazia de a verifica în străinătate,serio-

zitatea propunerilor ce i se făceau şi pe ce anume sprijin dinafară putea să conteze în acţiunea sa împotriva partidului. Căci dacă nu ar fi fost aşa, cum n'ar fi folosit el ocazia ca prin demascarea lui VISOIANU şi a lui MANIU, să poată arăta tovarăşilor din C.C. devotamentul său pentru partid şi tocmai să curme discuţiile ce se făceau referitor la persoana sa.-

In declaraţia din 18 Aprilie pagina 43, vorbind despre VISOIANU, PATRASCANU declară:

"La începutul lui Octombrie, a fost la mine în chestia CRETZIANU - apoi am aflat că a plecat din ţară".-

Despre ce chestie CRETZIANU este vorba? Când în Octombrie, în ce an? Ce căuta VISOIANU la el cu această chestiune? Ce sprijin i-a acordat? Cum s'a rezolvat această problemă?

x

x x

In declaraţia din 18 Aprilie pagina 41, răspunzând la întrebarea în ce ocazii a mai dus discuţii cu reacţiunea fără ştirea partidului, după ce dă câteva explicaţii, PATRASCANU declară:

"....Rog să fie lăsată deschisă întrebarea, pentrucă mă voi gândi în celulă".-

Ar trebui să se mai revie asupra acestei întrebări, dat fiind că a avut destul timp să reflecteze la această întrebare de atunci.-

x

x x

In declaraţia sa din 19 Aprilie pagina 48, PATRASCANU declară:

"TOROSSIAN s'a dovedit a fi un element străin de clasă şi la Paris a dat aceste semne".-

Ce fel de semne a dat TOROSSIAN la Paris că este un element străin de clasă? Dacă a dat astfel de semne, deco a continuat să-l primească în anturajul său după întoarcerea acestuia din ţară, să se întâlnească împreună cu el şi cu ZILBER şi să facă intervenţii pentru a-l retrimite în străină-

./.

tate prin clarificarea situației lui?

x

x x

In declarația din 7 Mai pag.66,PATRASCANU declară:

> "Prin XENOPOL (MANIU) mi-a trimis vorbă să-i comunic pe prietenii mei naționaliști care candidează în diferite județe,pentru ca P.N.T.să nu-i combată în alegeri".-

Dacă MANIU nu ar fi cunoscut existența unor astfel de prieteni este cert că nu l-ar fi trimis pe XENOPOL să facă această propunere. PATRASCANU să arate deci care erau aceşti prieteni ai săi naționalişti sau care împărtăşeau atitudinea sa politică.Ce discuție a avut cu XENOPOL cu această ocazie?

x

x x

In declarația din 7.Mai 1951,pagina 65,fiind întrebat dece a fost supărat când a aflat de alungarea monarhiei,PATRASCANU răspunde:

> "Pentrucă eram departe de Bucureşti şi pentrucă în noul curs care ştiam că va fi spre stânga hotărât, eu încă nu mă reabilitasem suficient".-

Acesta este un răspuns tipic formal al lui PATRASCANU, care nu lămureşte în nici un fel problema şi nu arată adevăratele cauze ale supărării sale. Dacă ne mulțumim cu un astfel de răspuns,PATRASCANU este bucuros că poate scăpa fără să arate adevăratele cauze care sunt: regretul său pentru pierderea unui sprijin atât de puternic al manevrelor sale împotriva regimului şi a partidului,convingerea sa că se merge într'un ritm prea rapid cu reformele regimului,că opinia publică nu este pregătită-,teama că această măsură ar preceda pe acea a alipirii României la Uniunea Sovietică (sau a Moldovei la Ucraina,cum pretindea el că se va întâmpla din cauza prieteniei tov.Ana pentru MANUILSKI) etc.Astfel de declarații trebuie să avem ca să le putem folosi în proces şi nu ar fi imposibil de obținut dacă se va stărui suficient deoarece în parte aceste fapte au fost recunoscute de PATRASCANU.-

x

x x

./.

In declarația din 7 Mai pagina 64, fiind întrebat în ce cazuri a mințit partidul și ancheta anterioară, PATRASCANU declară: "In cazul BETEA".-

Pentru noua anchetă este necesară o declarație specială cu arătarea amănunțită a modului în care a mințit partidul, ce a urmărit prin aceasta, ce l-a determinat să revie asupra primelor sale susțineri și să recunoască adevărul, în ce mod a redat adevărul și în general care au fost raporturile sale cu BETEA. Această declarație ar trebui să se ia pe baza unui chestionar care să folosească întregul material atât din ancheta nouă cât și din cea veche și atât al lui BETEA cât și al lui PATRASCANU.-

x

x x

In aceiaș declarație pag.62, fiind întrebat dacă a fost împotriva formării guvernului GROZA din 6 Martie, PATRASCANU confirmă.

Răspunsul ar trebui desvoltat arătându-se toate considerațiile pe baza cărora se declara împotriva formulei GROZA, ce a întreprins în mod concret pentru a se opune acestui guvern, ce scop urmărea și din indicațiile și ordinele cui a lucrat?

x

x x

Tot în această declarație la aceiaș pagină, fiind întrebat dece a cerut comutarea pedepsei capitale pentru PANTAZI fostul ministru de război, PATRASCANU declară:

"După actele din dosar și desbaterile procesului am socotit că nu merită pedeapsa capitală".-

pentru ca fiind întrebat imediat după aceasta dece l-a pus pe PIKI VASILIU pentru pedeapsa capitală să răspundă:

"Pentrucă el era răspunzător pentru Siguranța și Jandarmeria Statului".-

Ambele răspunsuri sunt nelogice: primul fiindcă este incomplect și nu lămurește întrebarea pusă și al doilea pentrucă tot atât de vinovat ca și PIKI VASILIU era și PANTAZI, care răspundea de activitatea întregii armate pe teritoriul U.R.S.S. și de excesele la care s'a dedat și pe care le-a patronat în clica lui ANTONESCU.-

./.

Mai normal era şi ar fi dat dovadă de mai multă consecvenţă şi simţ politic dacă ar fi cerut comutarea pedepsei cu moartea a lui PIKI VASILIU după cum a intervenit pentru comutarea pedepsei lui EUGEN CRISTESCU întrucât ca şi acesta din urmă PIKI VASILIU ar fi fost în măsură să lămurească o serie întreagă de probleme de cel mai mare interes pentru partidul nostru.-

Dar tocmai acest lucru nu îi convenea lui PATRASCANU şi tocmai aceasta ar fi trebuit să reiasă din declaraţia sa întrucât din materialul existent rezultă, că PATRASCANU a avut legături în timpul războiului cu PIKI VASILIU de ale cărui favoruri s'a bucurat în toţi anii prigoanei şi pe care îl vizita în cabinetul său, în timp ce - de ochii lumii - avea domiciliul obligator la Poiana Ţapului.-

x

x x

In declaraţia sa din 7 Mai pagina 73, fiind întrebat dacă vre'unul din conducătorii partidului i-a atras atenţia că ZILBER BELU este spion, PATRASCANU răspunde: "Da mi-a atras atenţia". Fiind apoi întrebat în continuare dacă după aceasta a mai continuat a avea legături cu el, PATRASCANU răspunde: "Da, am continuat".-

PATRASCANU să precizeze: Cine i-a atras atenţia (aceasta nu poate fi un secret pentru anchetă), când anume, şi dece nu s'a sesizat din timp de acest avertisment care l-ar fi ferit de greşelile pe care le-a săvârşit ulterior.-

x

x x

In declaraţia din 12 Mai pagina 8o, PATRASCANU declară:

> "In vara anului 1947, când mă pregăteam să plec la Bruxelles, prin Praga, LENA CONSTANTE m'a rugat s'o iau cu noi, pentrucă a invitat-o NICOL GROSS la Praga, unde el urma să vie pentru anumite chestii de ale lui".-

Despre ce anume chestii era vorba (ale lui NICOL GROSS). Fiind intim cu LENA CONSTANTE, PATRASCANU trebuie să ştie

./.

despre ce anume chestiuni era vorba.Si apoi pentru a-l convinge pe PATRASCANU să o ia,chiar dacă PATRASCANU nu i-ar fi cerut aceasta,ea singură era normal să se simtă obligată să justifice dece le provoacă soţilor PATRASCANU acest deranj sau această oboseală.-

[redacted]

x

x x

In declaraţia din 22 Mai pagina86,motivând lipsa sa de activitate,între anii 1938-1944,PATRASCANU declară:

> "Această lipsă de activitate de partid o motivez prin aceia că nu am voit să iau legături directe şi personale,pe cont propriu,pentru a nu merge pe o linie fracţionistă şi a ajunge la o fracţiune în sânul partidului".-

Acest răspuns nu arată cum s'a modificat această situaţie în Ianuarie-Februarie 1944,ca să nu mai existe pentru el riscul unor legături directe şi personale,graţie căror împrejurări şi dece situaţia lui era deosebită de a atâtor activişti care în aceiaş perioadă au desfăşurat activitate - ceeace ar fi putut face şi el,fiind pus în 1938 la dispoziţia Comitetului Capitalei?

Mai mult probabil este aşa cum dealtfel rezultă din regimul de favoare de care s'a bucurat şi din angajamentele pe care le-a luat în faţa organelor Siguranţei - că s'a abţinut dela orice activitate până în momentul când şi-a putut da seama fără posibilitate de îndoială,de partea cui se în-

./.

clină balanța războiului și că din acest moment - pe baza unor angajamente luate față de unele elemente ale burgheziei române a căutat să menție cât mai mult pozițiile acesteia în politica și economia țării noastre.-

Chiar dacă PATRASCANU ar refuza să dea o declarație în forma aceasta, încă el poate fi împiedicat de a da motive nevalabile acolo unde adevăratele cauze se impun în mod logic din însăși desfășurarea faptelor.-

x

x x

In declarația din 29 Mai pagina 92, PATRASCANU declară:

> "In Noembrie 1943, mi s'a aprobat două săptămâni de ședere la București, pentru a putea consulta un medic. In acest timp am luat legătură cu unul din conducătorii partidului pe baza îndrumărilor date de un alt conducător din lagărul Tg. Jiu".-

Cine erau acești conducători despre care se vorbește? Trebuesc stabilite ce anume îndrumări i-au dat aceștia lui PATRASCANU, în ce împrejurări? Aceasta deoarece pe baza materialului existent se poate trage o prezumție puternică, că PATRASCANU a fost mutat de autoritățile antonesciene într'un scop bine determinat din domiciliul obligatoriu dela Poiana Tapului în lagărul Tg. Jiu, tocmai pentru a putea afla aci care sunt intențiile conducătorilor partidului aflați în acel lagăr (nu există nici o altă justificare a acestei mutări după cum tot fără un motiv special a fost apoi din nou mutat în domiciliul obligatoriu în August 1943). Niciuna din aceste mutări nu poate fi considerată întâmplătoare și PATRASCANU trebuie presat să dea explicațiunile adevărate, pe baza actelor existente în dosarul Siguranței. (Singur afirmă că a fost surpsins și el de mutarea sa în lagărul Tg. Jiu iar în ce privește mutarea sa din nou în domiciliul obligatoriu, o justifică prin șperțuire lui GELEP printr'un avocat CHIRICUTA, fapt care urmează deasemeni a fi verificat).-

x

x x

./.

In declaraţia sa din 24 Mai pag.99,PATRASCANU declară:

"Am luat legătură în iarna 194o,cu unul din conducătorii Partidului,pentru a-mi fixa anumite sarcini de activitate politică,dar din cauza arestării mele din Februarie 1941,nu am mai putut desfăşura nici un fel de activitate politică".-

Cine este acel conducător şi ce sarcini i-au fost fixate de activitate politică? Motivul invocat al arestării nu l-a făcut în realitate indisponibil pentru mult timp deoarece în condiţiile avute în domiciliul obligator şi cu legăturile pe care le-a păstrat tot timpul,PATRASCANU putea foarte bine să activeze în tot acest timp,ţinând seama de activitatea desfăşurată de alţi tovarăşi în condiţiuni mult mai vitrege.-

x
x x

In declaraţia din 3o Mai pag.115,vorbind despre întrevederea sa cu PIKI VASILIU,din Aprilie 1944,PATRASCANU declară:

"La această propunere a lui - pe care la început am socotit-o provocare - am răspuns că n'am nici o legătură cu conducerea P.C.R.El a continuat să insiste. Eu atunci mi-am dat seama că este totuşi ceva serios şi i-am răspuns că pot să-i spun doar părerea mea personală pe care i-am şi spus-o".-

Aparenţa de adevăr pe care PATRASCANU vrea s'o dea întrevederii relatate mai sus,nu rezistă unei analize mai serioase,deoarece oricât ar fi insistat PIKI VASILIU (dacă între ei nu ar fi existat şi alte relaţiuni ca de pildă cele de ordin informativ pe care le bănuim noi şi care au fost cauza favorurilor de care s'a bucurat PATRASCANU în acest timp); PATRASCANU nu ar fi putut fi înduplecat să arate punctul de vedere al partidului şi să-i vorbească lui VASILIU despre frontul antihitlerist.-

x
x x

In declaraţia sa din 31 Mai pagina 12o,încercând să justifice întrevederile avute la Moscova cu miniştrii Angliei şi Americei, PATRASCANU declară următoarele:

./.

"In semnarea convenţiei a intervenit o întârziere datorită guvernului englez şi american.Pentru a combate această întârziere,m'am dus împreună cu VISOIANU,CHRISTU şi STIRBEI pe rând câte unul la ambasada engleză,unde am stat de vorbă cu KERR ministrul Angliei,pentru ca să intervină pe lângă guvernul său ca să grăbească semnarea armistiţiului. In acelaş scop şi cu acelaş obiectiv am fost la ambasada americană împreună cu unul din cei de mai sus (VISOIANU sau CHRISTU),unde am stat de vorbă cu HARIMAN,cerându-i acelaş lucru".-

Ce anume a provocat această întârziere în mod concret? Cum spera PATRASCANU şi ceilalţi doi delegaţi să determine pe miniştrii susnumiţi să urgenteze semnarea armistiţiului dacă această întârziere era provocată de cauze independente de voinţa acestor miniştrii? Trebue neapărat să se ştie în mod precis despre ce anume întârzieri era vorba, pentru a putea aprecia dacă acesta sau altul a fost motivul vizitei lui PATRASCANU la KERR şi HARIMAN. O dovadă că altul era motivul acestei vizite,este faptul că PATRASCANU s'a dus la miniştrii arătaţi fiind însoţit de VISOIANU şi STIRBEI, care fuseseră introduşi de el în delegaţie - fără consimţământul guvernului nostru - şi care se ştie că urmăriseră ambii încheierea unei păci la Cairo,fără a reuşi.-

x

x x

In declaraţia sa din 4 Iunie pag.122,PATRASCANU declară:

"Secretariatul nou mi-a spus să mă menţin în ilegalitate cât pot mai mult".-

Cine anume din noul Secretariat i-a spus lucrul acesta şi ce se urmărea prin prelungirea legalităţii lui PATRASCANU când în acelaş timp atâţia activişti de frunte nu puteau să-şi îndeplinească sarcinile lor de partid,decât aflându-se în ilegalitate?

In declaraţia sa din 6 Iunie pag.133,PATRASCANU declară:

"Am făcut totul ca să amân în vara anului 1936,procesul pentrucă Preşedintele Consiliului care judeca procesul celor 17 antifascişti şi cu care,ca apărător,am fost tot timpul în conflict, a declarat faţă de unii avocaţi că îmi va da 10 ani puşcărie în procesul care va urma".-

./.

Cine era acest preşedinte de instanţă? Cine sunt avocaţii în faţa cărora acest preşedinte de instanţă,a **afirmat** cele de mai sus? Este unul din multele fapte afirmate de PATRASCANU probabil în urma convingerii sale că ele nu vor fi sau nu vor putea fi verificate de anchetă şi reuşind astfel să-şi creieze unele alibiuri în faţa problemelor puse de anchetă.-

x

x   x

In declaraţia sa din 16 Iunie pag.157,PATRASCANU declară:

> "Nu ştiu pe ce conta MANIU,dar **ştiu** că mi-a făcut prin XENOPOL,următoarea propunere: să-i comunic prietenii mei care candidează în diferite judeţe ca să nu-i atace.Am respins imediat şi categoric propunerea fără să discut măcar un singur moment. Am ascuns Partidului această propunere a lui MANIU".-

Cine erau aceşti prieteni care candidau în diferite judeţe? Dacă PATRASCANU ar susţine că nu existau astfel de prieteni naţionalişti ai săi,lucrul acesta este desminţit în primul rând de faptul că MANIU era informat prin oamenii săi şi nu ar fi făcut o astfel de propunere,dacă nu ar fi avut informaţiuni precise că o serie de prieteni naţionalişti ai lui PATRASCANU candidează în diferite judeţe.Deasemeni nu ar fi deplasat pe XENOPOL special în scopul de a-i face lui PATRASCANU această propunere.-

Alt argument în acelaş sens este şi faptul că respingând - aşa cum afirmă imediat şi categoric propunerea - PATRASCANU recunoaşte el însuşi că nu are nevoie de sprijinul oferit de MANIU pentru aceşti prieteni care deci,există. In plus trebueşte insistat asupra scopului pentru care PATRASCANU nu a comunicat Partidului această propunere,deşi era în permanentă căutare a unei posibilităţi de împăcare cu Partidul şi demascarea lui MANIU,XENOPOL şi ceilalţi de teapa lor,ar fi constituit o ocazie foarte bună pentru împăcarea sa cu Partidul şi pentru a dovedi faţă de membrii Biroului Politic şi de masa Partidului,că este devotat Partidului şi clasei muncitoare.-

x

x   x

./.

In declarația sa din 16 Iunie pag.156, PATRASCANU declară:

"Eu afirm și acum că manifestările mele naționaliste au fost devieri dela linia partidului - datorită unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci".-

Așa vag cum se exprimă PATRASCANU nu poate da declarații care să fie utile anchetei și să poată duce prin extindere la discutarea și a altor probleme privind poziția sa în anchetă. De aceia el trebuie să arate aici care erau concepțiile sale pe care el le denumește aprecieri greșite ale momentului politic de atunci, pe ce se bazau aceste aprecieri și ce scop urmăreau ele?

In aceiaș declarație, pag.155, PATRASCANU afirmă:

"Eu nu am avut o politică naționalistă. Alt răspuns nu am, pentrucă nu a putut să coincidă politica lui MANIU în problema națională cu inexistența unei politici personale a mele".-

Lăsând de o parte faptul că însuși stilul în care se exprimă este confuz și nu corespunde pregătirii unui intelectual cum se pretindea el, oridecâte ori se considera mai presus decât ceilalți tovarăși din Biroul Politic al Comitetului Central, trebuie să arătăm aci că PATRASCANU minte cu intenția de a desorienta ancheta. Intr'adevăr cum poate fi vorba aci că PATRASCANU nu a avut o politică națională proprie, când el și-a format o convingere pe baza materialului documentar procurat de BETEA și GOLOPENTIA, a tras unele concluzii care l-au făcut să-și însușească o anumită atitudine, a evitat să prezinte ciorna discursului său conducerii partidului tocmai pentrucă se temea că convingerea sa politică în problema națională diferă de aceia a celorlalți conducători ai Partidului, care - credea el - îi vor cenzura discursul tocmai în părțile pe care el le considera mai esențiale?

x

x x

In aceiaș declarație la pag.154, răspunzând întrebării dece a înșelat Partidul ascunzându-i propunerea de fugă a americanilor făcută prin VISOIANU, aceia a lui BETEA, discuția cu FRANASOVICI dela Paris, propunerea lui MANIU, PATRASCANU răspunde:

./.

"Recunosc că toate cele de mai sus, le-am ascuns partidului".-

Intr'o declaraţie specială, PATRASCANU ar trebui să explice amănunţit şi fiind urmărit în răspunsurile sale atât pentru a le stiliza corect cât şi pentru a nu se îndepărta dela adevăr, care sunt cauzele pentru care in fiecare din aceste cazuri el a ascuns conducerii partidului faptele de mai sus? Ce a urmărit prin aceasta? Dece nu a folosit aceste ocazii pentru a se reabilita în ochii partidului şi pentru a face servicii Partidului pentru care pretinde că a luptat până la venirea sa la putere, într'o perioadă politică atât de grea pentru partid?

x

x x

In declaraţia sa din 18 Iunie pag.162, PATRASCANU declară:

"Din unele declaraţii ale lui BELU ZILBER care mi s'au citit, am ajuns la convingerea că B.ZILBER a minţit fără ruşine şi şi-a luat rolul unui provocator. Din unele afirmaţii care mi s'au citit ale lui TOROSSIAN, referitor la persoana (?), am ajuns la convingerea că a minţit în mod neruşinat şi el şi-a luat rolul unui provocator".-

Această declaraţie deşi importantă prin conţinutul ei, nu poate fi de nici un folos anchetei, pentrucă ar fi trebuit să reproducă declaraţiile citite lui ZILBER şi TOROSSIAN, sau măcar să se refere la data acestor declaraţii. In afară de aceasta, stilul în care este redactată o face complect improprie unui eventual proces. De aceia, PATRASCANU trebueşte întrebat care sunt acele afirmaţii ale lui ZILBER sau TOROSSIAN, pe care el le consideră provocatoare, pe ce îşi întemeiază această acuzaţie şi ce interes au aceştia să adopte această poziţie care indirect, antrenează şi responsabilitatea lor, în măsura în care ei au cunoscut sau participat la acţiunile lui PATRASCANU.

x

x x

In declaraţia din 7 Mai pag.166, fiind întrebat prin cine i-au făcut americanii propuneri de a fugi în Statele Unite în orice condiţii, PATRASCANU răspunde: "VISOIANU".-

./.

Ce înţelegea VISOIANU prin propunerea făcută în numele lui SCHUYLER de a fugi "în orice condiţii". In ce termeni i-a fost făcută această propunere? Cum a comentat VISOIANU această propunere şi în ce au constat argumentele sale pentru a-l convinge pe PATRASCANU să dea curs acestei propuneri? Ce a răspuns PATRASCANU la această propunere?

x

x x

In declaraţia din 25 Iunie pag.171,vorbind despre MADISON, PATRASCANU afirmă:

"MADISON era un comunist american,de profesiune tipograf,etc.".

Ce fel de comunist era MADISON şi cum îl califică PATRASCANU ca atare din momentul când prin ZILBER şi apoi personal s'a convins că acesta este un agent al serviciului secret de informaţii american?

x

x x

In aceiaş declaraţie la pag.17o,fiind întrebat cum îşi explică că deşi muncitor tipograf şi comunist,MADISON era totuşi căpitan în armata americană şi lucra în străinătate la un serviciu de informaţii,PATRASCANU declară:

"Nu mi-am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus,pentrucă informaţiile avute - erau adevărate -".-

De unde a avut aceste informaţii? Cine anume i le-a dat? Ce fel de informaţii i s'au dat privitor la MADISON şi pe ce anume se baza considerându-le adevărate? De unde a aflat că MADISON se afla la Paris,pentru studii,având o bursă în acest scop şi care instituţie i-a pus la dispoziţie lui MADISON această bursă?

x

x x

Fiind întrebat cu ocazia declaraţiei din 25.6.pag.168, dece s'a ferit a arăta Partidului întâlnirile şi discuţiile cu MADISON din Bucureşti şi Paris,PATRASCANU răspunde:

"Eu nu am arătat Partidului cele în legătură cu MADISON,pentrucă le-am socotit lipsite de orice importanţă şi nu interesează Partidul".-

./.

Lăsându-l pe PATRASCANU să dea astfel de răspunsuri, întărim poziția negativă a acestuia în anchetă,și-i creiem convingerea că orice afirmație ar face la întrebările puse, acestea ar fi consemnate în forma în care le redă el,fără a fi obligat să dea nici o explicație.Dimpotrivă,dacă PATRASCANU va fi pus să dea explicațiuni cât mai ample și anume în cazul de față să explice dece a considerat că aceste chestiuni care arătau în mod evident imixtiunea unui stat străin prin serviciul său de informații în chestiunile noastre interne,într'o perioadă revoluționară ca aceasta,nu interesează Partidul și sunt lipsite de orice importanță,îl vom determina pe PATRASCANU să se pătrundă de seriozitatea anchetei.-

Prin discuții trebuie demonstrat că faptele de mai sus au importanță și încă una excepțională,ceeace va îndruma discuția în așa fel încât PATRASCANU va trebui să dea explicații valabile asupra cauzelor care l-au determinat să ascundă cele de mai sus Partidului și astfel să ajungă la adevăratul obiectiv urmărit,atunci când am formulat întrebarea.-

In declarația sa din 25 Iunie pagina 173,și 172, vorbind despre prietenul său VALIANI, PATRASCANU arată că acesta era comunist și că la Paris i-a dat o carte a sa despre "Istoria Socialismului".-

Intrebarea pusă pe baza informațiilor din materialul nostru,urmărea să stabilească cârdășia lui PATRASCANU cu un troțkist italian dușman al Partidului Comunist din Italia și având atitudinea clasică a unui social democrat de dreapta. Pentru a dovedi însă aceasta,PATRASCANU trebuie să arate el însuși în declarația sa,ce fel de atitudine a avut și are în prezent VALIANI față de P.C.I.cum și concepțiile pe care el le expune în cartea pe care i-a oferit-o cu dedicație "Istoria Socialismului". Deasemeni PATRASCANU să redea discuțiile politice pe care le-a avut cu VALIANI la Paris și la Budapesta și ce opinii a exprimat VALIANI cu privire la Partidul Comunist Italian și la actualii conducători ai P.C.I.-

x

x x

In declarația sa din 28 Iunie pag.178,PATRASCANU vrând să justifice faptul că l-a văzut pe MADISON la Paris, fiind adus de către BELU ZILBER și în prezența acestuia,declară:

"Intr'o zi (?) am luat masa împreună cu soția mea și cu BELU ZILBER la TOROSSIAN la hotelul unde locuia.După masă la cafea,BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă vizită pentru a ne da

bună ziua,aflând că eu și soția mea suntem la Paris. N'am avut atunci nici un fel de discuții cu MADISON".-

In primul rând această declarație trebuește precizată arătându-se cât mai concret cu putință ziua,luna și anul,când s'a petrecut această masă,deasemeni dacă era vorba de dejun sau de cină (pentru a putea verifica prin ELENA PATRASCANU sau TOROSSIAN).-

Dar această declarație mai cuprinde și o inexactitate care de fapt arată disprețul lui PATRASCANU față de anchetă. INTR'adevăr dacă este adevărat că a luat masa împreună cu soția sa,cu BELU ZILBER și cu TOROSSIAN,atunci cum este posibil să afirmi în cadrul aceleiași declarații de câteva rânduri că BELU ZILBER a venit cu MADISON într'o foarte scurtă vizită pentru a ne da bună ziua.Aceasta înseamnează ori că BELU ZILBER nu a fost la masă cu ei și atunci nu se înțelege dece PATRASCANU afirmă aceasta; ori că a fost la masă și a plecat după acéia ca să-l aducă pe MADISON,ceeace în primul rând este neverosimil căci MADISON putea veni singur după ce se anunța și în al doilea rând și neadevărat pentrucă ZILBER nu se afla în vremea aceia la Paris și faptul nu este confirmat în forma arătată de PATRASCANU nici de TOROSSIAN nici de ELENA PATRASCANU și bineînțeles nici de ZILBER.-

In aceiaș declarație PATRASCANU mai afirmă că n'a avut nici un fel de discuție cu MADISON,care a venit numai pentru a le da bună ziua. Cunoscând antecedentele lui MADISON și funcția acestuia,nimeni nu poate crede că MADISON s'a deranjat numai spre a-i da bună ziua lui PATRASCANU.-

x

x x

In declarația sa din 2 Iulie pag.187,fiind întrebat cu ce scop i-a făcut MANIU diferitele propuneri,PATRASCANU răspunde:

> "MANIU a venit cu propunerea lui pentru a lovi în P.C.R.și poporul român,de aceia am respins categoric și imediat propunerea lui dar am ascuns Partidului și propunerea lui și refuzul meu.Din sinceritate și din devotament am ascuns Partidului propunerile lui MANIU și ale americanilor de a fugi din țară,pe care eu le-am respins categoric".-

Dacă PATRASCANU nu explică pe larg în declarațiile sale cum poate considera el ca o dovadă de sinceritate și devotament faptul de a ascunde Partidului cele de mai sus,scopul

./.

anchetei nu poate fi atins. Intr'adevăr, simplul fapt al respingerii categorice și imediate a acestor propuneri - dacă el nu este adus la cunoștința Partidului-, nu dezarmează pe dușmanii clasei muncitoare care pot încerca astfel și alte activități de acest gen, adresându-se cu propunerile lor altor persoane. Prin refuzul său, PATRASCANU nu l-a dezarmat nici pe MANIU nici pe SCHUYLER nici pe VISOIANU, care puteau continua activitatea lor trădătoare, împotriva Partidului și a clasei muncitoare. Si aceasta numește PATRASCANU sinceritate și devotament față de partid, pentrucă ancheta îi permite să aibe o astfel de atitudine.-

x

x x

In declarația sa din 2 Iulie pag. 187, PATRASCANU este întrebat: "D-ta ai arătat că nu ți-ai făcut autocritica în scris cerută de partid, după manifestarea dela Cluj, din cauză că îți venea greu să iei o atitudine publică, după ce discursul a fost cunoscut de atâta lume și autocritica ar fi însemnat o dare înapoi față de conducerea Partidului. Arată sincer anchetei, pentru acelaș motiv ai această atitudine de încăpățânare dușmănoasă de a ascunde adevărul?

<u>Răspuns:</u> Nu ascuns adevărul și nu din acelaș motiv am atitudinea veridică din anchetă".-

In primul rând răspunsul nu se referă la întrebarea pusă, căci în cadrul noii anchete PATRASCANU trebuie să explice cât mai amănunțit posibil dece a refuzat să-și facă autocritică atunci când aceasta i-a fost cerută de partid, după manifestările sale dela Cluj. Este incontestabil că PATRASCANU va trebui să recunoască că o autocritică a sa, după atitudinea sa șovină naționalistă dela Cluj, i-ar fi îndepărtat tocmai acele masse pe care el conta spre a se face popular și că acesta este motivul pentru care a refuzat să-și facă autocritica.-

Ceeace urmărea PATRASCANU prin refuzul de a-și face autocritică, nu era să nu dea înapoi față de conducerea Partidului ci să nu dea înapoi față de massele pe care el vroia să le agite cu scopuri naționaliste, tocmai pentru a-și creia o platformă politică. Cu aceste premize PATRASCANU nu ar fi putut trage concluzia conținută în răspuns că nu ascunde adevărul ci ar fi trebuit să recunoască că minte cu nerușinare așa cum a mințit în tot cursul anchetei, încercând să-și salveze situația atât de compromisă.-

./.

In declaraţia sa din 24 Iulie pag.2o7,PATRASCANU declară:

"Fiind la Moscova,după două zile au sosit dela Cairo,aduşi de guvernul sovietic,STIRBEI şi VISOIANU. Am înţeles că guvernul sovietic i-a adus tocmai în vederea începerii tratativelor de armistiţiu şi eu ca preşedinte i-am introdus pe amândoi în delegaţia de armistiţiu a României. Unul din argumentele pentru care i-am introdus,a fost şi faptul că STIRBEI era cunoscut ca fruntaş liberal şi deci şi P.N.L.să fie reprezentat şi să se oblige prin armistiţiul semnat,iar VISOIANU era diplomat de carieră".-

Cine l-a autorizat să introducă pe cei de mai sus în delegaţia de armistiţiu a României,ţinând seama că Secretariatul P.C.R.a aprobat plecarea sa în calitate de preşedinte al delegaţiei la Moscova,aşa cum se poate vedea din declaraţia sa din 24 Iunie 1951,pag.21o. Prin urmare tot Secretariatul ar fi trebuit în mod normal să aprobe ducerea susnumiţilor în delegaţie. A făcut vre-un demers în acest scop? A căpătat deslegare din partea Secretariatului spre a-i introduce pe aceştia? sau acesta a fost un act de iniţiativă personală tocmai pentrucă,- aflându-se în slujba burgheziei era bucuros să capete sprijin din partea partidelor istorice reprezentate prin STIRBEI şi a lui VISOIANU - deasemenea exponent al burgheziei? Acesta probabil că este şi motivul pentru care s'a deplasat în două rânduri la miniştrii KERR şi HARIMAN,împreună cu STIRBEI şi VISOIANU,nu pentru pretextul invocat de a urgenta semnarea armistiţiului,ci pentru a-şi asigura un sprijin din partea acestora în combaterea revendicărilor sovietice.-

x

x x

In declaraţia sa din 7 August pagina 238, PATRASCANU declară:

"Uzând de diferite manevre - neîndeplinirea procedurii,lipsa dosarului,etc.am parvenit să amân procesul în vara şi toamna anului 1937,şi să trimit dosarul în provincie unde a rămas până în 1939"(este vorba de procesul Griviţei din 1933).-

Cum a fost posibil în plin regim burghez şi dată fiind prigoana împotriva celor bănuiţi că desfăşoară activitate comunistă,să ţie dosarul în provincie,timp de trei ani,

./.

până în 1939? Deasemeni pe baza căror dovezi produse de el, a fost achitat atunci când procesul s'a judecat în anul 1939? Cum a combătut unele dovezi categorice că a desfăşurat activitate comunistă, cum spre pildă faptul că asupra sa s'a găsit o adresă a PAULINEI DONCEA?

x

x x

In declaraţia din 8 August 1951, pagina 243, PATRASCANU declară:

> "In timpul discuţiei, TATARASCU a accentuat că după plecarea Comisiei de Control, va exista mai multă libertate, iar în ceeace priveşte textul broşurei lui GAFENCU - care a prilejuit discuţia cu el, el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune guvernul - e bine să le spună emigraţia. Deci, am dedus anumite puncte de vedere comune cu emigraţia".-

Care sunt acele "anumite lucruri" pe care e bine să le spună emigraţia? care sunt acele "puncte de vedere ale lui TATARASCU cu emigraţia" şi din ce anume le-a dedus? Ce anume conţinea broşura lui GAFENCU şi în ce constau criticile privitoare la politica guvernului GROZA şi la sovietici?

Dacă PATRASCANU nu s'ar fi temut că TATARASCU îl va demasca ca pe un partener voluntar al discuţiei pe care au avut-o în tren şi alte ocazii când s'a întâlnit cu el, la Paris şi în ţară - nu exista nici un motiv ca PATRASCANU să-i mai restituie broşura şi odată întors în ţară să facă din aceasta un caz politic şi să-l demaşte viguros pe TATARASCU.-

Aci PATRASCANU nu mai poate invoca scuza că TATARASCU îi era prieten ca în cazul BETEA, sau că i-a făcut servicii în trecut. Aci de vorba despre un om pe care-l considera împreună cu ZILBER ca pe "cea mai sinistră canalie a burgheziei româneşti" la a cărui colaborare cu guvernul GROZA se opusese în 1945, care abuzase de încrederea lui cu ocazia tratativelor pentru formarea B.P.D. înainte de 23 August 1944 şi pe care avea acum ocazia să-l compromită definitiv şi să-l scoată depe arena politică.-

PATRASCANU trebuie deci determinat să recunoască că dacă n'a făcut lucrul acesta este că îl considera pe TATARASCU ca pe un "om care iubeşte poporul român", că era de acord cu memoriul făcut de TATARASCU la Paris; era de acord cu formula

./.

"Blocului Naţional" preconizat de TATARASCU şi cu apropierea de ţările apusene,că a fost de acord cu modificările aduse memoriului dela Paris,de către TATARASCU,etc.-

x

x x

In aceiaş declaraţie,la pag.243,PATRASCANU adaugă:

"Socotind că este necesar să fac o dare de seamă asupra celor discutate la Paris,am fost şi la două din personalităţile prietene,care se interesau de stările din România".-

Care sunt aceste două "personalităţi prietene"?.Dece să nu apară numele acestor două personalităţi în declaraţie spre a se putea face verificările necesare.Dacă declaraţianu va putea merge în justiţie cu aceste nume,e foarte simplu de înlocuit cu alte declaraţii care să nu mai reproducă numele acestea.-

x

x x

In declaraţia sa din 8 August pag.245,PATRASCANU declară răspunzând la întrebarea cum de a îndrăsnit TATARASCU să discute cu el asemenea chestiuni:

"N'a fost vorba de o îndrăsneală.Eu am lucrat în Comisia Păcii,timp de un an şi TATARASCU s'a lăsat antrenat în discuţie şi eu l-am încurajat,ca să-mi dau seama de gândirea lui".-

Declaraţia nu trebuie să se termine aici. PATRASCANU trebuia întrebat cu ce scop urmărea el în calitatea sa de ministru,delegat la Conferinţa Păcii şi membru al Biroului Politic al C.C."să-şi dea seama de gândirea lui TATARASCU".Numai ca să ia act de ea şi s'o păstreze ca un secret,când erau în foc interesele partidului,când toată lumea era interesată să-l demaşte cât mai curând pe acest aventurier politic?.

x

x x

In declaraţia sa din 11 August pag.249,PATRASCANU declară:

"Am fost la BELU ZILBER din proprie iniţiativă şi apoi am întreţinut legături cu el până la 23 August, dându-i apoi şi anumite însărcinări tot din proprie iniţiativă".-

./.

570

Ce anume însărcinări i-a dat lui BELU ZILBER și dece în munci de partid l-a întrebuințat pe B.ZILBER fără a consulta partidul în prealabil? Dece nu a ținut cont de avertismentul tov.PARVULESCU și de propria sa impresie încă depe vremea procesului ARADI - că ZILBER a căzut la un compromis cu Siguranța. Ce îl atrăgea pe PATRASCANU în persoana lui ZILBER ca să treacă peste aceste considerațiuni,dacă nu atitudinea lor comună antipartinică și antisovietică și credința că împreună cu el și cu grupul său dela Conjunctură și Statistică vor putea forma viitoarea fracțiune?

x

x x

In declarația din 14 August pag.253,PATRASCANU declară:

"In ce privește epurarea - din anii 1945-46 cu toate că am făcut epurări serioase,totuși epurarea putea merge mai adânc în acei ani".-

Acestea constituesc un început se mărturisire al lui PATRASCANU chiar dacă el ar încerca să susție că nu a mers destul de departe cu epurarea,fiindcă nu era bine orientat. Dar pentru a putea discerne adevărata cauză a acestei atitudini a lui PATRASCANU în chestia epurării,el trebuia să fie controlat la ce anume cazuri concrete se referă atunci când recunoaște că epurarea putea merge mai adânc în anii 1945-46 și - implicit - că din vina sa epurarea nu s'a făcut în măsura necesară.-

Cu ocazia confruntării cu GUTA STEINBERG pag.222, PATRASCANU declară:

"Intâlnirile și conversațiile mele cu AUSCHNIT au privit exclusiv participarea lui ca aderent al Frontului Antihitlerist și a avut ca obiectiv în principal,ajutorul pe care s'a oferit să-l dea în lupta antifascistă".-

In ce a constat,îndefinitiv acest ajutor al lui AUSCHNIT în lupta antifascistă? Cum au decurs tratativele cu AUSCHNIT și ce anume a reclamat - deși existau riscuri atât de mari în ilegalitate - să-l vadă pe AUSCHNIT și la GUTA STEINBERG acasă? Ce a realizat PATRASCANU efectiv în urma acestor întrevederi? Ce garanție i-a dat lui AUSCHNIT,știut fiind că oamenii de teapa lui AUSCHNIT nu dau niciodată nimic fără un echivalent precis care să merite sacrificiile bănești sau

./.

de altă natură pe care ei le-ar consimţi.- 571

x

x x

Cu ocazia confruntării cu HARI BRAUNNER, replicând acuzaţiei acestuia care întreba ce măsuri a luat PATRASCANU în contra VIOLETEI ZUBCOV, când a aflat că aceasta defăima regimul nostru democratic pe când se afla încă pe vaporul românesc cu care pleca în misiune la Washington, PATRASCANU răspunde:

> "Am controlat prin unele persoane aflate pe vapor, dacă într'adevăr VIOLETA ZUBCOV ar fi avut asemenea manifestări şi am constatat că erau simple bârfeli".-

Răspunzând aşa de vag "unele persoane" PATRASCANU ne împiedică să verificăm şi noi dacă cele spuse despre VIOLETA ZUBCOV constitue "simple bârfeli" sau dacă - după cum este mai probabil - PATRASCANU le considera ca atare deoarece el însuşi nu pierdea nici o ocazie să defăimeze pe conducătorii noştrii şi Uniunea Sovietică, în prezenţa lui BELU ZILBER, sau a altor persoane din anturajul său. Că deci tocmai conştiinţa propriei sale atitudini l-a determinat să nu ia nici o măsură faţă de VIOLETA ZUBCOV, care era trimeasă în străinătate, tocmai pe baza recomandării sale.-

Dacă ar fi fost "simple bârfeli" aşa cum pretinde, VIOLETA ZUBCOV - ca şi atâţia alţii oameni trimişi în misiuni în străinătate în urma recomandării lui - nu ar fi rămas în străinătate, trecând pe faţă de partea duşmanilor regimului nostru.-

----

Prezentul dosar conține 78 file
20/XI/1952 [illegible]

579

DOSAR Nr.

August 1952

R E F E R A T

Cuprinde :

1. Problemele pe cari Pătrășcanu le-a recunoscut în anchetă ;
2. Materialul reeșit în cursul cercetărilor dela alții și din documentele ce le avem.
3. Planul de viitor.

Problema Pătrășcanu a fost reluată în ancheta D.G.S.S. în etapa III-a, după ce prima etapă a fost în ancheta C.C., iar a II-a etapă în ancheta S.S.I.

Ultima etapă cea de a III-a, a început la 4 Aprilie 1951 și a durat până în zilele acestea.

Pătrășcanu, în tot timpul anchetei a avut o comportare de totală nesinceritate, încercând a-și ascunde activitatea criminală dusă împotriva Partidului și a statului, căutând a folosi fel și fel de șiretlicuri și provocări, cu scopul de a induce în eroare ancheta și de a prezenta activitatea sa criminală, numai ca o aparență.

Cu toată atitudinea sa, ancheta a reușit a-l determina în parte, să-și recunoască activitatea sa dușmănoasă dusă împotriva Partidului, a statului și a regimului nostru.

Din întreg materialul anchetei grupului Pătrăşcanu, precum şi din ce recunoaşte el, apare clar, că Lucreţiu Pătrăşcanu nu a avut niciodată nimic comun cu clasa muncitoare şi Partidul ei ; apare clar că Pătrăşcanu a intrat ~~[illegible]~~ în Partid, devenind purtătorul intereselor burgheziei în sânul Partidului Comunist şi a folosit Partidul pentru atingerea scopurilor sale personale şi ale burgheziei româneşti.

Incepând încă dela plecarea sa din Moscova în 1934 (plecare suspectă în momentul când începe demascarea troţkiştilor), el nu mai depune absolut nici-o activitate, nu mai face nici-o muncă de Partid, văzându-şi exclusiv numai de interesele sale personale.

In timp ce toţi conducătorii Partidului erau prin închisori şi lagăre, el este ocolit de aparatul de represiune al burgheziei. El însuşi recunoaşte că nu mai a depus nici-o activitate după venirea sa dela Moscova.

Pătrăşcanu în întreaga lui viaţă, în toată munca lui, în întreaga sa activitate, a fost susţinut şi sprijinit de burghezia românească şi aparatul ei de represiune.

I. Problemele pe cari PATRASCANU le-a recunoscut în anchetă.

1. Legaturile lui PATRASCANU cu Siguranţa

Incă din 1928, Siguranţa îl foloseşte ca provocator şi îl ajută în misiunile lui. In timp

ce provoacă în 1928 căderea unui reprezentant al K.I.M.-ului, Siguranţa îl face scăpat din localul Prefecturii, sub pretext de neatenţie.

In 1933, implicat în procesul Griviţa, aparatul de stat îl face scăpat în străinătate spre a nu fi judecat şi sub diferite manevre, amână procesul său până în 1939, când este achitat.

In 194o, este arestat şi Siguranţa folosind o serie de trucuri - pentru a nu-l compromite ; pentru a-l putea folosi în continuare,- uzează de mijloace ca : schimbarea lagărului cu domiciliul obligator ; trimiterea lui din nou în lagăr la Târgu Jiu cu scopul ca în momentul sosirii în lagăr a tovarăşilor Gheorghiu Dej şi Chivu Stoica, el să fie deja acolo cu un anumit scop ; eliberarea lui din nou sub pretextul unei sume de bani, sau legături de rudenie, etc.,etc.

PATRASCANU reuşeşte astfel să înşele în bună parte, bănuielile conducerii Partidului referitoare la activitatea sa criminală. Citatele de mai jos din declaraţiile lui, confirmă toate cele de mai sus :

"A doua oară am fost arestat în 1928 - 1929 pentru o jumătate de oră în următoarele împrejurări : din străinătate a venit un reprezentant al K.I.M.-ului care a luat legătură cu mine. Am ţinut o şedinţă cu membrii C.C. de atunci împreună cu francuzul la Belu - cimitir -. Apoi a doua şedinţă la Herăstrău împreună cu un activist dela U.T.C. In drum spre oraş, pe Soseaua Kiseleff, am fost arestat împreună cu el şi duşi la Siguranţă. Eu profitând de un moment de neatenţie

din partea lor, am fugit din Siguranță."
(pr. vol. 2 pg. 112)
(decl. 24 mai 1951)

× "In Februarie 1933, am fost implicat în procesul Grivița, deși prin activitatea mea, desfășurată atunci nu avusesem nici-o participare la evenimente. In momentul judecării procesului în 1933, toamna eram plecat în străinătate plecat clandestin. Negăsind găsit am fost scos din proces. In 1936, Siguranța a făcut demersuri ca să se judece procesul. Uzând de diferite manevre - neîndeplinirea procedurii, lipsa dosarului etc.,etc.,am parvenit să amân procesul în vara și toamna anului 1936 și s'a trimis dosarul în provincie, unde a rămas până în 1939" (pr. vol. 2. pg. 112 /
decl. 24 mai 1951)

× "A treia oară am fost arestat în 1932, cca 3 luni de zile. O zi și o noapte dela arestare am fost introdus în biroul lui Vintilă Ionescu unde se afla și Eugen Cristescu. După lo zile am fost trimis la Văcărești și izolat tot lo zile. După terminarea instrucției am fost eliberat". (p. vol. 2. pg. 113.
decl. 24 mai 1951)

× "A patra oară am fost arestat în 1933, cca 2 luni de zile. Am fost arestat o săptămână după incidentele dela Grivița, la eșirea din Tribunal. Am fost ținut 9 zile la Prefectura Poliției și de acolo trimis la Jilava. Aici m'a anchetat un comisar regal și după cca 2 luni de zile am fost pus în libertate".
(p. vol. 2 pg. 113)
(decl. 24 mai 1951)

"A cincea oară am fost arestat în 194o și internat la Miercurea Ciucului.A șasea oară am

fost arestat în Februarie 1941, trimis cu domiciliul obligator la Poiana Tapului şi apoi internat în lagărul din Târgul Jiu".
(Ing. 24 mai 1951 vol. 2. pg 113)

* "In 194o am fost eliberat de către directorul general al Siguranţei Ghica, care mi-a spus că eliberează din lagăre intelectualii şi a făcut apel să fie lăsaţi legionarii să-şi desfăşoare programul lor social. Eu i-am spus că nu desfăşor nici-o activitate politică ci doar una profesională de avocat. După aceasta am fost pus în libertate".
(Ref. 24 mai 1951 113. vol. 2 vol.)

"In momentul eliberării mele din lagăr, în ziua de 8 Octombrie 194o, mi-am luat angajamentul verbal pe cuvânt de onoare faţă de fostul director general al Poliţiilor că nu voiu activa politiceşte sub nici-o formă. Acest angajament l-am ţinut întocmai fără nici cea mai mică abatere".
(document nr. 152. pg 99.)

"La Siguranţă era o rudă a mea colonel Stoica care a intervenit la generalul Leoveanu pentru mine, care mi-a spus să fac un memoriu. In acest memoriu am cerut eliberarea mea sau domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului, în loc de lagăr".

Toate aceste declaraţii ale sale, dovedesc că în activitatea sa criminală, a avut sprijinul Siguranţei statului burghez de atunci.

2. Colaborarea cu Guvernul lui Antonescu

Inainte de începutul războiului anti-sovietic, precum şi în timpul războiului,

Pătrăşcanu intră deschis în colaborare cu guvernul fascist a lui Antonescu cu scopul de a ajuta pe Antonescu în lupta împotriva Uniunii Sovietice şi a poporului român. Aceasta o dovedeşte declaraţiile lui în care arată că înainte de începutul războiului, Siguranţa lui Antonescu l-a eliberat din lagăr şi i-a cerut să sprijine guvernul prin aceia de a nu activa în mişcarea muncitorească lucru de care el s'a ţinut.

In timpul războiului când soarta lui Antonescu era hotărâtă de loviturile armatelor Sovietice, Pătrăşcanu prin Piki Vasiliu intră în contact cu Antonescu personal, cu scopul de a-l salva pe el şi guvernul său, în acelaş timp acţionează prin Constantin Vişoianu care pleacă la Cairo trimis de el, rege şi Antonescu, tot cu acelaş scop.

Iată ce declară el :

"Eu am fost introdus în cabinetul lui Ghica, directorul general al Siguranţei. Acesta a început prin a-mi spune că se vor face eliberări din lagăr şi apoi a început să-mi vorbească de planurile sociale ale legiunii. El m'a întrebat ce voiu face dacă sunt liber. Eu i-am răspuns că sunt reînscris în Barou şi că îmi voiu face profesiunea. El a cerut ca legiunea să fie lăsată să lucreze pentru a dovedi preocupările ei sociale. A doua zi după această discuţie cu Ghica, am fost pus în libertate".

"După terminarea discuţiei,(cu Pichi Vasiliu) m'a întrebat dacă accept să-l văd pe Ion Antonescu pentru a discuta propunerea făcută de el şi părerea mea. După puţină gândire i-am răspuns că accept. Atunci la despărţire el a

propus să mă aştepte a treia zi pe la ora 10 dimineaţa în Piaţa Romană, unde va veni personal cu maşina pentru a mă conduce la Antonescu. A treia zi la ora 10 am fost în Piaţa Romană, unde mă aştepta Piki Vasiliu cu maşina".

"La a doua întâlnire cu Vişoianu mi-a făcut cunoscut că regele îl trimite pe el împreună cu Stirbei la Cairo. In ajunul plecării lui cu o zi sau două înainte, m'am văzut din nou cu el, comunicându-mi că pleacă".

3. Legăturile cu imperialismul anglo - american şi a reprezentanţilor lor în România.

In momentul în care Pătrăşcanu şi burghezia românească îşi dă seama că Antonescu şi regimul său nu mai poate fi salvat, el intră în legătură şi colaborare deschisă cu reprezentanţii imperialismului dela comandamentul din Cairo şi a reprezentanţilor lor în România, Max Auşnit, care este şi agent al Intelligence-Service, Iuliu Maniu şi Alexandru Stefănescu residentul Inteligence - Serce-ului în România.

Prin Auşnit trimite un mesaj la Cairo şi caută să-l pună în contact cu un alt agent al Intelligence - Service-ului Kleante Gheorghiu, azi condamnat pentru spionaj.

Belu Zilber îi organizează întâlnirile cu Iuliu Maniu, iar după 23 August, în vila lui dela Snagov se întâlneşte Maniu cu americanii şi ajută fuga lui Sabin Mănuilă, nepotul lui Maniu.

El arată în această privință următoarele :

"Inainte de plecarea lui Augnit la Cairo în Iulie 1944, el l-a trimis pe S. Steinberg pentru a face prin mine cunoscut Partidului, că el fuge din țară la Cairo".

și mai departe :

"După ce mi-a spus că pleacă la Cairo s'a oferit să ducă o comunicare sau un mesaj al Partidului".

"Eu am luat contact cu Alexandru Ștefănescu și Max Ausnit, care activau în frontul anti-hitlerist și despre care știam că au anumite interese comune cu capitalul englez".

"Știam că Ausnit este legat de capitalul englez. Mi-a comunicat că omul pe care-l va trimite la mine este agent al Intelligence - Service-ului și eu am înțeles că este în acelaș timp chiar funcționarul lui" (E vorba de spionul Vicente Gheorghiu).

"Inainte de 23 August, Belu Zilber în casa lui Mănuilă a organizat întâlnirea cu Maniu".

"Prin Lena Constante am închiriat vila soției lui Mănuilă dela Snagov. In timpul când eram la Paris, Mănuilă a organizat o petrecere în vila închiriată de mine unde am aflat că a luat parte Maniu și niște americani".

"Această pregătire de fugă a lui Mănuilă am ascuns-o atât Partidului cât şi organelor de stat şi consider că aceasta a însemnat un act duşmănos din partea mea faţă de stat şi faţă de Partid".

4. Purtător al ideologiei duşmane şi activitatea lui burghezo - naţionalistă.

După doborârea fascismului, a regimului Antonescu, Pătrăşcanu prin poziţia sa, atitudinea sa, prin acţiunile sale, este purtătorul ideologiei duşmanului de clasă în rândurile Partidului şi încearcă să introducă linia sa burghezo - naţionalistă în Partid, cu scopul ca prin asemenea mijloace să acapareze puterea în Partid şi stat.

El a căutat ca prin o serie de cărţi pe cari le-a scris, să introducă această linie a sa în rândurile masselor, iar prin spionii Barbu Zevedei, Torosian şi Bretzel, a căutat să le răspândească la Paris, Roma şi Londra, cu scopul de a-şi creia o reclamă de conducător şi a câştiga încrederea cercurilor conducătoare, burgheze, din aceste ţări.

In cărţile sale se exprimă ca apărător al burgheziei satelor - chiaburimea.

Prin politica sa naţionalistă caută să dea o lovitură Partidului şi politicii sale în problema naţională, seamănă vrajba între poporul român şi naţionalităţi. Prin naţionalism caută el o largă popularitate şi tot prin naţionalism intră în combinaţii şi manevre cu reprezentanţii reacţiunii din interiorul şi din afara ţării.

In acţiunea sa dela Cluj foloseşte calitatea lui de membru al C.C. şi al Guvernului în

scopul loviturilor ce le pregătea pe linie naționalistă.

In această privință cu toate cele arătate mai sus, el declară următoarele :

"In ediția II-a a "Problemelor de bază", scrisă în 1942 - 43, la Poiana Țapului și apărută în prima ediție în Octombrie 1944, ediția II-a apărută în Decembrie 1944, am menținut punctul de vedere apărut în ediția I-a, de a merge cu întreaga burghezie sau cea mai mare parte din ea ; în ediția a III-a apărută în Ianuarie 1946, am menținut punctul de vedere apărut în ediția I-a și a II-a, de a merge cu întreaga țărănime și nu numai cu proletariatul agricol".

"Pe Bretzel l-am cunoscut în 194o prin soția mea, care a făcut cunoștință cu ei în Italia". Pe baza legăturilor de prietenie l-am rugat să-mi găsească un editor în Italia".

"Intreaga mea poziție naționalistă în Partid și toate manifestările mele naționaliste, obiectiv au servit intereselor reacțiunii dela noi din țară și în special P.N.T."

"Devierile și manifestările mele naționaliste m'au situat pe o poziție naționalistă trădătoare pentrucă aceste manifestări au adâncit conflictul dintre maghiari și români și dacă conducerea Partidului nu m'ar fi demascat la timp, dușmanii poporului român și a naționali-

tăţilor conlocuitoare, anglo-americanii şi agentura lor reacţionară naţional - ţărănistă ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziţii ocupate de mine".

"Prin atitudinile şi manifestările mele naţionaliste am urmărit un anumit calcul politic şi anume de a-mi câştiga un bagaj serios politic prin câştigarea unei largi popularităţi pe linie naţionalistă spre a-mi întări situaţia mea în Partid".

"Datorită poziţiei mele naţionaliste, opuse liniei Partidului, reprezentanţi ai reacţiunii din ţară şi din afară au încercat diferite manevre şi combinaţii pe cari eu le-am ascuns Partidului şi conducerii sale".

"Datorită acestei poziţii ocupate de mine, am devenit purtătorul ideologiei duşmanului de clasă în rândurile Partidului".

5. Acţiunile lui Pătrăşcanu de preluarea puterii.

. . .

Pătrăşcanu fiind demascat ca naţionalist burghez şi dându-şi seama că situaţia lui se şubrezeşte pe zi ce trece, că reacţiunea primeşte lovituri hotărâtoare din partea maselor populare conduse de Partidul nostru, el intră în legături secrete cu conducătorii reacţiunii din ţară şi din afară cu scopul de a pune mâna pe putere şi a organiza o lovitură de stat.

In 1946, la alegerile electorale, Pătrăşcanu intră în combinaţie cu Maniu prin intermediul industriaşului Radu Xenopol.

In 1947 la Conferinţa Păcii dela Paris intră în legătură cu Franasovici cu scopul de a organiza o lovitură împotriva Partidului. In perioada de conflict între rege şi Guvern, Pătrăşcanu împreună cu Pogoneanu şi Grigore Niculescu - Buzeşti şi cercurile palatului caută să pună mâna pe putere, aducând pe el Prim Ministru, în locul tov.Dr.Petru Groza.

Cu cele de mai sus, Pătrăşcanu recunoaşte următoarele :

"In preajma alegerilor din 1946, Maniu l-a chemat pe Xenopol la el, spunându-i să vină la mine cu un mesaj din partea lui, în care se oferea ca în timpul campaniei electorale să nu mă atace pe mine şi pe ceilalţi prieteni naţionalişti care urmează să candideze în diferite locuri".

"Maniu a venit cu propunerea lui pentru a lovi în P.C.R. şi poporul român".

"Intr'o discuţie cu Franasovici la Paris, în timpul Conferinţei de Pace, el a făcut o aluzie în sensul că s'ar putea face o ruptură în Partid, servind astfel interesele reacţiunii din ţară şi din afara ţării".

"In afară de Pogoneanu, Buzeşti şi Xenopol, nu am discutat cu nimeni din jurul palatului problema numirii mele ca prim ministru".

6. Finanțarea lui Pătrășcanu de către burghezie.

Pentru a-și putea desfășura activitatea practică în vederea realizării planurilor sale și ale burgheziei românești cu prilejul alegerilor din 1946, el este finanțat de industriașul Radu Xenopol cu 100 milioane lei fond electoral și tot cu ajutorul lui Xenopol intervine pe lângă Carandino, redactorul șef al oficiosului P.N.T. "Dreptatea" ca să nu-l mai laude în presa lor că aceasta îi face rău politicește. Cele de mai sus, Pătrășcanu le recunoaște și arată următoarele :

"Am luat dela Xenopol ca fond electoral pentru alegerile din 1946, în județul Arad unde am candidat, suma de 100 de milioane".

"După discursul dela Cluj, "Dreptatea", oficiosul P.N.T. a publicat articole lăudând cuvântarea mea dela Cluj. Pentru a evita aceste laude, l-am rugat pe Radu Xenopol să vorbească cu Carandino să înceteze aceste laude, care politicește mie îmi făcea rău....Xenopol mi-a satisfăcut cererea".

7. Activitatea criminală dusă împotriva Uniunii Sovietice și sabotarea măsurilor Guvernului nostru.

Pătrășcanu în întreaga sa activitate s'a manifestat și a acționat ca un dușman deschis al Uniunii Sovietice.

A acţionat în aşa fel, ca toate hotărârile şi măsurile Guvernului şi a Partidului să fie sabotate cu scopul de a creia agitaţii şi nemulţumiri în sânul maselor populare. El s'a opus ca Uniunea Sovietică să intre în drepturile sale conform condiţiilor de armistiţiu privitor la bunurile germane depe teritoriul României. El recunoaşte că în activitatea sa ca membru al Guvernului, a căutat să paralizeze lupta Partidului împotriva reacţiunii burghezo - moşiereşti. El a făcut tot ce i-a stat în putinţă cât timp a fost la Justiţie, ca criminalii de războiu să nu fie pedepsiţi, şi această acţiune a dus-o împreună cu cercurile din jurul regelui.

El în legătură cu cele de mai sus arată următoarele :

"Este adevărat că am avut discuţii în contradicţie cu unele organe ale Comisiei de Control Sovietice, cum a fost problema activelor şi pasivelor societăţilor germane, unde am avut un punct de vedere deosebit faţă de cel al resortului economic respectiv ; am avut un punct de vedere deosebit privitor la aurul găsit la Leca şi declarat numai de acesta că era a lui Kilingher".

"Este în întregime just şi eu însumi consider ca oportunistă şi capitulantă atitudinea şi lipsa mea de activitate în lupta dusă de toate forţele progresiste, împotriva reacţiunii burghezo - moşiereşti şi a exponenţilor ei".

"Prin felul cum am lucrat în conducerea Ministerului de Justiţie, am slăbit această luptă,

am zădărnicit mobilizarea totală a forţelor democratice şi progresiste, opunându-mă liniei Partidului. In loc ca Ministerul de Justiţie să fie o armă împotriva reacţiunii, am ajutat - acesta este adevărul - în acest chip reacţiunea".

"Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război. Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus convingerile mele personale peste voinţa conducerii Partidului".

"Cu regele am avut relaţii dela ministru la rege. In chestia criminalilor de război, cu totul întâmplător am avut un punct de vedere comun".

"Prin atitudinea şi manifestările mele politice obiectiv şi în fapt am servit interesele reacţiunii din ţară".

8. <u>Pătrăşcanu, agent al serviciilor de spionaj american şi englez.</u>

Pătrăşcanu în activitatea sa criminală s'a sprijinit pe reprezentanţii statelor imperialiste şi cu a căror organe informative a stabilit legături secrete în ţară şi străinătate.

Prin intermediul lui Alexandru Stefănescu, vechi spion englez intră în legătură cu Le Rougetel, ministrul Angliei, în casa lui Stefănescu.

Organizează prin intermediul lui Belu Zilber o întâlnire secretă cu spionii americani

Madison şi Robertz. Cu prilejul conferinţei de Pace are o întâlnire la Paris cu acest Madison. Ascunde Partidului orice legătură cu aceşti spioni.

In 1945 intră în legătură cu şeful spionajului american din România generalul Skailer şi ţine permanent contact cu Skailer prin Constantin Vişoianu.

Iată ce declară el în această privinţă :

"La invitaţia lui Stefănescu am răspuns afirmativ şi m'am dus la acel ceai unde mi-a prezentat pe ministrul Angliei Le Rougetel".

"De Madison ştiam dela Belu Zilber că face parte oficial din biroul de informaţii şi că are legături cunoscute şi apropiate cu Zilber".

"Eu l-am văzut pe Madison la Paris o singură dată în August sau Septembrie 1946".

"Eu nu am comunicat nimic Partidului în legătură cu conversaţiile cu Madison".

"La o invitaţie în 1945 a d-nei Bragadiru şi la insistenţa soţiei mele, după o recepţie am plecat împreună la casa d-nei Bragadiru unde era o lume pestriţă, americani, naţional ţărănişti, printre cari şi Skailer."

"Skailer a fost acela care l-a trimis pe Vişoianu pentru a-mi propune plecarea în America".

9. Organizarea fugii din țară.

După ce Pătrășcanu a fost demascat ca agent al burgheziei, organele de spionaj anglo - americane au căutat să-l salveze cu scopul de a-l folosi din afară, în lupta dusă împotriva regimului, a Partidului și a statului nostru. Iar cu ajutorul lui ei reușesc a-l scoate din țară pe Constantin Vișoianu și Sabin Mănuilă, agenți americani.

Pregătirile de fugă îi sunt organizate de americani prin Constantin Vișoianu și Betea Nicolae.

In legătură cu pregătirile de fugă el arată următoarele :

"Americanii cunoscând poziția mea politică, l-au trimis pe Vișoianu propunându-mi să plec în America pentru a servi interesele imperialiștilor americani".

Iar despre acoperirea fugii lui Mănuilă arată :

"Recunosc că aceasta a fost o atitudine dușmănoasă față de Partid și față de regim, cu atât mai mult cu cât știam că Mănuilă este implicat în procesul Maniu".

"Propuneri au venit din partea lui Vișoianu trimis de Skeiler; din partea lui Betea, care mia - făcut de mai multe ori asemenea propuneri, el făcând și pregătiri în acest sens, ultima oară când a venit i-am dat un răspuns afirmativ".

"Betea mi-a pregătit fuga din ţară ca să-mi salvez viaţa şi libertatea".

II. Materialul reeşit în cursul cercetărilor dela aiţii şi din documentele ce le avem.

In timpul cercetărilor, prin anchetarea altor arestaţi, prin martori precum şi documentele ce le avem la noi, activitatea criminală a lui Pătrăşcanu este dovedită mult mai larg, martorii şi documentele ne arată că Pătrăşcanu nu a avut niciodată nimic comun cu clasa muncitoare şi Partidul nostru.

Pătrăşcanu, se dovedeşte că din primul moment a fost agentul burgheziei pătruns în Partid.

Declaraţiile arătate aici sumar ale celorlalţi din grupul său confirmă acest lucru.

1. <u>Legăturile cu Siguranţa</u>.

Generalul Leoveanu, şeful Siguranţei lui Antonescu arată discuţia ce a purtat-o cu Pătrăşcanu când a fost la el cu unul din memoriile sale :

"Eu mirat l-am întrebat pe Lucreţiu Pătrăşcanu, cum, d-ta eşti comunist ? Dânsul a negat categoric, afirmând că "nu sunt comunist şi prin faptul că sunt avocat am luat apărarea unor oameni năpăstuiţi şi sărmani şi din aceasta a rezultat că eu a-şi simpatiza cu comuniştii. Pe chestiunea aceasta, Pătrăşcanu mi-a spus că a avut o discuţie furtunoasă cu conducerea

Partidului, arătându-le că se va adresa Justiției pentru atmosfera creiată care-l face să nu mai suporte traiul, viața și că nu mai are liniște".

Cererile lui personale precum și acțiunile Siguranței în legătură cu persoana lui, acțiuni de permanentă acoperire a lui, sunt dovedite de documentele ce le avem la dosarul său dela Siguranță.

2. Colaborarea cu guvernul lui Antonescu.

Martorul Traian Borcescu arată felul în care Pătrășcanu a fost luat de Piki Vasiliu dela Poiana Țapului și l-a adus la București pentru întâlnirea cu Ion Antonescu.

Bebe Brătianu arată deasemenea felul cum era acoperit Pătrășcanu de guvernul Antonescu cu scopul legăturii între Pătrășcanu și guvernul lui Antonescu.

Martorul Tobescu arată împrejurarea în care l-a văzut pe Pătrășcanu în biroul lui Piki Vasiliu când trata cu el și arată propunerile lui Pătrășcanu făcute lui Piki Vasiliu pentru a fi transmise lui Ion Antonescu.

"Din discuțiile avute cu Piki Vasiliu, Eugen Cristescu, precum și din informații, am aflat că în acest sens Piki Vasiliu l-a condus pe Lucrețiu Pătrășcanu dela Poiana Țapului unde se afla în domiciliu obligatoriu, la București, în vederea unor tratative".

"Am aflat de întâlnirea dintre mareşalul Antonescu şi Lucreţiu Pătrăşcanu în casa lui Ovidiu Vlădescu".

"Ştiu că Mihai Antonescu îi facilita lui Pătrăşcanu deplasările în Bucureşti şi îl acoperea faţă de nemţi, cu scopul unei legături între guvern şi P.C.R. Astfel s'a stabilit legătura între Pătrăşcanu şi Antonescu".

"In împrejurarea când am văzut pe Pătrăşcanu în biroul lui Vasiliu către sfârşitul anului 1943 (cred) Vasiliu mi-a spus că venise la el Pătrăşcanu cu propunerea de a comunica lui Ion Antonescu că el este gata să meargă la Moscova, cu propuneri de ieşirea din războiu a României, pe care Antonescu urma să le formuleze, cu condiţiunile lui. Afirma Vasiliu că Pătrăşcanu i-a spus că are la Moscova legături personale de care este bine ca Antonescu să se folosească. Propunea plecarea prin Turcia. Vasiliu a prezentat cererea verbală a lui Pătrăşcanu şi lui Ion Antonescu, fostul mareşal şi lui Ică Antonescu fostul ministru de externe".

3. Legăturile cu imperialismul anglo - american şi a reprezentanţilor lor în România.

Legăturile şi acţiunile lui Pătrăşcanu cu reprezentanţii imperialismului sunt dovedite de martorul Guţă Steinberg care arată felul cum Pătrăşcanu a trimis un mesagiu la Cairo prin Max Augnit.

Lena Constante arată întâlnirea secretă organizată în apartamentul ei, dintre Pătrăşcanu şi

cei doi spioni americani Madison, Robertz şi Belu Zilber, acelaş lucru îl confirmă şi declaraţiile lui Hary Brauner, intimul casei Pătrăşcanu. Acelaş lucru îl confirmă şi Belu Zilber organizatorul întâlnirii care arată şi scopul întâlnirii.

"Lucreţiu Pătrăşcanu a scris 15 - 20 de minute pe hârtie foarte subţire cu copii, a făcut sul o hârtie, l-a îndoit şi l-a lipit la capăt cu hârtie gumată. M'a întrebat unde poate să ardă indigoul, am trecut în bucătărie care era alături şi a dat foc indigoului. Mi-a dat acel sul să-l transmit lui Ausnit, ceiace am făcut".

Aceasta s'a petrecut în preajma plecării lui Ausnit la Cairo.

Lena Constante arată organizarea întâlnirii cu spionii americani Madison şi Robertz :

"Imi aduc aminte că în 1945, Mai, Pătrăşcanu mi-a cerut să-i pun la dispoziţie apartamentul meu pentru o întâlnire secretă. Am acceptat. Nu-mi aduc aminte ca Pătrăşcanu să-mi fi spus de cine e vorba înainte. Dar sigur că am ştiut în timpul întâlnirii că erau străini".

"Stiu că înainte de a pleca din România, Robertz şi Madison, cei 2 americani cu care se vedea în permanenţă Belu Zilber, s'au întâlnit într'o seară cu Pătrăşcanu la Lena".

"Seara pe la ora 9, Madison şi Robertz au venit la mine iar de aici am plecat împreună în str.

Dionisie Lupu Nr.12. Am intrat în apartament și după puțină vreme a venit și Pătrășcanu".

"M'am gândit să-l povățuesc pe Pătrășcanu să vorbească cu Madison pentrucă acesta raportând Departamentului de stat, să se știe acolo că în cazul când Statele Unite ar vrea să întreprindă ceva în România, Pătrășcanu ar fi de acord și ar putea susține o inițiativă americană în cadrul Partidului și Guvernului".

4. Activitatea criminală dusă împotriva Uniunii Sovietice.

Activitatea criminală a lui Pătrășcanu dusă împotriva Uniunii Sovietice este demascată de declarațiile Lenei Constante care arată rezultatele întâlnirii secrete dintre Pătrășcanu, Ausnit, Vișoianu și Buzești. Belu Zilber arată ce intenționa Pătrășcanu să facă după ce Armata Sovietică ar fi părăsit România și arată în continuare cum a organizat întâlnirea cu Mircea Durma înaintea plecării acestuia la Moscova, pentru a sabota încheerea acordului economic dintre România și Uniunea Sovietică.

Ghiță Pop arată care a fost atitudinea lui Pătrășcanu în timpul tratativelor de armistițiu dela Moscova în Septembrie 1944, unde Pătrășcanu a luptat ca armatele române să nu participe până la victoria deplină asupra fascismului, alături de armatele Sovietice.

Hary Brauner arată felul cum Pătrășcanu a calomniat conducătorii Uniunii Sovietice situându-se alături de bandele comploiste, troțkiste și a celorlalți dușmani ai Uniunii Sovietice.

"Pătrăşcanu s'a informat de ajutorul ce aceste partide (e vorba de istorici) îl au în lupta lor contra P.C.R. dela anglo-americani. Pătrăşcanu a atras atenţia acelor fruntaşi că lupta aceasta din România este de importanţă internaţională, fiindcă este de fapt lupta de influenţă asupra României dintre Uniunea Sovietică şi apus. Pătrăşcanu i-a asigurat de sprijinul şi colaborarea lui împotriva planurilor P.C.R. de a desfiinţa partidele istorice".

"Pătrăşcanu i-a sfătuit să ducă o acţiune făţişe prin ziare şi alte manifestări publice împotriva Uniunii Sovietice".

"Mi-am dat seama în anii 1945 - 1946 că Lucreţiu Pătrăşcanu este duşman, că intenţionează să facă un partid laburist îndată ce Armata Roşie va fi părăsit ţara, că întreţine legături cu palatul, că este anti-sovietic şi anti-comunist (potrivnic colectivizării şi naţionalizării), dar nu am comunicat nimănui".

"I-am propus lui Pătrăşcanu să-l întâlnim pe Durma cu scopul de a preveni angajarea întregului excedent exploatabil faţă de U.R.S.S. Acesta a acceptat şi m'am înţeles să-l invit pe Durma la masă la Torosian într'una din seri".

"Lucreţiu Pătrăşcanu a ridicat problema la Moscova dacă România contribue la războiul antihitlerist numai până la graniţele vechi, sau dacă trupele româneşti vor continua lupta până la terminarea

596

războiului. Aceasta deoarece dorinţa întregei noastre delegaţii era ca noi să ducem lupta numai până la graniţele vechi ale României", şi în continuare arată :

"Pătrăşcanu a mai ridicat chestiunea cât timp va sta Armata Sovietică în România. Aceasta pentrucă punctul de vedere al delegaţiei era ca după terminarea ostilităţilor, trupele Sovietice să părăsească România".

"Din această pricină, Istoria P.C. (b) a Uniunii Sovietice, aşa cum a fost scrisă este de fapt o falsificare a felului în care s'au produs în realitate evenimentele istorice în Uniunea Sovietică, punându-se într'o lumină favorabilă cei din vârful conducerii şi într'o lumină defavorabilă ceilalţi care au luptat pentru ideia socialistă şi care până la sfârşit neconvenind conducerii au fost surpimaţi cu prilejul procesului troţkiştilor care a fost o mistificare".

5. Pătrăşcanu, agent al serviciilor de spionaj american şi englez.

Activitatea lui Pătrăşcanu în timp ce se afla la conferinţa Păcii dela Paris este arătată de martorul Rupenian, fost şef de cabinet a lui Pătrăşcanu şi nepotul lui Torosian care arată întrevederile dela Paris a lui Pătrăşcanu. Iar Alexandru Pop spion condamnat în procesul Pop-Bujoiu arată cum l-a caracterizat Alexandru Stefănescu pe Pătrăşcanu.

Kofler Remus arată în declarațiile sale - pe cari ulterior le-a retractat - cum a pus la cale Pătrășcanu, Foriș și Alexandru Ștefănescu loviturile date Partidului în timpul războiului.

Lena Constante arată deasemeni activitatea de spionaj a lui Pătrășcanu, declarații pe cari și ea le-a retractat mai pe urmă dar cari în fond sunt adevărate atât ale ei cât și ale lui Kofler Remus.

"Despre Conferința de Pace, Torosian mi-a spus că de-abia așteaptă să plece, pentrucă în afară de lucrările oficiale ale Conferinței, mai au loc intrevederi dese între Pătrășcanu, Tătărăscu și Franasovici, care la rândul său făcea contactul cu reprezentanții legațiilor anglo - americane".

"Intre altele Ștefănescu mi-a amintit că avem legături cu persoane din P.C.R., printre cari menționa pe Pătrășcanu, ponderat, departat de extremă, bun român și cu care se poate discuta".

"In vara anului 1942, la o ședință în casa Stehle unde locuiam ilegal, Foriș și Victoria Sârbu, fiind de față Foriș Stefan, V. Sârbu și cu mine, Foriș a vorbit despre un plan de a imprima o nouă linie Partidului. El a dat amănunte asupra unei consfătuiri pe care el a avut-o cu câteva săptămâni mai înainte în casa lui Stefănescu Alexandru, cu Lucrețiu Pătrășcanu, la care consfătuire Pătrășcanu i l-a prezentat pe inginerul Stefănescu Alexandru ca un mare personaj, care va juca rolul de frunte în viitorii ani în România. Foriș a povestit că Stefănescu este omul principal în România a

Intelligence - Service - ului și în strânse legături cu capitalul englez. La consfătuirea între Pătrășcanu, Foriș și Stefănescu, el ar fi căzut de acord asupra propunerilor lui Stefănescu, de a conlucra strâns în baza unui program, din care Foriș a arătat că principalul punct este a menține România în sfera de influență apuseană, adică de a împiedica ieșirea României din aservirea imperialistă. In acest scop, Foriș ca secretar general al Partidului, trebuia să manevreze astfel ca Partidul să devie o agentură a imperialismului britanic și a lui Stefănescu. Foriș mi-a arătat că este în interesul meu personal să mă alătur acțiunii inițiată de Pătrășcanu".

Si mai departe Kofler arată :

"După dezastrul armatei antonesciene, dela Cotul Donului, pe la sfârșitul anului 1942, începutul anului 1943, înainte ca Pătrășcanu să fi fost luat în lagărul dela Tg.Jiu, am asistat la o consfătuire în casa lui Alexandru Stefănescu la care au luat parte : Alexandru Stefănescu, Lucrețiu Pătrășcanu, care fusese luat de Stefănescu chiar cu mașina lui din Poiana Țapului și adus la București, Stefan Foriș și eu".

Iar despre plecarea lui Vișoianu la Cairo, Kofler arată următoarele :

"La propunerea lui Pătrășcanu s'a hotărât ca la Cairo să plece pe lângă Stirbei și Vișoianu".

"Două zile după ce am primit scrisoarea lui Nicol Gross prin dl. Butler (n.r. ambasada engleză), adică în Februarie - Martie, aproximativ, anul 1945, după ce am vorbit întâi cu Pătrăşcanu despre propunerea făcută cerându-i părerea şi el încuviinţând m'am dus la Silber şi găsindu-l singur acasă i-am spus că eu i-am scris lui Nicol Gross că el, Silber nu e entuziasmat de schimbările din ţară pe care totuşi le doresc ; la care Nicol mi-a răspuns, rugându-mă să-i transmit propunerea lui, dacă cred că va fi primită, de ai da informaţii din ţară cu caracter economic, asigurându-l de faptul că nu risca o indiscreţie şi nici un pericol".

"Pătrăşcanu cunoştea corespondenţa dusă cu Nicol Gross şi ştia că-i transmit informaţiile ce le aflu dela el".

"Pătrăşcanu mi-a spus să-i scriu lui Nicol despre ideile lui politice şi activitatea lui secretă".

"I-am transmis printre altele despre legăturile lui Pătrăşcanu, secrete, cu partidele istorice şi elementele burgheziei reacţionare, despre atitudinea lui antisovietică şi antipartinică".

III. Planul de viitor.

In scopul terminării în timpul cel mai scurt a anchetei cazului Pătrăşcanu, noi facem următoarele propuneri :

a) alcătuirea unui grup de anchetatori, format din 1o tovarăşi sub conducerea tov. Lt. col.

Soltuţiu Ion.

b) In primele zile (1-2 săptămâni), Pătrăşcanu să fie cercetat pe baza materialului prezent, iar după aceia să se treacă la o cercetare activă pe baza materialului nou obţinut din cercetarea martorilor şi a grupului său şi în acelaş timp pe baza anumitor documente noi.

c) Fiecare anchetator va face un plan concret de anchetă pentru fiecare arestat, pe baza materialului existent în perspectiva obţinerii de noi rezultate.

d) Să se ia în cercetare activă toţi ceilalţi arestaţi în această problemă pentru a obţine declaraţii pozitive asupra activităţii lor duşmănoasă precum şi declaraţii privitor la activitatea duşmănoasă a lui Pătrăşcanu despre cari ei au cunoştinţă. Deasemeni se va căuta descoperirea tuturor elementelor duşmane cari cunosc activitatea grupului Pătrăşcanu şi cari încă nu au fost anchetaţi.

e) Să se intervină la C.C. pentru a obţine permisiunea de a lua contact cu o serie de tovarăşi cari au fost în mijlocul evenimentelor şi cari cunosc problema, în vederea unor relaţii necesare.

f) Să se organizeze agentură informativă de cameră în interesul ajutorării anchetei, la elementele principale.

g) Să se intervină pe lângă C.C. pentru acordarea unui sprijin în vederea alegerii candidaţilor completului de judecată, căruia să-i fie încredinţat conducerea procesului Pătrăşcanu.

h) Incheerea definitivă a cercetărilor cazului Pătrăşcanu, la data de 15 Septembrie 1952.

Lt.col.de Securitate

Soltuţiu

Soltuţiu Ion

602

Strict Secret

Confidential Personal

EXPUNERE REZUMATIVA

a sintezei generale asupra problemei "P"

Confidential-Personal

Strict Secret

603

607

Strict Secret
Confidențial-Personal

EXPUNERE REZUMATIVA
=====================

a sintezei generale asupra problemei "PATRASCANU".

In urma studierii materialului rezultat din cercetarea problemei "PATRASCANU" în etapele anterioare cât și în fața Grupei de Anchetă constituită în Serviciul I din Direcția VIII-a, a fost întocmită o sinteză generală, pentru sistematizarea materialului și concentrarea lui în vederea unei consultări mai ușoare, pe anumite obiective arătate în Index-ul dela începutul sintezei.-

In ordinea obiectivelor analizate în sinteza noastră, redăm mai jos ideile esențiale desvoltare la fiecare obiectiv în parte:

CONCEPTIILE POLITICE ALE LUI PATRASCANU, ZILBER SI CEILALTI

La baza activității dușmănoase și criminale a lui PATRASCANU, ZILBER și a clicii de care s'a înconjurat aceștia, stau în primul rând concepțiile lor troțkiste, anti-marxiste și anti-sovietice.-

Din declarațiile ELENEI PATRASCANU, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNNER și BELU ZILBER, rezultă următoarele:

„Mentalitatea" troțkistă a lui PATRASCANU datează încă din perioada emigrației sale și ea s'a accentuat și după întoarcerea sa în țară în 1935, pe măsură ce el se angrena în activitatea Partidului.-

Declarațiile acelorași subliniază deasemeni atitudinea dușmănoasă a lui PATRASCANU și ZILBER împotriva regimului nostru de democrație populară și împotriva Uniunii Sovietice. Astfel, PATRASCANU nu a cruțat de bârfelile sale de mahala pe niciunul din tovarășii cu care conlucra în conducerea Partidului și aproape toate realizările regimului nostru.-

El a calomniat în mod duşmănos şi cu o rea credinţă criminală Cursul Scurt de Istorie al Partidului Comunist (bolşevic), pretinzând că tov.STALIN a denaturat sensul evenimentelor din Uniunea Sovietică.-

Concepţiile lui PATRASCANU se oglindesc şi în cărţile acestuia în care el a afirmat necesitatea colaborării cu întreaga burghezie sau cu o parte însemnată din ea ca şi necesitatea alianţei între clasa muncitoare şi întreaga ţărănime, fără a admite vre-o discriminare între ţărănimea muncitoare şi elementul chiaburesc.- PATRASCANU a accentuat în lucrările sale rolul de conducător care revine burgheziei şi a subapreciat importanţa clasei muncitoare în structura noastră socială ca şi rolul conducător al Partidului.-

Privitor la aceste concepţii şi manifestări ale sale, PATRASCANU a avut în tot timpul anchetei preocuparea de a argumenta că acestea sunt simple devieri de dreapta, simple greşeli, provenite dintr'o falsă şi nemarxistă apreciere a stărilor de lucruri din ţara noastră, sau dintr'o greşită orientare.-

Deşi el recunoaşte că aceste concepţii ale sale contraziceau în mod flagrant linia politică a Partidului nostru şi că în felul acesta a dat ajutor manevrelor forţelor reacţionare împotriva tacticei din acel moment a Partidului, din declaraţiile sale proprii ca şi din ale celorlalţi arestaţi, rezultă că prin lucrările sale, ca şi prin ideile propagate în cercul său care le difuza apoi mai departe, PATRASCANU a urmărit să fundamenteze din punct de vedere teoretic necesitatea de a prelungi dominaţia burgheziei în ţara noastră.-

In sprijinul susţinerii noastre de mai sus, din dosar rezultă următoarele dovezi:

- Declaraţiile lui ZILBER şi ale celorlalţi martori menţionaţi.-
- Faptul că, cu toate criticile tovarăşilor din Biroul Politic, PATRASCANU a continuat să publice numeroase ediţii ale lucrărilor sale.-
- Colaboratorii folosiţi de PATRASCANU la întocmirea lucrărilor sale sunt elemente cunoscute pentru ideile lor reacţionare, ca: GOLOPENTIA, BETEA, ZILBER şi MANUILA.-
- PATRASCANU s'a grăbit să-şi publice cărţile sale imediat după 23 August, în regim burghezo-democratic, temându-se că nu le va mai putea publica mai târziu.-

./.

- Pentru a se impune ca doctrinar al Partidului şi a cuceri de partea sa burghezia din ţară şi din străinătate, PATRASCANU se grăbeşte să-şi traducă cărţile în limbi străine; tot în acest scop,în urma unui examen în faţa unei comisii reacţionare,PATRASCANU intră în Universitate,sperând că dela catedra sa va mai putea manevra studenţimea cu ideile sale reacţionare şi naţionalist şovine.-

- PATRASCANU păstra în biblioteca sa cărţile lui TROTKI şi BUHARIN,pe care le aprecia în mod favorabil faţă de clica sa,ascunzând însă prezenţa acestor cărţi faţă de Partid şi dându-le în păstrare LENEI CONSTANTE,înaintea arestării sale.

- Faptul că şi-a putut scrie neturburat de autorităţile antonesciene - în timp ce se afla în domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului -,cărţile sale,este un indiciu puternic că burghezia cunoştea spiritul în care au fost scrise aceste cărţi şi era interesată în apariţia lor,deoarece acestea justificau din punct de vedere teoretic rolul burgheziei şi pledau pentru necesitatea menţinerii dominaţiei ei.-

Caracteristic pentru poziţia pe care a adoptat-o în anchetă,este faptul că deşi PATRASCANU a recunoscut în principiu în declaraţiile sale că şi-a permis faţă de prietenii săi personali atitudini şi manifestări sau că a pronunţat în faţa acestora expresii sau fraze ce dăunau Partidului şi autorităţii conducerii lui,el a refuzat totuşi să dea exemple concrete asupra manifestărilor şi discuţiilor sale duşmănoase.-

In concluzie,pe baza probelor existente considerăm ca fiind perfect dovedite concepţiile duşmănoase şi mentalitatea troţkistă,profund anti-sovietică a lui PATRASCANU,ZILBER şi ceilalţi din clica lor,care au stat la baza tuturor acţiunilor criminale ale acestora,pe care le vom analiza în continuarea sintezei.-

CONCEPTII SI ATITUDINE IN
PROBLEMA NATIONALA.

Manifestările duşmănoase ale lui PATRASCANU,izvorăsc în primul rând din concepţia sa mic-burgheză şi naţionalist şovină,privitoare la naţionalităţile conlocuitoare din ţara noastră,în contrast cu învăţăturile marxiste în problema naţională.-

./.

Prin manifestările sale naționaliste dela Cluj,din anii 1945 și 1946,PATRASCANU a urmărit autopopularizarea lui,producerea unei sciziuni în Partid,cum și provocarea unor dificultăți Partidului; în acest scop el și-a creiat o platformă naționalistă de "comunist român",prin care urmărea să atragă de partea sa elementele naționaliste din Ardeal.-

PATRASCANU se hotărăște să intervină în chestiunea Ardealului de Nord,simțind că aceasta este o chestiune populară și de foarte mare actualitate,care îi poate servi ca trambulină politică.- El recunoaște că materialele ce i-au fost procurate de BETEA pentru cuvântarea ce intenționa să o ție la Cluj, se situau toate pe o linie naționalist șovină și că în acest spirit se și pregătea să vorbească.-

Declarațiile aflate la dosar ale numiților: ZILBER, BETEA,LUCIA APOLOZAN,ELENA PATRASCANU,JAN NICOLAU,etc.,confirmă și ele o serie de atitudini huliganice,anti-semite și naționaliste ale lui PATRASCANU.-

In declarațiile sale PATRASCANU recunoaște că a arătat o ciornă a discursului ce urma să țină la Cluj lui BETEA,care s'a declarat complect de acord cu ideile generale ale conferinței.- Consecvent cu poziția sa banditească din tot cursul anchetei,PATRASCANU afirmă însă că manifestările sale naționaliste au fost simple devieri dela linia Partidului ,datorite unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci.- Deasemeni el neagă că ar fi avut o politică naționalistă.-

Cu toate acestea PATRASCANU este nevoit să recunoască că nu a arătat textul cuvântării dela Cluj conducerii Partidului,deoarece știa că aceasta nu va fi de acord cu tendința naționalistă a acestei cuvântări, după cum nu aprobase nici cuvântarea din Iunie 1945,care fusese la fel criticată de conducerea Partidului.- Deasemeni PATRASCANU mai fusese avertizat și prin faptul că tov.GHEORGHIU DEJ se opusese publicării unui articol al său tot în problema Ardealului de Nord,"pe care îl considera inoportun".-

PATRASCANU recunoaște deasemeni că abaterea sa dela linia Partidului în chestiunea națională,a fost utilizată atât de șoviniștii români cât și de cei maghiari,ceeace a îngreunat apropierea dintre naționalitățile conlocuitoare,urmărită cu atâta consecvență de Partidul nostru.- El mărturisește deasemeni că a agravat această poziție greșită a sa prin aceea că

./.

a refuzat să condamne public greşelile sale prin autocritica hotărâtă de Biroul Politic.-

Prin recunoaşterile sale parţiale ca şi prin cele arătate de către alţi martori în legătură cu concepţiile sale în problema naţională, se dovedeşte netăgăduit că PATRASCANU a avut o politică naţionalistă orientată împotriva directivelor şi liniei Partidului şi că şi-a întocmit discursurile încriminate cu material procurat de elemente duşmănoase ca: BETEA, GOLOPENTIA, ZILBER şi MANUILA, folosind acest material cu caracter naţionalist şovin.-

Deasemeni PATRASCANU nu a prezentat ciorna discursului său conducerii Partidului ştiind că acesta nu va fi aprobat. Este stabilit că el a ţinut discursul său dela Cluj numai cu scopul de a-şi creia popularitate, conştient fiind că acest discurs va provoca agitaţii şovine, naţionaliste şi revizioniste, depe urma cărora PATRASCANU şi grupul său vor profita.-

Și ? Au [illegible]

In raport cu concepţiile sale dovedite, însăşi formarea unui partid naţionalist pe care PATRASCANU a negat-o categoric în anchetă, ne apare ca o acţiune posibilă şi în bună parte dovedită cu declaraţiile lui SILVIU CRACIUNAS şi PAVEL CONSTANTIN cu atât mai mult cu cât între scopul mărturisit de PATRASCANU de a-şi cuceri o bază de masse din elementele naţionalist şovine, printr'o acţiune conştientă, duşmănoasă şi premeditată şi formarea propriu-zisă a unui partid naţionalist, nu este o distanţă prea mare.-

De aceea şi discuţia pe care PATRASCANU a avut-o cu FRANASOVICI la Paris, cu care ocazie acesta i-a făcut aluzie la existenţa unui curent naţionalist în Partid, este desigur urmarea faptului că PATRASCANU i-a vorbit cel dintâi lui FRANASOVICI despre neînţelegerile sale cu Partidul şi despre acţiunile iniţiate de el, împreună cu BETEA, ZILBER şi alţi prieteni naţionalişti recrutaţi de aceştia, pentru subminarea Partidului.-

GRUPUL DE ELEMENTE DUSMANOASE
DE CARE S'A INCONJURAT PATRASCANU.

La acest punct al sintezei, am analizat componenţa şi activitatea grupului de simpatizanţi şi sprijinitori ai acţiunilor lui PATRASCANU, recrutaţi în cea mai mare parte de ZILBER şi BETEA.-

./.

Deşi cercetările nu au putut stabili până acum o legătură organizatorică între cei ce făceau parte din acest grup, este totuşi dovedit că acest grup a desfăşurat o activitate duşmănoasă, fiind dirijat de PATRASCANU, BETEA şi ZILBER şi a avut un rol bine determinat în informarea lui PATRASCANU, în sprijinirea şi popularizarea acţiunilor sale iar mai târziu în pregătirile sale de fugă în străinătate.-

Din numeroase declaraţii ale lui PATRASCANU, rezultă că acesta cunoştea şi era ţinut în curent cu recrutările făcute de către BETEA în acest grup, la care PATRASCANU se referă întrebuinţând expresiile: "băeţii", "banda lui BETEA", "BETEA şi oamenii lui", "cercul lui BETEA", "oamenii mei", etc.-Pe aceşti oameni PATRASCANU conta în acţiunile sale duşmănoase şi antipartinice şi cu ei împreună spera să realizeze intenţiile sale criminale de subminare a Partidului şi răsturnare a regimului de democraţie populară.-

BELU ZILBER este acela care i-a recomandat lui PATRASCANU majoritatea elementelor din acest grup, în fruntea căruia se găsea el şi BETEA.- Deşi PATRASCANU cunoscuse încă din ilega-l itate faima de spion şi agent de siguranţă a lui ZILBER, şi deşi tov.PARVULESCU din partea Comitetului Central i-a interzis să păstreze legătura cu ZILBER, toate acestea nu l-au împiedicat pe PATRASCANU să continue legăturile cu acesta.- El însuşi mărturiseşte că ştia că ZILBER este spion dar aceasta nu l-a împiedicat de a colabora mai departe cu el.-

Participanţii la acest grup erau în majoritatea lor elemente dubioase: oameni de încredere ai agentului american SABIN MANUILA, ca: GOLOPENTIA, BETEA, RATIU; afacerişti ca TOROSSIAN; elemente suspecte şi oportuniste, ca: ILEANA POPESCU, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNNER şi alţii.-

In general criteriul după care se făceau recrutările în cadrul acestui grup erau sentimentele duşmănoase ale noilor membrii împotriva regimului şi a Partidului.-

Despre GOLOPENTIA ANTON care făcea parte din acest grup menţionăm că acesta este autorul unor sugestii de guvernare redactate pentru eventualitatea unui conflict între anglo-americani şi sovietе, cu scopul de a sprijini fugarii reîntorşi în ţară în ipoteza unei guvernări după terminarea conflictului.- El s'a obligat a mai scrie şi partea statistică a unei lucrări

./.

cu acelaş scop care-i fusese cerută de condamnatul ALEXANDRU POPP.-

In ce priveşte trecutul şi atitudinea morală a celor ce făceau parte din acest grup,începând cu ZILBER a cărui activitate de spion şi agent de siguranţă era cunoscută de PATRASCANU,toţi ceilalţi se caracterizează prin sentimentele lor reacţionare,lichelismul şi necinstea lor,afacerism,etc.-

Ajutat de toţi aceştia,PATRASCANU a desfăşurat o serie de acţiuni pentru autopopularizarea sa şi defăimarea conducerii Partidului,a dus pretinse acţiuni de ajutorare în Maramureş făcând însă în realitate propagandă în alegeri pentru promovarea intereselor sale personale,-a lansat diferite zvonuri duşmănoase împotriva tovarăşilor din Comitetul Central şi a realizărilor regimului nostru. Prin membrii acestui grup el a denaturat şi difuzat în mod tendenţios diverse acţiuni ale Partidului.-

Un grup format din HARY BRAUNNER,LENA CONSTANTE,RUPENIAN, JAN NICOLAU şi POULOPOL,în frunte cu BETEA,s'au întrunit periodic în timp ce PATRASCANU se afla plecat la Paris,comunicându-i prin diferite mijloace cele ce se petrec în ţară în lipsa sa, pentru a-l hotărî eventual să rămână în străinătate.-

O bună parte dintre cei care făceau parte din acest grup urmau să se alăture grupului fugarilor,care pregăteau plecarea lor în străinătate împreună cu PATRASCANU şi MANUILA.-

Din efectivul acestui grup PATRASCANU intenţiona să trimeată cinci oameni şi anume: STEFAN POPESCU,PAVEL CONSTANTIN, BETEA NICOLAE,RETEGAN GHEORGHE şi RATIU ANTON,sub pretextul unor burse de studiu în străinătate,fiind însă clar că în realitate aceşti cinci oameni aveau misiunea din partea lui PATRASCANU de a menţine un contact strâns şi o informare continuă în legătură cu aceia care din străinătate unelteau împotriva regimului nostru.-

Tot dintre membrii acestui grup,BETEA,RATIU şi OANCEA, au fost trimişi la Caransebeş din iniţiativa lui PATRASCANU şi ZILBER pentru a se pregăti şi încerca evadarea unor tovarăşi din conducerea Partidului,care se aflau închişi acolo.-

Cunoscând starea de spirit profund duşmănoasă a lui PATRASCANU şi ZILBER,ideia că această misiune era în realitate o provocare care ar fi putut pricinui asasinarea în masă a deţinuţilor din acea închisoare,ne apare ca adevăratul mobil

Vezi decl. Cofler!

./.

al acestei acţiuni,ce urmează a mai fi adâncit în continuarea anchetei.-

Pentru componenţa şi ţinuta morală a acestui grup,PATRASCANU a invocat lipsa sa de vigilenţă, o orientare politică greşită iar uneori a recunoscut lichelismul şi lipsa sa de principialitate. Toate acestea numai pentru a nu recunoaşte că s'a înconjurat de aceşti oameni în mod conştient şi pe baza sentimentelor de duşmănie faţă de Partid ale majorităţii celor din grup,cu care conta că va putea lovi în unitatea Partidului.

Asta ar însemna recunoaşterea act. [?] de spion

PATRASCANU recunoaşte că s'a înconjurat la Minister,de elemente despre care a aflat ulterior că sunt sau foşti moşieri sau foşti legionari.- Că în general a dat dovadă de o totală lipsă de vigilenţă,recurgând în alegerea oamenilor de care s'a servit la criterii "false amăgitoare şi primejdioase".- Aceste susţineri sunt simple pretexte deoarece din dosar se dovedeşte că chiar atunci când el a fost în măsură să-şi dea seama de ce elemente declasate şi corupte s'a înconjurat,- ca în cazul lui BETEA,- PATRASCANU nu a renunţat la serviciile acestora şi nici nu i-a denunţat„când ei lansau zvonuri în legătură cu o eventuală fugă în străinătate a sa"etc.-

In concluzie considerăm ca un fapt dovedit că PATRASCANU nu se interesa în alegerea elementelor de care s'a înconjurat decât de convingerile lor naţionaliste şi de sentimentele de ură împotriva Partidului,ca şi de hotărârea acestora de a activa prin toate mijloacele,pentru a lovi în unitatea Partidului şi a clasei muncitoare.-

LEGATURILE DUSMANOASE SI SUBVERSIVE CU BURGHEZIA SI PALATUL.-

PATRASCANU şi ZILBER au întreţinut cu reprezentanţii burgheziei din ţara noastră relaţii care depăşeau necesităţile de moment ale luptei Partidului,cu scopul dovedit de a unelti împotriva Partidului şi de a menţine cât mai mult timp dominaţia politică şi economică a burgheziei.-

ZILBER este acela care a asigurat legătura dintre PATRASCANU şi diverşi reprezentanţi ai burgheziei cu care se afla în strânse legături ca: RICA GEORGESCU,VISOIANU,MANUILA,etc. LENA CONSTANTE face legătura cu POGONEANU şi NICULESCU BUZESTI; BETEA,RATIU şi PAVEL asigură legătura cu MANUILA ş.a.m.d.

./.

In privința legăturilor cu AUSCHNIT, PATRASCANU a negat orice relații secrete cu acesta, a susținut că nu a transmis prin el nici un mesagiu secret la Cairo. Totuși din cercetare au rezultat numeroase dovezi ale legăturilor dintre AUSCHNIT și PATRASCANU, prin care ei urmăreau să lovească și să submineze Partidul.-

Deși PATRASCANU nu a mărturisit obiectul real al discuțiilor cu AUSCHNIT, am putut deduce prin analogie cu cele discutate în aceiaș perioadă, de AUSCHNIT cu ALEXANDRU STEFANESCU, că discuțiile se refereau la analizarea mijloacelor de luptă pe care se putea bizui burghezia pentru a contracara măsurile și lupta Partidului.-

Din declarațiile lui GUTA STEINBERG, rezultă că cu vre-o săptămână înainte de plecarea lui AUSCHNIT la Cairo, PATRASCANU i-a transmis acestuia prin GUTA STEINBERG un sul de hârtie care conținea un mesaj dactilografiat de PATRASCANU însuși în casa lui STEINBERG, după ce PATRASCANU și-a luat toate precauțiunile ca textul să nu fie desconspirat.-

Din declarațiile lui GUTA STEINBERG și ale ELENEI PATRASCANU, rezultă că PATRASCANU s'a întâlnit cu AUSCHNIT și în 1947 la Paris, după fuga acestuia din țară.-

XENOPOL care - după cum arată ELENA PATRASCANU - îl primea adesea pe AUSCHNIT în casa sa, - existând deci prezumția că ținea legătura între AUSCHNIT și PATRASCANU -, va trebui chestionat în continuare asupra naturii raporturilor dintre ei și a uneltirilor lor împotriva regimului nostru.-

In privința legăturilor cu VISOIANU, din declarațiile dela dosar se stabilește că PATRASCANU a uneltit cu VISOIANU, împreună cu care intenționa să conducă guvernul în care scop l-a convins că accepte Ministerul de Externe.- L-a introdus deasemeni pe VISOIANU fără aprobarea Secretariatului Comitetului Central în comisia care trata Armistițiul la Moscova, pentru a avea sprijinul burgheziei contra cererilor sovietice.-

PATRASCANU a intervenit pentru eliberarea lui VISOIANU când acesta fusese arestat în chestia scrisorii de credit a lui CRETZIANU, pentru fondurile secrete ale Statului Român depuse la băncile din Elveția, dându-i astfel posibilitatea de a fugi clandestin din țară.- In întrevederile secrete avute cu VISOIANU și care erau mijlocite de ELENA PATRASCANU, HARY BRAUNNER și FLORICA BRATESCU-VOINESTI (amanta lui VISOIANU), PATRASCANU l-a informat asupra hotărârilor și intențiilor Comitetului

./.

Central şi ale Guvernului,pe care VISOIANU le transmitea mai departe străinilor cu care se afla în legătură.-

Dintr'o declaraţie a lui ZILBER care arată că PATRASCANU l-a informat pe VISOIANU că în Comitetul Central există un agent provocator,putem deduce atât natura raporturilor dintre PATRASCANU şi VISOIANU,cum şi faptul arătat mai sus,că în discuţiile avute cu VISOIANU, PATRASCANU îl ţinea în curent pe acesta cu o serie de secrete de Partid şi de Stat,pe care acesta le transmitea străinătăţii.-

In 1946 la Paris,PATRASCANU l-a căutat pe VISOIANU,cu care voia să se consulte asupra situaţiei internaţionale şi a perspectivelor de viitor,şi dela care vroia să capete instrucţiuni.- Deşi PATRASCANU pretinde că TOROSSIAN nu a reuşit să dea de urma lui VISOIANU,este cert că această întâlnire a avut loc cu scopul arătat mai sus, Totuşi pentru a deruta ancheta, PATRASCANU afirmă că îl căuta pe VISOIANU pentru a-l convinge să se înapoieze în ţară,afirmaţie atât de ridicolă încât nu merită osteneala de a fi combătută.-

In ce priveşte sugestia lui PATRASCANU de a fi numit Preşedinte al Consiliului de Miniştrii,- sugestie transmisă Palatului prin POGONEANU, NICULESCU BUZESTI,STARCEA,XENOPOL şi NEGEL -, aceasta este un fapt perfect dovedit şi - deoarece PATRASCANU a ascuns această propunere faţă de Partid, concluzia nu poate fi decât că PATRASCANU în unire cu ZILBER au luat această iniţiativă,în speranţa că,deţinând această demnitate PATRASCANU va putea fi arbitrul situaţiei politice din ţara noastră şi va putea sluji burghezia conform angajamentelor luate.-

Pentru a nu mărturisi această acţiune tipică de trădare care rezultă că a fost iniţiată chiar de el, ZILBER nu vrea să recunoască că are cunoştinţă despre întâlnirea cu NICULESCU BUZESTI şi POGONEANU, deşi se dovedeşte că cheia garsonierei lui FLORIN TEODORU unde a avut loc întâlnirea,se afla la el.- Deasemeni însuşi PATRASCANU arată într'una din declaraţiile sale,că TOROSSIAN şi ZILBER au participat la întrevederea dintre PATRASCANU şi STARCEA din locuinţa lui TOROSSIAN,unde s'a discutat eventuala rezolvare a crizei,prin însărcinarea lui PATRASCANU cu Preşedinţia Consiliului de Miniştrii.-

Ei aici!

Nici ZILBER nu a raportat Partidului nimic în legătură cu raporturile lui Patraşcanu cu burghezia deşi el este acela

./.

care făcea legătura între PATRASCANU şi reprezentanţii burgheziei,invocând ca şi PATRASCANU pretextul neglijenţei sale care l-a determinat să omită această formalitate.-

Legăturile cu ALEXANDRU STEFANESCU atât înainte cât şi după 23 August 1944,pot fi considerate ca dovedite,dacă ţinem seama de misiunea de agent I.S.a lui ALEXANDRU STEFANESCU şi activitatea febrilă pe care burghezia în unire cu imperialiştii străini au desfăşurat-o la apropierea trupelor sovietice, pentru a menţine ţara noastră în zona de influenţă a Puterilor Apusene.-

Nu s'a putut dovedi însă faptul afirmat de STEFANESCU, că l-a cunoscut şi a avut întrevederi cu PATRASCANU încă în cursul anului 1942,rezultând din alte declaraţii ale sale că nu îl putea cunoaşte pe PATRASCANU decât în cursul anului 1943.-

Deasemeni nu este dovedit că cel care îl conducea pe PATRASCANU la întâlnirile cu STEFANESCU,este CALMANOVICI,căci acest fapt nu a fost confirmat nici de CALMANOVICI nici de PATRASCANU,iar tonul declaraţiilor lui STEFANESCU în această privinţă nu este prea sigur.-

Am arătat deasemeni - în ce priveşte afirmaţia lui STEFANESCU că PATRASCANU a fost adus întotdeauna în locuinţa sa de către CALMANOVICI - că sunt indicii puternice că acest fapt nu corespunde realităţii ci că STEFANESCU a sesizat ocazia ce i s'a prezentat de a se răzbuna pe CALMANOVICI,deoarece acesta nu îl ţinuse în curent cu pregătirile în vederea actului dela 23 August şi cu clauzele reale ale Armistiţiului.-

In ce priveşte legăturile lui PATRASCANU cu Palatul,dintr'o declaraţie a ELENEI PATRASCANU se constată că soţul ei l-a sfătuit pe fostul rege,fie direct,fie prin intermediul lui NICULESCU BUZESTI,STARCEA sau VISOIANU,să nu conteze pe anglo-americani şi să nu părăsească ţara ci să stea pe poziţie.-

?!

După actul dela 30 Decembrie 1947,prin care monarhia era desfiinţată,într'o discuţie care a avut loc la Păltiniş, PATRASCANU şi-a manifestat supărarea ce i-o producea această reformă a Partidului nostru,afirmând în mod tendenţios că prin desfiinţarea monarhiei nimic nu se va mai opune la anexarea noastră de către Uniunea Sovietică.-

Din declaraţii mai rezultă deasemeni - cu toate desminţirile lui PATRASCANU - că PATRASCANU a uneltit împreună cu fostul rege având cu acesta discuţii prin care l-a determinat să

./.

nu prelungească legea pentru sancţionarea criminalilor de război, să respingă propunerile de numire ale tov.BODNARAS şi a altor conducători ai Partidului, în Guvern.-

LEGATURILE DUSMANOASE CU PARTIDELE ISTORICE
SI UNELTIRILE IMPOTRIVA REGIMULUI NOSTRU

In privinţa legăturilor cu şefii partidelor istorice şi cu diverşi fruntaşi ai acestor partide, din materialul existent se desprind o serie de legături care ne permit să conchidem că PATRASCANU a desfăşurat împreună cu aceştia, o activitate de trădare atât a Partidului cât şi a Guvernului din care făcea parte.-

Faptele mai caracteristice sunt următoarele:

- Deşi PATRASCANU pretindea că cu ocazia alegerilor din 1937, a intrat în conflict cu Partidul deoarece nu era de acord cu sprijinirea mai departe a naţional ţărăniştilor care încheiaseră un pact cu CODREANU, el devine dintr'odată după 23 August un fervent admirator al lui MANIU.-Faţă de acesta PATRASCANU a avut manifestări de prietenie care nu pot fi explicate decât pe baza sentimentelor duşmănoase ale ambilor faţă de regimul nostru ca şi pe baza convingerilor lor naţionaliste. Astfel:

- PATRASCANU s'a opus judecării lui MANIU ca criminal de război.-

- El l-a împiedicat pe XENOPOL să depue ca martor în procesul lui MANIU, temându-se desigur că cu această ocazie XENOPOL va vorbi şi despre legăturile dintre MANIU şi PATRASCANU.-

- In campania electorală din 1946, MANIU i-a făcut lui PATRASCANU o ofertă de a sprijini pe prietenii naţionalişti ai acestuia care candidau în alte judeţe, ofertă pe care PATRASCANU nu a adus-o la cunoştinţa Partidului. In legătură cu aceasta PATRASCANU a avut îndrăsneala de a susţine că a ascuns Partidului propunerile lui MANIU "din sinceritate şi devotament faţă de Partid",- afirmaţie nelogică şi mincinoasă deoarece este clar că MANIU putea continua astfel de manevre şi cu alte persoane duşmănoase regimului nostru, devreme ce PATRASCANU nu aducea acest fapt grav la cunoştinţa Partidului.-

./.

O dovadă a poziţiei nesincere a lui PATRASCANU este arătată în declaraţia ELENEI PATRASCANU,care arată că soţul ei nu i-a combătut pe naţional-ţărănişti în judeţul Arad,fapt recunoscut în parte şi de PATRASCANU.-

PATRASCANU a mai întreţinut legături şi cu alţi fruntaşi naţional ţărănişti,ca: NICOLAE PENESCU,N.PASCU,GHITA POP,GEROTA şi alţii.-Cu toate negările lui PATRASCANU,ancheta a stabilit că PENESCU i-a propus sprijinul naţional ţărăniştilor în lupta împotriva Comitetului Central. Discuţiile cu PENESCU se refereau la colaborarea personală a lui PATRASCANU cu elemente ale P.N.T.-ului care îi promiteau sprijinul lor în vederea formării unei fracţiuni în sânul P.C.R.-

Privitor la legăturile cu MANUILA,din dosar rezultă că deşi PATRASCANU şi-a putut da seama în Septembrie 1947,că MANUILA era în realitate un convins manist şi avea legătură cu anglo-americanii pe care îi informa din partea lui MANIU,nu l-a denunţat totuşi atunci când a aflat prin BETEA despre pregătirile acestuia de fugă din ţară.-Explicaţia nu poate fi alta decât că PATRASCANU întocmai ca şi MANUILA,nu era de acord cu politica regimului nostru.-

Legătura dintre PATRASCANU şi MANUILA,era asigurată prin RUPENIAN,STEFAN POPESCU,BETEA,PANDREA,AURORA CORCIOVESCU; totuşi din unele declaraţii rezultă că la Snagov PATRASCANU avea şi unele întrevederi directe cu MANUILA.-

Interesante sunt deasemenea legăturile lui PATRASCANU cu TATARASCU,pe care el îl considera ca "o necontestată valoare politică".- Din anchetă a rezultat o perfectă colaborare între aceştia atât în ţară cât şi la Paris unde PATRASCANU a redactat împreună cu TATARASCU memoriul în problema maghiară cu unele accente naţionalist-şovine. Sunt deasemeni indicii puternice că împreună cu TATARASCU,a patronat trădarea comisă din iniţiativa lui ZILBER,prin publicarea unui document secret al delegaţiei noastre în presa americană.-

Impreună cu TATARASCU,PATRASCANU a întreţinut o atmosferă de intrigă la legaţia noastră dela Paris,a manevrat împreună cu acesta şi cu FRANASOVICI pentru creerea unor dificultăţi în tratativele noastre cu Uniunea Sovietică.-Această stare de lucruri l-a determinat pe MAURER să-i comunice lui TATARASCU prin MALAXA,că mizează pe "o carte proastă" adică pe PATRASCANU.-

./.

In cadrul relaţiilor sale cu TATARASCU, lui TOROSSIAN i-a revenit rolul de a culege informaţii din lumea diplomatică şi din cercurile fugarilor.- TOROSSIAN care era omul lui PATRASCANU la legaţia noastră din Paris,a întreţinut şi relaţii de afaceri cu TATARASCU, cumpărând împreună cu acesta şi cu FRANASOVICI hotelul "Comodore" din Paris,care era locuit aproape exclusiv de englezi şi americani.-

LEGATURI CU STRAINII,ACTIVITATE DE SPIONAJ.

Deşi în declaraţiile sale PATRASCANU nu a recunoscut formal că a folosit legăturile sale cu diverşi străini,agenţi ai imperialismului americano-englez,pentru a-i informa despre activitatea,hotărârile şi intenţiile de viitor ale Partidului şi Guvernului,este totuşi fapt stabilit că în discuţiile şi întrevederile avute cu aceştia,PATRASCANU le-a dat informaţii asupra situaţiei politice din ţara noastră,stabilind cu ei unele aranjamente în vederea sprijinului pe care guvernele imperialiste înţelegeau să-l dea politicii de trădare a lui PATRASCANU,ZILBER şi ceilalţi.-

PATRASCANU a întreţinut legături cu diverşi străini, agenţi ai serviciilor americane şi engleze de spionaj,cu care avea întrevederi periodice,pe care nu le-a adus la cunoştinţa Partidului,aranjându-le în condiţiuni conspirative şi în prezenţa numai a unora dintre apropiaţii şi colaboratorii săi intimi.-

Menţionăm ca fiind mai importante pe această linie,următoarele legături ale lui PATRASCANU:

- Cu troţkistul italian VALIANI,PATRASCANU a întreţinut legături încă din anul 1946 când l-a întâlnit la Paris,revăzându-l apoi la Budapesta în 1947.- Din actele dosarului rezultă indicii puternice că PATRASCANU împreună cu ZILBER intenţionau să folosească legăturile cu VALIANI în vederea unei acţiuni mai ample cu grupările troţkiste din străinătate,îndreptată împotriva Uniunii Sovietice şi a ţărilor de democraţie populară.-

- După 23 August 1944,PATRASCANU a întreţinut legături fără ştirea Partidului cu o serie de"diplomaţi" şi gazetari străini ca: LE ROUGETEL,MADISON,ROBERTS,SCHUYLER,LOWELL,

./.

MARKHAM,BRUHER şi alţii,cari s'au dovedit fără excepţie agenţi ai serviciilor de spionaj americano-engleze.-

Deşi la începutul anchetei PATRASCANU a negat orice întâlniri cu străinii,dând explicaţii contradictorii analizate în sinteza noastră,o serie întreagă de martori între cari ELENA PATRASCANU,RUPENIAN şi alţii,arată că el se întâlnea adeseori cu americanii pe care îi primea şi la Minister,întreţinând cu unii dintre ei relaţii apropiate şi chiar familiare.-

Dintre întâlnirile conspirative cu agenţi ai serviciilor de informaţii americane,pe care PATRASCANU le-a ascuns Partidului,menţionăm întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS din 1945, aranjată în garsoniera LENEI CONSTANTE,la iniţiativa lui BELU ZILBER şi întrevederea dela Paris cu MADISON din apartamentul lui TOROSSIAN, despre care PATRASCANU afirmă că a avut loc în prezenţa lui ZILBER.-

In realitate întâlnirea din 1947 dela Paris,cu MADISON, nu a avut loc în prezenţa lui ZILBER,care se afla în acel timp în ţară; acesta este numai un pretext prin care PATRASCANU voia să acopere interesul său pentru această întrevedere,deoarece ZILBER avea o misiune pe linia unui serviciu de informaţii sovietic. Cu toate susţinerile contrarii ale ELENEI PATRASCANU şi ale lui TOROSSIAN,care au participat la această întâlnire dela Paris,şi care arată că ZILBER nu a fost de faţă,PATRASCANU s'a menţinut la punctul său de vedere iniţial.-

In Octombrie 1944,PATRASCANU s'a mai întâlnit cu LE ROUGETEL, reprezentantul Angliei, în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU ascunzând şi această întrevedere faţă de Partid.- La început PATRASCANU a negat această întâlnire pe care a recunoscut-o apoi în faţa probelor,pretextând însă că nu şi-a reamintit despre această conversaţie.-

In ce priveşte obiectul discuţiilor cu ocazia acestor întrevederi, atât PATRASCANU cât şi ZILBER s'au menţinut în atitudinea de a minimaliza scopul şi importanţa discuţiilor care au avut loc,simulând amnezia şi dând indicii foarte vagi asupra conţinutului discuţiilor.-

In această situaţiune,am recurs în sinteza noastră,pentru a putea reconstitui aceste discuţii,la analizarea pe baza declaraţiilor existente în dosar,a stării de spirit de profundă nemulţumire împotriva regimului şi a sentimentelor lor duşmănoase corespunzătoare epocii în care au avut loc întâlnirile menţionate,pentru a trage concluzia că în raport cu această

./.

stare de spirit,discuţiile nu puteau fi decât duşmănoase regimului şi ele tindeau la unele aranjamente cu guvernele ţărilor imperialiste,în vederea răsturnării regimului de democraţie populară.-

Faptul că PATRASCANU şi ZILBER se întâlneau în ascuns cu străinii despre care ştiau că sunt agenţi ai imperialiştilor anglo-americani,dovedeşte pe deplin că scopul acestor întrevederi nu putea fi decât transmiterea de informaţii şi stabilirea unor planuri de acţiune împotriva regimului şi guvernului nostru,cu sprijinul ţărilor imperialiste în slujba cărora ei se aflau.-

Faptul că VISOIANU i-a transmis lui PATRASCANU o invitaţie din partea lui SCHUYLER de a pleca în America"în orice condiţii", - fapt recunoscut de PATRASCANU -, coroborat cu cele declarate de ELENA PATRASCANU privitor la recepţia din casa Bragadiru unde PATRASCANU s'a întâlnit cu SCHUYLER,ne dovedeşte că aceştia au mai avut şi alte întrevederi cu ocazia cărora PATRASCANU i-a informat despre neînţelegerile sale cu Partidul,căci numai astfel SCHUYLER putea îndrăzni să facă această propunere fără teama de a fi demascat de PATRASCANU.-

Deosebit de interesantă este întrevederea dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS la Praga,în Iulie 1947,cu ocazia voiajului pe care soţii PATRASCANU îl făceau la Bruxelles unde avea loc Congresul de Drept Internaţional.-

Deşi PATRASCANU s'a putut pune de acord atât cu soţia sa cât şi cu LENA CONSTANTE,asupra celor ce vor declara în legătură cu acest voiaj,susţinând cu toţii că o întâlnire directă cu NICOL GROSS nu a putut avea loc deoarece NICOL GROSS a sosit la Praga după plecarea lui PATRASCANU la Bruxelles şi a plecat din Praga cu o zi înainte de înapoierea acestora la Praga,- există totuşi puternice indicii că această întâlnire a avut loc luându-se anumite hotărâri şi schimbându-se anumite informaţii privitor la planurile de acţiune ale imperialiştilor în legătură cu ţara noastră.-

Rolul lui ZILBER în stabilirea acestei întâlniri,poate fi stabilit din faptul că ZILBER îl cunoştea şi el pe NICOL GROSS încă înaintea plecării acestuia din ţară,a avut ezitări înainte de a se hotărî să vorbească despre NICOL GROSS în ancheta noastră şi i-a dat unele sfaturi LENEI CONSTANTE asupra comportării în anchetă a acesteia în discuţia pe care a avut-o cu ea în

arestul din Calea Rahovei,din care se poate vedea că era la fel de interesat ca întâlnirea cu GROSS dela Praga să fie ascunsă anchetei.-

Tot în legătură cu relaţiile dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS mai menţionăm că atunci când după Congresul de Unificare întregul grup se afla în panică interesându-se despre modalităţile de fugă din ţară,LENA CONSTANTE a afirmat că-i va telefona lui GROSS ca acesta să trimită un avion (fapt arătat de ELENA PATRASCANU).-

Mai numeroase încă au fost legăturile lui ZILBER cu străinii care avea o acoperire prin faptul că lucra pentru un serviciu de informaţii; este fapt stabilit că ZILBER a abuzat de încrederea acestui organ,desinformând şi falsificând rapoartele pe care le dădea acestui serviciu.-

Faţă de sentimentele sale duşmănoase, considerăm ca un fapt dovedit activitatea de spionaj pe care ZILBER a desfăşurat-o în raport cu străinii cu care se întâlnea, pentru a-i informa permanent asupra evenimentelor politice din ţara noastră şi a discuţiunilor din Biroul Politic al C.C.,cu care era ţinut în curent de către PATRASCANU.-

In cursul anilor 1944-1945,ZILBER a dat informaţii spionului englez PORTER şi a desfăşurat o bogată activitate de spionaj cu alţi reprezentanţi "diplomatici" ai ţărilor imperialiste,ca: HALL,SCHUYLER,RURAK şi cu agenţi cunoscuţi ai Inteligence-Service-ului ca: LOLA SMITH,HUGH WATSON,SYERS şi alţii.

Deasemeni BETEA - după cum rezultă din altă declaraţie aflată la dosar,menţinea legătura dintre PATRASCANU şi americani.-

ACTIUNI SI ATITUDINI DUSMANOASE,ANTIPARTINICE, ANTISOVIETICE SI ANTIGUVERNAMENTALE.

La acest capitol am enumerat atitudinile şi acţiunile extrase din întregul material existent prin care se stabileşte că PATRASCANU,ZILBER şi clica care îi înconjura,sunt nişte duşmani înrăiţi ai Partidului,ai regimului şi ai Uniunii Sovietice.-

In prima parte a acestui capitol,am analijat o serie de acţiuni mai importante şi anume:

./.

- Acţiunea de trădare desfăşurată de PATRASCANU pentru a fi însărcinat cu Preşedinţia Consiliului de Miniştrii pe care el s'a grăbit să o recunoască,ca fiind pornită din iniţiativa sa personală şi aceasta pentru a nu fi învinuit de complot şi înaltă trădare prin faptul că s'a pus de acord şi cu alte persoane asupra acestei acţiuni.-

Din actele dosarului rezultă totuşi că această manevră a fost discutată în prealabil cu STARCEA,în prezenţa lui TOROSSIAN şi BELU ZILBER. Acest fapt nu a fost recunoscut de STARCEA cu ocazia cercetării sale ,deoarece acesta se temea de o implicare a sa în proces alături de PATRASCANU.-ELENA PATRASCANU însă confirmă şi ea această acţiune.-

Este perfect stabilit că ZILBER a cunoscut această acţiune a lui PATRASCANU,existând chiar indicii că el a iniţiat această acţiune prin care conta să poată impune împreună cu PATRASCANU politica pe care ei o urmăreau în ţara noastră şi care le va permite să sprijine în mai mare măsură burghezia.-

- Discuţiile duse cu fostul rege pentru a-l determina pe acesta să nu prelungească legea pentru sancţionarea criminalilor de război,constituesc deasemeni o acţiune criminală prin care PATRASCANU căuta să vie în sprijinul burgheziei,deoarece după cum mărturiseşte avea convingerea că prin cele 18oo de cazuri judecate,problema criminalilor de război în ţara noastră a fost rezolvată şi că ne-am achitat în măsură suficientă de obligaţiunile Armistiţiului.-

Dealtfel această acţiune este confirmată de ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE în declaraţiile lor.- In afară de opunerea sa la prelungirea acestei legi,PATRASCANU a avantajat printr'o serie întreagă de dispoziţiuni legislative,burghezia din ţara noastră.- Din exemplele arătate în sinteză,extrase din opera sa de legiferare,se pot vedea în mod concret dispoziţiunile de favoare prevăzute de PATRASCANU pentru avantajarea burgheziei,a exploatatorilor şi speculanţilor din ţara noastră.-

- Faptul de a fi încercat să scoată din biblioteca fostului rege,cărţile cu dedicaţie pe care i le oferise acestuia, constitue un indiciu că PATRASCANU urmărea să facă să dispară în acest fel probele din dosar care învederau cârdăşia dintre el şi fostul rege.-

./.

- Pe baza probelor din dosar am tras concluzia că PATRASCANU a participat împreună cu ZILBER la acţiunea trădătoare de a publica un document secret al delegaţiei noastre economice în presa americană din Paris (New-York Herald Tribune), cu scopul de a îngreuna reuşita tratativelor cu Uniunea Sovietică.-

- La acţiunile antisovietice am menţionat actul de trădare comis de PATRASCANU şi ZILBER, prin aceea că, cu ocazia unei întrevederi aranjată în locuinţa lui TOROSSIAN cu fostul ministru de finanţe MIRCEA DURMA care pleca la Moscova ca preşedinte al unei delegaţii economice, i-au cerut acestuia să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil faţă de Uniunea Sovietică; PATRASCANU susţinea în mod tendenţios că intensificarea relaţiilor economice cu Uniunea Sovietică ar constitui o înglobare economică care ar atrage după sine şi una de ordin politic.-

Deşi PATRASCANU neagă categoric că această întrevedere ar fi avut loc deoarece se teme să recunoască o acţiune tipic anti-sovietică ca aceasta, faptul este dovedit cu declaraţiile tuturor celorlalţi participanţi şi anume: MIRCEA DURMA, ELENA PATRASCANU, TOROSSIAN şi BELU ZILBER.-

- PATRASCANU a continuat a se întâlni cu ZILBER, având cu acesta numeroase întrevederi şi discuţii în casa LENEI CONSTANTE şi a lui TOROSSIAN, după excluderea acestuia din Partid, şi în timp ce era cercetat la Comisia de Control; deasemeni i-a dat acestuia sfatul duşmănos de a fugi din ţară.-

- Fără ştirea şi autorizarea Partidului PATRASCANU în unire cu ZILBER au încercat o scindare a Partidului Naţional Ţărănesc, cu scopul de a-l alătura pe MIHALACHE planurilor lor criminale, de a prelua puterea politică.-

- Tot la acest punct am redat acţiunile de autopopularizare ale lui PATRASCANU şi ZILBER în presa burgheză, prin mijlocirea gazetarilor DRACSANEANU, MASOFF şi alţii.- In această privinţă am menţionat acţiunea tipic troţkistă prin care PATRASCANU a sugerat fiţuici maniste "Dreptatea" un articol în care el desvăluia opiniei publice faptul că în urma discursului dela Cluj, tovarăşii din Comitetul Central intenţionează a-l îndepărta din conducere, contând că prin acest articol va forţa conducerea să nu ia măsuri împotriva sa.-

./.

In restul capitolului am arătat numeroase şi variate aspecte ale "comportării nepartinice" a lui PATRASCANU, doveditoare ale activităţii duşmănoase desfăşurată de PATRASCANU şi ZILBER, cum şi ale dispreţului pe care PATRASCANU îl manifesta faţă de viaţa de Partid şi în genere faţă de interesele Partidului.-

Am redat apoi discuţiile antipartinice ce aveau loc în acest grup pentru a concretiza faptul recunoscut de PATRASCANU, că a bârfit şi calomniat în diferite ocazii faţă de prietenii săi conducerea Partidului şi realizările regimului nostru, cu scopul ca prin aceste exemplificări să desvăluim adevărata faţă de duşmani a acestora.

Aceiaş metodă am întrebuinţat-o şi la analizarea manifestărilor şi activităţii lui ZILBER cu rezultatul că din probele existente şi acesta a fost demascat ca un duşman neîmpăcat şi plin de ură împotriva Uniunii Sovietice şi a regimului de democraţie populară.-

AFACERI, TRAFIC, INTERVENTII.

La acest punct am grupat acţiunile de corupţie şi imoralitate ale lui PATRASCANU, ZILBER şi ale întreg grupului, cu scopul de a uşura stabilirea adevăratei poziţii a lui PATRASCANU şi ZILBER în anchetă şi a determina revizuirea acestei atitudini în care PATRASCANU se menţine prin înfăţişarea acţiunilor murdare pe care le-a comis deşi avea calităţile de ministru, membru în Biroul Politic al Comitetului Central, activist din ilegalitate, etc.-

PATRASCANU nu a recunoscut la începutul anchetei, nici una din acuzaţiile ce i se aduceau privitor la schimbul de aur, trafic de valută, afaceri, intervenţii, etc. Mult timp după începerea anchetei, PATRASCANU a recunoscut însfârşit cele de mai sus, mărturisind o serie de acţiuni de acest gen consemnate în declaraţiile sale.-

Cităm ca fiind mai caracteristice următoarele:

- Transportul a 3o.ooo dolari la Paris, remişi de XENOPOL pentru plata unui creditor al său. Acest fapt a fost negat de PATRASCANU, care pretindea că a restituit acest plic după înapoierea sa în ţară dar el este perfect dovedit prin declaraţiile lui TOROSSIAN, XENOPOL şi în parte chiar de PATRASCANU.-

./.

- PATRASCANU a transportat la Paris un săculeţ cu aur de aproximativ 2 kgr.şi un plic cu valute trimis de BOGOSSIAN lui TOROSSIAN,fapt dovedit cu declaraţiile lui TOROSSIAN şi RUPENIAN.-

- Desconspirând o operaţiune financiară de mari proporţii hotărâtă în Consiliul de Miniştrii la care a luat parte de a se bate un milion de medalii,PATRASCANU l-a însărcinat pe RUPENIAN să-i vânză un număr important de monezi de aur pe care le avea acasă şi al căror preţ urma să scadă în urma acestei emisiuni de aur.-

- Si în raporturile sale cu ZILBER, PATRASCANU a făcut o serie de afaceri cu ocazia cărora mânuia sume de bani tot în aur. Astfel,RUPENIAN arată că i-a dus odată lui ZILBER din partea lui PATRASCANU un fişic cu monezi de aur.-

- PATRASCANU a primit cu titlu de împrumut loo milioane lei, defalcaţi dintr'un credit obţinut de ing.LUPAS (prieten cu ZILBER) dela CEC,cu scopul de a-şi termina vila dela Snagov.-

- Numeroase dovezi arată că şi ZILBER făcea o serie întreagă de afaceri,cu TOROSSIAN,SEBASTIAN şi alţii,încasa diferite comisioane din împrumuturile acordate de CEC din al cărui Consiliu de Administraţie făcea parte,etc.-

Tot PATRASCANU a mai făcut şi o serie de intervenţii fiind recompensat în unele cazuri cu cadouri din partea celor sprijiniţi de el.-

Sunt indicii că PATRASCANU cunoştea afacerile pe care TOROSSIAN le făcea cu ocazia epurării magistraţilor,intervenind pe lângă el în favoarea unor magistraţi dela care primea sume importante de bani pentru a nu fi epuraţi.- Aceasta poate fi o explicaţie pentru importantele sume de bani în valute găsiţi cu ocazia percheziţiilor în casa lui PATRASCANU,la LENA CONSTANTE,la BRAUNNER,etc.-

Am dat deasemeni o serie de exemple privitoare la intervenţiile făcute de PATRASCANU,pentru schimbarea unor soluţiuni ale unor instanţe judecătoreşti.-

Insfârşit tot aci,am arătat o serie de numiri în diplomaţie, făcute de PATRASCANU în vederea unor scopuri personale şi de ordin politic cu dispreţul total al cerinţelor Partidului,în urma cărui fapt majoritatea celor numiţi de PATRASCANU s'au dovedit a fi elemente duşmănoase iar unii dintre ei au rămas în străinătate.-

./.

FUGA DIN TARA

In chestiunea planurilor şi a preparativelor de fugă din ţară, PATRASCANU s'a menţinut în aceiaş atitudine de negare care caracterizează poziţia sa în tot cursul anchetei, susţinând că a acceptat numai de formă propunerile făcute de BETEA, dar că în realitate urmărea să scape de BETEA şi de banda acestuia.-

Această susţinere este atât de naivă, încât şi ELENA PATRASCANU i-a spus soţului ei cu ocazia deţinerii lor la Băneasa, că nu este de mirare că Partidul nu acceptă o explicaţie atât de neserioasă.-

Studierea întregului material existent privitor la acest punct dovedeşte dimpotrivă că PATRASCANU a fost preocupat în mod intens de gândul fugii din ţară, că i-a dat mandat nelimitat lui BETEA de a se ocupa de pregătirile în vederea fugii, că nu i-a denunţat pe BETEA şi pe MANUILA, deoarece conta pe convingerile naţionaliste ale acestuia, şi pe legăturile lui MANUILA în străinătate.-

Din declaraţiile lui BETEA, rezultă că PATRASCANU a şovăit mult până a se hotărî să plece şi că nu în mod întâmplător a acceptat plecarea alături de MANUILA, ci pe baza sentimentelor lor duşmănoase comune împotriva regimului ca şi de teama perspectivelor ce le aveau dacă rămâneau în ţară.- Tot BETEA arată că PATRASCANU nu voia să plece în Elveţia, pentrucă avea impresia că acolo va fi "curăţat", că PATRASCANU s'a opus să-l ia pe ZILBER cu ei în străinătate, deoarece se temea că acesta ar putea desconspira preparativele de fugă, într'un cuvânt că PATRASCANU era hotărât fără nici o rezervă să plece în străinătate de îndată ce pregătirile vor fi terminate.-

Rezultă deci că PATRASCANU nu a acceptat de formă propunerile de plecare ale lui BETEA, şi că intenţiona efectiv să fugă în străinătate, contând că prin aceasta va da o lovitură serioasă Partidului.-

BETEA a susţinut în tot timpul cercetării sale şi chiar cu ocazia confruntării cu PATRASCANU că înaintea plecării sale în Belgia, PATRASCANU i-a spus că libertatea şi viaţa îi sunt în pericol, dându-i în acelaş timp instrucţiuni ca în cazul când nu se va mai înapoia în ţară, BETEA să se ascundă.-

Tot din declaraţiile lui BETEA apare că PATRASCANU se preocupa de ceeace va face în străinătate,de mijloacele de trai, cu cine va lua legătura acolo,afirmând că va căuta în primul rând pe VISOIANU.-

PATRASCANU era ţinut permanent în curent cu discuţiile şi preparativele de plecare şi hotărârile se luau pe baza consultării lui.-

Au mai dat declaraţii care confirmă intenţia reală a lui PATRASCANU de a fugi din ţară: TOROSSIAN, care pomeneşte de un proect de fugă eşuat din cauza arestării lui; RUPENIAN căruia BETEA i-a spus că PATRASCANU se pregăteşte să fugă din ţară; LENA CONSTANTE care i-a auzit pe soţii PATRASCANU discutând despre fugă; ELENA PATRASCANU care vorbeşte despre alte propuneri de fugă făcute de LUCIA FLICHER,EDITH MARCOVICI, LENA CONSTANTE şi HARY BRAUNNER. ELENA PATRASCANU mai adaugă că PATRASCANU conta să se înapoieze în ţară de îndată ce Uniunea Sovietică s'ar înţelege cu anglo-americanii.-

PATRASCANU a mai discutat cu ELENA PATRASCANU şi cu LENA CONSTANTE privitor la posibilitatea existenţei în străinătate, fapt recunoscut iniţial de PATRASCANU,dar asupra căruia a revenit ulterior,arătând că nu a avut nici un moment intenţia de a fugi din ţară.-

Deasemeni HARY BRAUNER,vorbeşte în declaraţiile sale,despre un proect de fugă care aparţinea ELENEI PATRASCANU şi anume cu ocazia unui turneu cu Teatrul de Păpuşi în Ardeal.-

PATRASCANU a mai primit propuneri de fugă prin GOLOPENTIA şi RATIU,după eşuarea primei tentative de fugă,propuneri care veneau tot în numele lui BETEA,care se ascundea atunci de urmărirea autorităţilor.-

Am mai arătat în sinteză şi unele încercări ale lui PATRASCANU de a deruta autorităţile în privinţa adevăraţilor autori ai pregătirii fugii sale din ţară,prin denunţarea unor persoane complect străine,pentru ca acoperiţi fiind de aceste denunţuri false,BETEA şi RATIU să se poată ocupa neturburaţi cu pregătirea reală a fugii.-

In concluzie arătăm că dacă PATRASCANU nu ar fi contat în mod serios să fugă împreună cu MANUILA din ţară,el nu ar fi pierdut ocazia de a-i denunţa atât pe MANUILA cât şi pe BETEA, spre a arăta Partidului că nu înţelege să se alăture trădării acestora.-

./.

"Argumentarea lui PATRASCANU" că dacă ar fi avut intenţia să fugă din ţară, ar fi putut rămâne în străinătate în ocaziile pe care le-a avut, nu ni se pare valabilă deoarece este posibil ca cei care îl dirijau din străinătate, să nu fi considerat potrivit momentul de a rămâne în 1947 în străinătate şi să-i fi recomandat înapoierea în ţară şi continuarea activităţii sale, pentru a da lovitura la momentul care se va considera cel mai indicat.-

Mai este deasemeni posibil ca PATRASCANU să fi sperat că va mai găsi oricând ocazia de a pleca în străinătate, şi aceasta deoarece considera că prin comportarea lui a adormit vigilenţa organelor de Stat şi de Partid.-

Insfârşit este posibil ca PATRASCANU să fi contat pe promisiunea fostului rege, că îl va lua în străinătate în suita sa, şi travestit cu ocazia unei nunţi la care urma să participe fostul rege (fapt arătat de ZAHARIA ION şi deţinut dela BETEA NICOLAE).-

In încheierea acestui capitol, putem conchide că deşi PATRASCANU nu a recunoscut în declaraţiile sale personale, că a organizat sau pregătit plecarea sa din ţară, din declaraţiile dela dosar, intenţia sa de a fugi din ţară, apare ca perfect dovedită.-

LEGATURILE LUI PATRASCANU SI ZILBER CU SIGURANTA. TRADAREA PARTIDULUI. ZILBER AGENT DE SIGURANTA

In acest capitol am redat şi analizat o serie de împrejurări suspecte din care am conchis că atât PATRASCANU cât şi ZILBER au avut legături cu Siguranţa şi cu autorităţile antonesciene, bucurându-se ambii de un regim de favoare, fiind eliberaţi în condiţii inexplicabile în urma arestării lor în diferite ocazii, etc.

In ce-l priveşte pe PATRASCANU, eliberarea acestuia din lagărul Caracal în 1940, în plină prigoană legionară, pe baza unei rezoluţii a directorului legionar al Siguranţei din acel timp ALEXANDRU GHICA, deşi referatul întocmit pe baza cererii de punere în libertate a lui PATRASCANU de către Grupa II-a Comunişti,

arăta o activitate intensă în cadrul Partidului Comunist, şi al unor grupări anti-fasciste, conchizând la reţinerea mai departe în lagăr cu menţiunea că "eliberarea lui PATRASCANU ar fi dăunătoare ordinei şi Siguranţei Statului".-

Fostul director general al Siguranţei LECVEANU, a arătat în declaraţiile sale că, cu ocazia arestării lui PATRASCANU în 1941, acesta a negat că ar fi comunist, arătând că se va adresa justiţiei pentru atmosfera ce i s'a creiat de către Partid, din cauza căreia nu mai are linişte.-

Suspectă pare deasemeni activitatea intensă pe care PATRASCANU începe a o desfăşura din primăvara anului 1944, în contrast cu inactivitatea totală în care s'a menţinut în anii războiului;-explicaţiile lui PATRASCANU în privinţa aceasta sunt incomplecte şi vizibil mincinoase.

Este sigur - pe baza actelor şi a declaraţiilor din dosar - că PATRASCANU s'a abţinut dela orice activitate până în momentul când şi-a putut da seama că războiul va fi câştigat de sovietici, când s'a hotărât să reia activitatea contând că în felul acesta se va putea achita de angajamentele luate în faţa Siguranţei şi de sprijinul promis reprezentanţilor burgheziei.-

Numai astfel se poate explica bunăvoinţa de care PATRASCANU s'a bucurat din partea autorităţilor antonesciene şi răgazul pe care l-a avut de a-şi scrie neturburat lucrările sale prin care urmărea să-şi creieze o platformă politică şi să determine o orientare a Partidului, favorabilă burgheziei.-

Internarea lui PATRASCANU în primăvara anului 1943, în lagărul Tg.Jiu, într'un moment când - faţă de perspectivele războiului - ar fi trebuit în mod normal să intervie o uşurare a regimului său, nu poate fi interpretată decât ca o "manevră" a burgheziei care avea concursul autorităţilor antonesciene, spre a-i da posibilitatea lui PATRASCANU să ia contact cu adevăraţii conducători ai Partidului, care se aflau în acel lagăr şi să afle dela aceştia intenţiile lor de viitor.-

Tot atât de surprinzătoare şi ciudată este şi retrimiterea lui PATRASCANU în August 1943 în domiciliul obligatoriu, dată dela care PATRASCANU a rămas în stare de libertate pe baza aprobărilor de deplasare la Bucureşti care i-au permis să se mişte liber şi ocrotit de poliţia lui ANTONESCU, creindu-şi o platformă de "element principal", în pregătirea actului dela 23 August.-

./.

Din declarațiile fostului general TOBESCU, și ale fostului magistrat STANESCU ION, rezultă că regimul de favoare de care s'a bucurat PATRASCANU se datorește legăturilor sale cu PIKI VASILIU, fostul Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne sub ANTONESCU.-

PATRASCANU nu a recunoscut raporturile de ordin informativ avute cu acesta, însă din faptul că PATRASCANU a stăruit pentru execuția pedepsei capitale la care fusese condamnat PIKI VASILIU, este un indiciu puternic că PATRASCANU voia să scape în modul acesta de un martor incomod care ar fi putut da unele relații asupra activității trădătoare a lui PATRASCANU.-

In ce privește legăturile lui ZILBER cu Siguranța, din materialul aflat în dosar, rezultă fără nici o posibilitate de îndoială că ZILBER a fost agent de siguranță.-In această privință am semnalat la acest punct, următoarele:

- Deși Siguranța cunoștea încă din anii 1927 și 1929 activitatea de spionaj a lui ZILBER, el este totuși trimis în 1930 în străinătate de Ministerul de Război, însoțit de căpitanul DAVIDESCU din Biroul de Informații al Marelui Stat Major.-

- ZILBER a intrat în organizația de spionaj a lui ARADI, fiind recomandat de către trădătorul și vechiul agent de siguranță MARGULES.-

- Imprejurările în care s'a întors în țară ZILBER la 8 Decembrie 1930, după căderea organizației ARADI, constituesc deasemeni o dovadă că ZILBER nu se temea de arestare, pe baza legăturilor sale cu Siguranța.-

- Comportarea lui ZILBER la procesul ARADI și achitarea acestuia după casarea deciziei sale de condamnare în recurs, sunt deasemenea un indiciu despre adevăratele raporturi ale lui ZILBER cu Siguranța.-

- Recrutarea lui ZILBER de către Siguranță apare din declarațiile unei serii întregi de martori și anume: EUGEN CRISTESCU, FILIPOVICI, RADU LECCA, fostul magistrat CONSTANTIN C. DUMITRESCU, etc.-

- Faptul că ZILBER a putut obține în 1939 pașaport pentru a participa la congresul din Pontigny, este încă un indiciu în acest sens ca și faptul, că a putut rămâne în fruntea Institutului de Conjunctură nefiind supărat de nimeni în tot timpul războiului deși după cum rezultă din declarațiile menționate în sinteză, "Siguranța și Biroul II din Marele Stat Major cunoșteau activitatea sa comunistă" ca și faptul că ZILBER făcuse parte dintr'o organisa-

ţie de spionaj.-

- Activitatea de informator al Siguranţei a lui ZILBER, a mai fost cunoscută de o serie de persoane care nu au fost cercetate în cursul anchetei noastre ca: prof. GRAUR, ALEXANDRU MIHAILEANU, SOREANU, M.H. MAXI, MAURER, etc.-

Faţă de dovezile de mai sus, considerăm că activitatea ca agent informator al Siguranţei a lui ZILBER, este perfect dovedită, ZILBER putând fi înaintat în justiţie, pe baza dovezilor din dosar.-

Celelalte puncte ale sintezei sunt privitoare la unele date suplimentare în legătură cu HERANT TOROSSIAN şi LENA CONSTANTE, şi asupra poziţiei acestora în grupul PATRASCANU, cum şi la unele înţelegeri intervenite între cei cercetaţi înaintea şi în timpul anchetei, ele constituind un material anex în sprijinul sintezei noastre.-

-----oo-----

SS/CM
5 ex.

634

DOSAR Nr. ___

STRICT-SECRET 633

Novăceanu

"P"

15

20.

3

633

STRICT-SECRET

R E F E R A T

Priveşte rezultatul cercetărilor făcute în perioada Octomvrie 1949 - Mai 1950 în " Cazul PATRASCANU ".

I.= ISTORIC

La 10.XI.1947, organele Controlului Economic - pe atunci sub conducerea lui LEVENTE MIHAI - au arestat la aeroportul Băneasa, pe pilotul MAX MANOLESCU, pentru încercarea de a scoate fraudulos din ţară, o cantitate însemnată de bijuterii şi devize.

Dus sub stare de arest la sediul Controlului Economic, MAX MANOLESCU a reuşit să fugă în aceiaşi zi, în condiţiuni suspecte.

După constatarea fugii a fost trimisă imediat o echipă a Controlului Economic spre a-i supraveghea locuinţa aflată în cartierul Cotroceni.

In timpul supravegherei, echipa a fost sesizată de prezenţa unei maşini suspecte cu număr C.D. care a căutat să dispară.

După ce această maşină a fost forţată să oprească, doi dintre pasageri au reuşit să dispară, în maşină rămânând DUTESCU DAN (fost funcţionar la Oficiul de Presă britanic; fost şef de cabinet al lui LUCRETIU PATRASCANU) şi FERGUSON VAUGHAM (al doilea secretar al Legaţiei americane din Bucureşti) care se afla la volan.

După legitimare, FERGUSON a fost lăsat să-şi continue drumul, iar DUTESCU a fost reţinut pentru cercetări

In declaraţia sa, DUTESCU a arătat că unul dintre dispăruţi era BETEA NICOLAE (funcţionar al Institutului Central de Statistică şi om de încredere al lui PATRASCANU - despre celalt afirmând că nu-l cunoaşte.

(Ancheta a stabilit ulterior că al doilea dispărut era MANUILA SABIN, fost director general al ICS).

./.

DUTESCU a mai arătat că prezenţa sa în maşină se datora rugăminţii lui BETEA de a-i servi ca translator în discuţia între acesta şi FERGUSON, discuţie în legătură cu apropiate schimbări în orientarea politică a ţării şi că - după afirmaţia lui BETEA - LUCRETIU PATRASCANU era în curent şi de acord cu această problemă.

Intre timp SABIN MANUILA şi MAX MANOLESCU au reuşit să fugă din ţară iar BETEA s'a ascuns.

In Martie 1948 cu ocazia anchetei unei organizaţii legionare, s'a dat de urma lui BETEA care se pregătea să fugă din ţară pe aceiaşi cale utilizată de MANUILA şi MANOLESCU.

Fiind arestat şi anchetat, BETEA a declarat că se pregătea organizarea fugii din ţară - cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU - a unui grup în frunte cu PATRASCANU şi MANUILA şi că discuţia ce urma să o aibă cu FERGUSON, se referea la transportarea bagajelor grupului fugar, prin mijloace puse la îndemână de acesta din urmă.

In continuarea declaraţiilor sale, BETEA a desvăluit manevrele lui PATRASCANU, făcute cu scopul de a deveni figura centrală în politica ţării, în cazul realizării unui compromis dintre anglo-americani şi U.S., compromis pe care-l dorea şi-l credea apropiat.

Pentru complectarea declaraţiilor lui BETEA, au fost arestaţi şi anchetaţi următorii: RATIU ANTON - inspector la Controlul Economic, - PAVEL CONSTANTIN - director la I.C.S. şi MICSA REMUS - procuror, fost la cabinetul lui PATRASCANU. Ultimul, a fost eliberat după câteva zile.

Declaraţiile lor au confirmat pe cele ale lui BETEA.

In acest stadiu - Mai 1948 - la cererea forurilor superioare, Serviciul a întrerupt ancheta, care a fost preluată un timp de către organele de Partid.

Apoi, în Iunie 1948, BETEA, RATIU şi PAVEL au fost predaţi organelor M.A.I.

In luna Octomvrie 1949, Serviciul a primit însărcinarea de a relua ancheta " cazului PATRASCANU ".

In vederea acestui scop, în perioada Octomvrie 1949-Mai 1950, au fost anchetaţi următorii :

- 1.= PATRASCANU LUCRETIU
  2.= PATRASCANU ELENA

./.

3.= CONSTANTE LENA -pictoriţă - intima soţilor PATRASCANU.

4 .= BRAUNER HARRY - directorul Institutului de Folklor amantul LENEI CONSTANTE şi intim al soţilor PATRASCANU.

✓ 5.= ZILBER HERBERT (BELU) fost director al Institutului de Conjunctură şi intim al lui LUCRETIU PATRASCANU.

✓ 6.= BETEA NICOLAE
✓ 7.= RATIU ANTON
8.= PAVEL CONSTANTIN
} funcţionari la Institutul Central de Statistică. —

✓ 9.= TOROSSIAN HERRANT - fost consul al R.P.R. la Paris şi intim al lui LUCRETIU PATRASCANU. In prezent e condamnat pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

✓ 10.= RUPENIAN EMANOIL - fost Director de Cabinet la LUCRETIU PATRASCANU.

11.= NICOLAU JEAN - fost procuror general, apropiat colaborator al lui LUCRETIU PATRASCANU. In prezent e condamnat pentru sionaj.

✓ 12.= GOLOPENTIA ANTON fost Dir.Gral.al I.C.S., intim al lui MANUILA, în relaţii bune cu LUCRETIU PATRASCANU.

13.= RETEGAN GEORGE - funcţionar superior la I.C.S.

14.= STEFANESCU CONST.- funcţionar la I.C.S.

15.= POPESCU STEFAN - scriitor, fost funcţionar la I.C.S., prieten cu ZILBER şi apropiat de LUCRETIU PATRASCANU (Soţia sa a fost technica lui LUCRETIU PATRASCANU în perioada 23 August).

16.= LOSNIOV M. - fost funcţionar I.C.S.

17.= ZAHARIA ION - aviator, prieten cu MAX MANOLESCU

18.= GHEORGHIU KLEANTE - fost secretar al lui MAX AUSCHNITT- actualmente execută la Aiud o condamnare pentru spionaj.

19.= POGONEANU VICTOR - fost funcţionar superior la Ministerul de Externe. Intim colaborator al lui BUZESTI. In prezent execută la Galaţi, o condamnare pentru complot şi spionaj.

20.= XENOPOL RADU - fost mare industriaş. In prezent execută la Văcăreşti o condamnare pentru excrocherie.

./.

21.= MARGULIES - fost membru de Partid . In prezent arestat la D.G.S.P. pentrucă a fost informatorul Siguranţei în timpul ilegalităţii.

22.= CONSTANTE ZIZI - sora LENEI CONSTANTE.- Eliberată.

23.= CONSTANTE CTIN - tatăl LENEI CONSTANTE. Eliberat

24.= STEINBERG GUTA - fost intim colaborator al lui MAX AUSCHNITT. Eliberat.

25.= NISTOR ALEXANDRU - funcţionar I.C.S. - Eliberat.

26.= JEBELEANU ELISABETA - funcţionară I.C.S. Eliberată.

-. -. -. -. -

II.= GREUTATILE PREZENTE LA DATA PRELUARII ANCHETEI DE CATRE SERVICIU.

O serie de fapte întâmplate anterior preluării de către Serviciu a problemei, au constituit greutăţi serioase în obţinerea unor rezultate pozitive.

Redăm aci pe cele mai esenţiale.

1.= Supravegherea lui LUCRETIU PATRASCANU înainte de arestarea sa.

- insuficientă, ceeace a împiedicat strângerea de material documentar asupra acestei perioade (23 August 1944 - Aprilie 1948) bogată în diferite contacte pe care PATRASCANU le-a avut cu diverşi agenţi anglo-americani cât şi cu mai mulţi emisari ai reacţiunii din ţară.

- greşit organizată dându-i astfel posibilitatea să se sesizeze (telefonul interceptat) şi să se păzească iar acum în timpul anchetei să aducă mereu ca argument în favoarea lui faptul că a fost permanent înconjurat de neîncredere şi lăsat pradă uneltirilor S.S.I.-ului.

2.= Metoda de anchetă.

- insuficienta studiere a individului cât şi lipsa de material documentar, au făcut ca PATRASCANU să fie considerat şi tratat la început ca un tovarăş care a greşit şi nu ca un duşman.

Acest fapt a dus la aplicarea unor metode greşite de anchetă, care i-au dat posibilitatea să-şi dea seama de natura acuzaţiilor, de materialul ce stă la baza lor şi deci să-şi poată pregăti diferite metode de apărare.

./.

3.- Subestimarea importanței problemei.

Manifestată prin neanchetarea în timp util a o serie de elemente, ale căror declarații ar fi putut completa rezultatul cercetărilor.

Astfel:

– RUPENIAN arestat și început ancheta abia în oct. 1949;

– HARRY BRAUNER, GOLOPENTIA ANTON, idem;

– TORROSIAN, deși arestat la începutul anului 1948 (pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei) este ținut la Aiud, fără a fi cercetat serios în problema PĂTRĂȘCANU. ~~Cercetările au stabilit~~ ~~[illegible]~~

Insuficienta pregătire a confruntării cu BETEA i-au dat posibilitatea să-şi pună în aplicare planul de a zdruncina declaraţiile acestuia, consolidându-şi astfel poziţia de negare şi de "victimă a provocărilor".

In ancheta lui ZILBER se constată că anchetatorii au recunoscut în faţa lui că nu au nici-o probă asupra activităţii sale de informator al Siguranţei în ilegalitate, dându-i astfel în mână un puternic " atout " de care a uzat din plin, pozând în victimă a " uneltirilor făcute împotriva lui de unii membrii din C.C.".

Lipsa de continuitate în anchetă, le-a dat posibilitatea să-şi pregătească alibiuri puternice (APATRASCANU; ELENA PATRASCANU; LENA CONSTANTE - între timp a fost şi eliberată - ; ZILBER anchetat la perioade lungi şi sporadic asupra problemei PATRASCANU; TOROSSIAN care deşi arestat de 2 ani nu a fost anchetat asupra problemei; BETEA, RATIU şi PAVEL care n'au mai fost anchetaţi decât deabia cu 2-3 săptămâni înainte de a-i prelua).

3 3.= Subestimarea importanţei problemei.

Manifestată prin ~~nearestarea~~ neanchetarea în timp util a o serie de elemente a căror cercetare ar fi putut complecta ancheta. (RUPENIAR, HARRY BRAUNER, GOLOPENTIA etc.)

4.= Nerespectarea conspirativităţii şi a izolării arestaţilor.

- Soţii PATRASCANU stau un timp împreună, ceiace le permite să-şi treacă în revistă faptele şi să-şi aranjeze răspunsurile.

- ZILBER este ţinut în arestul comun ceiace îi dă posibilitatea să afle amănunte asupra " cazului PATRASCANU".

- în celula lui ZILBER este introdus MARGULIES (cu misiunea de a-l trage de limbă?) adică singurul care ne-ar fi putut dovedi că el a fost agent al Siguranţei. In felul acesta li s'a dat cea mai bună ocazie de a-şi pune de acord declaraţiile.

- LENA CONSTANTE este ţinută 4-5 zile într'o celulă alături de ZILBER. Cercetările noastre au dovedit că ei au comunicat prin ţeava dela calorifer alcătuindu-şi un plan comun de apărare.

./.

639 9

6.- Lipsă de continuitate în anchetă.

- Ancheta soţilor PĂTRĂŞCANU întreruptă aproape 1 an.
- LENA CONSTANTE, anchetată apoi eliberată -
- ZILBER, anchetat la perioade lungi de timp şi sporadic asupra problemei PATRASCANU -
- BETEA, RATIU, PAVEL, ancheta întreruptă mai mult de 1 an.

În felul acesta li s-a dat posibilitatea de a-şi întocmi în linişte planul de apărare: alibiuri, versiuni diferite, etc.

x x x

- LENA CONSTANTE a intrat în legătură cu ELENA PATRASCANU.

- tot LENA CONSTANTE este pusă în libertate şi are astfel posibilitatea să distrugă o serie de urme şi - în acelaş timp - să-şi alcătuiască împreună cu BRAUNER un plan comun de apărare.

- TOROSSIAN este lăsat la Aiud, în arestul comun, putându-se pune în curent cu desfăşurarea faptelor.

- BETEA, RATIU şi PAVEL sunt ţinuţi în arestul comun, având astfel posibilitatea să stabilească legătura între ei. (Menţionăm că la predarea făcută de noi în Iunie 1948 am atras luarea aminte că ei trebuesc ţinuţi singuri şi separaţi în celulă şi, pentru ca să nu se afle nici măcar de organele subalterne identitatea lor, au fost înregistraţi sub nume false, de comun acord cu organele M.A.I.).

5.= Starea sanitară a unor arestaţi.

-ELENA PATRASCANU, grav bolnavă de Bazedov. ~~într'o stare aproape de moarte.~~

- BETEA - principalul martor în pregătirea fugii, predat de către noi sănătos şi reprimit paralizat de ambele picioare şi cu accese de demenţă. (a 6 luni i s'a aplicat un tratament medical foarte atent şi în acelaş timp unul din anchetatori a încercat să-i restabilească memoria. ~~Rezultate avem dar este încă în imposibilitate de a fi anchetat~~

În momentul de faţă se găseşte internat în Spitalul Central de boli nervoase, nemaifiind nici o speranţă de vindecare.

- RATIU - martor important tot în pregătirea fugii, reprimit cu o peritonită tuberculoasă. (A fost necesară internarea lui timp de 2 luni într'o vilă şi acum internarea în spital, pentru a-l menţine în viaţă).

- PAVEL, reprimit într'o stare gravă de debilitate care l-a făcut impropriu anchetei timp de câteva săptămâni.

Toţi trei (de a căror importanţă în acest caz se ştia) ajunşi în acest hal datorită lipsei de hrană şi de tratament medical.

[redacted]

(6)

III.= REZULTATELE DE PANA ACUM ALE ANCHETEI

Anchetarea grupului PATRASCANU în decursul acestor 6 luni, a permis ca, în linii generale, să-i putem stabili atitudinea şi activitatea politică, pe care am socotit necesar să o împărţim în 4 perioade distincte :

641

a.= până la 23 August
b.= perioada 23 August
c.= 23 August - Februarie 1948
d.= Februarie 1948 - arestarea.

a se tasta cu spaţiu de 2-3 rânduri.

A.= PERIOADA PANA LA 23 AUGUST 1944.

Din declaraţiile celor anchetaţi, cât şi din probele prezente în dosar, reies următoarele :

PATRASCANU : - atitudine opoziţionistă şi indisciplină faţă de conducerea Partidului (ameninţări faţă de ILIE PINTILIE; plângeri la COMINTERN ; refuz de a se prezenta ca apărător în procesul unor grevişti de la Griviţa; înţelegere secretă cu AUSCHNITT în vederea " rezistenţei antifasciste" etc.).

- preocupare de a-şi pune viaţa la adăpost (diverse şi repetate angajamente scrise luate faţă de autorităţile fasciste, prin care se obligă să renunţe la orice activitate politică).

- neîncredere şi ostilitate faţă de U.R.S.S. (faţă de soţia sa - infectată de mentalitatea antibolşevică a trotzkistului italian VALLIANI - debitează o serie de calomnii despre conducerea partidului bolşevic "meritele" lui TROTSKI, BUCHARIN, KAMENEV, ZINOVIEV ş.a. prezentându-i ca nişte victime ale"clicii" tov.STALIN).

- falsitate : faţă de Partid se prezintă ca pro-bolşevic, faţă de soţia şi clica lui îşi arată faţa hidoasă de duşman al bolşevicilor.

Toate aceste atitudini sunt confirmate de ELENA PATRASCANU; GUTA STEINBERG; KLEANTE GHEORGHIU.

PATRASCANU neagă cu înverşunare poziţia sa antibolşevică.

In ce priveşte celelelate atitudini, caută să le justifice fie prin faptul că Partidul era condus de trădătorul FORIS - deci era silit să acţioneze astfel - fie, în cazul angajamentelor de a nu mai activa politic, arătând că aceasta era atunci linia trasată de Partid.

ELENA PATRASCANU: demnă de semnalat este influenţa trotzkistă insuflată de VALLIANI şi consolidată de PATRASCANU.

LENA CONSTANTE; legături strânse de prietenie cu BELU ZILBER şi cu NICOLE GROSS (agent I.S. în România).

BELU ZILBER, are în această perioadă de timp o activitate extrem de semnificativă;

- intră în contact cu mişcarea în 1917, cu care ocazie se întâlneşte prima dată cu PATRASCANU.

- pleacă pentru continuarea studiilor în Franţa unde joacă un rol printre tineretul mişcării (printre alţii a fost în strânse legături cu trădătorul DORIOT). Nu reuşeşte să-şi ia diploma de inginer, titlu de care se foloseşte însă ca un impostor.

- reîntors în ţară ia contact cu mişcarea prin MARGULIES (membru marcant în mişcare şi - în acelaş timp - omul Siguranţei) dela care primeşte însărcinarea de a se duce de câteva ori la Viena ca să aducă bani pentru Partid. Cu ocazia acestei însărcinări păgubeşte Partidul cu câteva sute de mii de lei.

- în 1930, prin intermediul lui MARGULIES intră în organizaţia de spionaj a lui VICTOR ARADI. In momentul arestării acestei organizaţii ZILBER era la Paris. Deşi află din ziare cele întâmplate, se reîntoarce în ţară, este arestat şi condamnat. Reuşeşte să se rejudece procesul şi este achitat.

- în condiţii suspecte (evreu, bănuit de spionaj, cunoscut ca membru de Partid) este angajat la Institutul de Conjunctură, unde ajunge peste puţin timp un " fac - totum", fără ca Siguranţa să protesteze asupra prezenţei lui în acest post extrem de important al Economiei Româneşti

Işi formează aci un grup de„admi[redacted]ratori" din: ILIE CONSTANTINOVSKI (actualmente în U.R.S.S.; GOGU RADULESCU; ROMAN MOLDOVANU etc.)

Prin postul său are legături strânse cu o serie de "experţi" economici străini şi cu SABIN MANUILA.

./.

In perioada proceselor de la Moscova, recunoaşte că " a avut îndoeli" asupra adevărului capetelor de acuzare, că " a fost zguduit " de faptul că majoritatea " cadrelor principale" ale partidului bolşevic sunt acuzate de trădare şi că a comentat aceasta cu " admiratorii" săi, cari, însă, " nu aveau nici o părere".

Odată cu venirea legionarilor este scos dela Institut

In toată această perioadă cât şi în timpul războiului ZILBER (evreu, bănuit de spionaj şi comunist) trăeşte în linişte şi - mai mult - face afaceri cu câştiguri de milioane.

Activitate de Partid nu a dus decât sporadic pentru că " într'un timp era ocolit, apoi se ştia bănuit de Siguranţă deci s'a temut ".

INSTITUTUL CENTRAL DE STATISTICA: este înfiinţat de către fundaţia ROKEFELLER care impune ca Director General pe Dr.SABIN MANUILA, bursier al acestei fundaţii.

Prin datele pe care le colecta, prin lucrările de studiu executate, I.C.S. împreună cu Institutul de Conjunctură controlau întreaga activitate economică a ţării.(Menţionăm că SABIN MANUILA era şi membru în Cons. de Adm. al Institutului de Conjunctură).

De remarcat că în cadrul I.C.S., SABIN MANUILA şi principalul lui colaborator ANTON GOLOPENTIA au concentrat o serie de elemente tinere şi capabile, a căror atitudine politică se situa la cele 2 extreme:

- de stânga: MICLE GHEORGHE, LEVENTE MIHAI, GOGU RADULESCU (un timp scurt), MANESCU CORNEL, DJAMO, PAVEL CONSTANTIN, RATIU ANTON, CORBEA DUMITRU, BETEA NICULAE, BUCUR SCHIOPUL, STEFAN POPESCU etc.
- de dreapta: RETEGAN GEORGE, MARINESCU-DUNARE, TREBICI VLADIMIR, VIDICAN etc.

Ambele grupuri sunt tratate cu deosebită atenţie de către conducerea I.C.S. (tolerarea absenţelor, ajutoare pentru studii, scutiri de mobilizare etc).

Odată cu începerea războiului anti-sovietic, I.C.S. alcătueşte din ei - sub conducerea lui GOLOPENTIA - mai multe echipe pentru recenzarea Moldovenilor dintre Prut

x interpretarea ne coresp. adevărului

x În legătura cu lucrările lui [illegible] scrise în timpul războiului, și / acel. pe actul din 23 Aug 944. Trebuește ~~[illegible]~~ făcută o analiză serioasă, completă.

Fals +

şi Bug şi de dincolo de Bug.

Echipele îşi îndeplinesc conştiincios misiunile, care consteau din:

- recenzarea Moldovenilor
- rapoarte despre starea de spirit (indicându-se şi configuraţia politică a localităţilor).
- împărţire de daruri şi manifeste antonesciene
- pregătiri pentru " repatrierea" Moldovenilor în Basarabia.

In tot acest timp membrii lor au fost excelent remuneraţi.

Toate acestea au avut darul ca să-i transforme în devotaţi ai lui MANUILA şi GOLOPENTIA.

b.= Perioada 23 August

Se caracterizează printr'o activitate politică febrilă a principalilor „eroi", activitate în strident contrast cu " acalmia " anilor 1939 - 1943.

Astfel :

pregătea platf. politică, orientarea pe care voia să i-o dea act. plin

PATRASCANU, îşi părăseşte domiciliul forţat dela Poiana Tapului (unde datorită toleranţei antonesciene îşi scria în linişte cărţile) vine la Bucureşti intră în contact cu conducerea Partidului(tov.BODNARAS) şi acţionează intens pentru pregătirea actului de la 23 August:

- stabileşte legătura cu MANIU, prin linia ZILBER-MANUILA :
- stabileşte legătura cu STEFANESCU ALEXANDRU (agent I.S.);
- stabileşte legătura cu palatul prin STARCEA şi VISOIANU;
- este în strâns contact cu MAX AUSCHNITT, ştie de plecarea acestuia la Cairo şi trimite prin el un mesagiu secret;
- pregăteşte legătura cu grupul tovarăşilor de la Caransebeş, în vederea organizării unei evadări (?) şi trimite în acest scop un grup de 3 (BETEA, RATIU, OANCEA) feriţi prin linia ZILBER - GOLOPENTIA,

Aiurea

x pt. a se stabili adevărul și deci rolul pe care l-a jucat, este necesar de precizat faptele concrete T.D. Bodn., Pârvulescu și Ranghet#

- pregăteşte ocuparea postului de radio printr'un grup de funcţionari de la I.C.S. în frunte cu GOLOPENTIA;

- pregăteşte un manifest " Armata roşie vine!" prin ZILBER şi prietenul acestuia MIHAIL SEBASTIAN;

- pregăteşte apariţia " României Libere " prin STEFAN POPESCU (funcţionar I.C.S.) şi cu ştirea lui SABIN MANUILA;...... etc.

Nu s'a putut stabili până acum care din aceste acţiuni erau făcute cu asentimentul şi ştirea Partidului.

BELU ZILBER este în tot acest timp alături de PATRASCANU, îi aranjează întâlnirile, îi găseşte case conspirative şi, în special, îi prezintă oameni: GOLOPENTIA, BÉTEA, RATIU, OANCEA, STEFAN POPESCU, ILEANA POPESCU, (toţi dela I.C.S.) TOROSSIAN, FLORIN TEODORU etc. Incearcă să-l strecoare şi pe KLEANTE GHEORGHIU despre care ştia că este agent I.S.

MANUILA şi GOLOPENTIA sunt la fel de "activi; intervin pentru tovarăşii din lagăre; pun la dispoziţie oameni şi maşină pentru Misiunea de la Caransebeş; sunt în curent cu toate pregătirile grupului ZILBER - PATRASCANU, prin oamenii pe care îi oferă.

Imediat după 23 August, PATRASCANU pleacă la Moscova pentru iscălirea armistiţiului.

Adevărata lui atitudine faţă de acest act reiese din declaraţiile ELENEI PATRASCANU:

- a considerat că armistiţiul are condiţiuni foarte grele şi va apăsa pe umerii proletariatului şi a ţărănimii;

- şi-a exprimat regretul că ocupaţia sovietică va izola politiceşte România de Occident etc.

Tot cu această ocazie, din discuţiile avute cu ELENA, el îşi demască şi scopul pentru care activase atât de inten[s] în preajma lui 23 August.

- El şi-a exprimat temerea că tov. ANA va reprezenta în România elementul de încredere al Sovieticilor şi va impune în ţară orientarea rusă, în viaţa economică, politică [ş]i culturala.

- Se temea că tovarăşii care se vor întoarce din refugiu din URSS, vor prelua conducerea Partidului şi-l vor înlătura.

Temerea care-l teroriza şi pe ZILBER care-i reproşează lui PATRASCANU că " s'a dus la Moscova pentru a participa la un act istoric şi,în timpul acesta, tovarăşii l-au trecut aci pe linie moartă".

c.= Perioada 23 August 1944 - Februarie 1948

După întoarcerea sa de la Moscova, PATRASCANU intră - ca reprezentant al Partidului - în compunerea guvernelor Sănătescu şi Rădescu.

Supărat de faptul că, în conducerea Partidului, nu i s'a acordat locul de frunte pe care-l viza, îşi creiază o platformă de persecutat, din cauza unor " rivalităţi personale"; are atitudinea veşnicului nemulţumit şi seamănă nemulţumirea în jurul său.

El ocoleşte contactul cu tovarăşii din conducerea Partidului şi se înconjoară de o clică de oportunişti şi duşmani ai Partidului: BELU ZILBER, TOROSSIAN, RUPENIAN, LENA CONSTANTE, HARRY BRAUNER, POULOPOL, BIRO, JEAN NICOLAU şi grupul de la I.C.S. (GOLOPENTIA, BETEA, RATIU, STEFAN POPESCU) în spatele căruia sta SABIN MANUILA.

Atât el, cât şi clica sa, duc permanent o luptă duşmănoasă împotriva Partidului şi liniei sale, şi anume :

1.= autopopularizarea sa şi defăimarea conducerii Partidului - răspândesc zvonul că Sovieticii şi unii tovarăşi din C.C. au interesul să denatureze realitatea asupra lui 23 August nerecunoscând nici rolul lui, nici pe al burgheziei, nici pe al palatului. Fără ştirea Partidului, PATRASCANU aranjează publicarea în " Jurnalul de Dimineaţă" a unui articol din care reese că el - PATRASCANU - a fost factorul principal la 23 August.

- se zbate pentru tipărirea şi difuzarea cărţilor sale, în ţară şi străinătate, cu tendinţa de a apare ca mare teoretician marxist. (Editarea a făcut-o cu banii lui TOROSSIAN iar pentru lansarea lor în străinătate se foloseşte

./.

de BARBU ZEVEDEI la Londra, BRETZEL la Roma şi TOROSSIAN la Paris.

- ţine discursul de la Cluj, bazat pe materialul oferit de către GOLOPENTIA şi BETEA. Nu arată la C.C. nici planul discursului; dar cu cei doi îl discută pe larg.

- duce o campanie de " ajutorare " în Maramureş, trimeţând echipe formate din funcţionari de la I.C.S. care colectau doleanţele sătenilor şi promiteau că„ Dl.ministru PATRASCANU le va rezolva".

- în alegerile din 1946, trimite la Arad - unde candida - un grup de ." devotaţi " pentru a-l populariza.

Primeşte dela XENOPOL,100 milioane lei pentru campania electorală.

- se zbate pentru a deveni profesor universitar.

- lansează svonuri tendenţioase despre capacitatea unor tovarăşi din conducerea Partidului.

G.D.

- caută să compromită pe, tov.GHEORGHIU DEJ determinându-l să vorbească la o întrunire a intelectualilor pentru ca, după întrunire, ZILBER să comenteze pe larg lipsurile şi confuzia conferinţei.

- lansează zvonul că în conducerea Partidului s'au format 2 clici şi că ambele se luptă de a-l atrage de partea lor.

- lansează zvonul că unii tovarăşi din C.C. vor să-l extermine. (Spune că la 24 Februarie 1945 comuniştii au tras primii împotriva armatei şi că a fost trimes în piaţa Palatului ca să cadă sub gloanţe).

- comentează cu clica sa şi în special cu BELU ZILBER, o serie de hotărâri.ale biuroului Politic.

- caută să transforme într'un oficios al său, ziarul " Semnalul " folosindu-se de gazetarii SEBASTIAN SERBESCU şi JEAN DRACSANEANU primul un informator al spionului american FRANK STEVENS, al doilea un fost agent al Serviciului antonescian de contrainformaţii şi om de încredere al lui GAFENCU.

- se plânge în repetate rânduri tovarăşilor SUSAICOV şi KAVTARADZE că tovarăşii din C.C. îl persecută fiind mânaţi de invidie.

./.

- prin XENOPOL determină să apară în " Dreptatea " un articol prin care se arată că, în urma discursului de la Cluj, există tendinţa de a fi îndepărtat din conducere.

Cât de mult era preocupat de popularitatea sa reiese şi din următoarele 2 fapte :

- cei din clica sa ţineau o evidenţă strictă a felului cum se scria în gazete despre el.

- el însuşi protesta la " Scânteia " oridecâteori i se părea că " a fost trecut cu vederea ".

2.= acţiuni şi atitudini antisovietice.

- prin intermediul lui ZILBER se întâlneşte cu MIRCEA DURMA cu care discută felul cum acesta - care pleca într'o delegaţie economică la Moscova - să saboteze tratatul economic româno-sovietic.

- faţă de clica sa îşi manifestă ura faţă de Sovietici şi le aduce o serie de acuzaţii-: că vor să ne slavizeze pe noi ca şi pe unguri;

- că ajutorul economic sovietic este numai o părere;

- că despăgubirile de război le plătim mai mult decât trebuie.

3.= Conlucrarea cu palatul şi cu burghezia.

- aranjează cu Mihai ca tov.BODNARAS să nu fie numit la Interne;

- la fel ca să nu se mai prelungească legea criminalilor de război.

- în timpul crizei constituţionale încearcă prin POGONEANU, NICULESCU BUZESTI şi STARCEA să influenţeze palatul spre a-i da lui însărcinarea să formeze guvernul.

- trimite lui Mihai cărţi cu dedicaţie.

Cât de mult a contat PATRASCANU pe sprijinul palatului se constată şi din felul cum s'a comentat la Păltiniş (unde se găsea soţii PATRASCANU şi intimii lor BRAUNER şi LENA CONSTANTE) abdicarea lui Mihai: " PATRASCANU considera că în felul acesta rolul lui de intermediar pe lângă rege dispare deci importanţa lui scade......... prezenţa regelui era o piedică la anexarea ţării de către U.S. .... menţinerea monarhiei era o chezăşie a independenţei ţării" etc

x De aceștia Tătărăscu în leg. cu cel de al 2lea memoriu prezentat la Conf. de pace din Paris, ce rol a avut participarea Tătărăscu etc

Tătărăscu fiind de multe lucruri privind politica lui P. în plin, ar fi interesant de [illegible] continuare [illegible] cu [illegible] lui T. contactele lui, etc

Atent

In ceiace priveşte contactele cu burghezia :

- prin ZILBER ia legătura cu RICA GEORGESCU pe care-l vizitează acasă;

- menţine direct, sau prin ZILBER şi LENA CONSTANTE, contacte cu POGONEANU, BUZESTI, VISCIANU etc.;

- se întâlneşte în repetate rânduri, în mod conspirativ, cu MAX AUSCHNITT;

- menţine o strânsă legătură cu TATARASCU (îl vizitează acasă, împreună cu TOROSSIAN, la Paris sunt foarte des împreună) şi prin acesta cu FRANASOVICI;

- BETEA, unul din " devotaţii " lui, are contacte repetate şi lungi cu SABIN MANUILA.

- prin XENOPOL ţine legătura cu MANIU şi capătă promisiunea acestuia că " P.N.T. să nu combată în campania electorală pe prietenii săi personali care candidează în diferite judeţe ". ELENA PATRASCANU arată că soţul ei nu a combătut pe naţional ţărănişti în campania electorală din Arad. PATRASCANU recunoaşte şi el - parţial - acest fapt.

4.= Plasarea de oameni.

- ZILBER este numit ca " delegat al Partidului " la C.E.C.

- cu ajutorul lui RICA GEORGESCU şi PLUTARC COTARU şi cu asentimentul lui P. ZILBER reface Institutul de Conjunctură la a cărui conducere trece. In consiliul de conducere al Institutului este numit şi PATRASCANU

- se încearcă numirea lui BETEA la conducerea Societăţii de Radiodifuziune; i se dă apoi un post în Consiliul de Administraţie la MOTT.

- prin diferite manevre şi discuţii cu RALEA, se obţine numirea lui HARRY BRAUNER la conducerea Institutului de Folklor;

- profitând de faptul că era numit de Partid în comisia de numiri în diplomaţie, PATRASCANU intervine şi obţine numirea în diverse posturi a următorilor: STOILOV la Paris, MOISIL la Istambul, TOROSSIAN consul la Paris, BARBU ZEVEDEI la Londra, VIOLETA ZUBCOV (amanta unui

./.

afacerist italian BRETZEL) în U.S.A.
A încercat să plaseze pe sora JOSSETEI LAZAR la Londra şi pe ZILBER la Washington.

- introduce în Comisia pentru iscălirea tratatului de pace pe GOLOPENTIA şi pe ZILBER. Acesta, la rândul lui, îl introduce pe CRISTU deşi ştia că are legături cu agenţi de-ai I.S.-ului.

- încearcă, fiind consiliat de GOLOPENTIA, de a trimite în străinătate pentru " studii " pe : BETEA, RATIU, PAVEL, STEFAN POPESCU şi RETEGAN.

- stăruie că la conducerea " României Libere " să fie numit GR.PREOTEASA, în scopul de a avea acolo un om care să-l popularizeze. (Este drept că a fost decepţionat văzând că acesta nu-i face jocul).

- la Ministerul de Justiţie se înconjoară de oameni care n'au nimic comun cu lupta Partidului; JEAN NICOLAU - procuror general -; POULOPOL - secretar general -; RUPENIAN - director de cabinet - ; DUTESCU - şef de cabinet -; ILEANA POPESCU şi MICSA REMUS - la cabinet -etc.

5.= Sabotarea hotărârilor Partidului.

In toată această perioadă, PATRASCANU, încearcă pe diferite căi de a sabota o serie de hotărâri ale Partidului.

Pe această linie se situiază întâlnirea PATRASCANU - ZILBER - DURMA (în casă la TOROSSIAN) - în legătură cu convenţia economică româno-sovietică, ca şi discuţiile cu fostul rege în legătură cu numirea tov.BODNARAS la Interne cât şi în legătură cu legea criminalilor de război.

Referitor la legea criminalilor de război, declaraţiile date de ELENA PATRASCANU, JEAN NICOLAU şi RUPENIAN arată clar eforturile depuse de PATRASCANU pentru a împiedeca aplicarea eficace a acesteia. ELENA PATRASCANU mai arată că el a prezentat diferite pretexte pentru a zădărnici trimiterea lui MANIU în judecată pe baza legii criminalilor de război. RATIU şi MICSA arată că PATRAŞCANU a fost încunoştiinţat că DANULESCU, criminal de război, care se ascundea avea intenţia de a se prezenta la judecată şi i-a trimis sfatul să nu se prezinte deoarece va fi greu condamnat.

./.

6.= Interventionism şi afacerism.

Declaraţiile date de RATIU, NICOLAU şi RUPENIAN arată că, în calitatea sa de Ministru al Justiţiei, PATRASCANU intervenea deseori pentru a influenţa hotărârile judecătoreşti în favoarea diferiţilor reacţionari.

In ceiace priveşte afacerismul, se constată din declaraţiile unor anchetaţi următoarele :

- prin TOROSSIAN a făcut schimburi de valută la Paris şi în Elveţia.

- prin CONSTANTE C. a făcut schimburi de valută în ţară; .

- a trimis şi a dus personal în străinătate, aur şi valută profitând de faptul că, în calitatea sa oficială, nu era supus controlului vamal;

- în timpul unui consiliu de Miniştri află că se proectează o nouă emisiune de monezi; chiamă imedat pe RUPENIAN şi-l trimite cu o cantitate de cca.150 de monezi la BOGOSIAN (un traficant de valută) spre a i le schimba imediat pentru ca să prevină deprecierea aurului, etc....

- depozitează la LENA CONSTANTE, aur şi valută, care au fost găsite la percheziţia făcută de noi;

- prin mijlocirea lui ZILBER, obţine de la C.E.C. în 1946 un împrumut de 100 milioane, pe care-l plăteşte în 1947 în preajma stabilizării;

- prin GUTA STEINBERG (omul lui AUSCHNITT) obţine o serie de materiale de construcţii cu preţ redus, plătindu-le tot în preajma stabilizării.

7.= Contacte cu străinii.

Ancheta a stabilit că, în acest domeniu, atât PATRASCANU cât şi grupul său au fost extrem de activi.

Astfel:

- încă din 1940, PATRASCANU este în strânse legături cu italianul BRETZEL, până în 1945 când acesta părăseşte ţara.

- în 1944, a cunoscut la Snagov pe FREDERICO FRIED, funcţionar al legaţiei Argentinei, cunoscut de noi ca agent al spionajului economic englez; în 1947 FRIED îi transmite salutări dela BRETZEL pe care-l întâlnise în Italia

- prin ZILBER, PATRASCANU frecventează casa lui RICA GEORGESCU, unde ia contact cu SCHUYLER, LOVELL şi alţii;

- are legături stabilite la recepţii sau în vizite făcute reacţionarilor români cu LE ROUGETEL, MARKHAM etc.

- prin JOSSETTE LAZAR ia contact cu ziaristul BRUHER;

- prin ZILBER are o întâlnire conspirativă cu MADISON şi ROBERTS doi agenţi ai spionajului american; în timpul conferinţei de pace se întâlneşte din nou la Paris cu MADISON, prin intermediul lui TOROSIAN.

- în timpul conferinţei de pace se întâlneşte la Paris cu trotzkistul VALLIANI; în 1948 se reântâlnesc la Budapesta. Incearcă să-l aducă în ţară deşi ştia că acesta " este în bune relaţii cu DEGASPERI şi are mulţi bani".

- în 1947 când pleacă la Bruxelles, ia prin BETEA, dela GOLOPENTIA, scrisori de recomandaţie către 2 " savanţi" belgieni

Toate aceste atitudini şi acţiuni contrarii liniei şi intereselor Partidului şi ale poporului român sunt săvârşite şi de către componenţii clicei sale.

Astfel:

1.= <u>pe linia popularizării lui PATRASCANU şi a defăimării conducerii Partidului :</u>

ZILBER - răspândeşte svonul că "eroul principal" al actului de la 23 August este PATRASCANU, care a fost secondat de el

- critică, în mod tendenţios, orice măsură guvernamentală, acuzând de incapacitate, conducerea;

- face teoria " libertăţii de gândire şi exprimare" care " e călcată în picioare de regimul socialist".

- lansează anecdote şi aprecieri murdare la adresa unor tovarăşi din conducerea Partidului etc.

HARRY BRAUNER şi LENA CONSTANTE duc şi ei aceiaşi campanie.

BETEA, RATIU şi PAVEL - caută să strângă aderenţi ai grupului PATRASCANU printre cunoscuţii lor şi în special printre funcţionarii de la I.C.S.

In timpul plecării lui PATRASCANU la Paris, BRAUNER , RUPENIAN, LENA CONSTANTE, JEAN NICOLAU şi POULOPOL ţin şedinţe

./.

în care analizează atitudinea Partidului față de PATRASCANU şi-l avertizează apoi, că " i se subminează popularitatea".

Leit - motivul acestor acţiuni de popularizare era:

- procesul de trecere la socialism trebue să fie lent;
- legătura cu Apusul trebue menţinută;
- PATRASCANU înainte de a fi comunist este român şi - în plus - este intelectual.

2.= atitudini şi acţiuni antisovietice

ZILBER - colectează cu aviditate şi apoi răspândeşte toate murdăriile ce se spun despre U.R.S.S.

- îl împinge la acţiunea DURMA;
- desinformează organul de informaţii;
- demonstrează că " războiul este inevitabil şi că.... anglo-americanii au potenţialul mai ridicat deci... "
- menţionăm aci şi publicarea de către presa americană dela Paris a unor date despre " convenţia de armistiţiu româno-sovietic" în care credem că este amestecat direct.

Ceilalţi membrii ai grupului au toţi poziţie antisovietică. Grupul I.C.S. - în frunte cu MANUILA - ascund material documentar despre Basarabia şi " Transnistria"...."pentru a nu cădea în mâna ruşilor"... etc.

3.= conlucrarea cu reacţiunea.

ZILBER - e în strânse legături cu RICA GEORGESCU, POGONEANU, VISOIANU, MANUILA, etc. Singur mărturiseşte că loviturile pe care Partidul le dădea reacţiunii îl " derutau", deoarece el îi considera " tovarăşi de drum " în calitatea lor de " antifasciştì".

- majoritatea legăturilor dintre PATRASCANU şi reacţiune le stabileşte el.
- în timpul crizei constituţionale, caută să sugereze reacţiunii - prin POGONEANU - să continue campania împotriva " străinilor": tov. ANA şi LUCA.
- cerşeşte şi obţine de la PLUTARC COTARU, RICA GEORGESCU, ALEXANDRINI etc. fonduri pentru finanţarea Institutului de Conjunctură.

./.

- lucrările acestui institut sunt " obiective " adică favorabile burgheziei;
- comentariile politice sunt tot aşa de "obiective".

LENA CONSTANTE face legătura conspirativă PATRASCANU - POGONEANU - BUZESTI etc.

Grupul BETEA - PAVEL - RATIU - fac legătura PATRASCANU - SABIN MANUILA ;

- se ocupă cu ascunderea şi pregătirea fugii din ţară a criminalului de război DANULESCU, etc.

GOLOPENTIA - în legături strânse cu POGONEANU,

- la Paris se întâlneşte cu COSTE, MIRCEA ELIADE, fratele lui POGONEANU etc. primeşte fonduri de la aceştia pentru a întocmi o lucrare " obiectivă" despre România;
- menţine şi introduce în cadrele I.C.S. o serie de elemente reacţionare;
- ţine legătura cu familia criminalului de război MIRCEA VULCANESCU etc.

TOROSIAN - este gazdă a întâlnirilor conspirative dintre PATRASCANU şi reacţionari;

- strâns legat de TATARASCU; cunoscând şi o bună parte din relaţiile PATRASCANU - FRANASOVICI ~~[illegible]~~ -TATARASCU.

4.= plasarea de oameni.

S'a văzut în perioada 23 August rolul important jucat de ZILBER pe această linie. El o continuă şi acum prin introducerea lui CRISTU în delegaţia pentru pace.

De notat şi acţiunea lui GOLOPENTIA pentru trimiterea grupului de " studioşi " la Paris, ridicarea lui PAVEL şi RETEGAN în posturi de conducere la I.C.S. etc.

Plasarea oamenilor din I.C.S. la controlul economic trebue privită, prin prisma aceleaşi tendinţe.

5.= Sabotarea hotărârilor Partidului.

ZILBER joacă aci un rol de aţâţător continuu pe lângă PATRASCANU în vederea unor asemenea acţiuni (vezi DURMA). El preferă acţiunea dusă pe furiş. De aceia, faţă de discursul de la Cluj ia poziţie critică, deoarece astfel, PATRASCANU se autodemasca.

BETEA, GOLOPENTIA sunt colaboratori ai discursului de la Cluj.

6.= Interventionism, afacerism.

ZILBER încearcă uşurarea situaţiei unor foşti prieteni: NEAGU, MIRCEA VULCANESCU, etc.

BETEA, RATIU, RUPENIAN intervin pentrul Cdorul PAVLOVSKI şi pentru criminalul de război DANUIESCU.

In privinţa afacerilor, ZILBER profită din plin de postul său de la C.E.C. încasând comisioane mari. TOROSIAN este prototipul omului de bursă neagră, la Bucureşti ca şi la Paris.

7.= Contacte cu străinii.

ZILBER are aci rol de frunte. In continuarea activităţii sale antebelice el caută cu asiduitate orice posibilitate de a fi în strânse legături cu anglo-americanii, în special: SCHUYLER, PORTER, HALL, HAMILTON, RURAK, MADISON, ROBERTS sunt toţi agenţi ai imperialismului anglo-american şi numai o parte din legăturile lui, pe care le face ascunzându-se în spatele a 2 pretexte.

- de a-i informa " obiectiv" despre situaţia din ţară şi a le arăta că.... " şi comuniştii sunt oameni de înţeles".

- pentru a putea informa organul nostru de securitate

ELENA PATRASCANU are în primul rând legătura cu VALLIANI. Apoi contact cu BRUHER, ROBERTS etc.

LENA CONSTANTE pleacă special la Praga pentru a se întâlni cu agentul I.S.-ului NICOLE GROSS.

HARRY BRAUNER discută cu englezii posibilitatea înfiinţării în România a unui Institut de folklor răsăritean dirijat de englezi;

GOLOPENTIA - dirijat de MANUILA - e în corespondenţă cu mulţi " savanţi" străini;

- transportă la Paris lăzi cu material documentar statistic (prin avionul delegaţiei, după ce încercase să-l transporte prin legaţia americană).

- deleagă şi încurajează pe RETEGAN de a ţine legătura cu Biroul internaţional al Muncii (Geneva) unde se trimite material statistic, deşi ştia că guvernul interzisese aceasta;

Pregătirea fugii

Ancheta a stabilit că PATRASCANU a primit pe diferite linii sugestia de a pleca din ţară " pentru a se pune la adăpost de loviturile Partidului".

Astfel:

- în August 1946, VISOIANU îi face o propunere să plece în Statele Unite, având mandat din partea Americanilor în acest sens. PATRASCANU afirmă că a refuzat acest lucru, dar nu a adus la cunoştinţa Partidului ceiace i s'a propus;

- în vara 1947, înainte de plecarea la Bruxelles, BETEA îi sugerează să nu se mai întoarcă în ţară, dat fiind situaţia grea pe care o avea în Partid, în acel moment.

In vederea acestui fapt, BETEA obţine de la GOLOPENTIA pentru a-i da lui PATRASCANU 2 scrisori de recomandaţie către 2 belgieni.

Faţă de BETEA, PATRASCANU acceptă propunerea de a rămâne în străinătate şi stabilesc că, în caz afirmativ, va da un telefon de la Bruxelles, fixându-se şi o parolă convenţională. PATRASCANU a discutat şi cu LENA CONSTANTE despre o eventuală rămânere în străinătate.

- în vara lui 1947, la Praga, cu ocazia întâlnirii dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS. Se discută de posibilitatea fugii lui PATRASCANU în străinătate şi GROSS oferă sprijinul său.

- în toamna anului 1947, BETEA revine în repetate rânduri cu propunerea de fugă peste graniţă. După anumite ezitări PATRASCANU se declară de acord, hotărând ca punct de " retragere" Noua Zeelandă sau Australia pentru a nu fi acuzat că " s'a pus în slujba imperialismului anglo-american". Scopul " retragerii " era aşteptarea unei conjuncturi favorabile (compromis între sovietici şi anglo-americani) când în ţară va fi necesară instaurarea unui " guvern de colaborare" al cărui conducător să fie PATRASCANU. Din discuţiile BETEA-PATRASCANU şi BETEA - MANUILA, s'a hotărât ca grupul fugarilor să fie compus din: soţii PATRASCANU, LENA CONSTANTE, BETEA, RATIU, PAVEL, MANUILA, GEORGESCU-ROEGEN şi criminalul de război DANULESCU.

./.

(BETEA declară că MANUILA îi explicase că plecarea lui PATRASCANU împreună cu el va da o lovitură puternică duşmanilor acestuia - adică tov.din conducerea Partidului).

Mijlocul de fugă era un avion T.A.R.S. - care făcea cursa Bucureşti- Timişoara- Arad, pilotat de MAX MANOLESCU.

Grupul fugarilor urma să se îmbarce la Arad şi Timişoara, de unde avionul, în loc să se îndrepte către Bucureşti, trebuia să sboare peste graniţă.

Bagajele fugarilor urmau să fie trimise peste graniţă prin intermediul americanilor.

Arestarea lui MAX MANOLESCU, a zădărnicit executarea planului de fugă.

A urmat apoi arestarea lui DUTESCU (găsit în maşina lui FERGUSON) şi urmărirea lui BETEA, care reuşeşte să se ascundă graţie ajutorului dat de RATIU, PAVEL şi cu ştirea lui GOLOPENTIA.

Grupul îşi ia imediat măsuri de apărare :

PATRASCANU se interesează prin RUPENIAN- RATIU despre ce cunoaşte DUTESCU din această problemă. In acelaş timp, trimite pe MICSA (care era şi el în curent) la Arad pentru a-l feri de arestare. RATIU pleacă şi el într'o " inspecţie " în Ardeal.

După câteva săptămâni, grupul BETEA- RATIU- PAVEL plănuesc alte pregătiri de fugă şi comunică acest lucru lui PATRASCANU.

- prima dată prin RATIU care este dat afară de PATRASCANU fiind acuzat că " vrea să-l bage în încurcătură".

- a doua oară prin GOLOPENTIA care încearcă prin aluzii să provoace deschiderea discuţiei dar, observând că PATRASCANU se eschivează, tace.

In acelaş timp PATRASCANU, pentru a induce în eroare Partidul, se plânge tovarăşului TEOHARI că anumiţi indivizi si S.S.I.-ului lansează zvonul că el ar încerca să fugă din ţară şi-l roagă să-i aresteze pentru a împiedeca această " acţiune provocatoare".

Mai semnalăm că în Ianuarie 1948, PATRASCANU însărcinează pe RATIU să scoată din biblioteca fostului rege o carte pe care o dăduse acestuia cu dedicaţie. Cu asentimentul lui LEVENTE, deşi org.de Partid dela C.E. se opunea, RATIU execută însărcinarea.

d.= Perioada Februarie 1948 - arestarea.

Hotărârea Partidului din Februarie 1948 (excluderea din C.C.) seamănă panica în sânul clicei PATRASCANU. El, în special, este îngrijorat, deoarece spera că, datorită manevrelor sale, reuşise să înşele Partidul şi constata acum că era demascat.

Gândul tuturor este la fugă. PATRASCANU încearcă prin LENA CONSTANTE să ia legătura cu GOLOPENTIA pentru a tatona vreo posibilitate de fugă. Prudent, GOLOPENTIA se eschivează el acum de a discuta.

Sarcina de a găsi vreo soluţie cade asupra lui TOROSIAN care ia în acest scop diferite contacte. Se emit diverse planuri. TOROSIAN pleacă la Oradia pentru a găsi o cale, dar este arestat şi condamnat la 5 ani închisoare pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

PATRASCANU are timpul necesar de a distruge sau a ascunde, tot ce ar fi putut fi compromiţător, prevenind astfel eventualitatea unei arestări sau percheziţii.

LENA CONSTANTE este cea care dă principalul concurs în dispariţia probelor compromiţătoare. Ea primeşte şi sarcina de a procura otravă, pentru orice eventualitate. Fiind eliberată după prima ei arestare aranjează cu HARRY BRAUNER, legende pentru anchetă.

BETEA, PAVEL, RATIU sunt arestaţi în Martie 1948.

Din grupul I.C.S. rămâne liber GOLOPENTIA care îşi continuă activitatea duşmănoasă: stabileşte un mijloc de legătură cu MANUILA, pregăteşte un " plan de guvernare după răsturnarea regimului" pe care afirmă că nu a avut timp să-l trimită, caută să introducă la Planificare elemente reacţionare are contacte cu MANZONNI dela Institutul italian de cultură, se întâlneşte cu o serie de reacţionari (RETEGAN, STEFANESCU, MITU GEORGESCU) cu care discută felul cum pot fi folositori " viitorului regim" etc.etc.

./.

IV.-. COMPORTAREA IN ANCHETA

PATRASCANU

In tot timpul de 7 luni de când organele noastre îl anchetează, el a căutat sub diferite forme să împiedice aflarea adevărului.

Astfel, fiind adus la noi şi dându-şi seama că de data aceasta ancheta ia un curs mai grav pentru el, a încercat să se sinucidă, căutând apoi să simuleze ~~cât mai mult~~ starea sa de slăbiciune fizică pentru a întârzia cât mai mult cercetările.

A încercat apoi să pozeze în"mare comunist membru al Biroului Politic" cu scopul de a avea ascendent asupra anchetatorului. In momentul când şi-a dat seama că această metodă nu mai prinde a recurs fie la ameninţări, fie la insinuări, lăsând să se înţeleagă că " poate mâine, anchetatorul va fi la rându-i anchetat".

A recurs la o serie de provocări: afirmând că nu se urmăreşte adevărul ci distrugerea sa; că este victima uneltirilor tov.BODNARAS şi a S.S.I.-ului în general (permanent uzează de faptul că a fost urmărit, că i s'a interceptat telefonul etc.) , că nu se ţine seama şi de meritele pe care le-a avut în 30 de ani de activitate în Partid, etc.

A încercat a prelucra şi influenţa personalul de pază, pozând în victimă şi povestind " faptele sale din trecut".

In câteva rânduri a încercat să tatoneze dacă nu există posibilitatea de a nu fi judecat ci trimes în muncă pentru reabilitare.

In momentul când şi-a dat seama că toate aceste manevre nu-i folosesc şi că ancheta continuă cu mai multă perseverenţă a încercat o nouă eschivare, otrăvindu-se şi apoi prelungind cât mai mult " convalescenţa".

Trece foarte uşor de la starea de umilinţă la aroganţă şi viceversa.

Nu răspunde niciodată direct la întrebare ci caută să facă digresiuni, încercând să enerveze anchetatorul. Dă răspunsuri evasive, confuze şi deseori eronate, pentru a deruta ancheta. Recurge deseori la scuza memoriei slabe.

./.

Neagă cu înverşunare tot ceiace crede că nu poate fi dovedit de noi cu probe. Când ne referim la declaraţiile celorlalţi afirmă că sunt " ori nebuni, ori forţaţi, ori pur şi simplu provocatori".

Atunci când i se dovedesc anumite fapte, recunoaşte numai parţial.

Recurge permanent la justificări şi alibiuri:

- în ceiace priveşte atitudinea sa politică o prezintă ca o consecinţă a atmosferei de neâncredere pe care o creiaseră în jurul lui tovarăşii din conducerea Partidului; justifică contactele cu Palatul şi burghezia prin sarcinile primite de la Partid sau de la tov.SUSAICOV.

- în ceiace priveşte pregătirea fugii, recunoaşte că a discutat cu BETEA dar afirmă că nu a primit propunerile acestuia decât ca manifestări exagerate de ataşament, deaceia nici nu l-a combătut nici nu l-a denunţat. Recunoaşte că a discutat şi în amănunte dar a făcut-o pentru a nu-l "contraria" pe BETEA. Recunoaşte că a tăinuit pregătirea fugii lui MANUILA şi BETEA dar jusitifcă aceasta prin dorinţa de a scăpa de anturajul obositor al lui BETEA. Işi dă seama că argumentarea e puerilă şi neruşinată dar afirmă că " acesta este adevărul". Dă ca argument suprem faptul că " dacă voia să fugă, ar fi rămas la Bruxelles".

- întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS o motivează prin dorinţa de a face un serviciu lui ZILBER şi prin aceasta organului de informaţie cu care ZILBER lucra.

In general: - nu vrea să fie judecat ci caută să obţină o " posibilitate de reabilitare". (în atingerea acestui scop şantează cu introducerea în declaraţii a organului de informaţii sau a numelor tov.SUSAICOV şi KAVTARADZE; ameninţă că va "demasca " , ura cu care a fost urmărit de conducerea Partidului).

- se prezintă ca un om care a avut abateri (justificate) dar în nici un caz acţiuni duşmănoase.

- nu recunoaşte poziţia sa anti-sovietică.

(In felul cum se prezintă acum, credem că ar fi în stare - în ultimă instanţă - să recurgă la postura " de erou naţional, apărător al intereselor româneşti".

./.

Punct slab: atitudinea morală (femei, bani); este singurul sector unde, fiind atacat, a fost silit să coboare depe platforma de " mare luptător".

ELENA PATRASCANU : inițial, atitudine de sfidare. Apoi a căutat să provoace mila prin accentuarea bolii sale, care de altfel este destul de gravă.

Merge pe linia de a demonstra că s'a hotărât de a avea o atitudine autocritică justă şi de a spune tot, dar ocoleşte esenţialul şi - unde poate - caută să creieze confuzii. Când a fost închisă cu PATRASCANU şi-au stabilit planul de apărare. A recunoscut acest lucru, dar nu ne-a desvăluit totul şi continuă deci să meargă conform "planului".

BELU ZILBER :

- imediat ce a fost transportat la noi, a declarat greva foamei, pozând în victimă a încetinelii anchetei.

- a luat după aceia atitudinea unui om hotărât să spună tot, justificând omisiunile prin lipsă de memorie.

- de câte ori a fost prins cu minciuna a justificat-o prin dorinţa de " a nu mai amesteca şi pe alţii" sau prin " ruşinea de a recunoaşte anumite fapte" ;

- foarte abil, sub masca abundenţei amănuntelor a urmărit derutarea anchetei prin crearea de contradicţii şi confuzii;

- atitudine servilă, poză de om resemnat " care nu mai are nimic de pierdut" deci nimic de ascuns;

Ca linie generală de justificare a faptelor sale: -în prima fază - a pus totul pe seama orgoliului, a spiritului negativist de critică, a amărăciunii că nu a fost utilizat, al defectului pe care-l are de a se amesteca în lucruri care nu îl privesc; arătând însă că nu a urmărit decât îndreptarea unor fapte pe care " el le considera greşite". Relaţiile de după 23 August cu străinii le-a justificat prin dorinţa de a servi organul de informaţii.

- în a doua fază a simulat o atitudine de autodemascare prezentându-se ca un declasat ros de ambiţie şi influenţat de cei din jurul său.

./.

- în a treia fază caută să se pună pe poziţia de "apărător al intereselor poporului" care influenţat de ce i s'a spus despre regimul sovietic şi de anumite aparenţe ale relaţiilor româno-sovietice, s'a zbătut de a împiedeca " asuprirea şi jefuirea" poporului român.

Neagă cu înverşunare orice amestec în ceiace priveşte spionajul sau orice act conştient duşmănos împotriva poporului.

Incearcă să se prezinte ca un om distrus de remuşcări, ajuns în pragul nebuniei.

GOLOPENTIA

- iniţial s'a situat pe poziţia unui "savant apolitic" amestecat " întâmplător" şi numai datorită " sentimentalismului" său în diferite acţiuni politice.

- răsturnat (dar nu total) de pe această poziţie se situează acum în postura de om preocupat de a împiedeca frământări interne dar care în general nu-şi pune în practică ideile.

Caută să se prezinte ca un pocăit, dornic de a se reabilita. A minţit în repetate rânduri.

LENA CONSTANTE

- iniţial atitudine de totală negare

- a recunoscut mai târziu unele fapte despre care şi-a dat seama că avem probe, dar permanent a căutat să creieze confuzii pentru derutarea cercetărilor. Preocupată de ceiace ar putea spune ceilalţi şi de a lua legătura cu ei pentru a alcătui un plan de apărare. Afirmă că a făcut totul deoarece " nu era pregătită politiceşte şi ţinea foarte mult la PATRASCANU".

A căutat în repetate rânduri să pozeze în "victimă care a spus tot şi nu e crezută". Vicleană.

HARRY BRAUNER :

- iniţial atitudinea unei " victime" a faptului că a fost în anturajul lui PATRASCANU şi care pentru aceasta a suspectat pe nedrept.

./.

- a recunoscut apoi o serie de fapte, dar - conform planului stabilit cu LENA CONSTANTE - caută să creieze confuzii.

- caută să se justifice prin " nepregătirea sa politică".

Foarte fricos, dar suficient de abil.

TOROSIAN :

- prototipul omului care merge pe linia negării faptelor, oricât de evidente ar fi probele. Nu a recunoscut nimic important.

- caută să lase impresia că nu e normal.

RUPENIAN :

- atitudine în general bună. A recunoscut o serie de fapte. Impresia noastră este că, în linii mari, nu mai are de spus.

RETEGAN :

- a recunoscut câteva fapte şi multe " intenţii".

Are simţul realităţii şi - în măsura în care bănueşte că am putea şti ceva, recunoaşte.

Un singur lucru nu vrea cu nici un preţ să-l recunoască: că a fost spion. Tip de arivist, care a lucrat în speranţa că va ajunge mare.

BETEA : este anormal. Nu poate fi anchetat. Urmează un tratament medical.

RATIU : în linii mari a spus esenţialul. Adâncirea anchetei e împiedecată de faptul că e grav bolnav.

PAVEL : foarte încăpăţânat, arogant chiar. Recunoaşte unele fapte. La altele se cramponează împotriva evidenţei.

Ceilalţi anchetaţi nu reprezintă importanţă decât ca martori la anumite fapte. De la ei s'au obţinut - în general - datele căutate, în afară de MARGULIES care lasă impresia că nu mai poate judeca limpede.

./.

604 3~~4~~

V.= CONCLUZII

Cu toate că din expunerea de mai sus reiese că ~~ancheta~~ s'au obţinut o serie de date, importante ancheta este departe de a fi sfârşită, deoarece:

- lipseşte recunoaşterea acţiunilor trădătoare şi a înţelegerii cu duşmanul intern şi extern în săvârşirea acestor acţiuni.

Totuşi din cele obţinute până acum, putem afirma următoarele: ATITUDINEA POLITICA

Orgolios şi dorinc de putere, PATRASCANU, îmbuibat de "ideologia trotzkistă", a procedat ca atare folosind metode şi urmărind scopuri străine de Partid şi clasa muncitoare.

Pe acest drum, a găsit alături de el în afară de soţia sa (otrăvită de trotzkist-ul italian VALLIANI şi avidă de mărire) pe BELU ZILBER trotzkist şi el, la fel de orgolios, la fel de setos după situaţii înalte, la fel de ambiţios.

Profitând de conjunctura specială a desfăşurării evenimentelor de la 23 August 1944 ei au căutat să facă din participarea lor la aceste evenimente, o trambulină care să-l arunce pe PATRASCANU la conducerea Partidului şi a guvernului.

Faptul că după 23 August, Partidul îşi alege la conducere tovarăşi ieşiţi din închisori sau reîntorşi din U.R.S.S. deslănţuie în cei doi (PATRASCANU şi ZILBER) ura înverşunată împotriva conducerii Partidului şi a U.R.S.S. şi - în acelaş timp - hotărârea de a lupta, cu orice mijloace, pentru atingerea ţelurilor lor murdare.

Continuă ~~Incepe~~ deci colaborarea cu Palatul, cu naţional-ţărăniştii sau cu oameni ca AUSCHNITT, STEFANESCU - Românofir, XENOPOL, DURMA şi alţii.

Incepe legătura cu reprezentanţii imperialismului anglo-american (LE ROUGETEL, SCHUYLER, PORTER, HALL, HAMILTON, BRUNER, MADISON, ROBERTS).

Toate acestea, cu scopul de a demonstra că sunt cei mai indicaţi în eventualitatea când imperialiştii vor avea de spus un cuvânt în ţară şi - fiind siliţi să ţină seama şi de orientarea spre stânga a masselor - vor găsi că este necesară instaurarea unui regim de " colaborare ".

Fuat

pg. 30.

./.

Dornic de a-şi ajunge cât mai iute scopul, PATRASCANU forţează lucrurile:

- îşi creiază o platformă naţionalistă de " comunist român" şi caută să şi-o întărească prin diferite manifestări (discursul de la Cluj, atitudine faţă de problema saşilor etc.);

- îşi creiază o platformă de om " înţelegător" făcând burgheziei concesii ideologice (în cărţile sale) sau concesii practice (sabotarea măsurilor de justiţie);

- duce o campanie asiduă de autopopularizare şi de defăimare a conducerii Partidului. Intrebuinţează în acest scop toată banda adusă de ZILBER: HARRY BRAUNER, LENA CONSTANTE, TOROSIAN, RUPENIAN grupul I.C.S. (GOLOPENTIA, RATIU, BETEA, PAVEL etc) grup în spatele căruia sta MANUILA (a cărui misiune în România a fost expusă deja într'un referat anterior).

Toate aceste fapte au dus la demascarea lui faţă de Partid şi au avut drept consecinţă luarea de măsuri, ceiace a determinat pregătirea de fugă a grupului.

Fără îndoială că atât burghezia naţională, cât şi imperialiştii anglo-americani, au căutat să folosească din plin setea de putere a lui PATRASCANU, căutând să-l utilizeze:

- pentru creiarea unei opoziţii puternice în sânul Partidului cu scopul de a răsturna conducerea sau cel puţin de a slăbi această conducere.

- pentru consolidarea " opoziţiei din afară" atunci când şi-au dat seama că PATRASCANU este pe cale de a fi demascat deci pus în imposibilitate de a mai activa în cadrul Partidului.

[redacted]

[redacted]

Ca METODA DE LUCRU a lui PATRASCANU sesizăm trei aspecte caracteristice:

- pregătirea minuţioasă a alibiurilor: PATRASCANU caută să fie utilizat de Partid în relaţiile cu Palatul şi burghezia pentru ca astfel să poată să-şi aranjeze colaborarea cu aceştia; ZILBER caută să fie folosit de un organ de informaţie pentru a-şi camufla astfel contactele cu străinii;

- acţiunea de tatonare şi manevre: PATRASCANU îşi dă seama că e folositor atât burgheziei naţionale cât şi anglo-americanilor, colaborează cu aceştia dar fiind laş ~~nu face angajamente categorice şi nici~~ nu ia atitudini hotărâte ci procedează negustoreşte (aşteaptă să apară momentul cel mai favorabil, aşteaptă să vadă cum poate câştiga mai mult);

- lucrează compartimentat şi foarte conspirativ: sunt foarte rare faptele pe care le cunosc chiar cei mai intimi ai lui. In general lucrează separat cu fiecare, pentru ca nimeni să nu-i cunoască întreaga activitate.

VI.= P R O P U N E R I

Socotim că este necesar, înainte de a trece la formularea propunerilor să indicăm anumite ipoteze bazate pe anumite indicii apărute în anchetă, dar nelămurite total:

a.= întâlnirile cu MADISON, prezentate sub formă foarte banală credem că au servit ca mijloc de a se comunica americanilor poziţia reală a lui PATRASCANU şi ca bază pentru eventuale aranjamente ce urmau să fie stabilite la Paris cu ocazia conferinţei de pace. (Semnalăm că avem indicii că la Paris, trio-ul PATRASCANU-TATARASCU - FRANASOVICI a avut dese contacte cu anglo-americanii).

./.

b.= rolul lui TOROSIAN: pare a fi fost tocmai de a servi ca legătură între PATRASCANU şi anglo-americani. (In eventualitatea că acest fapt se va confirma, va trebui analizat şi rolul altor oameni plasaţi de PATRASCANU ca: STOILOV, MOISIL, BAREU ZEVEDEI etc.)

c.= rolul lui ZIIBER pare a fi nu de <u>secondant</u> a lui PATRASCANU ci de <u>motor</u> al acţiunilor acestuia (de luat în seamă trecutul lui; acţiunea de plasare a oamenilor în jurul lui PATRASCANU; desele contacte cu străinii).

d.= rolul lui GOLOPENTIA : pare a fi de a menţine legăturile cu PATRASCANU după plecarea lui MANUILA cât şi de a organiza un " trust al creerului" în R.P.R. care să pregătească reinstaurarea vechiului regim.

Pentru lămurirea " cazului PATRASCANU " apare în mod evident necesitatea continuării anchetei, asupra următoarelor elemente principale, <u>în prima fază:</u>

<u>PATRASCANU</u> - precizarea legăturilor cu AUSCHNITT
- " " cu VALLIANI
- " " cu anglo-americanii şi în special cu MADISON şi ROBERTS.
- determinarea abandonării liniei de acoperire a acţiunilor sale cu sarcinile date de Partid;
- determinarea abandonării liniei de justificare a atitudinei sale, prin " uneltirile" unor tovarăşi din conducerea Partidului.

<u>ZIIBER</u>

- precizarea naturei relaţiilor cu străinii,
- " acţiunei de introducere de oameni în jurul lui PATRASCANU.
- dărâmarea poziţiei de " luptător pentru interesele poporului".

<u>GOLOPENTIA</u>

- determinarea renunţării definitive la poziţia de " savant apolitic".

./.

- precizarea misiunei avută în cadrul I.C.S.
- lămurirea utilizării " platformei de guvernare "
- determinarea rolului şi acţiunei " trustului cerebral" (GOLOFENTIA, RETEGAN, NEGRU, STEFANESCU şi alţii).

TOROSIAN

- determinarea de a recunoaşte măcar faptele dovedite de noi. recunoaşterea
- determinarea rolului său la Paris.

LENA CONSTANTE

- misiuni primite dela I.S. prin GROSS sau la Istambul.

Ceilalţi anchetaţi pe linia lămuririi celor expuse mai sus.

Ca metodă de muncă preconizăm :

- faţă de PATRASCANU atitudine fermă fără a-i da posibilitate de discuţii; întrebări scurte şi urmărirea unor răspunsuri scurte şi concrete; obosire; demoralizare prin atacarea " faptelor morale " (afaceri, concubinaj).

- faţă de ZILBER atitudine de înţelegere ca faţă de un om căruia i se deschid perspective de " reabilitare". Discuţii lungi. Nu va da declaraţii decât răspunsuri scurte la întrebări concrete.
- faţă de ceilalţi încadrare în întrebări cu ocolirea oricăror discuţii.

Inainte de începerea acestei noui etape de anchetă, semnalăm următoarele :

- posibilităţile noastre actuale (serviciul are în faţă o serie de probleme importante în curs de rezolvare şi în general suferă de lipsă de cadre) nu permit decât întocmirea unui grup de 4 (patru) anchetatori care - în afară de această anchetă - sunt angajaţi şi în alte probleme.
- în afară de cei 5 (cinci) arestaţi principali, mai sunt în această problemă încă 15 a căror anchetă este necesară pentru complectarea problemei.

./.

- fiecare din arestaţi este bine pregătit din punct de vedere intelectual şi hotărât de a se ascunde cât mai mult.

In consecinţă, fără a primi ajutoare din afară, ancheta tinde să se temporizeze ceiace va avea ca prim rezultat întărirea de poziţie a anchetaţilor.

x.x.x.x.

urgent ajutorul din afară şi dinamitare

yo

670

EXPUNERE REZUMATIVA

a sintezei generale asupra problemei "PATRASCANU".

In urma studierii materialului rezultat din cercetarea problemei "PATRASCANU" în etapele anterioare cât și în fața Grupei de Anchetă constituită în Serviciul I din Direcția VIII-a, a fost întocmită o sinteză generală, pentru sistematizarea materialului și concentrarea lui în vederea unei consultări mai ușoare, pe anumite obiective arătate în Index-ul dela începutul sintezei.-

In ordinea obiectivelor analizate în sinteza noastră, redăm mai jos ideile esențiale desvoltare la fiecare obiectiv în parte:

CONCEPTIILE POLITICE ALE LUI PATRASCANU, ZILBER SI CEILALTI

La baza activității dușmănoase și criminale a lui PATRASCANU, ZILBER și a clicii de care s'a înconjurat aceștia, stau în primul rând concepțiile lor troțkiste, anti-marxiste și anti-sovietice.-

Din declarațiile ELENEI PATRASCANU, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER și BELU ZILBER, rezultă următoarele:

Mentalitatea troțkistă a lui PATRASCANU datează încă din perioada emigrației sale și ea s'a accentuat și după întoarcerea sa în țară în 1935, pe măsură ce el se angrena în activitatea Partidului.-

Declarațiile acelorași subliniază deasemeni atitudinea dușmănoasă a lui PATRASCANU și ZILBER împotriva regimului nostru de democrație populară și împotriva Uniunii Sovietice. Astfel, PATRASCANU nu a cruțat de bârfelile sale de mahala pe niciunul din tovarășii cu care conlucra în conducerea Partidului și aproape toate realizările regimului nostru.-

./.

El a calomniat în mod duşmănos şi cu o rea credinţă criminală Cursul Scurt de Istorie al Partidului Comunist (bolşevic), pretinzând că tov. STALIN a denaturat sensul evenimentelor din Uniunea Sovietică.-

Concepţiile lui PATRASCANU se oglindesc şi în cărţile acestuia în care el a afirmat necesitatea colaborării cu întreaga burghezie sau cu o parte însemnată din ea ca şi necesitatea alianţei între clasa muncitoare şi întreaga ţărănime, fără a admite vre-o discriminare între ţărănimea muncitoare şi elementul chiaburesc.- PATRASCANU a accentuat în lucrările sale rolul de conducător care revine burgheziei şi a subapreciat importanţa clasei muncitoare în structura noastră socială ca şi rolul conducător al Partidului.-

Privitor la aceste concepţii şi manifestări ale sale, PATRASCANU a avut în tot timpul anchetei preocuparea de a argumenta că acestea sunt simple devieri de dreapta, simple greşeli, provenite dintr'o falsă şi nemarxistă apreciere a stărilor de lucruri din ţara noastră, sau dintr'o greşită orientare.-

Deşi el recunoaşte că aceste concepţii ale sale contrazicean în mod flagrant linia politică a Partidului nostru şi că în felul acesta a dat ajutor manevrelor forţelor reacţionare împotriva tacticei din acel moment a Partidului, din declaraţiile sale proprii ca şi din ale celorlalţi arestaţi, rezultă că prin lucrările sale, ca şi prin ideile propagate în cercul său care le difuza apoi mai departe, PATRASCANU a urmărit să fundamenteze din punct de vedere teoretic necesitatea de a prelungi dominaţia burgheziei în ţara noastră.-

In sprijinul susţinerii noastre de mai sus, din dosar rezultă următoarele dovezi:

- Declaraţiile lui ZILBER şi ale celorlalţi martori menţionaţi.-
- Faptul că, cu toate criticile tovarăşilor din Biroul Politic, PATRASCANU a continuat să publice numeroase ediţii ale lucrărilor sale.-
- Colaboratorii folosiţi de PATRASCANU la întocmirea lucrărilor sale sunt elemente cunoscute pentru ideile lor reacţionare, ca: GOLOPENTIA, BERZA, ZILBER şi MANUILA.-
- PATRASCANU s'a grăbit să-şi publice cărţile sale imediat după 23 August, în regim burghezo-democratic, temându-se că nu le va mai putea publica mai târziu.-

./.

- Pentru a se impune ca doctrinar al Partidului şi a cuceri de partea sa burghezia din ţară şi din străinătate, PATRASCANU se grăbeşte să-şi traducă cărţile în limbi străine; tot în acest scop, în urma unui examen în faţa unei comisii reacţionare, PATRASCANU intră în Universitate, sperând că dela catedra sa va mai putea manevra studenţimea cu ideile sale reacţionare şi naţionalist şovine.-

- PATRASCANU păstra în biblioteca sa cărţile lui TROTKI şi BUHARIN, pe care le aprecia în mod favorabil faţă de clica sa, ascunzând însă prezenţa acestor cărţi faţă de Partid şi dându-le în păstrare LENEI CONSTANTE, înaintea arestării sale.

- Faptul că şi-a putut scrie netulburat de autorităţile antonesciene - în timp ce se afla în domiciliul obligatoriu la Poiana Ţapului -, cărţile sale, este un indiciu puternic că burghezia cunoştea spiritul în care au fost scrise aceste cărţi şi era interesată în apariţia lor, deoarece acestea justificau din punct de vedere teoretic rolul burgheziei şi pledau pentru necesitatea menţinerii dominaţiei ei.-

Caracteristic pentru poziţia pe care a adoptat-o în anchetă, este faptul că deşi PATRASCANU a recunoscut în principiu în declaraţiile sale că şi-a permis faţă de prietenii săi personali atitudini şi manifestări sau că a pronunţat în faţa acestora expresii sau fraze ce dăunau Partidului şi autorităţii conducerii lui, el a refuzat totuşi să dea exemple concrete asupra manifestărilor şi discuţiilor sale duşmănoase.-

In concluzie, pe baza probelor existente considerăm ca fiind perfect dovedite concepţiile duşmănoase şi mentalitatea troţkistă, profund anti-sovietică a lui PATRASCANU, ZILBER şi ceilalţi din clica lor, care au stat la baza tuturor acţiunilor criminale ale acestora, pe care le vom analiza în continuarea sintezei.-

CONCEPTII SI ATITUDINI IN
PROBLEMA NATIONALA.

Manifestările duşmănoase ale lui PATRASCANU, izvorăsc în primul rând din concepţia sa mic-burgheză şi naţionalist şovină, privitoare la naţionalităţile conlocuitoare din ţara noastră, în contrast cu învăţăturile marxiste în problema naţională.-

./.

Prin manifestările sale naționaliste dela Cluj,din anii 1945 și 1946,PATRASCANU a urmărit autopopularizarea lui,producerea unei scisiuni în Partid,cum și provocarea unor dificultăți Partidului; în acest scop el și-a creiat o platformă naționalistă de "communist român",prin care urmărea să atragă de partea sa elementele naționaliste din Ardeal.-

PATRASCANU se hotărăște să intervină în chestiunea Ardealului de Nord,simțind că aceasta este o chestiune populară și de foarte mare actualitate,care îi poate servi ca trambulină politică.- El recunoaște că materialele ce i-au fost procurate de BETEA pentru cuvântarea ce intenționa să o țio la Cluj, se situau toate pe o linie naționalist șovină și că în acest spirit se și pregătea să vorbească.-

Declarațiile aflate la dosar ale numiților: ZILBER, BETEA,LUCIA APOLZAN,ELENA PATRASCANU,JAN NICOLAU,etc.,confirmă și ele o serie de atitudini huliganice,anti-semite și naționaliste ale lui PATRASCANU.-

In declarațiile sale PATRASCANU recunoaște că a arătat o ciornă a discursului ce urma să țină la Cluj lui BETEA,care s'a declarat complect de acord cu ideile generale ale conferinței.- Consecvent cu poziția sa banditească din tot cursul anchetei,PATRASCANU afirmă însă că manifestările sale naționaliste au fost simple devieri dela linia Partidului ,datorite unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci.- Deasemeni el neagă că ar fi avut o politică naționalistă.-

Cu toate acestea PATRASCANU este nevoit să recunoască că nu a arătat textul cuvântării dela Cluj conducerii Partidului,deoarece știa că aceasta nu va fi de acord cu tendința naționalistă a acestei cuvântări, după cum nu aprobase nici cuvântarea din Iunie 1945,care fusese la fel criticată de conducerea Partidului.- Deasemeni PATRASCANU mai fusese avertizat și prin faptul că tov.GHEORGHIU DEJ se opusese publicării unui articol al său tot în problema Ardealului de Nord,pe care îl considera inoportun.-

PATRASCANU recunoaște deasemeni că abaterea sa dela linia Partidului în chestiunea națională,a fost utilizată atât de șoviniștii români cât și de cei maghiari,ceeace a îngreunat apropierea dintre naționalitățile conlocuitoare,urmărită cu atâta consecvență de Partidul nostru.- El mărturisește deasemeni că a agravat această poziție greșită a sa prin aceea că

./.

a refuzat să condamne public greşelile sale prin autocritica hotărâtă de Biroul Politic.-

Prin recunoaşterile sale parţiale ca şi prin cele arăta de către alţi martori în legătură cu concepţiile sale în problema naţională, se dovedeşte netăgăduit că PATRASCANU a avut o politică naţionalistă orientată împotriva directivelor şi liniei Partidului şi că şi-a întocmit discursurile încriminate cu material procurat de elemente duşmănoase ca: BETEA, GOLOPENTIA, ZILBER şi MANUILA, folosind acest material cu caracter naţionalist şovin.-

Deasemeni PATRASCANU nu a prezentat ciorna discursului său conducerii Partidului ştiind că aceasta nu va fi aprobat. Este stabilit că el a ţinut discursul său dela Cluj numai cu scopul de a-şi creia popularitate, conştient fiind că acest discurs va provoca agitaţii şovine, naţionaliste şi revizioniste, dupe urma cărora PATRASCANU şi grupul său vor profita.-

In raport cu concepţiile sale dovedite, însăşi formarea unui partid naţionalist pe care PATRASCANU a negat-o categori în anchetă, ne apare ca o acţiune posibilă şi în bună parte d vedită cu declaraţiile lui SILVIU CRACIUNAS şi PAVEL CONSTANT cu atât mai mult cu cât între scopul mărturisit de PATRASCANU de a-şi cucerii o bază de masse din elementele naţionalist şovine, printr'o acţiune conştientă, duşmănoasă şi premeditată şi formarea propriu-zisă a unui partid naţionalist, nu este o distanţă prea mare.-

De aceea şi discuţia pe care PATRASCANU a avut-o cu FRA SOVICI la Paris, cu care ocazie acesta i-a făcut aluzie la exi tenţa unui curent naţionalist în Partid, este desigur urmarea faptului că PATRASCANU i-a vorbit cel dintâi lui FRANASOVICI despre neînţelegerile sale cu Partidul şi despre acţiunile in ţiate de el, împreună cu BETEA, ZILBER şi alţi prieteni naţiona lişti recrutaţi de aceştia, pentru subminarea Partidului.-

<u>GRUPUL DE ELEMENTE DUSMANOASE</u>
<u>DE CARE S'A INCONJURAT PATRASCANU.</u>

La acest punct al sintezei, am analizat componenţa şi activitatea grupului de simpatizanţi şi sprijinitori ai acţiu nilor lui PATRASCANU, recrutaţi în cea mai mare parte de ZILBE şi BETEA.-

./.

Deşi cercetările nu au putut stabili până acum o legătură organizatorică între cei ce făceau parte din acest grup, este totuşi dovedit că acest grup a desfăşurat o activitate duşmănoasă, fiind dirijat de PATRASCANU, BETEA şi ZILBER şi a avut un rol bine determinat în informarea lui PATRASCANU, în sprijinirea şi popularizarea acţiunilor sale iar mai târziu în pregătirile sale de fugă în străinătate.-

Din numeroase declaraţii ale lui PATRASCANU, rezultă că acesta cunoştea şi era ţinut în curent cu recrutările făcute de către BETEA în acest grup, la care PATRASCANU se referă întrebuinţând expresiile: "băieţii", "banda lui BETEA", "BETEA şi oamenii lui", "cercul lui BETEA", "oamenii mei", etc.- Pe aceşti oameni PATRASCANU conta în acţiunile sale duşmănoase şi antipartinice şi cu ei împreună spera să realizeze intenţiile sale criminale de subminare a Partidului şi răsturnare a regimului de democraţie populară.-

BELU ZILBER este acela care i-a recomandat lui PATRASCANU majoritatea elementelor din acest grup, în fruntea cărora se găsea el şi BETEA.- Deşi PATRASCANU cunoscuse încă din ilegalitate faima de spion şi agent de siguranţă a lui ZILBER, şi deşi tov. PARVULESCU din partea Comitetului Central i-a interzis să păstreze legătura cu ZILBER, toate acestea nu l-au împiedicat pe PATRASCANU să continue legăturile cu acesta.- El însuşi mărturiseşte că ştia că ZILBER este spion dar aceasta nu l-a împiedicat de a colabora mai departe cu el.-

Participanţii la acest grup erau în majoritatea lor elemente dubioase: oameni de încredere ai agentului american BARBU MARUILA, ca: GOLOPENTIA, BETEA, RATIU; afacerişti ca TORCESIAN; elemente suspecte şi oportuniste, ca: IOANA POPESCU, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER şi alţii.-

In general criteriul după care se făceau recrutările în cadrul acestui grup erau sentimentele duşmănoase ale noilor membrii împotriva regimului şi a Partidului.-

Despre GOLOPENTIA ANTON care făcea parte din acest grup menţionăm că acesta este autorul unor sugestii de guvernare redactate pentru eventualitatea unui conflict între anglo-americani şi sovietici, cu scopul de a sprijini fugarii reîntorşi în ţară în ipoteza unei guvernări după terminarea conflictului.- El s'a obligat a mai scrie şi partea statistică a unei lucrări

./.

cu acelaş scop care-i fusese cerută de condamnatul ALEXANDRU POPP.-

In ce priveşte trecutul şi atitudinea morală a celor ce făceau parte din acest grup, începând cu ZILBER a cărui activitate de spion şi agent de siguranţă era cunoscută de PATRASCANU, toţi ceilalţi se caracterizează prin sentimentele lor reacţionare, lichelismul şi necinstea lor, afacerism, etc.-

Ajutat de toţi aceştia, PATRASCANU a desfăşurat o serie de acţiuni pentru autopopularizarea sa şi defăimarea conducerii Partidului, a dus pretinse acţiuni de ajutorare în Maramureş făcând însă în realitate propagandă în alegeri pentru promovarea intereselor sale personale, a lansat diferite zvonuri duşmănoase împotriva tovarăşilor din Comitetul Central şi a realizărilor regimului nostru. Prin membrii acestui grup el a denaturat şi difuzat în mod tendenţios diverse acţiuni ale Partidului.-

Un grup format din HARY BRAUNER, LENA CONSTANTE, RUDENIAN JAN NICOLAU şi POULOPOL, în frunte cu BERMA, s'au întrunit periodic în timp ce PATRASCANU se afla plecat la Paris, comunicându-i prin diferite mijloace cele ce se petrec în ţară în lipsa sa, pentru a-l hotărî eventual să rămână în străinătate.-

O bună parte dintre cei care făceau parte din acest grup urmau să se alăture grupului fugarilor, care pregăteau plecarea lor în străinătate împreună cu PATRASCANU şi MANUILA.-

Din efectivul acestui grup PATRASCANU intenţiona să trimeată cinci oameni şi anume: ŞERBAN POPESCU, PAVEL CONSTANTIN, BERCU NICOLAE, RUSEGAN GHEORGHE şi RATIU ANTON, sub pretextul unor burse de studiu în străinătate, fiind însă clar că în realitate aceşti cinci oameni aveau misiunea din partea lui PATRASCANU de a menţine un contact strâns şi o informare continuă în legătură cu aceia care din străinătate unelteau împotriva regimului nostru.-

Tot dintre membrii acestui grup, BERMA, RATIU şi CANCEA, au fost trimişi la Caransebeş din iniţiativa lui PATRASCANU şi ZILBER pentru a se pregăti şi încerca evadarea unor tovarăşi din conducerea Partidului, care se aflau închişi acolo.-

Cunoscând starea de spirit profund duşmănoasă a lui PATRASCANU şi ZILBER, ideia că această misiune era în realitate o provocare care ar fi putut prilejui asasinarea în masă a deţinuţilor din acea închisoare, ne apare ca adevăratul mobil

./.

al acestei acţiuni, ce urmează a mai fi adâncit în continuarea anchetei.-

Pentru componenţa şi ţinuta morală a acestui grup, PATRASCANU a invocat lipsa sa de vigilenţă, o orientare politică greşită iar uneori a recunoscut liberalismul şi lipsa sa de principialitate. Toate acestea numai pentru a nu recunoaşte că s'a înconjurat de aceşti oameni în mod conştient şi pe baza sentimentelor de duşmănie faţă de Partid ale majorităţii celor din grup, cu care conta că va putea lovi în unitatea Partidului.

PATRASCANU recunoaşte că s'a înconjurat la Minister, de elemente despre care a aflat ulterior că sunt sau foşti moşieri sau foşti legionari.- Că în general a dat dovadă de o totală lipsă de vigilenţă, recurgând în alegerea oamenilor de care s'a servit la criterii "false amăgitoare şi primejdioase".- Aceste susţineri sunt simple pretexte deoarece din dosar se dovedeşte că chiar atunci când el a fost în măsură să-şi dea seama de ce elemente declasate şi corupte s'a înconjurat,- ca în cazul lui BETEA,- PATRASCANU nu a renunţat la serviciile acestora şi nici nu i-a denunţat când ei lansau zvonuri în legătură cu o eventuală fugă în străinătate a sa, etc.-

In concluzie considerăm ca un fapt dovedit că PATRASCANU nu se interesa în alegerea elementelor de care s'a înconjurat decât de convingerile lor naţionaliste şi de sentimentele de ură împotriva Partidului, ca şi de hotărîrea acestora de a activa prin toate mijloacele, pentru a lovi în unitatea Partidului şi a clasei muncitoare.-

LEGATURILE DUSMANOASE SI SUBVERSIVE
CU BURGHEZIA SI PALATUL.-

PATRASCANU şi ZILBER au întreţinut cu reprezentanţii burgheziei din ţara noastră relaţii care depăşeau necesităţile de moment ale luptei Partidului, cu scopul dovedit de a unelti împotriva Partidului şi de a menţine cât mai mult timp dominaţia politică şi economică a burgheziei.-

ZILBER este acela care a asigurat legătura dintre PATRASCANU şi diverşi reprezentanţi ai burgheziei cu care se afla în strânse legături ca: RICA GEORGESCU, VIGOIANU, MANUILA, etc. LENA CONSTANTE face legătura cu POGONEANU şi NICULESCU BUZESTI; BETEA, RATIU şi PAVEL asigură legătura cu MANUILA ş.a.m.d.

./.

In privinţa legăturilor cu AUSCHNIT, PATRASCANU a negat orice relaţii secrete cu acesta, a susţinut că nu a transmis prin el nici un mesagiu secret la Cairo. Totuşi din cercetare au rezultat numeroase dovezi ale legăturilor dintre AUSCHNIT şi PATRASCANU, prin care ei urmăreau să lovească şi să submineze Partidul.-

Deşi PATRASCANU nu a mărturisit obiectul real al discuţiilor cu AUSCHNIT, am putut deduce prin analogie cu cele discutate în aceeaş perioadă, de AUSCHNIT cu ALEXANDRU STEFANESCU, că discuţiile se refereau la analizarea mijloacelor de luptă pe care se putea bizui burghezia pentru a contracara măsurile şi lupta Partidului.-

Din declaraţiile lui GUTA STEINBERG, rezultă că cu vre-o săptămână înainte de plecarea lui AUSCHNIT la Cairo, PATRASCANU i-a transmis acestuia prin GUTA STEINBERG un sul de hârtie care conţinea un mesaj dactilografiat de PATRASCANU însuşi în casa lui STEINBERG, după ce PATRASCANU şi-a luat toate precauţiunile ca textul să nu fie deconspirat.-

Din declaraţiile lui GUTA STEINBERG şi ale ELENEI PATRASCANU, rezultă că PATRASCANU s'a întâlnit cu AUSCHNIT şi în 1947 la Paris, după fuga acestuia din ţară.-

XENOPOL care - după cum arată ELENA PATRASCANU - îl primea adesea pe AUSCHNIT în casa sa, - existând deci presumpţia că ţinea legătura între AUSCHNIT şi PATRASCANU -, va trebui chestionat în continuare asupra naturii raporturilor dintre ei şi a uneltirilor lor împotriva regimului nostru.-

In privinţa legăturilor cu VISOIANU, din declaraţiile dela dosar se stabileşte că PATRASCANU a uneltit cu VISOIANU, împreună cu care intenţiona să răstoarne guvernul în care scop l-a convins să accepte Ministerul de Externe.- L-a introdus deasemeni pe VISOIANU fără aprobarea Secretariatului Comitetului Central în comisia care trata Armistiţiul la Moscova, pentru a avea sprijinul burgheziei contra cererilor sovietice.-

PATRASCANU a intervenit pentru eliberarea lui VISOIANU când acesta fusese arestat în chestia scrisorii de credit a lui CRETZIANU, pentru fondurile secrete ale Statului Român depuse la băncile din Elveţia, dându-i astfel posibilitatea de a fugi clandestin din ţară.- In întrevederile secrete avute cu VISOIANU şi care erau mijlocite de ELENA PATRASCANU, HARY BRAUNER şi FLORICA BRATESCU-VOINESTI (amanta lui VISOIANU), PATRASCANU l-a informat asupra hotărârilor şi intenţiilor Comitetu

./.

Central şi ale Guvernului,pe care VISOIANU le transmitea mai departe străinilor cu care se afla în legătură.-

Dintr'o declaraţie a lui ZILBER care arată că PATRASCANU l-a informat pe VISOIANU că în Comitetul Central există un agent provocator,putem deduce atât natura raporturilor dintre PATRASCANU şi VISOIANU,cum şi faptul arătat mai sus,că în discuţiile avute cu VISOIANU, PATRASCANU îl ţinea în curent pe acesta cu o serie de secrete de Partid şi de Stat,pe care acesta le transmitea străinătăţii.-

In 1946 la Paris,PATRASCANU l-a căutat pe VISOIANU,cu care voia să se consulte asupra situaţiei internaţionale şi a perspectivelor de viitor,şi dela care vroia să capete instrucţiuni.- Deşi PATRASCANU pretinde că TORCONIAN nu a reuşit să dea de urma lui VISOIANU,este cert că această întâlnire a avut loc cu scopul arătat mai sus, Totuşi pentru a deruta ancheta, PATRASCANU afirmă că îl căuta pe VISOIANU pentru a-l convinge să se înapoieze în ţară,afirmaţie atât de ridicolă încât nu merită osteneala de a fi combătută.-

In ce priveşte sugestia lui PATRASCANU de a fi numit Preşedinte al Consiliului de Miniştrii,- sugestie transmisă Palatului prin POGONEANU, NICULESCU BUZESTI,STARCEA,XENOPOL şi NECEL -, aceasta este un fapt perfect dovedit şi - deoarece PATRASCANU a ascuns această propunere faţă de Partid, concluzia nu poate fi decât că PATRASCANU în unire cu ZILBER au luat această iniţiativă,în speranţa că,deţinând această demnitate PATRASCANU va putea fi arbitrul situaţiei politice din ţara noastră şi va putea sluji burghezia conform angajamentelor luate.-

Pentru a nu mărturisi această acţiune tipică de trădare care rezultă că a fost iniţiată chiar de el, ZILBER nu vrea să recunoască că are cunoştinţă despre întâlnirea cu NICULESCU BUZESTI şi POGONEANU, deşi se dovedeşte că cheia garsonierei lui FLORIN TEODORU unde a avut loc întâlnirea,se afla la el.- Deasemeni însuşi PATRASCANU arată într'una din declaraţiile sale,că TORCONIAN şi ZILBER au participat la întrevederea dintre PATRASCANU şi STARCEA din locuinţa lui TORCONIAN,unde s'a discutat eventuala rezolvare a crizei,prin însărcinarea lui PATRASCANU cu Preşedinţia Consiliului de Miniştrii.-

Nici ZILBER nu a raportat Partidului nimic în legătură cu raporturile lui Patrascanu cu burghezia deşi el este acela

./.

care făcea legătura între PATRASCANU şi reprezentanţii burghe
ziei,invocând ca şi PATRASCANU pretextul neglijenţei sale car
l-a determinat să omită această formalitate.-

Legăturile cu ALEXANDRU STEFANESCU atât înainte cât şi
după 23 August 1944,pot fi considerate ca dovedite,dacă ţinem
seama de misiunea de agent I.S.a lui ALEXANDRU STEFANESCU şi
activitatea febrilă pe care burghezia în unire cu imperialiş-
tii străini au desfăşurat-o la apropierea trupelor sovietice,
pentru a menţine ţara noastră în zona de influenţă a Puterilo
Apusene.-

Nu s'a putut dovedi însă faptul afirmat de STEFANESCU,
că l-a cunoscut şi a avut întrevederi cu PATRASCANU încă în
cursul anului 1942,rezultând din alte declaraţii ale sale că
nu îl putea cunoaşte pe PATRASCANU decât în cursul anului
1943.-

Deasemeni nu este dovedit că cel care îl conducea pe
PATRASCANU la întâlnirile cu STEFANESCU,este CALMANOVICI,căci
acest fapt nu a fost confirmat nici de CALMANOVICI nici de
PATRASCANU,iar tonul declaraţiilor lui STEFANESCU în această
privinţă nu este prea sigur.-

Am arătat deasemeni - în ce priveşte afirmaţia lui STEF
NESCU că PATRASCANU a fost adus întotdeauna în locuinţa sa de
către CALMANOVICI - că sunt indicii puternice că acest fapt n
corespunde realităţii ci că STEFANESCU a căutat ocazia ce i
s'a prezentat de a se răzbuna pe CALMANOVICI,deoarece acesta
nu îl ţinuse în curent cu pregătirile în vederea actului dela
23 August şi cu cizmele reale ale Armistiţiului.-

In ce priveşte legăturile lui PATRASCANU cu Palatul,din
tr'o declaraţie a ELENEI PATRASCANU se constată că soţul ei
l-a sfătuit pe fostul rege,fie direct,fie prin intermediul lu
NICULESCU BUZESTI,STARCEA sau VISOIANU,să nu contese pe anglo
americani şi să nu părăsească ţara ci să stea pe poziţie.-

După actul dela 30 Decembrie 1947,prin care monarhia er
desfiinţată,într'o discuţie care a avut loc la Păltiniş, PA-
TRASCANU şi-a manifestat supărarea ce i-o producea această re
formă a Partidului nostru,afirmând în mod tendenţios că prin
desfiinţarea monarhiei nimic nu se va mai opune la anexarea
noastră de către Uniunea Sovietică.-

Din declaraţii mai rezultă deasemeni - cu toate dezminţ
rile lui PATRASCANU - că PATRASCANU a uneltit împreună cu fos
tul rege având cu acesta discuţii prin care l-a determinat să

./.

nu prelungească legea pentru sancționarea criminalilor de război, să respingă propunerile de numire ale tov. BODNARAS și a altor conducători ai Partidului, în Guvern.-

LEGATURILE DUSMANOASE CU PARTIDELE ISTORICE
SI UNELTIRILE IMPOTRIVA REGIMULUI NOSTRU

In privința legăturilor cu șefii partidelor istorice și cu diverși fruntași ai acestor partide, din materialul existent se desprind o serie de legături care ne permit să conchidem că PATRASCANU a desfășurat împreună cu aceștia, o activitate de trădare atât a Partidului cât și a Guvernului din care făcea parte.-

Faptele mai caracteristice sunt următoarele:

- Deși PATRASCANU pretindea că cu ocazia alegerilor din 1937, a intrat în conflict cu Partidul deoarece nu era de acord cu sprijinirea mai departe a național țărăniștilor care încheiaseră un pact cu CODREANU, el devine dintr'odată după 23 August un fervent admirator al lui MANIU.- Față de acesta PATRASCANU a avut manifestări de prietenie care nu pot fi explicate decât pe baza sentimentelor dușmănoase ale ambilor față de regimul nostru ca și pe baza convingerilor lor naționaliste. Astfel:

- PATRASCANU s'a opus judecării lui MANIU ca criminal de război.-

- El l-a împiedicat pe XENOPOL să depue ca martor în procesul lui MANIU, temându-se desigur că cu această ocazie XENOPOL va vorbi și despre legăturile dintre MANIU și PATRASCANU.-

- In campania electorală din 1946, MANIU i-a făcut lui PATRASCANU o ofertă de a sprijini pe prietenii naționaliști ai acestuia care candidau în alte județe, ofertă pe care PATRASCANU nu a adus-o la cunoștința Partidului. In legătură cu aceasta PATRASCANU a avut îndrăzneala de a susține că a ascuns Partidului propunerile lui MANIU "din sinceritate și devotament față de Partid", - afirmație nelogică și mincinoasă deoarece este clar că MANIU putea continua astfel de manevre și cu alte persoane dușmănoase regimului nostru, devreme ce PATRASCANU nu aducea acest fapt grav la cunoștința Partidului.-

./.

O dovadă a poziţiei nesincere a lui PATRASCANU este arătată în declaraţia ELENEI PATRASCANU, care arată că soţul ei nu i-a combătut pe naţional-ţărănişti în judeţul Arad, fapt recunoscut în parte şi de PATRASCANU.-

PATRASCANU a mai întreţinut legături şi cu alţi fruntaşi naţional ţărănişti, ca: NICOLAE PENESCU, N. PASCU, GHITA POP, GHEOTA şi alţii.-Cu toate negările lui PATRASCANU, ancheta a stabilit că PENESCU i-a propus sprijinul naţional ţărăniştilor în lupta împotriva Comitetului Central. Discuţiile cu PENESCU se refereau la colaborarea personală a lui PATRASCANU cu elemente ale P.N.Ţ.-ului care îşi promiteau sprijinul lor în vederea formării unei fracţiuni în sânul P.C.R.-

Privitor la legăturile cu MANUILA, din dosar rezultă că deşi PATRASCANU şi-a putut da seama în Septembrie 1947, că MANUILA era în realitate un convins maniist şi avea legătură cu anglo-americanii pe care îi informa din partea lui MANIU, nu l-a denunţat totuşi atunci când a aflat prin BEREA despre pregătirile acestuia de fugă din ţară. Explicaţia nu poate fi alta decât că PATRASCANU întocmai ca şi MANUILA, nu era de acord cu politica regimului nostru.-

Legătura dintre PATRASCANU şi MANUILA, era asigurată prin RUPENIAN, STEFAN POPESCU, BEREA, PANDREA, AURORA CORCIOVESCU; totuşi din unele declaraţii rezultă că la Snagov PATRASCANU av[...] şi unele întrevederi directe cu MANUILA.-

Interesante sunt deasemenea legăturile lui PATRASCANU [...] TATARASCU, pe care el îl considera ca "o necontestată valoare p[o]litică".- Din anchetă a rezultat o perfectă colaborare între aceştia atât în ţară cât şi la Paris unde PATRASCANU a redacta[t] împreună cu TATARASCU memoriul în problema maghiară cu unele accente naţionalist-şovine. Sunt deasemeni indicii puternice că împreună cu TATARASCU, a patronat trădarea comisă din iniţia[...] tiva lui ZILBER, prin publicarea unui document secret al delega[...] ţiei noastre în presa americană.-

Impreună cu TATARASCU, PATRASCANU a întreţinut o atmos[...] feră de intrigă la legaţia noastră dela Paris, a manevrat împreună cu acesta şi cu FRANASOVICI pentru crearea unor dificultăţi în tratativele noastre cu Uniunea Sovietică.-Această stare de lucruri l-a determinat pe MAURER să-i comunice lui TA[...] TARASCU prin MALAXA, că mizează pe "o carte proastă" adică pe PATRASCANU.-

./.

In cadrul relațiilor sale cu TATARASCU, lui TOROSSIAN i-a revenit rolul de a culege informații din lumea diplomatică și din cercurile fugarilor.- TOROSSIAN care era omul lui PATRASCANU la legația noastră din Paris, a întreținut și relații de afaceri cu TATARASCU, cumpărând împreună cu acesta și cu FRANASOVICI hotelul "Comodore" din Paris, care era locuit aproape exclusiv de englezi și americani.-

LEGATURI CU STRAINII. ACTIVITATE DE SPIONAJ.

Deși în declarațiile sale PATRASCANU nu a recunoscut formal că a folosit legăturile sale cu diverși străini, agenți ai imperialismului americano-englez, pentru a-i informa despre activitatea, hotărârile și intențiile de viitor ale Partidului și Guvernului, este totuși fapt stabilit că în discuțiile și întrevederile avute cu aceștia, PATRASCANU le-a dat informații asupra situației politice din țara noastră, stabilind cu ei unele aranjamente în vederea sprijinului pe care guvernele imperialiste înțelegeau să-l dea politicii de trădare a lui PATRASCANU, ZILBER și ceilalți.-

PATRASCANU a întreținut legături cu diverși străini, agenți ai serviciilor americane și engleze de spionaj, cu care avea întrevederi periodice, pe care nu le-a adus la cunoștința Partidului, aranjându-le în condițiuni conspirative și în prezența numai a unora dintre apropiații și colaboratorii săi intimi.-

Menționăm ca fiind mai importante pe această linie, următoarele legături ale lui PATRASCANU:

- Cu troțkistul italian VALIANI, PATRASCANU a întreținut legături încă din anul 1946 când l-a întâlnit la Paris, revăzându-l apoi la Budapesta în 1947.- Din actele dosarului rezultă indicii puternice că PATRASCANU împreună cu ZILBER intenționau să folosească legăturile cu VALIANI în vederea unei acțiuni mai ample cu grupările troțkiste din străinătate, îndreptată împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară.-

- După 23 August 1944, PATRASCANU a întreținut legături fără știrea Partidului cu o serie de "diplomați" și gazetari străini ca: LE ROUGETEL, MADISON, ROBERTS, SCHUYLER, LOWELL,

./.

MARKHAM,BRUNER şi alţii,cari s'au dovedit fără excepţie agenţ ai serviciilor de spionaj americano-engleze.-

Deşi la începutul anchetei PATRASCANU a negat orice întâlniri cu străinii,dând explicaţii contradictorii analizate sinteza noastră,o serie întreagă de martori între cari ELENA PATRASCANU,RUPENIAN şi alţii,arată că el se întâlnea adeseori cu americanii pe care îi primea şi la Minister,întreţinând cu unii dintre ei relaţii apropiate şi chiar familiare.-

Dintre întâlnirile conspirative cu agenţi ai serviciilo de informaţii americane,pe care PATRASCANU le-a ascuns Partidului,menţionăm întâlnirea cu MADISON şi ROBERTS din 1945, aranjată în garsoniera LENEI CONSTANTE,la iniţiativa lui BELU ZILBER şi întrevederea dela Paris cu MADISON din apartamentul lui TOROSSIAN, despre care PATRASCANU afirmă că a avut lo în prezenţa lui ZILBER.-

In realitate întâlnirea din 1947 dela Paris,cu MADISON, nu a avut loc în prezenţa lui ZILBER,care se afla în acel tim în ţară; acesta este numai un pretext prin care PATRASCANU voia să acopere interesul său pentru această întrevedere,deoa rece ZILBER avea o misiune pe linia unui serviciu de informaţ sovietic. Cu toate susţinerile contrarii ale ELENEI PATRASCA şi ale lui TOROSSIAN,care au participat la această întâlnire dela Paris,şi care arată că ZILBER nu a fost de faţă,PATRASCA s'a menţinut la punctul său de vedere iniţial.-

In Octombrie 1944,PATRASCANU s'a mai întâlnit cu LE RO GETEL, reprezentantul Angliei în casa lui ALEXANDRU STEFANE ascunzând şi această întrevedere faţă de Partid.- La începu PATRASCANU a negat această întâlnire pe care a recunoscut-o apoi în faţa probelor,pretextând însă că nu şi-a reamintit de pre această conversaţie.-

In ce priveşte obiectul discuţiilor cu ocazia acestor întrevederi, atât PATRASCANU cât şi ZILBER s'au menţinut în atitudinea de a minimaliza scopul şi importanţa discuţiilor c au avut loc,simulând amnezia şi dând indicii foarte vagi asup conţinutului discuţiilor.-

In această situaţiune,am recurs în sinteza noastră,pentru a putea reconstitui aceste discuţii,la analizarea pe baza declaraţiilor existente în dosar,a stării de spirit de profund nemulţumire împotriva regimului şi a sentimentelor lor duşmănoase corespunzătoare epocii în care au avut loc întâlnirile menţionate,pentru a trage concluzia că în raport cu această

./.

stare de spirit, discuțiile nu puteau fi decât dușmănoase regimului și ele tindeau la unele aranjamente cu guvernele țărilor imperialiste, în vederea răsturnării regimului de democrație populară.-

Faptul că PATRASCANU și ZILBER se întâlneau în ascuns cu străinii despre care știau că sunt agenți ai imperialiștilor anglo-americani, dovedește pe deplin că scopul acestor întrevederi nu putea fi decât transmiterea de informații și stabilirea unor planuri de acțiune împotriva regimului și guvernului nostru, cu sprijinul țărilor imperialiste în slujba cărora ei se aflau.-

Faptul că VISOIANU i-a transmis lui PATRASCANU o invitație din partea lui SCHUYLER de a pleca în America "în orice condiții", - fapt recunoscut de PATRASCANU -, coroborat cu cele declarate de ELENA PATRASCANU privitor la recepția din casa Bragadiru unde PATRASCANU s'a întâlnit cu SCHUYLER, ne dovedește că aceștia au mai avut și alte întrevederi cu ocazia cărora PATRASCANU i-a informat despre neînțelegerile sale cu Partidul, căci numai astfel SCHUYLER putea îndrăzni să facă această propunere fără teama de a fi denunțat de PATRASCANU.-

Deosebit de interesantă este întrevederea dintre LENA CONSTANTE și NICOL GROSS la Praga, în Iulie 1947, cu ocazia voiajului pe care soții PATRASCANU îl făceau la Bruxelles unde avea loc Congresul de Drept Internațional.-

Deși PATRASCANU s'a putut pune de acord atât cu soția sa cât și cu LENA CONSTANTE, asupra celor ce vor declara în legătură cu acest voiaj, susținând cu toții că o întâlnire directă cu NICOL GROSS nu a putut avea loc deoarece NICOL GROSS a sosit la Praga după plecarea lui PATRASCANU la Bruxelles și a plecat din Praga cu o zi înainte de înapoierea acestora la Praga, - există totuși puternice indicii că această întâlnire a avut loc luându-se anumite hotărâri și schimbându-se anumite informații privitor la planurile de acțiune ale imperialiștilor în legătură cu țara noastră.-

Rolul lui ZILBER în stabilirea acestei întâlniri, poate fi stabilit din faptul că ZILBER îl cunoștea și el pe NICOL GROSS încă înaintea plecării acestuia din țară, a avut ezitări înainte de a se hotărî să vorbească despre NICOL GROSS în ancheta noastră și i-a dat unele sfaturi LENEI CONSTANTE asupra comportării în anchetă a acesteia în discuția pe care a avut-o cu ea în

./.

arestul din Calea Rahovei,din care se poate vedea că era la fel de interesat ca întâlnirea cu GROSS dela Praga să fie ascunsă anchetei.-

Tot în legătură cu relaţiile dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS mai menţionăm că atunci când după Congresul de Unificare întregul grup se afla în panică interesându-se despre modalităţile de fugă din ţară, LENA CONSTANTE a afirmat că-i va telefona lui GROSS ca acesta să trimită un avion (fapt arătat de ELENA PATRASCANU).-

Mai numeroase încă au fost legăturile lui ZILBER cu străinii care avea o acoperire prin faptul că lucra pentru un serviciu de informaţii; este fapt stabilit că ZILBER a abuzat de încrederea acestui organ,desinformând şi falsificând rapoartele pe care le dădea acestui serviciu.-

Faţă de sentimentele sale duşmănoase, considerăm ca un fapt dovedit activitatea de spionaj pe care ZILBER a desfăşurat-o în raport cu străinii cu care se întâlnea, pentru a-i informa permanent asupra evenimentelor politice din ţara noastră şi a discuţiunilor din Biroul Politic al C.C.,cu care era ţinut în curent de către PATRASCANU.-

In cursul anilor 1944-1945,ZILBER a dat informaţii spionului englez FOREN şi a desfăşurat o bogată activitate de spionaj cu alţi reprezentanţi "diplomatici" ai ţărilor imperialiste,ca: HALL,SCHUYLER,BURAK şi cu agenţi cunoscuţi ai Intelligence-Service-ului ca: IOLA SMITH,HUGH WATSON,SIERS şi alţii.

Deasemenea REMEA - după cum rezultă din altă declaraţie aflată la dosar,cunoştea legătura dintre PATRASCANU şi americani.-

ACTIUNI SI ATITUDINI DUSMANOASE,ANTIPARTINICE,
ANTISOVIETICE SI ANTIGUVERNAMENTALE.

In acest capitol am enumerat atitudinile şi acţiunile extrase din întregul material existent prin care se stabileşte că PATRASCANU,ZILBER şi clica care îi înconjura,sunt nişte duşmani înrăiţi ai Partidului,ai regimului şi ai Uniunii Sovietice.-

In prima parte a acestui capitol,am analizat o serie de acţiuni mai importante şi anume:

./.

- Acțiunea de trădare desfășurată de PATRASCANU pentru a fi însărcinat cu Președinția Consiliului de Miniștrii pe care el s'a grăbit să o recunoască, ca fiind pornită din inițiativa sa personală și aceasta pentru a nu fi învinuit de complot și înaltă trădare prin faptul că s'a pus de acord și cu alte persoane asupra acestei acțiuni.-

Din actele dosarului rezultă totuși că această manevră a fost discutată în prealabil cu STARCEA, în prezența lui TOROSSIAN și BELU ZILBER. Acest fapt nu a fost recunoscut de STARCEA cu ocazia cercetării sale, deoarece acesta se temea de o implicare a sa în proces alături de PATRASCANU.- ELENA PATRASCANU însă confirmă și ea această acțiune.-

Este perfect stabilit că ZILBER a cunoscut această acțiune a lui PATRASCANU, existând chiar indicii că el a inițiat această acțiune prin care căuta să poată impune împreună cu PATRASCANU politica pe care ei o urmăreau în țara noastră și care le va permite să sprijine în mai mare măsură burghezia.-

- Discuțiile duse cu fostul rege pentru a-l determina pe acesta să nu prelungească legea pentru sancționarea criminalilor de război, constituesc deasemeni o acțiune criminală prin care PATRASCANU căuta să vie în sprijinul burgheziei, deoarece după cum mărturisește avea convingerea că prin cele 18oo de cazuri judecate, problema criminalilor de război în țara noastră a fost rezolvată și că ne-am achitat în măsură suficientă de obligațiunile Armistițiului.-

Dealtfel această acțiune este confirmată de ELENA PATRASCANU și LENA CONSTANTE în declarațiile lor.- In afară de opunerea sa la prelungirea acestei legi, PATRASCANU a avantajat printr'o serie întreagă de dispozițiuni legislative, burghezia din țara noastră.- Din exemplele arătate în sinteză, extrase din opera sa de legiferare, se pot vedea în mod concret dispozițiunile de favoare prevăzute de PATRASCANU pentru avantajarea burgheziei, a exploatatorilor și speculanților din țara noastră.-

- Faptul de a fi încercat să scoată din biblioteca fostului rege, cărțile cu dedicație pe care i le oferise acestuia, constitue un indiciu că PATRASCANU urmărea să facă să dispară în acest fel probele din dosar care învederau cârdășia dintre el și fostul rege.-

./.

- Pe baza probelor din dosar am tras concluzia că PĂTRAŞCANU a participat împreună cu ZILBER la acţiunea trădătoare de a publica un document secret al delegaţiei noastre economice în presa americană din Paris (New-York Herald Tribune), cu scopul de a îngreuna reuşita tratativelor cu Uniunea Sovietică.-

- La acţiunile antisovietice am menţionat actul de trădare comis de PĂTRAŞCANU şi ZILBER, prin aceea că, cu ocazia unei întrevederi aranjată în locuinţa lui TOROSIAN cu fostul ministru de finanţe MIRCEA DURMA care pleca la Moscova ca preşedinte al unei delegaţii economice, i-au cerut acestuia să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil faţă de Uniunea Sovietică; PĂTRAŞCANU susţinea în mod tendenţios că intensificarea relaţiilor economice cu Uniunea Sovietică ar constitui o înglobare economică care ar atrage după sine şi una de ordin politic.-

Deşi PĂTRAŞCANU neagă categoric că această întrevedere ar fi avut loc deoarece se teme să recunoască o acţiune tipic anti-sovietică ca aceasta, faptul este dovedit cu declaraţiile tuturor celorlalţi participanţi şi anume: MIRCEA DURMA, ELENA PĂTRAŞCANU, TOROSIAN şi BELU ZILBER.-

- PĂTRAŞCANU a continuat a se întâlni cu ZILBER, având cu acesta numeroase întrevederi şi discuţii în casa LENEI CONSTANTE şi a lui TOROSIAN, după excluderea acestuia din Partid, şi în timp ce era cercetat la Comisia de Control; deasemeni i-a dat acestuia sfatul duşmănos de a fugi din ţară.-

- Fără ştirea şi autorizarea Partidului PĂTRAŞCANU în unire cu ZILBER au încercat o scindare a Partidului Naţional Ţărănesc, cu scopul de a-l alătura pe MIHALACHE planurilor lor criminale, de a prelua puterea politică.-

- Tot la acest punct am redat acţiunile de autopopularizare ale lui PĂTRAŞCANU şi ZILBER în presa burgheză, prin mijlocirea gazetarilor BRACACHEANU, HAROFF şi alţii.- In această privinţă am menţionat acţiunea tipic troţkistă prin care PĂTRAŞCANU a sugerat fiţuicii naniste "Dreptatea" un articol în care el desvăluia opiniei publice faptul că în urma discursului dela Cluj, tovarăşii din Comitetul Central intenţionează a-l îndepărta din conducere, contând că prin acest articol va forţa conducerea să nu ia măsuri împotriva sa.-

./.

In restul capitolului am arătat numeroase şi variate aspecte ale comportării nepartinice a lui PATRASCANU,doveditoare ale activităţii duşmănoase desfăşurată de PATRASCANU şi ZILBER, cum şi ale dispreţului pe care PATRASCANU îl manifesta faţă de viaţa de Partid şi în genere faţă de interesele Partidului.-

Am redat apoi discuţiile antipartinice ce aveau loc în acest grup pentru a concretiza faptul recunoscut de PATRASCANU, că a bârfit şi calomniat în diferite ocazii faţă de prietenii săi conducerea Partidului şi realizările regimului nostru,cu scopul ca prin aceste exemplificări să desvăluim adevărata faţă de duşmani a acestora.

Aceiaş metodă am întrebuinţat-o şi la analizarea manifestărilor şi activităţii lui ZILBER cu rezultatul că din probele existente şi acesta a fost demascat ca un duşman neîmpăcat şi plin de ură împotriva Uniunii Sovietice şi a regimului de democraţie populară.-

AFACERI, TRAFIC, INTERVENŢII.

La acest punct am grupat acţiunile de corupţie şi incorectitate ale lui PATRASCANU,ZILBER şi ale întreg grupului,cu scopul de a uşura stabilirea adevăratei poziţii a lui PATRASCANU şi ZILBER în anchetă şi a determina revizuirea acestei atitudini în care PATRASCANU se menţine prin înfăţişarea acţiunilor murdare pe care le-a comis deşi avea calităţile de ministru,membru în Biroul Politic al Comitetului Central,activist din ilegalitate, etc.-

PATRASCANU nu a recunoscut la începutul anchetei,nici una din acuzaţiile ce i se aduceau privitor la schimbul de aur,trafic de valută,afaceri,intervenţii,etc. Mult timp după începerea anchetei, PATRASCANU a recunoscut însfârşit cele de mai sus, mărturisind o serie de acţiuni de acest gen consemnate în declaraţiile sale.-

Cităm ca fiind mai caracteristice următoarele:

- Transportul a 3o.ooo dolari la Paris,remişi de XENOPOL pentru plata unui creditor al său. Acest fapt a fost negat de PATRASCANU,care pretindea că a restituit acest plic după împiedicarea sa în ţară dar el este perfect dovedit prin declaraţiile lui TOROSSIAN,XENOPOL şi în parte chiar de PATRASCANU.-

./.

690 60

- PATRASCANU a transportat la Paris un săculeţ cu aur de aproximativ 2 kgr.şi un plic cu valute trimis de BOGOSSIAN lui TOROSSIAN,fapt dovedit cu declaraţiile lui TOROSSIAN şi RUBENIAN.-

- Desconspirând o operaţiune financiară de mari proporţii hotărâtă în Consiliul de Miniştrii la care a luat parte de a se bate un milion de medalii,PATRASCANU l-a însărcinat pe RUBENIAN să-i vândă un număr important de monezi de aur pe care le avea acasă şi al căror preţ urma să scadă în urma acestei emisiuni de aur.-

- Şi în raporturile sale cu ZILBER, PATRASCANU a făcut o serie de afaceri cu ocazia cărora câştiga sume de bani tot în aur. Astfel,RUBENIAN arată că i-a dus odată lui ZILBER din partea lui PATRASCANU un fişic cu monezi de aur.-

- PATRASCANU a primit cu titlu de împrumut 100 milioane lei, defalcaţi dintr'un credit obţinut de ing.LUPAS (prieten cu ZILBER) dela CEC,cu scopul de a-şi termina vila dela Snagov.-

- Numeroase dovezi arată că şi ZILBER făcea o serie întreagă de afaceri,cu TOROSSIAN,SEBASTIAN şi alţii,încasa diferite comisioane din împrumuturile acordate de CEC din al cărui Consiliu de Administraţie făcea parte,etc.-

Tot PATRASCANU a mai făcut şi o serie de intervenţii fiind recompensat în unele cazuri cu cadouri din partea celor sprijiniţi de el.-

Sunt indicii că PATRASCANU cunoştea afacerile pe care TOROSSIAN le făcea cu ocazia epurării magistraţilor,intervenind pe lângă el în favoarea unor magistraţi dela care primea sume importante de bani pentru a nu fi epuraţi.- Aceasta poate fi o explicaţie pentru importantele sume de bani în valute găsiţi cu ocazia percheziţiilor în casa lui PATRASCANU,la LENA CONSTANTE,la BRAUNNER,etc.-

Am dat deasemeni o serie de exemple privitoare la intervenţiile făcute de PATRASCANU,pentru schimbarea unor soluţiuni ale unor instanţe judecătoreşti.-

Însfârşit tot aci,am arătat o serie de numiri în diplomaţie, făcute de PATRASCANU în vederea unor scopuri personale şi de ordin politic cu dispreţul total al cerinţelor Partidului,în urma cărui fapt majoritatea celor numiţi de PATRASCANU s'au dovedit a fi elemente duşmănoase iar unii dintre ei au rămas în străinătate.-

./.

FUGA DIN ŢARA

În chestiunea planurilor şi a preparativelor de fugă din ţară,PATRASCANU s'a menţinut în aceiaş atitudine de negare care caracterizează poziţia sa în tot cursul anchetei,susţinând că a acceptat numai de formă propunerile făcute de BETEA,dar că în realitate urmărea să scape de BETEA şi de banda acestuia.-

Această susţinere este atât de naivă,încât şi ELENA PATRASCANU i-a spus soţului ei cu ocazia deţinerii lor la Băneasa, că nu este de mirare că Partidul nu acceptă o explicaţie atât de neserioasă.-

Studierea întregului material existent privitor la acest punct dovedeşte dimpotrivă că PATRASCANU a fost preocupat în mod intens de gândul fugii din ţară,că i-a dat mandat nelimitat lui BETEA de a se ocupa de pregătirile în vederea fugii,că nu i-a denunţat pe BETEA şi pe MANUILA,deoarece conta pe convingerile naţionaliste ale acestuia,şi pe legăturile lui MANUILA în străinătate.-

Din declaraţiile lui BETEA,rezultă că PATRASCANU a şovăit mult până a se hotărî să plece şi că nu în mod întâmplător a acceptat plecarea alături de MANUILA,ci pe baza sentimentelor lor duşmănoase comune împotriva regimului ca şi de teama perspectivelor ce le aveau dacă rămâneau în ţară.- Tot BETEA arată că PATRASCANU nu voia să plece în Elveţia,pentrucă avea impresia că acolo va fi "curăţat",că PATRASCANU s'a opus să-l ia pe ZILBER cu ei în străinătate,deoarece se temea că acesta ar putea descoperi preparativele de fugă,într'un cuvânt că PATRASCANU era hotărât fără nici o rezervă să plece în străinătate de îndată ce pregătirile vor fi terminate.-

Rezultă deci că PATRASCANU nu a acceptat de formă propunerile de plecare ale lui BETEA,şi că intenţiona efectiv să fugă în străinătate,contând că prin aceasta va da o lovitură serioasă Partidului.-

BETEA a susţinut în tot timpul cercetării sale şi chiar cu ocazia confruntării cu PATRASCANU că înaintea plecării sale în Belgia,PATRASCANU i-a spus că libertatea şi viaţa îi sunt în pericol, dându-i în acelaş timp instrucţiuni ca în cazul când nu se va mai înapoia în ţară,BETEA să se ascundă.-

./.

Tot din declarațiile lui BETEA apare că PATRASCANU se preocupa de ceeace va face în străinătate, de mijloacele de trai, cu cine va lua legătura acolo, afirmând că va căuta în primul rând pe VISOIANU.-

PATRASCANU era ținut permanent în curent cu discuțiile și preparativele de plecare și hotărârile se luau pe baza consultării lui.-

Am mai dat declarații care confirmă intenția reală a lui PATRASCANU de a fugi din țară: TORCESIAN, care pomenește de un proect de fugă eșuat din cauza arestării lui; RUDENIAN căruia BETEA i-a spus că PATRASCANU se pregătește să fugă din țară; LENA CONSTANTE care i-a auzit pe soții PATRASCANU discutând despre fugă; ELENA PATRASCANU care vorbește despre alte propuneri de fugă făcute de LUCIA FLICHER, EDITH MARCOVICI, LENA CONSTANTE și HARY BRAUNER. ELENA PATRASCANU mai adaugă că PATRASCANU cont să se înapoieze în țară de îndată ce Uniunea Sovietică s'ar înțelege cu anglo-americanii.-

PATRASCANU a mai discutat cu ELENA PATRASCANU și cu LENA CONSTANTE privitor la posibilitatea existenței în străinătate, fapt recunoscut inițial de PATRASCANU, dar asupra căruia a revenit ulterior, arătând că nu a avut nici un moment intenția de a fugi din țară.-

Deasemeni HARY BRAUNER, vorbește în declarațiile sale, despre un proect de fugă care aparținea ELENEI PATRASCANU și anume cu ocazia unui turneu cu Teatrul de Păpuși în Ardeal.-

PATRASCANU a mai primit propuneri de fugă prin GOLOPENTIA și RATIU, după eșuarea primei tentative de fugă, propuneri care veneau tot în numele lui BETEA, care se ascundea atunci de urmărirea autorităților.-

Am mai arătat în sinteză și unele încercări ale lui PATRASCANU de a deruta autoritățile în privința adevăraților autori ai pregătirii fugii sale din țară, prin denunțarea unor persoane complect străine, pentru ca acoperiți fiind de aceste denunțuri false, BETEA și RATIU să se poată ocupa neturburați cu pregătirea reală a fugii.-

In concluzie arătăm că dacă PATRASCANU nu ar fi contat în mod serios să fugă împreună cu MANUILA din țară, el nu ar fi pierdut ocazia de a-i denunța atât pe MANUILA cât și pe BETEA, spre a arăta Partidului că nu înțelege să se alăture trădării acestora.-

./.

Argumentarea lui PATRASCANU că dacă ar fi avut intenţia să fugă din ţară,ar fi putut rămâne in străinătate în ocaziile pe care le-a avut,nu ni se pare valabilă deoarece este posibil ca cei care îl dirijau din străinătate,să nu fi considerat potrivit momentul de a rămâne în 1947 în străinătate şi să-i fi recomandat înapoierea în ţară şi continuarea activităţii sale, pentru a da lovitura la momentul care se va considera cel mai indicat.-

Mai este deasemeni posibil ca PATRASCANU să fi sperat că va mai găsi oricând ocazia de a pleca în străinătate,şi aceasta deoarece considera că prin comportarea lui a adormit vigilenţa organelor de Stat şi de Partid.-

Insfârşit este posibil ca PATRASCANU să fi contat pe promisiunea fostului rege,că îl va lua în străinătate în suita sa, şi travestit cu ocazia unei nunţi la care urma să participe fostul rege (fapt arătat de ZAHARIA ION şi deţinut dela BEREA NICOLAE).-

In încheierea acestui capitol ,putem conchide că deşi PATRASCANU nu a recunoscut în declaraţiile sale personale,că a organizat sau pregătit plecarea sa din ţară,din declaraţiile dela dosar,intenţia sa de a fugi din ţară,apare ca perfect dovedită.-

LEGATURILE LUI PATRASCANU SI ZILBER

CU SIGURANTA, TRADAREA PARTIDULUI, ZILBER AGENT

DE SIGURANTA

In acest capitol am redat şi analizat o serie de împrejurări suspecte din care am conchis că atât PATRASCANU cât şi ZILBER au avut legături cu Siguranţa şi cu autorităţile antonesciene,bucurându-se aabil de un regim de favoare ,fiind eliberaţi în condiţii inexplicabile în urma arestării lor în diferite ocazii,etc.

In ce-l priveşte pe PATRASCANU,eliberarea acestuia din lagărul Caracal în 1940,în plină prigoană legionară,pe baza unei resoluţii a directorului legionar al Siguranţei din acel timp ALEXANDRU GHICA,deşi referatul întocmit pe baza cererii de punere în libertate a lui PATRASCANU de către Grupa II-a Comunişti,

./.

arăta o activitate intensă în cadrul Partidului Comunist, şi al unor grupări anti-fasciste, conchizând la reţinerea mai departe în lagăr cu menţiunea că "eliberarea lui PATRASCANU ar fi dăunătoare ordinei şi Siguranţei Statului".-

Fostul director general al Siguranţei LECCA, a arătat în declaraţiile sale că, cu ocazia arestării lui PATRASCANU în 1941, acesta a negat că ar fi comunist, arătând că se va adresa justiţiei pentru atmosfera ce i s'a creiat de către Partid, din cauza căreia nu mai are linişte.-

Suspectă pare deasemeni activitatea intensă pe care PATRASCANU începe a o desfăşura din primăvara anului 1944, în contrast cu inactivitatea totală în care s'a menţinut în anii războiului;-explicaţiile lui PATRASCANU în privinţa aceasta sunt incomplecte şi vizibil mincinoase.

Este sigur - pe baza actelor şi a declaraţiilor din dosar - că PATRASCANU s'a abţinut dela orice activitate până în momentul când şi-a putut da seama că războiul va fi câştigat de sovietici, când s'a hotărât să reia activitatea contând că în felul acesta se va putea achita de angajamentele luate în faţa Siguranţei şi de sprijinul promis reprezentanţilor burgheziei.-

Numai astfel se poate explica bunăvoinţa de care PATRASCANU s'a bucurat din partea autorităţilor antonesciene şi răgazul pe care l-a avut de a-şi scrie neturburat lucrările sale prin care urmărea să-şi creieze o platformă politică şi să determine o orientare a Partidului, favorabilă burgheziei.-

Internarea lui PATRASCANU în primăvara anului 1943, în lagărul Tg.Jiu, într'un moment când - faţă de perspectivele războiului - ar fi trebuit în mod normal să intervie o uşurare a regimului său, nu poate fi interpretată decât ca o manevră a burgheziei care avea concursul autorităţilor antonesciene, spre a-i da posibilitatea lui PATRASCANU să ia contact cu adevăraţii conducători ai Partidului, care se aflau în acel lagăr şi să afle dela aceştia intenţiile lor de viitor.-

Tot atât de surprinzătoare şi ciudată este şi retrimiterea lui PATRASCANU în August 1943 în domiciliul obligatoriu, dată dela care PATRASCANU a rămas în stare de libertate pe baza aprobărilor de deplasare la Bucureşti care i-au permis să se mişte liber şi ocrotit de poliţia lui ANTONESCU, creindu-şi o platformă de "element principal", în pregătirea actului dela 23 August.-

./.

Din declarațiile fostului general TOBESCU,și ale fostului magistrat STANESCU ION,rezultă că regimul de favoare de care s'a bucurat PATRASCANU se datorește legăturilor sale cu PIKI VASILIU,fostul Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne sub ANTONESCU.-

PATRASCANU nu a recunoscut raporturile de ordin informativ avute cu acesta,însă din faptul că PATRASCANU a stăruit pentru execuția pedepsei capitale la care fusese condamnat PIKI VASILIU,este un indiciu puternic că PATRASCANU voia să scape în modul acesta de un martor incomod care ar fi putut da unele relații asupra activității trădătoare a lui PATRASCANU.-

In ce privește legăturile lui ZILBER cu Siguranța,din materialul aflat în dosar,rezultă fără nici o posibilitate de îndoială că ZILBER a fost agent de siguranță.-In această privință am semnalat la acest punct,următoarele:

- Deși Siguranța cunoștea încă din anii 1927 și 1929 activitatea de spionaj a lui ZILBER,el este totuși trimis în 193o în străinătate de Ministerul de Război,însoțit de căpitanul DAVIDESCU din Biroul de Informații al Marelui Stat Major.-

- ZILBER a intrat în organizația de spionaj a lui ARADI, fiind recomandat de către trădătorul și vechiul agent de siguranță MARGULES.-

- Imprejurările în care s'a întors în țară ZILBER la 8 Decembrie 193o,după căderea organizației ARADI,constituesc deasemeni o dovadă că ZILBER nu se temea de arestare,pe baza legăturilor sale cu Siguranța.-

- Comportarea lui ZILBER la procesul ARADI și achitarea acestuia după casarea deciziei sale de condamnare în recurs, sunt deasemenea un indiciu despre adevăratele raporturi ale lui ZILBER cu Siguranța.-

- Recrutarea lui ZILBER de către Siguranță apare din declarațiile unei serii întregi de martori și anume: EUGEN CRISTESCU,FILIPOVICI,RADU LECCA,fostul magistrat CONSTANTIN C. DUMITRESCU,etc.-

- Faptul că ZILBER a putut obține în 1939 pașaport pentru a participa la congresul din Pontigny,este încă un indiciu în acest sens ca și faptul că a putut rămâne în fruntea Institutului de Conjunctură nefiind supărat de nimeni în tot timpul războiului deși după cum rezultă din declarațiile menționate în sinteză, Siguranța și Biroul II din Marele Stat Major cunoșteau activitatea sa comunistă ca și faptul că ZILBER făcuse parte dintr'o organi-

./.

696

66

ţie de spi[illegible]onaj.-

- [illegible]ctivitatea de informator al Siguranţei a lui ZILBER, a mai fost [illegible]unoscută de o serie de persoane care nu au fost cercetate în c[illegible]rsul anchetei noastre ca: prof.GRAUR,ALEXANDRU MIHAILEANU,SC[illegible]EANU,M.H.MAXI, MAURER,etc.-

Faţă de dovezile de mai sus,considerăm că activitatea ca agent info[illegible]rmator al Siguranţei a lui ZILBER,este perfect dovedită,ZILBER [illegible]rebuind fi înaintat în justiţie,pe baza dovezilor din dosar.-

Celelalte [illegible]puncte ale sintezei sunt privitoare la unele date suplimentare [illegible]în legătură cu HERANT TOROSSIAN şi LENA CONSTANTE,şi asupra po[illegible]ziţiei acestora în grupul PATRASCANU,cum şi la unele înţelegeri [illegible]intervenite între cei cercetaţi înainte[illegible] în timpul anchetei,el[illegible] constituind un material anex în sprijin[illegible] sintezei noastre.-

---oo---

SS/CM
5 ex.

697
697

PLAN DE MUNCA.

ÎN LEGATURA CU PROBLEMA "P"

698

698

"Aprob"
Ministrul Securității Statului R.P.R.
General-locotenent

6 Februarie 1953

STRICT SECRET

699

699

P L A N U L D E M U N C A

în legătură cu anchetarea și alte operațiuni necesare în problema PATRASCANU.

Din materialele obținute de anchetă rezultă, că PATRASCANU fiind un troțchist mascat în rândurile P.C.R. a stabilit legătura criminală cu partidele burgheze din România, cu serviciile de spionaj străine și ducea o activitate complotistă organizată urmărind doborîrea regimului democratic existent în Republica Populară Română. Dispunem de date că PATRASCANU încă în 1936 a avut legături cu Siguranța, iar mai târziu cu serviciile de spionaj englez și american.

După eliberarea României de către Armata Sovietică PATRASCANU fiind în contact cu partidele reacționare și monarhia având sprijinul organelor serviciilor de spionaj englez și american și-a desfășurat activitatea complotistă și antistatală, urmărind prin aceasta doborîrea regimului democrat din România.

Nereușind să-și realizeze planurile sale criminale și temându-se că va fi demascat, PATRASCANU a încercat să fugă în străinătate.

In 1940 fiind arestat de către Siguranță, PATRASCANU și-a luat angajamentul că nu va mai desfășura nicio activitate politică în mișcarea muncitorească.

Anchetat la Securitate PATRASCANU a declarat despre întrevederile sale cu englezii și ame-

./.

ricanii,susţinând că aceste întâlniri n'ar fi avut un caracter criminal.Apoi PATRASCANU a arătat,că în timpul războiului el într'adevăr a dus tratativele cu partidele reacţionare,cu regele şi cu reprezentantul capitalului englez în România ALEXANDRU STEFANESCU şi cu Guvernul lui ANTONESCU prin PIKI VASILIU dar ar fi urmărit astfel doborîrea regimului ANTONESCU.

După 23 August 1944 PATRASCANU a avut o serie de întrevederi cu reprezentanţii partidelor reacţionare şi rege,în legătură cu formarea unui guvern prezidat de PATRASCANU.

PATRASCANU a recunoscut că în cercul său intim a discutat fuga sa în străinătate şi că în 1946 americanii i-au propus prin VISOIANU că ei se vor ocupa de organizarea fugii lui.Deasemenea PATRASCANU a arătat că el a fost împotriva prelungirii legii criminalilor de războiu şi din această cauză legea nu a fost prelungită; că el a ţinut discursuri cu conţinut naţionalist-şovine,a tărăgănat reforma judecătorească,a efectuat operaţiuni ilegale de valută şi a ascuns organizarea fugii lui MANUILA din ţară.

PATRASCANU însă n'a recunoscut legăturile sale cu Siguranţa şi cu serviciile de spionaj englez şi american,nici pregătirea unei lovituri de stat şi încercarea de a fugi în străinătate. distrug.

Menţionăm că în decursul anchetei în problema PATRASCANU şi a grupului său, conducerea de atunci a avut lipsuri serioase şi anume:

Nu s'a dat o atenţie cuvenită atât verificării declaraţiilor arestaţilor cât şi documentării acestora,arestaţii se anchetau puţin şi cu pauze mari;anchetatorii nu se pregăteau suficient pentru anchetarea arestaţilor.Intr'o serie de declaraţii există contraziceri mari,care n'au fost înlăturate, confruntările aproape nu s'au făcut,mereu s'au schimbat anchetatorii şi din cauză că aceştia n'au folosit cu îndemânare dovezile existente,arestaţii cunosc toate materialele de care dispune ancheta,ceeace a împiedicat demascarea arestaţilor.

Arestaţilor li s'au creiat condiţii ca să poată comunica între ei şi a se pune de acord asupra declaraţiilor.

Unii au fost puşi în libertate şi apoi rearestaţi având astfel posibilitatea de a distruge orice urme ale activităţii lor criminale.

Unora dintre arestaţi,anchetatorii le-au creiat o asemenea situaţie şi li s'au sugerat asemenea lucruri ca ei să nu arate organelor de cercetări nici activitatea lor criminală nici a lui PATRASCANU.

./.

O lipsă mare şi inexplicabilă este faptul că atât arestaţii cât şi legăturile lor rămase în libertate,deşi erau bine cunoscute n'au fost luate în lucrare informativă.

Activitatea criminală a lui PATRASCANU este demascată prin:

a)Declaraţiile arestatului ZILBER HERBERT,care arată că în 1936 PATRASCANU a fost recrutat de Siguranţă în calitate de agent.Deasemenea legătura lui PATRASCANU cu Siguranţa se confirmă de declaraţiile martorilor LEOVEANU,TOBESCU,BORCESCU,MADARJAC,KOFFLER,BERMAN şi de documentele dela Siguranţă de după 1940.

b)Declaraţiile arestaţilor BERMAN,CALMANOVICI,KOFLER,STEFANESCU şi a martorilor STEINBERG G. şi IONESCU despre legăturile lui PATRASCANU cu serviciul de spionaj englez până'n 1944.

c)Declaraţiile arestaţilor ZILBER,TOROSIAN,CONSTANTE L.BRAUNER H.,PATRASCANU E. şi a martorilor CRACIUNAS SILVIU despre legăturile lui PATRASCANU cu serviciile de spionaj anglo-americane după 23 August 1944.

d)Declaraţiile arestaţilor KOFLER,BERMAN şi CALMANOVICI despre legăturile lui PATRASCANU cu grupul de trădători a lui FORIS.

e)Documente originale,despre legăturile lui PATRASCANU cu grupul FORIS-STEFANESCU-KOFLER-PIKI VASILIU.

f)Declaraţiile arestaţilor ZILBER,TOROSIAN,CONSTANTE,TATARESCU,STARCEA,BRAUNER şi de documentul redactat de GOLOPENTIA despre activitatea trădătoare a lui PATRASCANU.

g)Declaraţiile lui TOROSIAN,ZILBER,CONSTANTE,DURMA,POP,NICOLAU despre faptul că PATRASCANU sabota legăturile economice şi politice cu URSS (tratatul de armistiţiu,convenţia economică,legea privitor la criminalii de război).

h)Declaraţiile lui TOROSIAN,PATRASCANU E.,CONSTANTE,BETEA,RATIU,ZAHARIA,MICSA,DUTESCU,LOZNIOV CONSTANTIN PAVEL,despre încercarea lui PATRASCANU de a fugi în străinătate.

i)Declaraţiile lui L.CONSTANTE,TOROSIAN,ZILBER că PATRASCANU a plasat în diplomaţie pe BARBU ZEVEDEI la Londra,pe VIOLETA ZUBCOV la Wasington şi pe TOROSIAN la Paris,pentru scopurile sale trădătoare şi de spionaj.

Luând în considerare cele de mai sus ancheta trebue neapărat dusă în direcţia demascării

./.

lui PATRASCANU:

a) că a făcut parte din agentura serviciilor de spionaj anglo-americane;

b) că a dus activitatea complotistă şi antistatală;

c) că şi-a trădat Patria (fuga în străinătate);

d) că într'adevăr a dus o activitate duşmănoasă şi a avut legături cu duşmanii.

Pentru demascarea legăturilor criminale ale lui PATRASCANU cu serviciul de spionaj american vor fi folosite următoarele materiale:

Conţinutul materialelor existente.	Măsurile ce urmează a se lua în legătură cu ancheta.
1. La 8.X.1952 ZILBER a arătat despre întâlnirea lui PATRASCANU în Iulie 1945 cu americanii MADISON şi ROBERTS în locuinţa lui CONSTANTE LENA, când PATRASCANU de faţă cu ZILBER i-a rugat pe americani să-i dea ajutor în acţiunea dusă cu scopul de a doborî regimul democratic din România. Americanii i-au recomandat să facă pentru aceasta legăturile cu reprezentanţii partidelor "istorice" şi cu regele. In acelaş sens au dat declaraţiile CONSTANTE L., PATRASCANU E. şi ZILBER care au arătat că PATRASCANU s'a întâlnit cu americanii. PATRASCANU recunoaşte că s'a întâlnit cu MADISON şi ROBERTS, dar neagă caracterul criminal a acestor întrevederi. confruntat cu declaraţiile - ?	a) Ţinând seama că declaraţiile lui ZILBER, CONSTANTE, PATRASCANU E. despre întâlnirile lui PATRASCANU cu americanii nu sunt concrete, aceştia să fie reanchetaţi. b) Pentru confirmarea declaraţiilor martorilor să se facă între aceştia confruntările. c) In lumina declaraţiilor PATRASCANU să fie anchetat activ. d) Dacă PATRASCANU va nega cele declarate de ZILBER se vor folosi pentru demascarea lui declaraţiile lui CONSTANTE LENA şi PATRASCANU ELENA, cărora el însăşi le-a povestit despre caracterul întrevederilor sale cu ROBERTS şi MADISON. Dacă şi atunci nu vom avea rezultate, apoi vom trece la confruntările lui PATRASCANU cu ZILBER, CONSTANTE şi PATRASCANU EL.
2. La 8.X.1952 ZILBER a arătat, că el ştia dela PATRASCANU despre o întrevedere secretă între un reprezentant	a) Să se verifice dacă PATRASCANU într'adevăr a luat parte la şedinţa Biroului Politic, la care a participat reprezen-

./.

703

sovietic şi membrii Biroului Politic din C.C. al PCR, despre hotărârea Partidului de a începe o campanie cu scopul de a doborî guvernul lui RADESCU şi despre alte hotărârî ale Partidului şi că PATRASCANU i-a comunicat toate acestea pentru a le transmite lui MADISON.PATRASCANU nu a fost anchetat despre această chestiune.

3. La 8.IX.1952 ZILBER a arătat că el i-a mărturisit lui PATRASCANU faptul că el ZILBER este un agent american şi are legături cu MADISON şi că s'a înţeles cu acesta că va pătrunde informativ în cadrul ambasadei URSS şi a legaţiilor ţărilor de democraţie populară în America rugându-l pe PATRASCANU să-i dea ajutor în această privinţă.ZILBER arată că PATRASCANU ştia despre cele de mai sus şi a intervenit pentru numirea lui ZILBER într'un post diplomatic din America.

Din declaraţii se vede că scopul lui PATRASCANU era să aibă un om de încredere în S.U.A.,pentru folosirea lui ca legătura cu cercurile guvernamentale.

PATRASCANU nu a fost anchetat despre chestiunea aceasta.

tantul sovietic sau PATRASCANU a putut afla acest lucru din altă parte.

b)PATRASCANU să fie anchetat despre această chestiune. In caz că va nega să i se facă lui PATRASCANU o confruntare cu ZILBER.

c)ZILBER să fie reanchetat pentru concretizarea declaraţiilor lui despre informaţiile dela PATRASCANU şi ca să lămurească ce alte informaţii i-a mai transmis PATRASCANU.

Prin Bodnaraș

a)Să se verifice dacă PATRASCANU a intervenit pentru numirea lui ZILBER în America.Dacă acest lucru se confirmă atunci să fie documentat şi folosit pentru demascarea lui PATRASCANU.

b)Să fie anchetat PATRASCANU în lumina declaraţiilor lui ZILBER.

Dacă măsurile de mai sus nu vor duce la demascarea legăturilor lui PATRASCANU cu serviciul de spionaj american,atunci îl vom ancheta activ folosind pentru demascarea lui PATRASCANU declaraţiile lui TOROSIAN despre legăturile lui PATRASCANU cu MADISON de mai târziu.

./.

4. La 9.X.1952 TOROSIAN a arătat despre 2 întrevederi a lui PATRASCANU cu MADISON, care au avut loc în anul 1947 la Paris (au participat TOROSIAN şi PATRASCANU E.) când PATRASCANU l-a informat pe MADISON despre situaţia politică din România rugându-l pe MADISON să fie de acord cu rămânerea sa în străinătate. PATRASCANU EL. a confirmat declaraţiile lui TOROSIAN despre întrevederea lui PATRASCANU cu MADISON la Paris, însă caracterul lor ea nu l-a arătat. PATRASCANU nu neagă faptul că s'a întâlnit cu MADISON la Paris, însă arată că această întrevedere n'a avut un caracter criminal şi de faţă nu a fost TOROSIAN ci ZILBER.

Anchetat în legătură cu această chestiune ZILBER neagă că s'ar fi întâlnit cu MADISON la Paris fiind împreună cu PATRASCANU, arătând că atunci el nu a fost la Paris motivându-şi declaraţia prin faptul că atunci PATRASCANU i-a adus dela MADISON un stilou şi o scrisoare, transmise lui PETRESCU.

Despre întrevederea lui PATRASCANU cu MADISON la Paris mai arată CONSTANTE, BRAUNER şi ZILBER care ştiau despre aceasta din cele spuse de soţii PATRASCANU.

./.

a) Având în vedere că în declaraţiile lui TOROSIAN nu sunt date amănuntele în legătură cu întrevederea dintre PATRASCANU şi MADISON nici detaliile discuţiilor ce au avut loc între ei e necesar să fie reanchetat în prealabil TOROSIAN clarificând cele ce interesează.

b) Intrucât PATRASCANU arată că ZILBER a fost de faţă când el s'a întâlnit cu MADISON, iar TOROSIAN neagă acest fapt, trebue să fie verificat şi confirmat prin documente unde se găsea ZILBER în acel timp.

Dacă se va stabili, că ZILBER nu a fost atunci la Paris să fie folosit acest prilej pentru ca să-l prindem pe PATRASCANU cu minciuna.

c) Să fie anchetată PATRASCANU EL. despre caracterul întâlnirilor soţului ei cu MADISON.

d) Pentru fixarea declaraţiilor PATRASCANU EL. şi a lui TOROSIAN şi apoi folosirea lor pentru demascarea lui PATRASCANU să li se facă confruntările.

e) Să fie anchetat PATRASCANU despre scopul şi caracterul întâlnirilor lui cu MADISON la Paris, insistent cerându-i răspunsurile sincere, pe baza materialelor existente.

f) In caz că PATRASCANU nu va recunoaşte caracterul adevărat al întâlnirilor lui cu MADISON, să i se facă o confruntare cu TOROSIAN.

g) Să se ia măsurile în vederea găsirii scrisorii lui MADISON pe adresa lui ZILBER, transmisă prin PATRASCANU.

h) Pentru confirmarea declaraţiilor lui TOROSIAN şi PATRASCANU EL. despre întâlnirea soţului său cu MADISON să li se facă confruntările cu ZILBER, CONSTANTE şi BRAUNER.

5. La 23.IX.1952 PATRASCANU EL. a arătat despre întâlnirea lui PATRASCANU cu MADISON la Snagov şi cu ROBERTS la Ministerul de Justiţie. Caracterul acestor întâlniri nu a fost clarificat. Despre aceste întâlniri ale lui PATRASCANU ştie şi CONSTANTE dela PATRASCANU EL. PATRASCANU n'a fost anchetat despre această chestiune.

a) Să fie reanchetată PATRASCANU EL. despre împrejurările şi caracterul acestor întrevederi între PATRASCANU şi americani.

b) Pentru confirmarea declaraţiilor lui PATRASCANU EL. să i se facă o confruntare cu CONSTANTE.

c) Să fie anchetat PATRASCANU despre întâlnirile cu americanii, folosind la anchetă declaraţiile soţiei lui şi a lui CONSTANTE L.

6. Martorul CRACIUNAS SILVIU la ancheta din 25.X.1952 a arătat, că ştie dela MANUILA că acesta având legătură secretă cu PATRASCANU, l-a ajutat prin BETEA să stabilească legătura cu ROY MELBOURNE, consilier american dela Legaţia S.U.A.

a) Prin anchetarea lui BETEA să fie clarificate împrejurările şi caracterul legăturii dintre PATRASCANU şi ROY MELBOURNE.

7. Dispunem de materialul din care se vede, că PATRASCANU împreună cu soţia se s'a întâlnit în casă la numita BRAGADIRU (decedată) cu agentul serviciului de spionaj american numit SCHUYLER (plecat.)

a) Să fie anchetată PATRASCANU E. despre împrejurările şi caracterul întâlnirii soţului său cu SCHUYLER.

b) Apoi şi PATRASCANU să fie anchetat despre această chestiune.

Având în vedere existenţa unor temeiuri serioase că PATRASCANU multă vreme a avut legături criminale cu serviciul de spionaj englez, din însărcinarea căruia a dus o activitate trădătoare faţă de P.C.R. şi statul român este necesar a se folosi pentru demascarea lui în această privinţă următoarele materiale:

8. La 1o.IX.1952 CONSTANTE a arătat, că PATRASCANU ştia despre legăturile ei cu unii spioni englezi denumiţi GROSS, EISSINGER, BUTLER, VERA MELANOVA şi că PATRASCANU a prevenit-o să fie prudentă în legăturile sale cu ei.

a) Pentru precizarea declaraţiilor lui CONSTANTE, BRAUNER, ZILBER şi PATRASCANU E. să fie reanchetaţi aceştia, iar pentru confirmarea declaraţiilor să li se facă confruntări şi acest material să fie folosit pentru demascarea lui PATRASCANU

./.

706

că PATRASCANU ştia despre legăturile de spionaj ale lui CONSTANTE era cunoscut deasemenea de PATRASCANU E., BRAUNER şi ZILBER.PATRASCANU neagă acest lucru.

9. La 23.X.1952 CONSTANTE a arătat,că ZILBER i-a recomandat să facă cunoştinţă cu PATRASCANU şi al servi în organizarea legăturilor între acesta şi serviciul de spionaj englez.Ea s'a asigurat de încrederea lui PATRASCANU, care transmitea prin ea informaţiunile secrete pentru serviciul de spionaj englez,rugându-i pe englezi să-i dea sprijin în activitatea sa contrarevoluţionară în România.

lo.La 15.X.1952,ZILBER a arătat,că în toamna anului 1944 el i-a spus lui PATRASCANU despre legăturile lui CONSTANTE L. cu serviciul de spionaj englez.Tot atunci PATRASCANU a făcut propunerea de a o folosi pentru ca să i se transmită informaţiile secrete serviciului de spionaj englez.

In acelaş proces-verbal ZILBER a arătat,că el l-a prezentat pe PATRASCANU lui CONSTANTE L. şi mai târziu CONSTANTE şi BRAUNER ar fi fost primiţi în Partid în urma recomandării lui PATRASCANU.

In legătură cu această chestiune PATRASCANU n'a fost anchetat.CONSTANTE a arătat,că ea l-a cunoscut pe PATRASCANU prin soţia sa.

a)Să se precizeze declaraţiile lui CONSTANTE L. şi să se clarifice cine din legăturile ei mai ştiu despre acest lucru.

b)Să fie anchetat PATRASCANU în lumina acestor declaraţii, folosind materialele existente în legătură cu această chestiune.

a)Să se concretizeze declaraţiile lui ZILBER în legătură cu modul de folosire a lui CONSTANTE de către PATRASCANU pentru menţinerea legăturilor cu serviciul de spionaj englez.

b)Să fie anchetată CONSTANTE ca să arate ce a spus ea lui ZILBER şi PATRASCANU despre legăturile sale cu serviciul englez de spionaj.

c)In vederea înlăturării contrazicerilor între declaraţiile lui ZILBER şi CONSTANTE în privinţa modului cum ea l-a cunoscut pe PATRASCANU să fie reanchetaţi şi apoi să li se facă o confruntare.

d)Să fie anchetaţi CONSTANTE şi BRAUNER ca să arate cum au intrat ei în Partid.

e)Să se verifice,cum au fost primiţi în Partid CONSTANTE şi BRAUNER,prin organele de partid.

f)După precizarea şi confirmarea celor de mai sus să se treacă la anchetarea activă a lui PATRASCANU,urmărindu-se de-

707

mascarea sa.

11.La 2.X.1952,PATRASCANU EL. a arătat despre legăturile lui PATRASCANU cu AUSNIT (agentul serviciului de spionaj englez fugit în străinătate) şi că acesta i-a promis lui PATRASCANU să-i facă legătura cu un agent al serviciului de spionaj englez.PATRASCANU EL. deasemenea a arătat,că PATRASCANU îl cunoştea pe agentul serviciului de spionaj englez numitul GHEORGHIU CLEANTE (arestat).La anchetă PATRASCANU a confirmat legăturile sale cu AUSNIT,că acesta i-a promis să-i facă legătura cu GHEORGHIU CLEANTE,care însă n'ar fi venit la el.

a)Declaraţiile lui ELENA şi LUCRETIU PATRASCANU au nevoie de unele precizări.In cursul anchetei lui PATRASCANU să se clarifice scopul pentru care au fost stabilite legăturile cu AUSNIT şi CLENATE,în prealabil anchetând despre aceasta pe CLEANTE.

12.La 3.I.1953 BRAUNER a arătat despre sosirea în ţară a englezilor LEE MILLER şi JOHN PHILIPS (acesta din urmă a fost reporterul şi consilierul pe lângă TITO),care l-au rugat pe BRAUNER să le organizeze o întrevedere cu PATRASCANU,însă acesta ar fi refuzat şi s'a întâlnit cu ei ZILBER.

ZILBER şi PATRASCANU n'au fost anchetaţi despre chestiunea aceasta.

a)Să se verifice dacă într'adevăr MILLER şi PHILIPS au vizitat România.

b)Să fie anchetaţi ZILBER şi PATRASCANU.

c)Să se facă confruntările între BRAUNER şi ZILBER şi apoi BRAUNER şi PATRASCANU.

13.La 27.II.1952 BERMAN a arătat despre legătura sa cu serviciul de spionaj englez,arătând că despre această legătură ştia CALMANOVICI,DRAGOS POP şi PATRASCANU.CALMANOVICI n'a fost anchetat despre această chestiune,iar POP DRAGOS şi PATRASCANU neagă că l-ar cunoaşte pe BERMAN. ———

a)Să se ancheteze CALMANOVICI despre legăturile lui BERMAN cu serviciul de spionaj englez.

b)Să stabilim şi să anchetăm persoanele,care ştiu despre cunoştinţa lui PATRASCANU cu BERMAN.

c)Idem în privinţa lui POP DRAGOS.

d)Pentru demascarea lui PATRASCANU să se folosească în timpul anchetei materialele şi declaraţiile date de BERMAN.

./.

14, In anul 1944 PATRASCANU a avut o întâlnire cu Ministrul Angliei în România LE ROUGETELLE. La anchetă însă PATRASCANU cu încăpăţânare a negat întâlnirea sa cu ROUGETELLE urmărind să i se facă o confruntare cu STEFANESCU în legătură cu această chestiune, pe care a vrut s'o folosească pentru a-l preveni pe STEFANESCU ca să nu declare caracterul adevărat al întâlnirii cu ROUGETELLE.

Fiind nevoit să recunoască că această întâlnire a avut loc, PATRASCANU caută să-i atribue un caracter oficial, argumentând că despre această întâlnire ştia ANA PAUKER, care şi-a dat consimţământul. Nu este exclus, că PATRASCANU făcându-şi în prealabil un plan de acţiune intenţionat a vrut să-i dea un caracter legal întâlnirii sale cu ROUGETELLE, dându-i un caracter banal ca să nu provoace suspiciunile posibile în acest caz. Cu atât mai mult că această întrevedere a organizat-o STEFANESCU un agent vechi al serviciului de spionaj englez. Ţinând seama de cele de mai sus, PATRASCANU va trebui sa fie luat cât mai activ în anchetă despre caracterul întrevederii lui cu ROUGETELLE, pentru că desigur ea putea să aibă un scop legat cu activitatea trădătoare a lui PATRASCANU.

Inainte de a trece la ancheta propriu zisă vor fi înlăturate contrazicerile existente între PATRASCANU şi STEFANESCU despre locul de întâlnire între LE ROUGETELLE, deasemenea să fie anchetaţi în legătură cu această problemă BERMAN şi CALMANOVICI, care aveau cunoştinţă despre această întrevedere.

După ce vor fi demascate legăturile criminale ale lui PATRASCANU cu serviciile de spionaj american şi englez von trece la anchetarea lui propriu zisă despre activitatea lui trădătoare cu scopul de a dărâma regimul actual de democraţie populară din România din însărcinarea serviciului de spionaj englez şi american. In legătură cu aceasta se vor folosi următoarele materiale.

./.

15.La 18.X.1952 ZILBER a arătat,că el ştie dela PATRASCANU că acesta în anul 1945 a avut o întrevedere cu SCHUYLER,şeful Misiunii Militare americane şi cu americanul BERY în legătură cu chestiunea doborârii guvernului PETRU GROZA.

a)Să se ancheteze PATRASCANU şi să i se facă o confruntare cu ZILBER.

709

16.Din dosar reese că PATRASCANU a stabilit o legătură criminală cu STEFANESCU,cu care el a lucrat multă vreme pentru englezi ţesând împreună iţele complotului.

Există însă contraziceri serioase în ceeace priveşte unde şi cum s'a stabilit legătura între ei.

STEFANESCU a arătat,că a făcut cunoştinţa cu PATRASCANU către sfârşitul verii anului 1942 prin CALMANOVICI. Iar CALMANOVICI spune că legătura a fost stabilită cu PATRASCANU spre iarna lui 1942-1943 şi că au mai participat COFLER şi BERMAN.

BERMAN arată,că PATRASCANU s'a întâlnit cu STEFANESCU în iarna anului 1942 în prezenţa lui COFLER şi CALMANOVICI.

GUTA STEINBERG arată că PATRASCANU în 1942 ia făcut lui o vizită.

Deasemeni documentele dela Siguranţă arată prezenţa lui în 1942 în Bucureşti.

PATRASCANU recunoaşte că a făcut cunoştinţa cu STEFANESCU ,arătând că aceasta a fost organizată de STEINBERG în 1944.

a)Prin anchetarea şi confruntările a celor de mai sus se va clarifica când şi cum PATRASCANU a făcut legătura cu STEFANESCU.

./.

17.La 2.XII.1952 ZILBER a arătat,că el ştia dela PATRASCANU că în 1945 acesta a avut o întrevedere secretă cu STEFANESCU în casa lui BERMAN în legătură cu pregătirea complotului.PATRASCANU neagă întâlnirile sale cu STEFANESCU după anul 1944.La anchetă BERMAN confirmă legătura criminală a lui PATRASCANU cu STEFANESCU după 23 August 1944 iar acesta din urmă neagă.Unele puncte din declaraţiile lui BERMAN trebuesc precizate ca de exemplu cum şi unde au avut loc întrevederile dintre PATRASCANU şi STEFANESCU.

a)Să se procedeze la reanchetarea lui BERMAN pentru ca el să precizeze toate momentele ce ne interesează relativ la legăturile lui PATRASCANU cu STEFANESCU.

b)Pentru demascarea activităţii complotiste a lui PATRASCANU să i se facă confruntările cu ZILBER şi BERMAN.

c)STEFANESCU să fie demascat prin declaraţiile lui BERMAN.

18.La 8.X.1952 ZILBER arată despre activitatea complotistă a lui PATRASCANU şi legăturile cu partidele reacţionate.

a)ZILBER să fie anchetat cât mai amănunţit,căci o serie de momente importante nu au fost clarificate de anchetă.

b)Despre aceasta să fie anchetaţi MANIU,POP GHITA, RADULESCU-POGONEANU.

c)Să fie demascat PATRASCANU.

19.La 3.I.1953 BERMAN a arătat că în 1944 la cererea lui STEFANESCU a organizat lui AUSNIT o întrevedere cu PATRASCANU şi atunci s'au înţeles să continue activitatea duşmănoasă proectată încă în lagărul dela Tg.Jiu în 1943.In timpul aceleaşi întrevederi la care a participat şi STEFANESCU era vorba ca PATRASCANU să acapareze conducererea partidului.

PATRASCANU şi STEFANESCU n'au fost anchetaţi despre aceste chestiuni.

a)Să fie anchetat STEFANESCU să i se facă o confruntare cu BERMAN.

b)Să fie anchetat PATRASCANU.

2o.Foarte posibil,că PATRASCANU va nega activitatea sa criminală,dusă după directivele anglo-americanilor,în acest ./.

a)POGONEANU să fie adus la arestul Securităţii pentru cercetare.

caz va fi demascat chiar pe loc prin declaraţiile lui CONSTANTE care la ancheta din 2.IX.1952 a arătat despre legăturile lui PATRASCANU cu reprezentantii partidelor reacţionare POGONEANU,GHITA POP,etc.Cu aceştia PATRASCANU a discutat despre doborârea guvernului GROZA şi acapararea puterii.Despre aceasta CONSTANTE L. ştia din discuţiile între PATRASCANU şi ZILBER în prezenţa ei şi a lui PATRASCANU EL.

Apoi ea a arătat,că PATRASCANU a intenţionat să dea lovitura de stat cu ajutorul partidelor reacţionare,a regelui şi a anglo-americanilor.Tot acolo CONSTANTE a arătat despre întrevederile lui PATRASCANU la date diferite cu AUSNIT,VISOIANU,ZILBER,TOROSIAN,BUZESTI şi că 2 întrevederi cu POGONEANU a organizat chiar ea odată chemându-l pe POGONEANU la întâlnire prin POGONEANU ANINA şi altădată prin NEAMTU OCTAVIAN (liberi),care n'au fost anchetaţi despre această chestiune. In acelaş proces-verbal de interogatoriu CONSTANTE a arătat, că PATRASCANU a căutat să acapareze conducerea partidului,ca apoi să preia şi puterea de stat.

PATRASCANU EL.,TOROSIAN,ZILBER şi BRAUNER,care au fost anchetaţi în direcţia aceasta au confirmat declaraţiile lui CONSTANTE.

b)POGONEANU A. şi NEAMTU OCTAVIAN să fie anchetaţi ca martori în chestiunea întrevederilor secrete între POGONEANU şi PATRASCANU.

c)Pentru verificarea şi confirmarea declaraţiilor lui CONSTANTE,TOROSIAN,ZILBER,PATRASCANU EL. şi BRAUNER să li se facă confruntări şi apoi să fie folosite declaraţiile lor pentru demascarea lui PATRASCANU.

Dacă şi folosind aceste declaraţii nu vom ajunge la rezultatele dorite,atunci trecem la exploatarea declaraţiilor lui TATARESCU.

21.La 26.XI.1952 TATARESCU a arătat că fiind la Conferinţa păcii dela Paris el s'a înţeles cu PATRASCANU şi FRANASOVICI (rămas în străinătate) asupra acţiunilor comune în vederea doborârii regimului democrat din România,iar la întoarcere în ţară ei au stabilit cu acest scop legătura cu regele.

Deasemenea în declaraţiile lui TATARESCU se spune, ./.

a)Să i se facă lui PATRASCANU o confruntare cu TATARESCU şi să precizeze despre cari socialişti e vorba concret.

712

că el împreună cu PATRASCANU şi FRANASOVICI la a 2-a venire la Paris în 1947 au elaborat un nou plan de acţiune pentru doborârea guvernului GROZA şi că PATRASCANU a primit în vederea realizării acestui plan dispoziţiile dela TATARESCU să menţină legătura cu grupul socialiştilor în sânul guvernului. TATARESCU deasemenea arată, că PATRASCANU a fost la curent cu planurile complotiste ale regelui.

22. In dosarul de anchetă există declaraţiile lui CONSTANTE L., PATRASCANU EL., BETEA, TOROSIAN, BRAUNER, RATIU, ZAHARIA, MICSA, DUTESCU, etc., în care se arată despre intenţiile de trădare a Patriei din partea lui PATRASCANU adică despre fuga lui în străinătate. PATRASCANU neagă acest lucru.

RUPENIAN în declaraţiile sale arată că împreună cu PATRASCANU urma să fugă şi TATARESCU lucru ce la aflat dela TOROSIAN.

a) Să se facă confruntările între CONSTANTE, PATRASCANU EL., TOROSIAN, etc. şi apoi să fie folosit materialul obţinut pentru demascarea lui PATRASCANU, că într'adevăr a vrut să fugă în străinătate.

b) Va fi reanchetat RUPENIAN, TOROSIAN, TATARESCU şi PATRASCANU făcându-se confruntări între ei.

In vederea demascării lui PATRASCANU că a dus şi alte acţiuni duşmănoase să fie folosite următoarele materiale aflate la Dosar:

23. Declaraţiile lui CONSTANTE, PATRASCANU EL. BRAUNER în care se arată că PATRASCANU a dus o propagandă troţchistă şi a păstrat la el literatura troţchistă, dispunem deasemenea de declaraţiile lui TATARESCU în care se arată că PATRASCANU şi-a arătat în discuţiile în legătură cu tratatul de armistiţiu, duşmănia faţă de URSS, etc.

a) Să i se facă lui PATRASCANU confruntările cu CONSTANTE, BRAUNER şi TATARESCU.

24. La 22.X.1952 PATRASCANU a arătat că fiind la Moscova el împreună cu ANA PAUKER au avut legături apropiate cu troţchistul RACOVSCHI.

a) Să se concretizeze declaraţiile lui PATRASCANU despre legăturile lor cu RACOVSCHI şi să se clarifice dacă n'au existat şi alte legături între ei şi troţchiştii.

./.

Dispunem deasemenea de declarațiile lui PATRASCANU în care el arată că atunci când A.PAUKER era la închisoare el împreună cu ea și-a arătat simpatiile față de troțchiști în special față de soțul ei M.PAUKER.

25.La 30.IX.1952 PATRASCANU EL. a arătat că la cererea lui PATRASCANU ,XENOPOL a publicat în ziarul național-țărănist "Dreptatea" un articol calomnios la adresa PCR, arătând deasemenea că ar exista unele neînțelegeri între PATRASCANU și P.C.R. Astfel PATRASCANU a vrut să-și întărească pozițiile forțând CC să-i mențină poziția.

Ea mai arată,că acelaș XENOPOL i-a transmis lui PATRASCANU prin TROTUS SANDU 100 milioane lei pentru popularizarea sa în timpul alegerilor din 1946.XENOPOL a arătat despre articolul scris de el în gazeta "Dreptatea" și despre banii dați lui PATRASCANU.TROTUS SANDU n'a fost anchetat. Ziarul "Dreptatea" cu articolul lui XENOPOL nu a fost atașat la dosar.In această privință PATRASCANU a dat declarațiile negative.

In declarația din 9.XII.1952 ZILBER arată că PATRASCANU a subscris 10.000 monezi prin BOGOSIAN la împrumutul emis de Consiliul de Miniștri el arată că această sumă mare PATRASCANU o avea aparte dela STEFANESCU ca fond de lucru iar o parte împrumutați dela AUSNIT,BERMAN și BOGOSIAN.

26.La 30.XI.1952 BERMAN a arătat că în 1942 la locuința lui STEFANESCU a avut loc o consfătuire la care au luat parte PATRASCANU,KOFLER,CALMANOVICI.

./.

b)Să se clarifice ce discuțiuni au mai avut loc între el și A.PAUKER.

[illegible]

a)Să fie anchetat TROTUS SANDU despre predarea banilor lui PATRASCANU din partea lui XENOPOL.

b)Să i se facă lui PATRASCANU o confruntare cu XENOPOL și TROTUS SANDU.

c)Să se găsească ziarul cu articolul lui XENOPOL.

d)Să fie anchetat redactorul ziarului "Dreptatea" CARANDINO.

e)Să fie reanchetați ZILBER,STEFANESCU,BERMAN,PATRASCANU,VIJOLI și să se verifice dacă a fost o asemenea hotărâre a Consiliului de Miniștri și să se verifice la actele dela bancă sau instituția care a făcut emisiunea respectivă și să se vadă dacă BOGOSIAN a subscris într'adevăr o asemenea sumă sau PATRASCANU.

a)Să fie reanchetați STEFANESCU,CALMANOVICI,KOFLER și BERMAN pentru concretizarea declarațiilor și înlăturarea contradicțiilor.

Atunci STEFANESCU le-a dat dispoziţiile să colaboreze cu burghezia,să îndepărteze din conducerea partidului elementele revoluţionare,să facă sabotaj la CFR şi să fie trimis PATRASCANU la lagărul dela Tg.Jiu urmând creerea în jurul lui PATRASCANU a unui renume de "lagherist".STEFANESCU,KOFLER şi alţii au dat în această privinţă declaraţiile contradictorii.PATRASCANU aproape n'a fost anchetat în această direcţie.

b)Să li se facă confruntările şi apoi materialele obţinute să fie folosite pentru demascarea lui PATRASCANU.

27.La 3.XII.1952 BERMAN a arătat,că în primăvara anului 1944 în casa lui STEFANESCU au fost KOFLER,PATRASCANU şi el -BERMAN,când STEFANESCU l-a însărcinat pe PATRASCANU să stabilească legătura cu TATARESCU în vederea unei colaborări postbelice,deasemenea le-a arătat că ei acţionează slab pe linia izolării şi îndepărtării dela conducerea P.C.R. a oamenilor devotaţi.

In legătură cu această chestiune declaraţiile lui BERMAN trebue să fie precizate,deasemenea se vor clarifica o serie de momente importante.

a)Să fie reanchetat BERMAN.

b)Să fie anchetaţi PATRASCANU şi STEFANESCU.

c)Să li se facă confruntările.

28.La 4.X.1952 TOROSIAN arată că PATRASCANU i-a spus despre acţiunea sa de spargerea unităţii Partidului.

Mai departe TOROSIAN a arătat,că un ajutor efectiv în această privinţă PATRASCANU l-a avut dela ZILBER,care i-a vorbit lui TOROSIAN despre activitatea duşmănoasă a lui PATRASCANU.

Declaraţiile lui TOROSIAN nu sunt concrete.

a)TOROSIAN să fie anchetat amănunţit despre ceeace i-a vorbit PATRASCANU despre activitatea sa duşmănoasă.

Când şi unde a avut loc această discuţie.

Care a fost rolul lui TATARESCU şi ce consideraţii a expus în legătură cu această chestiune.De unde ştie TOROSIAN că ZILBER i-a dat ajutor lui PATRASCANU şi ce anume ştie.

b)Să fie anchetat TOROSIAN despre legăturile cu

29.La 9.XII.1952 ZILBER a arătat,că la cererea lui PATRASCANU el a stabilit în 1944 o legătură criminală cu VIJOLI (arestat),care a fost omul lui V.LUCA.

Declaraţiile lui ZILBER nu sunt concrete şi se cer unele predizări.

30.La 9.XII.1952 ZILBER a arătat,că în 1946 PATRASCANU i-a vorbit despre sabotaj în finanţe.

Deasemenea PATRASCANU a vorbit despre această chestiune cu STEFANESCU,BERMAN şi RUPENIAN.

31.La 2.IX.1952 BRAUNER a arătat despre legăturile lui PATRASCANU cu regele şi că el (PATRASCANU) l-a sfătuit pe rege să nu mai prelungească legea criminalilor de război şi să nu-i numească pe comunişti în calitate de miniştri ai afacerilor interne,a apărării şi a economiei naţionale.Aceste declaraţii se confirmă prin CONSTANTE L.

PATRASCANU în declaraţiile sale arată că el la salvat pe EUGEN CRISTESCU dela împuşcare căci EUGEN CRISTESCU ia trimis vorbă din închisoare prin RADU XENOPOL că dacă îi scapă viaţa va da pe mâna organelor româneşti întreaga Agentură a Intelligence Service de pe teritoriul României.

Anchetat fiind despre acest lucru PATRASCANU dacă a adus el la cunoştinţa Guvernului sau Partidului acest lucru arată că nu.Este aproape sigur că în realitate EUGEN CRISZILBER,apoi ce şi în legătură cu ce i-a vorbit acesta din urmă.

a)Să fie reanchetat ZILBER.

b)Să se ancheteze VIJOLI despre caracterul legăturilor lui cu ZILBER şi PATRASCANU.

c)Să se ancheteze PATRASCANU.

d)Să fie anchetat ....

a)Să fie anchetaţi PATRASCANU,STEFANESCU,BERMAN şi RUPENIAN.

a)Să i se facă o confruntare lui PATRASCANU cu BRAUNER şi CONSTANTE.

b)Să fie anchetaţi activ XENOPOL pe această problemă şi să i se facă o confruntare cu PATRASCANU.

./.

TESCU l-a amenințat că dacă nu-i scapă viața va demasca legăturile lui cu Siguranța și spionajul englez.

32. La 6.IX.1952 CONSTANTE a arătat despre operațiile ilegale făcute de PATRASCANU cu valuta și că el i-a dat spre păstrate 7 mii franci elvețieni, 6o monezi de aur, câțiva dolari și niște documente iscălite de ALDEA, MANIU și BRATIANU, despre care fapt știau sora sa și tatăl. Acești bani PATRASCANU îi rezerva pentru fuga sa în străinătate.

a) Să fie anchetați în calitate de martori tatăl și sora lui CONSTANTE.

33. La 23.X.1952 TOROSIAN a arătat despre întrevederea lui PATRASCANU cu VISOIANU în 1947 la Bruxelles. Cu ocazia acestei întrevederi PATRASCANU l-a informat pe VISOIANU despre situația politică în România sub toate aspectele și despre hotărârile Partidului în legătură cu problemele interne și externe, promițându-i că în viitor îl va informa tot atât de bine pe VISOIANU, transmițând informațiile prin TOROSIAN. Aceste declarații trebuesc precizate.

a) In cursul anchetei lui TOROSIAN să se precizeze anume ce informații i-a transmis PATRASCANU lui VISOIANU și ce dispoziții a primit dela acesta. Dacă a participat la întrevedere și soția lui PATRASCANU. Să fie anchetați în legătură cu această chestiune și PATRASCANU și soția lui.

34. PATRASCANU arată în declarațiile lui că la alegerile din 1946 a primit dela MANIU un mesaj prin RADU XENOPOL în care îi propune o combinație în vederea alegerilor din Noembrie 1946.

El neagă că ar fi dat vreun răspuns.

a) Să fie reanchetat XENOPOL și să i se facă o confruntare cu PATRASCANU.

35. ZILBER arată în declarațiile lui că PATRASCANU a cerut americanilor sprijinul în vederea rezistenței armate a lui

a) Să fie reanchetați ZILBER, LENA CONSTANTE, ELENA PATRASCANU și să li se facă confruntări.

./.

717

RADESCU împotriva încercării de răsturnare a lui, din partea maselor populare conduse de Partid.

LENA CONSTANTE arată că PATRASCANU a cerut acelaş lucru şi englezilor prin legăturile ei cu englezii.

Un articol dintr'o revistă franceză dela Paris scrisă dă ADRIANA GEORGESCU pe care PATRASCANU a amnestiat-o arată legăturile dintre RADESCU şi PATRASCANU.

36. LENA CONSTANTE, E.PATRASCANU arată în declaraţiile lor că PATRASCANU a fost hotărât să nu se mai reîntoarcă dela BRUXELES luându-o şi pe LENA CONSTANTE până la Praga crezând că de acolo îi va obţine mai uşor viza, el totuşi s'a reîntors datorită faptului că între timp s'a produs arestarea lui MANIU şi rămânerea lui ar fi însemnat demascarea legăturilor lui cu MANIU.

a) Să fie reanchetaţi ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANTE şi ZILBER pentru a preciza această manevră.

37. Din cărţile scrise de PATRASCANU şi date cu dedicaţie regelui reese atitudinea lui diversionistă întrucât laudă, în unele pasagii pe ANTONESCU şi realizările regimului fascist.

a) PATRASCANU să fie reanchetat pe această problemă şi pus în faţa pasagiilor scrise de el.

38. In cursul anchetei se va da o deosebită atenţie pentru adâncirea declaraţiilor lui BERMAN care arată despre legăturile lui PATRASCANU cu TITO şi în funcţie de rezultatele obţinute le vom folosi pentru demascarea acestei legături.

Deasemeni vom încerca să stabilim ce legături a avut PATRASCANU cu TITO la Moscova având în vedere că pe atunci amândoi erau troţchişti.

./.

718

39.Având în vedere că timpul de 3 săptămâni până la terminarea anchetei este scurt şi în orice caz numai cu 7 anchetatori nu se poate duce anchetă serioasă cu toţi cei peste 40 de arestaţi şi mulţi alţii cari urmează să fie interogaţi în stare de libertate propunem aprobarea următorilor tovarăşi pentru 3 săptămâni să fie ataşaţi la acest grup de anchetă.

1.RUJAN Dir.8
2.MARIN CTIN Dir.8
3.DRAGU Inspectorat
4.FLOREA EREMIA Dir.3
5.opt.DRAGNEA Dir.3
6.Maior GLIGOR - Bârlad -

40.In timpul anchetei în problema PATRASCANU au apărut o serie de persoane,care ştiu despre activitatea criminală a lui PATRASCANU şi a complicilor săi,care însă nu au fost anchetaţi în calitate de martori.

41.Pentru desvoltarea şi adâncirea anchetei să se treacă la arestarea persoanelor,care figurează în declaraţiile celor aflaţi sub arest,în privinţa cărora există materiale serioase şi compromiţătoare din care reese că au desfăşurat activitate criminală.(lista se anexează).

42.Să se ia într'o lucrare informativă activă persoanele compromise de declaraţiile arestaţilor din grupul lui PATRASCANU (lista acestora se anexează)

./.

a)Până la lo Februarie să fie interogaţi martorii prevăzuţi în lista anexată aci.

719

43.Luând în consideraţie faptul că PATRASCANU a avut legături cu o serie de persoane suspecte,care în prezent se află în libertate,să se elaboreze şi să se pună în practică o combinaţie informativă în sensul stabilirii unor legături între PATRASCANU şi persoanele ce ne interesează.

Se proectează o combinaţie pe sensul că pe lângă PATRASCANU ca fi pus un agent din paznicii închisorii,care făcându-i lui PATRASCANU unele servicii mici va crea atmosfera că l-ar "simpatiza" şi e "gata" să-i satisfacă orice cerere.Instrucţiunile pentru agent vor fi elaborate în scris şi separat.

Ancheta în problema lui PATRASCANU să fie terminată la 1 Martie 1953.

Observaţiuni: In dosarul de anchetă se găsesc declaraţiile cu multe fapte serioase date de KOFLER despre legăturile lui PATRASCANU cu STEFANESCU,despre activitatea lui de spionaj şi de trădare în sânul partidului despre încercările de a acapara puterea în stat etc.
Cum însă KOFLER şi-a retractat declaraţiile şi în prezent simulează nebunia, declaraţiile lui n'au fost exploatate la întocmirea planului acestuia.
In legătură cu declaraţiile lui KOFLER vor fi prevăzute măsurile necesare în viitor cu verificarea lor şi continuarea anchetei lui KOFLER după ce se va "însănătoşi".

44.In ce priveşte confruntările prevăzute cu PATRASCANU în acest plan se va avea în vedere utilizarea lor în măsura de situaţie ce se va ivi în cursul cercetării lui.

LT.COL.DE SECURITATE
I.SOLTUTIU

721
721

REFERAT

(de încheiere a cercetărilor)

Data 29. III. 1954

In urma studierii dosarului de anchetă Nr. ______ deschis împotriva arestatului Pătrășcanu Lucrețiu
(numele și pronumele)
am constatat că activitatea criminală a arestatului Pătrășcanu Lucrețiu
(numele și pronumele)
este dovedită prin materialul rezultat din cercetările preliminare, iar ca urmare dispunem încheierea cercetărilor din dosarul de față și transmiterea dosarului de acuzare al arestatului Pătrășcanu Lucrețiu
(numele și pronumele arestatului)
prin Procuror, la instanța de judecată.

Cuprinsul prezentului referat va fi adus la cunoștința arestatului.

Semnătura anchetatorului.
cpt. lt. Moraru

„DE ACORD"
Șeful Organului de anchetă
Soltuțiu

Am luat cunoștință de conținutul prezentului referat.

Semnătura arestatului.

Data 30. III. 1954

Refuză să semneze.
Lt. col. Soltuțiu
cpt. lt. Moraru

722

ACT DE ACUZARE Nr.3/1954

Împotriva grupului de spioni şi complotişti în frunte cu L. PĂTRĂŞCANU şi complicii lui.

Noi, Locţiitorul Procurorului Militar Şef al Forţelor Armate, colonel de justiţie [illegible] RUDOLF, văzînd actele de anchetă efectuate de către organele securităţii Ministerului Afacerilor Interne, privînd pe:

1.- LUCREŢIU PĂTRĂŞCANU, fost avocat.

2.- HERBERT ZILBER, fost director al Institutului de Conjunctură Economică;

3.- ION MOCSONYI STÎRCEA, fost mareşal al Curţii Regale şi mare latifundiar;

4.- ALEXANDRU [illegible], fost mare industriaş;

5.- [illegible], funcţionar;

6.- [illegible], antreprenor;

7.- [illegible], antreprenor;

8.- [illegible], fără profesiune;

9.- [illegible] CONSTANTE, pictor scenograf;

10.- [illegible] TOROSSIAN, fost consul general al României la Paris;

11.- [illegible] BRAUNER, fost director al Institutului de Folclor.

Constatînd că aceşti acuzaţi - slugi ale burgheziei şi moşierimii, naţionalişti burghezi, vechi provocatori, agenţi ai siguranţei şi sabotori, duşmani înverşunaţi ai clasei muncitoare şi ai socialismului, - au clădit în ţara noastră o agentură în slujba cercurilor imperialiste, lucrînd sub ordinele serviciilor de spionaj americane şi engleze, şi au sprijinit regimul fascisto-antonescian, iar, după doborîrea dictaturii fasciste, au organizat un grup complotist, antistatal, urmărind răsturnarea - cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi şi al reacţiunii interne, - regimului democratic instaurat la 6 martie 1945 în România şi aducerea din nou, a ţării noastre, în dependenţa economică şi politică faţă de statele imperialiste.

In momentele cele mai grele ale vieţii poporului nostru, cînd ţara era înfeudată hitlerismului, iar poporul era tîrît, împotriva voinţei şi intereselor sale vitale în războiul tîlhăresc antisovietic, aceşti duşmani şi trădători ai poporului romîn şi ai intereselor naţionale au dus o acţiune criminală de subminare şi de destrămare a luptei desfăşurate de forţele patriotice din ţara noastră în frunte cu clasa muncitoare. Clica de trădători a lui PATRASCANU şi FORIS, din ordinele serviciilor de spionaj imperialiste, a acţionat mînă în mînă cu clica fascistă a lui ANTONESCU, pentru a paraliza lupta patriotică de eliberare naţională condusă de Partidul Comunist din Romînia şi a nimici cadrele partidului. Grupul de trădători a săvîrşit numeroase fărădelegi şi a cauzat multe suferinţe poporului nostru muncitor; acţiunile lor criminale n-au putut însă împiedica forţele patriotice să ducă pînă la capăt lupta pentru libertate şi independenţa naţională.

Agentura imperialistă în frunte cu PATRASCANU a fost alcătuită din elemente descompuse, naţionalist-şovine, agenţi provocatori în slujba siguranţei şi a serviciilor de spionaj imperialiste, de teapa lui STEFAN FORIS, REMUS KOFLER, HERBERT ZILBER şi alţii. Slugi mîrşave ale regimurilor burghezo-moşiereşti şi fasciste, ei au dat siguranţei informaţii cu privire la organizarea, cadrele şi activitatea P.C.R. şi a celorlalte organizaţii democratice, înlesnind acţiunea de represiune dusă de dictatura antonesciană împotriva elementelor patriotice, devotate poporului şi subminînd astfel lupta împotriva fascismului şi a războiului. Unelte servile ale imperialiştilor americano-englezi, aceşti trădători şi spioni au executat cu slugărnicie directivele şi instrucţiunile serviciilor de spionaj americano-engleze care urmăreau realizarea planurilor lor criminale de menţinerea Romîniei în sfera dominaţiei imperialiste. Această agentură criminală a lucrat sub conducerea nemijlocită a vechiului spion englez ALEXANDRU STEFANESCU, mare industriaş şi exponent al capitalului britanic în Romînia, una dintre cele mai ticăloase slugi ale imperialiştilor englezi în ţara noastră.

Criminalii PATRASCANU, FORIS şi clica lor au urmărit prin acţiunile lor scelerate, în primul rînd dezorganizarea activităţii Partidului Comunist din Romînia şi distrugerea cadrelor sale - Partidul fiind organizatorul luptei patriotice de eliberare, conducătorul tuturor forţelor democratice, inspiratorul luptei oamenilor cinstiţi şi devotaţi cauzei eliberării poporului.

Clica de spioni şi trădători în frunte cu PATRASCANU s-a pus pe deplin în slujba realizării scopurilor urmărite de serviciul de spionaj britanic, care, împletindu-şi acţiunile proprii cu activi-

./.

tatea siguranței fasciste, încerca să înăbușe lupta forțelor democratice împotriva fascismului și să destrame Partidul Comunist din România, transformîndu-l într-un instrument de manevră în mîinile imperialiștilor. Așa cum a precizat agentul serviciului de spionaj britanic JAC BERMAN:

> "Intelligence Service urmărea să transforme Partidul Comunist din România într-un partid contrarevoluționar, ostil intereselor clasei muncitoare și care să servească prin promovarea unei politici de colaborare cu burghezia, interesele Angliei în România".

Această acțiune criminală era în strînsă legătură cu vechile planuri și mașinațiuni ale imperialiștilor americano-englezi, de a îndrepta agresiunea Germaniei hitleriste împotriva Uniunii Sovietice și de a împinge în acest război criminal, alături de Hitler, toate țările vecine cu Uniunea Sovietică, printre care și țara noastră.

Interesul imperialiștilor de a destrăma și paraliza activitatea Partidului Comunist a crescut apoi și mai mult în timpul războiului și în special după victoriile istorice ale Armatei Sovietice, cînd imperialiștii și-au dat seama pe deplin de inevitabila înfrîngere a hitleriștilor și de perspectivele Partidului Comunist din România de a juca un rol hotărîtor în conducerea țării după eliberare

Comunitatea de scopuri și de interese a serviciului de spionaj britanic cu siguranța fascistă a fost un element determinant în constituirea agenturii imperialiste din rîndurile Partidului, în alegerea și recrutarea elementelor criminale din care era alcătuită această agentură. ALEXANDRU STEFANESCU a recrutat pe rînd pe JAC BERMAN și EMIL CALMANOVICI și pe agenții provocatori ai siguranței strecurați în sînul Partidului, REMUS KOFLER și LUCRETIU PATRASCANU. La rîndul său, KOFLER a stabilit cu STEFAN FORIS, alt agent provocator al siguranței, o înțelegere de a lucra pentru spionajul englez în vederea destrămării Partidului. In acțiunea lor criminală a fost atrasă apoi și VICTORIA SARBU, element de încredere al lui FORIS. In ce privește pe HERBERT ZILBER, acesta a fost recrutat de spionul englez HUGH S. WATSON.

Sub directivele serviciului de spionaj englez, prin rezidentul său STEFANESCU și în strînsă conlucrare cu organele siguranței fasciste, agenții imperialiști PATRASCANU, FORIS, KOFLER și clica lor au dus dinăuntrul P.C.R. o acțiune criminală de paralizare a activității partidului și de distrugere a cadrelor lui devotate, în scopul slăbirii și anihilării luptei forțelor democratice și patriotice împotriva fascismului și a războiului banditesc antisovietic și al menținerii țării în sfera de dominație a imperialismului.

Pentru a înlătura din calea acțiunilor banditești piedi-

./.

cile cele mai serioase,aceşti criminali au dat pe mîna siguranţei, în primăvara anului 1941,o parte a membrilor Comitetului Central al Partidului.Ei au interzis apoi orice acţiune de sabotaj şi de formare de grupuri de partizani şi au dat instrucţiuni ca toţi activiştii de partid neilegalizaţi să răspundă la ordinele de chemare în armata antonesciană,prezentîndu-se la unităţile lor militare.Trădătorii au sabotat activitatea resortului militar al Comitetului Central al PCR trădînd siguranţei casele conspirative ce erau la dispoziţia acestui resort şi a activiştilor săi,reuşind astfel să-l paralizeze.In acelaş timp,criminalii au proectat organizarea unor acte de sabotaj împotriva Armatei Sovietice.La sfîrşitul anului 1943,ei au conceput planul unei vaste acţiuni de distrugere a căilor de comunicaţii din Moldova,plan ce urma să fie pus în aplicare în momentul intrării Armatei Sovietice eliberatoare pe teritoriul ţării noastre.După cum a arătat KOFLER,această acţiune urmărea trei ţeluri:să îngreuneze înaintarea Armatei Sovietice,să înşele pe activiştii de partid şi să împrăştie nemulţumirea lor faţă de inactivitatea resortului militar,şi,în acelaş timp să dea pe mîna siguranţei,în cadrul acestei acţiuni,pe cei mai buni activişti ai partidului.

Activiştii care luau poziţie împotriva acestor acţiuni trădătoare erau înlăturaţi sau distruşi.Astfel grupul de criminali a înlăturat din Comitetul Central prin metode provocatoare,o serie de activişti de bază ai Partidului (C.PARVULESCU,I.RANGHET şi alţii) locul lor fiind luat de R.KOFLER şi alte elemente descompuse.

Urmărind lichidarea organizaţiei de Bucureşti a P.C.R., acest grup de trădători a distrus prin provocări criminale comitetul organizaţiei - predînd Siguranţei pe activiştii devotaţi şi cinstiţi în frunte cu PETRE GHEORGHE.

In acelaş timp grupul de spioni şi trădători a desorganizat legăturile Comitetului Central cu organizaţiile de partid din provincie.Acţiunile lor provocatoare au fost îndreptate şi împotriva comuniştilor din închisori,pentru a înăbuşi activitatea lor revoluţionară şi a nimici legăturile lor cu cadrele din afară devotate Partidului.Respingînd însă aceste provocări,comuniştii din închisori au rupt legăturile cu trădătorii FORIS,KOFLER şi clica lor.

Grupul de provocatori şi agenţi ai siguranţei au cerut organizaţiilor de partid rapoarte,liste de activişti în care să fie specificate numele adevărate şi conspirative ale acestora,adresele lor legale şi ale caselor conspirative,note despre întîlnirile organizate de activişti în sectoare şi cu provincia.Prin asemenea metode mîrşave grupul de spioni şi trădători a provocat urmărirea, arestarea şi distrugerea unui mare număr de activişti şi de organizaţii ale Partidului şi ale altor organizaţii patriotice.Astfel în

./.

anul 1942,ei au provocat arestarea unor grupuri de activişti din conducerea UTC,a unui grup de activişti care lucra în cadrul Apărării Patriotice;în acelaş an ei au provocat căderea în mîna siguranţei a unui grup de activişti din cadrul organizaţiei de partid a Sectorului III Albastru,a unui grup de sabotaj împotriva maşinii de război hitleristo-antonesciene,căderile din Sectoarele I Galben şi II Negru, precum şi căderile unor grupuri de luptători antifascişti la Malaxa, STB,CFR şi altele.

In anul 1943 ei au provocat arestarea unui număr de peste 60 persoane care activau în cadrul organizaţiei "Apărarea Patriotică" arestarea unui foarte mare număr de persoane din cadrul organizaţiei "Uniunea Patrioţilor" - precum şi multe alte căderi,care au constituit grele şi dureroase lovituri pentru Partid şi pentru poporul nostru în lupta sa contra cotropitorilor germano-fascişti,pentru eliberarea Patriei.In luna martie 1944,ei se pregăteau să dea Partidului lovitura cea mai grea,exterminînd în masă pe comuniştii din închisori şi lagăre; în acest scop ei au elaborat,în înţelegere cu siguranţa,un plan potrivit căruia grupul de spioni trebuia să dea instrucţiuni pentru o "evadare în masă" a activiştilor - care urmau apoi să fie "surprinşi" în momentul evadării şi împuşcaţi.Acest plan monstruos de asasinare în masă a cadrelor Partidului a putut fi paralizat numai datorită vigilenţei comuniştilor din închisori şi lagăre şi a cadrelor cinstite din afară,care au reuşit la 4 aprilie 1944,să înlăture din conducerea partidului această clică de criminali.

In anul 1943,L.PATRASCANU şi-a aranjat,din însărcinarea rezidentului Intelligence Service-ului AL.STEFANESCU şi a ministrului antonescian al Ordinei Publice CONSTANTIN (PICHI) VASILIU,propria sa internare în lagărul dela Tg.Jiu pe timp de cîteva luni în scopul de a desfăşura acţiuni provocatoare,printre comuniştii internaţi în lagăr.

După înlăturarea lui FORIS,KOFLER şi a clicii lor dela conducerea partidului,fapt care a dat o puternică lovitură agenturii imperialiste, - STEFANESCU,PATRASCANU şi ZILBER au încercat,în vara anului 1944,să provoace masacrarea comuniştilor deţinuţi în închisoarea Caransebeş.Ei au trecut la executarea acestei criminale provocări,trimiţînd la Caransebeş,doi emisari ai lor,pentru a intra în contact cu comuniştii deţinuţi şi a le "organiza evadarea"urmînd ca organele de siguranţă,prevenite de STEFANESCU,să-i împuşte în momentul evadării.Acţiunea criminală a eşuat,deoarece deţinuţii comunişti au respins această provocare.

Prin acţiunile criminale arătate mai sus,aceşti spioni în slujba imperialismului,au contribuit în mod conştient la provoca-

./.

rea și la prelungirea războiului banditesc antisovietic pînă în pragul dezastrului țării și poporului nostru.

In acelaș timp, ALEXANDRU STEFANESCU, împreună cu agentura sa de spioni în colaborare strînsă și activă cu guvernul lui ANTONESCU, a dus o acțiune criminală de sabotare a eliberării țării și de sprijinire directă a continuării războiului hitleristo-antonescian împotriva Uniunii Sovietice.

In anii 1943-1944, cînd ANTONESCU și vechii săi sprijinitori MANIU, BRATIANU și TITEL PETRESCU - cuprinși de spaimă în fața vijelioasei înaintări a Armatei Sovietice și a apropierii momentului cînd trebuiau să dea socoteală pentru acțiunile lor banditești - au început tratative cu imperialiștii anglo-americani, încercînd să găsească împreună cu ei o soluție de a se salva, - agentura criminală din sînul PCR, sub directivele Intelligence Service-ului, a intrat în legătură, prin LUCRETIU PATRASCANU, pe deoparte cu MANIU, BRATIANU și TITEL PETRESCU și pe de altă parte cu ION ANTONESCU, luînd parte la tratative și sprijindu-i intens în această acțiune. In tratativele duse cu Comandamentul Britanic din Cairo, acești dușmani ai poporului romîn au cerut grăbirea plănuitei operații de debarcare a armatelor anglo-americane în Balcani și Romînia - debarcare ce urmărea de fapt să prelungească războiul, să împiedice eliberarea țării de către Armata Sovietică, să înlocuiască cotropirea hitleristă cu ocupația armatelor anglo-americane, să mențină Romînia în jugul imperialist, să salveze burghezia și moșierimea compromise prin colaborarea cu fasciștii și urîte de popor, să zădărnicească lupta dusă de oamenii muncii pentru a-și lua soarta în propriile mîini. Ințelegerea dintre acești dușmani ai poporului a fost aceea ca, pînă în momentul debarcării anglo-americane, ANTONESCU să continue cu ultimele forțe războiul criminal împotriva Uniunii Sovietice, spre a întîrzia cît mai mult înaintarea Armatei Sovietice și a înlesni astfel debarcarea trupelor anglo-americane în scopul înrobirii țării noastre. Grupul de spioni și trădători, slujind interesele imperialiștilor, nu se dădeau în lături dela provocarea a noi și grele suferințe poporului nostru, împingînd țara pînă la marginea prăpastiei.

ALEXANDRU STEFANESCU a luat partea cea mai activă în tratativele duse de ANTONESCU, MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU și PATRASCANU, cu Comandamentul Britanic din Cairo, în vederea debarcării anglo-americane, continuării războiului și menținerii Romîniei în stare de dependență față de țările imperialiste. El a avut în acest scop un contact strîns cu reprezentanții partidelor burghezo-moșierești și cu ANTONESCU, și totodată a ținut o legătură permanentă și activă cu Comandamentul Britanic din Cairo, discutînd condițiunile debarcării prin postul de radio-emisie și recepție pe care i-l pusese la dispoziție

./.

serviciul de spionaj englez.

Mesagiile cifrate trimise pe această cale comandamentului britanic din Cairo,oglindesc tratativele şi acordul deplin dintre serviciul de spionaj englez,ANTONESCU,cercurile curţii regale,reprezentanţii partidelor burgheze şi PATRASCANU,cu privire la debarcare. Aceste documente au fost descoperite de către organele de cercetări şi ele desvălue în întregime caracterul criminal,profund duşmănos intereselor naţionale,al tratativelor şi al acordului încheiat.Mesajul din 4 septembrie 1943 cuprinde următoarele:

"România pregătită pentru sosirea anglo-americanilor atitudinea guvernului şi a armatei favorabilă.MIHAI aşteaptă cu nerăbdare debarcarea anglo-americană,fie coasta Mării Negre fie Balcani.M.(adică MITICA numele convenţional al lui ANTONESCU în corespondenţa serviciului de spionaj englez) nu opune armata contra anglo-americanilor.Teama lui.....continuă să fie o invazie rusească".

Pentru a urgenta debarcarea în Balcani şi a solicita trimiterea de divizii aeropurtate în România,grupul de trădători şi duşmani ai poporului arătaţi mai sus,au trimis la Cairo în cursul anului 1944 ca emisari speciali - pe BARBU STIRBEI,CONSTANTIN VISOIANU şi mai tîrziu pe MAX AUSNIT.

Scrisorile lui CALMANOVICI către KOFLER,din această perioadă,care au fost descoperite de organele de cercetări,desvălue febrilitatea cu care grupul de trădători ai poporului romîn duceau negocierile pentru salvarea regimului burghezo-moşieresc,cu ajutorul anglo-americanilor.In una din aceste scrisori se spune:

"Dragul meu.ION (numele convenţional al lui STEFANESCU) a fost la ISTVAN (MANIU) şi va fi şi mîine.De eri nimic important decît relatarea dată asupra convorbirii cu MITICA (ANTONESCU) şi că are contact zilnic cu P.C.(Partidul Comunist).Ai înţeles că este vorba de L.P.(LUCRETIU PATRASCANU) şi MAC.V.(gradul PICHI VASILIU).ION mi-a citit mesagii,să se împiedice voiajul lui MITICA.....să se facă acte de diversiune şi sabotaj la Iaşi......"etc.

In acelaş timp,L.PATRASCANU a căutat să întîrzie răsturnarea clicii lui ANTONESCU de către forţele patriotice organizate şi conduse de P.C.R.,sub pretextul că această acţiune,pentru a reuşi, trebue să fie dusă de întreg Blocul Naţional Democrat,pentru a cărui alcătuire PATRASCANU ducea tratative interminabile cu MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU.In realitate,sub firma Blocului Naţional Democrat, s-a ascuns înţelegerea secretă dintre aceşti trădători cu privire la sprijinirea lui ANTONESCU,la salvarea puterii capitaliştilor şi moşie-

./.

rilor şi la menţinerea ţării sub dominaţia imperialiştilor.

Forţele patriotice,sub conducerea PCR,au reuşit să dejoace manevrele trădătorilor şi să nimicească planurile lor criminale; eliberat de Armata Sovietică şi condus de Partidul Comunist Romîn,poporul nostru şi-a cucerit deplina independenţă naţională.

După război,serviciul de spionaj american,împreună cu serviciul de spionaj englez - cu care a conlucrat strîns - au pregătit acţiuni contrarevoluţionare,complotiste,urmărind răsturnarea regimului democratic instaurat la 6 martie 1945,ruperea Romîniei din lagărul păcii şi socialismului şi readucerea ei sub jugul imperialist.

Oficinele spionajului americano-englez s-au servit,în scopul arătat mai sus,atît de vechile lor unelte criminale AL.STEFANESCU,L.PATRASCANU,J.BERMAN,E.CALMANOVICI,H.ZILBER,cît şi de o serie de alte elemente scelerate strecurate în rîndurile Partidului,ca HERANT TOROSIAN,spion american,LENA CONSTANTE,spioană britanică,HARY BRAUNER, spion britanic şi alţii.

Sub directivele serviciilor de spionaj american şi englez ei au creat un grup contrarevoluţionar,complotist-antistatal,în frunte cu LUCRETIU PATRASCANU,care,ascunzîndu-şi activitatea criminală, a reuşit să se strecoare în guvern şi deasemenea,în Comitetul Central al Partidului şi apoi în Biroul Politic al C.C.

Cu scopul de a-şi crea o reţea de agenţi în străinătate, în vederea acţiunilor criminale ale grupului său,PATRASCANU a plasat în aparatul exterior al Ministerului de Externe o serie de spioni,ca BARBU ZEVEDEI la Legaţia din Londra,ION PRUNZETI la Legaţia din Belgrad,HERANT TOROSIAN,consul general la Paris,VIOLETA ZUBCOV,funcţionară la Legaţia din Washington.In ţară,el a început deasemeni să-şi alcătuiască grupuri de sprijin,ca de exemplu,grupul format în cadrul Institutului de Statistică sau al Ministerului Justiţiei,grupuri închegate din elemente descompuse ale vechiului regim.

Grupul criminal al lui PATRASCANU s-a sprijinit în întreaga sa activitate contrarevoluţionară,desfăşurată în serviciul imperialiştilor şi al burgheziei şi moşierimii,pe monarhie,pe reprezentanţii partidelor burgheze MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU,precum şi pe marii capitalişti,de teapa lui MAX AUSNIT,RADU XENOPOL şi alţii,care finanţau aceste acţiuni criminale; în exterior acest grup criminal s-a sprijinit pe imperialiştii americano-englezi,prin serviciile lor de spionaj.

Speriaţi de creşterea avîntului forţelor patriotice,de amploarea luptei maselor populare pentru reforme democratice,aceşti criminali în colaborare strînsă cu serviciile de spionaj american şi englez,au sprijinit activ guvernele cu majorităţi reacţionare dinainte de 6 martie 1945.Astfel acţiunea criminală dela 24 februarie 1945,

./.

cînd călăul RADESCU a tras asupra muncitorimii,a fost organizată din ordinul imperialiştilor americani,la cererea lui PATRASCANU.

Forţa şi acţiunile revoluţionare ale maselor populare, sub conducerea clasei muncitoare,care au dus la instaurarea guvernului democratic dela 6 martie 1945,au dat peste cap planurile mîrşave ale spionilor şi trădătorilor şi patronilor lor imperialişti de a instaura din nou dictatura fascistă în Romînia şi de a menţine ţara noastră în starea de semi-colonie a imperialismului.Continuîndu-şi activitatea criminală împotriva statului democrat-popular aceştia au sabotat democratizarea aparatului de stat.La Ministerul Justiţiei,PATRASCANU a reuşit,de exemplu,să tergiverseze reforma justiţiei pînă la sfîrşitul anului 1947.

In colaborare cu GH.TATARASCU,ALEXANDRINI,AUREL VIJOLI şi alţii,ei au sabotat în mod organizat,prin acordarea de credite mari capitaliştilor şi moşierilor,fără nici un control asupra utilizării lor,prin emisiuni de monetă care să accelereze inflaţia,prin sabotarea producţiei şi prin desfăşurarea unui neruşinat trafic de aur şi alte valori,măsurile luate de partid şi guvern pentru redresarea economiei naţionale şi desvoltarea economică a ţării.

Cu ajutorul clicii din jurul său,PATRASCANU voia să-şi pregătească o platformă politică proprie,urmărind să prelungească dominaţia regimului burghezo-moşieresc şi să pună clasa muncitoare sub dependenţa claselor exploatatoare.In acest scop,PATRASCANU a scris şi publicat cîteva cărţi,cu caracter contrarevoluţionar,căutînd să dezorienteze şi să înşele poporul romîn în lupta sa pentru o viaţă mai bună.Urmărind să întărească poziţiile burgheziei şi să submineze unitatea de luptă a poporului romîn şi a minorităţilor naţionale,PATRASCANU a rostit un şir de discursuri provocatoare,cari aveau ca ţintă să provoace în ţară aţîţarea şovinismului.

După 6 martie 1945,PATRASCANU şi grupul său criminal a trecut,cu sprijinul forţelor reacţionare interne şi externe la pregătirea unei lovituri de stat,în scopul de a răsturna regimul democratic,a acapara puterea de stat şi a pune ţara sub dominaţia economică şi politică a imperialiştilor americano-englezi.Astfel,în timpul conflictului din anul 1945,dintre fostul rege şi guvern,PATRASCANU a ajuns la o înţelegere cu fostul rege Mihai,cu care s-a întîlnit în cel mai strict secret,şi cu fruntaşii partidelor reacţionare,MANIU, BRATIANU,TITEL PETRESCU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI,C.VISOIANU şi GH. TATARASCU,de a răsturna guvernul democratic a forma un nou guvern care,cu PATRASCANU ca preşedinte de consiliu şi ministru de interne urma să fie o reeditare a guvernului RADESCU.Pentru atingerea acestui scop ,grupul criminal a plănuit să provoace în ţară dezordini,haos, acţiuni teroriste;provocările dela 8 noembrie 1945 - au făcut parte

./.

din acest plan criminal,care a fost încă zdrobit de poporul nostru condus de partid.

Grupul contrarevoluţionar al lui PATRASCANU a trecut,în anul 1946,la organizarea unei acţiuni complotiste care să răstoarne prin violenţă regimul democratic din România.

Pregătirea acestei acţiuni criminale împotriva intereselor naţionale a început încă din timpul Conferinţei de Pace dela Paris din vara anului 1946,cînd PATRASCANU s-a înţeles cu GH.TATARASCU în vederea răsturnării guvernului.Ei au discutat şi conceput împreună şi cu FRANASOVICI,planul loviturii de stat.In acest scop,TATARASCU a avut o întrevedere cu BYRNES,pe atunci ministru de externe al SUA,cu care s-a înţeles pe deplin asupra acestei acţiuni criminale şi asupra sprijinului sub toate formele pe care imperialiştii americani urmau să-l dea complotiştilor.

După reîntoarcerea dela Conferinţa de Pace,PATRASCANU împreună cu grupul său au trecut la organizarea loviturii de stat.

Prin spionii americani THOMAS HALL şi WILLIAM HAMILTON - trimişi în mod special de Casa Albă pentru a organiza acţiuni complotiste şi diversioniste în ţara noastră - grupul lui PATRASCANU a intrat în legătură,în toamna anului 1946,cu grupul complotist al lui MANIU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI,CONSTANTIN VISOIANU,VICTOR RADULESCU POGONEANU,ION MOCSONY STARCEA şi RADU NICULESCU BUZESTI.In organizarea legăturii dintre cele două grupuri un rol însemnat a avut HERBERT ZILBER,agent provocator al siguranţei încă din 1932,recrutat apoi de serviciul de spionaj englez,care în 1944 l-a predat serviciului de spionaj american;din vara anului 1945 ZILBER era agentul maiorului HALL.Spionii HALL şi HAMILTON l-au pus pe ZILBER în legătură cu I. MOCSONY STARCEA şi RADU NICULESCU BUZESTI,după care a urmat o întrevedere secretă între ZILBER,V.RADULESCU-POGONEANU,I.MOCSONY STARCEA şi R.NICULESCU BUZESTI,în cursul căreia aceştia au discutat planul general al complotului şi problema unificării grupurilor.

Cu prilejul unei noi întrevederi secrete,cei de mai sus, împreună cu L.PATRASCANU şi AL.STEFANESCU,au hotărît şi stabilit planul de activitate în vederea unificării tuturor organizaţiilor şi grupurilor teroriste ce aparţineau reţelelor de spionaj american şi englez.In acest scop,HERBERT ZILBER,a primit dela maiorul HALL sarcina de a reprezenta serviciul de spionaj american.ALEXANDRU STEFANESCU reprezenta serviciul de spionaj englez.

Aceşti criminali au discutat planul monstruos al lui PATRASCANU şi ZILBER,de a comite atentate împotriva conducătorilor Partidului Comunist Romîn şi ai guvernului.

Pentru a perfecta înţelegerea stabilită şi pentru a defi nitiva modul în care urma să se desfăşoare acţiunea criminală,L.PA-
./.

TRASCANU a luat contact în străinătate cu membrii complotului fugiţi din ţară, CONST. VISOIANU şi GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, care organizau modalitatea sprijinului imperialiştilor americano-englezi în vederea loviturii de stat.

In urma acestui fapt, conducerea acţiunii complotiste a revenit trădătorului şi spionului PATRASCANU, ca unul care, împreună cu grupul său criminal, urma să acţioneze din interiorul Partidului şi Guvernului pentru răsturnarea regimului democrat.

In întîlnirile lor secrete ulterioare, PATRASCANU, ZILBER, STANCEA, STEFANESCU şi ceilalţi complotişti, au definitivat planul general al complotului, punînd la punct problema conducerii unice a grupurilor teroriste existente, aceea a recrutării de noi elemente contrarevoluţionare şi a înzestrării lor cu armament în vederea loviturii de stat.

Aceşti criminali odioşi erau înţeleşi ca la momentul pe care-l vor socoti potrivit, să treacă la organizarea de atentate împotriva conducătorilor Partidului Comunist Romîn şi ai Guvernului, şi la alte acţiuni teroriste, contrarevoluţionare, pentru a lichida regimul democratic din Romînia şi a instaura un regim reacţionar, care să înfeudeze ţara imperialismului american.

Acţiunea criminală complotistă a eşuat însă. Organele de stat au descoperit şi arestat, în vara şi toamna anului 1947 o parte dintre membrii complotului, care au fost judecaţi şi condamnaţi în procesul Maniu.

PATRASCANU şi o parte din membrii grupului său criminal au fost pregătiţi în tot acest timp, cu începere din anul 1946, să fugă în străinătate în momentul în care ar fi socotit că acţiunile lor criminale sunt pe punctul de a fi descoperite de organele Securităţii Statului. PATRASCANU a fost trecut de către spionii americani HALL şi HAMILTON pe o listă a persoanelor ce urmau să fie scoase din ţară, în caz de nereuşită a complotului. O înţelegere în acest sens a avut PATRASCANU şi cu Misiunea Americană, prin C. VISOIANU. La rîndul său, serviciul de spionaj britanic a ţinut mai mult timp, la dispoziţia lui PATRASCANU un avion, la Caransebeş ca mijloc de fugă.

In vara anului 1947 cînd PATRASCANU a plecat la Bruxelles cu prilejul congresului internaţional al Juriştilor democraţi, el se pregătise să nu se mai întoarcă în ţară. Odată cu dînsul a plecat şi spioana LENA CONSTANTE. Ei s-au înapoiat însă, în urma instrucţiunilor primite la Paris de către PATRASCANU din partea serviciului de spionaj american.

In luna noembrie 1947, PATRASCANU, împreună cu alţi criminali din grupul său, şi-au organizat fuga în străinătate, cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU. Acest plan n-a putut fi realizat din cauză

./.

733

că pilotul MAX MANOLESCU a fost arestat în ajunul fugii.

La începutul anului 1948, după ce a avut loc demascarea lui PATRASCANU, acesta şi-a făcut un nou plan de a fugi din ţară, prin trecerea graniţei romîno-ungare. El şi-a procurat şi o maşină în acest scop, dar şi acest plan a eşuat, organizatorul fugii, H. TOROSIAN, fiind arestat la Oradea pe cînd făcea pregătirile pentru trecerea frontierei

+

+ +

Cercetările au stabilit în sarcina acuzaţilor din acest dosar următoarele fapte criminale:

I.

Acuzatul L. PATRASCANU este un vechi purtător al intereselor şi ideologiei burgheze în rîndurile Partidului Comunist Romîn. Intreaga lui activitate îl caracterizează ca un duşman înverşunat al clasei muncitoare şi ca o josnică unealtă a imperialiştilor americano-englezi.

PATRASCANU a avut vechi legături cu siguranţa burghezo-moşierească, pe care a slujit-o în acţiunile întreprinse împotriva PCR.

In octombrie 1940, PATRASCANU, aflîndu-se internat în lagăr a intrat în legătură cu directorul general al siguranţei legionare, ALEXANDRU GHICA, şi pe baza angajamentelor ce şi le-a luat, a fost pus în libertate de către acesta, cu aprobarea ministrului de interne legionar PETROVICESCU. Avizul lui GHICA cuprinde următoarele:

"Propun eliberarea din lagăr, în urma angajamentelor luate faţă de mine".

In această perioadă, PATRASCANU a înaintat o serie de cereri Ministerului de Interne şi lui ANTONESCU, în care, şi-a luat angajamente categorice de a nu duce nici o activitate împotriva regimului fascist. In una din cereri, el a scris următoarele:

"In momentul eliberării mele din lagăr, în ziua de 8 octombrie 1940, mi-am luat angajamentul verbal pe cuvînt de onoare faţă de fostul director general al poliţiilor, că nu voi activa politiceşte sub nici o formă. Acest angajament l-am ţinut întocmai, fără nici cea mai mică abatere".

In februarie 1940, cînd s-a dispus internarea sa în lagăr, PATRASCANU a intrat imediat în legătură cu EMANOIL LEOVEANU, fostul director general al siguranţei antonesciene, care a obţinut dela ION ANTONESCU dezinternarea lui PATRASCANU. Faţă de LEOVEANU, PATRASCANU şi-a luat angajament scris că nu va desfăşura nici o activitate contra regimului antonescian. PATRASCANU a rămas - de aci înainte cu ştirea şi aprobarea lui ANTONESCU, - un privilegiat al siguranţei fasciste, fixîndu-i-se domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului, în vila părintească în timp ce luptătorii comunişti adevăraţi erau împuşcaţi sau aruncaţi

./.

în temniţe.

Clica fascistă antonesciană, dîndu-şi seama încă din anul 1942 de soarta ce-o aşteaptă - a căutat - pentru a-şi creia un sprijin şi a scăpa de răspunderea crimelor săvîrşite împotriva poporului şi a intereselor naţionale, - să-şi asigure legături cu elemente trădătoare camuflate în sînul mişcării muncitoreşti. Astfel, în acest an s-a stabilit legătura între PATRASCANU şi fostul ministru antonescian al ordinei publice CONSTANTIN (PIKI) VASILIU. Referindu-se la o întîlnire pe care a avut-o cu PIKI VASILIU în luna aprilie 1944, acuzatul PATRASCANU a declarat:

„După terminarea discuţiei (cu PIKI VASILIU) el m-a întrebat dacă accept să-l văd pe ION ANTONESCU, pentru a discuta propunerea făcută de el şi părerea mea. După puţină gîndire i-am răspuns că accept. Atunci, la despărţire, el a propus să mă aştepte a treia zi pe la ora 10 dimineaţa în Piaţa Romană, unde va veni personal cu maşina, pentru a mă conduce la ANTONESCU".

Legăturile lui PATRASCANU cu PIKI VASILIU au continuat fără întrerupere pînă la răsturnarea regimului antonescian.

Acuzatul L. PATRASCANU nu numai că a avut legături cu siguranţa şi cu clica lui ANTONESCU, ci a fost şi agent al serviciului de spionaj englez. Ca spion britanic, PATRASCANU a fost unul dintre elementele de bază ale agenturii engleze şi a acţionat intens în vederea destrămării din interior a Partidului. PATRASCANU împreună cu STEFANESCU, KOFLER, CALMANOVICI şi BERMAN s-au întîlnit periodic, au discutat şi stabilit măsurile criminale îndreptate împotriva Partidului şi a forţelor patriotice, pentru subminarea luptei de eliberare a poporului nostru şi anume: înlăturarea activiştilor de bază din Comitetul Central şi promovarea în locul lor la conducerea partidului, a unor elemente oportuniste şi duşmane poporului; desorganizarea legăturilor Comitetului Central cu organizaţiile din provincie; organizarea de provocări care au dus la distrugerea unui şir de organizaţii de partid şi a altor organizaţii patriotice şi la căderea în mîna siguranţei a activiştilor devotaţi Partidului; împiedicarea luptei împotriva maşinii de război fasciste şi organizarea acţiunilor de sabotaj împotriva înaintării Armatei Sovietice, prin distrugerea căilor de comunicaţii din Moldova.

Cu privire la internarea organizată a lui PATRASCANU în lagărul dela Tg. Jiu, cercetările au stabilit că această internare a fost făcută cu un scop provocator bine determinat. Acuzatul R. KOFLER a precizat în declaraţiile sale că PATRASCANU avea sarcina:

"S......să preia conducerea deţinuţilor comunişti din lagăr, astfel ca la sosirea d1. GHEORGHIU-DEJ şi CHIVU STOICA, PATRASCANU să fie deja conducătorul recunoscut al celor din lagăr, lucrînd apoi prin intrigi şi dezbinare în scopul planului nostru

./.

aşa ca dl.GHEORGHIU DEJ să nu poată forma din cei dela Tg.Jiu cadre pentru un partid comunist adevărat;iar după îndeplinirea misiunii,PATRASCANU să fie eliberat,avînd aureolă de lagărist".

Conformîndu-se instrucţiunilor stăpînilor săi,PATRASCANU a dus în lagărul dela Tg.Jiu o acţiune constînd în tot felul de uneltiri şi provocări,în scopul dezbinării şi spargerii unităţii internaţilor comuniştilIn lagărul Tg.Jiu,PATRASCANU a intrat în legătură şi cu marii capitalişti MAX AUSNIT şi RADU XENOPOL,stabilind cu ei o înţelegere privitoare la colaborarea lor în viitor,în vederea menţinerii regimului burghez în România.Referindu-se la înţelegerea făcută cu AUSNIT,PATRASCANU a declarat:

"Stiam că AUSNIT este legat de capitalul englez.Mi-a comunicat că omul pe care îl va trimite la mine (KLEANTE GHEORGHIU) este agent al Intelligence Service".

In luna august 1943,PATRASCANU a fost scos din lagăr de PIKI VASILIU,potrivit înţelegerii stabilite.

In vara anului 1944,PATRASCANU s-a înţeles cu STEFANESCU şi ZILBER,să organizeze o provocare la închisoarea Caransebeş în scopul de a masacra pe deţinuţii comunişti de acolo.

Sub directivele serviciului de spionaj englez acuzatul L. PATRASCANU a intrat în legătură,în toamna anului 1943,cu reprezentanţii partidelor reacţionare,MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU încheind cu aceştia o înţelegere secretă în scopul sprijinirii lui ANTONESCU şi prelungirii războiului antisovietic,în vederea realizării planului imperialist de debarcare în Balcani şi de salvarea regimului burghezo-moşieresc,cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi.Pentru a ascunde de această acţiune criminală faţă de Partid,PATRASCANU a lucrat sub paravanul negocierilor pentru crearea Blocului Naţional Democrat.

Impreună cu ANTONESCU,pe care l-a întîlnit în cel mai strict secret,cu reprezentanţii partidelor burgheze şi cu cercurile curţii regale,PATRASCANU a luat parte la tratativele duse cu Comandamentul Britanic din Cairo,prin serviciul de spionaj englez,în scopul de a grăbi punerea în aplicare a planului de debarcare a trupelor americane şi engleze în Balcani şi România.PATRASCANU a avut o consfătuire cu CONST.VISOIANU,în momentul plecării acestuia la Cairo ca emisar special al grupului de criminali de mai sus,în vederea tratativelor pentru urgentarea debarcării.In vara anului 1944,cînd MAX AUSNIT a fost trimis şi el în acelaş scop la Cairo,PATRASCANU s-a întîlnit cu AUSNIT în mod secret de mai multe ori şi a trimis prin acesta un mesaj la Cairo.

In aşteptarea debarcării anglo-americane,PATRASCANU a căutat să întîrzie acţiunea Partidului pentru răsturnarea regimului antonescian.El a invocat în faţa partidului pretextul că această acţiune

./.

trebue dusă în comun de membrii Blocului Național Democrat, cu "forțe unite". Martorul TITEL PETRESCU arată încă că acest bloc nu făcea nici un fel de pregătiri pentru răsturnarea lui ANTONESCU și că la ultima ședință pe care au avut-o MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU și PATRASCANU, cu cîteva zile înainte de 23 august 1944, nu s-a pus în discuție de fel menț vreo măsură pentru răsturnarea lui ANTONESCU și arestarea lui.

In ziua de 23 august 1944, PATRASCANU se afla în casa lui SABIN MANUILA, unde în cadrul unor discuții cu MANIU și TITEL PETRESCU, făceau încă diverse combinații cu privire la guvernul pe care urmau să-l formeze după debarcarea trupelor aeropurtate americane și engleze.

După răsturnarea regimului antonescian de către forțele patriotice conduse de partid, PATRASCANU, ascunzîndu-și activitatea criminală, a reușit să se strecoare în guvern și în Comitetul Central al Partidului.

Păstrînd și întărind legăturile sale cu serviciul de spionaj englez, PATRASCANU a intrat în legătură și cu serviciul de spionaj american. Pentru a putea menține un contact permanent cu serviciile de spionaj imperialiste, el și-a creat un fel de stat major care să-l ajute în mod permanent, alcătuit din spioni și trădători de țară din cei mai josnici și mai periculoși ca: HERBERT ZILBER, HERANT TOROSIAN, LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER.

PATRASCANU a desfășurat în perioada de după 23 august 1944, o intensă activitate de spionaj, furnizînd serviciilor de spionaj englez și american, informații cu caracter secret în legătură cu situația politică și economică a țării, cu tratativele și executarea armistițiului, precum și cu toate hotărîrile Guvernului și ale Comitetului Central al PCR în domeniul politic și economic. El a transmis aceste informații serviciului de spionaj englez prin AL. STEFANESCU, LENA CONSTANTE și HARY BRAUNER, iar serviciului de spionaj american prin HERBERT ZILBER și HERANT TOROSIAN.

PATRASCANU a intrat și în contact direct cu o serie de spioni britanici și americani. Astfel, în toamna anului 1944, PATRASCANU s-a întîlnit, în casa lui STEFANESCU, în mod secret, cu spionul britanic LE ROUGETEL, camuflat ca reprezentant politic al Misiunii Britanice la București.

"La invitația lui STEFANESCU - declară PATRASCANU - am răspuns afirmativ și m-am dus la acel ceai, unde mi-a prezentat pe Ministrul Angliei LE ROUGETEL".

STEFANESCU arată că la acel ceai:

"........PATRASCANU l-a informat pe LE ROUGETEL despre situația politică și economică existentă la acea epocă în Romînia, și în special cu privire la PCR".

./.

In anul 1945 PATRASCANU a avut o întîlnire secretă cu spionii americani L.MADISON şi H.ROBERTS,organizată de HERBERT ZILBER în locuinţa spioanei LENA CONSTANTE.Referindu-se la această întîlnire PATRASCANU a declarat:

"........de MADISON ştiam dela BELU ZILBER că face parte oficial din Biroul de Informaţii".

PATRASCANU s-a mai întîlnit ulterior cu spionul MADISON la Paris,şi l-a informat amănunţit despre situaţia politică şi economică din Romînia,comunicîndu-i toate măsurile luate de Comitetul Central şi guvern şi hotărîrile proectate pe plan intern şi extern.In toamna anului 1947,PATRASCANU a trimis spionului MADISON mesagii cu informaţii,prin curierul diplomatic şi prin aviatorii ce făceau curse la Paris.

Cercetările au stabilit că L.PATRASCANU,sub directivele serviciilor de spionaj american şi englez,au alcătuit un grup complotist,antistatal,al cărui nucleu îl constituia cercul de spioni din jurul său.Sub acoperirea de "prieteni ai casei",aceşti criminali se întîlneau deschis aproape zilnic,discutînd şi organizînd loviturile împotriva Statului şi Partidului.PATRASCANU şi-a alcătuit o reţea de agenţi în străinătate,plasînd în posturi diplomatice sau administrative spioni şi trădători ca BARBU ZAVEDEI,HERANT TOROSIAN,ION FRUNZETI,VIOLETA ZUBCOV.El a făcut mari eforturi pentru a plasa pe H. ZILBER în postul de consilier economic la Legaţia din Washington,, dar nu a reuşit,deoarece ZILBER era suspectat pentru vechile sale legături cu siguranţa.PATRASCANU şi-a format un şir de grupuri de sprijin,complotiste,alcătuite din elemente descompuse ale vechiului regim,recrutate dela Institutul de Statistică şi din aparatul Justiţiei.

PATRASCANU a fost sprijinit în toată activitatea sa criminală dusă în fruntea grupului contrarevoluţionar,de către fostul rege,cu care a întreţinut legături strînse,de către reprezentanţii partidelor reacţionare,cu care şi-a intensificat relaţiile de colaborare criminală avute încă dinainte de 23 august 1944 şi de către marea burghezie,cu care avea relaţii strînse prin MAX AUSNIT,RADU XENOPOL,AL.STEFANESCU,bancherul BOGOSIAN,CALMANOVICI,BERMAN şialţii. El a fost finanţat de marea burghezie,pentru a-şi putea desfăşura acţiunile criminale.Astfel,de exemplu,RADU XENOPOL l-a finanţat cu o sută de milioane lei în perioada primelor alegeri.

+

+ +

In aprilie 1945,PATRASCANU a avut o întîlnire secretă cu ministrul de finanţe de atunci MIRCEA DURMA,organizată de ZILBER în casa lui TOROSIAN.PATRASCANU a cerut lui DURMA să saboteze în-

./.

718 / 17

cheerea acordului economic cu URSS. Martorul ȘURBA a declarat:

"L. PATRASCANU, în timpul discuției, cu cuvinte indirecte și directe, mi-a spus să sabotez acordul economic cu URSS, arătîndu-mi că sovieticii vor cere o clauză principială de lărgire a comerțului cu dinții, la care eu trebue să mă opun".

PATRASCANU, ca ministru al Justiției, de conivență cu fostul rege, a căutat să salveze dela pedeapsă pe criminalii de război, refuzînd să prelungească legea pentru sancționarea criminalilor de război. Referindu-se la acest fapt PATRASCANU a declarat:

"Adevărul este că eu nu am prezentat decretul lege de prelungire a legii pentru sancționarea criminalilor de război"

Deasemeni, PATRASCANU a apărat direct pe unii criminali de război, aflați sub cercetări, pe care i-a salvat dela pedeapsă.

In ce privește tergiversarea reformei justiției, PATRASCANU a urmărit prin aceasta păstrarea vechiului corp reacționar al magistraților în scopurile sale contrarevoluționare.

In vederea ducerii unei acțiuni de sabotaj în domeniul economiei naționale, PATRASCANU a plasat în conducerea CRU-ului pe HERBERT ZILBER. Referindu-se la această acțiune, ZILBER a declarat:

"După 6 martie 1945, PATRASCANU mi-a atras atenția că rolul meu la CRU nu era de simplu semnatar în consiliul de administrație, ci trebuia să îndrumez activitatea mea în așa fel încît CRU-ul să dea o frînă în calea vieții economice și mi-a atras din nou atenția să iau în această privință contact cu AUREL VIJOLI".

PATRASCANU a sprijinit acțiunile de sabotaj în domeniul financiar ale grupului tătărăscian, duse prin fostul ministru de finanțe ALEXANDRINI, și în special emisiunile de monetă făcute în scopul de a accelera inflația. El însuși a făcut in taină trafic de aur și devize creindu-și fonduri mari în scopul desfășurării acțiunilor sale criminale.

Prin cărțile pe care le-a scris și publicat cu ajutorul clicii sale - ca și prin discursurile sale provocatoare naționaliste, el a încercat să-și creieze o platformă politică contrarevoluționară, să deruteze pe membrii partidului și să înșele poporul, să deschidă drumul restaurării dominației de clasă a burgheziei. Cu privire la aceasta PATRASCANU a declarat:

"Aceste devieri (naționaliste) nu au fost întîmplătoare....... Prin atitudinile și manifestările mele naționaliste am urmărit un anumit calcul politic și anume de a-mi cîștiga un bagaj serios politic, prin cîștigarea unei largi popularități pe linie naționalistă".....

PATRASCANU a sprijinit guvernele cu majorități reacțio-

./.

nare SANATESCU şi RADESCU. El a cerut prin ZILBER, oficinei de spionaj american să încurajeze în mod special acţiunile de reprimare sîngeroase ale lui RADESCU.

Legăturile lui PATRASCANU cu RADESCU, au fost desvăluite şi printr-un reportaj al fostei colaboratoare a lui RADESCU, anume ADRIANA GEORGESCU, publicat în revista pariziană "Paris-Match" Nr.145 din 29 decembrie 1951.

+

+ +

După instaurarea regimului democratic dela 6 martie 1945 PATRASCANU şi-a concentrat activitatea în vederea pregătirii unei lovituri de stat şi acaparării puterii politice în Romînia. Survenind conflictul dintre fostul rege şi guvern, PATRASCANU a avut o întrevedere secretă cu BURTON BERY, însărcinatul cu afaceri al SUA, şi cu generalul CORTLAND SCHUYLER, reprezentantul american în Comisia Aliată de Control discutînd formula propusă de PATRASCANU, a unui guvern sub preşedenţia lui.

PATRASCANU a avut întîlniri secrete cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU, reprezentanţi ai partidelor burgheze reacţionare şi s-a înţeles cu aceştia asupra formării unui guvern sub preşedenţia sa.

Cercetările au stabilit că PATRASCANU a avut întîlniri în cel mai strict secret cu fostul rege, şi s-a înţeles şi cu el asupra răsturnării guvernului democratic şi instaurării unui guvern reacţionar sub conducerea lui PATRASCANU. In această acţiune criminală PATRASCANU a avut şi sprijinul lui GHEORGHE TATARASCU.

După eşuarea acestui plan, PATRASCANU a trecut, în anul 1946, la organizarea unei acţiuni de răsturnare prin violenţă a regimului democrat din Romînia. In acest scop, PATRASCANU s-a înţeles cu GH. TATARASCU, cu ocazia conferinţei de pace dela Paris, elaborînd împreună planul unei lovituri de stat. Ei au discutat acest plan criminal cu R. FRANASOVICI pe atunci Ministru al Romîniei la Londra, căruia i-au dat rolul de a ţine legătura cu cercurile conducătoare americano-engleze. PATRASCANU şi TATARASCU au cerut sprijinul direct al guvernului american prin fostul ministru de externe al SUA BYRNES, ajungînd la o înţelegere asupra sprijinului intens pe care guvernul american urma să-l dea acestor criminali pentru executarea loviturii de stat. Martorul GH. TATARASCU a declarat:

> "BYRNES mi-a răspuns că guvernul său vede cu simpatie o asemenea acţiune şi-i apreciază întreaga valoare şi că o va sprijini prin toate mijloacele".

PATRASCANU a trecut în toamna anului 1946 la organizarea complotului. In această acţiune criminală, el a fost secundat de ZILBER,

./.

care prin spionii americani HALL şi HAMILTON a făcut legătura cu grupul complotist al lui MANIU, GR. NICULESCU BUZEŞTI, V. RADULESCU POGONEANU, I. MOCSONY STARCEA şi RADU NICULESCU BUZEŞTI. PATRASCANU a luat parte la o întrevedere secretă cu RADULESCU POGONEANU, STARCEA, RADU BUZEŞTI, AL. STEFANESCU şi H. ZILBER, stabilind să ducă împreună acţiunea de răsturnare a regimului ce fusese pusă la cale de HALL şi HAMILTON împreună cu grupul lui MANIU.

"Prin participarea lui PATRASCANU în această întîlnire - a declarat STARCEA - s-a consfinţit acordul său de a colabora în acţiunea proectată".

La această întrevedere, s-a discutat chestiunea unificării organizaţiilor clandestine.

"PATRASCANU a arătat - declară martorul RADU BUZEŞTI că organizarea mişcării clandestine şi a unificării diverselor grupuri nu trebue întîrziată".

In legătură cu aceasta, PATRASCANU împreună cu ZILBER au ridicat şi chestiunea de a se organiza atentate împotriva conducătorilor Partidului şi Guvernului.

Intrucît, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, fugit în străinătate, nu dăduse instrucţiuni grupului său în ce priveşte unificarea imediată a grupurilor teroriste, s-a stabilit ca PATRASCANU să ia contact cu dînsul.

După această întrevedere, PATRASCANU şi ZILBER s-au întîlnit în secret cu spionul HALL, căruia PATRASCANU i-a confirmat acordul făcut cu POGONEANU, STARCEA şi R. BUZEŞTI. ZILBER a declarat că PATRASCANU i-a spus lui HALL:

"......că este hotărît să participe la această acţiune şi crede că poate să dea un concurs foarte important".

PATRASCANU s-a întîlnit în străinătate cu VISOIANU şi cu GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI înţelegîndu-se cu ei să treacă la unificarea grupurilor clandestine. La înapoierea în ţară, PATRASCANU a avut o întîlnire secretă cu VICTOR RADULESCU POGONEANU, RADU BUZEŞTI şi ZILBER, informîndu-i despre discuţiile sale cu VISOIANU şi GRIGORE BUZEŞTI şi despre acordul realizat cu ei.

In luna mai 1947, PATRASCANU cu ZILBER au avut o nouă întrevedere secretă cu STARCEA, V. RADULESCU-POGONEANU şi RADU BUZEŞTI punînd la punct în mod amănunţit unificarea conducerii grupurilor teroriste şi înzestrarea lor cu armament. Cu acest prilej au fost cu toţii de acord ca în această acţiune complotistă, conducerea să-i revină lui PATRASCANU.

Arestarea lui V. RADULESCU-POGONEANU, RADU NICULESCU-BUZEŞTI şi I. MOCSONY STARCEA a paralizat acţiunile criminale ale lui PATRASCANU.

./.

Temîndu-se ca orice criminal, de descoperirea crimelor sale, PATRASCANU şi-a luat măsuri pentru a fugi în străinătate.

Serviciile de spionaj englez şi american ţinînd seama de rolul pe care îl juca acest spion al lor, îi stăteau la dispoziţie cu toate mijloacele necesare. HALL l-a inclus pe lista celor care la caz de nevoe urmau a fi scoşi din ţară. AL. STEFANESCU i-a pus la dispoziţie un avion la Caransebeş. CONST. VISOIANU i-a transmis deasemeni propuneri de fugă, din partea generalului CORTLAND SCHUYLER. Referindu-se la propunerile transmise prin VISOIANU, PATRASCANU a declarat:

"Americanii au trimis la mine pe CONST. VISOIANU în iunie 1946, cu propunerea să plec în America în orice condiţii voesc".

Referitor la hotărîrea lui PATRASCANU de a rămîne în străinătate, împreună cu spioana LENA CONSTANTE, folosind prilejul congresului internaţional al Juriştilor democraţi dela Bruxelles din vara anului 1947, cercetările au stabilit că această hotărîre era în legătură cu continuarea activităţii complotiste a lui PATRASCANU din străinătate. Acuzata LENA CONSTANTE a declarat:

"PATRASCANU mi-a spus că s-a hotărît să fugă în străinătate de unde să ducă o activitate împotriva regimului din Romînia şi a Uniunii Sovietice".

PATRASCANU s-a întîlnit încă la Paris cu spionul american MADISON, care i-a dat instrucţiuni să se înapoieze în ţară.

In toamna anului 1947, după arestarea complicilor săi, PATRASCANU folosindu-se de unul din elementele sale de încredere, N. BETEA, şi-a pregătit fuga sa cu un avion, ce urma să fie pilotat de MAX MANOLESCU. Cu PATRASCANU urmau să fugă LENA CONSTANTE, N. BETEA, SABIN MANUILA şi alţii. Referindu-se la acest plan de fugă, PATRASCANU a declarat:

"BETEA mi-a făcut de mai multe ori asemenea propuneri el făcînd şi pregătiri în acest sens; ultima oară cînd a venit, i-am dat un răspuns afirmativ".

După eşuarea acestui plan, BETEA a mai pregătit un plan de fugă cu avionul, dar nu a mai putut trece la realizarea lui.

La începutul anului 1948, după demascarea sa, PATRASCANU a cerut lui TOROSIAN să-i organizeze fuga prin trecerea frauduloasă a graniţei romîno-maghiare. Cu privire la aceasta, TOROSIAN a declarat.

"PATRASCANU, analizînd situaţia politică şi consecinţele demascării lui, a hotărît să fugă din ţară, împreună cu soţia lui, cu LENA CONSTANTE şi cu mine........PATRASCANU m-a rugat să mă deplasez personal (la Oradea) şi să organizez fuga din ţară şi cînd voi fi gata cu pregătirile să-l chem..... Eu am plecat la Oradea".

./.

TOROSIAN a fost prins de organele Securității Statului la Oradea pe cînd organiza fuga.

Inainte de a fi arestat, PATRASCANU s-a înțeles cu toți complicii săi, ca în caz de cercetări, nici unul din ei să nu declare nimic cu privire la crimele săvîrșite.

II.

Acuzatul HERBERT ZILBER este un dușman îndîrjit al poporului și al Partidului Comunist, strecurat în rîndurile Partidului. El a slujit cu devotament interesele imperialiștilor englezi și americani și a luat parte activă alături de L. PATRASCANU la inițierea și organizarea tuturor acțiunilor sale contrarevoluționare.

H. ZILBER a fost agent provocator al siguranței burghezo-moșierești și fasciste, lucrînd la ordinele inspectorului general de siguranță VINTILA IONESCU și a șefilor SSI, MIHAIL MORUZOV și EUGEN CRISTESCU. Acuzatul H. ZILBER a declarat:

> "Am început să-i furnizez informații (lui V. IONESCU) din toamna anului 1932 și am continuat pînă în toamna anului 1940, cînd VINTILA IONESCU a fost scos la pensie".

HERBERT ZILBER a dat organelor siguranței informații cu privire la activitatea și cadrele P.C.R.

> "Deasemeni - a declarat ZILBER - am dat numele tuturor membrilor de partid și ale celor ce aveau legătură cu Partidul pe care-i cunoșteam, pentru a fi filați și urmăriți de organele de siguranță".

HERBERT ZILBER a fost nu numai agent provocator al siguranței; el a fost și agent al serviciului de spionaj englez, lucrînd sub directivele spionului britanic HUGH S. WATSON. ZILBER a furnizat acestuia informații cu caracter economic și politic și în special informații cu privire la organizarea, cadrele și activitatea P.C.R. După [illegible] 1940 [illegible] lui [illegible] Patzs. [illegible]

In perioada războiului, acuzatul ZILBER a lucrat sub directivele spionului AL. STEFANESCU, furnizîndu-i informații în legătură cu activitatea P.C.R. Ca element al agenturii imperialiste în rîndurile Partidului, ZILBER a devenit colaborator al lui PATRASCANU, potrivit înțelegerii cu STEFANESCU.

In vara anului 1944, ZILBER a organizat, pe baza înțelegerii cu PATRASCANU și STEFANESCU, provocarea criminală dela închisoarea Caransebeș, în scopul exterminării comuniștilor deținuți acolo. ZILBER a trimis la Caransebeș pe NICOLAE BETEA și ANTON BATIU dîndu-le 200.000 lei, în numele "Ajutorului Roșu" și cerîndu-le să ia contact cu conducătorii deținuților comuniști și să le spue, în numele "Ajutorului Roșu" și al lui PATRASCANU, să trebue să evadeze pentru a evita să fie masacrați de hitleriști. ZILBER a declarat:

./.

„Urma ca după aceea să-mi comunice mie data evadării iar eu s-o comunic lui STEFANESCU. Acesta aranjase cu PICHI VASILIU ca în momentul evadării, jandarmii să-i împuşte".

Planul monstruos de exterminare a deţinuţilor comunişti nu a putut fi executat, întrucît aceştia au refuzat să ia legătura cu cei doi agenţi ai provocatorilor.

HERBERT ZILBER a participat împreună cu PATRASCANU în acţiunea de sprijinire a lui ANTONESCU şi de prelungire a războiului antisovietic. El i-a găsit case conspirative şi i-a organizat întîlniri cu reprezentanţii partidelor burgheze, cunoscînd faptul că PATRASCANU ducea împreună cu ei o acţiune criminală în vederea realizării planului de debarcare anglo-americană în Balcani şi Romînia, pentru menţinerea regimului burghezo-moşieresc şi a dependenţei Romîniei de puterile imperialiste.

După 23 august 1944, acuzatul HERBERT ZILBER a continuat legăturile sale de spionaj cu serviciul de spionaj britanic, prin AL.STEFANESCU şi IVOR PORTER, ataşat la Legaţia Britanică, cărora le-a furnizat informaţii secrete cu caracter economic şi politic. ZILBER a intrat şi în slujba serviciului de spionaj american, lucrînd cu spionii: comandor WISNER, căpitan L.MADISON, lt.HENRI ROBERTS, maior HALL, lt.HAMILTON, lt.col.CHRIST, cărora le-a furnizat informaţii secrete de ordin politic şi economic. ZILBER şi-a procurat aceste informaţii atît dela Institutul de Conjunctură, al cărui director a fost, cît şi dela L.PATRASCANU, care a intrat în legătură prin ZILBER cu serviciul de spionaj american, transmiţînd prin el informaţiile sale.

Acuzatul HERBERT ZILBER a fost cel mai activ element din grupul complotist al lui PATRASCANU. El s-a înţeles cu PATRASCANU asupra tuturor acţiunilor criminale împotriva Statului democrat popular şi Partidului. El a contribuit în cea mai mare măsură la recrutarea elementelor criminale ce au alcătuit grupul lui PATRASCANU.

In anul 1945, H.ZILBER a organizat o întrevedere secretă între L.PATRASCANU şi spionii MADISON şi ROBERTS. Despre aceasta el a declarat:

„PATRASCANU a cerut lui MADISON să comunice departamentului de stat că el este împotriva intrării Romîniei sub influenţa Uniunii Sovietice, că el doreşte o intervenţie viguroasă a SUA în acest sens, şi că este gata să susţină o asemenea intervenţie în Partid şi Guvern".

Acuzatul H.ZILBER, împreună cu PATRASCANU, s-au întîlnit în secret cu MIRCEA DURMA, în scopul de a-l determina pe acesta să saboteze încheerea acordului economic cu URSS.

In acelaş timp HERBERT ZILBER a dus şi o activitate intensă de sabotaj la CEC, în colaborare cu A.VIJOLI, sprijinind pe ca-

./.

pitaliști și moșieri prin acordarea de credite considerabile și fără control, care nu erau folosite de aceștia pentru mărirea producției, ci pentru mărirea operațiunilor de trafic cu aur la bursă și pentru sporirea inflației.

In timpul conflictului dintre fostul rege și guvern, H. ZILBER a luat parte activă la acțiunea lui PATRASCANU pentru acapararea conducerii de stat. Astfel, ZILBER a organizat mai multe întîlniri secrete între PATRASCANU și STARCEA, precum și între PATRASCANU și C. VISOIANU. In toamna anului 1945, acuzatul HERBERT ZILBER a avut o întrevedere secretă cu MARK ETHRIDGE, trimisul special al lui TRUMAN, unde în prezența generalului SCHUYLER și a maiorului HALL, ZILBER a cerut o intervenție americană energică pentru răsturnarea guvernului democratic din țara noastră.

Din ordinul serviciului de spionaj american, ZILBER s-a strecurat ca expert economic în delegația romînă la conferința Păcii. El a declarat:

> "In primăvara anului 1946 am primit dela maiorul HALL dispoziția de a face tot posibilul pentru a fi trimis ca expert la Conferința Păcii"........
>
> "La Paris urma să iau contact cu MOSLEY și CAMPBEL (membri ai delegației americane), pentru a le furniza informații asupra intențiilor delegației romîne și date economice pe care delegația americană să le utilizeze pentru a discredita Uniunea Sovietică".

ZILBER și-a îndeplinit rolul mîrșav de trădător și agent al serviciului de spionaj în sînul delegației romîne la Conferința de Pace, furnizînd agenților americani MOSLEY și CAMPBEL, documente secrete, informații asupra poziției delegației romîne precum și date economice provocatoare rezultate din calcule false, pe care delegațiile imperialiste le-au folosit împotriva intereselor statului nostru ce erau apărate de delegația romînă. Cu privire la un memoriu cuprinzînd date economice rezultate din asemenea calcule false, pe care el l-a predat lui MOSLEY, ZILBER a declarat următoarele:

> "Acest memoriu l-am arătat lui MOSLEY, care însă a revenit asupra hotărîrii de a-l înainta Conferinței Păcii, deoarece m-ar fi compromis iremediabil. Deaceea a hotărît să utilizeze datele conținute în memoriu, la momentul prielnic".

La înapoierea în țară, acuzatul ZILBER a îndeplinit un rol foarte activ în organizarea întregii acțiuni complotiste pentru răsturnarea prin violență a regimului democratic din Romînia. Acest criminal a luat parte la toate întîlnirile secrete cu HALL, HAMILTON, I. MOCSONY STARCEA, V. RADULESCU POGONEANU, L. PATRASCANU, AL. STEFANESCU, RADU BUZESTI și ceilalți; el a participat activ la toate discuțiile în care s-au pus la punct pînă în amănunte planurile de desfășurare a acțiunilor banditești. El a fost delegat de spionii americani HALL

şi HAMILTON să-i reprezinte după plecarea lor din ţară şi să coordoneze activitatea grupurilor subversive organizate de spionajul american pe teritoriul ţării noastre.

H.ZILBER, împreună cu L.PATRASCANU, au făcut, în cadrul convorbirilor secrete cu membrii complotului, propunerea de a se organiza atentate împotriva conducătorilor Partidului şi Guvernului.

După realizarea acordului între grupurile complotiste ale lui PATRASCANU şi NICULESCU BUZESTI, acuzatul ZILBER a organizat o întîlnire secretă între PATRASCANU şi spionul american HALL, despre care ZILBER a declarat:

„PATRASCANU i-a spus lui HALL că a ajuns la un acord cu POGONEANU, STARCEA, STEFANESCU şi RADU BUZESTI pentru organizarea acţiunii în vederea răsturnării prin violenţă a guvernului Groza şi i-a arătat motivele pentru care acţiunea trebuia grăbită la maximum. Deasemeni, a insistat ca serviciul de spionaj american să organizeze în cel mai scurt timp contrabanda de arme".

Activitatea complotistă a lui ZILBER a continuat pînă la arestarea grupului POGONEANU-STARCEA. Dîndu-şi seama că faptele sale criminale ar putea fi descoperite, el s-a înţeles cu PATRASCANU că în acest caz, să nu divulge nimic organelor de cercetare.

X III.

Acuzatul ION MOCSONY STARCEA, mare latifundiar şi slugă credincioasă a fostului rege, duşman de moarte al regimului democrat popular din ţara noastră, a fost unul dintre organizatorii cei mai activi ai acţiunilor complotiste pentru răsturnarea guvernului şi regimului nostru democrat.

Cînd s-a declanşat conflictul dintre fostul rege şi guvern, acuzatul I.MOCSONY STARCEA, ca cel mai intim sfetnic al fostului rege a intrat imediat în acţiune, alături de grupul partidelor reacţionare, reprezentate prin GRIGORE NICULESCU BUZESTI, în scopul răsturnării guvernului Groza şi formării unui guvern reacţionar.

Pentru desfăşurarea acestei acţiuni banditeşti, STARCEA a intrat în legătură cu L.PATRASCANU, a cărui poziţie de agent al burgheziei în sînul Partidului şi Guvernului îi era bine cunoscută, şi a organizat colaborarea dintre PATRASCANU şi GR.NICULESCU BUZESTI în vederea formării unui guvern sub preşedenţia lui PATRASCANU.

Intr-o serie de întîlniri secrete pe care le-a avut cu L.PATRASCANU, ei au discutat modul de organizare a acestei acţiuni şi au aranjat întrevederi secrete între PATRASCANU şi fostul rege, în scopul ca acesta să-i dea mandat lui PATRASCANU de a forma un guvern contrarevoluţionar.

In toamna anului 1946, acuzatul STARCEA a luat parte foarte activă la organizarea complotului pentru răsturnarea prin vio-

lenţă a regimului democrat din România. El a intrat în legătură cu spionii americani HALL şi HAMILTON, trimişii speciali ai Casei Albe pentru organizarea de acţiuni diversioniste şi complotiste, în ţara noastră şi i-a pus în contact cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi V. RADULESCU POGONEANU, stabilind împreună cu ei un plan criminal de acţiune în vederea concentrării sub o conducere unică a tuturor organizaţiilor şi grupurilor subversive şi teroriste de pe teritoriul ţării şi a deslănţuirii unui atac banditesc pentru răsturnarea regimului. Acest plan scelerat a fost cuprins în documentele intitulate "minuta" şi "Memorandum", descoperite de organele de stat în anul 1947. Acuzatul STARCEA şi-a asumat rolul de conducător al "comitetului de acţiune din ţară" care urma să pregătească atacul contrarevoluţionar.

Intrucît complotiştii au stabilit că pentru reuşita acestui plan criminal este necesară complicitatea unor elemente din sînul Partidului Comunist şi al Guvernului, acuzatul STARCEA a propus ca grupul lor complotist să intre în legătură cu grupul lui PATRASCANU. Contactul dintre cele două grupuri a fost făcut de către STARCEA, care în acest scop a intrat în legătură cu HERBERT ZILBER, prin intermediul spionilor HALL şi HAMILTON.

In întîlnirile secrete avute cu PATRASCANU, STEFANESCU, ZILBER şi ceilalţi complotişti, acuzatul STARCEA a insistat în mod deosebit asupra urgentării organizării acţiunii banditeşti, relevînd după cum a declarat el:

> "......necesitatea înglobării tuturor organizaţiilor paramilitare, de sabotaj sau de informaţii existente în ţară sub o conducere unică a mişcării clandestine".

In acest scop, acuzatul STARCEA a intrat în legătură cu organizaţia clandestină de sabotaj şi spionaj a lui ION BUJOIU şi a trecut la crearea unei organizaţii teroriste, pe teritoriul fostului său domeniu din Bulci-Arad, servindu-se de uneltele sale slugarnice MIRCEA BIRTASU, ADOLF IAVORSCHI şi alţii, care s-au pus în slujba ţelurilor criminale ale stăpînului lor.

Acuzatul STARCEA, împreună cu uneltele sale, a început să recruteze elemente criminale necesare scopului urmărit şi să le înarmeze; să creeze condiţiile pentru aprovizionarea cu alimente a organizaţiei subversive şi condiţiile pentru depozitarea armamentului; deasemenea să procure armament şi muniţii.

Acuzatul STARCEA a scos din ţară în mod fraudulos, prin L. PATRASCANU, numeroase valori, în aur, bijuterii, bancnote, etc.

Arestarea lui STARCEA în cursul lunii septembrie 1947 l-a surprins în plină desfăşurare a activităţii sale complotiste. El a reuşit însă să ascundă organelor de stat această activitate complotistă şi să se sustragă dela pedeapsa meritată.

x

IV.

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU, fost mare capitalist, proprietar a două fabrici şi acţionar important la numeroase întreprinderi bancare, industriale şi comerciale din ţară şi străinătate (Anglia şi SUA) - a servit ani îndelungaţi, ca spion britanic, interesele capitalului monopolist englez în ţara noastră, ajungînd conducătorul reţelei de spionaj englez în România.

Referindu-se la legăturile sale cu spionul REGINALD HOARE, camuflat în funcţiunea de ministru al Marii Britanii la Bucureşti acuzatul STEFANESCU a declarat:

"Am avut cu sir REGINALD HOARE şi relaţii de ordin informativ".

La începutul războiului, cînd Serviciul de spionaj englez din România şi-a mutat sediul la Istambul, acuzatul STEFANESCU s-a înţeles cu spionii DE CHASTELAINE şi ELLERINGTON, să le transmită informaţii la Istambul. STEFANESCU a declarat:

"A rămas stabilit ca informaţiunile să le trimit la Istambul lui ELLERINGTON, ca prin acesta să ajungă la DE CHASTELAINE. De comun acord cu DE CHASTELAINE şi ELLERINGTON am stabilit ca mesagiile cu informaţiuni să fie semnate de mine cu numele convenţional "MIMI".

Ca rezident al serviciului de spionaj englez în România, în timpul războiului el a concentrat în mîinile sale agenturile de spionaj englez din ţară, coordonîndu-le activitatea şi finanţîndu-le In felul acesta STEFANESCU a preluat şi agentura de spionaj condusă de spionul VALERIU (RICA) GEORGESCU, ce fusese arestat în anul 1941.

STEFANESCU a trimis mesagiile sale la Istambul pe diferite căi. El a trimis mesagii prin fostul director general al Soc. Textila Buhuşi, MIHAILESCU, prin CONSTANTIN GANESCU şi alţii. Acuzatul STEFANESCU a menţinut legături permanente cu serviciul de spionaj englez, prin legaţiile americană şi franceză. După plecarea Legaţiei Britanice din România, STEFANESCU a intrat în legătură cu Ministrul de atunci al S.U.A. GUNTHER şi consilierul de legaţie BENTON legătură pe care a făcut-o în urma indicaţiunilor date de spionul LE ROUGETEL, fost consilier la legaţia Britanică, înainte de plecarea acestuia din România. STEFANESCU a predat mesagii cu informaţii lui GUNTHER şi BENTON, pentru a le transmite prin curierul lor diplomatic. După ce Legaţia Americană a părăsit ţara, STEFANESCU a continuat să păstreze legătura cu serviciul de spionaj englez prin fostul ministru al Franţei în România THIERRY. După sosirea, în anul 1943, a unui radiotelegrafist, TURCANU, locotenent în armata britanică, parașutat de englezi cu un aparat de radio-emisiune şi recepţie, ALEX. STEFANESCU a organizat legătura directă a agenturii de spionaj en-

./.

glez din țară cu Comandamentul Britanic din Cairo.

ALEX.STEFANESCU a fost unealta de care s-au servit imperialiștii pentru a putea creia agentura lor criminală în sînul Partidului Comunist din România.Punînd în aplicare instrucțiunile serviciului de spionaj britanic,STEFANESCU a recrutat rînd pe rînd elementele criminale care au alcătuit agentura.

STEFANESCU a desfășurat cu aceste elemente criminale o intensă activitate de spionaj,obținînd informații militare,economice și politice,pe care le transmitea stăpînilor săi.Pe STEFANESCU l-au interesat în mod deosebit informațiile cu privire la cadrele și activitatea P.C.R.,în scopul criminal de a destrăma partidul și de a-l transforma într-un instrument de manevră în mîinile imperialiștilor.Astfel STEFANESCU a primit dela KOFLER date complecte cu privire la cadrele Partidului.In legătură cu aceasta acuzatul KOFLER a declarat:

"Raportul conținea cam 40 de pagini bătute la mașină.O parte dintre numele activiștilor erau cifrate după un cifru stabilit cu STEFANESCU.Odată cu predarea raportului,STEFANESCU s-a declarat mulțumit,dar după cîtva timp el a cerut complectări,mai cu seamă în privința resortului de război,a închisorilor și lagărelor".

Acțiunea de dezorganizare din interior a Partidului Comunist din România dusă de către elementele criminale ale agenturii imperialiste din rîndurile partidului,a fost dirijată de către ALEX.STEFANESCU,pe baza instrucțiunilor și indicațiunilor primite de el dela Serviciul de spionaj englez.Pentru executarea acestor instrucțiuni,STEFANESCU,în afară de legătura permanentă pe care o avea cu agentura sa,prin BERMAN și CALMANOVICI,convoca periodic pe acești criminali la întrevederi secrete,în cadrul cărora le comunica instrucțiunile și dispozițiile spionajului englez,stabilind împreună măsurile criminale împotriva Partidului.Astfel,toate provocările și toate acțiunile criminale prin care s-a urmărit îndepărtarea din conducerea Partidului a activiștilor de bază,promovarea în locul lor a elementelor oportuniste și criminale,predarea pe mîna siguranței a elementelor devotate și revoluționare,ruperea legăturilor dintre comuniștii deținuți în închisori și lagăre și cadrele devotate din afară,precum și destrămarea legăturilor dintre organizațiile de partid și împiedicarea Partidului de a conduce lupta poporului împotriva mașinii de război fasciste,au fost discutate și stabilite în prealabil de către STEFANESCU,împreună cu uneltele sale criminale.

Deasemeni,tot pe baza instrucțiunilor lui STEFANESCU, și în înțelegere cu L.PATRASCANU,acesta și-a organizat propria internare în lagărul dela Tg.Jiu în scopul de a duce acțiuni pro-

vocatoare printre internaţii comunişti din lagăre.

Inlăturarea la 4 aprilie 1944 a lui STEFAN FORIS, VICTORIA SARBU şi REMUS KOFLER din posturile de conducere a PCR, a dat o lovitură puternică agenturii imperialiste condusă de STEFANESCU. Totuşi el s-a folosit mai departe de elemente trădătoare camuflate în rîndurile partidului - şi în primul rînd de LUCRETIU PATRASCANU despre care a susţinut că în acel moment era "principala speranţă" a spionajului britanic.

Impreună cu PATRASCANU şi cu ZILBER, în vara anului 1944, STEFANESCU a încercat să dea o nouă lovitură Partidului prin organizarea provocării la închisoarea Caransebeş, în scopul exterminării în masă a comuniştilor deţinuţi în acea închisoare.

STEFANESCU a avut un rol deosebit de însemnat în acţiunea criminală de sprijinire a lui ANTONESCU şi de prelungire a războiului antisovietic. Prieten vechi al lui ANTONESCU, STEFANESCU a întreţinut legături permanente cu acesta, încă dinainte de declanşuirea războiului, iar în momentul în care ANTONESCU împreună cu sprijinitorii săi MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU au intrat în legătură cu Comandamentul Britanic din Cairo, STEFANESCU le-a dat un ajutor intens, înlesnind prin aparatul de radio emisie-recepţie de care dispunea, comunicaţia cu Cairo pentru ducerea tratativelor. STEFANESCU a fost unul dintre factorii de legătură între Comandamentul Britanic din Cairo şi ANTONESCU, pentru realizarea înţelegerii ca ANTONESCU să continue cu ultimele forţe rezistenţa împotriva Armatei Sovietice eliberatoare şi să sprijine planul anglo-american de debarcare în Balcani şi România în scopul salvării regimului burghezo-moşieresc şi a clicii fasciste antonesciene, menţinerii României în sfera de dominaţie a imperialismului şi înăbuşirii luptei de eliberare a poporului.

Cercetările au stabilit că ALEX. STEFANESCU a continuat activitatea sa de spionaj şi după 23 august 1944. El a primit, centralizat şi transmis serviciului de spionaj englez informaţiile politice şi economice cu caracter secret, date de către agenţii săi L. PATRASCANU, J. BERMAN, E. CAIMANOVICI şi alţii. In legătură cu informaţiile primite dela PATRASCANU, AL. STEFANESCU declară:

"Cu prilejul celei de a doua întîlniri pe care am avut-o cu PATRASCANU între patru ochi, la el acasă, PATRASCANU m-a informat în legătură cu tratativele ce au avut loc la Moscova în vederea semnării convenţiei de armistiţiu".

STEFANESCU transmitea informaţiunile primite, spionilor PORTER, LE ROUGETEL şi HOLMAN. In legătură cu aceasta, martora ANA SAMUELY, fosta secretară a spionului englez PORTER, a declarat următoarele:

./.

"STEFANESCU furniza informaţiile lui PORTER....După sosirea lui LE ROUGETEL, reprezentantul politic al Misiunii Britanice, STEFANESCU furniza informaţii direct acestuia; iar după plecarea lui LE ROUGETEL, lucra cu succesorul acestuia HOLMAN, Ministrul Marii Britanii".

Acuzatul STEFANESCU a organizat deasemeni o intensă activitate de sabotaj în domeniul economiei naţionale. In acest scop el a alcătuit un comitet în care mai intrau AUSNIT, GARTNER, BIZESCU, VARNOUD, BERMAN şi alţi mari capitalişti. STEFANESCU a participat activ la executarea planului de sabotare a economiei naţionale, care făcea parte din planul complotist al lui ROY MELBOURNE, IULIU MANIU, MAX AUSNIT şi POP ALEXANDRU, indicînd lui POP ALEXANDRU să facă sabotaj pasiv, prin neluarea măsurilor de redresare a industriei în urma distrugerilor provocate de război. ALEXANDRU POP a declarat:

"STEFANESCU mi-a spus că această formă de sabotaj împreună cu acţiunea de dezbinare a unităţii muncitorilor, va realiza un sabotaj eficace şi greu de descoperit".

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU a avut un rol important în organizarea acţiunilor complotiste de răsturnare prin violenţă a regimului democratic din ţara noastră. El a luat parte activă la complotul organizat de către grupul PATRASCANU-NICULESCU BUZESTI-STARCEA.

ALEX. STEFANESCU a participat la întîlnirea secretă ce a avut loc în casa lui OINEANU în toamna anului 1946, în calitate de reprezentant al serviciului de spionaj englez. - şi a avut misiunea de a colabora cu ZILBER şi PATRASCANU la unificarea şi conducerea organizaţiilor clandestine, acţiune care făcea parte din planul de răsturnare a regimului.

ALEXANDRU STEFANESCU a trecut şi la crearea de grupuri teroriste, intrînd în legătură cu legionarii din grupul lui COMANICIU şi încercînd să organizeze cu aceştia atentate împotriva conducătorilor partidului şi guvernului.

ALEXANDRU STEFANESCU şi-a continuat activitatea criminală în slujba serviciului de spionaj englez pînă în primăvara anului 1949, cînd a fost arestat.

V.

Acuzatul REMUS KOFLER, duşman înverşunat al clasei muncitoare, şi-a închinat întreaga sa activitate politică de slugă devotată a burgheziei, apărării intereselor claselor exploatatoare. Fiu de fabricant, KOFLER s-a strecurat în rîndurile Partidului Comunist din România, ducînd din interior, o acţiune criminală împotriva Partidului. Recrutat ca agent provocator de siguranţa burghezo-moşierească şi fascistă, el i-a furnizat acesteia informaţii cu privire

./.

la activitatea Partidului și la cadrele sale. El a devenit apoi și agent al serviciului de spionaj englez, lucrînd sub ordinele și sub directivele lui ALEX.STEFANESCU, căruia i-a predat în toată perioada războiului, rapoarte privind organizarea, activitatea și cadrele Partidului.

Impletind activitatea sa scelerată de agent provocator al siguranței cu aceea de spion britanic, acuzatul REMUS KOFLER, a desfășurat o acțiune perfidă și criminală de paralizare a luptei Partidului împotriva războiului imperialist și de nimicire a cadrelor devotate ale Partidului. El a luat parte la consfătuirile secrete cu STEFANESCU, PATRASCANU, CALMANOVICI și BERMAN, unde acești criminali au stabilit măsurile de destrămare a Partidului, a ținut în mod permanent legătura între STEFANESCU și FORIS comunicînd acestuia instrucțiunile lui STEFANESCU și a conlucrat cu FORIS și VICTORIA SARBU la executarea în fapt a măsurilor criminale.

Astfel, KOFLER a cenzurat presa și publicațiile de partid, pentruca materialul publicat să nu demaște pregătirile de război. Impreună cu FORIS și clica lui, el a încercat să lovească în mod mîrșav în activiștii de bază ai Partidului, să-i calomnieze și să-i discrediteze în scopul înlăturării lor din conducere și din muncă. Cu privire la ruperea legăturilor Partidului cu deținuții comuniști din închisori, KOFLER a avut un rol deosebit de însemnat.

Folosindu-se de agenta provocatoare LILI WEIGEL, el a dus o acțiune criminală de dezbinare a comuniștilor deținuți, folosind intrigi și scrisori provocatoare. Acuzatul KOFLER a declarat:

"LILI WEIGEL a urmat strict directivele primite dela mine, care erau cele ale lui FORIS, respectiv ale lui STEFANESCU și aveau de scop dezbinarea celor închiși și distrugerea lor politică".

Acuzatul REMUS KOFLER a provocat căderea în mîinile siguranței a materialului de arhivă al Comitetului Central, în casa Wexler, fapt care a dus la arestarea unui mare număr de activiști ai Partidului și ai organizației "Uniunea Patrioților". Cu privire la aceasta, acuzatul KOFLER a declarat:

"In executarea dispozițiunilor lui STEFANESCU, FORIS și VICTORIA SARBU mi-au dat un plic cu procese verbale ale ședințelor C.C. și alte materiale, cu ajutorul cărora puteau fi identificați cei din Frontul Patriotic și Uniunea Patrioților"..

Criminalii au aranjat ca materialul să fie lăsat de KOFLER în casa conspirativă WEXLER, unde să fie descoperit de organele siguranței, informată în acest scop. In urma acestui fapt siguranța a arestat un mare număr de persoane. Acuzatul KOFLER a declarat:

"Deoarece căderea materialului CC a produs mare revoltă printre activiști, FORIS a cerut siguranței ca arestările să

./.

se menţină în limite utile,pentruca să nu fim cu totul compromişi,ceea ce siguranţa a executat".

KOFLER a colaborat cu FORIS şi clica lor la provocarea şi a celorlalte arestări masive făcute pe linia organizaţiilor de partid şi a organizaţiilor de masă.

După înlăturarea din conducerea partidului,la 4 aprilie 1944,a clicii criminale în frunte cu ŞTEFAN FORIS şi REMUS KOFLER, acesta a continuat colaborarea cu AL.STEFANESCU în slujba serviciului de spionaj englez,căruia i-a furnizat informaţii politice şi economice privind securitatea statului,pînă la arestarea acuzatului AL.STEFANESCU.

VI.

Acuzatul JAC BERMAN,fost mare capitalist,s-a strecurat în rîndurile Partidului şi a dus o activitate criminală în slujba imperialiştilor americano-englezi.

El a fost recrutat ca agent al serviciului de spionaj britanic de către ALEX.STEFANESCU,din a cărui însărcinare a recrutat la rîndul lui alte elemente criminale.

Desfăşurînd în toată perioada războiului o intensă activitate de spionaj şi furnizînd periodic lui ALEX.STEFANESCU informaţii politice,economice şi militare,acuzatul BERMAN a luat parte activă la acţiunea de destrămare din interior a Partidului. El a participat la întrevederile periodice pe care le convoca STEFANESCU,discutînd măsurile criminale împotriva PCR. El a transmis personal lui KOFLER o serie de instrucţiuni date de STEFANESCU.Acuzatul BERMAN a luat parte şi la cenzurarea publicaţiilor partidului în sensul cerut de STEFANESCU.Despre aceasta,acuzatul BERMAN a declarat:

"STEFANESCU mi-a comunicat instrucţiunile privitoare la publicaţiile partidului şi anume:conţinutul lor să nu fie mobilizator;să nu se ceară acţiuni concrete,să conţină numai fraze generale;ziarele să nu fie tipărite,ci multiplicate cu maşina,într-un tiraj mic;publicaţiile să se distribue defectuos mai puţin în fabrici şi mai mult în cercurile mic burgheze.STEFANESCU mi-a cerut să controlez manifestele şi buletinele partidului.KOFLER mi le aducea în ciornă şi eu le vedeam înainte de a fi multiplicate.In cîteva rînduri am dus ciornele lui KOFLER şi lui STEFANESCU".

După 23 August 1944,acuzatul JAC BERMAN a continuat activitatea de spionaj,pînă la arestarea lui ALEXANDRU STEFANESCU predînd acestuia în mod periodic informaţii politice şi economice cu caracter secret. El a furnizat lui ALEXANDRU STEFANESCU,în special informaţii din domeniul producţiei industriale.Aproape toate

./.

ramurile de industrie au fost cuprinse în activitatea de spionaj a acuzatului BERMAN. El şi-a putut procura acest material în primul rînd datorită faptului că a reuşit să se strecoare în Consiliul Superior Economic, unde abuzînd de calitatea sa de secretar al uneia dintre comisii cerea material documentar dela funcţionari, pe care îl copia la maşină, transmiţîndu-l apoi lui ALEXANDRU STEFANESCU.

Acuzatul JAC BERMAN a fost, în perioada de după 23 aug. 1944 omul de legătură dintre STEFANESCU şi PATRASCANU. El a organizat numeroase întîlniri între STEFANESCU şi PATRASCANU, atît la biroul său "Sigma" cît şi în casa acuzatului HERANT TOROSIAN. BERMAN a şi participat la unele întrevederi dintre STEFANESCU şi PATRASCANU, arătînd că obiectul discuţiilor dintre dînşii erau instrucţiunile serviciului de spionaj englez cu privire la organizarea unei mari acţiuni de sabotaj în domeniul economiei naţionale şi a unei acţiuni în vederea răsturnării regimului democrat din România.

VII.

Acuzatul EMIL CALMANOVICI, fost mare antreprenor de construcţii, s-a strecurat în rîndurile Partidului cu ajutorul acuzatului REMUS KOFLER şi a dus alături de acesta o activitate trădătoare contrarevoluţionară.

El a fost recrutat ca agent al serviciului de spionaj englez de către ALEXANDRU STEFANESCU, furnizîndu-i acestuia în toată perioada războiului informaţii politice, economice şi militare. EMIL CALMANOVICI a luat totodată parte activă la acţiunea criminală dusă împotriva Partidului. El a participat la întrevederile periodice convocate de STEFANESCU şi la discutarea şi luarea măsurilor criminale împotriva PCR.

El a fost folosit de către STEFANESCU şi ca om de legătură între acesta şi KOFLER. In cursul anului 1944, ţinînd legătura între STEFANESCU şi KOFLER, CALMANOVICI a scris un număr mare de scrisori către KOFLER, în care i-a comunicat toate informaţiile date de STEFANESCU cu privire la tratativele ce se duceau între reacţiunea din ţară şi imperialiştii anglo-americani.

In cadrul acestor tratative acuzatul CALMANOVICI a colaborat permanent cu ALEX. STEFANESCU în vederea prelungirii războiului antonescian şi a debarcării de trupe anglo-americane în Balcani şi România cu scopul salvării regimului burghezo-moşieresc şi menţinerii ţării în dependenţa imperialiştilor. Acuzatul CALMANOVICI a făcut în vara anului 1944 o serie de propuneri cu privire la tratativele duse în aceste scopuri antinaţionale şi la formarea unui nou guvern la Iaşi, intitulat "comitet de eliberare", a cărui misiune reală era de a păstra puterea politică în mîinile burgheziei.

In scrisoarea trimisă lui KOFLER, în legătură cu planul formării acestui guvern, acuzatul CALMANOVICI a scris următoarele:

./.

"Personal i-am spus lui ION (adică ALEX.STEFANESCU) că dacă mareşalul nu este de acord,sau dacă apar dificultăţi,îi fac sugestia ca dînsul să strîngă o sumă de personalităţi,1-2 naţional ţărănişti (MANIU,etc.) 1-2 liberali,1 dela U.P.,1 dela PCR,1 dela soc.democraţi,1 dela Frontul Plugarilor,generalul RADESCU,ICA,3-4 generali activi sau de rezervă,care să vadă dacă se pot constitui în comitet naţional de eliberare pornind la acţiune - şi în cazul cînd nu s-ar putea altfel,să se instaleze la Iaşi".

După 23 august 1944,EMIL CALMANOVICI a furnizat lui ALEX. STEFANESCU informaţii politice şi economice cu caracter secret,pînă la arestarea lui STEFANESCU.Aceste informaţii au privit mai cu seamă domeniul producţiei industriale şi agricole.

CALMANOVICI a fost folosit de către STEFANESCU şi ca om de legătură cu PATRASCANU.Astfel,el i-a organizat lui STEFANESCU întîlnirea cu PATRASCANU,cînd STEFANESCU i-a propus acestuia să-l prezinte spionului LE ROUGETEL.El a discutat cu STEFANESCU despre această întîlnire,cu privire la care a declarat următoarele:

"STEFANESCU mi-a spus foarte vesel că a avut loc întîlnirea dintre PATRASCANU şi LE ROUGETEL,Ministrul Angliei la Bucureşti,cu care au discutat ce se poate realiza din angajamentul luat de PATRASCANU privitor la punerea Romîniei sub influenţă Britanică şi că împreună au făcut un plan de acţiune ca să îndrepte lucrurile pe un făgaş bun".

VIII.

Acuzata VICTORIA SARBU a fost unealta devotată a trădătorului FORIS STEFAN,pe care l-a secondat în toate acţiunile criminale împotriva Partidului,puse la cale de către agentura imperialistă,căreia i s-a alăturat şi ea.Cunoscînd-o ca duşmană înverşunată a Partidului şi ca slugă a burgheziei,trădătorul FORIS a introdus-o în Comitetul Central al Partidului.

Cercetările au stabilit că ea a luat parte activă alături de FORIS şi KOFLER la acţiunea criminală de destrămare a Partidului dusă sub directivele serviciului de spionaj englez.

Astfel,ea,împreună cu STEFAN FORIS şi REMUS KOFLER,a încercat să compromită pe activiştii de bază ai Partidului,în scopul înlăturării lor din conducere ori din munca de partid;ea a colaborat cu acuzaţii FORIS şi KOFLER la întocmirea instrucţiunilor provocatoare şi criminale de evadare în masă a deţinuţilor comunişti din închisori,în scopul exterminării lor.

Conducînd nemijlocit resortul de război al C.C. al PCR ea a dus o acţiune de sabotare a activităţii acestui resort.Acuzata VICTORIA SARBU îi revenea,în cadrul uneltirilor criminale întreprinse de grupul de spioni şi trădători,executarea instrucţiunilor date de ALEX.STEFANESCU,cu privire la distrugerea căilor de comunicaţie

/

din Moldova pe direcţiile de înaintare a Armatei Sovietice,cu scopul de a întîrzia eliberarea ţării.

Deasemenea acuzata VICTORIA SARBU a luat parte activă la provocarea căderii materialului de arhivă al Comitetului Central al PMR în mîna siguranţei şi a arestării a numeroşi activişti ai partidului.

IX.

Acuzata LENA CONSTANTE,veche spioană britanică,este unul dintre elementele criminale cele mai active din grupul contrarevoluţionar al lui PATRASCANU.Pentru a sprijini mai îndeaproape acţiunile lui PATRASCANU,şi a ascunde adevăratele lor legături,LENA CONSTANTE s-a strecurat în partid,în anul 1945,cu ajutorul lui PATRASCANU.

Ca agentă a serviciului de spionaj britanic,ea a lucrat, începînd încă dinainte de război,cu spionul englez NICOLE GROSS. Acuzata LENA CONSTANTE a declarat:

"Am reluat legătura de spionaj cu NICOLE GROSS în septembrie 1944,cînd a venit în ţară colonelul EISINGER care mi-a cerut să transmit informaţii lui NICOLE GROSS,spunîndu-mi că în acest scop mi se va face legătura cu cineva pentru a le transmite".

Acuzata LENA CONSTANTE a furnizat serviciului de spionaj englez informaţii economice şi politice cu caracter secret.Aceste informaţii au fost obţinute dela LUCRETIU PATRASCANU şi ele priveau situaţia economică a ţării,măsurile şi hotărîrile luate de partid şi guvern pe plan intern şi extern.Ea a obţinut informaţii cu caracter economic şi dela HERBERT ZILBER.

Ea a transmis informaţiile sale lui NICOLE GROSS,la început prin secretarul Legaţiei Engleze BUTLER.Intrucît însă PATRASCANU i-a atras atenţia că această legătură o expune pericolului de a fi observată şi urmărită de către organele de stat,LENA CONSTANTE a cerut spionului NICOLE GROSS să-i dea altă legătură.In acest scop,NICOLE GROSS i-a dat ca legătură pe funcţionara dela Legaţia Cehoslovacă VERA MELANOVA,prin care LENA CONSTANTE a trimis mesagii cu informaţii lui NICOLE GROSS.

Ca element al grupului lui PATRASCANU,LENA CONSTANTE a desfăşurat o activitate de sprijinire a acţiunilor criminale ale acestuia.

Astfel LENA CONSTANTE a avut o întîlnire cu spionul NICOLE GROSS la Praga în vara anului 1947.Această întîlnire a fost organizată în înţelegere cu PATRASCANU,care a şi înlesnit acuzatei călătoria pînă la Praga,cu acelaş avion cu care LUCRETIU PATRASCANU a plecat la Bruxelles ca delegat la Congresul Internaţional al Juriştilor Democraţi.Scopul întîlnirii a fost de a se con-

sulta cu NICOLE GROSS asupra viitoarelor acţiuni criminale ale lui PATRASCANU, în cazul rămînerii lui în străinătate.

Deasemenea a transmis serviciului de spionaj englez mesagiile lui PATRASCANU, prin care acesta cerea imperialiştilor englezi să sprijine guvernul lui RADESCU şi acţiunile criminale ale acestuia împotriva muncitorimii.

Acuzata LENA CONSTANTE i-a organizat lui PATRASCANU, în anul 1945, întîlniri secrete cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU.

Ea a pus la dispoziţia lui L.PATRASCANU locuinţa sa în vederea întîlnirilor secrete pe care acesta le avea cu agenţi ai serviciilor de spionaj imperialiste şi cu reprezentanţi ai reacţiuni.

După demascarea de către Partid, a lui PATRASCANU, acuzata LENA CONSTANTE s-a înţeles cu PATRASCANU şi ceilalţi complici, ca în cazul arestării lor, să nu divulge activitatea lor criminală organelor de cercetări.

X.

Acuzatul HERANT TOROSIAN a fost unul dintre colaboratorii cei mai apropiaţi ai lui PATRASCANU în activitatea sa de spionaj şi în acţiunile sale complotiste.

In timpul războiului, TOROSIAN - care avea legături cu elemente ale gestapoului - a intrat în legătură cu PATRASCANU prin intermediul lui ZILBER, alăturîndu-se acestora şi sprijinindu-i în acţiunile lor criminale.

Ca membru deosebit de activ al grupului contrarevoluţionar, complotist al lui PATRASCANU, el a fost plasat de PATRASCANU în postul de consul general al Romîniei la Paris, în scopul asigurării legăturii cu cercurile reacţionare imperialiste şi cu serviciile lor de spionaj.

In această calitate acuzatul HERANT TOROSIAN a intrat în legătură cu serviciul de spionaj american prin spionul MADISON, căruia i-a furnizat informaţii secrete despre statul romîn. El a servit şi ca agent de legătură între PATRASCANU şi MADISON, organizîndu-le întîlniri secrete la Paris. Cu privire la una din aceste întîlniri, acuzatul TOROSIAN a declarat:

„Cu ocazia acestei întîlniri, LUCRETIU PATRASCANU l-a informat pe MADISON în mod amănunţit despre situaţia politică şi economică din Romînia, arătîndu-i toate măsurile luate de Comitetul Central şi de guvern, precum şi hotărîrile proectate, atît pe plan intern cît şi pe plan extern".

Ca om de legătură între PATRASCANU şi MADISON, acuzatul TOROSIAN a primit, prin curierul diplomatic şi prin anumiţi aviatori, mesagii ale lui PATRASCANU către MADISON. Acuzatul TOROSIAN a declarat

./.

757

"Am transmis lui MADISON toată corespondenţa primită (în septembrie şi octombrie 1947) corespondenţă care conţinea după cum am constatat personal prin citirea ei, informaţiuni politico-economice şi măsurile ce urmau să se aplice atît intern cît şi extern".

Cercetările au stabilit că acuzatul HEMANT TOROSIAN i-a organizat lui PATRASCANU şi întîlnirea cu CONSTANTIN VISOIANU, membru important al complotului, în vederea punerii lor de acord asupra desfăşurării acţiunii complotiste. Ei s-au înţeles cu TOROSIAN ca el să fie omul lor de legătură.

La începutul anului 1948, după ce PATRASCANU a fost demascat, TOROSIAN a încercat să-i pregătească fuga în străinătate. La cererea lui PATRASCANU, el s-a deplasat la Oradea pentru a pregăti mijloacele de trecere frauduloasă a graniţei romîno-ungare. El a fost însă descoperit de către organele Securităţii de Stat, după care a fost judecat şi condamnat pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

XI.

Acuzatul HARI BRAUNER, vechi spion britanic, a fost un colaborator activ al lui PATRASCANU, în acţiunile sale contrarevoluţionare

El a fost agent al serviciului de spionaj britanic, încă dinainte de război. In perioada de după 23 august 1944, el a lucrat sub directivele spionului LE ROUGETEL şi alţii, furnizînd informaţii secrete cu caracter militar, economic şi politic, privind securitatea statului.

Acest duşman al poporului şi al Partidului, s-a strecurat în Partid - cu ajutorul lui PATRASCANU - în scopul de a sprijini cît mai intens şi cît mai bine camuflat, acţiunile criminale, complotiste ale acestuia. Acuzatul BRAUNER a declarat:

"M-am strecurat în partidul comunist romîn, în primul rînd pentru a-l ajuta pe LUCRETIU PATRASCANU în activitatea sa contrarevoluţionară împotriva Partidului şi regimului instaurat în ţară după 6 Martie 1945.... pentru că uram regimul democrat din Romînia.... pentrucă eram agent englez şi doream ca din nou în ţară să vină la putere un regim burghez, în frunte cu PATRASCANU, care ar fi trecut Romînia în sfera de influenţă anglo-americană".

Acuzatul HARI BRAUNER a făcut parte din grupul contrarevoluţionar al lui PATRASCANU, pe care l-a ajutat în acţiunile sale criminale, servindu-i ca agent de legătură cu serviciul de spionaj britanic, precum şi cu elemente complotiste din rîndurile partidelor burgheze.

El a ajutat pe PATRASCANU şi la pregătirea planului său de fugă în străinătate, la începutul anului 1948, prin faptul că a

 358 ~~447~~

ţinut în acest scop la dispoziţia lui PATRASCANU,o maşină pe care a primit-o dela EDITH MARCOVICI şi cu care PATRASCANU împreună cu alţi cîţiva criminali din grupul său urmau să facă drumul pînă la Oradea, în vederea trecerii frauduloase a graniţei.

+

+ +

Pe baza celor arătate mai sus,acuzaţii se fac vinovaţi de următoarele crime:

1.- LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 noembrie 19oo în oraşul Bacău,de naţionalitate romîn,cetăţean romîn,căsătorit,fără copii,de profesiune avocat,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Vasile Lascăr Nr.1oo,se face vinovat de:

a)Crimă contra păcii,prev. şi ped.de art.2 lit.c din Legea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca agent al siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste şi ca agent al serviciului de spionaj englez,a desfăşurat o activitate de destrămare din interior a partidului,de paralizare a acţiunilor PCR în lupta contra fascismului şi a războiului imperialist precum şi de sprijinire a lui ANTONESCU, şi a războiului antisovietic.

b)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.184 C.P., combinat cu art.229 C.P.,deoarece după 23 august 1944,avînd calitatea de ministru al justiţiei a organizat un grup complotist antistatal, care cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi,prin serviciile lor de spionaj,a dus o acţiune de răsturnare prin violenţă a regimului democratic instaurat la 6 martie 1945,în scopul suprimării independenţei Statului Romîn.

c)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.19o pct.1 şi 2,C.P.,deoarece a transmis serviciilor de spionaj american şi englez, după 23august 1944,informaţiuni cu caracter secret privind securitatea Statului Romîn.

2.- HERBERT ZILBER,născut la 14 octombrie 19o1 în com.Tg. Frumos-Iaşi,de naţionalitate evreu,cetăţean romîn,căsătorit,fără copii,de profesiune publicist,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Dionisie Lupu Nr.2,se face vinovat de:

a)Crimă contra păcii,prev. şi ped.de art.2 lit.c din Legea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca agent provocator al siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste şi ca agent al serviciului de spionaj englez a desfăşurat o activitate de destrămare a PCR şi de paralizare a luptei PCR contra fascismului şi a războiului imperialist,precum şi de sprijinire a regimului antonescian şi a războiului antisovietic.

b)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.184 C.P. combinat cu art.229 C.P.,deoarece după 23 august 1944,a luat parte la

./.

organizarea unui grup complotist antistatal care cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi,prin serviciile lor de spionaj,a dus o acţiune în vederea răsturnării prin violenţă a regimului democratic instaurat la 6 martie 1945,în scopul suprimării independenţei statului.

c)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.190 pct.1 şi 2 C.P.,deoarece în calitatea sa de funcţionar public a transmis serviciilor de spionaj american şi englez,după 23 august 1944, informaţiuni cu caracter secret privind securitatea Statului Romîn.

(3.)- ION MOCSONY STARCEA,născut la 16 mai 1909 în Cernăuţi de naţionalitate romîn,cetăţean romîn,căsătorit,fără copii,fost mare latinfudiar,cu ultimul domiciliu în com.Bulci-Arad,se face vinovat de:

- Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.184 C.P.,combinat cu art.229 C.P.,deoarece,a luat parte la organizarea unui complot,urmărind cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi să răstoarne prin violenţă regimul democrat din România,în scopul suprimării independenţei statului.

(4.)- ALEXANDRU STEFANESCU,născut la 1 noembrie 1888 în Ploeşti,de naţionalitate romîn,cetăţean romîn,căsătorit,avînd 5 copii, de origină socială burgheză,fost mare industriaş,cu ultimul domiciliu în Bucureşti Cal.Dorobanţi Nr.81,se face vinovat de:

a)Crimă contra păcii,prev.şi ped.de art.2 lit.c din Legea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca rezident al serviciului de spionaj englez în România,în perioada războiului a constituit o agentură de spioni în rîndurile PCR,prin care a dus o acţiune de destrămare a PCR în scopul susţinerii războiului antisovietic şi totodată a dus o acţiune de sprijinire directă şi activă a lui ANTONESCU în scopul ca acesta să continue rezistenţa împotriva Armatei Sovietice.

b)Crimă de înaltă trădare,prev.şi ped.de art.184 C.P.,combinat cu art.229 C.P.,deoarece după 23 august 1944,a luat parte la organizarea unui complot care urmărea să răstoarne prin violenţă,cu ajutorul imperialiştilor americano-englezi,regimul democratic din România şi să suprime independenţa Statului Romîn.

c)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.191 C.P., deoarece după 23 august 1944,a transmis serviciului de spionaj englez informaţiuni cu caracter secret,privind securitatea Statului Romîn.

(5.)- REMUS KOFLER,născut la 5 iulie 1902 în Bucureşti,de naţionalitate evreu,cetăţean romîn,căsătorit,fără copii,de origină socială burgheză,de profesiune funcţionar,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Clucerului Nr.88,se face vinovat de:

- Crimă contra păcii,prev. şi ped.de art.2 lit.c din Legea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca agent pro-

./.

pecator al siguranței burghezo-moșierești și fasciste și ca agent a serviciului de spionaj englez,a desfășurat o activitate de paraliza a acțiunilor PCR în lupta contra fascismului și a războiului imperi list și de destrămare din interior a Partidului în scopul sprijinir războiului antisovietic.

b)Crima de înaltă trădare prevăzută și pedepsită de art 191 C.P.,deoarece după 23 August 1944,a furnizat serviciului de spi naj englez,informații cu caracter secret,privind securitatea statul romîn.

6.- JAC BERMAN,născut la 18 ianuarie 19oo în București, naționalitate evreu,cetățean romîn,căsătorit,fără copii,de origină socială burgheză,de profesiune antreprenor,cu ultimul domiciliu în București str.Schitu Măgureanu Nr.35,se face vinovat de:

a)Crimă contra păcii,prev. și ped.de art.2 lit.c din Le gea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca agent al se viciului de spionaj englez,a desfășurat o activitate de paralizare a acțiunilor PCR,în lupta contra fascismului și a războiului imperia- list și de destrămare din interior a Partidului,în scopul sprijinirii războiului antisovietic.

b)Crimă de înaltă trădare,prev. și ped.de art.19o C.P., deoarece după 23 August 1944,avînd calitatea de membru în Consiliul Superior Economic,a furnizat serviciului de spionaj englez,informați politice și economice cu caracter secret,privind securitatea statulu romîn.

7.- EMIL CALMANOVICI,născut la 4 martie 1896,în orașul Piatra Neamț,de naționalitate evreu,cetățean romîn,căsătorit,avînd un copil,de origină socială burgheză,de profesiune antreprenor,cu ul- timul domiciliu în București str.Popa Sapcă Nr.4,se face vinovat de:

a)Crimă contra păcii,prev. și ped.de art.2 lit.c din Le gea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare,deoarece ca agent al se viciului de spionaj englez,a desfășurat o activitate de paralizare a acțiunilor PCR în lupta contra fascismului și a războiului impe- rialist și de destrămare din interior a Partidului în scopul sprijin rii războiului antisovietic.

b)Crimă de înaltă trădare,prev.și ped.de art.191 C.P., deoarece după 23 August 1944,a furnizat serviciului de spionaj en- glez informații cu caracter secret,privind securitatea statului ro- mîn.

8.- VICTORIA SARBU,născută la 22 octombrie 19o9 în com.S moilovca-URSS,de cetățenie romînă,căsătorită,avînd un copil,de profe siune funcționară,cu ultimul domiciliu în București Bd.Ghica TeiNr. 23,se face vinovată de:

- Crimă contra păcii,prev. și ped.de art.2 lit.c din Le

gea Nr.291/947,cu modificările ei ulterioare,deoarece a desfăşurat o activitate de destrămare din interior a PCR în scopul sprijinirii războiului antisovietic.

9.- LENA CONSTANTE,născută la 17 iunie 1909 în Bucureşti,de naţionalitate romînă,de cetăţenie romînă,necăsătorită,de origină socială mic burgheză,de profesiune pictor scenograf,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Dionisie Lupu Nr.12,se face vinovată de:

a)Crimă de înaltă trădare,prev.şi ped.de art.191 C.P.,deoarece după 23 August 1944,a furnizat serviciului de spionaj englez informaţii cu caracter secret,privind securitatea statului romîn.

b)Complicitate la crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.184 C.P.,combinat cu art.230 C.P.,deoarece a ajutat pe acuzatul LUCREŢIU PATRASCANU în activitatea sa complotistă desfăşurată în scopul suprimării independenţei statului.

10.- HERANT TOROSIAN,născut la 6 ianuarie 1903 în oraşul Constanţa,de naţionalitate armeană,cetăţean romîn,căsătorit,fără copii,de origină socială mic burgheză,de profesiune avocat,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Armenească Nr.14,se face vinovat de:

a)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.190 C.P.,deoarece după 23 August 1944,avînd calitatea de funcţionar public,a furnizat serviciului de spionaj american informaţii politice şi economice cu caracter secret,privind securitatea Statului Romîn.

b)Complicitate la crimă de înaltă trădare,prev.şi ped.de art.184 C.P.,combinat cu art.230 C.P.,deoarece după 23 Aug.1944,a ajutat pe acuzatul L.PATRASCANU în acţiunile sale complotiste,duse în scopul suprimării independenţei statului.

11.- HARI BRAUNER,născut la 23 februarie 1908 în oraşul Piatra Neamţ,de naţionalitate evreu,cetăţean romîn,necăsătorit,de origină socială mic burgheză,de profesiune profesor de muzică,cu ultimul domiciliu în Buc.Cal.Victoriei Nr.133,se face vinovat de:

a)Crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.191 C.P.,deoarece după 23 August 1944,a furnizat serviciului de spionaj englez informaţii politice şi economice cu caracter secret,privind securitatea statului romîn.

b)Complicitate la crimă de înaltă trădare,prev. şi ped.de art.184 C.P.,combinat cu art.230 C.P.,deoarece după 23 August 1944, ajutat pe acuzatul L.PATRASCANU în activitatea sa complotistă desfăşurată în vederea suprimării independenţei statului romîn.

Dispunem trimiterea în judecată a acuzaţilor de mai sus,su stare de arest,la......................

Bucureşti................1954

Procuror,

Vor fi citaţi la proces următorii acuzaţi: 702

1.- LUCRETIU PATRASCANU
2.- HERBERT ZILBER
3.- ION MOCSONY STARCEA
4.- ALEXANDRU STEFANESCU
5.- REMUS KOFLER
6.- JAC BERMAN
7.- EMIL CALMANOVICI
8.- VICTORIA SARBU
9.- LENA CONSTANTE
1o.- TOROSIAN HERANT
11.- HARY BRAUNER.

toţi acuzaţii se găsesc deţinuţi în arestul Securităţii Statului.

Vor fi citaţi la proces următorii martori:

1.- PAUL BACALU
2.-NICOLAE BETEA
3.-MIRCEA BIRTASU
4.-AURORA BIRTASU
5.-TRAIAN BORCESCU
6.-ALEXANDRU BRATASANU
7.-CONSTANTIN BRATIANU
8.-COLETA BRUTEANU
9.-IOAN BUJOIU
1o.-CECILIA CALMANOVICI
11.-CONSTANTIN CARP
12.-DUMITRU CHICA
13.-LIVIA CIUCA
14.-ELISABETA CONSTANTE
15.-MARIN CODOPITA
16.-CRISOSTOM COSMA
17.-IOSIF COSTEA
18.-CAMIL DEMETRESCU
19.-CONSTANTIN DINU
2o.-SAVA DUMITRESCU
21.-MIRCEA DURMA
22.-GHEORGHE FILIPOVICI
23.-KLEMENTE GHEORGHIU
24.-VALENTINA GOLDENBERG
25.-NICOLAE GUSA
26.-EMIL HARSTEIN
27.-IOAN HUDITA
28.-ADOLF IAVORSCHI
29.-ALEXANDRU IONESCU
3o.-GH.IONESCU BALACEANU
31.-SUZANA KUN
32.-EMIL LAZARESCU
33.-RADU LECA
34.-EMANOIL LEOVEANU
35.-SERBAN LEOVEANU
36.-ALEXANDRU MADARJAC
37.-NICOLAE MARCU
38.-SAMUEL MARGULIES
39.-IMPERIO MATEESCU
4o.-ILCA MELINESCU
41.-ION METIU
42.-REMUS MICSA
43.-ION MIHALACHE
44.-GHEORGHE MIHAIL
45.-IOAN MOGA
46.-CONSTANTIN MUGUR
47.-ALEXANDRU MURESAN
48.-ANA NAUM
49.-OCTAVIAN NEAMTU
5o.-JEAN NICOLAU
51.-RADU NICULESCU BUZESTI
52.-ALEXANDRU NUTA
53.-ELENA PATRASCANU
54.-CONSTANTIN PAVEL
55.-NICOLAE PETREA
56.-TITEL PETRESCU
57.-SILVIA PIACA
58.-ALEXANDRU POP

./.

59.-DRAGOS POP
60.-IORGU POPESCU
61.-GH. POPESCU CRAIOVA
62.-DUMITRU POPESCU
63.-GRIGORE RACEANU
64.-ILEANA RACEANU
65.-CECILIA RADULESCU POGONEANU
66.-VICTOR RADULESCU POGONEANU
67.-ANTON RATIU
68.-LILI REVESZ
69.-CONSTANTIN RISTOIU
70.-IVANCA RUDENCO
71.-EMANOIL RUPENIAN
72.-ANA SAMUELI
73.-ALEXANDRU SOLOMON
74.-DUMITRU SECARA
75.-ANA SOLOMON
76.-IOAN STANESCU
77.-GABRIEL STEINBERG
78.-IOAN STOICAN
79.-OVIDIU SANDRU
80.-GHEORGHE TE TARASCU
81.-PETRE VULPESCU
82.-EGON WEIGEL
83.-ETA WEXLER
84.-PAUL WEXLER
85.-RADU XENOPOL
86.-ION ZAHARIA.
87. Părău Nicolae

Procuror,

Acesta a fost expus în ședința de la 12 Aprilie 1954

764

Rudolf Scarlat[?]

RECHIZITORIUL

expus de Col. R. Rosu[?]

privind crimele acuzaților înainte de 23 august 1944.

Tovarăși judecători,

Timp de peste o săptămână s-a desbătut în fața noastră procesul prin care au fost demascate acțiunile criminale,săvîrșite de către PĂTRASCANU și complicii săi.

Nu este primul proces judecat în țara noastră,cînd trădători de patrie și agenți ai serviciilor de spionaj străine au fost chemați în fața poporului pentru a răspunde de faptele lor nelegiuite.

Procesul grupului de criminali și trădători de patrie în frunte cu MANIU și MIHALACHE,a grupului de spioni și trădători condus de POP-BUJOIU și AUSNIT,procesul agenturii imperialiste de spioni îmbrăcați în sutane,condusă de episcopul romano-catolic PACHA AUGUSTIN,procesul sabotorilor din industria petroliferă și nu de mult procesul spionilor parașutați de serviciul de spionaj american,au demonstrat poporului nostru că imperialiștii americano-englezi caută prin toate mijloacele posibile de a ne lovi pela spate și a ne sustrage dela munca pașnică de construire a socialismului.

Activitatea și atitudinea acestor criminali și trădători de patrie cari se găsesc astăzi pe banca acuzaților a stîrnit în inimile oamenilor muncii o intensă revoltă și ură.

Această ură și revoltă este pe deplin justificată,prin aceia că unii dintre trădători,în fruntea cărora se găsește PATRASCANU,s-au strecurat încă de multă vreme în partidul clasei muncitoare și ca niște viermi odioși,au subminat zi de zi,activitatea forțelor democratice patriotice în frunte cu Partidul Comunist din Romînia,reușind chiar, în timpul prigoanei fasciste,cînd cei mai

./.

devotaţi membri ai Partidului se găseau în închisori, să înlăture dela conducere elementele [illegible], devotate clasei muncitoare şi împreună cu trădătorul FORIS, să se pună în slujba imperialismului americano-englez, acţionînd după dispoziţiile serviciilor de spionaj.

S-a stabilit că grupul acestor trădători:

- Au fost agenţi provocatori în slujba siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste, în care calitate au dat informaţiuni privind cadrele, organizarea şi activitatea partidului comunist din Romînia, facilitînd represiunea împotriva forţelor patriotice - contribuind prin această activitate criminală la pregătirea şi susţinerea războiului hitlerist antisovietic;

- Au format o agentură imperialistă în interiorul partidului Comunist Romîn, cu ajutorul căreia au dus o acţiune de nimicire a Partidului, de sprijinire a regimului antonescian şi de colaborare ~~cu ION ANTONESCU şi~~ cu conducătorii partidelor burgheze, contribuind la susţinerea şi continuarea războiului împotriva Uniunii Sovietice.

Acest proces a arătat poporului nostru, încă odată, metodele întrebuinţate de serviciile de spionaj american şi englez, în scopul deslănţuirii unui nou război.

El a pus în lumină intenţia de jaf a imperialismului americano-englez care urmărea exploatarea bogăţiilor ţării şi transformarea Romîniei într-o colonie imperialistă.

Desbaterile procesului au reliefat o serie de fapte care au fost înscrise în istoria poporului nostru prin sacrificiul vieţii eroilor clasei muncitoare.

El a demonstrat că siguranţa burghezo-moşierească şi fascistă, în spatele căreia a acţionat agentura imperialistă din interiorul partidului Comunist Romîn, a depus mari eforturi pentru a anihila şi fărămiţa lupta poporului şi a activiştilor devotaţi partidului şi clasei muncitoare.

Agentura imperialistă din interiorul partidului comunist romîn a fost organizată, după un anumit plan.

Printre metodele folosite de imperialişti, una dintre cele mai preferate, a fost aceia a introducerii agenţilor burgheziei în sînul Partidelor comuniste, pentru a le descompune din interior şi a le zdrobi.

Paralel cu aceasta, imperialismul mondial puternic zdruncinat prin apariţia în istorie a primului stat al muncitorilor şi ţăranilor eliberaţi, a statului sovietic care prin însăşi existenţa sa constitue un exemplu şi un model de urmat pentru mişcarea muncitorească internaţională, a pregătit cu febrilitate războiul împotriva Uniunii Sovietice.

Procesele bandelor de spioni şi asasini din celelalte

/

de [illegible] - 3 - 706

ţări au confirmat în totul politica de subminare din interior a partidelor comuniste prin strecurarea de agenţi şi constituiri de agenturi imperialiste înăuntrul lor.

S-a dovedit în acest proces că imperialiştii au procedat în acelaş mod şi cu aceleaşi metode şi faţă de forţele democratice,patriotice din Romînia,care duceau lupta de eliberare a poporului romîn.

După ce în perioada de stabilizare relativă a capitalismului,burghezia şi moşierimea romînă,slugi credincioase ale imperialiştilor,au reuşit cu sprijinul scizioniştilor social-democraţi să stăvilească elanul revoluţionar al muncitorimii,mai tîrziu cînd partidul comunist ia conducerea luptelor muncitoreşti din perioada crizei economice,burghezia prin agenţii ei provocatori,organizează o cruntă prigoană supunînd clasa muncitoare unui regim de teroare poliţistă.

Strecurarea agenţilor provocatori în rîndurile partidului n-a fost întîmplătoare,ci organizată de siguranţa burghezo-moşierească şi fascistă.

Aparatul de stat represiv al guvernelor profasciste din perioada pregătirii războiului antisovietic şi cel al guvernului antonescian,dîndu-şi seama că Partidul Comunist din Romînia ,reprezenta un obstacol serios în calea planurilor agresive imperialiste,a căutat să paralizeze acţiunile partidului comunist şi să distrugă cadrele cele mai revoluţionare şi devotate clasei muncitoare.Organele Siguranţei fasciste au folosit în acest scop,elemente criminale,naţionalişti burghezi,oportunişti şi vechi spioni de teapa lui PATRASCANU,FORIS, KOFLER,ZILBER,SRAIER,MELINTE,cari au informat siguranţa despre activitatea şi cadrele organizaţiilor democratice,ajutînd-o în acest mod să-şi desfăşoare criminala ei activitate de destrămare şi paralizare a acestor organizaţii.

Această activitate odioasă şi criminală a fost intensificată şi întărită în timpul războiului prin împletirea ei cu activitatea dusă pe linie de spionaj.

Incă înainte de deslănţuirea războiului tîlhăresc antisovietic,deci în perioada de fascizare a ţării noastre,serviciul de spionaj britanic,"Intelligence Service" a reuşit să-şi strecoare agenţi şi să organizeze o agentură imperialistă în interiorul PCR în scopul de-a transforma Partidul Comunist din Romînia într-un partid contrarevoluţionar,ostil Uniunii Sovietice şi cauzei clasei muncitoare şi de a promova o politică de colaborare cu burghezia în scopul satisfacerii intereselor imperialismului.

Aceste slugi ale imperialiştilor,în frunte cu vechiul spion britanic AL.STEFANESCU,au contribuit în mod activ la provocarea şi susţinerea războiului antisovietic,de slăbire a luptei antihitleriste,prin activitatea de spionaj dusă în folosul anglo-americanilor

./.

şi în defavoarea poporului romîn,prin colaborarea strînsă cu guvernul ANTONESCU şi monarhia,toate acestea pentru salvarea regimului burghez şi aservirea ţării imperialiştilor.

Ani de-a-rîndul,arestările s-au ţinut lanţ şi cei mai buni activişti şi cele mai cinstite elemente devotate cauzei poporului au fost aruncaţi în lagăre de concentrare,în închisori sau au fost împuşcaţi.

De asemeni,sute de mii de soldaţi romîni au fost sacrificaţi numai pentru motivul că ANTONESCU,sluga lui HITLER,a vîndut poporul romîn cotropitorilor germani;cînd guvernul trădătorului ANTONESCU şi-a dat seama că teroarea exercitată asupra poporului romîn nu-i înnăbuşe dorinţa de eliberare,că tot mai puternic şi mai mult creşte dîrzenia şi rezistenţa poporului în faţa tiraniei dictaturii fasciste şi cînd ANTONESCU şi clica lui au văzut că fascismul german e condamnat la moarte sigură şi că fanatizaţi de minciuna hitleristă au tîrît pagnicul popor romîn într-un odios războiu de jaf,ruinînd bogăţiile ţării şi omorînd pe cei mai buni fii ai ei,au încercat să dea din colţ în colţ şi să se strecoare din mocirla în care căzuseră,cu gîndul de-a scăpa de răspunderea nelegiuirilor săvîrşite.

In această panică şi desorientare generală,atenţia clicei antonesciene a fost îndreptată spre elementele trădătoare strecurate în PCR, puse în slujba aceloraşi interese,de menţinere a ţării sub dominaţie imperialistă.

Astfel,agentura duşmană din interiorul PCR sub directivele lui AL.STEFANESCU,reprezentantul Intelligence Service-ului în Romînia, a luat legătură pe deoparte cu ION ANTONESCU şi ciracii săi,iar pe de altă parte cu vechii lui sprijinitori MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU şi toţi împreună,au conlucrat strîns cu comandamentul militar britanic dela Cairo, în vederea debarcării de trupe aeropurtate anglo-americane,cu scopul de-a ocupa Romînia,pentru a preîntîmpina eliberarea ţării de armata sovietică.

+

+ +

Tovarăşi judecători,

- Desfăşurarea desbaterilor acestui proces a demonstrat că avem în faţa noastră,nu,nişte simpli spioni sau trădători oarecare de patrie,ci vîrfuri ale spionajului,lachei credincioşi ai imperialismului americano-englez.

A minţi poporul muncitor,a lovi mişeleşte forţele democratice,patriotice,a ataca făţiş sau a provoca,atunci cînd se iveşte prilejul,iată metodele perfide pe care le-au întrebuinţat în activitatea lor duşmănoasă,aceşti criminali care se găsesc pe banca acuzării.

Dar nu numai faptele lor,relevate prin actul de acuzare şi

./.

recunoscute în fața instanței de judecată,nu,numai metoda întrebuințată de ei în acțiunea lor de trădare,dar și poziția lor de persistentă prefăcătorie și minciună pe care au avut-o aproape în tot timpul anchetei pentru a deruta cercetările și a ascunde adevărul cu intenția de a tergiversa judecarea procesului,îi caracterizează ca pe niște dușmani extrem de periculoși și niște unelte meschine,puse în slujba serviciilor de spionaj anglo-americane.

Pentru a ilustra perversitatea și caracterul josnic al acuzaților,relev că încă înainte de a fi arestați,pe cînd PATRASCANU era Ministru de Justiție, - și apoi în cursul cercetărilor, - trădătorii s-au înțeles că în cazul cînd vor fi descoperiți și anchetați să mintă și să nu declare nimic din activitatea lor.

Iată de exemplu,ce a declarat acuzata LENA CONSTANTE despre îndrumările date lui HARI BRAUNER:

"După ce am vorbit cu PATRASCANU despre eventualitatea unei anchete și după ce mi-a spus să nu divulg nimic,m-a întrebat cum cred că se va comporta HARI și eu l-am asigurat că acesta nu va vorbi.După aceia,am vorbit cu HARI și i-am spus să nu declare nici el nimic din ce știe de va fi întrebat.Nu am stat să specific atunci punct cu punct ce știe,sau ce își mai aduce aminte exact.I-am spus că de va fi anchetat să facă la fel ca mine,adică să facă pe prostul, și, să nu spună nimic din ce știe dela PATRASCANU sau din ce i-am spus eu ulterior".

Intr-o altă declarație aceiaș acuzată spune:

"......aici eram pornită să mint în continuare.Dar chestiunile erau puse atît de direct că trebuia să răspund.Eram încă atît de obișnuită cu minciunile mele,cu un fel fals de a privi activitatea mea,reducînd la minimum răspunderea mea personală,că chiar cînd porneam să mărturisesc un fapt,îl ocoleam".

Iată ce declară și acuzatul CALMANOVICI,referindu-se la o altă înțelegere,pe aceiași linie de ascundere a adevărului și de a minți organele de cercetare:

"Am stabilit cu ALEX.STEFANESCU și cu KOFLER ca legătura cu STEFANESCU să fie considerată ca existînd numai din vara anului 1942.Am susținut această versiune pentru a fi de acord cu poziția pe care știam eu că o adoptă STEFANESCU,KOFLER BERMAN și PATRASCANU față de organele de anchetă,sperînd astfel să nu se descopere activitatea de spionaj cu ALEX.STEFANESCU.

La confruntarea ce a avut loc între BERMAN și CALMANOVICI, acuzatul BERMAN a declarat:

"In toamna anului 1942 STEFANESCU mi-a spus că el ar vrea ca legătura lui cu noi să fie cunoscută oficial de partid din toamna anului 1942.Acest lucru urma să servească ca alibiu

./.

în cazul în care s-ar fi aflat despre legăturile noastre cu STEFANESCU, deoarece noi nu spusesem partidului de cînd îl cunoșteam pe STEFANESCU".

Tovarăși judecători,

- Dosarele de cercetări care se găsesc pe masa Dvs. conțin zdrobitoare dovezi de vinovăție a acuzaților.

Aceste dovezi se concretizează atît prin recunoașterile în total sau în parte a faptelor de către acuzați, cît și prin depozițiile martorilor și documentele scrise și pe cari acuzații nu le-au putut nega.

Din desbaterile ample ale procesului, a reeșit în vileag toată activitatea criminală a grupului de trădători.

- Incercarea lui PATRASCANU de a ascunde unele fapte și de a nega altele a fost spulberată în fața documentelor ce s-au prezentat instanței, iar contradicțiile ce s-au ivit uneori între declarațiile coacuzaților au fost eluicidate prin depozițiile precise și categorice ale martorilor care au adus lumină complectă, desvăluind care este adevărul.

- Dar ce s-a dovedit în acest proces?

Care sunt faptele criminale săvîrșite de acești trădători.

Cum a înșelat PATRASCANU încrederea Partidului și a poporului muncitor, ajungînd membru în Comitetul Central și Biroul Politic al PCR, Ministru de Stat și apoi Ministru de Justiție?

In ce constă activitatea criminală dusă de acuzați?

Activitatea criminală desfășurată de acuzați în perioada de dinainte de 23 august 1944, așa cum s-a desprins din actul de acuzare și a reieșit și din desbaterile procesului, constă în acțiunea de paralizare a luptei forțelor patriotice și de exterminare a celor mai bune cadre, ale organizațiilor democratice, în scopul de-a anihila rezistența poporului romîn în contra hitlerismului.

Pentru atingerea scopurilor lor criminale, acuzații au lucrat mînă în mînă cu siguranța burghezo-moșierească și fascistă, au format o agentură imperialistă în interiorul Partidului Comunist din Romînia și au sprijinit pe I. ANTONESCU și pe conducătorii partidelor reacționare în scopul prelungirii războiului antisovietic și debarcării trupelor anglo-americane în Romînia.

II.

CRIMINALII AU FOST AGENTI PROVOCATORI AI SIGURANTEI BURGHEZO-MOSIERESTI SI FASCISTE.

Tovarăși judecători,

Cercetările au descoperit documente și dovezi care au demonstrat cu certitudine activitatea criminală dusă de L. PATRASCANU, REMUS KOFLER și HERBERT ZILBER, ca agenți provocatori ai siguranței

burghezo-moşiereşti şi fasciste.

Recrutarea acestor criminali de către organele siguranţei fasciste,n-a fost întîmplătoare.

S-a dovedit că acuzatul L.PATRASCANU a fost un duşman înverşunat al poporului muncitor.

Această poziţie duşmănoasă clasei muncitoare,îşi are începuturile încă din anii următori primului război mondial imperialist.

Ura lui PATRASCANU şi a complicilor săi în contra clasei muncitoare se materializează clar în infama lor activitate de zi cu zi

PATRASCANU a fost întotdeauna cunoscut în mişcarea muncitorească ca un oportunist şi imoral.Aproape în toate documentele de Partid din perioada ilegală,îl găsim în opoziţie cu linia şi interesele Partidului.In tot timpul el a căutat să semene confuzie şi nehotărîre în rîndurile mişcării muncitoreşti.Intotdeauna a căutat să izoleze masele de Partid şi căuta să bage intrigi între activiştii de partid.

El a încercat să mintă forul conducător al Partidului şi în Februarie 1948,cînd Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn l-a demascat în faţa poporului romîn ca pe un trădător şi duşman al clasei muncitoare şi partidului,caracterizînd activitatea dusă de el drept contrarevoluţionară.

In scrisoarea sa din 22 iunie 1948 adresată Secretariatului C.C. al P.M.R. PATRASCANU se vaicără în felul următor:

> *".......cu toate marile şi gravele greşeli pe care le-am săvîrşit,cu toate abaterile dela linia partidului în probleme principiale şi în munca practică,eu rog totuşi Secretariatul C.C. al PMR să-mi dea posibilitatea ca să dovedesc,în mod concret,că am tras toate învăţămintele din aceste greşeli şi să-mi încredinţeze o muncă".*

S-a dovedit că PATRASCANU a fost în serviciul siguranţei burghezo-moşiereşti încă din anul 1936.

Numeroasele documente prezentate instanţei de judecată nu mai pot pune la îndoială acest fapt.

Coacuzatul HERBERT ZILBER a arătat pe larg modul cum VINTILA IONESCU,inspector la Siguranţa Generală din acea vreme,l-a recrutat pe PATRASCANU în serviciul Siguranţei.

Iată cum relatează HERBERT ZILBER discuţiile avute de el cu PATRASCANU şi VINTILA IONESCU în anul 1936:

> *"......VINTILA IONESCU mi-a cerut insistent să-i caut pe cineva din conducerea partidului pe care ar putea să-l recruteze ca informator.In 1936,în timpul proceselor dela Moscova a venit la mine L.PATRASCANU care mi-a povestit că el a plecat dela Moscova deoarece fusese amestecat într-un complot troţchist şi că acum era înspăimîntat la gîndul că numele său ar putea fi divul--- In aceeaşi noapte l-am ~~[illegible]~~ prezentat lui V. Ionescu*

şi i-am atras atenţia că PATRASCANU este un ambiţios şi că va preferа să colaboreze cu siguranţa, decît să fie demascat.

Spre sfîrşitul anului 1936 V.IONESCU mi-a spus că l-a recrutat pe PATRASCANU ca agent".

Cele declarate de HERBERT ZILBER se coroborează în totul cu depoziţia martorilor RISTOIU CONSTANTIN şi COROPITA MARIN, foşti agenţi la Prefectura Poliţiei Capitalei, însărcinaţi cu filajul şi supravegherea lui PATRASCANU.

Martorul COROPITA MARIN arată că i s-a părut foarte suspect dece, ori de cîte ori îl aresta pe PATRASCANU, şefii lui erarhici îl lăsau în libertate.

El declară:

".......în 1936 arestîndu-l pe PATRASCANU şi ducîndu-l la Prefectura Poliţiei Capitalei, comisarul PARIZIANU m-a chemat la el şi mi-a spus să-l las în pace pe PATRASCANU".

Acelaş agent de poliţie arată că în vara anului 1937 arestîndu-l din nou şi predîndu-l comisarului ANANIU dela Prefectura Poliţiei Capitalei, acesta a stat de vorbă cu el, apoi l-a pus în libertate.

In luna august 1938 primind ordin să-l aresteze pe PATRASCANU, după indicaţiile comisarului ANANIU, a înfiinţat două posturi, unul la locuinţa lui PATRASCANU din str.Albă şi altul la locuinţa surorei lui din str.Mîntuleasa. După ce l-au dus pe PATRASCANU la Prefectura Poliţiei Capitalei, comisarul ANANIU i-a spus pe un ton foarte supărat că:

".........VINTILA IONESCU a arestat pe agenţii din postul fix din strada Mîntuleasa şi i-a reproşat la telefon că dece îi lasă pe agenţii lui să se bage "peste tot" şi "prea mult" să-i strice socotelile".

PATRASCANU este deci sigur în acţiunile sale şi se mişcă în voie, ştiind că ori de cîte ori s-ar întîmpla să fie arestat i se va da drumul dela poliţie pe uşa din faţă, căci altfel aşa cum declară martorul MARIN COROPITA ar fi însemnat "să i se strice toate socotelile lui VINTILA IONESCU".

Legătura cu inspectorul de siguranţă VINTILA IONESCU a fost confirmată şi de către coacuzatul REMUS KOFLER.

Activitatea criminală dusă de LUCRETIU PATRASCANU în colaborare cu siguranţa burghezo-moşierească şi fascistă nu s-a limitat numai la legăturile sale de informaţii cu inspectorul VINTILA IONESCU. PATRASCANU a fost informatorul şi colaboratorul lui PICHI VASILIU ministru subsecretar de stat în guvernul lui ANTONESCU.

Au fost audiaţi în faţa instanţei de judecată numeroşi martori care au confirmat această legătură. Astfel, martorul RISTOIU CONSTANTIN, a declarat că PATRASCANU era protejatul lui PIKI VASILIU, care pe deoparte striga peste tot să fie urmărit, iar pe de altă parte, nu

lua nici o măsură împotriva lui. Martorul TRAIAN BORCESCU, șeful serviciului secret de contrainformații între anii 1941-1944, a declarat că PATRASCANU s-a bucurat în tot timpul dictaturii antonesciene, atît de privilegiul ministrului antonescian PIKI VASILIU, cît și de acela al subalternului său EUGEN CRISTESCU, directorul general al Serviciului secret de informații.

Martorii ȘERBAN LEOVEANU, fost comandantul lagărului Tg.Jiu și STANESCU ION, fost subdirector general al Polițiilor și Siguranței au declarat că PATRASCANU în timp ce se găsea cu domiciliul obligatoriu la Poiana Țapului, părăsea din cînd în cînd Poiana Țapului venind la București, unde se întîlnea cu PIKI VASILIU, între ei existînd legături de informații.

Aceste legături sunt dovedite și prin declarația martorului ALEXANDRU MADARJAC, fost consilier juridic și director de cabinet la Ministerul de Interne în acea vreme.

- S-a dovedit că în tot timpul dictaturii regale, a regimului legionar și dictaturii antonesciene, PATRASCANU a fost un privilegiat al siguranței.

Pentru a ascunde Partidului și clasei muncitoare politica lui de duplicitate, de comun acord cu trădătorul FORIS, care și el era în slujba spionajului anglo-american - și cu organele siguranței, aranja după împrejurări, fie o scurtă internare în lagăr, fie un domiciliu obligatoriu la vila părinților săi dela Poiana Țapului.

Numai așa, apare perfect explicabil, dece, atunci cînd după 28 iunie 1940, în timpul guvernului profascist Gigurtu, siguranța ia măsuri de internare în lagărul Miercurea Ciuc a unor persoane bănuite de sentimente antifasciste și printre care se nimerește și PATRASCANU Ministrul de Interne legionar PETROVICESCU, pe baza avizului dat de directorul legionar al Siguranței legionare ALEXANDRU GHICA, îi dau drumul lui PATRASCANU.

Faptul se petrece identic în februarie 1941, cînd organele siguranței antonesciene vor să-l interneze în lagărul dela Caracal și cînd PATRASCANU este imediat lăsat liber de generalul LEOVEANU, pe atunci director general al Siguranței, cu știrea și asentimentul lui ION ANTONESCU.

GHICA scrie pe cererea lui PATRASCANU:

"propun eliberarea din lagăr, în urma angajamentelor luate față de mine și dat fiind că este un luptător convins de o ideie, nu este un instrument în mîna nimănui. Imi iau răspunderea eliberării lui".

GHICA știa că PATRASCANU este un înverșunat dușman al clasei muncitoare, că este agent al siguranței, în care calitate și-a manifestat și întărit încă odată angajamentele și față de el, și ca atare

./.

PATRASCANU nu avea ce căuta în lagăr, alături de [redacted] comuniști, ci, din contra, el trebuia menajat și ferit de orice neplăceri.

- In schimb, a reeșit în mod evident că PATRASCANU se internează de bună voie în lagăr, după dispozițiile lui ALEXANDRU STEFANESCU, atunci cînd cer interesele grupului criminal.

Iată ce a declarat în această privință acuzatul REMUS KOFLER:

«Prin Octombrie-Noembrie 1942, STEFANESCU ALEXANDRU la o întrevedere în casa lui din Cal. Dorobanți mi-a vorbit despre "capitalul politic" ce-l prezintă PATRASCANU, pentru planurile noastre, el fiind cunoscut de masse și că el s-ar putea compromite, dacă ar sta tot timpul la Poiana Țapului, în timp ce alți fruntași sunt în lagăre și închisori, unde se află cele mai bune cadre ale Partidului, influențate de acești fruntași, care vor deveni o primejdie cînd vor ieși din lagăre și închisori".

In adevăr, s-a dovedit în acest proces, că o lună mai tîrziu după această consfătuire, la 2 ianuarie 1943, PATRASCANU conform instrucțiunilor primite, este internat în lagărul dela Tg. Jiu, unde reușește să-și facă legături cu Partidul, în vederea utilizării lui în viitor.

Numai încape nici o îndoială că această internare în lagăr s-a făcut de către Ministrul antonescian PIKI VASILIU, cu scopul provocator arătat de acuzatul REMUS KOFLER.

Iată ce a declarat în această privință, unul dintre martorii care a discutat pe acea vreme cu PIKI VASILIU, despre internarea în lagăr a lui PATRASCANU.

E vorba de martorul ALEXANDRU MADARJAC, fostul director de cabinet al lui PIKI VASILIU, care în depoziția sa dată în fața instanței de judecată a declarat:

"......după darea ordinului de internare, l-am întrebat pe VASILIU ce motive au determinat luarea acestei măsuri, la care el mi-a răspuns că,

- internarea sa nu va fi de lungă durată;

- că PATRASCANU se bucură de bunăvoința lui;

- că lagărul îi va folosi fiind o oficină de documentați. politică;

- <u>că el ne va face servicii</u>, pentrucă se vor ivi o serie de probleme politice în legătură cu mersul războiului".

Faptul că LUCRETIU PATRASCANU, agent provocator al siguranței fasciste a fost internat în lagărul dela Tg. Jiu și apoi eliberat din ordinul ministrului ordinei publice PIKI VASILIU, rezultă clar și din documentele scrise pe care le-am prezentat instanței de judecată.

Martorul SERBAN LEOVEANU, comandantul lagărului Tg. Jiu, a confirmat aci că ordinul de internare în lagăr a fost semnat de PIKI

VASILIU şi i s-a părut curios că el nu conţinea nici un fel de instrucţiuni aşa cum conţineau alte ordine asupra supravegherii îndeaproape a deţinuţilor comunişti.

- S-a dovedit, că în toamna anului 1943, cînd victoria armatei sovietice pentru înfrîngerea definitivă a fascismului era evidentă, cînd poporul nostru aştepta cu nerăbdare ceasul eliberării patriei noastre, PATRASCANU, - "capitalul politic" al agenturii imperialiste, aşa cum îi plăcea să-l numească STEFANESCU, - este scos din lagăr şi pus să joace rolul omului care poate face totul pentru salvarea intereselor burgheziei.

Din declaraţia martorului SERBAN LEOVEANU, rezultă clar că eliberarea lui din lagăr s-a făcut tot de către PIKI VASILIU cu ştirea lui ION ANTONESCU.

Precizarea cu amănunte pe care o face acest martor cu privire la felul cum s-a făcut această eliberare, demască în modul cel mai evident înţelegerea criminală ce a existat între PATRASCANU şi PIKI VASILIU.

Iată ce a declarat SERBAN LEOVEANU:

"La începutul lunei iulie 1943, venind la M.A.I. cu diferite lucrări şi prezentîndu-mă la PIKI VASILIU acesta mi-a ordonat să-i spun lui PATRASCANU să facă cerere de eliberare".

".......Pe cererea făcută eu am dat aviz favorabil şi după trei zile am primit ordin telefonic din partea lui GELEP că PIKI VASILIU a aprobat eliberarea din lagăr a lui PATRASCANU

- Căutînd să ascundă organelor de cercetări legăturile sale cu PIKI VASILIU, PATRASCANU susţinut şi de soţia sa ELENA PATRASCANU a declarat că eşirea sa din lagărul Tg. Jiu a fost făcută prin corupţia colonelului GELEP, căruia i-au dat suma de 50.000 lei.

Noi nu afirmăm că GELEP nu ar fi făcut asemenea afaceri cu bani, dar documentele din dosarul siguranţei, conţinînd cererile originale făcute de mama lui PATRASCANU, ELENA PATRASCANU, de PETRE PANDREA cumnatul lui PATRASCANU, precum şi rezoluţiile colonelului GELEP şi PIKI VASILIU, nu pot fi înlăturate prin nicio probă.

S-a dovedit, nu numai cu martori dar şi cu acte scrise, că nu GELEP este acela care l-a eliberat pe PATRASCANU din lagăr, ci PIKI VASILIU, prin legăturile pe care PATRASCANU le avea cu acesta.

Colonelul GELEP, a pus pe toate cererile rezoluţia "La dosar" deci nu le dă niciun fel de curs şi numai PIKI VASILIU este acela care atunci cînd grupul trădător găseşte că prezenţa lui PATRASCANU în lagăr numai e necesară, pune următoarea rezoluţie:

".......se va cere Preşedenţiei Consiliului de Miniştri întrucît a stat deja la Poiana Ţapului sub supraveghere şi în acel timp n-a dat ocazie la nicio manifestare politică sub nici formă, opinăm că fiind bolnav de piept poate fi readus în ...

leaşi condiţii la Poiana Ţapului".

Afirmaţia făcută de PIKI VASILIU prin această rezoluţie,că PATRAŞCANU ar fi bolnav de piept nu corespunde adevărului.Martorul ŞERBAN LEOVEANU a declarat că el nu numai că nu era bolnav dar că în asemenea cazuri,ION ANTONESCU nu aproba desinternarea din lagăr decît după ce se convingea personal,printr-un medic trimis anume pentru acest scop,să-l consulte pe petiţionar.Ori asemenea situaţie arată LEOVEANU,nu s-a întîmplat cu PATRAŞCANU.

- Şi iată,că odată desinternat din lagăr,PATRAŞCANU a fost readus la Poiana Ţapului "sub supraveghere".

Dar ce fel de supraveghere?

Nu se deosebeşte cu nimic de aşa numita "supraveghere" cu care a fost "onorat" de siguranţă şi în 1942,înainte de internarea sa în lagăr,cînd avea deasemenea domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului,dar cînd sta în realitate mai mult în Bucureşti complotînd la numeroase şedinţe cu STEFANESCU,KOFLER,CALMANOVICI,BERMAN.

Au arătat-o numeroşi martori dintre cari majoritatea chiar poliţiştii care erau puşi să facă această muncă de supraveghere.

Aţi auzit declaraţiile martorilor GUŞA NICOLAE şi RISTOIU CTIN amîndoi foşti agenţi în PPC,însărcinaţi cu filajul lui PATRAŞCANU.Aţi reţinut desigur,importanţa deosebită pe care au dat-o conducătorii siguranţei fasciste "supravegherii periculosului comunist" PATRAŞCANU, socotit după cum afirmă GUŞA NICOLAE unul din "vîrfurile mişcării muncitoreşti".Această aşa numită supraveghere,consta în aceia că ori de cîte ori PATRAŞCANU venea dela Poiana Ţapului la Bucureşti,cei doi agenţi care îi urmăreau activitatea,nu reuşeau decît să-l identifice în mod sporadic şi să-i piardă mereu urma.

Iată,cum a fost supravegheat "periculosul comunist" PATRAŞCANU!

Din depoziţia acestor martori rezultă clar că supravegherea lui PATRAŞCANU în anii 1942-1944 nu se deosebeşte cu nimic de acela din perioada 1936-1941 cînd PATRAŞCANU îl informa pe VINTILA IONESCU.

Activitatea informativă a agenţilor de poliţie GUŞA NICOLAE, RISTOIU CTIN şi COROPIŢA MARIN despre care am vorbit mai înainte,însărcinaţi cu filajul lui PATRAŞCANU îţi amintesc de eroii lui Caragiale.

Declaraţiile acestor martori demonstrează limpede,că PATRAŞCANU era pus sub supraveghere de inspectorul de siguranţă VINTILA IONESCU şi de ministrul antonescian PIKI VASILIU,nu ca,să nu activeze - fiindcă aceştia ştiau prea bine ce activitate duce el, - ci ca nu cumva să fie arestat fără ştirea lor.

- Aşa se explică,cum VINTILA IONESCU [illegible]-a arestat [illegible] lui poliţişti puşi de comisarul ANANIU să supravegheze casa din str.Mîn-

./.

tulescu,unde locuia soacra lui PATRASCANU.

- Aşa se explică dece,ori de cîte ori PATRASCANU este arestat de agentul COROPITA,i se dă imediat drumul.

- Aşa se explică,deplasările lui PATRASCANU dela Poiana Tapului la Bucureşti,ori cînd dorea şi prelungirile de rămînerea lui în Capitală,inexplicabile pentru poliţiştii subalterni, cari, pe deoparte primeau ordin să-l supravegheze iar pe de altă parte, să nu se ia nici un fel de măsuri în contra lui PATRASCANU..

- In dosarul de anchetă se găsesc referatele şi adresele direcţiei poliţiei de siguranţă din care rezultă că PIKI VASILIU i-a acordat lui PATRASCANU numeroase aprobări şi prelungiri de şedere în Capitală şi că acesta nu era găsit niciodată la adresele ce le indica,în schimb era văzut în cabinetul lui PIKI VASILIU.Pe referatul organului subaltern de a se reveni asupra prelungirilor de rămînere în Capitală a lui PATRASCANU,Ministrul ordinei publice PIKI VASILIU scrie în derîdere,rezoluţia "sîc,la dosar".

Nu cred că numai e necesar a se face nici un fel de comentar a acestei rezoluţii ironice şi sfidătoare pusă pe un referat semnat de Prefectul Poliţiei Capitalei şi în care acesta referă că :"deşi din toate ordinile privitoare la prelungirea şederii în Capitală,rezulta că PATRASCANU îşi administrează un tratatament medical,supravegherea noastră ne-a dus la constatarea că realitatea nu ar fi tratamentul şi acest termen este numai un pretext al susnumitului pentru a rămîne în Bucureşti".

Demonstrează oare toate acestea,altceva decît legătura strînsă,indisolubilă,între PATRASCANU şi PIKI VASILIU? Nu este suficient de clar că PATRASCANU a fost în serviciul siguranţei fasciste,că a fost omul de deplină încredere a lui VINTILA IONESCU şi PIKI VASILIU?

- Iată deci,cine a fost "comunistul"PATRASCANU!

+

\+ +

- Din desbaterile procesului a reeşit că siguranţa burghezomoşierească,a recrutat ca agent informator în interiorul Partidului Comunist Romîn şi pe REMUS KOFLER,provocatorul numeroaselor "căderi" care au fost arătate de martorii audiaţi în cursul acestor desbateri.

Vorbind despre căderea materialului Comitetului Central al PCR din decembrie 1943 şi referindu-se la legăturile sale şi a lui FORIS cu siguranţa fascistă,KOFLER a declarat:

"Deoarece căderea C.C. a produs mare revoltă printre activişti,FORIS a cerut ca arestările să se menţină în "limite utile" pentru a nu fi cu totul compromişi,ceiace siguranţa a executat".(declaraţia din 16 august 195o pag.19).

Intr-o altă declaraţie (18 aug.195o pag.39) în care el desvălue legăturile grupului criminal cu siguranţa,a afirmat următoarele

"........căderea U.T.C. în 1942 a fost aranjată,aceasta prin SRAIER și SAVA DUMITRESCU,pentru a lovi și compromite pe tov.PARVULESCU".

S-a dovedit că REMUS KOFLER această slugă mîrşavă a siguranţei fasciste avea legături multiple cu aparatul de stat antonescian.

Martora LILI WEIGEL,care a servit ca agentă provocatoare a grupului criminal faţă de comuniştii din închisoarea Văcăreşti, referindu-se la lagăturile lui REMUS KOFLER cu siguranţa,a declarat că:

"In afară de vizitele obişnuite,KOFLER venea la închisoare şi în alte zile şi anume,atunci cînd era la închisoare comisarul şef TURCU.Cu aceste ocazii comisarul TURCU mă scotea din închisoare şi mă ducea în camera ofiţerului de serviciu unde mă aştepta KOFLER.Aici ne lăsa singuri ore dearîndul".

In altă ~~declaraţie~~ aceiaşi martoră arată:

"De mai multe ori KOFLER m-a scos din închisoare cu un autoturism,care era proprietatea fratelui lui KOFLER,iar autorizaţia era pe numele docturului DUMITRESCU,medicul siguranţei".

Nici martora KUHN SUZANA fosta tehnică a lui KOFLER,nu e străină de faptul că acesta a fost agent provocator al siguranţei. La întrebarea ce i s-a pus în legătură cu acest fapt, ea a declarat:

"KOFLER mi-a spus că a avut într-o seară o întîlnire cu un poliţist".

Ce fel de întîlnire putea să aibă un comunist cu un poliţist şi mai cu seamă pe timpul dictaturii fasciste cînd ştiut este cît de prigoniţi erau comuniştii?

Se pot oare aduce dovezi mai grăitoare decît cele înfăţişate de noi şi din care rezultă,că în timpu ce adevăraţilor comunişti din închisori le erau interzise legăturile cu cei din afară,KOFLER intră în penitenciar şi face tot ce vrea şi mai cu seamă aşa cum arată martora LILI WEIGEL "cînd era acolo comisarul şef TURCU".

+

+ +

Să analizăm acum,activitatea informativă dusă în slujba siguranţei burghezo-moşiereşti şi fascistă de către acuzatul HERBERT ZILBER.

Cercetările făcute de organele securităţii statului privind activitatea criminală contra păcii,dusă de HERBERT ZILBER în perioada de pregătire a războiului anti-sovietic,precum şi în timpul războiului,au stabilit că acest acuzat a fost recrutat de către siguranţă prin inspectorul VINTILA IONESCU încă din anul 1930.

A reeşit că ZILBER fiind arestat în legătură cu organizaţia secretă în care era implicat VICTOR ARADI,i s-au făcut propuneri de

VINTILA IONESCU,să fie agentul siguranţei.ZILBER declară:

"........am acceptat propunerea de a fi agent al siguranţei,după care VINTILA IONESCU mi-a cerut şi eu am dat o scrisoare de angajament".

Martorul FILIPOVICI GHEORGHE fost şef al corpului de detectivi din acea vreme,a relatat atît în depoziţia sa în faţa instanţei de judecată cît şi la confruntarea ce i s-a făcut cu acuzatul HERBERT ZILBER în cursul cercetărilor,legătura dintre ZILBER şi VINTILA IONESCU,odată fiind chiar el de faţă cînd VINTILA IONESCU a primit un plic dela ZILBER conţinînd informaţii. EUGEN CRISTESCU,fost director general al SSI,relatează în declaraţia sa că HERBERT ZILBER figura în listele de informatori ale corpului detectivilor care erau depuse lunar de VINTILA IONESCU.

Colaborarea acuzatului HERBERT ZILBER cu siguranţa fascistă rezultă cu preciziune şi din declaraţia martorilor I.ANTONESCU-PRAVCU fost comisar şi S.MARGULIES,agent informator al lui VINTILA IONESCU şi care declară că VINTILA IONESCU dîndu-i odată să controleze un raport asupra activităţii Partidului Comunist din Romînia a constatat că acel raport era redactat de ZILBER.

Martorul RADU LECA,fost subdirector general al Poliţiilor, vorbind despre ZILBER a declarat că:

"VINTILA IONESCU plecînd dela poliţie nu a lăsat în moştenire urmaşilor săi pe informatorii importanţi pe care îi avea în partidele de stînga ca MARGULIES,ZILBER şi SRAIER".

S-a dovedit,că începînd din anul 1934 ZILBER i-a dat informaţii lui VINTILA IONESCU asupra organizaţiilor Frontului Studenţesc Democrat din Bucureşti,precum şi acelor dela Cluj şi Iaşi.

Deasemenea,el i-a indicat lui VINTILA IONESCU,toate publicaţiile şi ziarele,care deşi erau editate de persoane fără de partid, erau în realitate ale Partidului Comunist Romîn,divulgînd pe responsabili şi colaboratorii acestor ziare.

- Acuzatul HERBERT ZILBER a recunoscut că VINTILA IONESCU i-a dat instrucţiuni precise asupra activităţii lui informative ce a desfăşurat-o şi măsurile ce s-au luat de către Siguranţa profascistă pentru a-i camufla această criminală activitate.

Astfel,s-a stabilit că ZILBER a primit directive să divulge cine face parte din conducerea Partidului Comunist Romîn,care sînt numele lor conspirative şi să identifice adresele,precum şi de a-i preda lui VINTILA IONESCU o listă a tuturor comuniştilor.

In declaraţia dată la 14 Noembrie 1952 ,ZILBER recunoaşte că s-a achitat de toate ~~sarcinile~~ [mandatele] date de VINTILA IONESCU,predînd siguranţei o listă cu adresele şi numele conspirative a numeroşi comunişti şi conducători ai Partidului.

- S-a mai dovedit că în anul 1939, după izbucnirea războiului,

VINTILA IONESCU prevenindu-l că România va intra şi ea în război, iar Partidul Comunist Romîn va juca un rol covîrşitor, ZILBER a primit instrucţiuni să pătrundă în orice chip în zona de conducere a Partidului.

Pentru a i se creia o atmosferă favorabilă printre activiştii care îl suspectau pe ZILBER, siguranţa aranjează în colaborare cu biroul "D" din Marele Stat Major, prin URDAREANU mareşalul Palatului Regal, să fie scos din redacţia revistei "Viaţa Romînească" şi să fie dat afară şi dela Institutul de Conjunctură, unde era funcţionar, denunţîndu-l prin presă ca un comunist care a încercat să creieze un centru comunist la redacţia "Viaţa Romînească" şi la "Institutul de Conjunctură".

Activînd în sensul directivelor lui VINTILA IONESCU, acuzatul ZILBER în scopul de a-şi recîştiga încrederea Partidului, a desfăşurat o activitate intensă, colaborînd sub diverse pseudonime ca STEFAN BELDIE, ANDREI SERBULESCU, E. MARTIAN, la ziarul "Cuvîntul liber", "Credinţa", "Prezentul" şi revista "Index".

ZILBER rămîne tot timpul războiului antisovietic şi în timpul prigoanei rasiale o persoană de care nu se atinge nimeni.

In acest timp el intră ca la el acasă la diverse instituţii şi în special la Ministerul de Finanţe, dispunînd de milioane de lei, despre care, declară ZILBER, le cîştiga prin diverse afaceri de intervenţii, aceasta într-o perioadă cînd evreii erau maltrataţi, schingiuiţi şi exterminaţi de regimul hitleristo-antonescian.

Faptul de a nu fi fost supus, nici unui fel de vexaţiuni nefiind nici arestat şi nici trimis în vreun lagăr în timpul războiului, se datoreşte aşa cum arată şi EUGEN CRISTESCU, legăturilor lui cu siguranţa.

\+

\+ III. +

BANDA DE CRIMINALI SI AGENTI PROVOCATORI AU FORMAT O AGENTURA IMPERIALISTA IN SANUL MISCARII DEMOCRATICE ANTIFASCISTE DIN TARA NOASTRA.

Tovarăşi judecători,

Desbaterile procesului au scos la iveală în mod clar, metodel întrebuinţate de imperialişti pentru menţinerea cu orice preţ a influenţei lor în ţara noastră şi a subjugării noastre economice şi politice.

Astfel, a reeşit că în România, serviciile de spionaj anglo-americane şi-au creiat diverse agenturi cu scop de spionaj şi diversiun

O figură centrală din aparatul de informaţii englez, cu rol de coordonator al activităţii de spionaj din ţara noastră, a fost acuzatul ALEX. STEFANESCU, cunoscut în cronica noastră judiciară din

./.

procesele de spionaj judecate anterior - ROZIN,ANY SAMUELY,ALEXANDRU POP.

Om de încredere absolută al capitalului englez pe care l-a servit cu devotament începînd din anul 1919,STEFANESCU preia la finele anului 1941,dela spionul RICA GEORGESCU postul de informații a serviciului de spionaj britanic în România,furnizîndu-le englezilor informații cu caracter economic și politic în defavoarea intereselor poporului.

El este cu mulți ani mai înainte de această dată,agentul serviciului de spionaj englez.

STEFANESCU caută să ascundă cu nerușinare activitatea lui criminală sub masca patriotismului,afirmînd că întreaga lui activitate a fost dusă numai în scopul ieșirii Romîniei din război.

Sub firma de mare capitalist el a cutreerat ca spion aproape toate țările din Europa:Italia,Franța,Germania,Belgia,Olanda,Turcia, El e în adevăr mare industriaș,proprietarul fabricilor "Romîno-fir" Tălmaciu-Sibiu și Postăvăria Oltenia din Craiova,membru și președinte în diferite consilii de administrație și reprezentant a mai multor întreprinderi industriale foarte importante din Marea Britanie cum sunt: "Englisch Electric","Stevarts et Comp.Loyd's Associated", "Maschine Tods Manufacturers" și altele la care era în acelaș timp și acționar.

- Mai poate fi vorba ca un asemenea putregai,înecat pînă peste cap în capitalul englez cu ajutorul căruia exploata la sînge clasa muncitoare,mărindu-l înzutit,să aibe sentimente patriotice? Aceasta,afară de cazul,dacă noi n-am vrea să botezăm "patriotismul" drept jefuirea poporului muncitor.

Iată ce declară la întrebarea:

- "Arătați cum ați ajuns să vă bucurați de încrederea capitalului britanic"?

- Răspuns: "Am ajuns să devin reprezentant în Romînia al unor importante întreprinderi industriale britanice,deoarece eram bine văzut la englezi și mă bucuram de toată încrederea capitalului britanic,căruia nu i-am cauzat prejudicii angajîndu-l în afaceri oneroase".

Nu,numai,că STEFANESCU nu i-a cauzat prejudicii capitalului britanic,dar l-a și înzutit și înmiit pe spinarea muncitorilor romîni pe care i-a exploatat în mod bestial.

Confirmarea rolului central jucat de ALEXANDRU STEFANESCU rezultă categoric din depozițiile martorilor ANY SAMUELI și ALEXANDRU POP.

Despre rolul său de coordonator al organizațiilor subversive ANY SAMUELI a declarat:

"Am aflat că STEFANESCU conducea grupările de spionaj

în cadrul activității mele la Misiunea Militară Britanică eu fiind secretara căpitanului PORTER".

Dar și după 1944, cînd STEFANESCU colaborează cu spionajul american, are acelaș rol important.

In depoziția sa, martorul ALEX.POP a declarat:

"După întrevederea ce a avut loc la clubul Marei Finanțe cu ROY MELBOURNE prim consilier la Misiunea Militară Americană, FRANK SCHEA, șeful biroului de informații și MAX AUSNIT, cu ocazia unor convorbiri ce am avut-o cu ALEX.STEFANESCU, la începutul lunei martie 1945, i-am adus la cunoștință despre această întrevedere STEFANESCU mi-a spus că discutase cu MAX AUSNIT și IULIU MANIU acest plan de acțiune împotriva regimului, avînd și acordul celorlalte două partide liberal și social-democrat TITEL PETRESCU. Rezulta deci că STEFANESCU avea cunoștință despre acest plan".

Iată-l deci pe acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU în calitatea sa de reprezentant al serviciului de spionaj englez în România și colaborator al serviciului de spionaj american, care cunoaște activitatea tuturor grupurilor de spionaj și diversioniști ce acționau în țara noastră, fiind în legătură cu MANIU, BRATIANU, ION ANTONESCU, palatul regal, ALEXANDRU POP, AUSNIT și diverse grupuri de legionari.

- S-a dovedit că serviciul de spionaj englez n-a stat impasibil în fața manifestărilor antirăzboinice ale clasei muncitoare din România și a reușit prin agenții săi îmbrăcați în haine oficiale de diplomați ca REGINALD HOARE, sau în haine de reprezentanți ai capitalului britanic și consilieri economici în societățile petrolifere ca DE CHASTELAINE, să-și creieze o serie de legături în România.

Astfel, încă înaintea tratativelor secrete ce s-au dus în anul 1939 la Londra între WOHLTAT și reprezentanții Angliei WILSON și BAXTON, pentru stabilirea sferei de interese germane din Europa de Est și Sud-Est, serviciul de spionaj englez care își da seama de puterea crescîndă a Partidului Comunist Romîn și rolul ce urma să-l aibe în viitorul război ce-l pregătiseră, își creiază o agentură de spionaj în interiorul Partidului Comunist din România recrutînd pe deoparte o serie de elemente oportuniste din cadrul și conducerea partidului, iar pe de altă parte, introducînd direct agenții lor în partid și pe care îi ajută să ajungă chiar în posturi de conducere.

Organizatorul acestei agenturi a fost ALEXANDRU STEFANESCU.

Iată, cum procedează acest rutinat recrutor, care se interesa totdeauna în prealabil - după propria lui expresie - dacă are de a face cu o "persoană serioasă".

Coacuzatul JAC BERMAN a declarat:

".......în cursul anului 1938 discutînd cu STEFANESCU la biroul său din str.Bis.Amzei, mi-a spus că pe lîngă faptul că el reprezintă capitaluri engleze lucrează și pentru Intelligence Ser

vice.Mi-a spus că informaţiile ce le dădusem pînă atunci el le tranemisese Intelligence Service-ului întrebîndu-mă dacă accept să lucrez şi eu pentru serviciul de informaţii englez.Eu am fost de acord să-i dau informaţii şi am primit propunerea lui.

BERMAN arată mai departe în declaraţia sa cum a procedat ALEXANDRU STEFANESCU cu recrutarea celorlalţi agenţi informatori,el fiind utilizat ca om de legătură.

Fiind informat că inginerul CALMANOVICI,proprietarul unei întreprinderi de construcţii donează sume importante Partidului Comunist Romîn şi că în felul acesta a reuşit să se apropie de conducerea Partidului,BERMAN arată că STEFANESCU i-a indicat să ia contact cu CALMANOVICI pentru a găsi un mijloc de a se apropia şi el de conducerea Partidului Comunist Romîn.

Cercetările au stabilit că acuzatul JAK BERMAN în urma instrucţiunilor primite a luat legătura cu CALMANOVICI pe care îl cunoştea încă din anul 1924 şi după discuţiile purtate împreună,i-a spus acestuia,că atît el cît şi STEFANESCU sunt de acord să doneze sume mari de bani Partidului Comunist Romîn şi în acest scop a propus înfiinţarea unui organ financiar pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist dar că STEFANESCU care era omul serviciului de spionaj englez cere ca ei să influenţeze conducerea partidului pentru a se aplica dispoziţiile ce le va da el.

Acuzatul CALMANOVICI,element burghez şi oportunist,proprietar a mai multor apartamente în Bucureşti şi acţionar la diverse întreprinderi,fiind el însuşi proprietarul firmei de construcţii "CALMANOVICI şi alţii",strecurat în PCR la sfîrşitul anului 1937,a fost uşor de recrutat ca agent al serviciului de spionaj englez.

Referitor,la propunerea ce i-a făcut-o lui CALMANOVICI,acuzatul JAK BERMAN a declarat:

"Mi-a spus că trebue să discute cu KOFLER,care este legătura lui şi care e în conducerea Comitetului Central al Partidului Comunist.Mi l-a descris pe acesta ca pe un element burghez,oportunist,director al unei întreprinderi comerciale.La a treia întîlnire,CALMANOVICI mi-a adus răspunsul că REMUS KOFLER este de acord cu propunerea lui STEFANESCU,de a da sume importante de bani,pentrucă aducînd fonduri mari,el îşi întăreşte poziţia sa în conducerea Partidului şi poate influenţa conducerea în sensul dorit de STEFANESCU".

Astfel,ALEXANDRU STEFANESCU recrutează unul după altul pe BERMAN,CALMANOVICI şi apoi pe REMUS KOFLER,vechi agent al siguranţei burgheze.In acest mod,ia fiinţă agentura din interiorul Partidului Comunist Romîn,cu scopul urmărit de serviciul de spionaj englez de a transforma partidul comunist romîn într-un partid contrarevoluţionar,reformist,ostil intereselor clasei muncitoare şi [illegible]

 542

că prin promovarea unei politici de colaborare cu burghezia, interesele Angliei în România.

Agentura criminală trebuia însă să fie mereu întărită.

- S-a dovedit că în Septembrie 194o STEFANESCU i-a dat instrucţiuni lui JAK BERMAN pentru a-l verifica pe PATRASCANU, pe care BERMAN îl cunoştea încă din 1938, dacă informaţia pe care el o avea despre PATRASCANU cum că acesta este pentru colaborarea Partidului Comunist Romîn, cu burghezia, corespunde adevărului şi în caz afirmativ să treacă la recrutarea lui ca agent al serviciului de spionaj englez

Despre intrarea lui PATRASCANU în agentură, acuzatul BERMAN a declarat:

"L-am vizitat pe PATRASCANU la el acasă în str. Vasile Lascăr loo în Noembrie 194o. In discuţiile avute cu el am văzut că PATRASCANU este în adevăr pe poziţia de colaborare cu burghezia. Intrucît această poziţie confirma informaţia pe care mi-o dăduse STEFANESCU despre PATRASCANU, eu conform instrucţiunilor primite, i-am spus lui PATRASCANU că poate ţine legătura prin mine cu Intelligence Service-ul, eu arătîndu-i că am legătură prin ALEXANDRU STEFANESCU.

PATRASCANU a fost de acord cu propunerea mea şi mi-a cerut să-l pun la curent cu ceiace va cere ALEXANDRU STEFANESCU dela el".

Iată, cum se îmbină şi se leagă firul faptelor privind creiarea acestei agenturi criminale.........!

Iată-i unde şi cum s-au întîlnit aceşti înverşunaţi duşmani ai poporului.

Toţi, elemente burgheze şi oportuniste, naţionalişti burghezi, agenţi ai siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste. Imbrăcaţi în haine de "comunişti", pozînd în faţa poporului drept conducători ai clasei muncitoare, aceste mîrşave tîrîturi, au fost puşi în calitatea lor de agenţi ai siguranţei la adăpostul oricărei neplăceri, în timp ce adevăraţii comunişti şi luptători ai clasei muncitoare erau întemniţaţi şi schingiuiţi sălbatic de călăii siguranţei burgheze.

Dar criminalii nu se opresc aci!

Cuibarul de şerpi, aciuiaţi în chiar sînul partidului, îşi alătură cauzei lor şi pe FORIS, agent al siguranţei fasciste, strecurat pînă în postul de secretar general al Partidului Comunist Romîn iar mai tîrziu şi pe VICTORIA SARBU, unealtă fidelă a trădătorului FORIS şi criminalului REMUS KOFLER.

Pentru a-şi atinge scopurile lor banditeşti, trădătorii iau toate măsurile în vederea reuşitei planurilor lor.

Astfel, ei caută să-şi întărească această agentură şi să înlăture din calea lor pe toţi cei potrivnici intenţiilor lor criminale. ./.

Despre întărirea agenturii în partid, acuzata VICTORIA SARBU a arătat următoarele:

"PORIS STEFAN, folosind calitatea sa de secretar al Partidului, a asigurat acestei agenturi posturi de răspundere în Comitetul Central al Partidului, pentru a putea fi susţinut din cadrul acestor posturi de răspundere şi a avea în acest scop majoritate în voturi în Comitetul Central".

+

+ +

AGENTURA CRIMINALA A DUS O INTENSA ACTIUNE DE DESTRAMARE A PARTIDULUI COMUNIST ROMAN, DE PARALIZARE A LUPTEI IMPOTRIVA FASCISMULUI SI DE EXTERMINARE A ELEMENTELOR CINSTITE REVOLUTIONARE.

Tovarăşi judecători,

S-a dovedit că aceşti criminali au dus o intensă acţiune de destrămare a Partidului Comunist Romîn şi de exterminare a celor mai bune cadre ale Partidului.

Criminalii şi-au început activitatea lor din chiar toamna anului 1939. La interogatoriul ce i s-a luat acuzatului JAC BERMAN, acesta a recunoscut că în toamna anului 1939, ALEXANDRU STEFANESCU i-a cerut să-i transmită lui KOFLER instrucţiunile serviciului de spionaj englez, care cereau să fie înlăturată orice campanie antihitleristă şi antifascistă, aceasta cu scopul de a se apropia Romînia de Germania.

In primăvara anului 1940, STEFANESCU transmite instrucţiuni privitoare la publicaţiile Partidului şi anume ca ele să nu aibă conţinut mobilizator, să nu se ceară acţiuni concrete, ci să conţină numai fraze generale, să se evite ziare tipărite, ci numai multiplicate cu un tiraj mic; ziarele să fie distribuite în mod defectuos, mai mult în cercurile mic burgheze şi mai puţin în fabrici. Deasemenea s-a hotărît să se ducă o acţiune redusă de agitaţie în fabrici, pentru a se evita greve, ceiace ar fi putut stînjeni producţia de război.

BERMAN a fost însărcinat să controleze manifestele şi buletinele partidului, care uneori erau transmise în ciornă de KOFLER lui STEFANESCU şi controlate de acesta.

In toamna anului 1941, STEFANESCU a cerut să nu se facă agitaţie în armată împotriva războiului şi să nu se îndemne la acte de indisciplină şi dezertări.

Dezbaterile procesului, au desvăluit că în perioada războiului imperialist împotriva Uniunii Sovietice, atunci cînd toate forţele proletariatului internaţional erau concentrate pentru zdrobirea fascismului, cînd eroica Armată Sovietică şi detaşamentele de partizani nimiceau armatele hitleriste ce invadaseră ţara noastră, cînd Partidul chema pe toţi patrioţii la luptă împotriva războiului

fascist, agentura din partid sub îndrumările și supravegherea lui ALEXANDRU STEFANESCU și-a intensificat febrila sa activitate pentru susținerea războiului antisovietic și destrămarea Partidului Comunist Romîn.

S-a dovedit prin declarațiile a numeroși martori, că la începutul războiului antisovietic, ALEXANDRU STEFANESCU a trasat lui FORIS și KOFLER instrucțiunile serviciului de spionaj englez cari prevedeau să nu se saboteze producția de război, transporturile de trupe, arme, muniții și mobilizările; să nu se facă agitație și greve în contra războiului și să nu se organizeze detașamente de partizani pentru nimicirea hitleriștilor.

Martorul CARP CONSTANTIN, a arătat că în perioada cînd regimul antonescian a început mobilizarea generală prin ordine de chemare FORIS potrivit directivelor primite dela ALEX.STEFANESCU a trasat linia ca toți activiștii care în acel timp nu se aflau ilegalizați, să răspundă la ordinele de chemare și să se prezinte la unitățile militare respective. Astfel, el a micșorat simțitor numărul activiștilor care în majoritatea lor erau legali.

Pe de altă parte, aceștia fiind cunoscuți de siguranță și neluîndu-se măsuri de ilegalizarea lor, foarte mulți au fost internați în lagăre, slăbindu-se într-o foarte mare măsură organizațiile partidului din întreaga țară și desorganizîndu-se activitatea partidului.

- S-a mai stabilit, că atunci cînd activiștii au cerut înființarea detașamentelor de partizani, FORIS, după indicațiile transmise de STEFANESCU prin KOFLER, a hotărît împreună cu VICTORIA SARBU să se propage printre activiști ideia că la noi în țară nu sînt posibilități de organizarea detașamentelor de partizani așa cum există în Cehoslovacia și Jugoslavia, deoarece țara noastră nu este ocupată de trupele germane și ca atare masele nu pot fi mobilizate în contra hitleriștilor.

Această poziție net dușmănoasă și trădătoare a fost difuzată tuturor activiștilor cu avertismentul că acei care se vor împotrivi voinței lor vor fi sancționați chiar pînă la înlăturarea din partid.

Martora IVANCA RUDENKO a relatat pe larg indicarea acestei linii de către FORIS și măsurile pe care acesta le lua împotriva acelora cari nu respectau aceste dispozițiuni.

- S-a stabilit că în vara anului 1941, imediat după deslănțuirea războiului antisovietic, cînd Comitetul Județean Ilfov, în frunte cu secretarul de partid PETRE GHEORGHE, ia poziție în contra războiului hitlerist grupul criminal în frunte cu FORIS și KOFLER, hotărăsc destrămarea acestei organizații de partid. FORIS, KOFLER și VICTORIA SARBU înlesnea siguranței fasciste o serie de "căderi", din cadrul Județenei, dezorganizînd-o complect.

./.

Tocmai,ceiace urmăreau acești criminali........!

Aceste "căderi" au fost arătate de martorii audiați în fața instanței,care au relatat pe larg toate manevrele întrebuințate de trădători.

Vreau însă să relev aci că în urma uneia din aceste "căderi" aceia a grupului ADA MARINESCU-ELISABETA NOGHI-KORNHAUZER-PANETH grup în care toți au și fost condamnați la moarte și executați, s-a aruncat vinovăția de către FORIS și KOFLER, cu o nerușinare crasă, în sarcina eroului clasei muncitoare PETRE GHEORGHE.

FORIS și KOFLER au crezut că își vor putea ascunde fapta lor criminală și spăla ușor sîngele depe mîini,dînd vina pe un luptător hotărît,care a murit pentru cauza clasei muncitoare.

Aceste împrejurări rezultă din depoziția martorului PETREA NICOLAE, strecurat cu ajutorul lui FORIS în postul de secretar al Județenei Ilfov și care nu a putut ascunde în fața organelor de cercetare,adevărul.

Iată ce a declarat PETREA NICOLAE:

> "Provocarea de către FORIS a conflictului cu PETRE GHEORGHE și acțiunea sa personală și dușmănoasă împotriva acestuia,a reeșit în mod evident,abia în vara anului 1943,cînd FORIS a redactat un material de partid,pe care l-a difuzat activiștilor și membrilor de partid în care se referea și la PETRE GHEORGHE. In acest material FORIS ajunsese pînă acolo încît l-a calificat pe PETRE GHEORGHE ca "fascist" în ciuda faptului că acesta fusese arestat cu cîtva timp înainte purtîndu-se eroic atît în fața siguranței cît și a plutonului de execuție,apărînd cu sacrificiul vieții lui cauza partidului căruia i-a dovedit că îi e devotat pînă la capăt ".

- S-a dovedit că această agentură mîrșavă a elaborat în cursul lunei iunie 1942, un plan criminal avînd ca obiective principale:

- Menținerea Romîniei în sfera de influență apuseană;
- Transformarea conducerii Partidului într-o agentură a imperialismului britanic;
- Sabotarea legăturii cu provinciile;
- Inlăturarea dela conducere și din partid a cadrelor celor mai devotate și înlocuirea lor cu elemente trădătoare burgheze.
- Dezorganizarea legăturilor cu deținuții comuniști din lagăre și închisori.

A reieșit în cursul desbaterilor,fără nicio putere de tăgadă prin recunoașterile acuzaților VICTORIA SARBU,REMUS KOFLER, E.CALMANOVICI,JAK BERMAN și în parte a lui ALEX.STEFANESCU,cu depozițiile martorilor TOBESCU,PETREA și LILI WEIGEL precum și cu numeroasele do-

./.

cumente ce se găsesc pe masa instanţei de judecată,că planul scelerat a fost pus imediat în aplicare de către grupul FORIS,VICTORIA SARBU şi KOFLER,cari cu ajutorul conducerii siguranţei fasciste,a lui EUGEN CRISTESCU,SAVA DUMITRESCU,TAFLARU şi a trădătorului SHAER au reuşit să-l execute în cea mai mare parte.

Astfel a fost stabilit că:

- Ei au divulgat organelor de siguranţă elementele cele mai depotate partidului comunist romîn care au fost apoi arestate şi maltratate;

- Prin insinuări mîrşave,au îndepărtat din Comitetul Central al Partidului elementele cinstite şi devotate.

- Au provocat numeroase căderi printre care şi aceia a conducerii UTC dînd pe mîna siguranţei o serie de tovarăşi.

Au provocat căderea casei conspirative Wexler,în urma cărui fapt au fost ridicate de siguranţă toate documentele conţinînd arhiva Comitetului Central şi a organizaţiilor de masă,fiind deasemeni arestaţi mai mulţi activişti.

- Au dezorganizat legăturile cu provinciile şi au stimulat organizarea de sabotaje,denunţînd siguranţei pe comunişti care au fost arestaţi uneori în grupuri masive,cum a fost cazul muncitorilor din portul Constanţa şi a celor dela CFR Bucureşti.

- Au provocat ruperea legăturilor dintre deţinuţii comunişt din închisori şi partid,utilizînd-o în acest scop pe LILI WEIGEL,pe care au transferat-o dela închisoarea Malmaison la Văcăreşti.

- Au organizat împreună cu ministrul antonescian PIKI VASILIU internarea în lagărul dela Tg.Jiu a lui PATRASCANU în scopul ca acesta să preia conducerea deţinuţilor comunişti,înainte de a ajunge în lagăr tovarăşii GH.GHEORGHIU-DEJ şi CHIVU STOICA care îşi terminau de executat pedeapsa.

Despre activitatea criminală dusă în acest lagăr de PATRASCANU cu scopul de a desorganiza partidul în aşa mod ca tov.GH.GHEORGHIU DEJ şi alţi conducători să nu poată forma aici cadre revoluţionare şi devotate partidului,acuzatul JAK BERMAN a declarat:

> "PATRASCANU a propus lui STEFANESCU să se ia măsuri de a se opri activitatea de partid din lagăr arătînd că este necesar ca elementele cele mai active şi revoluţionare să fie trimise la carierele de piatră de pe linia Bumbeşti-Livezeni".

- S-a mai dovedit că la începutul anului 1944,grupul de trădători au reuşit să-l înlocuiască din Comitetul Central al Partidului pe IOSIF RANGHET şi au căutat să provoace înlăturarea tovarăşului EMIL BODNARAS dela resortul de război.Inlăturarea lui RANGHET a fost făcută în scopul de-a putea lua conducerea resortului de război acuzata VICTORIA SARBU pentru a se putea efectua conform instrucţiunilor lui ALEXANDRU STEFANESCU actele de sabotaj la căile de comuni-

 788

caţie din Moldova, pe direcţiile de înaintare ale Armatei Sovietice.

Martorul DRAGOS POP, la confruntarea ce i s-a făcut cu acuzatul JAK BERMAN, a relatat despre aceste instrucţiuni următoarele:

"ALEXANDRU STEFANESCU a dat lui BERMAN şi CALMANOVICI în faţa mea instrucţiuni să organizeze sabotaje la căile de comunicaţii, folosind la aceste sabotaje cadrele comuniste cu dublu scop, pe deoparte de a distruge cadrele partidului, iar pe de altă parte, de-a încetini înaintarea Armatei Sovietice, pentru ca între timp să se poată pregăti terenul pentru ocuparea Romîniei de către trupele anglo-americane".

Un rol primordial în politica de distrugere a celor mai bune cadre de partid, l-a jucat acuzatul REMUS KOFLER.

In afară de faptul că el a luat parte la toate consfătuirile şi hotărîrile luate de FORIS, PATRASCANU şi STEFANESCU în cursul acţiunilor lor criminale, KOFLER a ţinut permanent legătura între aceştia fiind executorul fidel al instrucţiunilor date de Intelligence Service prin ALEXANDRU STEFANESCU.

Acuzatul KOFLER nu este numai coautor la faptele săvîrşite de ceilalţi criminali despre care am vorbit pînă acum, dar el este în acelaş timp şi instrumentul principal de care se serveşte tot grupul pentru punerea în aplicare a planurilor şi hotărîrilor luate în comun.

Astfel, el aranjează întîlnirile între FORIS, PATRASCANU şi STEFANESCU. Impreună cu BERMAN şi CALMANOVICI, el găseşte case conspirative şi este agentul lor de legătură. Aduce lui FORIS ştiri şi transmite rapoarte informative din partea lui FORIS şi PATRASCANU către STEFANESCU.

- Executînd planul criminal, provoacă împreună cu FORIS şi V. SARBU conflicte cu activiştii de partid în vederea eliminării lor din partid sau arestarea lor de către organele siguranţei.

- KOFLER, împreună cu FORIS îşi dau perfect de bine seama că în timpul războiului antisovietic, activitatea cea mai intensă trebuia dusă în cadrul "resortului de război".

In cursul desbaterilor procesului s-a dovedit că pentru a menţine în inactivitate resortul de război, lăsînd astfel fiarele hitleriste să ucidă oameni nevinovaţi, să distrugă bogăţiile ţării noastre, KOFLER şi FORIS înlătură cadrele de partid cele mai revoluţionare prin "conflicte", "căderi" şi "Excluderi" - înlocuind din conducerea partidului elementele cinstite muncitoreşti cu elemente trădătoare ca VICTORIA SARBU, REMUS KOFLER, NICOLAE PETREA.

- Trădătorii au demobilizat şi dezorientat cadrele de partid depe drumul hotărît al clasei muncitoare, care aştepta eliberarea patriei de sub crunta teroare hitleristă şi terminarea cît mai grab-

./.

 789

nică a războiului.

- A fost relevată aici, prin mărturia lui LILI REVESZ fostă WEIGEL, persistenţa diabolică a acestuia de a minţi cadrele devotate ale partidului, atunci cînd comuniştii din închisori au refuzat legătura impusă de către KOFLER şi FORIS prin LILI WEIGEL pe care o bănuiau provocatoare.

Martora LILI WEIGEL a arătat în depoziţia sa sarcinile pe care REMUS KOFLER i le-a dat în timpul cît aceasta era în închisoarea Văcăreşti.

"KOFLER mi-a trasat ca sarcină, să aflu cine dă directive de partid şi instrucţiuni comuniştilor deţinuţi, prin cine vin instrucţiunile şi cine le primeşte, care sunt instrucţiunile, cine conduce munca organizatorică, ce vorbesc comuniştii între ei, de unde pornesc directivele şi îngeneral să caut a afla orice amănunte. Să aflu neapărat cine conduce aceste acţiuni după ce voi fi transferată la Mislea, unde va trebui să plec în curînd pentru a duce muncă de convingere şi determinare a tovarăşilor să nu rupă legătura cu conducerea partidului, adică cu FORIS şi KOFLER".

Intr-o altă declaraţie (din 1 sept. 1953) LILI WEIGEL arată precis rolul ei de agentă provocatoare:

"..........eu am fost utilizată de R. KOFLER într-o acţiune de distrugere a comuniştilor din închisori".

- Acesta este KOFLER, unul dintre cei mai înverşunaţi duşmani ai clasei muncitoare, organizator al grupului trădător din partid alături de ALEXANDRU STEFANESCU, sluga credincioasă a spionajului englez şi a burgheziei, care a încercat toate metodele ~~din lume~~ pentru a falsifica adevărul şi a-şi ascunde activitatea lui criminală.

KOFLER, alături de STEFANESCU şi VICTORIA SARBU apar ca nişte asasini ordinari.

- Cercetările au stabilit că numeroşi comunişti condamnaţi la moarte şi sute de comunişti închişi şi torturaţi de organele siguranţei pentru acţiunile lor patriotice, de sabotare a războiului nedrept antonescian, nu au fost descoperiţi în activitatea lor din întîmplare sau prin vigilenţa organelor siguranţei fasciste, ci datorită provocărilor şi informării acestor organe de către KOFLER şi complicii săi.

- Dovezi, că aceşti trădători, lachei bine plătiţi ai serviciului de spionaj englez, sînt autorii criminalei activităţi de destrămare a partidului comunist romîn în timpul ilegalităţii lui şi de exterminare fizică a celor mai devotate cadre ale clasei muncitoare, au fost înfăţişate cu prisosinţă instanţei de judecată şi

/

ele cuprind ca în nici un alt proces aproape întreaga gamă a probatorilor prevăzute de codul nostru de procedură penală:recunoaşterile acuzaţilor,confruntări,martori,documente,corpuri delicte,expertize.

Numeroşi martori care au fost audiaţi de către instanţa de judecată au relatat în depoziţiile lor că în şirul neîntrerupt de "căderi" erau surprinşi de faptul că ori de cîte ori alături de cei arestaţi de organele siguranţei se găseau şi unul dintre aceşti trădători,ei erau lăsaţi imediat în libertate,ignoraţi sau acoperiţi de siguranţă,iar ~~adevăraţii~~ comunişti,reţinuţi,schingiuiţi,condamnaţi şi apoi întemniţaţi.

- Să urmărim numai cîteva din aceste "căderi" în care rolul perfid de "agent provocator" i-a revenit acestui bandit supranumit de FORIS şi ceilalţi din agentură "eminenţa cenuşie" acestui vechi slugoi a siguranţei care este REMUS KOFLER.

In căderea din Aprilie 1941,cînd siguranţa a arestat mai mulţi activişti de partid printre care şi pe tovarăşul IOSIF CHISINEVSCHI,membru al secretariatului Comitetului Central al Partidului, deşi în casa MELITEI SCHARF,care fusese supravegheată de agenţi ai siguranţei cu luni de zile înainte,locuise şi FORIS şi o frecventase des şi KOFLER,totuşi aceşti doi trădători sînt lăsaţi liberi iar siguranţa nu arestează decît pe tov.CHISINEVSCHI şi alţi activişti consideraţi periculoşi pentru activitatea trădătoare a grupului FORIS-KOFLER.

Martora IVANCA RUDENCO a cărei depoziţie se coroborează în totul şi cu declaraţia acuzatei VICTORIA SARBU,a declarat că după arestarea tov.IOSIF CHISINEVSCHI,ceilalţi comunişti s-au întrebat cum de n-au fost arestaţi FORIS şi KOFLER.

- Dar în "căderea " grupului PANETH despre care au fost bănueli puternice că e amestecat trădătorul MELINTE pe care FORIS l-a pus în conducerea sectorului Albastru şi care s-a dovedit apoi că este agent de siguranţă,cine poartă vina?

KOFLER îşi asumă numai o parte din această vină,aceia că el a fost doar sfătuitorul lui FORIS şi nu autorul material al faptei.Dar chiar,dacă acest lucru ar fi real,cu cît oare crede KOFLER că-şi micşorează vina pentru moartea grupului PANETH....?

- In iarna anului 1941-1942 au avut loc "căderile dela Apărarea Patriotică" pentru care a fost învinuită pe nedrept de lipsă de vigilenţă tovarăşa ANA TOMA,care era secretară organizatorică.

KOFLER nu recunoaşte direct că el este organizatorul acestor "căderi" dar arată că ele au venit pe linia organizaţiei de partid a Sectorului Galben şi fără a da alte explicaţii îşi asumă

./.

vina asupra lor.

Este evident aci,că REMUS KOFLER,ascunde tocmai elementul principal pentru stabilirea răspunderii penale:Cine este provocatorul? Dar față de mărturiile depuse în cursul desbaterilor mai încape vreo îndoială că și aceste căderi au fost dirijate de KOFLER,care era în acea vreme reprezentantul Comitetului Central dd Apărarea Patriotică?

Mîna criminală a acestui scelerat,care pe față se bătea cu pumnul în piept pentru cauza clasei muncitoare iar din umbră conducea activitatea de nimicire a conducătorilor ei,o întîlnim în multe din "căderile" care au fost arătate aici de martorii audiați ca urmare a activității trădătoare și de destrămare a Partidului Comunist Romîn.

Iată,de exemplu căderea materialului Comitetului Central din casa conspirativă Wexler,care a avut loc în decembrie 1943 și în urma cărei "căderi" au fost arestați numeroși activiști de partid și din organizațiile de masă.

Cercetările făcute la siguranță,complectate la parchet și chiar sentința vorbesc de KOFLER,pe numele lui conspirativ "SERGIU" care însă a rămas pentru organele aparatului de stat represiv burghez "nedescoperit".

Poate crede oare cineva,că acest mîrșav agent provocator în slujba siguranței,care era des în anturajul comisarului TAFLARU, care mergea zilnic la închisoarea Văcărești, la LILI WEIGEL uneori însoțit de polițistul TURCU și deci cunoscut de oamenii siguranței care înainte de căderea casei Wexler,i-a spus lui LILI WEIGEL că nu va mai putea trece cel puțin o săptămînă pela ea deși pînă atunci venea în fiecare zi,care după lăsarea plicului cu materialul de partid în casa soților Wexler a dispărut,poate oare crede cineva,altfel decît,că acest criminal a dat pe mîna siguranței întreg materialul Comitetului Central......?

KOFLER de conivență cu comisarul șef TAFLARU care a anchetat acest caz,a căutat să deruteze bănuelile că el ar fi agentul provocator,indicîndu-l pe BIJI MIRCEA care fiind arestat ar fi denunțat la siguranță casa WEXLER.Adăugirea cu cerneală în cuprinsul procesului verbal dresat de TAFLARU,a cuvintelor "cum și indicațiile verbale date de BIJI MIRCEA" trădează intențiile lui KOFLER și TAFLARU! Numai că în acelaș proces verbal TAFLARU scrie că poseda informațiuni anterioare arestării lui BIJI MIRCEA.

Dar KOFLER,aruncînd vina asupra lui BIJI MIRCEA,a uitat că acesta se găsea arestat la siguranță la acea dată și deci nu avea de unde să știe că în ziua de 14 decembrie s-a lăsat materialul privind ședințele Comitetului Central și rapoartele comuniștilor din

./.

lagăre şi închisori în casa din str.Crîngului Nr.15.Acest lucru nu-l ştia decît KOFLER şi WEXLER.

Martorul ALEXANDRU SOLOMON a confirmat în faţa instanţei de judecată că în ziua de 14 decembrie,KOFLER i-a dat instrucţiuni precise lui WEXLER,ca materialul să nu fie ascuns în ascunzătoarea anume făcută în acest scop,sub pretextul că materialul va fi ridicat spre seară şi dus în altă parte.Depoziţia acestui martor se coroborează în totul şi cu declaraţia martorului PAUL WEXLER.

Cercetările au stabilit că s-a întîmplat exact aşa cum a spus REMUS KOFLER.

In aceiaşi noapte organele siguranţei au venit la locuinţa lui WEXLER şi s-au îndreptat direct spre dulapul în care se găseau materialul partidului,de unde le-au ridicat şi au arestat pe soţii WEXLER.

Iată cercul de fier al dovezilor sdrobitoare de care se găseşte înconjurat acest trădător şi din care numai are nicio putinţă de salvare.......

Acuzatul REMUS KOFLER a fost chemat să răspundă pentru toate faptele criminale ce s-au dovedit în contra lui în acest proces şi el merită pe drept aceiaşi pedeapsă ca şi PATRASCANU şi STEFANESCU

- Un rol important în activitatea de destrămare a Partidului Comunist Romîn şi de exterminare a cadrelor sale l-a avut şi acuzata VICTORIA SARBU.

VICTORIA SARBU,a intrat în legătură cu Partidul Comunist Romîn,în 1933.La începutul anului 1941 aflîndu-se în muncă la Ploeşti din partea Comitetului Central al «Apărării» este adusă de KOFLER la Bucureşti şi pusă în legătură cu STEFAN FORIS.La început ca tehnică a acestuia,îi devine între timp soţie şi în iunie 1943 FORIS o promovează membră în Comitetul Central al Partidului,fără ca măcar să fie membră de partid.

S-a dovedit că VICTORIA SARBU a participat în mod efectiv la activitatea trădătoare şi criminală de subminare a Partidului Comunist Romîn şi imobilizarea partidului dela îndeplinirea rolului important ce îl avea în perioada belui de al II-lea război mondial.

Iată ce declară această unealtă a trădătorului FORIS:

«STEFAN FORIS era susţinut în această poziţie a sa duşmănoasă de către KOFLER şi mine,care treptat intrasem sub influenţa lui FORIS.Astfel că noi ne-am constituit într-un grup duşmănos în interiorul Partidului prin aceia că ne-am situat pe o poziţie comună împotriva activiştilor ce se opuneau lui FORIS şi am acceptat de comun acord cu el propunerea lui ALEXANDRU STEFANESCU,de a acţiona în interiorul Partidului,conform intereselor pe care acesta le reprezenta».

./.

VICTORIA SARBU a încercat la începutul efectuării cercetărilor să ascundă adevărul,manifestînd o atitudine de autoapărare și lăsînd să se creadă că toate faptele ei criminale,sunt urmarea incapacității sale politice și influenței nefaste pe care a exercitat-o FORIS asupra ei.

Căutînd să mintă organele de anchetă prin declarația dată la 13 martie 1950,ea a arătat:

"Origina mea mic-burgheză,lipsa de încredere în propriile forțe și lipsa de capacitate politică m-au determinat să duc această activitate de trădare sprijinind,ba chiar apărînd activitatea de trădare a lui FORIS STEFAN".

- Iată deci,cum vrea să justifice această trădare,lipsa ei de răspundere penală,după ce s-a strecurat în conducerea Partidului și a lovit în mod tîlhăresc în interesele clasei muncitoare,trimițînd în temnițe și la execuții sute de muncitori.

Ea mai încearcă încă și acum să se sustragă răspunderii sub scuza că n-a avut capacitatea politică de a servi aceste interese.Dar cine mai poate crede aceste văicăreli cînd s-a dovedit pe deplin că VICTORIA SARBU a găsit suficientă capacitate politică de a servi interesele lui ALEXANDRU STEFANESCU,respectiv a serviciului de spionaj englez,știind prea bine că prin planul criminal ce l-a pus în aplicare se urmărea distrugerea forțelor democratice patriotice și aservirea țării noastre imperialismului.

VICTORIA SARBU ~~evită să spună direct că a fost pusă în slujba intereselor anglo-americane~~,dar cînd este întrebată cine era ALEXANDRU STEFANESCU, ~~ea~~ recunoaște și susține că acesta era agentul serviciului de spionaj englez.Ea știe că STEFANESCU a primit tot timpul prin PATRASCANU,CALMANOVICI și KOPLER informațiuni asupra organizării partidului,cadrelor de partid,precum și a tacticei de luptă a partidului, informațiuni pe care le-a transmis serviciilor de spionaj anglo-americane.

Din declarația martorului NICOLAE PETREA,a documentelor prezentate în instanță,a depozițiilor martorilor C.CARP,IVANCA RUDENCO și GRIGORE RACEANU,precum și din recunoașterea acuzatei,a reeșit că VICTORIA SARBU a întreprins alături de KOPLER și FORIS o serie de acțiuni în scopul elăbirii și dezorganizării partidului și de pregătire a condițiilor necesare atragerii Romîniei în sfera de influență imperialistă.

- S-a dovedit că atunci cînd activiștii i-au cerut lui FORIS să se organizeze acțiuni privind îndeplinirea sarcinei centrale ce sta în fața poporului romîn,de a lupta împotriva războiului hitlerist, VICTORIA SARBU se alătură lui FORIS împotrivindu-se acestor cereri și luînd poziție dușmănoasă față de activiști,contribuind prin atitudi-

./.

 794

nea şi activitatea ei la menţinerea războiului antisovietic.

VICTORIA SARBU împreună cu FORIS organizează în iarna anului 1942 o evadare în masă a deţinuţilor din închisori. In acest scop, FORIS transmite la sfîrşitul anului 1942 o serie de instrucţiuni prin "Apărare" către comuniştii din închisori, propunîndu-le a se trece la evadarea în masă. Această propunere era o provocare din partea lui FORIS şi VICTORIA SARBU, întrucît este ştiut că în iarna anului 1942-1943, condiţiunile interne prin prezenţa armatei hitleriste în Romînia şi distanţa la care se afla frontul, nu ar fi dus decît la execuţii în masă a comuniştilor care ar fi făcut încercări de evadare în acest timp. Condiţiunile favorabile pentru o asemenea evadare în masă s-ar fi prezentat numai în situaţia cînd frontul ar fi fost apropiat, spatele frontului hitlerist în retragere şi dezorganizare, iar în regiunea închisorilor ar fi existat detaşamente de partizani, care să sprijine efectiv aceste evadări.

Cînd însă comuniştii din închisori demască această acţiune ca o provocare, trădătorii anulează instrucţiunile date căutînd să justifice că ele urmau să fie aplicate mai tîrziu.

Acţiunea provocatoare eşuînd, criminalii o repetă în martie 1944, dar grupul de trădători sunt descoperiţi şi înlăturaţi dela conducerea Partidului în aprilie 1944, astfel că nu au mai putut trimite directivele lor în închisori.

Executînd planul de exterminare a celor mai revoluţionare şi devotate cadre ale partidului comunist romîn, grupul trădător pune la cale o altă acţiune provocatoare de asasinarea comuniştilor închişi la Caransebeş. Autorii acestei provocări sunt PATRASCANU, STEFANESCU şi HERBERT ZILBER.

Acuzatul HERBERT ZILBER a relatat planul pe care l-au conceput ei, la o consfătuire în casa lui HERANT TOROSIAN, la începutul lunei iunie 1944.

Referitor la modul cum trebuia să fie pus în practică acest plan, acuzatul HERBERT ZILBER a declarat:

"Intrucît deţinuţii politici dela Caransebeş au avut legătură "cu ajutorul roşu" urmau să se ducă acolo BETEA sub pretextul de a face această legătură trimiţînd prin el bani şi a le spune în numele lui PATRASCANU şi al Ajutorului Roşu că trebue să evadeze pentru a nu fi masacraţi de hitlerişti. Dacă reuşea să-i convingă, trebuia să le comunice data la care era proectată evadarea, noi trebuia s-o comunicăm lui ALEXANDRU STEFANESCU şi acesta lui PIKI VASILIU".

Trădătorii au şi trecut la executarea planului, trimiţînd pe BETEA şi ANTON RATIU la Caransebeş, cu suma de 200.000 lei, dar deţinuţii comunişti de acolo dîndu-şi seama că la mijloc este o provo-

 795

care,au refuzat să ia legătura cu ei şi astfel şi de această dată întregul lor plan criminal a eşuat.

Activitatea criminală de destrămare şi paralizare a forţelor patriotice care luptau împotriva fascismului dirijată de ALEXANDRU STEFANESCU,după instrucţiunile serviciului de spionaj englez,a demonstrat încă odată că imperialiştii pentru satisfacerea intereselor lor meschine de menţinere mai departe a exploatării şi de provocare de noi războaie ignoră în calea lor orice umanism,utilizînd metode care exprimă cele mai josnice sentimente omeneşti:perfidia,înşelăciunea,provocările,diversiunile,asasinatele.

+

+ +

V.

AGENTURA CRIMINALA A SPRIJINIT ACTIV RAZBOIUL ANTISOVIETIC.

Tovarăşi judecători,

S-a dovedit că grupul acestor criminali pe care îi judecaţi acum,au dus o acţiune trădătoare de sprijinire a războiului antonescian.

La finele anului 1942,atunci cînd armatele fasciste au fost înfrînte şi puse pe fugă de Armata Sovietică pe frontul dela Cotul Donului şi cînd CHURCHIL temîndu-se ca datorită înaintării rapide a armatelor sovietice să nu se creieze cumva o stare de spirit favorabilă comunismului,a plănuit să deschidă un al doilea front în Balcani şi astfel sub pretextul eliberării ţărilor din Sud-Estul Europei de sub jugul fascist printre care şi Romînia,aceste ţări să fie ocupate de trupe anglo-americane,grupul de trădători în consfătuirile avute au luat următoarele hotărîri:

- Să se culeagă informaţii politice şi militare,care pot fi de folos anglo-americanilor şi să fie centralizate la STEFANESCU pentru transmiterea lor serviciului de spionaj britanic;

- Să se acţioneze pentru pregătirea opiniei publice în vederea debarcării anglo-americanilor în Balcani;

- Să nu se mai facă nici un act de sabotaj,care ar facilita înaintarea armatei sovietice;

- Să se ia legătura cu MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU şi ION ANTONESCU în vederea unei înţelegeri care să garanteze trecerea Romîniei din sfera de influenţă hitleristo-fascistă în sfera de influenţă anglo-americană.

S-a dovedit că trădătorii au pus în executare hotărîrile luate.

Activitatea informativă dusă de aceşti criminali în favoarea serviciului de spionaj englez şi în defavoarea poporului romîn, a fost dovedită cu prisosinţă. ./.

Ea este pe deplin recunoscută de acuzaţii ALEXANDRU STEFANESCU, EMIL CALMANOVICI, JAC BERMAN şi HERBERT ZILBER, a căror mărturisiri sunt coroborate pe deplin cu depoziţiile martorilor ALEX. MURESAN, DRAGOS POP, ALEXANDRU IONESCU, MUGUR CONSTANTIN, precum şi documentele conţinînd mesagiile cifrate.

Din interogatoriile acuzaţilor şi depoziţiile martorilor a reeşit că JAC BERMAN a transmis serviciului de spionaj englez încă înainte de începerea războiului antisovietic informaţiuni privind lucrările de fortificaţie militară. In timpul războiului BERMAN împreună cu CALMANOVICI, centralizează toate informaţiile privind organizarea, cadrele şi activitatea partidului comunist romîn şi le predau lui ALEXANDRU STEFANESCU. Modul cum lucrau criminalii a fost arătat în faţa instanţei de judecată de către martorul ALEX. MURESAN fostul om de serviciu al lui ALEXANDRU STEFANESCU.

Iată ce a declarat acest martor:

"........STEFANESCU mi-a dat o servietă cu fermoar, mi-a spus s-o ţin ascunsă pe cazanul cu păcură dela calorifer şi s-o dau lui BERMAN şi CALMANOVICI cînd vin şi o cer. BERMAN şi CALMANOVICI veneau fie singuri cîte unul, fie împreună. Eu le dădeam servieta, îi lăsam în birou şi ei lucrau. După ce terminau puneau hîrtiile în servietă şi mi-o înapoiau".

Cercetările au dovedit legătura permanentă a lui ALEX. STEFANESCU cu serviciul de spionaj englez.

Din dezbaterile procesului, a reeşit că în timpul războiului, după ce legaţia Britanică a părăsit ţara noastră STEFANESCU a transmis informaţii prin intermediul lui QUANTER şi BENTON primul îndeplinind funcţia de ministru şi al doilea de consilier la Legaţia Americană din Bucureşti. După ce au plecat şi aceştia, STEFANESCU a continuat să transmită informaţii prin TRUELLE, fostul ministru al Franţei în ţara noastră în timpul războiului. El a stabilit încă în iarna anului 1941 cu spionul englez DE CHASTELAINE ca după plecarea acestuia din ţară să-i transmită informaţii prin ELLERINGTON la Istambul.

Conformîndu-se instrucţiunilor date de către DE CHASTELAINE, acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU a transmis informaţii militare, economice şi politice serviciului de spionaj englez prin intermediul lui MIHAILESCU, fostul director general al Soc. Textila Buhuşi care a plecat în timpul războiului în Turcia.

Incepînd din anul 1943 STEFANESCU transmite informaţiile prin aparatul de radio-emisie recepţie primit anume în acest scop dela Intelligence Service, semnînd mesagiile, conform înţelegerii, cu numele conspirativ de "MIMI".

Modul cum au lucrat cu acest aparat şi conţinutul mesagiilor primite şi transmise comandamentului britanic din Cairo a fost

./.

arătat şi dovedit atît cu documentele depuse de mai în original instanţei de judecată,cît şi cu depoziţia martorului ALEX.IONESCU care avea rolul de a cifra şi descifra aceste mesagii.

- S-a dovedit că spre sfîrşitul anului 1943 şi începutul anului 1944 grupul de criminali a intrat prin LUCRETIU PATRASCANU în legătură pe deoparte cu MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU încheiind între ei un pact secret iar pe de altă parte cu ION ANTONESCU,în scopul de-a sprijini continuarea războiului banditesc împotriva Uniunii Sovietice pînă la debarcarea trupelor anglo-americane.

In acest timp PATRASCANU a reuşit să-şi ascundă în faţa partidului atît de abil activitatea lui criminală,încît se strecoară vigilenţei partidului chiar şi la data de 4 aprilie 1944,cînd cadrele de conducere devotate partidului reuşesc să înlăture pe trădătorul FORIS şi grupul său.

Inlăturarea lui FORIS STEFAN,derutează pentru un moment pe trădători.

Această lovitură directă dată agenturii duşmane din interiorul Partidului,la data cînd criminalii erau pe punct de a-şi realiza în cea mai mare parte planurile lor,a supărat şi înveninat mult pe STEFANESCU care în furia lui îşi exprimă faţă de PATRASCANU şi KOFLER nemulţumirea încercată de serviciile de spionaj anglo-americane.

Redînd discuţiile avute cu ALEX.STEFANESCU în această privinţă acuzatul REMUS KOFLER a declarat:

"STEFANESCU mi-a arătat că a suferit o grea lovitură prin înlăturarea lui FORIS şi scoaterea mea şi a VICTORIEI SARBU din Comitetul Central şi că "şefii de afară" sunt pe drept furioşi şi nemulţumiţi spunînd că aparatul de informaţii al Intelligence Service s-a dovedit incapabil".

In această perioadă,PATRASCANU a folosit tratativele pentru formarea Blocului Naţional democrat,spre a aduce la îndeplinire, pe ascuns,hotărîrile planului criminal prevăzute în aşa numitul "pact secret" prin care se urmărea aservirea ţării noastre imperialismului anglo-american.

Conjunctura în care îşi ducea PATRASCANU activitatea lui trădătoare era din cele mai favorabile.Astfel:

- El ştia că Partidul Comunist Romîn nu-i putea reproşa întîlnirile lui conspirative cu MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU întrucît el era abilitat să trateze pentru BloculNaţional Democrat.

- Se bucura de încrederea marilor capitalişti din ţară MAX AUSNIT,RADU XENOPOL,ALEX.STEFANESCU şi alţii,cu care avea dese şi numeroase întîlniri;

- Era în legătură cu fostul rege Mihai prin emisarii pa-

./.

latului MACSONY STARCEA şi generalul SANATESCU;

-Era pus la adăpostul siguranţei fasciste în fruntea căruia se găsea PIKI VASILIU prin care PATRASCANU ţinea legătura şi se întîlnea cu ION ANTONESCU.

Cu privire la legăturile lui PATRASCANU cu ION ANTONESCU, martorul TRAIAN BORCESCU fost şef al SSI,secţia de contrainformaţii, relatînd despre una din întîlnirile lor,a declarat:

"......după ce PIKI VASILIU a stabilit cu PATRASCANU necesitatea întîlnirii cu ION ANTONESCU,pentru ca întîlnirea să fie secretă şi strict conspirativă şi faţă de gestapou,s-a hotărît să aibă loc în condiţii speciale în casa lui OVID VLADESCU".

Mărturia lui TRAIAN BORCESCU e întărită şi de scrisoarea acuzatului E.CALMANOVICI către KOFLER scrisă în luna aprilie 1944 pe care am înfăţişat-o instanţei de judecată şi care în unul din pasagii arată:

"......MITICA (ANTONESCU) are contact zilnic cu P.C. (Partidul Comunist).Ai înţeles că era vorba de L.P. (LUCRETIU PATRASCANU) şi MAC.V.(gralul PIKI VASILIU)".

Grupul de criminali au acţionat prin toate mijloacele pentru îndeplinirea planurilor lor.

In acest scop:

- Ei au cerut Comandamentului Britanic din Cairo să grăbească debarcarea trupelor anglo-americane;

- In colaborare cu guvernul lui ANTONESCU au respins propunerile de armistiţiu făcute de Uniunea Sovietică prin Ambasada sa din Suedia;

- Au cerut lui ION ANTONESCU să decreteze războiul total şi să reziste înaintării Armatelor Sovietice pe linia Focşani-Nămoloasa;

- Au sabotat răsturnarea guvernului antonescian de către forţele populare în frunte cu Partidul Comunist Romîn şi preluarea puterii de stat de către popor.

Mesagiile cifrate care au fost înfăţişate de către noi instanţei de judecată,au demonstrat pe deplin că aceşti criminali în colaborare cu ION ANTONESCU ,conducătorii partidelor burgheze şi cercurile palatului regal cereau cu nerăbdare în detrimentul poporului romîn,debarcarea de trupe anglo-americane.

Ei se temeau ca nu cumva trupele sovietice să elibereze ţara noastră,în care caz,bandiţii ştiau că vor fi chemaţi în faţa poporului să răspundă pentru toate crimele lor.

Mesagiul radio-telegrafic din 4 septembrie 1943,trimis de către aceşti criminali comandamentului britanic din Cairo este

./.

elocvent în această privință:

"........MIHAI (e vorba de fostul rege) așteaptă cu nerăbdare debarcarea anglo-americană, fie coasta Mării Negre, fie Balcani. M. (MITICA-ANTONESCU) nu opune armata contra anglo-americanilor".

In legătură cu schimbul acestor mesagii între acești criminali și Comandamentul Britanic din Cairo s-a stabilit aici că propunerile de Armistițiu, primite din partea Uniunii Sovietice, propuneri care prevedeau clauze foarte favorabile țării noastre, nu au fost luate în considerare și nu s-a dat nici un răspuns, tocmai pentru faptul că semnatarii pactului secret, PATRASCANU, MANIU, BRATIANU și TITEL PETRESCU, cu știrea și asentimentul lui ION ANTONESCU, trimiseseră emisarii lor la Cairo, pe STIRBEI și VISOIANU, iar mai tîrziu pe MAX AUSNIT, pentru a tergiversa încheierea armistițiului cu Uniunea Sovietică pînă la debarcarea trupelor anglo-americane.

In acest scop grupul de trădători au luat legătura cu fostul președinte al Republicii Cehoslovace BENES care le-a și trimis un mesagiu prin IULIU MANIU.

S-a dovedit că în acest timp ALEX.STEFANESCU și PATRASCANU țineau legătura permanentă cu Cairo prin aparatul de radio-emisie ce-l primise ALEX.STEFANESCU dela Intelligence Service și de care se foloseau pentru transmiterea informațiilor și mesagiilor tot grupul de trădători.

Dar, cine ar mai fi putut opri în loc, atunci, hotărîrea fermă a comuniștilor, elanul de luptă hotărîtă a clasei muncitoare, de a înlătura cît mai grabnic dictatura fascistă și de a-i alunga pe hitleriști afară din țară.....?

In acele momente de viață atît de grea pentru poporul romîn, forțele democratice patriotice duceau o intensă activitate sub îndemnul și cu sprijinul Partidului Comunist Romîn de-a elibera cît mai curînd țara de cotropitorii hitleriști.

Această hotărîre neclintită a forțelor democratice antifasciste a avut asentimentul poporului nostru, tîrît cu de-a sila de ANTONESCU și clica sa, într-un războiu nedrept.

Nici un plan diabolic, nici o forță omenească, nici o putere din lume, nu mai putea clinti clasa muncitoare dela această hotărîre.

Ce se mai putea aștepta în acele momente, cînd fascismul era pe moarte și în mînia lor turbată, trădătorii țării noastre ar fi fost în stare să ardă, să prăbușească, să distrugă totul, oameni și bunuri, numai pentru ca ei să poată supraviețui și să scape de răspundere.

Trădînd interesele poporului, grupul de criminali de războiu în frunte cu PATRASCANU, alături de conducătorii partidelor burgheze

./.

MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU, acţionau intens conform planului dirijat de ALEX.STEFANESCU, de a căuta cît mai multe posibilităţi de întîrziere a înaintării Armatei Sovietice şi creiarea în mijlocul maselor populare a unui spirit favorabil debarcării trupelor anglo-americane.

S-a dovedit că în timp ce PATRASCANU a primit ca sarcină principală din partea grupului, de a opri orice acţiune a comuniştilor care ar fi putut ajuta armata sovietică, STEFANESCU stăruia pe lîngă ANTONESCU, să se admită punctul de vedere al lui KILLINGER de a se decreta războiul total şi rezistenţa armată pe linia Focşani-Nămoloasa-Galaţi.

Faptul de a fi insistat pentru nimicirea în masă a muncitorilor şi ţăranilor muncitori pe care acest odios criminal i-a exploatat toată viaţa şi i-a sacrificat fără nicio reticenţă pentru interesele lui meschine, îl califică alături de PATRASCANU ca pe unul dintre cei mai monstruoşi criminali în contra păcii.

Tovarăşi judecători,

Cînd în ziua de 22 august 1944 PATRASCANU şi grupul său îşi dau seama că nu se putea opri ofensiva măreaţă a Armatei Sovietice şi cînd ANTONESCU, întors depe front, a anunţat că întreaga armată hitleristă este încercuită şi că nu vor avea suficiente forţe pentru rezistenţă pe linia Focşani-Galaţi, PATRASCANU şi STEFANESCU împreună cu cercurile Palatului, hotărăsc o diversiune de ultimă oră.

Faţă de comunicarea lui PATRASCANU, că în conducerea Partidului Comunist Romîn sub directivele tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ, evadat din lagăr, există hotărîrea de a se trece la acţiune cu forţele proprii şi că numai cu mare greutate a putut reţine începutul mişcării chiar pentru ziua de 22 august, s-a hotărît ca PATRASCANU să facă toate sforţările pentru a reţine totuşi Partidul Comunist Romîn şi detaşamentele patriotice dela orice acţiune, sub promisiunea că în cîteva zile se va acţiona pe front larg pentru răsturnarea lui ANTONESCU şi întoarcerea armelor şi că o acţiune prematură a Partidului Comunist Romîn ar periclita şansele acţiunii generale.

In acest sens PATRASCANU a fost însărcinat să anunţe conducerea Partidului Comunist Romîn că fostul rege Mihai şi MANIU s-ar fi obligat ca această acţiune să aibă loc în ziua de 26 august.

Prin această amînare a loviturii dela 23 august, ei sperau să cîştige timp în vederea debarcării trupelor anglo-americane.

Criminalii au mai hotărît ca în cazul extrem, cînd oprirea armatei sovietice nu ar fi fost posibilă pînă la începutul lunei septembrie, să fie însărcinat cu "schimbarea macazului" chiar ION ANTONESCU care să formeze un guvern cu reprezentanţi ai "Blocului" şi să reziste înaintării Armatei Sovietice.

./.

Cu privire la exitarea lui ANTONESCU, acuzatul REMUS KOFLER a declarat:

"In cazul cînd ANTONESCU nu ar accepta să formeze guvernul, trebue format un guvern sub generalul SANATESCU, ajutantul regelui Mihai cu oamenii acestuia și ai lui ANTONESCU, partidele din bloc trimițînd cîte un reprezentant ca ministru fără portofoliu, care pentru PCR ar fi fost PATRASCANU, - numit la repezeală de rege - și astfel vom fi tot între noi".

- Iată dece cînd în seara zilei de 23 august 1944 la ora 22 s-a anunțat la radio formarea guvernului SANATESCU cu PATRASCANU ca reprezentant al PCR, STEFANESCU - arată KOFLER în depoziția sa - și-a frecat mîinile de bucurie.

Lacheii imperialismului anglo-american, împreună cu fostul rege reușesc ca în timpul cît Partidul Comunist sub conducerea tov. GH. GHEORGHIU-DEJ organiza arestarea guvernului ANTONESCU și întoarcere armelor împotriva trupelor germano-fasciste, să institue în fruntea țării un guvern pe placul intereselor lor care să poată împiedica acțiunea partidului și să saboteze încheerea armistițiului.

Aceste hiene turbate, care au urît clasa muncitoare și partidul comunist, ar fi fost în stare ca în acele zile atît de grele pentru poporul nostru, să distrugă totul, numai să-și îndeplinească planul lor criminal.

Acuzatul KOFLER a arătat stăruințele depuse de grupul acestor trădători pentru a cauza pierderi cît mai mari poporului romîn. Citesc din declarația acestuia.

"Spre a întîrzia venirea armatei sovietice, STEFANESCU și PATRASCANU luaseră hotărîrea ca trupele germane din București și aviația să nu fie dezarmate și capturate, ci lăsate să plece în cursul nopții din București, ceiace au și făcut".

In aceiași noapte, de 23 august 1944, după constituirea guvernului SANATESCU, acuzatul KOFLER conducîndu-l pe STEFANESCU acasă a constatat că planul lor este executat întocmai:

"l-am condus pe AL. STEFANESCU spre casă și în drum m-am convins că trupele germane împachetau în liniște și părăseau Bucureștii înarmate, în autocamioane".

Ce dovadă mai puternică de fidelitate față de fascism, de pactizare cu dușmanul de moarte al poporului nostru cu cotropitorii nemți putem aduce lui PATRASCANU și complicilor săi?

PATRASCANU și STEFANESCU au contribuit la masacrul bestial în contra Capitalei, dînd posibilitate trupelor hitleriste să-și ia tot armamentul, să se împacheteze în voe, cu scopul de a se putea regrupa și a bombarda Bucureștiul, a dezorganiza complect viața, a pricinui pagube economiei naționale și a stăvili înaintarea armatei sovietice.

./.

Dar eroica Armată sovietică,a intrat peste cîteva zile în Bucureşti dejucînd planul trădător a lui PATRASCANU şi complicilor săi.

+

+ +

VI.

TEXTELE DE LEGE IN CARE SE INCADREAZA CRIMELE SAVARSITE DE ACUZATI.

Tovarăşi judecători,

Aţi reţinut faptele criminale săvîrşite de acuzaţi în prima perioadă a activităţii lor trădătoare,pînă la data eliberării ţării noastre de către glorioasa armată sovietică,de sub fascism, fapte care sînt prevăzute şi pedepsite de legea Nr.291/947,pentru urmărirea şi sancţionarea celor vinovaţi de dezastrul ţării sau crime de război.

Dezbaterile procesului au demonstrat cu prisosinţă că acuzaţii n-au lucrat izolat,şi că fiecare dintre ei s-au străduit să acţioneze cît mai intens pentru realizarea scopului criminal urmărit în comun.

Activitatea criminală desfăşurată înainte de declanşarea celui de al doilea război mondial şi în timpul războiului imperialist german de către acuzaţii PATRASCANU,KOFLER şi ZILBER constînd în faptul de a fi fost agenţi provocatori ai siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste,cu care au colaborat la slăbirea luptei forţelor democratice din Romînia ,împotriva fascismului şi a pregătirii războiului împotriva Uniunii Sovietice,se încadrează în dispoziţiunile art.2 lit.c din legea pentru sancţionarea criminalilor de război - fapte calificate crime contra păcii - întrucît prin această activitate ei au contribuit la provocarea şi susţinerea războiului antisovietic şi la menţinerea Romîniei sub jugul imperialismului hitlerist.Faptele acuzaţilor PATRASCANU,R. KOFLER,A.STEFANESCU,E.CALMANOVICI,J.BERMAN,H.ZILBER ca agenţi ai serviciului de spionaj englez,precum şi activitatea criminală dusă de acuzata VICTORIA SARBU de a fi participat alături de ei la acţiunile de provocare împotriva Partidului Comunist Romîn, acţiune desfăşurată în scopul dezorganizării luptei forţelor patriotice împotriva maşinii de război hitleriste,contribuind prin aceasta la susţinerea războiului de jaf împotriva Uniunii Sovietice,întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii denumită crimă contra păcii,prevăzută şi sancţionată de art.2 lit.c din legea pentru sancţionarea criminalilor de război.

Faptele acuzaţilor L.PATRASCANU şi ALEX.STEFANESCU, ajutaţi de întregul grup de trădători,de a fi intrat în legătură cu ION ANTONESCU, cu reprezentanţii partidelor burgheze,cu marii

capitalişti, precum şi cu Comandamentul Britanic din Cairo, sprijinind activ continuarea războiului contra Uniunii Sovietice, în vederea debarcării trupelor anglo-americane în Balcani şi România, constituesc de asemenea elementele infracţiunii denumită crimă contra păcii, prevăzute şi sancţionate de art. 2 lit. c cu modificările survenite ulterior, de legea pentru sancţionarea criminalilor de război.

Deşi dezbaterile ample au scos pe deplin în relief înfăţişarea sinistră a acuzaţilor socot totuşi că este cazul ca atunci cînd completul de judecată se va retrage în camera de chibzuinţă şi va delibera asupra sancţiunilor ce trebuesc aplicate fiecăruia dintre acuzaţi, să nu uitaţi următoarele date caracteristice unora dintre ei.

Acuzatul LUCRETIU PATRASCANU îşi începe cariera trădătoare ca agent al siguranţei burghezo-moşiereşti şi al siguranţei fasciste şi termină ca agent al serviciilor de spionaj americano-englez.

Nici unul din planurile trădătoare n-au fost concepute şi realizate fără ca acuzatul PATRASCANU LUCRETIU să nu-şi fi ~~adus aportul lui.~~ contribuţia lui directă [illegible].

In descompunerea sa morală a ajuns pînă acolo încît s-a transformat în trăpăduşul bancherilor şi industriaşilor care pregătindu-se de fugă din ţară, prin PATRASCANU au găsit posibilitatea să-şi transporte aurul şi valorile peste hotare.

S-a înconjurat înainte de 23 August şi după această dată, de elemente care făceau parte din vîrfurile cele mai reacţionare, şi în activitatea lui criminală multilaterală, a depăşit pe toţi ceilalţi acuzaţi în şirul fărădelegilor comise.

Reţineţi de asemenea cinismul acuzatului atît în faţa organelor de anchetă, cît şi în faţa instanţei de judecată, supremul for judecătoresc al acestei ţări.

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU întruneşte în persoana sa toate trăsăturile caracteristice şi specifice spionilor de mare anvergură. Nutrind o ură neîmpăcată contra clasei muncitoare şi poporului romîn, să reţineţi că din întreaga lui activitate a rezultat ca un refren macabru, îndemnul la acte teroriste şi asasinate în contra celor mai buni fii ai poporului. Marelui industriaş STEFANESCU, cîinele credincios al capitalului englezesc în Romînia, îi trebuiau numai roboţi care să muncească pînă la istovire, care să nu gîndească, care să nu poată formula revendicări.

Cînd şi-a văzut dejucate planurile criminale în prima parte a acţiunii, a cerut stăruitor forţelor imperialiste,

./.

grăbirea și înmulțirea bombardamentelor teroriste asupra patriei noastre și asupra populației pașnice.

Să nu uitați tovarăși judecători, urgia bombardamentelor anglo-americane și măcelul din ziua de 4 Aprilie 1944, cerută de oficina de spionaj, și care în loc să fie îndreptat împotriva mașinei de război hitleriste, a provocat jale și ruină în cartierele muncitorești ale capitalei noastre. Să nu uitați cortegiul mamelor care-și plîng copii căzuți victime nevinovate. Să nu uitați pe muncitorii care și-au pierdut mica lor agoniseală și au rămas cu pumnii încleștați lîngă ruinele fumegînde ale acelor ce înainte constituia adăpostul lor. Să nu uitați pe aceștia și în special să nu uitați nici împrejurarea că atunci cînd și-a văzut înșelată partea a doua a acțiunii lor criminale, în setea lui de sînge, n-a ezitat nici un moment să recurgă la ajutorul ultimelor elemente care s-au mai putut strecura nesancționate, din hoarda legionară, pentru a pregăti acte teroriste, asasinate în contra conducătorilor guvernului și ai partidului.

Acuzatul REMUS KOFLER, infectat de toate viciile caracteristice vîrfurilor burgheziei, se cuibărește într-un post de înaltă răspundere din conducerea partidului, cu ajutorul siguranței burgheze și fasciste; are o activitate îndelungată în slujba reacțiunii de trădare a clasei muncitoare. El împreună cu trădătorul FORIS și PATRASCANU este autorul șirului de căderi dintre anii 1940-1944.

Rețineți depozițiunile martorilor IOAN METIU, GRIGORE RACEANU, ILCA MELINESCU, ANA TOMA, IVANCA RUDENCO, ILEANA RACEANU și alții; fiecare cuvînt din depozițiile acestora a căzut ca plumbul peste capul trădătorului KOFLER, care alături de FORIS sunt răspunzători de toate căderile.

Nu se va putea uita niciodată, că în urma activității mîrșave a acestui trădător și-au găsit moartea cei mai buni fii ai clasei muncitoare, și ai poporului romîn, iar alții au fost supuși torturilor și schingiuirilor la siguranță, fascistă și gestapou.

Acuzatul HERBERT ZILBER, agent de siguranță și spion de profesie, care vinde și trădează fără nici un fel de scrupule; cinic, a ținut să declare în plină ședință că activitatea lui își are izvorul în ura neîmpăcată pe care o are în contra clasei muncitoare și a poporului romîn.

Sentința ce urmează a fi pronunțată trebue să reprezinte bilanțul întregii lor activități trădătoare.

De aceea în numele întregului popor să aplicați acuzaților PATRASCANU, STEFANESCU, KOFLER și ZILBER pedeapsa maximă

./.

prevăzută de lege pentru asemenea nelegiuiri.

In ce priveşte acuzaţii CALMANOVICI, BERMAN, VICTORIA SARBU să faceţi aplicaţiunea textelor de lege care sancţionează faptele lor în raport cu gravitatea faptelor dovedite pe deplin.

Tovarăşi judecători,

Sentinţa Dvs. trebue să fie în acelaş timp un avertisment sever pentru toţi aceia care ar încerca să se mai pună în slujba aţîţătorilor la un nou război şi să turbure astfel munca creatoare a paşnicului nostru popor.

12 Aprilie 1954

RECHIZITORIUL
=================

Procurorului colonel ARDELEANU AUREL, privind crimele acuzaţilor după 23 august 1944.

I.

Tovarăşi judecători,

Seria crimelor săvîrşite de acuzaţi împotriva patriei şi poporului nostru este departe de a fi epuizată. In cele ce urmează voi dovedi activitatea criminală de trădare de patrie, desfăşurată de acuzaţi în perioada dela 23 august 1944 şi pînă la arestarea lor.

Probele sdrobitoare care au fost aduse în cursul desbaterilor în faţa instanţei şi arătările primei părţi a rechizitoriului oral, au dovedit fără putinţă de tăgadă faptul că acuzaţii sînt un grup de criminali dintre cei mai perfizi şi mai periculoşi, duşmani juraţi ai poporului romîn, cari s-au bălăcit în mlaştina crimelor împotriva păcii şi umanităţii şi au cauzat prejudicii şi suferinţe incalculabile poporului nostru muncitor.

Deşi dela data comiterii gravelor infracţiuni ale acuzaţilor au trecut atîţia ani, în cari construcţiile paşnice ale poporului nostru harnic au înlăturat ruinele şi distrugerile războiului banditesc ~~antonescian~~ antonescian, ţara noastră transformîndu-se pe zi ce trece într-o grădină înfloritoare, - depănarea în faţa ochilor noştri pe baza probelor administrate în proces a maşinaţiunilor infernale şi a crimelor monstruoase săvîrşite de acuzaţi, stîrneşte ura şi revolta împotriva unor astfel de lepădături ale speţei umane.

Acuzaţii pe care-i judecaţi dvs. au mîinile pătate de sîngele nobil al celor mai buni fii ai poporului romîn - comuniştii - pe care ei, din ordinul Intelligence Service-ului şi în înţelegere cu siguranţa fascistă, i-au ucis mişeleşte.

După luminoasa zi de 23 august 1944, în care forţele patriotice conduse de Partidul Comunist, sprijinite de invincibila Armată Sovietică, ne-au adus eliberarea naţională de sub jugul hitle-

./.

risto-antonescian, - acuzaţii din faţa Dvs.au devenit cei mai zel[illegible] sprijinitori ai guvernelor cu majorităţi reacţionare,iar apoi au încercat să înfigă pela spate cuţitul în regimul democratic instaurat la 6 martie 1945 şi să dea peşcheş ţara pe mîna imperialiştilor americano-englezi.

Instrucţia orală a scos la iveală în toată plinătatea seria crimelor de trădare de patrie,comise de grupul de complotişti în cap cu PATRASCANU şi de complicii lor,din însărcinarea serviciilor de spionaj american şi englez.

După cum s-a dovedit,lanţul crimelor de trădare de Patrie comise de majoritatea acuzaţilor începe în chiar ziua de 23 august 1944.

Dacă pentru poporul nostru muncitor,iubitor de libertate şi pace,ziua de 23 august 1944, în care glorioasa Armată Sovietică a eliberat România de sub jugul fascist,în care forţele patriotice conduse de partid au doborît dictatura ~~fascisto-antonesciană~~, a devenit cea mai mare sărbătoare naţională, - apoi pentru duşmanii poporului nostru,pentru burghezie şi moşierime,pentru lepădăturile fasciste şi pentru slugile acestora,otrepele de teapa criminalilor depe banca acuzării,ziua de 23 august a devenit zi de mare doliu.

Aceasta pentrucă eliberarea României de către Armata Sovietică n-a însemnat numai eliberarea naţională a ţării noastre,ci totodată ea a creiat condiţiunile necesare pentru zdrobirea claselor dominante - moşierii şi capitaliştii,pentru desfăşurarea luptei poporului şi efectuarea de reforme cu caracter revoluţionar şi înlăturînd primejdia intervenţiei armate a puterilor imperialiste în ţara noastră a devenit cu putinţă rapida desvoltare a puterii populare şi trecerea la regimul de democraţie populară,formă a dictaturii proletariatului.

\+

\+ \+

In lumina depoziţiilor martorilor,a recunoaşterilor acuzaţilor şi a documentelor aduse în faţa instanţei,rezultă că acuzaţii din procesul acesta s-au temut ca de moarte tocmai de această desvoltare social politică a României şi au făcut încercări disperate pentru a da un alt curs evenimentelor.Acest lucru a fost demonstrat cu toată puterea şi claritatea în prima parte a rechizitoriului oral.

Deaceia,fără să mă opresc asupra acestei probleme - acum elucidate , - vreau să reţin atenţia Dvs.asupra faptului că în acuzaţii pe care-i judecaţi,avem deaface cu duşmani înveteraţi, care dintotdeauna au fost ostili oricărei idei de libertate şi progres pentru masele largi muncitoare.Intregul drum al vieţii lor a

./.

fost drumul minciunii şi prefăcătoriei,al demagogiei deşănţate şi violenţei,al trădării şi crimei premeditate.Lanţul crimelor săvîrşite de ei nici n-a început şi nici nu s-a sfîrşit la 23 august 1944.

Si acesta este un element caracteristic al procesului nostru.

Un al doilea element caracteristic ce se desprinde din analiza procesului,este faptul că toţi aceşti trădători,dela primul la ultimul,aparţin cu trup şi suflet,pe deasupra măruntelor divergenţe de opinii dintre ei,unuia şi aceluiaş stăpîn:imperialismului tîlhăresc americano-englez,duşman de moarte al poporului nostru şi al întregii omeniri muncitoare.Activitatea lor criminală a urmărit unul şi acelaş scop:vinderea fără condiţii şi fără rezerve a ţării noastre imperialismului americano-englez,transformarea Romîniei în colonie la cheremul imperialiştilor şi a poporului romîn în slavi ai miliardarilor din Wall-Street şi City.

Dar elementul caracteristic esenţial al acestui proces este faptul că majoritatea acuzaţilor sînt vechi spioni şi provocatori strecuraţi în rîndurile Partidului Comunist.

Tovarăşi judecători,

In lupta pentru apărarea cuceririlor istorice ale poporului romîn,organele noastre de securitate şi justiţia noastră populară au avut deaface cu diferite categorii de duşmani ai poporului, sabotori,spioni şi trădători,criminali de război şi criminali de rînd,care au fost făcuţi inofensivi şi şi-au primit pedeapsa cuvenită.

Dar grupul complotist în cap cu PATRASCANU se deosebeşte de ceilalţi duşmani ai poporului,prinşi,judecaţi şi pedepsiţi în procesele anterioare,prin perfidia,fătărnicia şi camuflajul sub care şi-au ascuns crimele lor josnice.

Grupul lui PATRASCANU a lucrat din interiorul Partidului, încercînd să-i submineze unitatea,să falsifice directivele trasate, să provoace confuzie în rîndurile membrilor de partid şi în sînul clasei muncitoare,să compromită Partidul şi să-l izoleze de masse, să-l descompună şi distrugă.

Odioşi au fost dealungul întregii istorii şi odioşi sînt toţi trădătorii de patrie.Massele largi ale poporului ~~nostru~~ şi-au manifestat ura ~~lor~~ împotriva unor astfel de trădători şi criminali cum au fost antoneştii,maniştii,spionii şi sabotorii din grupul AUSNIT-POP-BUJOIU,sau spionii în sutană ai Vaticanului şi alţii. Dar niciodată ura,revolta şi scîrba poporului nostru muncitor nu au fost mai necruţătoare decît faţă de aceste reptile veninoase care s-au cuibărit în casa luminoasă a Partidului, încercînd s-o pîngărească.

./.

Procesul acesta este important înainte de toate prin aceia că el desvălue în fața opiniei publice un alt aspect al mașinațiunilor banditești ale imperialiștilor străini îndreptate împotriva țării noastre. El se adaogă ca o verigă nouă și întregește lanțul crimelor comise de imperialiști împotriva poporului romîn.

Ar fi fost chiar de neînțeles ca imperialiștii să fi renunțat de a încerca să folosească bine cunoscuta metodă a calului troian introdus înăuntrul Partidului clasei muncitoare, tocmai la noi în Romînia, a cărei poziție strategică pentru planurile agresiunilor antisovietice a fost întotdeauna atît de apreciată de imperialiști. Ar fi fost ciudat ca imperialiștii să nu fi făcut tot posibilul pentru a-și vîrî agenții lor în sînul partidului nostru, pentruca de acolo să lovească mișelește, pentru a slăbi detașamentul de avangardă al clasei muncitoare, a-l destrăma și distruge, lipsind astfel poporul de conducătorul său firesc în lupta sa pentru libertate, pace și progres.

Procesul acesta ne demonstrează cu toată puterea că imperialiștii au folosit din plin astfel de manevre ticăloase, selecționînd în acest scop pe FORIS, pe KOFLER și pe PATRASCANU, cărora le-au hărăzit rolul de comandanți ai coloanei a V-a în sînul Partidului. PATRASCANU a fost mîndru de acest rol mîrșav și ~~să~~ s-a străduit din răsputeri să răspundă încrederii acordate de stăpîni.

Imperialiștilor le era de mult cunoscută poziția trădătoare a lui PATRASCANU. Desbaterile procesului au scos la iveală acest lucru. Statul de serviciu al lui PATRASCANU în slujba imperialiștilor era destul de bogat. Agentul de siguranță PATRASCANU era sluga demnă de stăpînul său. In perioada pînă la 4 aprilie 1944, PATRASCANU, FORIS și KOFLER se supralicitau în acțiunile ~~lor~~ criminale de distrugere a Partidului Comunist, pentru a cîștiga un loc cît mai de "cinste" în ochii Serviciului de spionaj britanic.

Iar în perioada următoare, PATRASCANU împreună cu complicii săi, a uneltit să prelungească războiul antonescian antisovietic, să abată asupra țării noastre calamitatea invaziei trupelor imperialiste anglo-americane, să împiedice cu orice preț instaurarea unui regim democratic în țară iar după 6 martie 1945, să doboare cu sprijin imperialist guvernul democratic și să arunce Romînia în ghiarele hrăpărețe ale imperialiștilor.

Dîndu-și seama că unica forță capabilă să zădărnicească planurile sale criminale este Partidul Comunist, PATRASCANU a îmbinat acțiunea sa de nimicire a cadrelor revoluționare ale Partidului cu pregătirile pentru creiarea unui partid oportunist - de tip laburist - care să se tîrască în coada burgheziei și să abată clasa muncitoare depe drumul luptei revoluționare.

Această acțiune criminală, contrarevoluționară, a fost

./.

 810

condusă şi îndrumată de Intelligence Service,care prin ALEXANDRU STEFANESCU,transmitea instrucţiuni şi ordine agenţilor săi strecuraţi în rîndurile Partidului Comunist,FORIS,KOFLER,PATRASCANU şi ceilalţi urmărind cu perseverenţă transformarea partidului comunist într-o agentură imperialistă îndreptată împotriva clasei muncitoare şi împotriva Uniunii Sovietice.

Intrucît vigilenţa ascuţită a celor mai buni şi devotaţi fii ai clasei muncitoare şi ai măreţei cauze a socialismului a dus la înlăturarea şi izolarea din conducerea partidului a trădătorilor BORIS ,KOFLER şi VICTORIA SARBU la 4 aprilie 1944,Serviciul de Spionaj Englez şi-a pus speranţele în PATRASCANU,a cărui activitate criminală a fost acoperită cu grije de complicii săi,pentru a-i da posibilitatea să "lucreze" mai departe în vederea înfăptuirii planurilor lor banditeşti.

In declaraţia sa din 4 dec.1952,acuzatul BERMAN arată că în numeroasele întîlniri organizate de el începînd din octombrie 1944 între PATRASCANU şi AL.STEFANESCU,acesta i-a prezentat lui PATRASCANU instrucţiunile Serviciului de spionaj englez privind acţiunea ce trebuia s-o desfăşoare.BERMAN declară:

"......STEFANESCU i-a transmis lui PATRASCANU instrucţiunile Intelligence Service-ului,instrucţiuni care urmăreau să transforme Partidul Comunist într-o agentură imperialistă îndreptată împotriva Uniunii Sovietice,împotriva clasei muncitoare, servind numai interesele capitaliştilor englezi şi americani".

La întîlnirile secrete cu AL.STEFANESCU,PATRASCANU îi raporta acestuia "succesele" acţiunii sale:

BERMAN arată în declaraţiile sale că în acelaş scop:

"......PATRASCANU a prezentat lui STEFANESCU manuscrisele a două cărţi ale sale şi anume "Sub trei dictaturi" şi "Problemele de bază ale Romîniei".Aceste două cărţi cu caracter pseudo-marxist urmăreau să introducă confuzie în capul membrilor de partid care pe vremea aceea aveau o slabă pregătire în domeniul ideologic,politic şi economic.

STEFANESCU după citirea manuscriselor,s-a declarat de acord ca ele să fie tipărite".

Avînd aprobarea serviciului de spionaj englez dată prin rezidentul său ALEX.STEFANESCU,PATRASCANU,conform ordinelor primite, s-a grăbit ca imediat după 23 august 1944, să răspîndească ideologia contrarevoluţionară,oportunistă,troţchisto-buharinisto-anarhistă îngrămădită în lucrările lui.Publicînd una după alta imundele sale cărţi pregătite din timp,PATRASCANU şi serviciul de spionaj englez urmăreau prin aceasta să obţină două rezultate:

1)PATRASCANU să se autopopularizeze ca unicul teoretician al Partidului Comunist Romîn,care - chipurile, - are în degetul cel

./.

mic întreaga ştiinţă marxistă şi

2)Să fie contracarată acţiunea propagandistică a Partidului de răspîndire a teoriei marxist-leniniste şi să deruteze masa largă a membrilor de partid, cărora li se oferea drept hrană ideologică otrava concepţiilor contrarevoluţionare din cărţile lui PATRASCANU.

Aşa după cum stăpînii săi, imperialiştii yankei şi britanici rezervă în cadrul planului lor de agresiune îndreptată împotriva libertăţii popoarelor şi păcii mondiale un loc deosebit de important ofensivei ideologice, prin care, pe de o parte împrăştie murdarele lor calomnii la adresa Uniunii Sovietice şi a democraţiilor populare, iar pe de altă parte pregătesc, prin apologia instictelor primare, a desmăţului şi crimei, viitorii ucigaşi de profesie pentru un nou război mondial, - tot aşa şi PATRASCANU prea plecat şi supus servitor al serviciilor de spionaj american şi englez, a acordat o importanţă deosebită ofensivei "ideologice".

In toate scrierile sale, vulpoiul PATRASCANU încearcă să pozeze în comunist, tratînd problemele social-politice şi teoretice - chipurile, - depe poziţiile clasei muncitoare, dar în realitate, din fiecare pagină a cărţilor sale duhneşte putregaiul ideologiei burgheze.

N-am de gînd să mă ocup în mod special, aici în faţa instanţei de judecată, de activitatea publicistică a lui PATRASCANU. Aici pe noi ne preocupă mai cu seamă faptele lui de spionaj şi sabotaj, acţiunile lui teroriste şi complotiste săvîrşite împotriva intereselor de viaţă ale poporului romîn, în calitatea lui odioasă de mercenar al serviciilor de spionaj anglo-americane.

După cum a rezultat şi din desbateri, PATRASCANU şi-a editat cărţile sale în scopuri diversioniste bine definite. El a încercat şi pe această cale să ponegrească clasa muncitoare, să-i diminueze rolul de conducător a luptei poporului muncitor şi s-o izoleze de aliaţii ei fireşti.

Frunzărindu-i cărţile, te împiedici, la fiecare pagină, de ploconelile lui la adresa burgheziei şi a ideologilor burghezi.

Dar evident că nu este PATRASCANU nici primul şi nici unicul scrib al burgheziei din această speţă.

Dacă am menţionat această latură a activităţii lui PATRASCANU, am făcut-o pentru faptul că activitatea lui publicistică face parte organică din planurile complotiste, concepute de el, în înţelegere cu ceilalţi complici, din ordinul Serviciului de spionaj britanic, planuri complotiste îndreptate împotriva poporului romîn, împotriva democraţiei şi socialismului, împotriva păcii.

Prin această activitate, PATRASCANU şi complicii săi urmăreau să scoată cadrele Partidului de sub influenţa atotputernicei

./.

teorii marxist-leniniste,să le înece în mocirla teoriilor oportuniste contrarevoluţionare şi să alcătuiască un partid oportunist,pe care să-l opună apoi Partidului Comunist.Cu un cuvînt,ei urmăreau să creieze şi la noi în ţară un fel de "a treia forţă",sub directivele şi îndrumarea nemijlocită a Serviciului de spionaj englez şi cu sprijinul camuflat al burgheziei.

Printr-o astfel de tactică,PATRASCANU spera să-şi închegheze un partid oportunist,cu firmă socialistă,pus bineînţeles în subordinele serviciului de spionaj american şi englez,să pună mîna pe putere şi să transforme apoi România în bază de atac pentru un nou război antisovietic.

Se poate înţelege clar că planul complotist al grupului PATRASCANU, ţesut cu multă abilitate şi subtilitate,se încadrează perfect în vastul complot contra Uniunii Sovietice şi a democraţiilor populare,contra păcii mondiale,pe care l-au urzit imperialiştii americani secondaţi de cei englezi.Acest vast plan complotist imperialist îşi are începutul în anii victorioasei revoluţii socialiste din octombrie şi aplicarea lui a fost urmărită cu perseverenţă diabolică dealungul a peste trei decenii de cînd a apărut,s-a consolidat şi a înflorit primul stat socialist în lume,devenind o uriaşă forţă economică,poltică şi morală.

Cunoaşterea conturărilor generale ale planului complotist imperialist împotriva popoarelor libere şi a păcii,cu corectivele pe care le-a suferit în cursul celui de al doilea război mondial,îşi are importanţa sa pentru înţelegerea cadrului în care s-a mişcat activitatea complotistă a grupului PATRASCANU.

+

+ +

Tovarăşi judecători,

Victoria de importanţă istorică mondială a Uniunii Sovietice în cel de al doilea război mondial asupra fascismului barbar hitlerist,după cum se ştie,a dus la eliberarea unui şir de ţări din Europa de sub jugul imperialismului.Obţinînd cu ajutorul Armatelor Sovietice eliberatoare independenţa naţională,popoarele acestor ţări şi-au luat soarta în propriile lor mîini şi au pornit pe un drum de viaţă nouă.Astfel,spărtura făcută la 7 nov.1917 în frontul mondial al imperialismului prin victoria Marei Revoluţii Socialiste,a fost lărgită şi mai mult.Iar victoria istorică a revoluţiei populare chineze asupra regimului feudalo-militarist gomindanist şi sprijinitorilor lui imperialiştii americani a dus la constituirea unui uriaş bloc al popoarelor libere,dela Praga la Shangai,cu o populaţie de peste 8oo milioane de oameni.O treime din populaţia globului a scuturat astfel lanţurile imperialismului şi le-a sfărîmat.Ca urmare a desvoltării evenimentelor politico-militare în cursul războiului

şi după terminarea lui,s-a constituit marele lagăr democratic,antiimperialist,în frunte cu Uniunea Sovietică,care polarizează în jurul său pe toţi cei ce iubesc progresul şi pacea şi luptă pentru apărarea drepturilor popoarelor la o viaţă liberă împotriva valului turbure al forţelor reacţiunii mondiale coalizate.

Pentru a împiedica cu orice preţ desfăşurarea firească a evenimentelor,cercurile imperialiste anglo-americane au dus în timpul războiului o murdară politică de duplicitate,căutînd să-şi întărească punctele de sprijin create în ţările din vecinătatea Uniunii Sovietice şi să-şi asigure dominaţia lor asupra popoarelor eliberate de armatele sovietice.Acest lucru a ieşit la iveală în numeroasele procese ale diferitelor grupuri de trădători din ţările democrat-populare,în care au fost demascate urzelile complotiste ale serviciilor de spionaj american şi englez.S-a văzut clar la procesele MANIU,RAJK,KOSTOV,SLANSKY şi celelalte,că cercurile imperialiste în fruntea cărora s-au plasat grupurile monopoliste americane,urmăreau nu numai să păstreze şi să consolideze poziţiile cucerite în cursul războiului,dar să lărgească la maximum aceste poziţii şi să instaureze prin forţă dominaţia mondială a imperialismului american Aceste cercuri au elaborat şi au început să pună în aplicare un vast program de măsuri economice,politice şi militare,menite să asigure expansiunea S.U.A.,asupra întregii lumi şi să transforme popoarele globului pămîntesc în sclavi ai miliardarilor yankei.

Cu deosebită înverşunare au dus şi duc imperialiştii americani şi sateliţii lor activitatea de subminare în ţările vecine cu Uniunea Sovietică care au scuturat jugul imperialist,căutînd să restabilească în aceste ţări vechile regimuri burghezo-moşiereşti,să le înrobească şi să le folosească drept baze militare şi strategice împotriva Uniunii Sovietice.Prin desprinderea ţărilor de democraţie populară din lanţul sistemului mondial al capitalismului,imperialiştii au primit o lovitură foarte puternică şi au suferit o pierdere ireparabilă.Imperialiştii,în frunte cu cei americani,nu pot uita trecutul nu prea îndepărtat,cînd jefuiau ca-n codru bogăţiile acestor ţări şi exploatau pînă la sînge masele muncitoare,în bună înţelegere cu clicile burghezo-moşiereşti respective,storcînd profituri maximale.Petrolul,cărbunii,lemnul,mineralele,animalele şi cerealele acestor ţări constituiau principalele surse de îmbogăţire a monopoliştilor străini.Cei aproximativ loo milioane de locuitori din această parte a Europei formau clientela sigură pentru mărfurile ce nu puteau fi realizate pe pieţele metropolelor.In acelaş timp imperialiştii americani socoteau popoarele acestor ţări drept carne de tun pentru aventurile războinice antisovietice pe care le pregăteau,trimiţîndu-şi generalii să inspecteze armatele şi poziţiile strategice din aceste regiuni,ca în orice alte colonii ale lor.

./.

Imperialiştii n-au pierdut numai o uriaşă piaţă de desfacere şi inepuizabile izvoare de materii prime pentru industrie,dar în acelaş timp ei au pierdut foarte importante poziţii militare şi strategice care intrau în socoteala planurilor lor agresive antisovietice. Sferele de influenţă,pieţele de desfacere,sursele de materii prime şi teatrele de operaţiuni militare pentru aventurile lor războinice, s-au îngustat într-o măsură foarte importantă.

Deaceea,pentru a zădărnici transformările democratice şi opera paşnică constructivă,pentru a menţine sau a restabili regimurile reacţionare din trecut în aceste ţări şi a astupa noua breşă în frontul mondial al imperialismului apărută ca rezultat al celui de al doilea războimondial,cercurile reacţionare americane,secondate de cele britanice,au făcut eforturi disperate.

"Varianta balcanică" preconizată de Churchill în 1943,prevedea debarcarea trupelor anglo-americane în Sud-Estul Europei tocmai în scopul de a împiedica eliberarea ţărilor balcanice de către Armata Sovietică.Prin această debarcare imperialiştii americani şi englezi urmăreau să menţină ţările din această parte a Europei în vechea situaţie de ţări dependente,la cheremul lor,pentru a le transforma oricînd în baze militare antisovietice.Sprijinindu-se pe cercurile reacţionare,pe moşieri,industriaşi,mari financiari,pe clerul reacţionar şi pe astfel de elemente banditeşti cum sunt acuzaţii din acest proces,cu cari aveau contact neîntrerupt,imperialiştii americani şi englezi au început tratative secrete cu reprezentanţii partidelor politice reacţionare din aceste ţări,în spatele Uniunii Sovietice, pentru a face să eşueze armistiţiul cu aceasta.Prin astfel de maşinaţiuni criminale,cercurile reacţionare americano-engleze sprijinite de trădătorii şi criminalii de război de tipul MANIU,PATRASCANU,STEFANESCU et.comp.,au determinat prelungirea războiului în această parte a Europei,pricinuind pierderi importante de vieţi omeneşti şi ruina regiunilor supuse acţiunilor militare.

Numai datorită vijelioasei ofensive a Armatei Sovietice prin ruperea frontului hitlerist la Iaşi-Chişinău,a fost adrobit mîrşavul complot imperialist al "Variantei balcanice" şi au fost eliberate popoarele care gemeau sub călcîiul dictaturilor militaro-fasciste dîndu-li-se posibilitatea să-şi ia soarta în propriile lor mîini şi să treacă la munca paşnică de vindecare a rănilor războiului.

Astfel planurile criminale complotiste ale imperialiştilor şi trădătorilor de ţară au suferit o primă înfrîngere serioasă.

Dar ca orice nelegiuiţi învechiţi în rele,cercurile imperialiste americano-engleze în deplină înţelegere cu aliaţii lor credincioşi - grupurile politice reacţionare din aceste ţări, - nerenunţînd la planurile de recîştigare a poziţiilor economice,politice,

./.

militare şi strategice pierdute,au făcut fără răgaz numeroase încercări, fățişe şi ascunse, pentru restabilirea situaţiei antebelice în aceste ţări.

Unul dintre aţîţătorii la război americani,GEORGES KENNAN fost consilier la Ambasada S.U.A. dela Moscova şi fost preşedinte al Consiliului pentru dirijarea politicii externe de pe lîngă Departamentul de Stat American,a spus că "principalul scop al politicii externe a S.U.A. este de a atrage de partea lor ţările de democraţie populară prin presiune politică şi economică".

Intr-adevăr,consecvente acestei linii politice de imixtiune în treburile interne ale altor state,cercurile conducătoare americano-engleze şi-au transformat reprezentanţele lor oficiale într-un paravan legal pentru oficinele de spionaj,violînd în mod sistematic principiul elementar al dreptului internaţional de a nu duce şi a nu sprijini nici un fel de activitate de subminare îndreptată împotriva altui stat. Ele au sprijinit în mod făţiş grupările politice reacţionare de tipul partidelor ţărăneşti (Mikolaiczik în Polonia, Maniu în Romînia, etc.) prezentîndu-le drept "opoziţie democratică". Dar aceste aşa zise "opoziţii democratice"alcătuite din moşieri,bancheri,fabricanţi,chiaburi,din clici militariste,cler reacţionar şi scursori fasciste,au fost complect demascate ca duşmane înverşunate ale poporului şi agenturi plătite ale serviciilor de spionaj american şi englez.

Pentru a stăvili influenţa crescîndă a clasei muncitoare şi a avantgardei sale - partidele comuniste, - cercurile conducătoare americano-engleze au aruncat în luptă agentura lor din sînul clasei muncitoare,grupările socialiste de dreapta,care aveau misiunea de a împiedica realizarea unităţii politico-organizatorice a clasei muncitoare,fuziunea partidelor comuniste cu aripa de stînga a partidelor social-democrate. Acest rol mîrşav trebuia să-l joace la noi în ţară socialiştii de dreapta în cap cu TITEL PETRESCU, EFTIMIE GHERMAN şi ceilalţi vechi trădători ai proletariatului. Dar această agentură imperialistă a fost zdrobită pînă la capăt,social-democraţii de dreapta fiind demascaţi şi alungaţi din rîndurile clasei muncitoare.

O altă pîrghie importantă a politicii imperialiştilor, Vaticanul,care a transformat organizaţia bisericii catolice într-o agentură de spionaj,diversiune şi terorism,la dispoziţia serviciului de spionaj american,a fost deasemenea demascat.

Presiunile economice exercitate împotriva ţărilor democrat populare de către imperialişti,au avut drept rezultat nu sugrumarea acestor ţări,ci dimpotrivă,formarea şi întărirea unei noi pieţe mondiale cuprinzînd URSS,China şi democraţiile populare. Consecin-

./.

ța pentru imperialiști a politicii lor de discriminare în relațiile economice cu aceste țări, a fost restrîngerea resurselor mondiale pentru S.U.A., Anglia, Franța, înrăutățirea condițiilor pieții mondiale de desfacere și agravarea utilizării incomplecte a întreprinderilor în țările capitaliste.

Imperialiștii americani și sateliții lor au desfășurat fără încetare atacurile lor subversive împotriva libertății și independenței țărilor de democrație populară, organizînd prin reprezentanțele lor diplomatice conspirații, acțiuni de sabotaj, de spionaj, de diversiune și alimentînd cu bani, echipament și armament organizațiile teroriste create din inițiativa lor cu scopul de a răsturna prin violență regimul de democrație populară.

S-a dovedit la toate procesele care au avut loc, că grupurile și organizațiile subversive lichidate în țările de democrație populară, erau în strînsă legătură cu serviciile de spionaj american sau englez. Activitatea de subminare și comploturile antiguvernamentale în România, Bulgaria, Albania, Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, au fost organizate de serviciile de spionaj american și englez.

Este încă proaspătă în amintirea poporului nostru acțiunea mișelească a lui BURTON BERRY fost reprezentant politic al S.U.A. la București, care împreună cu consilierul Misiunii Americane MELBOURNE, ajutați de agenții serviciului de spionaj HAMILTON și HALL camuflați la misiunea americană, au organizat și pregătit o lovitură de stat în România. Ei au creat prin intermediul spionilor recrutați din rîndurile fostului partid național-țărănesc și din rîndurile legionarilor, grupuri politice și militare subversive înzestrate cu posturi de radio emisiune, cu armament și echipament militar - cum a fost organizația teroristă "Sumanele Negre". In acelaș timp au fost create grupuri politice în străinătate în frunte cu trădătorii și spionii americani GRIGORE NICULESCU BUZESTI, C. VISOIANU, AL. CRETZIANU, RADESCU și alții, cărora le-a revenit odioasa misiune de a duce campania de denigrare, de calomnii și ațîțare împotriva Romîniei.

Procesele bandelor subversive "Sumanele Negre", "Graiul Sîngelui", procesele MANIU, AUSNIT-POP-BUJOIU și toate celelalte, au dovedit din plin amploarea planurilor criminale de cotropire ale imperialismului american, împotriva Patriei noastre.

Aceeaș urzeală complotistă au țesut-o serviciile de spionaj american și englez și în celelalte democrații populare.

Prevăzînd rolul hotărîtor pe care îl vor îndeplini partidele comuniste în țările Europei eliberate, cercurile imperialiste mondiale în frunte cu cele americane și engleze și-au recrutat din timp și cu grijă agenții și spionii lor, introducîndu-i în rîndurile partidelor comuniste, pentru a le putea submina pe dinăuntru și a-și pregăti punctele de sprijin în vederea realizării planurilor lor

de dominație mondială.

Galeria trădătorilor clasei muncitoare din diferitele țări ale lumii, ca și banda năpîrcilor în cap cu PATRASCANU, au desfășurat la ordinele stăpînilor lor o intensă activitate criminală, urmărind să pună mîna pe conducerea partidelor comuniste și pe puterea de stat, să înăbușe mișcarea muncitorească revoluționară și să restaureze dominația de clasă a burgheziei, respectiv domnia fără frîu a imperialiștilor americano-englezi.

Lichidarea planurilor conspirative RAJK-KOSTOV, SLANSKY, etc. reprezintă o victorie a lagărului păcii, o lovitură puternică dată reacțiunii internaționale. Spionii imperialiști introduși în interiorul partidelor comuniste, prinși la locul crimei, au fost trași la răspundere în fața popoarelor pentru crimele lor și și-au primit pedeapsa meritată.

Iată deci - tovarăși judecători, - în ce cadru de ansamblu se mișcă activitatea contrarevoluționară, antistatală și complotistă a grupului de trădători pe care-i aveți în fața dvs, pe banca acuzării. Pe drept cuvînt se poate spune că avem aci în față un capăt al băncii de acuzare, celălalt capăt prelungindu-se pînă departe în apus peste Canalul Mînecii și peste Ocean, în somptuoasele birouri cu uși capitonate depe malurile Tamisei și ale Potomac-ului, în care cei mai fioroși dușmani ai omenirii, imperialiștii anglo-yankei și prepușii lor, urzesc tot soiul de comploturi criminale și pregătesc un nou incendiu mondial.

II.

Tovarăși judecători,

Activitatea criminală contrarevoluționară și antistatală a grupului de complotiști depe banca acuzării a fost strîns organic legată de vastul plan de agresiune urzit de cercurile monopoliste reacționare americano-engleze care urmăresc să cucerească dominația mondială. Grupul complotist-PATRASCANU-STEFANESCU-STARCEA-constitue una din numeroasele verigi ale lanțului cu care imperialiștii yankei și britanici au încercat să sugrume lupta pentru libertate, democrație și pace a poporului romîn și să lege Romînia de carul de război imperialist.

Acest grup complotist a avut fazele sale de desvoltare pînă a ajuns la forma în care îl avem astăzi imobilizat, aci, în fața Dvs.

Cercetările preliminare și ancheta judiciară au reușit să stabilească, - cu toate încercările înverșunate ale acuzaților de a deruta organele anchetatoare, - etapele succesive prin care a trecut grupul pînă la ultimul său stadiu, scopurile urmărite de complotiști precum și activitatea criminală desfășurată de acuzați.

A rezultat astfel că inițial, grupul contrarevoluționar complotist se formase ca un nucleu, ca un centru conspirator, alcătuit

./.

 818

din acuzaţii LUCRETIU PATRASCANU, ALEXANDRU STEFANESCU, HERBERT ZILBER şi HERANT TOROSIAN, acţionînd după directivele date de STEFANESCU, care în timpul războiului a îndeplinit funcţiunea de "rezident" pentru Romînia al serviciului de spionaj englez.

Acuzatul ZILBER a arătat că el a reluat legătura cu acuzatul PATRASCANU prin intermediul acuzatului STEFANESCU pela începutul anului 1944. In întîlnirea dintre PATRASCANU şi ZILBER din ianuarie 1944, ei s-au înţeles, pe baza instrucţiunilor primite dela STEFANESCU să reînoade firul vechii lor colaborări, ZILBER urmînd să îndeplinească rolul de om de legătură al lui PATRASCANU.

Referindu-se la discuţia avută cu PATRASCANU cu acest prilej şi la motivele care l-au determinat să-i solicite colaborarea, ZILBER a arătat că PATRASCANU i-a răspuns la întrebarea sa, următoarele:

«Am discutat chestia cu AL. STEFANESCU, el mi-a spus că a aranjat cu tine această chestiune şi am venit să-mi dai confirmarea».

In urma stabilirii legăturii între ZILBER şi PATRASCANU, ei au avut la scurt timp după asta o întîlnire secretă cu AL. STEFANESCU care le-a expus situaţia politică şi militară, în lumina vederilor serviciului de spionaj englez şi i-a instruit asupra sarcinilor ce le reveneau.

In legătură cu această expunere, ZILBER a arătat că AL. STEFANESCU le-a vorbit despre pericolul ce-l va reprezenta Partidul Comunist pentru interesele burgheziei, monarhiei şi ale imperialiştilor, ca urmare a eventualităţii eliberării ţării de către Armata Sovietică.

«Partidul Comunist ieşind din ilegalitate se va desvolta colosal de repede şi va exercita o puternică influenţă în mase şi asupra situaţiei politice» le-a spus AL. STEFANESCU.

De aceea, el a precizat că sarcina principală a forţelor reacţionare va fi de a menţine monarhia şi partidele burgheze şi a face tot posibilul ca situaţia politică şi socială a Romîniei să rămînă neschimbată.

«Pentru a realiza aceste scopuri va trebui dată opiniei publice impresia» le-a spus STEFANESCU - «că regimul antonescian a fost înlăturat de rege şi partidele burgheze şi nu de Armata Sovietică şi partidul comunist.

«De aceea PATRASCANU trebuia să facă tot posibilul pentru a realiza formula «blocului naţional» şi de a da garanţie scrisă că nu va fi pusă în discuţie problema monarhiei».

Pe baza acestor directive trasate de STEFANESCU şi în urma înţelegerii stabilite, PATRAŞCANU şi ZILBER au pornit la desfăşurarea activităţii lor criminale, traducînd în fapt, punct cu punct, instrucţiunile serviciului de spionaj englez.

Ei şi-au găsit un complice potrivit în persoana lui TORO-

SIAN,pe care ZILBER l-a pus la curent cu planul lor criminal şi care a acceptat să le sprijine acţiunile întrucît el însuşi urmărea aceleaşi scopuri.

După cum a rezultat în cursul desbaterilor procesului,acuzatul PATRASCANU ajutat de complicii săi ZILBER şi TOROSIAN,a uneltit - potrivit directivelor trasate de STEFANESCU, - ~~în spatele Partidului~~ Comunist şi în strînsă legătură cu leaderii partidelor burgheze şi cu reprezentanţii Palatului,în vederea înfăptuirii "blocului naţional", în scopul de a găsi împreună soluţia de salvare a monarhiei şi a regimului burghez dela prăbuşire".

Pe baza acestei activităţi criminale comune acuzaţii PATRASCANU,ZILBER şi TOROSIAN care au acţionat după ordinele date de AL.STEFANESCU,au constituit nucleul contrarevoluţionar complotist,care începînd din ziua de 23 august 1944,a iniţiat,conceput şi organizat o serie de acţiuni criminale,menite să împiedice cu orice preţ democratizarea ţării,să zădărnicească prin orice mijloace stabilirea de relaţii prieteneşti între România şi marea noastră eliberatoare Uniunea Sovietică,să răstoarne guvernul democratic instaurat la 6 martie 1945 prin voinţa şi lupta îndîrjită a maselor populare şi să readucă cu orice preţ domnia burghezo-moşierimii şi stăpînirea imperialiştilor anglo-americani în România.

Acest grup complotist este de fapt o reeditare a vechiului grup de trădători FORIS-KOFLER-VICTORIA SARBU,care a fost înlăturat dela conducerea partidului la 4 aprilie 1944,cînd s-a dat o puternică lovitură uneltirilor mîrşave ale serviciului de spionaj englez.Acuzatul KOFLER,referindu-se la o întîlnire secretă avută de el şi PATRASCANU cu AL.STEFANESCU spre sfîrşitul lunii aprilie 1944,a arătat că STEFANESCU i-a mustrat pentru slăbiciunea lor,lăsîndu-se demascaţi de către Partidul Comunist.El le-a spus că şefii de afară "sunt pe drept cuvînt furioşi şi nemulţumiţi şi că pe viitor se impune a căuta să reparăm înfrîngerea suferită".STEFANESCU le-a spus că PATRASCANU a rămas principala speranţă în vederea ducerii mai departe a acţiunilor scelerate împotriva Partidului Comunist,întrucît prin lipsa lui din Bucureşti a rămas necompromis.

Cum au înţeles aceşti trădători odioşi să "repare înfrîngerea suferită",s-a reflectat destul de limpede în materialul procesului. După înlăturarea lui FORIS şi KOFLER,PATRASCANU rămîne figura centrală în rîndurile banditilor,destinat să continue cu mai multă şi mai bestială furie acţiunile criminale îndreptate împotriva Partidului Comunist şi împotriva poporului romîn.Pentru a putea "lucra cît mai eficient în vederea realizării planurilor lor criminale,trădătorii aveau cuvînt de ordine să-l sprijine din răsputeri pe PATRASCANU,bineînţeles în primul rînd menajîndu-l,camuflîndu-i legăturile compromiţătoare

./.

şi căutînd să-i creieze o cît mai bună atmosferă. Intr-o declaraţie a sa, KOFLER arată că, în zilele de după 4 aprilie 1944, cît timp el a stat sub paza Partidului împreună cu VICTORIA SARBU şi cu FORIS, acesta l-a atras deasemenea atenţia că ultima lor speranţă este PATRASCANU, despre care nu trebue să sufle nici un cuvînt, pentru a nu arunca vreo umbră de bănuială asupra lui.

Prin reluarea legăturii cu ZILBER, în urma dispoziţiei lui STEFANESCU, PATRASCANU are în ZILBER, acest vechiu şi experimentat spion şi trădător, un demn complice pentru ducerea mai departe a acţiunilor sale criminale. Cei doi complici, versaţi în crime, la care se raliază încă din primăvara anului 1944 şi HERANT TOROSIAN, alcătuiesc treptat un nou grup banditesc, prin elemente oarecum "noui" adică mai puţin cunoscute şi deci mai puţin compromise, dar nu mai puţin experimentate în domeniul acţiunilor subterane antimuncitoreşti.

Referindu-se la discuţia avută cu PATRASCANU privitor la unul din obiectivele activităţii lor scelerate - şi anume spargerea Partidului Comunist, - acuzatul ZILBER spune următoarele:

"........după ce PATRASCANU mi-a explicat că Partidul nu poate fi spart mai înainte ca Armata Roşie să fi părăsit ţara, am hotărît ca acţiunea noastră s-o ducem pe cît se poate fără o organizaţie prea mare, ci numai cu cîteva elemente de încredere, firele întregii acţiuni fiind în mîinile lui PATRASCANU. Deşi PATRASCANU nu mi-a desvăluit niciodată numele tuturor celor de care s-a servit şi ne-am servit, o parte dintre aceştia îi cunosc. Ei sunt: LENA CONSTANTE, ELENA PATRASCANU, HERANT TOROSIAN, NICOLAE BETEA, ANTON RATIU, HARY BRAUNER, ZEVEDEI BARBU, ANTON GOLOPENTIA. Cu excepţia ELENEI PATRASCANU, toţi ceilalţi i-au fost recomandaţi de mine".

Ce rezultă din această recunoaştere a lui ZILBER?

Rezultă în primul rînd faptul că el, împreună cu PATRASCANU stabilind pe baza directivelor lui AL. STEFANESCU, o serie de obiective criminale îndreptate împotriva libertăţii poporului romîn, au hotărît şi apoi au constituit un grup complotist contrarevoluţionar, antipartinic şi antistatal.

Rezultă în al doilea rînd, că pentru a asigura conspirativitatea activităţii lor criminale, ei au hotărît ca grupul lor să fie cît mai restrîns, alcătuit din elemente temeinic verificate şi corespunzătoare acţiunilor scelerate puse la cale de complotişti.

Grupul complotist contrarevoluţionar al lui PATRASCANU, care a acţionat în strînsă legătură cu vechii spioni britanici AL. STEFANESCU şi JAQUES BERMAN, a intrat în anul 1946 în relaţii de colaborare cu grupul complotist IOAN STARCEA - MICULESCU BUZESTI şi V. RADULESCU POGONEANU, în vederea organizării acţiunii criminale de

./.

răsturnare prin violenţă a regimului nostru democrat-popular.

III.

GRUPUL DE COMPLOTISTI, BANDA DE SPIONI SI SABOTORI.

Tovarăşi judecători,

Trăsătura caracteristică esenţială a principalilor complici ai lui PATRASCANU constă în faptul că ei sunt vechi şi experimentaţi agenţi ai serviciilor de spionaj imperialiste, elemente descompuse din punct de vedere moral, cosmopoliţi, pentru cari ideia de patrie nu depăşeşte cadrul buzunarelor umflate de dolari şi lire sterline, animaţi exclusiv de ura împotriva poporului romîn şi îndeosebi împotriva clasei muncitoare şi a partidului ei revoluţionar.

Printre aceştia acuzatul ZILBER ocupă un loc deosebit, atît prin trecutul său din cale afară de murdar cît şi prin activitatea sa alături de PATRASCANU, ca principal complice în iniţierea şi organizarea diferitelor acţiuni criminale întreprinse de complotişti.

Din propriile sale recunoaşteri, din depoziţiile martorilor şi din documentele prezentate în instanţă, rezultă că în persoana acuzatului ZILBER avem dafaface cu una din cele mai josnice specimene create de regimul burghezo-moşieresc. Fiind implicat într-un proces de spionaj în anul 1930, ZILBER, ale cărui concepţii politice izvorăsc din mocirla "ideologiei" oportuniste, fiind însufleţit de un singur sentiment de viaţă - ura împotriva ideologiei proletariatului şi urmărind un singur scop - lupta împotriva Patriei socialismului şi împotriva Partidului Comunist, - se angajează pe drumul trădării poporului muncitor şi intră în solda siguranţei burghezo-moşiereşti, servind-o după cum s-a văzut, începînd din anii 1930-1932, pînă după 1940. In anul 1938, ZILBER ajunge prin intermediul lui CONSTANTIN VISOIANU, vechiu agent al Intelligence Service-ului, în legătură cu spionul englez HUGH SEATTON WATTSON, care era delegatul serviciului de spionaj britanic pentru ţările din Balcani, în special pentru Romînia, Bulgaria, şi Jugoslavia.

ZILBER l-a servit pe WATSON cu tot felul de informaţii politice, economice şi militare şi în deosebi cu informaţii despre Partidul Comunist. El arată într-o declaraţie că (citez):

> ".........Am discutat cu WATSON de mai multe ori asupra Uniunii Sovietice şi i-am făcut cunoscut atitudinea mea duşmănoasă şi antisovietică. El mi-a cerut şi.....i-am comunicat informaţii despre PCR, în legătură cu puterea partidului în Bucureşti, Valea Prahovei, Valea Jiului şi alte centre muncitoreşti din ţară".

Prin WATSON, ZILBER intră pela sfîrşitul anului 1938 în legătură cu industriaşul NICOLE GROSS, un important agent al serviciului de spionaj englez, înţelegîndu-se cu el înaintea plecării acestuia

./.

din țară, să reia colaborarea pe linie de spionaj după război independent de WATSON. Tot WATSON l-a pus în legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU în toamna anului 1940, spunîndu-i, că întrucît el părăsește țara, va trebui ca pe viitor ZILBER să colaboreze cu "Intelligence Officer"-ul din România, respectiv cu rezidentul local al serviciului de spionaj britanic, care era industriașul și vechiul și încercatul spion ALEXANDRU STEFANESCU. STEFANESCU l-a sfătuit să caute să-și aranjeze situația față de Partid, intenționînd să-l folosească pe linia Partidului. In urma sfaturilor lui STEFANESCU, ZILBER a încercat să intre în legătură cu partidul, activînd cu sprijinul cunoscutului agent de siguranță și spion SRAIER, pe linia Ajutorului Roșu, iar la începutul anului 1944, STEFANESCU îl pune în legătură cu PATRASCANU, ca tehnic al acestuia.

Astfel, după un ocol de cîțiva ani, trecînd prin VINTILA IONESCU, prin VISOIANU și WATSON, apoi prin AL. STEFANESCU, ZILBER reînnoadă firul întrerupt al colaborării pe linia trădării clasei muncitoare cu vechiul său prieten PATRASCANU. De aici înainte, ei vor fi nedespărțiți în acțiunile lor criminale inițiate de serviciile de spionaj englez și american în colaborare cu ei și executate în strînsă legătură cu ceilalți complici ai lor.

După eliberarea țării noastre la 23 august 1944 de către eroica Armată Sovietică, - eliberare care datorită manevrelor criminale întreprinse de PATRASCANU-STEFANESCU, în complicitate cu leaderii reacționari ai partidelor burgheze, respectiv cu MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU și cu cercurile palatiste reprezentate de ION MOCSONY STARCEA și GRIGORE NICULESCU BUZESTI n-a putut duce la constituirea unui guvern democrat, - grija principală a complotiștilor a fost de a sprijini guvernele cu majorități reacționare și a împiedica masele populare conduse de Partid să impună un guvern democrat.

In condițiile noi de după eliberare, ZILBER a strîns și mai mult contactul cu serviciile de spionaj imperialiste, activînd în slujba Intelligence Service-ului prin STEFANESCU, LENA CONSTANTE-NICOLE GROSS și I. PORTER, precum și în slujba serviciului de spionaj american

Martora ANA SAMUELI a relatat aci că ZILBER a primit legătura de spionaj cu spionul englez maiorul PORTER IVOR, prin intermediul cunoscutului agent britanic GRIGORE NICULESCU BUZESTI. ZILBER a furnizat maiorului PORTER informații privind problemele economice problemele armistițiului și în deosebi informații despre Partidul Comunist.

Deasemenea martora SILVIA PLACA a arătat că ZILBER a fost recrutat de serviciul de spionaj american, avînd relații cu comandorul WISNER, apoi cu spionii cpt. MADISON, lt. ROBERTS și cu maiorul HALL. ZILBER a recunoscut el însuși legăturile sale de spionaj cu spionii MADISON, ROBERTS și HALL.

Ceeace trebue reținut în mod deosebit, este faptul că ZILBER nu este un spion oarecare, un simplu spion. Statul de serviciu al lui

./.

ZILBER în slujba serviciilor de spionaj imperialiste, era atît de bogat şi el era atît de apreciat, încît serviciul de spionaj american avea planuri mari pentru ZILBER. In întîlnirile secrete avute cu spionul MADISON, ei au stabilit împreună un anumit plan de lucru, care după propriile sale relatări consta în:

1.- încercarea de a pătrunde în diplomaţie şi a fi trimis în misiune diplomatică la Washington, pentru a se introduce sub masca de comunist, pe lîngă Ambasada Sovietică şi pe lîngă misiunile diplomatice ale statelor prietene cu Uniunea Sovietică, devenind un informator preţios pentru Departamentul de Stat american.

2.- recrutarea în ţară de informatori pentru serviciul de spionaj american, din rîndurile membrilor Partidului Comunist şi

3.- ţinerea la curent a serviciului de spionaj american cu intenţiile şi măsurile politice şi economice preconizate de Partidul Comunist şi de Uniunea Sovietică.

Pentru aducerea la îndeplinire a primului punct din acest plan scelerat, discutat cu PATRASCANU şi cu VISOIANU, acesta din urmă l-a şi numit pe ZILBER consilier economic la Ministerul de Externe, iar PATRASCANU a intervenit în numeroase rînduri pentru trimiterea lui la Washington.

"Scopul urmărit de PATRASCANU - a declarat ZILBER, - era de a avea în Statele Unite un om de încredere care să ţină legătura directă cu guvernul american şi în cazul cînd acţiunea lui împotriva regimului de democraţie populară din ţară ar fi eşuat, să aibă prin mine un loc de refugiu în Statele Unite".

In ceeace priveşte punctele 2 şi 3 din planul stabilit cu MADISON, ZILBER s-a străduit să-şi mulţumească stăpînii pe deplin. Activînd pe baza instrucţiunilor de detaliu primite dela MADISON, ZILBER a desfăşurat o intensă activitate de spionaj, transmiţînd în mod periodic informaţii secrete serviciului de spionaj american. Aceste informaţii secrete priveau producţia industrială a Romîniei, rezervele de utilaj, stocurile de materie primă, problemele bugetului, circulaţia fiduciară diferitele hotărîri secrete ale Partidului şi Guvernului pe care le primea dela PATRASCANU şi numeroase alte informaţii diverse, politice şi economice.

Inaintea plecării din ţară a spionului MADISON, acesta l-a predat succesorului său, maiorul HALL, prezentîndu-l, după propria expresie a lui ZILBER, "ca un colaborator preţios". Incepînd din august 1945 şi pînă în iulie 1946, ZILBER s-a văzut regulat cu spionul HALL. Natura informaţiilor date maiorului HALL era aceeaş cu a acelora date cpt. MADISON, adică despre producţia industrială, cheltuelile bugetare, disponibilităţile de export, rezervele de produse alimentare, colectările de cereale, livrările în contul Armistiţiului şi numeroase altele.

./.

In acelaş timp HALL era informat asupra tuturor intenţiilor şi măsurilor preconizate de Partid şi Guvern, informaţii transmise de PATRASCANU prin ZILBER, serviciului de spionaj american.

Iată deci redate pe scurt legăturile şi activitatea de spionaj a acuzatului ZILBER, pe baza propriilor sale recunoaşteri şi pe baza depoziţiilor martorilor, din care rezultă rolul deosebit de mîrşav îndeplinit de el în vederea subminării forţei Patriei noastre.

Acelaş rol nu mai puţin mîrşav l-au jucat şi ceilalţi complici şi spioni, TOROSIAN, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER, ION STARCEA, BERMAN şi CALMANOVICI în strînsă legătură cu dirijorii acestei macabre orhestre, PATRASCANU LUCREŢIU şi ALEXANDRU STEFANESCU.

TOROSIAN HERANT, acest veros avocat şi afacerist, atras de ZILBER în grupul complotist, pentru meritele şi calităţile sale criminale deosebite, a avut în cadrul grupului o situaţie oarecum privilegiată. PATRASCANU şi ZILBER erau la curent cu relaţiile lui TOROSIAN din timpul războiului.

In cursul desbaterilor ~~şi în rechizitoriul anterior~~ au fost ~~reflectate~~ relaţiile lui TOROSIAN cu cercurile spionajului francez. PATRASCANU a apreciat în mod deosebit tocmai aceste relaţii, fapt pentru care a intervenit şi a obţinut numirea în diplomaţie a complicelui său, în funcţiunea de consul general al Romîniei la Paris, pentru a avea astfel o legătură directă cu serviciul de spionaj francez.

Pînă la trimiterea sa în străinătate, PATRASCANU a încercat să-l introducă în cercurile conducătoare ale Partidului şi l-a folosit ca gazdă conspirativă pentru întîlnirile sale secrete numeroase cu AL. STEFANESCU, cu V. RADULESCU POGONEANU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, MIRCEA DURMA, ION MOCSONY STARCEA şi alţii.

Odată ajuns la Paris, TOROSIAN şi-a început activitatea de om de legătură, primind materialul de spionaj destinat spionului american MADISON sau spionilor VISOIANU, Gr. NICULESCU BUZESTI şi ceilalţi complici ai lui PATRASCANU, din cadrul grupărilor complotiste unificate.

TOROSIAN a recunoscut în cursul cercetărilor rolul ce i-a fost hărăzit şi activitatea sa de spionaj. El a declarat în legătură cu una din întîlnirile secrete ale lui PATRASCANU cu MADISON, mijlocite de el, la Paris, următoarele:

> ".....MADISON a cerut lui PATRASCANU să se reîntoarcă în ţară....de unde să-l informeze de tot ce se petrece pe plan politic şi economic în Romînia şi să continue împreună cu GH. TATARASCU acţiunea de sabotare a guvernului. La plecare, PATRASCANU L. m-a anunţat că îmi va trimite pentru MADISON scrisori conţinînd informaţii politice şi economice din Romînia....."

TOROSIAN a recunoscut că a primit astfel de informaţii, pentru spionul MADISON, prin anumiţi aviatori care făceau naveta

./.

Bucureşti-Paris. De asemenea el a recunoscut şi faptul că a făcut legătura lui PATRASCANU cu C.VISOIANU, urmînd să transmită acestuia toate comunicările lui PATRASCANU privind hotărîrile CC al PCR şi ale guvernului.

LENA CONSTANTE şi HARY BRAUNER au intrat în legătură cu PATRASCANU curînd după 23 august 1944, prin intermediul lui ZILBER şi în urma dispoziţiilor serviciului britanic de spionaj care era interesat să întărească echipa lui PATRASCANU prin elemente experimentate. Despre LENA CONSTANTE, ZILBER a declarat printre altele:

"LENA CONSTANTE avea încă dinainte de război relaţii intime cu agentul Intelligence Service-ului NICOLE GROSS. In toamna anului 1940, acesta a plecat în Palestina şi a lăsat-o pe LENA CONSTANTE administratoarea averii sale. In toamna anului 1944 mi-a spus că N.GROSS este în Anglia şi că primeşte regulat scrisori dela dînsul printr-un ofiţer al Misiunii Britanice. Mai tîrziu curierul a fost un secretar al Legaţiei Britanice. De asemeni LENA CONSTANTE era în relaţii cu agentul american SABIN MANUILA, cu ANTON GOLOPENTIA, VICTOR RADULESCU POGONEANU, HARY BRAUNER şi alţii. De aceea am insistat pe lîngă PATRASCANU s-o utilizeze".

LENA CONSTANTE a confirmat întru totul afirmaţiile lui ZILBER.

Ea a arătat că în perioada premergătoare războiului a colaborat intens cu NICOLE GROSS în activitatea de spionaj, fiind ajutată şi de ZILBER care avea mai multă experienţă şi relaţii mai întinse. După 23 august 1944, colonelul englez EISINGER i-a restabilit legătura cu spionul NICOLE GROSS pe care a păstrat-o apoi prin BUTLER, secretar la Legaţia Britanică, prin spioana VERA MELANOVA camuflată la Legaţia Cehoslovaciei şi prin soţia lui BARBU ZEVEDEI, agent al serviciului de spionaj britanic plasat de către PATRASCANU la Legaţia Română dela Londra pentru a avea legătură directă cu Intelligence Service-ul. PATRASCANU a apreciat nu atît faptul că LENA CONSTANTE era artistă de meserie şi prin colaborarea ei în cadrul Teatrului de Păpuşi cu ELENA PATRASCANU camufla perfect adevăratele lor legături, cît pentru faptul că ea era artistă în spionaj prin discreţia şi tactul cu care lucra.

Pentru aceleaşi calităţi deosebite a fost utilizat şi vechiul spion HARY BRAUNER, cunoscut de ZILBER şi recomandat pentru relaţiile sale în cercurile spionajului britanic. "Inainte de război - arată ZILBER, - HARY BRAUNER nu era numai în relaţii foarte bune cu HUGH SEATON WATSON, NICOLE GROSS, dar şi cu REGINALD HOARE, cu ataşatul militar al Marei Britanii şi alţii".

Acuzatul BRAUNER a relatat în mod amplu legăturile sale cu serviciul de spionaj englez, stabilite pe temeiul activităţii sale artistice, ca folclorist. Spioanele BERYL DE ZOETTE şi LEE MILLER prin

./.

intermediul cărora a intrat în relaţii de spionaj cu personalităţi marcante din cadrul Legaţiei Marei Britanii la Bucureşti, au restabilit după 23 august 1944 relaţiile de spionaj anterioare ale lui H. BRAUNER. La adăpostul interesului pentru arta populară a romînilor şi a planului înfiinţării unui centru de folclor la Bucureşti, spionii englezi au mişunat ca viermii pe teritoriul Patriei noastre, atît înainte de război cît şi după 23 august 1944, avînd în HARY BRAUNER, care devenise directorul Institutului de Folclor, un important punct de sprijin pentru activitatea lor criminală.

Primind instrucţiuni dela LE ROUGETEL şi dela gralul GREER să păstreze legătura cu PATRASCANU şi să mijlocească legătura acestuia cu forurile superioare ale Intelligence Service-ului, HARY BRAUNER a servit în acelaş timp împreună cu prietena sa LENA CONSTANTE şi ca perdea de protecţie împotriva oricăror suspiciuni privitoare la PATRASCANU. Cine putea să bănuiască în artistul "gugubăţ" HARY BRAUNER, cu aspect inofensiv, un duşman neîmpăcat al clasei muncitoare şi al partidului comunist?

HARY BRAUNER şi-a îndeplinit cu zel misiunea criminală încredinţată de stăpînii săi. El a furnizat serviciului de spionaj britanic prin legătura sa de spionaj GU PAUKER, numeroase informaţii constituind secrete de stat, atît din domeniul politic, economic, cultural cît şi militar. In activitatea lui ~~proprie~~ de spionaj, el a colaborat cu complicele sale LENA CONSTANTE ~~şi ELENA PATRASCANU~~, ajutîndu-se reciproc şi în acelaş timp ajutîndu-l pe LUCRETIU PATRASCANU în întreaga lui activitate criminală.

Acesta este deci nucleul de bază al grupului complotist al lui PATRASCANU. Agenţi de siguranţă, şi agenţi ai serviciilor de spionaj imperialiste, aceste lepădături puse în slujba celor mai ticăloase scopuri, au săvîrşit în strînsă legătură cu cercurile reacţionare interne şi externe o nesfîrşită gamă de fărădelegi şi crime împotriva libertăţii poporului romîn.

Lipsiţi de orice scrupule, ei s-au înhăitat cu o serie întreagă de alte elemente duşmănoase, unindu-se pe deasupra măruntelor divergenţe de opinii, pe baza unui scop scelerat comun - împiedicarea cu orice preţ a transformărilor revoluţionare în ţara noastră, readucerea Romîniei în sfera dominaţiei imperialiste şi restaurarea vechiului regim reacţionar burghezo-moşieresc.

Grupul complotist al lui PATRASCANU şi-a creiat treptat o serie de prozeliţi, constituind grupuleţe aderente, împreună cu care buboiul patraşcanist încerca să infecteze organismul în plină desvoltare al noului nostru aparat de stat. Astfel a fost grupul dela Institutul Central de Statistică, format din SABIN MANUILA, NICOLAE BETEA, ANTON GOLOPENTIA, RATIU ANTON, PAVEL CONSTANTIN şi alţii, precum şi grupul dela Ministerul de Justiţie format din RUPENIAN, JEAN NICOLAU

./.

REMUS MICSA, POULOPOL, etc.

In activitatea lor criminală menită să surpe forța statului nostru și să pregătească terenul unei lovituri de stat pentru răsturnarea cu forța a guvernului democrat instaurat la 6 Martie 1945, grupul complotist, dirijat de serviciile de spionaj anglo-americane, avea misiunea de a culege informații din toate domeniile de activitate pentru a cunoaște în orice moment situația reală a țării și a putea acționa în consecință.

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU a dat instrucțiuni vechilor săi agenți să-și intensifice activitatea de spionaj. Să-l lăsăm să vorbească pe acuzatul JAQUES BERMAN. Iată ce spune el:

"In octombrie 1944 am fost chemat de STEFANESCU la biroul său din str. Bis. Amzei. A venit și CALMANOVICI. STEFANESCU ne-spus că trebue să continuăm a transmite informații englezilor. Ne-a cerut să ne facem noi legături și să-i aducem lui informațiile. In privința noilor legături pe care să le facem ne-a spus că este bine să căutăm oameni noi dela care să putem culege informații".

Acuzatul CALMANOVICI, referindu-se în declarațiile sale la o întîlnire secretă avută tot în toamna anului 1944 cu acuzații BERMAN, KOFLER și PATRASCANU, arată că acesta din urmă le-a atras de asemenea atenția asupra necesității intensificării activității de spionaj. Potrivit instrucțiunilor primite, acuzatul CALMANOVICI și-a organizat o largă rețea de agenți informatori, care-i procurau informații pe care le transmitea direct acuzatului STEFANESCU. Informațiil culese prin agentura sa, priveau domeniul economic, politic, militar și cultural. Acuzatul BERMAN a arătat de asemenea că a predat acuzatului STEFANESCU, numeroase informații culese dela cercurile de studii ale AGIR-ului, dela inginerii cu care activa în cercurile de studii precum și toată documentarea Consiliului Superior Economic, sustrasă de el în calitatea ce o avea de secretar al Comisiei tehnice a construcțiilor și materialelor de construcții din Consiliul Superior Economi

Cît despre acuzatul KOFLER, această creatură infinit de perfidă, încălzită încă din tinerețe la sînul social-democrației trădătoare și crescută în spiritul urii față de clasa muncitoare, a continuat să păstreze legătura cu AL. STEFANESCU și după înlăturarea grupului lor criminal dela conducerea partidului, la 4 aprilie 1944.

După cum a rezultat în cursul desbaterilor acuzatul KOFLER a participat ca element de frunte, la întîlnirile secrete cu acuzații STEFANESCU, PATRASCANU, BERMAN, CALMANOVICI, pînă în ziua de 23 Aug. 19 furnizînd serviciului de spionaj britanic diferite informații și sfătuindu-se cu aceștia asupra măsurilor menite să împiedice eliberarea țării noastre de către armatele sovietice. In cursul lunii Sept. 1944, el a luat legătura cu spionii englezi PORTER și GIBSON în casa acuzatului STEFANESCU și

/.

a continuat vechea legătură cu CAIMANOVICI pînă la arestarea sa.

In ceeace privește informarea politică a Intelligence Service-ului, sarcina principală îi revenea lui PATRASCANU care transmitea informațiile fie prin ZILBER, prin LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER și prin TOROSIAN, fie prin ALEXANDRU STEFANESCU. Acuzatul BERMAN a arătat că el a fost mijlocitorul întîlnirilor secrete dintre STEFANESCU și PATRASCANU în perioada dela octombrie 1944 pînă la arestarea lui STEFANESCU. Aceste întîlniri stabilite pe baza unui limbaj convențional aveau loc la biroul lui BERMAN dela Soc. "Sigma" sau la TOROSIAN, acasă. In cele circa 2o-25 întîlniri secrete PATRASCANU-STEFANESCU la sediul Soc. Sigma și circa 5-6 la locuința lui TOROSIAN, PATRASCANU îl ținea la curent pe STEFANESCU cu problemele discutate în Comitetul Central și în Biroul Politic al PCR, cu hotărîrile Partidului și Guvernului și diverse alte probleme privind componența Comitetului Central, rolul și influența membrilor C.C., etc. Cu prilejul acestor întîlniri secrete, STEFANESCU îi transmitea lui PATRASCANU instrucțiunile Serviciului de spionaj englez și se sfătuiau asupra crimelor puse la cale.

Care au fost instrucțiunile date de Intelligence Service, pe baza cărora s-a desfășurat activitatea contrarevoluționară anti-statală a lui PATRASCANU și a ciracilor săi?

Iată ce-a declarat BERMAN, în prezența căruia era instruit PATRASCANU:

"Să se imprime Partidului Comunist o linie naționalistă, care să se opună internaționalismului proletar. Preconizarea unui "socialism romînesc independent".

Sub masca unei atitudini neutre față de Uniunea Sovietică să se ducă o politică antisovietică care să ducă la ruperea relațiilor cu Uniunea Sovietică și la legături strînse cu țările imperialiste, Anglia și Statele Unite Americane.

PATRASCANU să înlăture elementele revoluționare din conducerea Partidului..........In acest scóp ei au decis să canalizeze toate nemulțumirile ivite sau create de situația economică împotriva conducerii partidului și în special a membrilor C.C. devotați clasei muncitoare și internaționalismului proletar.

........Pentru atingerea acestor scopuri STEFANESCU a indicat să fie introduse în mod masiv în Partidul Comunist elemente mic burgheze și chiar burgheze, elemente contrarevoluționare, elemente naționaliste, intelectuali carieriști și ca aceste elemente să fie promovate în posturi de răspundere și împinse cît mai mult spre aceste posturi.

De asemeni a cerut să fie scoase din partid elemente aparținînd naționalităților conlocuitoare.

STEFANESCU i-a indicat lui PATRASCANU să colaboreze cu

./.

burghezia şi în special să colaboreze strîns cu partidele burgheze

STEFANESCU i-a spus lui PATRASCANU că Intelligence Service-ul a organizat acţiuni similare şi în Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, Ungaria şi Albania, introducînd agenţi în partidele comuniste din aceste ţări cu scopul de a prelua conducerea şi a servi interesele engleze.

STEFANESCU a spus că instrucţiunile Intelligence Service-ului în ceace priveşte acţiunile de subminare a Partidelor Comuniste este de a se lucra independent, grupurile contrarevoluţionare să lucreze separat.......Lucrîndu-se izolat, demascarea grupului contrarevoluţionar dintr-o ţară dădea posibilitatea ca acţiunea să continue nestînjenită în celelalte ţări".........

Iată deci - tovarăşi judecători - care a fost linia programatică a activităţii banditeşti desfăşurată de criminalul PATRASCANU în perioada dela 23 August 1944 şi pînă la imobilizarea lui. Insuşindu-şi întocmai instrucţiunile serviciului de spionaj britanic primite prin STEFANESCU şi complectate cu instrucţiunile serviciului de spionaj american primite direct dela spionul MADISON şi dela spionul HALL, PATRASCANU a pornit la acţiune. După cum s-a văzut pînă acum, el s-a înconjurat de o serie de oameni potriviţi scopurilor banditeşti stabilite, împreună cu cari a desfăşurat o vastă activitate de spionaj, de sabotare şi ruinare a economiei naţionale, culminînd cu planul scelerat de răsturnare prin violenţă a regimului nostru de stat. Cunoscînd însă mai bine decît complicii săi rolul uriaş pe care-l îndeplineşte Partidul Comunist ca forţă invincibilă mobilizatoare, organizatoare şi conducătoare a poporului muncitor pe drumul nou şi luminos al socialismului, PATRASCANU a urmărit cu perseverenţă diabolică surparea continuă a Partidului în care vedea unica pavăză în calea planurilor imperialiste cotropitoare. Se poate înţelege acum şi mai bine rostul activităţii sale publicistice, după ce a ieşit la iveală activitatea lui de slăbire şi neutralizare a influenţei elementului muncitoresc în organizaţiile de partid, prin introducerea în sînul organizaţiilor a elementelor intelectuale carieriste şi a elementelor mic burgheze şi chiar burgheze.

Din analiza activităţii sale criminale, rezultă că acuzatul PATRASCANU este un produs monstruos al societăţii capitaliste în descompunere.

Aceasta atît prin aspectul exterior cu care s-a împodobit, ca "teoretician", - ideolog mărunt al burgheziei - cît şi prin activitatea sa ascunsă, subversivă, prin complexitatea faptelor sale criminal într-adevăr PATRASCANU este fost agent al siguranţei burghezo-moşiereşti, al siguranţei fasciste, agent al Intelligence Service-ului, al serviciului de spionaj american, sprijinitor direct al călăului ANTONESCU, sabotor al economiei naţionale, al politicii Partidului şi guvernului, naţionalist burghez, complotist şi terorist de cea mai ...

Intreaga activitate desfăşurată de aceşti bandiţi,pe toate liniile şi pe toate direcţiile,convergeau spre un singur ţel:răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 şi instaurarea unui regim de stat burghezo-moşieresc.

+

+ +

Sub acest aspect trebue privită şi vasta acţiune de sabotaj iniţiată şi organizată de PATRASCANU-STEFANESCU.Astăzi,cînd întreaga noastră ţară a devenit un uriaş şantier,pe care se înaltă tot mai mîndre măreţele construcţii ale socialismului,prevestitoare ale erei de belşug şi fericire oamenii sunt înclinaţi să uite imensele greutăţi economice de ieri.Dar în cursul procesului s-a văzut că acuzaţii au îndeplinit un rol din cele mai ticăloase,de a scormoni cu ghiarele lor rănile lăsate de război,economiei noastre naţionale,făcîndu-le să sîngereze şi mai abundent,în timp ce clasa muncitoare,mobilizată de partid,depunea eforturi eroice pentru a le închide cît mai grabnic şi a însănătoşi economia ţării.

Ei au acţionat tot pe baza directivelor serviciilor de spionaj englez şi american.BERMAN a relatat că subminarea economiei naţionale s-a dus pe două linii mari şi anume: mărirea inflaţiei şi scăderea producţiei.Instrucţiunile lui STEFANESCU prevedeau acordarea de mari credite capitaliştilor pentru îmbogăţirea acestora şi ruinarea economiei,mărirea continuă a inflaţiei care să ducă la scăderea nivelului de trai al masselor muncitoare şi la o stare de nemulţumire generală,sabotarea întreprinderilor prin neînlocuirea utilajului şi uzarea lui excesivă pentru a determina scăderea producţiei,dezorganizarea aprovizionării fabricilor cu materia primă,împiedicarea formării de noi specialişti tehnicieni şi secătuirea rezervelor de devize ale ţării prin cumpărături nefolositoare.

Aceste acţiuni s-au dus prin miniştrii tătărăscieni BERMAN şi ALEXANDRINI,prin complicele lor VIJOLI la Banca Naţională,prin H. ZILBER la CEC şi prin grupul organizat al marilor industriaşi.Să-l lăsăm pe BERMAN să vorbească.Iată ce-a declarat el în această privinţă:

"Am participat la acţiunea de sabotare a economiei naţionale iniţiată de Intelligence Service şi condusă de STEFANESCU în colaborare cu grupul de conducere al industriaşilor cu scopul de a răsturna guvernul Groza.

In acest scop s-a format un comitet,grup de conducere al acestei acţiuni de sabotaj compus din STEFANESCU AL.,AUSNIT, GARTNER director gl.la Astra-Romînă,RIZESCU industriaş textilist, VARNOUD director gl.la Titan-Turda.Eu am fost ajutorul lui STEFANESCU în această acţiune"........

Acest grup conducător stabilea planul general al acţiunii de

./.

sabotaj şi instruia pe ceilalţi conducători de uzine şi fabrici din sectorul industrial respectiv.Dar numai atît părea totuşi insuficient. AL.STEFANESCU mai ţinea contactul şi cu un grup de mari neguţtori ca MARCO PREZENTE,CARMIT şi alţii,cu cari stabilea măsurile de dosire a mărfurilor şi de alimentare a bursei negre.

Relatările lui BERMAN au fost confirmate atît de martorul AL.POP cît şi de acuzatul H.ZILBER.POP a arătat că a avut numeroase întrevederi cu AL.STEFANESCU în urma planului complotist pus la cale de ROY MELBOURNE,MANIU,AUSNIT şi el şi a constatat că STEFANESCU este la curent cu acel plan,dîndu-i o serie de îndrumări în privinţa sistemului de sabotaj,precum şi a celorlalte puncte din planul general al complotului.

Acuzatul ZILBER era pus la curent de PATRASCANU cu planul de sabotaj industrial şi financiar stabilit de el cu STEFANESCU şi BERMAN.Referindu-se la hotărîrea luată de PATRASCANU cu STEFANESCU de a accelera inflaţia,ZILBER a arătat că PATRASCANU s-a angajat să organizeze această operaţie cu ajutorul lui TATARASCU şi ALEXANDRINI.Sub pretextul că aceştia nu pot face faţă cheltuelilor bugetare prin impozite directe,ei făceau mereu apel la Banca Naţională pentru noi emisiuni de monedă hîrtie şi puneau noi impozite indirecte obţinînd prin acest sistem pe de o parte creşterea inflaţiei iar pe de altă parte scăderea producţiei.De asemenea el a vorbit aci despre haosul financiar organizat de STEFANESCU,PATRASCANU şi BERMAN cu concursul activ al lui TATARASCU şi ALEXANDRINI în anul 1946-1947.

El a declarat:

„PATRASCANU mi-a explicat în mod detailat mecanismul acestui sabotaj de proporţii uriaşe.TATARASCU şi ALEXANDRINI susţineau în Consiliul de Miniştri că nu pot face faţă prin încasări bugetare normale decît 50% din cheltuelile bugetare,pentru rest fiind obligaţi să recurgă la emisiunea de hîrtie a Băncii Naţionale".

Elementele de conducere ale Băncii Naţionale,oameni ai lui TATARASCU şi VIJOLI nu numai că puneau la dispoziţia lui ALEXANDRINI toate sumele cerute,dar în acelaş timp,prin marile bănci liberale şi direct,acordau credite de sute de miliarde capitaliştilor,deşi era bine cunoscut că aceasta foloseşte la înlesnirea scoaterii capitalurilor proprii din întreprinderi şi plasarea lor în străinătate.

Printre altele ZILBER a mai vorbit şi despre specula pe scară uriaşă cu monezile de aur,de pe urma căreia s-au înfruptat AL. STEFANESCU,MAX AUSNIT,BERMAN,VIJOLI şi chiar PATRASCANU.

Dar în cadrul acestui vast complot împotriva economiei naţionale a avut şi ZILBER un rol activ,în calitatea sa de figură centrală în consiliul de administraţie la CEC.Pe baza instrucţiunilor

lui PATRASCANU şi VIJOLI,el ajuta pe capitalişti prin acordarea de mari credite să-şi retragă capitalurile din întreprinderi şi să saboteze producţia.Aceste credite erau acordate de preferinţă - după avizul lui STEFANESCU-BERMAN, - întreprinderilor cu capital anglo-american,naţional-ţărănist şi liberal,fiind sabotate în acelaş timp instituţiile sprijinite de Partid.

Instrucţiuni suplimentare asupra sistemului de sabotare la CFC i-au fost date de spionul american lt.col.CRIST pe care ZILBER îl ţinea la curent cu acţiunile sale de sabotaj şi cu care se sfătuia periodic.ZILBER a declarat:

"CRIST mi-a atras atenţia asupra a două puncte pe cari eu le neglijasem şi anume:cumpărarea de imobile şi aur.....Lt.col. CRIST mi-a explicat că prin cumpărarea de imobile,proprietarii acestora intră în posesiunea unor sume mari pe care le investesc imediat în produse industriale sau aur,pe care le revînd în timp scurt şi astfel preţurile cresc în mod accelerat".

TATARASCU şi-a mobilizat întreg aparatul partidului său în vederea sabotării economiei ţării,sperînd ca printr-o lovitură puternică dată pe teren economic să poată determina înlocuirea guvernului Groza.In virtutea unei înţelegeri prealabile avută cu PATRASCANU şi FRANASOVICI,el şi-a convocat toţi şefii organizaţiilor,instruindu-i să încerce prin intermediul marilor industriaşi şi bancheri încetarea generală şi totală a producţiei," un fel de lokout general care să ducă - după propria sa declaraţie - "la o paralizare completă a vieţii economice a ţării şi să dea astfel prilej regelui să înlocuiască guvernul". In vederea aceluiaş ţel banditesc,el a stabilit în întrevederile avute cu BURTON BERY şi cu HOLMAN,miniştrii S.U.A. şi Angliei la Bucureşti,ca aceştia să întreprindă acţiuni similare în cadrul întreprinderilor controlate de ei.

Iată deci determinată în cadrul acestui proces cauza imenselor suferinţe şi lipsuri materiale îndurate cu stoicism de milioanele de oameni ai muncii din ţara noastră în perioada anilor 1945-1947.PATRASCANU şi STEFANESCU,TATARASCU şi ALEXANDRINI,MANIU şi BRATIANU,AUSNIT şi BERMAN,ZILBER şi VIJOLI,dirijaţi în crimele lor abominabile de serviciile de spionaj american şi englez sînt autorii morali şi materiali ai cruntei mizerii şi suferinţe care au afişiat şi secerat mii de copii şi bătrîni,bărbaţi şi femei în anii trişti ai secetei ce-au pîrjolit ţara.Astăzi a devenit clar că pîrjolul cel mai mare nu l-a adus soarele torid din vara 1946.Pîrjolul cel mai mare l-au adus aceşti - fie iertat zis oameni, - care n-au nimic omenesc în ei şi cari au înteţit prin acţiunile lor criminale pîrjolul naturii.

Ce trist este să constaţi că există printre oameni asemenea monştri,că respiră acelaş aer cu noi şi sunt încălziţi de aceleaşi raze binefăcătoare ale soarelui.

Iată-i pe banca acuzării o parte din acești monștri. Pentru miile de victime prin inaniție provocate de ei prin groaznicele lor uneltiri, nu-i mai acuz eu, procurorul, ci-i acuză umbrele scheletice ale copiilor uciși de ei, care-i țintuiesc pe vecie la stîlpul infamiei.

+

+ +

Tovarăși judecători,

In acțiunile criminale întreprinse de complotiști împotriva Patriei noastre, un loc deosebit îl ocupă sabotarea democratizării aparatului de stat. Rolul de frunte în această acțiune îl deține acuzatul PATRASCANU. El a îndeplinit timp de 3 ani și jumătate funcția de ministru al Justiției în numele partidului comunist.

Prin documentele prezentate tribunalului, prin depozițiile martorilor și recunoașterile acuzaților s-a dovedit că în tot acest timp acuzatul PATRASCANU secondat de ciracii săi, a făcut tot ce i-a stat în putință să înfrîngă politica partidului comunist și a guvernului privitoare la purificarea administrației publice, la pedepsirea celor vinovați de dezastrul țării, de crime de război și de acțiuni de sabotaj, la democratizarea aparatului de stat, urmărind cu perseverență tocmai menținerea unui aparat reacționar, tocmai protejarea criminalilor și sabotorilor în cari el avea un sprijin pentru ducerea la îndeplinire a planurilor sale scelerate.

PATRASCANU a continuat să se servească în justiție de vestita lege reacționară "Mîrzescu" și a sabotat în mod sistematic prevederile convenției de Armistițiu privitoare la sancționarea criminalilor de război atît prin stabilirea unor termene extrem de scurte în interiorul cărora să funcționeze Tribunalul Poporului cît și prin restrîngerea calificării crimei de război, sustrăgînd numeroși criminali dela judecată și sancțiune.

S-a dovedit că el a sabotat legea epurației administrației publice, că el a menținut în Ministerul de Justiție vechiul aparat fascist antonescian, mulțumindu-se cel mult cu înlăturarea cîtorva elemente cu totul periferice, dar păstrînd în funcțiile cheie ale justiției vechi magistrați antonescieni, printre cari și pe criminalul de război, fostul ministru antonescian GH. DOCAN.

PATRASCANU a intervenit direct, la subordonații săi, pentru unii criminali de război, cum a fost în cazul lui POPA GRIGORE, JAK LEON, DANULESCU, VULCANESCU și FINTESCU și alții. El s-a opus judecării lotului criminalilor vinovați de îngrozitorul masacru dela Iași din 1941.

PATRASCANU a fost protectorul a nenumărați industriași/și mari negustori sabotori și delapidatori. El l-a salvat dela pedeapsa cuvenită pe fraudatorul EUGEN TITEANU, pe sabotorii LAURIANU și SACHELARESCU, oamenii lui AUSNIT, pe sabotorul DR. WEISSBUCH, pe cunoscutul bandit FILDERMAN, el a pus-o în libertate pe ADRIANA GEORGESCU condamnată ---

tru participare într-o organizaţie subversivă, el l-a salvat dela pedeapsă pe C.VISOIANU care a furat împreună cu CRETZEANU 6 milioane franci elveţieni şi pe numeroşi alţi infractori despre cari s-a vorbit în cursul desbaterilor.

PATRASCANU a fost ministrul marilor industriaşi şi bancheri AUSNIT, STEFANESCU, XENOPOL, ARISTIDE BLANK şi alţii, care stabileau cu el legile menite să le avantajeze afacerile murdare şi să lovească în interesele de viaţă ale oamenilor muncii.

PATRASCANU a fost protectorul "Fundaţiei Regele Mihai I" a cărei conducere reacţionară a fost menţinută la cererea complicelui său HARY BRAUNER şi pe care a finanţat-o prin mijlocirea lui ALEXANDRINI pentru a putea stăvili influenţa organizaţiilor culturale democratice conduse de partid. Acelaş lucru l-a făcut şi pentru asociaţia reacţionară "Astra" din Ardeal.

Cu ajutorul lui TATARASCU, PATRASCANU şi-a introdus în diplomaţie o serie de complici ca TOROSIAN, numit consul general la Paris, BARBU ZEVEDEI, spion englez, numit secretar la Legaţia Romînă din Londra, legionarul FRUNZETI, numit ataşat de presă la Belgrad şi spioana americană VIOLETA ZUBCOV, numită funcţionară la Legaţia Romînă din Wahington.

Toate aceste acţiuni contrarevoluţionare erau menite să creeze condiţiunile favorabile pentru atingerea ţelului criminal propus de complotişti în înţelegere cu serviciile de spionaj anglo-americane; o lovitură de stat pentru răsturnarea prin violenţă a regimului instaurat la 6 Martie 1945 şi instalarea la conducerea ţării a unui guvern reacţionar care să restabilească regimul burghezo-moşieresc şi dominaţia imperialistă în Romînia.

IV.

ACTIUNILE CRIMINALE COMPLOTISTE DESFASURATE DE ACUZATI.

A. Activitatea contrarevoluţionară a grupului PATRASCANU în perioada dela 23 August 1944 pînă la 6 Martie 1945.

Acţiunea antistatală a acuzatului LUCRETIU PATRASCANU şi a grupului său complotist dusă împotriva Patriei noastre în perioada de timp dela 23 August 1944 şi pînă la arestarea acuzaţilor cuprinde mai multe faze bine distincte.

Astfel în timpul guvernelor cu majorităţi reacţionare care s-au perindat pînă la 6 Martie 1945, PATRASCANU a acordat tot sprijinul său acestor guverne, urmărind să consolideze poziţiile şubrezite ale burgheziei grav compromise în faţa maselor populare prin activitatea colaboraţionistă din perioada dictaturii fasciste antonesciene. Dealtfel aşa cum a rezultat din materialul procesului, PATRASCANU este coautor, alături de MANIU şi de fostul rege, al guvernului de militari instaurat la 23 August 1944. Prevăzînd creşterea vertiginoasă a activităţii politice a maselor populare şi a influenţei Partidului Comunist

narhia şi cu partidele burgheze formarea unui guvern de militari, guvern de mînă forte, pe care îl socotea capabil să stăvilească elanul revoluţionar al poporului muncitor.

Martora SILVIA PLACA, fostă secretară a comandorului WISNER, a declarat că şeful ei a raportat tocmai acest fapt guvernului englez. In raportul de care-i vorba, comandorul WISNER arată că:

".......la consfătuirea şefilor partidelor politice ce s-a ţinut la palatul regal.......PATRASCANU, ca reprezentant al PCR a fost de acord cu formarea unui guvern de militari".

In vederea consolidării poziţiei partidelor burgheze, PATRASCANU, ca purtător de cuvînt al reacţiunii, a devenit sfătuitorul şi mentorul călăului RADESCU.

In perioada ianuarie-februarie 1945, cînd masele populare, conduse de partid, cereau tot mai stăruitor îndepărtarea guvernului reacţionar RADESCU, PATRASCANU a folosit împrejurarea că în sînul armatei se aflau cadre militare experimentate în domeniul reprimării mişcărilor populare, pentru a se socoti cu poporul şi a îneca în sînge avîntul politic al clasei muncitoare. El s-a înţeles în acest sens cu RADESCU. Totodată, avînd legătură cu serviciul de spionaj american, el a cerut prin intermediul lui MADISON intervenţia guvernului american pe lîngă RADESCU, de teama ca nu cumva acesta să ezite să reprime cu armele mişcarea populară. Aceeaşi cerere a adresat-o prin LENA CONSTANTE şi serviciului de spionaj britanic. Rezultatele acestor intervenţii solicitate de PATRASCANU sunt cunoscute. Impins de consilierul său intim PATRASCANU, de fostul rege, de partidele burgheze şi de cercurile reacţionare anglo-americane, RADESCU a dat ordin să se tragă. Si s-a tras! Sîngele muncitoresc a înroşit din nou caldarîmul străzilor Gatraspitalei. Spionul MADISON i-a comunicat lui ZILBER: "Spune-i lui PATRASCANU că guvernul american şi-a ţinut promisiunea. PATRASCANU poate să fie mulţumit!". Si PATRASCANU a fost într-adevăr mulţumit. El şi-a frecat de bucurie labele pătate de sînge.

Insă bucuria călăilor n-a fost de lungă durată. Crima lui RADESCU-PATRASCANU n-a putut intimida poporul. Valul de revoltă populară determinat de această oribilă crimă, a măturat guvernul RADESCU. La 6 Martie, cu toată opunerea sa înverşunată, fostul rege a fost nevoit să recunoască noul guvern.

<u>B. Uneltirile complotiste ale grupului PATRASCANU în cursul anului 1945.</u>

Imediat după instalarea noului guvern, PATRASCANU sfătuit permanent şi de colaboratorul său intim ZILBER şi instruit de AL. STEFANESCU, porneşte la acţiune în vederea răsturnării guvernului Groza. In acest scop el strînge tot mai mult legăturile cu fostul rege, cu complicii săi din sînul guvernului şi din rîndurile partidelor burghe-

ze şi dă alarmă serviciilor de spionaj american şi englez asupra pericolului pe care-l prezintă noul guvern pentru interesele capitalului monopolist străin.

Legăturile sale strînse cu fostul rege au fost relevate aici de acuzaţii ZELBER, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER şi MOCSONI STARCEA şi de martorii GH.TATARASCU şi ELENA PATRASCANU. Prea plecatul şi prea supusul servitor al fostului rege, stăpînit de concepţii monarhice, era un important sprijin al Hohenzollernilor la noi în ţară. Sub acest raport nu era nici o deosebire între el şi partidele burgheze. Martorul TATARASCU a avut posibilitatea să cunoască temeinic poziţia politică a lui PATRASCANU faţă de monarhie în numeroasele discuţii avute cu el; deaceia TATARASCU a putut declara în deplină cunoştinţă de cauză:

"Despre monarhie, PATRASCANU împărtăşea punctul de vedere al partidului liberal că monarhia trebuieşte menţinută şi consolidată".

Acuzatul STARCEA, unul din intimii fostului rege Mihai, a arătat evoluţia raporturilor de încredere şi confienţă reciprocă stabilite între PATRASCANU şi fostul rege:

"Regele mi-a spus - a declarat STARCEA, - că după plecarea mea dela Palatul regal în noembrie 1944, PATRASCANU a început treptat să-şi crieze relaţii tot mai intime cu dînsul, la care i-a răspuns în acelaş sens, creindu-se între ei o înţelegere şi încredere reciprocă din ce în ce mai bună".

Increderea regelui în bunele sentimente ale lui PATRASCANU faţă de monarhie nu se baza numai pe asigurările formale ale acestuia; ci şi prin chezăşia vechiului stîlp al monarhiei TATARASCU. Privitor la aceasta, STARCEA a declarat:

"Regele mi-a spus că TATARASCU i-a explicat faptul că în acest guvern se sprijinea în special pe PATRASCANU şi pe care în consecinţă îl recomanda regelui ca fiind o persoană în care poate avea toată încrederea".

La baza relaţiilor strînse ale lui PATRASCANU cu GH.TATARASCU care i-a dus la organizarea complotului contra guvernului, a stat identitatea lor de vederi politice confirmate în numeroasele întîlniri avute. TATARASCU a arătat că PATRASCANU era un sprijinitor hotărît al regimului capitalist în România, avînd acelaş punct de vedere cu al partidului liberal în toate problemele social politice.

"noi liberalii - spune TATARASCU, - care ca partid reprezentam interesele burgheziei, îl vedeam pe PATRASCANU ca pe un punct de sprijin în Partidul Comunist şi în guvern, pentru apărarea acestor interese".

./.

Odată complicitatea stabilită, PATRASCANU a transmis imediat după 6 Martie 1945 serviciilor de spionaj american şi englez prin ZILBER, prin LENA CONSTANTE şi prin AL. STEFANESCU, cererea pentru guvernele respective, de a interveni grabnic şi în modul cel mai drastic posibil pentru înlăturarea guvernului Groza, atîta timp cît nu este consolidat, atrăgînd atenţia că altfel acest guvern va creia rapid condiţiile instaurării dictaturii proletariatului. In ceeace-l priveşte, comunica PATRASCANU, el a făcut tot posibilul pentru sabotarea guvernului, sfătuind pe rege să refuze semnarea unor decrete propuse de guvern, în timp ce el ca ministru de Justiţie împiedica epurarea aparatului judecătoresc şi represiunea împotriva elementelor reacţionare.

Pe aceiaş linie a acţiunii de sabotare a guvernului se înscrie şi intervenţia lui PATRASCANU şi ZILBER, în compania lui TOROSIAN şi a ELENEI PATRASCANU, făcută pe lîngă MIRCEA DURMA în întîlnirea secretă cu acesta din aprilie 1945. Urmărind să slăbească încrederea guvernului sovietic faţă de guvernul Groza, PATRASCANU şi ZILBER au încercat să-l determine pe DURMA să saboteze convenţia economică cu Uniunea Sovietică, care urma să se perfecteze şi semneze la Moscova de către o delegaţie romînă condusă de DURMA.

Redînd discuţia avută cu PATRASCANU în cursul acelei întîlniri secrete, martorul DURMA a declarat:

«I. PATRASCANU în timpul discuţiei, cu cuvinte indirecte şi directe, mi-a spus să sabotez acordul economic cu URSS»....

PATRASCANU nu s-a mulţumit însă numai cu comunicările şi cererile sale către serviciile de spionaj american şi englez făcute prin intermediul spionilor ZILBER şi LENA CONSTANTE. El a hotărît împreună cu ZILBER să ia direct contact cu serviciul de spionaj american, pentru a-şi expune în mod nemijlocit punctul său de vedere în legătură cu situaţia politică a Romîniei. In acest scop ZILBER a organizat întîlnirea secretă a lui PATRASCANU cu spionii americani cpt. MADISON şi lt. HENRI ROBERTS, care a avut loc în locuinţa acuzatei, LENA CONSTANTE. Redînd conţinutul discuţiilor lui PATRASCANU cu cei doi spioni americani, acuzatul ZILBER a declarat:

«PATRASCANU a comunicat lui MADISON şi ROBERTS rugămintea de a transmite departamentului de stat american că fără o serioasă intervenţie politică şi chiar militară a Statelor Unite în Romînia guvernul Groza se va transforma într-un guvern de dictatură a proletariatului şi Romînia va fi definitiv pierdută pentru Statele Unite».......

Ca urmare a intervenţiei sale directe, serviciul de spionaj american comunicînd cererea făcută de PATRASCANU organelor competente, respective, spionul MADISON i-a transmis lui ZILBER răspunsul că guver-

nul american a dat instrucţiuni lui BURTON BERY, însărcinatul cu afaceri american la Bucureşti şi generalului SCHUYLER reprezentantul american în Comisia Aliată de Control să ia legătura directă cu PATRASCANU. Intr-adevăr la scurt timp după aceasta PATRASCANU a avut o întrevedere secretă cu BERY şi SCHUYLER în care aceştia l-au informat că guvernul american şi guvernul englez pregătesc împreună cu regele şi cu partidele "istorice" o acţiune energică împotriva guvernului Groza. Această acţiune a constat în declanşarea aşa numitei "crize constituţionale", adică în refuzul regelui de a semna decretele propuse de guvern şi de a mai avea contact cu guvernul. Intr-o nouă întrevedere secretă cu BERY şi SCHUYLER ei au studiat împreună manevra criminală menită să înfrângă forţele democratice, prin formarea unui guvern zis "de bloc naţional" care să netezească terenul reacţiunii şi să asigure înfeudarea Romîniei faţă de puterile imperialiste. Punctul "cheie" al acestei manevre criminale era plasarea lui PATRASCANU în posturile cheie de şef al guvernului şi ministru de interne.

Odată stabilită linia generală a complotului, PATRASCANU a trecut la acţiune. Prin mijlocirea acuzatului ZILBER, el a avut o consfătuire secretă cu C. VISOIANU în care au discutat modalităţile unei viitoare colaborări guvernamentale. Apoi a continuat tratativele în cel mai desăvîrşit secret cu reprezentanţii partidelor burgheze pentru a-i convinge de bunele sale intenţii faţă de reacţiune în eventualitatea reuşitei loviturii şi a instalării unui guvern PATRASCANU. In acest scop a avut întîlniri secrete mijlocite de acuzaţii TOROSIAN şi LENA CONSTANTE cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU.

Referindu-se la aceste consfătuiri, martorii RADU NICULESCU BUZESTI şi CAMIL DEMETRESCU au arătat că PATRASCANU îi sfătuia pe acei reprezentanţi ai reacţiunii să determine partidele de opoziţie să accepte intrarea în guvern chiar cu o minoritate, pentru a-şi putea rezerva în viitor posibilitatea, prin concursul anglo-americanilor, să răstoarne situaţia creiată la 6 Martie 1945.

"In încheiere - a declarat RADU NICULESCU BUZESTI - PATRASCANU le-a spus următoarele: "Trebue să trecem peste orice obstacol spre a ne uni, pentruca în felul acesta să salvăm ceeace se mai poate salva".

In sfîrşit, PATRASCANU şi TATARASCU au avut întrevederi secrete cu fostul rege, primul pentru a-l convinge pe rege să accepte formula unui guvern PATRASCANU şi pentru a-l asigura de devotamentul său nelimitat, iar cel de al doilea pentru a da toate garanţiile, ca vechi stîlp monarhic, asupra persoanei lui PATRASCANU. In cadrul acestor tratative a avut un rol deosebit de activ acuzatul MOCSONI STARCEA care în numeroasele discuţii purtate cu PATRASCANU şi ZILBER s-au convins

./.

definitiv că PATRASCANU este un dușman înverșunat al partidului comunist și al Uniunii Sovietice și un devotat apărător al intereselor burgheziei.

Datorită vigilenței partidului comunist și sprijinului masiv acordat de Uniunea Sovietică, planul acesta complotist s-a prăbușit. Conferința miniștrilor de externe ai marilor puteri dela Moscova din toamna anului 1945 a confirmat, grație poziției intrasigente a Uniunii Sovietice, Guvernul Groza.

C. Acțiunile complotiste ale grupului PATRASCANU în perioada anilor 1946-1947.

Infrîngerea suferită de complotiști nu numai că nu i-a dezarmat, ci dimpotrivă ei au pornit cu mai multă înverșunare la organizarea unor noi acțiuni complotiste menite să ducă la răsturnarea regimului. Intr-o nouă întrevedere secretă cu BERY și SCHUYLER, PATRASCANU s-a sfătuit cu aceștia să folosească prilejul conferinței de pace dela Paris din vara anului 1946 pentru a organiza o nouă acțiune contra regimului nostru democrat.

In întrevederea avută, PATRASCANU a fost instruit să pornească pe plan național o acțiune șovină diversionistă, care să determine un puternic reviriment al șovinismului în țară, în special în Ardeal, pentru a submina în fața opiniei publice mondiale poziția guvernului și în acelaș timp pentruca el să-și creieze popularitate în rîndurile burgheziei și micii burghezii, apărînd în postura de "comunist național". Pe baza acestor instrucțiuni a pornit PATRASCANU campania cunoscutelor discursuri șovine. In pregătirea acestor discursuri el a fost ajutat de ZILBER și BETEA NICOLAE. Rezultatele acestor discursuri sunt cunoscute. Canaliile fasciste care umpleau sălile, l-au aplaudat din răsputeri. Presa reacționară în frunte cu organul PNT "Dreptatea" s-a grăbit să-i cînte osanale lui PATRASCANU. Elementele huliganice încurajate de PATRASCANU au început să-și facă de cap. Pentru această acțiune banditească, ziarul "Dreptatea" scria despre PATRASCANU:

> "Ministrul Justiției.......merită toată considerațiunea pe care, cu spiritul de obiectivitate care ne caracterizează, ne grăbim să i-o acordăm".

Aceleași "distinse considerațiuni și felicitări" i-au fost trimise și de către spionul american maiorul HALL, prin ZILBER.

Noua acțiune criminală îndreptată împotriva regimul nostru democrat, precedată de ațîțările șovine și de intensificarea la maximum a sabotajului industrial și financiar întreprins prin intermediul lui AL. STEFANESCU, BERMAN, ZILBER, VIJOLI și grupul organizat al marilor industriași, bancheri și negustori, a înt-aripat speranțele complotiștilor în reușita planurilor lor criminale.

Inaintea plecării la Conferința de Pace dela Paris, PATRAS

./.

CANU a avut o serie de consfătuiri secrete cu TATARASCU şi TOROSIAN şi cu ZILBER, pentru a preciza obiectivele acţiunilor lor viitoare. Aceste consfătuiri au fost continuate la Paris cu participarea lui FRANASOVIC

Acuzatul ZILBER, strecurat în delegaţia romînă pentru Conferinţa de Pace din ordinul Serviciului de spionaj american, a fost instruit asupra acţiunilor criminale de întreprins, încă înaintea plecării sale din ţară.

Referindu-se la acest fapt, ZILBER a declarat:

"In primăvara anului 1946 am primit dela maiorul HALL dispoziţia de a face tot posibilul pentru a fi trimis ca expert la Conferinţa Păcii"......

"La Paris urma să iau contact cu MOSLEY şi CAMPBELL, secretarii delegaţiei americane şi reprezentanţi ai serviciului de spionaj american pentru a le furniza informaţii asupra intenţiilor delegaţiei romîne şi date economice pe care delegaţia americană să le utilizeze pentru a discredita Uniunea Sovietică şi guvernul Groza".

Acuzatul ZILBER şi-a îndeplinit cu zel acest rol mîrşav.

După cum rezultă din declaraţiile sale făcute aici în faţa instanţei, el a stabilit în legătură cu PATRASCANU şi cu agenţii spionajului american MOSLEY şi CAMPBEL, un întreg plan banditesc, menit să surpe poziţia delegaţiei romîne în faţa Conferinţei de Pace, şi să uşureze manevrele imperialiştilor americani care urmăreau să folosească conferinţa de pace în scopul restabilirii dominaţiei lor asupra ţării noastre.

ZILBER şi PATRASCANU au fost în fapt nu delegaţi romîni la Conferinţa de Pace, ci agenţi americani, provocînd prin acţiunile lor trădătoare mari greutăţi delegaţiei romîne şi aducînd mari prejudicii cauzei apărării intereselor naţionale ale poporului romîn.

Intr-adevăr, ZILBER a predat agentului american MOSLEY copii depe întreg materialul documentar aflat asupra delegaţiei romîne. Din ordinul aceluiaş MOSLEY, el a intrat în legătură cu Ministrul de Externe al Australiei şi cu delegatul Sud-african, manevraţi de delegaţia americană, furnizîndu-le materiale şi documente pe baza cărora aceşti să poată întreprinde atacuri calomnioase împotriva guvernului romîn. Impreună cu PATRASCANU şi cu alţi complici ai lor, ei au întocmit, - în numele delegaţiei romîne, - răspunsurile la întrebările puse de delegaţii australian, sud-african şi francez. Aceste răspunsuri au fost redactate pe baza unor calcule intenţionat falsificate şi a unor cifre fanteziste, pentru a fi utilizate de delegaţiile statelor imperialiste, - în urma înţelegerii prealabile stabilite cu acestea, - la deslănţuirea unor atacuri calomnioase contra guvernului nostru democrat şi contra delegaţiei sovietice care a apărat cu intransigenţă

interesele poporului romîn la Conferința de Pace. 847 600

Aceste răspunsuri au fost înaintate Secretariatului Conferinței de Pace fără știrea delegației romîne, care descoperind acest fapt a luat măsuri urgente de a înlocui răspunsurile provocatoare și false cu un text corespunzător.

Totuși, trădătorii și-au atins parțial scopul lor banditesc. Materialul înaintat de ei a fost publicat de presa occidentală reacționară, iar delegatul american THORPE și-a putut desfășura pe baza lui atacul împotriva țării noastre.

Acțiunile criminale ale lui ZILBER întreprinse în cadrul delegației romîne la Conferința de Pace, se complectează prin predarea a numeroase informații ce constituiau secrete de stat, delegatului și spionului american CAMPBEL!

Aceste acțiuni constitue o parte din planul complotist pus la cale de PATRASCANU în colaborare cu GHEORGHE TATARASCU și FRANASOVICI în numeroasele lor consfătuiri secrete.

TATARASCU, care a fost chemat ca martor în acest proces, a relatat întrevederea sa secretă cu șeful delegației americane BYRNES pe care l-a informat asupra acțiunii complotiste puse la cale, cerîndu-i sprijinul și primind toate asigurările în acest sens. TATARASCU a vorbit pe larg despre acțiunea complotistă pusă la cale în colaborare cu PATRASCANU, acțiune care avea drept punct de plecare provocarea unei crize de guvern printr-o serie de demisii colective din guvern a grupului său, a lui PATRASCANU și a altor complici. Constatînd însă, în urma contactelor avute cu delegatul sovietic din Comisia Aliată de Control, că guvernul sovietic este ferm decis să sprijine cu toată autoritatea, guvernul Groza în compoziția și proporția existentă, complotiștii, și-au dat seama că planul lor inițial este compromis și fără posibilități de reușită.

Complotiștii au rămas decepționați de rezultatele negative ale manevrelor lor. Se vede treaba că acești josnici neguetori ai independenței patriei noastre au pornit cu încredere la drum să cumpere lînă, însă s-au întors tunși.

Redînd discuția avută cu PATRASCANU după eșecul suferit, TATARASCU spune că PATRASCANU, desamăgit, l-a întrebat: "Dar ce ne facem acum"? Răspunzîndu-i că deocamdată nu întrevede o altă soluție pentru răsturnarea guvernului, cît timp țara se află sub regimul convenției de armistițiu, PATRASCANU a manifestat nemulțumire și rezerve spunînd: "Să vedem, poate există și alte posibilități". Acest răspuns i-a format lui TATARASCU convingerea că PATRASCANU acționa și pe alte linii, dar aceasta nu i-a împiedicat să continue acțiunea complotistă, întocmind un nou proect pe care l-au perfectat în cursul întîlnirilor secrete avute de PATRASCANU cu TATARASCU și FRANASOVICI, în timp ce se găseau

./.

la Paris pentru semnarea tratatului de pace.Iată ce spune în această privință TATARASCU:

«Proectul de plan elaborat și discutat cu PATRASCANU și FRANASOVICI.......prevedea patru acțiuni mari pe patru planuri diferite:

1)O acțiune în țară în domeniul economic.

2)O acțiune în parlament pentru dislocarea majorității parlamentare.

3)Prevedeam apoi o acțiune de dislocare a majorității guvernului.........

4)O altă acțiune era prevăzută în sectorul diplomatic pentru a ne asigura sprijinul anglo-americanilor».

Acest plan odată însușit,complotiștii întorși în țară au trecut la executarea lui punct cu punct,împărțindu-și atribuțiunile. După declarația lui TATARASCU,lui PATRASCANU i-a revenit sarcina de a tatona poziția politică a unor membri ai guvernului și a-i influența în vederea dislocării majorității guvernului.El și-a rezervat realizarea celorlalte puncte ale planului.In acest scop și-a mobilizat toate forțele partidului său și a intrat în contact cu fostul rege și cu reprezentanții SUA și Angliei la București,miniștri BURTON,BERY și HOLMAN.

In convorbirile secrete cu BERY și cu HOLMAN,TATARASCU s-a asigurat de întreg sprijinul acestora și al guvernelor lor.Acest sprijin a fost discutat cu BERY și cu fostul rege,prin intermediul cărora complotiștii au cerut americanilor intervenția militară.

Referindu-se la această cerere,TATARASCU a declarat următoarele:

«Am stabilit ca regele să ia contact din nou cu BERY și să ne spună pînă unde merge guvernul american cu sprijinul,— este gata să întreprindă și o acțiune militară?».

Dar ce înseamnă această formulă interogativă adresată prin fostul rege,ministrului american la București BURTON BERY,care era pus la curent cu întreaga acțiune complotistă? Aceasta înseamnă,direct și fără echivoc,o cerere formală de intervenție militară,care tocmai pentru a avea toată greutatea a fost adresată prin fostul rege Prin urmare PATRASCANU și TATARASCU,împreună cu ceilalți complici ai lor,au făcut toate demersurile posibile pentru a determina ocuparea militară a țării noastre de către trupe americane.In fapt și în drept această acțiune constitue un atentat împotriva independenței noastre naționale,o încercare de suprimare a independenței statului nostru,de lichidare a tuturor libertăților și drepturilor democratice obținute de popor prin lupte și jertfe grele.

Această acțiune criminală a complotiștilor a avut drept

punct de plecare cunoscutul memoriu dela 22 mai 1947 trimis de TATARASCU tuturor fruntaşilor grupărilor din F.N.D. şi membrilor guvernului. Prin acest memoriu complotiştii nădăjduiau să surpe unitatea guvernului şi a parlamentului şi să provoace o criză de guvern.

Acest memoriu scoate în mod pregnant la iveală înfăţişarea politico-morală a complotiştilor. Pentru aceasta e suficient dacă ne referim chiar şi numai la un singur element din "celebrul" memoriu. După cum se ştie, printre alte critici aduse guvernului de către PATRASCANU-TATARASCU et.comp. era şi aceea privitoare la producţie. Cei doi complotişti vărsau lacrimi de crocodil şi-şi exprimau îngrijorarea lor "patriotică" pentru faptul că problema aceasta a sporirii producţiei".....nu a primit" - se scria în memoriu - "nici măcar un început de rezolvare".

Ca urmare a scăderii producţiei şi deci a disproporţiei între sarcinile şi veniturile statului:

"era fatal", - arătau ei în memoriu - "ca flagelul inflaţiei, al scumpirii vieţii şi al fiscalităţii excesive să se desvolte fără stăvilire şi fără încetare creind valuri de nemulţumiri, de ruini şi suferinţe".

In ceeace priveşte cauzele care au creiat această acţiune complicii le aruncau pe seama "climatului de neîncredere care împiedică mobilizarea tuturor forţelor naţiunii în slujba producţiei".

După cum se vede, metoda folosită de complotişti este împrumutată din arsenalul pungaşilor de buzunare, care după ce fură portofelul trecătorilor strigă ei cel mai tare: "săriţi, prindeţi hoţul".

Astăzi în lumina probelor zdrobitoare ale procesului s-a dovedit că autorii dezorganizării producţiei în anii 1946-1947, autorii flagelului inflaţiei, ai fiscalităţii excesive, ai ruinelor şi suferinţelor de nedescris ale maselor populare au fost tocmai PATRASCANU, AL. STEFANESCU, BERMAN, STARCEA, TATARASCU şi ceilalţi complici ai lor, care în colaborare cu grupul marilor industriaşi, bancheri şi negustori, au organizat, pe baza instrucţiunilor serviciului de spionaj american şi englez, uriaşul sabotaj industrial şi financiar.

Iată deci cîtă perfidie, cît cinism şi ticăloşie, este concentrată în aceşti oameni. Nu există cută cît de neobservată în sufletele acestor oameni neinfectată de tot ce exhală mai virulent şi mai otrăvitor hoitul în descompunere al societăţii burgheze. Ei au încetat de mult de a mai fi oameni, ei sunt pur şi simplu nişte monştri.

Si această constatare tristă dar adevărată, - se va impune şi din analiza planului complotist din 1946-1947 al grupurilor PATRASCANU, STEFANESCU, ZILBER şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI, POCONEANU, ION MOCSONY STARCEA şi RADU NICULESCU BUZESTI, elaborat de spionii americani HALL şi HAMILTON.

./.

D. Planul complotist elaborat de spionii HALL şi HAMILTON în colaborare cu grupurile PATRASCANU-STEFANESCU-ZILBER şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI, V. RADULESCU POGONEANU, I. STARCEA, RADU NICULESCU BUZESTI.

Tovarăşi judecători,

După cum a rezultat în cursul desbaterilor procesului MANIU din anul 1947, spionii americani HALL şi HAMILTON au pus la cale un complot, în colaborare cu IULIU MANIU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, V. RADULESCU POGONEANU şi RADU NICULESCU BUZESTI, în vederea răsturnării prin violenţă, cu ajutorul armat american, a regimului nostru de stat democrat-popular. Acuzaţii din procesul MANIU şi-au primit pedeapsa cuvenită.

Dar cercetările şi instrucţia orală din procesul pe care-l judecaţi dvs. au reuşit să scoată la iveală o serie de elemente cu totul noi care stabilesc, pe de o parte rolul de participant activ la complotul menţionat, al acuzatului STARCEA, iar pe de altă parte colaborarea grupului PATRASCANU la acţiunea complotistă din anii 1946-1947 a lui MANIU şi a ciracilor săi.

Ancheta judiciară a stabilit că planul complotist discutat în numeroasele întîlniri secrete ale lui GR. NICULESCU-BUZESTI, V. RADULESCU-POGONEANU, RADU NICULESCU-BUZESTI şi IOAN STARCEA cu spionii HALL şi HAMILTON prevedea următoarea formă organizatorică a complotului:

- Un comitet politic, în străinătate, compus din diferite elemente duşmănoase, fugite peste graniţă, avînd un subcomitet special restrîns, care să aibă rolul de conducere a acţiunii clandestine din ţară;

- Un comitet politic secret, în ţară, pentru unificarea şi conducerea grupurilor clandestine existente la acea dată, sau în curs de organizare;

- Un comitet, cu atribuţiuni de stat major, subordonat comitetului politic secret din ţară şi

- Un comitet, constituit din reprezentanţi ai partidelor reacţionare, destinat acţiunilor politice duşmănoase făţişe.

In cadrul acestei organizări, acuzatului IOAN STARCEA i-a revenit rolul de conducător al comitetului politic secret din ţară.

Martorul RADU NICULESCU BUZESTI a declarat în această privinţă următoarele:

«GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi mai tîrziu VICTOR RADULESCU POGONEANU urmau să plece clandestin în străinătate, iar Comitetul de acţiune din ţară urma să fie compus din IOAN STARCEA şi eu la care se adăogau un general şi alte persoane care

./.

 845

reprezentau grupuri clandestine deja constituite.Rolul lui STARCEA avea să fie de şef al comitetului".

Pe drept cuvînt se impune întrebarea:care sunt care cauzele care au determinat această alegere? Pe ce temei se bucura STARCEA de atîta încredere din partea serviciilor de spionaj imperialiste şi din partea reacţiunii din ţară?

Pe temeiul că această odraslă aristocratică cosmopolită n-a avut niciodată nimic comun cu masa poporului romîn,în afara faptului că din tată în fiu,dealungul secolelor,a moştenit obiceiul şi dreptul de a stoarce pînă la sînge,vlaga poporului.Pe temeiul urii sale înverşunate împotriva poporului,care sub conducerea comuniştilor,a îndrăznit să se ridice împotriva "drepturilor inalienabile" asupra imenselor sale latifundii,"drepturi" pe care burghezo-moşierimea le-a consfinţit în constituţii şi legi".

Legat de cercurile conservatoare engleze prin legături de sînge şi de interese,fiind în acelaş timp unul din stîlpii regimului monarhic şi intim al ultimului Hohenzollern,baronul ION MOCSONI STARCEA a fost unul dintre cei mai sîngeroşi şi mai temerari duşmani ai regimului nostru de stat democrat-popular.

In materialul acestui proces s-a reflectat într-o anumită măsură activitatea criminală a acuzatului STARCEA,care în perioada dela 23 August 1944 pînă la arestarea sa,apare ca element de iniţiativă în acţiunile complotiste organizate de duşmanii poporului,PATRASCANU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI,POGONEANU,AL.STEFANESCU,ZILBER şi ceilalţi,atît în perioada aşa zisei "crize constituţionale" din 1945,cît şi în 1946-1947 cînd s-a pus la cale complotul pentru răsturnarea prin violenţă a regimului nostru.

In 1945,STARCEA iniţiază şi stabileşte legătura ~~lui~~ PATRASCANU cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI,el intermediază contactul lui PATRASCANU cu fostul rege şi susţine proectul criminalului PATRASCANU.In 1946 el intră în legătură cu spionii HALL şi HAMILTON,organizează întîlnirile secrete ale acestora cu GR.BUZESTI şi POGONEANU,ia parte activă la redactarea planului banditesc de răsturnarea regimului cuprins în cunoscutele documente "Minuta" şi "Memorandum" şi tot el,împreună cu HALL şi HAMILTON stabilesc legătura cu grupul PATRASCANU.

Iniţiativa şi activitatea sa antipopulară febrilă se explică numai prin ura sa bestială împotriva poporului,care după 23 August 1944, a pornit lupta hotărîtă pentru dărîmarea zăgazurilor vechii lumi şi construirea unei noi aşezări sociale,mai bune şi mai drepte.

Această ură s-a îndreptat îndeosebi împotriva purtătorilor neînfricaţi ai făcliei progresului,luptătorii cei mai hotărîţi pentru cauza sfîntă a poporului,comuniştii.

./.

Martorul IAVORSCHI ADOLF a arătat în declarațiile sale că STARCEA "....şi-a manifestat tot timpul ura sa neîmpăcată față de comunişti şi a accentuat că va sosi în curînd timpul să se răfuiască cu ei".

Referindu-se la acțiunea lui STARCEA din toamna anului 1946 de a se întocmi liste cu cetățenii din raza fostului său domeniu dela Bulci care vor vota cu comuniştii, IAVORSCHI ADOLF a declarat:

> "Cînd STARCEA a primit aceste liste, a spus că va avea grije ca toți comuniştii să fie strangulați şi spînzurați, ca vîntul să le sufle sub picioare".

După cum se vede, STARCEA şi-a exprimat în felul acesta sentimentele sale "nobile", potrivite educației aristocratice alese pe care a primit-o.

In vederea îndeplinirii misiunii criminale ce-i revenea, de element de bază în organizarea şi executarea loviturii de stat, proectate în complicitate cu HALL, HAMILTON, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, POGONEANU, RADU BUZESTI şi grupul PATRASCANU, acuzatul STARCEA a luat contact cu colonelul american ZAITZ, care după cum a arătat el şi a confirmat martorul RADU BUZESTI, era un expert în organizarea de mişcări clandestine. Colonelul ZAITZ i-a dat instrucțiuni concrete cu privire la organizarea mişcării clandestine şi a unui serviciu de informații.

Avînd clară linia obiectivelor criminale stabilite în planul lor complotist şi fiind instruit din punct de vedere tehnic, STARCEA a pornit acțiunea de organizare pe domeniul său dela Bulci, a unui nucleu terorist. Cu sprijinul unor elemente devotate ca BIRTASIU MIRCEA, IAVORSCHI ADOLF şi alții, el a început selecționarea cu grijă a unui grup clandestin din rîndurile pădurarilor depe domeniul său şi a altor elemente duşmănoase din regiune. Deasemeni el a început să adune arme şi muniţiuni.

Martorul RADU NICULESCU BUZESTI a declarat:

> "Cînd am sosit eu la Bulci la sfîrşitul lunii noembrie 1946, STARCEA mi-a arătat că începuse să adune arme şi munițiuni.
>
> Stîngerea de arme el mi-a spus că o realiza în două feluri. O parte o primea direct dela americani cari organizau ei înşişi transportul la Bulci cu prilejul vizitelor ce le făceau acolo sub pretextul vînătorilor. Un astfel de transport fusese efectuat cu prilejul ultimei deplasări la Bulci a lui HALL şi a colonelului ZAITZ.
>
> Al doilea mod de aprovizionare cu armament şi muniții .....îl făcea prin cumpărare dela populația locală care poseda arme provenite din cele abandonate de nemți în retragere".

Aceste arme au fost depozitate în anumite adăposturi ascun-

./.

se în pădure. Depoziția martorului RADU NICULESCU BUZEȘTI a fost confirmată și de martorii MIRCEA BIRTAȘU și ADOLF IAVORSCHI.

In vederea alimentării grupului terorist organizat, acuzatul STARCEA a dispus construirea unei fabrici de salam la Buloi, operație care a fost în curs de efectuare în anul 1947, pînă la arestarea sa. Intrucît aceste operațiuni comportau cheltueli mari, el a intervenit prin V.RADULESCU POGONEANU la ZILBER pentru obținerea din partea CRU-ului a unui credit.

Activitatea sa complotistă, acuzatul STARCEA a desfășurat-o în strînsă legătură cu grupul lui PATRASCANU. In convorbirile secrete pe care grupul complotist GRIGORE NICULESCU BUZEȘTI, POGONEANU, STARCEA le-au avut cu spionii americani, aceștia insistau ca ei să-și caute complicități în sînul guvernului.

"HALL și HAMILTON - a declarat RADU BUZEȘTI - arătau că fără complicități în sînul guvernului, toate proectele nu prezentau nici un interes pentru ei".

De asemenea acuzatul STARCEA referindu-se la aceiași problemă, a declarat următoarele:

"După ce am terminat revizuirea formei definitive a memoriului (memorandum). HALL a reluat cu mine discuția insistînd asupra faptului că examinarea problemei cîștigării unor complicități în sînul conducerii guvernamentale să nu fie amînată".

Pe temeiul relațiilor lor complotiste din cursul anului 1945 și a încrederii reciproce desăvîrșite, BUZEȘTI, POGONEANU și STARCEA au intrat în legătură cu PATRASCANU prin mijlocirea spionilor HALL și HAMILTON. Intrucît PATRASCANU și ZILBER erau de mult agenții spionului HALL, contactul între cele două grupuri complotiste s-a făcut foarte ușor. HALL a indicat ca legătura cu grupul PATRASCANU să fie precedată de o întîlnire secretă cu ZILBER, considerîndu-l drept "personna grata" a americanilor și succesorul lor în conducerea grupurilor complotiste organizate de americani.

Referindu-se la aceasta, acuzatul STARCEA, redînd discuția sa cu HALL a declarat:

"....HALL a adăugat, că după ce el și HAMILTON vor pleca din țară, ZILBER era acela care urma să continue activitatea lor în legătură cu noi, așa că era cît se poate de oportun ca acesta să participe delà început la cele ce aveam să discutăm cu PATRASCANU.....am înțeles clar....din cele spuse de HAMILTON.... și completările lui HALL....că ZILBER, în afară de rolul ce urma să-l joace în realizarea colaborării noastre cu PATRASCANU, îmi era indicat ca fiind persoana ce va dispune după plecarea lui HALL și HAMILTON de toate ițele din țară ale americanilor și anume; rețeaua lor informativă precum și organizațiile paramilitare sau de sabotaj înființate și subvenționate de ei".

/.

Declarațiile lui STARCEA și ale lui RADU NICULESCU BUZEȘTI, se coroborează cu recunoașterile acuzatului ZILBER care a arătat că a doua zi după venirea sa dela Paris, a avut o întîlnire cu spionul HALL, în cursul căreia a fost pus la curent cu complotul organizat de americani în legătură cu grupul BUZEȘTI-STARCEA.

Acuzatul ZILBER a declarat următoarele:

«HALL mi-a spus....că el și cu HAMILTON au încheiat un acord cu GRIGORE NICULESCU BUZEȘTI și POGONEANU reprezentanți ai PNȚ-Maniu, acord de care are cunoștință și regele și care prevede organizarea unei mișcări subversive de către partidele burgheze și ajutorul pe care urma să-l dea guvernele SUA și Angliei.

HALL mi-a spus că a vorbit cu GRIGORE NICULESCU-BUZEȘTI și POGONEANU despre legăturile sale (ale lui HALL) cu grupul PATRASCANU, care prin poziția sa în tabăra guvernamentală, poate fi de un ajutor important în acțiunea proectată, HALL s-a angajat față de aceștia să aducă în cadrul acestei acțiuni complotiste și grupul PATRASCANU și mi-a cerut ca în calitatea mea de agent al serviciului de spionaj american, să determin aderarea grupului PATRASCANU la această acțiune. Eu am fost de acord și m-am angajat să-l determin pe PATRASCANU în acest sens - cu întregul său grup.»

La întîlnirea secretă avută de STARCEA și RADU BUZEȘTI cu ZILBER, în locuința spionului HAMILTON și în prezența maiorului HALL, ZILBER care era astfel pregătit, a arătat că este la curent cu complotul pus la cale de grupul BUZEȘTI-STARCEA și le-a atras atenția că acțiunea singulară a opoziției nu va fi în măsură să ducă la răsturnarea regimului, sub orice formă s-ar desfășura, dacă nu va fi conjugată cu acțiunea lui PATRASCANU din interiorul guvernului. Ca urmare a discuțiilor purtate, s-a hotărît o nouă întîlnire secretă, la care să participe, în afară de STARCEA cu RADU BUZEȘTI și V. POGONEANU, care rămăsese dupa fuga în străinătate a lui GRIGORE BUZEȘTI, conducătorul politic al grupului BUZEȘTI-STARCEA.

In felul acesta s-au stabilit contactele între cele două grupuri complotiste.

In vederea perfectării acordului de colaborare și a stabilirii planului comun de acțiune, s-au organizat apoi întîlnirile secrete dela locuința lui OCTAVIAN NEAMȚU, despre care au vorbit aici acuzații ZILBER și STARCEA și martorii RADU NICULESCU BUZEȘTI, OCTAVIAN NEAMȚU, CECILIA RADULESCU-POGONEANU și CAMIL DEMETRESCU.

In discuția avută de ZILBER cu PATRASCANU, pentru a-l informa asupra acțiunii complotiste a grupului BUZEȘTI și a analiza împreună problema colaborării lor, acuzatul ZILBER i-a arătat lui PATRASCANU că ei nu au nici motive ideologice și nici considerente de oportunita-

./.

te ca să refuze adeziunea. In plus, ZILBER i-a arătat lui PATRASCANU pe deoparte că nu trebue să refuze participarea la acţiunea proectată dată fiind calitatea lor de agenţi ai serviciilor de spionaj american şi englez, iar pe de altă parte:

"......riscăm altfel" - după cum a declarat el - "să fim depăşiţi de evenimente şi să nu participăm la roadele victoriei".

Este lesne de înţeles că un duşman atît de feroce al regimului nostru ca PATRASCANU, care era angajat cu TATARASCU, FRANASOVICI şi alţii în plină acţiune complotistă, încă dela Conferinţa de Pace, a primit cu bucurie propunerea lui ZILBER. Curînd după aceasta a avut loc o nouă întîlnire secretă în locuinţa lui OCTAVIAN NEAMTU, pentru perfectarea acordului de colaborare şi definitivarea planului de complot al grupurilor unificate NICULESCU BUZESTI-PATRASCANU. Pentru rotunjirea grupurilor complotiştilor potrivit scopurilor scelerate propuse la această întîlnire a fost convocat, după avizul lui HALL, şi spionul ALEXANDRU STEFANESCU, apreciat pentru experienţa sa bogată în domeniul acţiunilor subversive şi pentru rolul său de reprezentant al serviciului de spionaj englez.

După cum a rezultat în cursul instrucţiei orale, pe baza recunoaşterilor acuzaţilor STARCEA şi ZILBER şi a depoziţiilor martorilor, la întîlnirea aceasta secretă, acuzatul PATRASCANU şi-a exprimat dorinţa şi hotărîrea de a participa la aplicarea planurilor complotiste proectate. El a insistat asupra urgentării organizării clandestine, asupra necesităţii unificării sub o singură comandă a diverselor grupuri teroriste existente şi a atras atenţia asupra rolului important ce-i revenea lui în acţiunea complotistă.

Acuzatul ZILBER a arătat în declaraţiile sale - şi ele s-au coroborat cu declaraţiile lui STARCEA şi RADU BUZESTI - că PATRASCANU a mai cerut să se urgenteze înarmarea în cel mai scurt timp posibil a mişcării clandestine şi a propus ca partidele reacţionare să introducă în PSD şi în PCR cît mai multe elemente sigure, pentruca acestea să poată lucra la adăpostul prestigiului şi puterii celor două partide, dinăuntru în afară, iar ulterior, cînd cele două partide muncitoreşti aveau să se unească, să se găsească în sînul Partidului Unic Muncitoresc cît mai multe elemente de descompunere.

Cît priveşte motivarea rolului de primă vioară pe care PATRASCANU dorea să-l joace în cadrul complotului, acuzatul ZILBER redă în felul următor argumentele lui PATRASCANU:

"....bazîndu-se pe sprijinul unor elemente de dreapta din conducerea PCR şi PSD, el (adică PATRASCANU) putea paraliza acţiunea împotriva grupărilor anticomuniste,

-sprijinit pe aceleaşi grupări şi pe gruparea lui

./.

 850 ~~379~~

TATARASCU,putea îngreuna activitatea de guvernare,

-"bazat pe calitatea sa de membru în Biroul Politic al PCR și pe aceea de ministru de justiție,el putea da conducerii acțiunii tot felul de informații politice și militare".

Toți cei prezenți la consfătuire,au fost în general de acord cu propunerile lui PATRASCANU.STARCEA a susținut că se pot face pregătiri imediate în sensul celor spuse de PATRASCANU și de STEFANESCU și anume concentrarea grupurilor teroriste existente(grupul lui BUJOIU,grupul de legionari condus de PATRASCU,etc.),spunînd că el va acționa în această direcție.

STEFANESCU și ZILBER,în calitatea lor de delegați ai serviciilor de spionaj englez și american,au arătat că dacă nu-i posibilă o contopire a serviciilor de informații,așa cum au propus unii,este în schimb posibilă și necesară o centralizare a informațiilor culese, cu ajutorul diferiților conducători ai acestor servicii.

O altă problemă discutată la această întîlnire,a fost acea privitoare la organizarea de atentate împotriva conducătorilor Partidului Comunist și ai Guvernului.Această problemă a ridicat-o PATRASCANU și ZILBER.

"Chestiunea se referea numai la persoanele care constituiau pentru noi un pericol,oameni cheie în conducerea guvernului" - a declarat STARCEA".

In această privință acuzații n-au vrut să facă precizări nici la cercetări,nici în instrucția orală.Dar independent de aceasta rămîne dovedit faptul că ei au prevăzut eventualitatea suprimării fizice a conducătorilor poporului nostru și acest lucru îl impunea pentru complotiști,însăși logica organizării răsturnării prin violență a regimului.Este deasupra oricărei îndoieli că dacă STARCEA plănuia, în eventualitatea reușitei loviturii de stat,să suprime prin spînzurare comuniștii din regiunea Bulci, - după cum a arătat martorul IAVORSCHI, - nu era să se oprească el și complicii săi la jumătăți de măsură față de conducătorii Partidului și Guvernului democrat.

In cursul desbaterilor s-a dovedit că în săvîrșirea acestei crime odioase,a avut un rol activ și acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU, care a luat în acest scop legătura cu grupul legionarilor lui COSTEA

In concluziile discuțiilor avute de complotiști s-a hotărît ca POGONEANU să transmită în străinătate lui GRIGORE NICULESCU BUZESTI,înțelegerea cu grupul PATRASCANU și sprijinul pe care PATRASCANU urma să-l deie acțiunii lor banditești,iar ZILBER și STEFANESCU să raporteze serviciilor de spionaj american și englez,acordul intervenit.De asemenea s-a hotărît ca PATRASCANU să-i raporteze personal spionului HALL acordul său de colaborare.

La puțin timp după aceasta,a avut loc într-adevăr o întîl-

CONSTANTE. Despre aceasta au vorbit aici ZILBER, STARCEA și RADU BUZEȘTI.
ZILBER, care a organizat întîlnirea și a participat la ea, a arătat că după ce PATRASCANU i-a comunicat lui HALL acordul stabilit cu STARCEA, POGONEANU, AL. STEFANESCU și RADU BUZESTI și a expus motivele pentru care acțiunea trebue grăbită la maximum;

"......a insistat asupra necesității ca SUA - serviciul de spionaj american - să prganizeze în cel mai scurt timp contrabanda de arme, deoarece în țară se găsea puțin armament și de origină foarte diversă".

Acțiunile criminale ale complotiștilor s-au desfășurat de aci înainte în strînsă colaborare și pe linia celor stabilite în întîlnirile secrete avute.

PATRASCANU și-a dat adeziunea de colaborare a grupului său la complot, în discuțiile avute în străinătate cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI și CONSTANTIN VISOIANU. El era destinat să facă parte din subcomitetul special restrîns creiat în cadrul Comitetului din străinătate, singurul organ competent a primi rapoartele Comitetului de acțiune din țară și a-i transmite acestuia ordine.

După cum a arătat martorul RADU NICULESCU BUZESTI:

"......din acest subcomitet urmau să facă parte: generalul RADESCU, GRIGORE BUZESTI, ALEX. CRETZEANU și PATRASCANU. Acesta din urmă numai atunci cînd rămînerea sa în țară nu ar mai fi fost posibilă".

Planul de complot inițial, perfectat în toamna anului 1946, a fost reorganizat și pus la punct, în cele mai mici detalii, în primăvara anului 1947, în cursul întîlnirilor secrete ale celor două grupuri unificate, cînd a fost desemnată și conducerea superioară a întregii acțiuni în persoana lui PATRASCANU.

La consfătuirea secretă din luna mai 1947, la care au luat parte PATRASCANU, ZILBER, STARCEA, RADU BUZESTI și POGONEANU s-a discutat, - după cum a rezultat din desbateri, - modalitatea organizării comandamentului unic al grupurilor subversive existente, căzîndu-se de acord asupra desemnării lui PATRASCANU ca conducător suprem al complotului, în țară, datorită poziției sale de membru în subcomitetul secret restrîns din străinătate și aceia de membru al guvernului.

Tot atunci s-a hotărît inventarierea grupurilor subversive cunoscute, stabilindu-se ca STARCEA să ia legătura cu ing. BUJOI și cu alți conducători de grupuri clandestine, iar STEFANESCU, PATRASCANU, ZILBER și POGONEANU să comunice grupurile conduse de serviciile de spionaj american, englez și celelalte. Aceste grupuri odată inventariate, urmau să delege cîte un reprezentant în comitetul comun de conducere în cap cu PATRASCANU, care să delimiteze zonele de acțiune, să dea directive pentru activitatea fiecăruia, să constitue serviciile de

./.

informaţii şi contrainformaţii ale grupurilor, precum şi serviciile de aprovizionare cu armament, muniţii şi subzistenţe.

Acesta a fost conturul general al complotului şi acestea au fost principalele acţiuni întreprinse de complotişti. Intervenind demascarea lui ZILBER, arestarea lui STARCEA, POGONEANU şi RADU BUZESTI în vara anului 1947, iar mai tîrziu demascarea lui PATRASCANU, arestarea sa, a lui ALEXANDRU STEFANESCU şi a celorlalţi complici, planurile lor criminale au fost spulberate în vînt.

Ce rezultă din desfăşurarea filmului activităţii scelerate a complotiştilor, aşa cum a fost dovedită pe baza probelor aduse în faţa instanţei, pe baza recunoaşterilor acuzaţilor şi pe baza depozitiilor martorilor?

Rezultă că acuzaţii din acest proces, au pus la cale cele mai grave şi mai monstruoase crime împotriva Statului nostru, împotriva poporului romîn. Ei au uneltit în legătură nemijlocită cu reprezentanţii serviciilor de spionaj american şi englez în vederea suprimării independenţei naţionale a statului nostru.

Pentru realizarea acestui scop criminal, ei au desfăşurat dela 23 august 1944, pînă în momentul arestării lor, o vastă activitate de spionaj, cuprinzînd domeniul economic, politic, militar şi cultural şi paralel cu aceasta, o uriaşă acţiune de sabotare a economiei noastre naţionale. Aceste două acţiuni erau menite să submineze forţa statului nostru, pentrucă la momentul pe care-l socoteau oportun, să declanşeze lovitura de stat, înlăturînd dela conducere guvernul democratic. In ura lor turbată împotriva regimului nostru de stat şi împotriva Partidului Comunist, ei au mers pînă la iniţierea suprimării fizice a conducătorilor guvernului şi partidului.

Dar uneltirile lor ticăloase s-au prăbuşit. Vigilenţa organelor noastre de stat le-a dejucat planurile. După arestarea complicilor lor din banda manistă, complotiştii au intrat în panică. Banda tîlharilor cu mîinile pătate de sînge şi-a pregătit din timp terenul pentru fuga la Londra, Paris şi Washington, în tabăra celorlalţi fugari criminali între care nu-i mai jenează petele de sînge depe mîini, nu numai pentru a scăpa de greaua răspundere ce-i apăsa, ci pentrucă să-şi poată continua de acolo cu şi mai multă înverşunare activitatea lor criminală antinaţională.

Dar nici planurile de fugă nu le-au reuşit.

Astăzi ei se găsesc imobilizaţi în faţa dvs. pe banca acuzării, chemaţi să dea seama în faţa poporului de toate crimele pe care le-au săvîrşit, ~~punct cu punct~~.

\+ \+

<u>Tovarăşi judecători,</u>

./.

Scelerații depe banca acuzării au săvîrșit crimele cele mai grave împotriva Statului și poporului romîn, deoarece au cules și transmis serviciilor de spionaj american și englez informații secrete de stat, au uneltit și au încercat cu sprijin străin să lichideze independența noastră națională și să repună pe grumajii poporului jugul imperialiștilor americano-englezi și al exploatării burghezo-moșierești.

Acuzații LUCRETIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, JAQUES BERMAN, EMIL CALMANOVICI, HERANT TOROSSIAN, ALEXANDRU STEFANESCU, REMUS KOFLER, LENA CONSTANTE și HARI BRAUNER, se fac vinovați în fața poporului de crima de trădare de patrie prevăzută și pedepsită de articolele 19o și 191 cod penal deoarece au transmis serviciilor de spionaj american și englez în perioada de după 23 Aug. 1944, informații cu caracter secret privind securitatea statului romîn.

Acuzații LUCRETIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, IOAN MOCSONYI STARCEA și ALEXANDRU STEFANESCU se mai fac vinovați și de crima de trădare de patrie prevăzută și pedepsită de art.184 Cod Penal, combinat cu art.229 C.P., deoarece au organizat un grup complotist antistatal, care a dus cu ajutorul serviciilor de spionaj american și englez o acțiune de împiedicare a democratizării țării, de sabotare a economiei naționale și de răsturnare prin violență a regimului nostru democratic instaurat la 6 Martie 1945, în scopul suprimării independenței statului nostru.

Acuzații HERANT TOROSSIAN, HARY BRAUNER și LENA CONSTANTE se mai fac de asemenea vinovați de complicitate la crima de trădare de patrie, fapt prevăzut și pedepsit de art.184 combinat cu art.23o Cod Penal, deoarece au ajutat pe acuzații LUCRETIU PATRASCANU și ceilalți, în acțiunile lor complotiste.

Vreau să arăt în concluzie tovarăși judecători, că faptele, așa cum au rezultat din cercetările preliminare și în instrucția judiciară desfășurată în fața Dvs., îi demască pe complotiști drept coloană a 5-a a ațîțătorilor la război. Toate acțiunile lor complotiste au fost inițiate, organizate și purtate în legătură nemijlocită cu oficinele de spionaj americano-englez, instrumentele celor mai reacționare vîrfuri ale capitalului monopolist, a căror îndeletnicire de predilecție este să uneltească, să provoace, să organizeze complotul împotriva păcii mondiale.

Faptele îi demască pe acuzați ca înverșunați dușmani de clasă. Insăși compoziția socială a grupului acesta care cuprinde foști mari moșieri, foști mari capitaliști sau avocați devotați ai burgheziei și moșierimii ca "economistul" ZILBER sau scribul burgheziei PATRASCANU, aruncă o lumină puternică asupra mobilului final al activității lor criminale și anume surparea independen-

ţei naţionale a statului nostru, vinderea fără condiţii a ţării imperialiştilor americano-englezi şi transformarea ei în bază de atac, antisovietică, aşa cum a procedat burghezia şi moşierimea după marea victorie a revoluţiei socialiste din Octombrie.

Grupul trădătorilor de patrie din faţa dvs. concentrează în sine în mod fidel tot ce a creiat burghezia mai reacţionar, mai inuman şi mai josnic. Ce prăpastie de netrecut este între ei, între această demonică oglindă a burgheziei şi moşierimii care te cutremură prin oribila ei înfăţişare politico-morală şi între forţele noi, tinere, pline de vigoare fizică şi de prospeţime morală dătătoare de optimism şi de încredere în viitor, pe care le reprezintă poporul nostru muncitor, constructor al vieţii noi.

Tovarăşi judecători,

Nu există cuvinte destule pentru a descrie toată gama crimelor monstruoase săvîrşite de acuzaţi. Dar cred că nici nu mai este nevoie de nici un fel de noi cuvinte, pentrucă totul a fost spus, prin gura acuzaţilor, prin documentele prezentate instanţei de judecată şi prin depoziţiile martorilor.

Faptele încriminate prin actul de acuzare au fost pe deplin dovedite.

Desbaterile au dovedit fără nici un dubiu, prin probele covîrşitoare aduse în instanţă, toate crimele comise de acuzaţi.

Poate exista dubiu doar asupra unui singur lucru şi anume asupra faptului că acuzaţii n-au spus tot ce au săvîrşit împotriva intereselor de viaţă ale poporului romîn, căutînd să mai ascundă o serie de infracţiuni grave sau să-şi acopere anumiţi complici.

Cred că tocmai ţinînd seama de încercările aprige ale acuzaţilor de a disimula unele împrejurări ale acţiunilor lor criminale, nu poate fi vorba de circumstanţe uşurătoare.

Pentru tot ce au săvîrşit acuzaţii împotriva intereselor de viaţă ale poporului romîn, pentru îngrozitoarele lor crime care au adus suferinţe incalculabile poporului nostru muncitor, cer în numele poporului aplicarea sancţiunilor maxime prevăzute de lege pentru toţi acuzaţii.

Cer să stîrpiţi această bandă de năpîrci veninoase, făcînd astfel un act de dreptate socială pe care întregul nostru popor, îl aşteaptă cu nerăbdare.

Justeţea sentinţei Dvs. şi satisfacţia ce o veţi da milioanelor de oameni ai muncii, vor constitui un nou prilej de mobilizare a tuturor forţelor vii ale poporului romîn, ferm decis să sdrobească fără cruţare pe oricine ar îndrăzni să-l stînjenea

./.

că din marşul său nestăvilit spre socialism.

856

REPUBLICAPOPULARA ROMANA
TRIBUNALUL SUPREM
COLEGIUL MILITAR

Dos.Nr.67/1954

PROCES VERBAL (MINUTA)

Astăzi, anul 1954, luna Aprilie, ziua 14

Tribunalul Suprem, Colegiul Militar, compus conform art.8 din Legea Nr.7/952 din:

Colonel MOISESCU ILIE, preşedinte

Colonel DEMETRE ALEXANDRU, membru

Colonel CIULEI ION, membru,

deliberînd în secret, conform art.291-295 C.J.M. asupra colpabilităţii şi aplicaţiunii pedepsei în cauza penală privitoare pe:

1.- LUCRETIU PATRASCANU, învinuti pentru:

a) crimă contra păcii, p.p. de art.2 lit.c din Legea nr.291/1947, cu modificările ulterioare:

b)crimă de înaltă trădare, p.p. de art.184 c.p. combinat cu art.229 C.P.:

c) Crima de înaltă trădare, p.p. de art.19o pct.1 şi 2 c.p.

2.-HERBERT ZILBER (ZIS BELU) învinut pentru:

a) crimă contra păcii p.p. de art.2 lit.c din Legea nr.291/1947 cu modificările ei ulterioare:

b)Crima de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p.;

c) Crima de înaltă trădare p.p. de art.19o pct.1. şi 2 c.p.

3.-ION MOCSONYI STIRCEA, învinuti pentru crimă de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p.

4.- ALEXANDRU STEFANESCU, învinuti pentru:

a) Crima contra păcii p.p. de art.2 lit.c din Legea Nr. 291/947 cu modificările ei ulterioare;

b)Crimă de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. combinat cu art.229 C.P.

c) Crimă de înaltă trădare p.p. de art.191 C.P.

5.- REMUS KOFLER, învinuit pentru:

a) Crimă contra păcii p.p. de art.2 lit. c din legea nr. 291/947, cu modificările ei ulterioare;

./.

b) Crimă de înaltă trădare p.p. de art.191 c.p.

6.-JAC BERMAN, învinuit pentru:

a)crimă contra păcii p.p. de art.2 lit. c din Legea nr.291 1947 cu modificările ei ulterioare:

b) c ima de înaltă trădare, p.p. de art. 19o c.p.

7.- EMIL CALMANOVICI, învinuit pentru:

a) crima contra păcii, p.p. de art. 2 lit. c. din Legea nr.291/947, cu modificărule ei ulterioare;

b) crimă de înaltă trădare p.p. de art. 191 C.P.

8.- VICTORIA SARBU, învinuită pentru c ima contra păcii p.p. de art. 2 lit. c din Legea nr.291/947, cu modificările ei ulterioare.

9.- LENA CONSTANTE, învinută pentru:

a) crima de înaltă trădare, p.p. de art. 191 c.p.

b) complicitate la crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 c.p. comb. cu art. 23o c.p..

1o.- HERANT TOROSSIAN învinuit pentru:

a) crima de înaltă trădare p.p. de art. 19o c.p.

b) complicitate la crima de înaltă trădare p.p, de art. 184 c.p. comb. cu art. 23o c.p.

11.- HARI BRAUNER, învinuti pentru:

a) Crima de înaltă trădare p.p. de art.191 c.p.

b) complicitate la c ima de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. comb. cu art. 23o c.p.

Pentru motivele ce se vor vedea în corpul sentinței și în unire cu concluziunile Procuraturii Militare,

In numele poporului

H O T A R A S T E :

Cu unanimitate de voturi declară culpabili pe:

1. LUCRETIU PATRASCANU, pentru:

a) crima contra păcii p.p. de art. 2 lit. c din Legea nr.291/1947 cu modificările ei ulterioare:

b) Crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 c.p. combinat cu art. 229 c.p.

c) Crima de înaltă trădare p.p. de art. 19o pct. 1, și 2 c.p.

2.- HERBERT ZILBER pentru:

a)crima contra păcii p.p. de art. 2 lit. c din Legea nr. 291/947 cu modificările ei ulterioare;

b) crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 c.p. combinat cu art, 229 c.p.

c)Crima de înaltă trădare p.p. de art. 19o pct. 1 și 2 c.p.

3.- ION MOCSONYI STYRCEA, pentru crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 cp. combinat cu art.229 c.p.

4.- ALEXANDRU STEFANESCU, pentru:

a) crima contra păcii p.p. de art. 2 lit. c din Legea nr.291/947;

b)Crima de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. combinat cuart.229 c.p.

c) Crima de înaltă trădare p.p. de art. 191 c.p.

5.REMUS KOFLER, pentru:

a) crimă contra păcii p.p. de art. 2 lit. c din Legea nr. 291/947 cu modificările ei ulterioare;

b)crima de înaltă trădare p.p. de art. 191 c.p.

6.- JAC BERMAN, pentru:

a) crima contra păcii p.p. de art. 2 lit.c din Legea nr.291 947 cu modificările ei ulterioare:

b)crima de înaltă trădare p.p. de art. 19o c.p.

7.- EMIL CALMANOVICI, pentru:

a) crima contra păcii p.p. de art, 2 lit c. din legea nr. 291/947 cu modificările ei ulterioare:

b)Crima de înaltă trădare p.p. de art. 191 c.p.

8.- VICTORIA SARBU, pentru crima contra păcii p.p. de art.2 lit. c. din Legea nr.291/947 cu modificările ei ulterioare.

9.-LENA CONSTANTE, pentru:

a) crima de înaltă trădare p.p. de art. 191 C.P.

b)complicitate la crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 c. p. combinat cu art. 23o c.p.

1o.- HERANT TOROSSIAN, pentru:

a)crima de înaltă trădare p.p. de art. 19o c.p.

b) complicitate la crima de înaltă trădare p.p. de art. 184 c. p. combinat cu art. 23o c.p.

11.- HARI BRAUNER, pentru:

a) Crima de înaltă trădare p.p. de art. 191 c.p.

b) complicitate la crima de înaltă trădare p.p. de art.184 c.p. combinat cu art. 23o c.p.

Deasemeni cu unanimitate de voturi că sunt circumstanţe atenuante în favoarea acuzaţilor HERBERT ILBER, ION MOCSONYI STYRCEA, ALEXANDRU STEFANESCU, JAC BERNAN, EMIL CALMANOVICI, VICTORIA SARBU, LENA CONSTANTE, HERANT TORSODIAN şi HARI BRAUNER.

./.

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicaţiunea art.2 lit.c şi art.4 din Legea nr.291/947 modificată prinDecret nr.32/1953, îl condamnă pe LUCRETIU PATRASCANU, la moarte şi confiscarea averii, pentru crimă împotriva păcii.

Făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. combinată cu art.229 c.p. îl mai condamnă la muncă silnică pe viaţă, pentru crima de înaltă trădare.

Făcând aplicaţiunea art. 19o pct. 1. şi 2 c.p. îl condamnă la muncă silnică pe viaţă, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art. lol c.p. condamnatul LUCRETIU PATRASCANU va executa pedeapsa cea mai gravă.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art.2 lit. c şi art.4 din Legea nr.291/947 modificată prin Decret nr.32/953 şi art.157 c.p. îl condamnă pe HERBERT ZILBER la muncă silnică pe viaţă, confiscarea averii şi lo (zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii.

Făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. combinat cu art. 229 c.p. şi art. 157 c.p. îl mai condamnă la 25 (couzecişicinci) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicaţiuneaart. 19o pct. 1 şi 2 c.p. şi art. 157 c.p. îl condamnă la 25 (douzeşicinci) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crimă de înaltă trădare.

Conform art. lol c.p. condamnatul HERBERT ZILBER va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viaţă, confiscarea averii şi lo (zece) ani degradare civică.

In baza art. 3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 1.ooo (unamie) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. combinat cu art. 229 c.p. şi art. 157 c.p. îl condamnă pe ION MOSCOVICI STYRCEA, la 15 (cinsprezece) ani muncă silnică şi 5(cinci) ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.

In baza decretului 212/948, îl condamnă şi la confiscarea întregii averi.

In baza art,3o4 cl.I C.J.M. îl obligă să plătească 8oo (opt sute)lei cheltueli de judecată

Făcând aplicaţiunea art. lol c.p. şi art. lo8 cp.contopeşte pedeapsa de 2 (doi) ani închisoare corecţională aplicată condamnatului prin sentinţa nr.1988 din 11 Noembrie 1947 de Tribunalul

Săprem, colediul Militar prinsentința nr.49 din 14 aprilie 1954, ambele hotărâri fiind definitive.

In baza art.463 C.J.M. îi computâ detenția preventivă dela 8 Septembrie 1947.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea nr.291/947 modificată prin Decretul nr.32/953 șiart.157 c.p. îl condamnă pe ALEXANDRU STEFANESCU, la muncă silnică pe viață transformându-se în temnița grea pe viață, conf.art. 31 c.p. condamnatul având varsta de 66 ani, confiscarea averii și lo (zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii.

Făcând aplicațiunea art.184 c.p. combinat cu art.289 c.p. și art. 157 c.p. îi mai condamnă la 25 (douăzecișicinci) ani muncă silnica transformându-se în 25 ani temniță grea, conf. art.31 c.p. și lo (zece) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcând aplicațiunea art. 19o pct. 1 și 2 c.p. și art. 157 c.p. îi condamnă la 25(douzeșicinci) ani muncă silnică, transformându-se în 25 (douzeciși cinci) ani temniță grea și lo (zece ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art. lol c.p. condamnatul STEFANESCU ALEXANDRU, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viață, transformandu-se în temniță grea pe viață, conf. art. 31 c.p. confiscarea averii și lo (zece) ani degradare civică.

In baza art. 3o4 al 1 C.J.M. îl obligă să plătească 1.ooo (una mie) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi făcînd aplicațiunea art.2 lit.c. și art. 4 din Legea Nr.291/947 modificată prin Decret Nr.32/953, îl condamnă pe REMUS KOFLER, la moarte și confiscarea averii, pentru crima împotriva păcii.

Făcînd aplicațiunea art. 191 c.p. mai condamnă la muncă silnică pe viață, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art. lol c.p. condamnatul REMUS KOFLER, va executa pedeapsa cea mai gravă.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicațiunea art. 2 lit.c și art. 4 din Legea nr.291/947, modificată prin Decret nr.32/953 și art. 157 c.p. îl condamnă pe JAC BERMAN la lo (zece) ani muncă silnică, confiscarea averii și lo (zece) ani degradare civică, pentru crimă contra păcii.

Făcand aplicaţiunea art. 19o cp. şi art. 157 c.p. îl mai condamnă la 8 (opt) ani muncă silnică şi 5 (cinci ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.

Conform art. 1o1 c.p. condamnatul JAC BERMAN va executa pedeapsa cea mai gravă adică 1o(zece) ani muncă silnică, confiscarea averii şi 1o(zece) ani degradare civică.

In baza art. 463 C.J.M. i se computa detenţiunea preventivă dela 15 Noembrie 1952(Oct.)?

In baza art.3o4 al 1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo (cinci sute) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi, făcand aplicaţiunea art.2 lit.c. şiart.4 din Legea Nr.291/947, modificată prin Decret nr.32/953 şi art. 157 c.p. îl condamnă pe EMIL CALMANOVICI, la muncă silnică pe viaţă, confiscarea averii şi 1o (zece) ani degradare civică, pentru crimă contra păcii.

Făcând aplicaţiunea art. 191 c.p. şi art. 157 c.p. îl mai condamnă la 25 (douzecişicinci) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art.1o1 c.p. condamnatul EMIL CALMANOVICI, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viaţă, confiscarea averii şi 1o (zece ani degradare civică).

In baza art. 3o4 al 1 C.J.M. îl obligă să plătească 1.ooo (unamie) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art. 2 lit. c şi art.4 din Legea nr.291/947 modificată prin Decret nr. 32/953 şi art. 157 c.p. o condamnă pe VICTORIA SARBU la 8 (opt) ani muncă silnică, confiscarea averii şi 1o(zece) ani degradare civică, pentru crima împotriva păcii.

In baza art. 463 C.J.M. computa detenţiunea preventică dela 13 Decembrie 1949.

In baza art. 3o4 al 1 C.J.M. o obligă să plătească 5oo (cinci sute) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiuhea art. 191 c.p. şi art. 157 c.p. o condamnă pe LENA CONSTANTE, la 12 (doispezece) ani munsă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. combinat cu art. 23o c.p. şi art. 157 c.p. o mai condamnă la 1o (zece) ani muncă silnică

./.

şi 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

In baza decretului nr.212/948 o condamnă şi la confiscarea întregii averi.

Conform art. lol c.p. condamnata LENA CONSTANTE, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 12 (doisprezece) ani muncă silnică şi 5(cinci) ani degradare civică şi confiscarea averii.

In baza art. 463 C.J.M. se computâ detenţiunea preventivă dela 17 Ianuarie 195o.

In baza art. 3o4 al 1 C.J.M. o obligă să plătească 5oo (cincisute) lei cheltueli de judecată.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art. 19o c.p. şi art.157 c.p. îl condamnă pe HERANT TOROSSIAN la 15 (cinsprezecei ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.

Făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. combinat cu art. 23o c.p. şi art. 157 c.p. îl mai condamnă la lo (zece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

In baza Decretului nr.212/948 îl condamnă şi la confiscarea averii.

Conform art. lol c.p. condamnatul HERANT TOROSSIAN va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 15 (cinsprezece) ani muncă silnică, 5 (cinci) ani degradare civică şi confiscarea averii.

In baza art. 3o4 al 1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo (cincisute) lei cheltueli de judecată.

Făcând aplicaţiunea art. lol c.p. şi art. lo8 c.p. contopeşte pedeapsa de 5 (cinci) ani închisoare corecţională, aplicată condamnatului prin sentinţa nr.1244 din 7 August 1948 de Tribunalul Militar Bucureşti, în pedeapsa de 15 (cinsprezece) ani muncă silnică 5 ani degradare civică şi confiscarea averii, aplicată de Tribunalul Suprem, Colegiul Militar prin sentinţa nr.49 din 14 aprilie 1954, ambele hătărâri fiind definitive.

In bazaart. 463 C.J.M. computâ detenţiunea preventivă dela 23 Martie 1948.

+

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art. 191 c.p. şi art. 157 c.p. îl condamnă pe HARI BAUNER, la 12 (doisprezece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcând aplicaţiunea art. 184 c.p. comb. cu art. 23o c.p. şi art.157 c.p. îl mai condamnă la lo (zece) ani muncă silnică şi 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crimă de înaltă trădare.

Conform decretului nr.212/948 îl condamnă şi la confiscarea întregii averi.

Conform art. lol c.p. condamnatul HARI BAUNER va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 12 ani muncă silnică, 5 (cinci ani degradare civică şi confiscarea averii.

In baza art.3o4 al. 1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo (cincisute) lei cheltueli de judecată.

In baza art. 463 C.J.M. computà detenţia prev. dela 29 Ianuarie 195o.

Hotărârea este definitivă.

Dată şi citită în şedinţă publică, astăzi 14 aprilie 1954.

PRESEDINTE,
COLONEL
MOISESCU ILIE

Membrii: Col. DEMETER ALEXANDRU
Col.CIULEI ION

JUDECATOR ASISTENT,
Lt. Maj. de Justiţie

VARGA VASILE

REPUBLICA POPULARA ROMANA
TRIBUNALUL SUPREM
COLEGIUL MILITAR

Dosar Nr.67/1954

SENTINȚA Nr.49

Astăzi, anul 1954, luna Aprilie, ziua 5.

Tribunalul Suprem, Colegiul Militar, compus conform art.8 din Legea Nr.7/1952, din:

Președinte : Colonel Moisescu Ilie

Membri : Colonel Demeter Alexandru
Colonel Ciulei Ion

Procurori Militari: Colonel Ardeleanu Aurel
Col.de Just.Rîpeanu Grigore
Col.de Just.Rosman Rudolf
Maior de Just.Pohonțiu Ioan

Judecător Asistent: Lt.Maj.de Just.Varga Vasile

x

x x

S-a întrunit în ședință publică, cu respectarea dispozițiunilor prevăzute de art.21-22 C.J.M. în scopul de a judeca pe:

1. LUCREȚIU PATRAȘCANU, de ani 53, născut în Bacău, fiul lui Dumitru și Lucreția, de profesiune profesor universitar și avocat, cu ultimul domiciliu în București str.Vasile Lascăr Nr.100, învinuit pentru:

a). crime contra păcii p.p.de art.2 lit.c din Legea Nr. 291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare, p.p.de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p.;

c). crima de înaltă trădare p.p.de art.190 pct.1 și 2 c.p.

..//..

2. HERBERT ZILBER (zis BELU) de ani 52, născut în com. Tg.Frumos Reg.Iași, fiul lui Carol și Roza, de profesiune profesor universitar, cu ultimul domiciliu în București, str.Dionisie Lupu Nr.2, invinuit pentru:

a). crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare p.p.de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p.;

c). crima de înaltă trădare p.p. de art.190 pct.1 și 2 c.p.

3. ION MOCSONYI STYRCEA, de ani 55, născut în Cernăuți (U.R.S.S.), fiul lui Ioan și Berta, fără profesie, cu ultimul domiciliu în com.Bulci Raionul Lipova Reg.Arad, condamnat a mai fost la 2 ani închisoare corecțională în 1947, invinuit pentru crima de înaltă trădare p.p.de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p.

4. ALEXANDRU STEFANESCU, de ani 66, născut în Ploești, fiul lui Alexandru și Maria, de profesiune industriaș, cu ultimul domiciliu în București Calea Dorobanților Nr.81, invinuit pentru:

a). crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare p.p.de art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p. și art.190 c.p.

5. REMUS KOFLER, de ani 52, născut în București, fiul lui Isac și Ernestina, de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în București str.Pictor Mirea Nr.15, invinuit pentru:

a). crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare p.p.de art.191 c.p.

6. JAC BERMAN, de ani 54, născut în București, fiul lui Moriț și Ernestina, de profesiune inginer, cu ultimul domiciliu în București Bul.Schitu Măgureanu Nr.39, invinuit pentru:

a). crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare p.p.de art.190 c.p.

7. EMIL CALMANOVICI, de ani 58, născut în Piatra Neamț, fiul lui Mendel și Ana, de profesiune inginer, cu ultimul domiciliu în București str.Popa Sapcă Nr.4, invinuit pentru:

a). crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare;

b). crima de înaltă trădare p.p.de art.191 c.p.

../..

8. VICTORIA SIRBU, de ani 45, născută în com.Samoilovca-Soroca (U.R.S.S.), fica lui Ion şi Vera, de profesiune învăţătoare, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Bul.Ghica Tei Nr.23, invinuită pentru crima contra păcii p.p.de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare.

9. LENA CONSTANTE, de ani 45, născută în Bucureşti, fica lui Constantin şi Julieta, de profesiune pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Dionisie Lupu Nr.12, invinuită pentru:

a). crima de înaltă trădare p.p.de art.191 c.p.;

b). complicitate la crima de înaltă trădare p.p.de art. 184 c.p. combinat cu art.230 c.p.

10. HERANT TOROSSIAN, de ani 51, născut în Constanţa, fiul lui Nazaret şi Nevrik, de profesiune avocat, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Armenească Nr.14, condamnat a mai fost la 5 ani închisoare corecţională în 1948, invinuit pentru:

a). crima de înaltă trădare p.p.de art.190 c.p.;

b). complicitate la crima de înaltă trădare p.p.de art. 184 c.p. combinat cu art.230 c.p.

11. HARY BRAUNER, de ani 46, născut în Piatra Neamţ, fiul lui Herman şi Deborah, de profesiune profesor universitar, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Calea Victoriei Nr.168, invinuit pentru:

a). crima de înaltă trădare p.p.de art.191 c.p.;

b). complicitate la crima de înaltă trădare p.p.de art. 184 c.p. combinat cu art.230 c.p.

Preşedintele a declarat şedinţa deschisă şi a ordonat să fie introduşi acuzaţii, care fiind arestaţi, s-au prezentat sub pază şi asistaţi de apărătorii din oficiu: av.C.PARASCHIVESCU BALACEANU, reprezentând pe: LUCRETIU PATRASCANU, REMUS KOFLER şi HERANT TOROSSIAN; av.MARCEL VALENTIN, reprezentând pe: VICTORIA SIRBU şi LENA CONSTANTE; av.BALTER SILVIU, reprezentând pe: ALEXANDRU STEFANESCU; av.BARBU SOLOMON, reprezentînd pe: HERBERT ZILBER şi HARY BRAUNER; av.NICOLAE DUMITRESCU, reprezentînd pe: JAC BERMAN; av.GRIGORE DOBROVICI, reprezentînd pe: ION MOCSONYI STIRCEA; av.CONSTANTIN URESCU, reprezentînd pe: EMIL CALMANOVICI; respectate fiind astfel dispoziţiunile art.262 C.J.M.

Procedura prevăzută de art.236 C.J.M. a fost îndeplinită faţă de acuzaţi.

..//..

 867

Președintele, conformîndu-se dispozițiunilor prevăzute de art.265 C.J.M., a stabilit identitatea acuzaților, după care a ordonat judecătorului asistent, să facă apelul martorilor propuși și citați, avînd indicată adresa exactă, conform art.236 al. ultim C.J.M.

Din 87 martori propuși de acuzare, s-au prezentat 63, lipsind 24 și anume: AURORA BIRTASU, CONSTANTIN BRATIANU, LIVIA CIUCA, ELISABETA CONSTANTE, CAMIL DEMETRESCU, CONSTANTIN DINU, SAVA DUMITRESCU, KLEANTE GHEORGHIU, VALENTINA GOLDENBERG, NICOLAE GUSA, IOAN HUDITA, GHEORGHE IONESCU BALACEANU, EMIL LAZARESCU, MARGULIES SAMUEL, IMPERIO MATEESCU, ION MIHALACHE, GHEORGHE MIHAIL, ANA NAUM, CONSTANTIN PAVEL, TITEL PETRESCU, DUMITRU POPESCU, VICTOR RADULESCU POGONEANU, DUMITRU SECARA, IOAN STANESCU și RADU XENOPOL.

Au lipsit martorii propuși de apărare și citați: LASCAR GOLDENBERG, KATZ GOLDINA, ROTMAN MARCU, ROTMAN DAVID, LENGYEL WILHELMINA, BARBU GABRIEL și KLAPPHOLTZ TEODOR.

Procurorul militar și apărarea, referindu-se la martorii lipsă, au insistat asupra chemării lor în instanță, în timpul desbaterilor, solicitînd a se păși la interogarea acuzaților și audierea martorilor prezenți.

Tribunalul, după ce ia act de cererile formulate, văzînd că nu s-a ridicat vreun incident de amînare, în temeiul dispozițiunilor prevăzute de art.268 C.J.M., a dispus desfășurarea desbaterilor și chemarea cu mandate de aducere a martorilor lipsă.

S-a ordonat apoi de către președinte, ca martorii prezenți să părăsească sala, o parte din ei urmînd a se retrage într-o cameră anume destinată, iar pentru restul s-a încuviințat să părăsească localul, hotărîndu-li-se ziua și ora la care trebue să fie prezenți, întrucît desbaterile vor dura mai multe zile.

După aceasta, s-a citit de către judecătorul asistent, actul de trimitere în judecată, punîndu-se în vedere acuzaților, infracțiunile pentru care sînt urmăriți.

După ce s-a dispus interogarea pe rînd și separat a acuzaților, potrivit art.270 C.J.M., s-a procedat la interogarea acuzatului HERBERT ZILBER, cu respectarea dispozițiunilor prevăzute de art.269 C.J.M., interogator ce s-a reprodus în rezumat și s-a anexat la dosarul cauzei.

In decursul interogatoriului ce i s-a luat acuzatului HERBERT ZILBER, procurorul militar a depus în instanță o serie de documente pentru a face dovada activității desfășurată de acuzat.

868

Astfel s-a depus o notă informativă trimisă de acuzat siguranţei, documente privitor la activitatea desfăşurată de acuzat la C.E.C., precum şi documente în legătură cu datele false ce au fost furnizate de acesta cu ocazia Conferinţei de Pace dela Paris din anul 1946, documente ce s-au anexat la dosar.

S-a procedat apoi, în prezenţa sa, la audierea pe rînd şi separată a martorilor: FILIPOVICI GHEORGHE, RADU LECA, PLACA SILVIA şi BRUTEANU COLETA, martori propuşi de acuzare, care în depoziţiile lor au relatat fapte şi împrejurări legate de activitatea acuzatului, depoziţiile acestora fiind reproduse în rezumat şi anexate.

In continuare s-a interogat acuzata LENA CONSTANTE, a cărei depoziţie reprodusă în rezumat a fost anexată la dosar. Procurorul militar a depus în instanţă fotocopiile adeziunii de intrare în P.C.R. a acuzatei.

La orele 22, în conformitate cu dispoziţiunile art.278 al.1 C.J.M. s-au suspendat desbaterile până în ziua următoare, 7.IV.1954, orele 9, cînd au fost reluate tribunalul aflîndu-se în aceeaşi compunere.

A fost audiată în prezenţa acuzatei LENA CONSTANTE, martora ELENA PATRASCANU, în legătură cu activitatea acuzatei, apoi a fost interogat acuzatul HARY BRAUNER. Procurorul militar a prezentat în instanţă fotocopiile adeziunii de intrare în P.C.R. a acuzatului. In prezenţa sa a fost audiat martorul VULPESCU PETRE.

Au fost interogaţi apoi acuzaţii HERANT TOTOSSIAN, JAC BERMAN şi ALEXANDRU STEFANESCU. In decursul interogatoriului luat acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU, procurorul militar a depus un carnet cu scoarţe negre, descoperit la domiciliul acuzatului şi care conţinea o parte din radiogramele trimise şi primite dela biroul de informaţii al Comandamentului Britanic din Cairo.

In prezenţa acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU au fost interogaţi martorii: COSTEA IOSIF, CHICA DUMITRU, PIRAU NICOLAE şi BUGUR CONSTANTIN a căror depoziţii reproduse în rezumat au fost anexate la dosar.

In ziua de 7.IV.1954, orele 22, desbaterile au fost întrerupte din nou pînă la 8.IV.1954 orele 9, cînd au fost reluate în aceeaşi compunere.

A fost interogat acuzatul EMIL CALMANOVICI şi cu ocazia interogatoriului Procuratura Militară a depus mai multe documente şi anume: un dosar documente cuprinzînd copiile, fotocopiile şi scrisorile în original trimise de către EMIL CALMANOVICI coacuzatului REMUS KOFLER, în perioada răsboiului; copia scrisorii

..//..

869

adresată "Către toţi membrii Partidului din Văcăreşti, Caransebeş şi Mislea"; o scrisoare în original adresată "Către tov.LEONIN"; precum şi dosarul cuprinzînd raportul de expertiză grafică.

S-a procedat deasemeni la confruntarea acuzatului EMIL CALMANOVICI cu acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU şi în continuare la audierea, în prezenţa lui EMIL CALMANOVICI, a martorilor: MARCU NICOLAE, MOGA IOAN, GHEORGHE POPESCU CRAIOVA şi STOIAN AVRAM, a căror depoziţii au fost anexate la dosar.

In continuare, a fost interogat acuzatul REMUS KOFLER iar Procuratura Militară a prezentat în instanţă un număr de scrisori în limba germană trimise de LILI REVESZ acuzatului REMUS KOFLER, scrisori ale acuzatului trimise acesteia, în timp ce se găsea la închisoare, fotocopiile proceselor verbale din 15 dec. 1943 şi 12 ian.1944, întocmite de fostul comisar al siguranţei ION V.TAFLARU, precum şi scrisoarea de răspuns a lui ALEXANDRU SOLOMON, la întrebările puse de REMUS KOFLER referitor la căderea casei WEXLER.

In prezenţa acuzatului au fost audiaţi martorii: LILI REVESZ, ALEXANDRU SOLOMON, SUZANA KUN, ANA SOLOMON şi IVANCA RUDENCO, a căror depoziţii, reproduse în rezumat au fost anexate la dosar.

La ora 22 desbaterile au fost suspendate până a doua zi, 9.IV.1954 orele 9, cînd au continuat şi a fost interogată acuzata SIRBU VICTORIA. In prezenţa acuzaţilor VICTORIA SIRBU şi REMUS KOFLER au fost audiaţi martorii: RACEANU ILEANA, METIU IOAN, RACEANU GRIGORE, ILCA MELINESCU, PETREA NICOLAE şi CARP CONSTANTIN.

Procedîndu-se la interogarea acuzatului LUCRETIU PATRASCANU şi faţă de refuzul acestuia de a răspunde la întrebări, tribunalul a dispus să se citească declaraţiile acestuia dela primele cercetări.

In timpul desbaterilor, Procuratura Militară a prezentat în instanţă documente numeroase în legătură cu activitatea acuzatului LUCRETIU PATRASCANU şi anume: documente reprezentînd cererile formulate de acuzat pentru a fi desinternat din lagăr şi trimis cu domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului, referatele şi resoluţiile directorilor generali de siguranţă: ALEXANDRU GHICA şi E. LEOVEANU precum şi a lui PIKI VASILIU, deciziile comisiei pentru purificarea corpului judecătoresc, numărul special al ziarului "Romînia Liberă" din 23 Aug.1945, articolul apărut în ziarul "Dreptatea" în 1946 în legătură cu discursul dela Cluj al acuzatului; un reportaj despre ADRIANA GEORGESCU, apărut în revista "Paris Match" Nr.145 din 29.XII.1951, fotocopia situaţiei criminalilor

..//..

de răsboiu condamnați în anii 1945-1952, autocritica acuzatului înaintată C.C, al P.M.R. în iunie 1948, cartea intitulată "L'avvento di De Gasperi" de Leo Valiani, cărțile "Un veac de frământări sociale", "Problemele de bază ale Romîniei" și "Sub trei dictaturi", a căror autor este acuzatul LUCRETIU PATRASCANU și care au fost donate fostului rege cu dedicație; un raport de expertiză grafică.

Au fost audiați în prezența sa martorii: ION ZAHARIA, GUTA STEINBERG, COROPITA MARIN, SANDRU OVIDIU, SERBAN LEOVEANU, ALEXANDRU MADARJAC, TRAIAN BORCESCU, CRIZOSTOM COSMA, RISTOIU CONSTANTIN, și LEOVEANU EMANOIL, după care la orele 22 desbaterile au fost întrerupte până în ziua de 10.IV.1954 orele 9, când au fost reluate continuînd cu audierea martorilor: RADU NICULESCU BUZESTI, IORGU POPESCU, RATIU ANTON, BETEA NICOLAE, DURMA MIRCEA, EMANOIL RUPENIAN, GHEORGHE TATARASCU, JAN NICOLAU și MICSA REMUS, a căror depoziții reproduse în rezumat au fost anexate.

A fost interogat apoi acuzatul ION MOCSONYI STYRCEA, interogatoriu reprodus în rezumat și anexat la dosar.

La orele 23 desbaterile au fost suspendate până în ziua de 11.IV.1954 orele 9, când au continuat cu audierea, în prezența acuzatului a martorilor: IAVORSCHI ADOLF, BIRTASU MIRCEA, MUJOIU IOAN și RADULESCU POGONEANU CECILIA.

Au mai fost introduși și acuzații: HERBERT ZILBER, ALEXANDRU STEFANESCU, EMIL CALMANOVICI, JAC BERMAN și REMUS KOFLER și în prezența acestora au fost audiați martorii: NEAMTU OCTAVIAN, ANA SAMUELI, POP ALEXANDRU, DRAGOS POP, IONESCU ALEXANDRU, MURESAN ALEXANDRU, WEXLER ETA și WEXLER PAUL.

La orele 14 desbaterile au fost suspendate până în ziua de 12.IV.1954, când au fost reluate, tribunalul avînd aceeași compunere.

Procuratura Militară a declarat că renunță la audierea martorilor: PAUL BACALU, AURORA BIRTASU, ALEXANDRU BRATASANU, CECILIA CALMANOVICI, LIVIA CIUCA, ELISABETA CONSTANTE, ELEANTE GHEORGHE, VALENTINA GOLDENBERG, EMIL HERTSTEIN, IOAN HUDITA, GHEORGHE IONESCU BALACEANU, EMIL LAZARESCU, ION MIHALACHE, GHEORGHE MIHAIL, ANA NAUM, ALEXANDRU NUTA, CONSTANTIN PAVEL, DUMITRU POPESCU VICTOR RADULESCU POGONEANU, DUMITRU SECARA, IOAN STANESCU, IOAN STOICAN, EGON WEIGEL și RADU XENOPOL.

Apărarea a declarat că nu-și însușește acești martori.

Tribunalul după ce ia act despre cele relatate de părți, apreciind că martorii menționați nu sunt esențiali cauzei, întrucât împrejurările ce urmau a fi dovedite prin depozițiile acestora, au fost deja elucidate cu ajutorul probelor administrate, a dispus

continuarea desbaterilor fără audierea martorilor menționați.

Totodată Procuratura Militară a cerut să se dea citire declarațiilor dela primele cercetări ale martorilor: EUGEN CRISTESCU, ION ANTONESCU BRAVCU, TOBESCU CONSTANTIN, CONSTANTIN BRATIANU, CAMIL DEMETRESCU, CONSTANTIN DINU, SAVA DUMITRESCU, NICOLAE CUSA, MARGULIES SAMUEL, IMPERIO MATEESCU și TITEL PETRESCU, martori ce nu au putut fi aduși în instanță, din motive justificate, însă a căror depoziții sunt esențiale cauzei.

Apărarea a consimțit să se citească declarațiile acestor martori.

Tribunalul examinînd cererea formulată și apreciind că aceasta este întemeiată, a dispus citirea declarațiilor martorilor menționați.

Apărarea a declarat apoi că nu insistă asupra audierii martorilor propuși în apărare și chemați cu mandate de aducere, astfel că tribunalul văzînd că acești martori lipsesc și că nu sunt esențiali cauzei, a dispus continuarea desbaterilor.

Acuzații au luat apoi cunoștință despre totalitatea probelor administrate în instanță, potrivit art.270 C.J.M.

S-a dat apoi cuvântul procurorilor militari, care în concluziile orale, după ce au făcut o analiză a stării de fapt în lumina probelor administrate și verificate în instanță, au cerut condamnarea acuzaților, la pedepsele maxime prevăzute de lege pentru infracțiunile săvîrșite de aceștia, desbaterile orale confirmînd învinuirile ce li s-au adus.

La orele 23 desbaterile au fost suspendate până în ziua de 13.IV.1954 orele 9, cînd au fost reluate și s-a dat cuvîntul apărării.

Președintele a stabilit ordinea desfășurării pledoariilor apărarea avînd cuvîntul după cum urmează:

AV.MARCEL VALENTIN, reprezentantul acuzatelor: VICTORIA SIRBU și LENA CONSTANTE, după ce a arătat că faptele au fost dovedite și recunoscute, că acestea au fost corect încadrate, a cerut ca la proporționalizarea și individualizarea pedepselor să se țină seama de influiența exercitată de mediul în care au lucrat acuzatele, precum și de sinceritatea cu care au recunoscut faptele.

AV.NICOLAE DUMITRESCU, apărătorul din oficiu al acuzatului JAC BERMAN, a accentuat asupra sincerității în recunoașterea faptelor săvârșite, ceeace a contribuit la stabilirea adevărului obiectiv, cerînd astfel instanței de judecată să ia în considerare această împrejurare.

Acuzații: LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU, EMIL CALMANOVICI și REMUS KOFLER, au declarat în instanță că renunță la apărare, astfel că

872

apărătorii din oficiu ai acestora, au cerut să se constate şi consemneze declaraţiile făcute referitor la această renunţare, lăsînd la aprecierea instanţei examinarea complexului de împrejurări ce vor determina pronunţarea unei hotărîri juste.

AV.GRIGORE DOBROVICI, reprezentantul acuzatului ION MOCSONYI STIRCEA, a arătat în rezumat, că activitatea criminală a acuzatului a fost încurajată şi de anturajul în care a trăit şi mai ales că s-a resimţit influienţa fostului rege şi a agenturilor anglo-americane. A cerut în concluzie ca la dozarea pedepsei să se examineze împrejurările în care acuzatul şi-a desfăşurat activitatea, solicitînd a se ţine seama şi de detenţiunea preventivă a acestuia.

AV.BALTER SILVIU, în apărarea acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU, a scos în evidenţă influienţa exercitată de anturajul englezilor în care trăia acuzatul, mentalitatea şi educaţia burgheză primită, solicitînd a se avea în vedere vîrsta înaintată a acestuia.

AV.BARBU SOLOMON, în apărarea acuzatului HERBERT ZILBER, a arătat că acesta ştie că şi-a trădat patria şi că arma dictaturii proletariatului trebue să lovească fără ezitare în duşmanii poporului muncitor. A precizat că acuzatul nu cere circumstanţe atenuante întrucît este convins că s-a prezentat pentru a da socoteală de faptele comise.

In apărarea acuzatului HARY BRAUNER, a subliniat sinceritatea acestuia, cerînd a se avea în vedere la dozarea pedepsei.

AV.C.PARASCHIVESCU BALACEANU, apărătorul acuzatului HERANT TOROSSIAN, a arătat că acesta doreşte să nu se diminueze conţinutul declaraţiilor categorice pe care le-a făcut, subliniind că a recunoscut faptele şi are totală încredere în judecata tribunalului suprem.

După ce apărarea a avut astfel ultimul cuvînt, preşedintele a întrebat pe acuzaţi dacă mai au ceva de adăugat în apărarea lor şi aceştia au declarat:

LENA CONSTANTE a precizat că înainte de judecată se simţea vinovată, dar la sfîrşitul desbaterilor constată că vinovăţia ei este şi mai mare, astfel că nu găseşte nicio scuză sau justificare a faptelor grave comise, pe care le regretă însă.

HARY BRAUNER a declarat că îşi dă seama că a înşelat clasa muncitoare, că merită să fie pedepsit şi orice pedeapsă o consideră pe deplin justificată.

HERANT TOROSSIAN avînd ultimul cuvînt, a ţinut să mulţumească pentru imparţialitatea desfăşurării desbaterilor.

..//..

 873

JAC BERMAN a subliniat că a recunoscut în totul faptele săvîrşite, pe care le regretă, solicitînd să i se recunoască circumstanţe atenuante pentru a avea posibilitatea să se reabiliteze şi să muncească.

VICTORIA SIRBU a accentuat că este conştientă de răul cauzat poporului prin faptele ei trădătoare.

ION MOCSONYI STYRCEA a precizat că îşi menţine în totul declaraţiile dela primele cercetări şi înţelege să răspundă de faptele grave comise.

EMIL CALMANOVICI a cerut să i se dea posibilitatea să muncească.

REMUS KOFLER a arătat că se recunoaşte vinovat pentrucă, fiind în conducerea partidului, nu a împiedecat acţiunile duşmănoase a lui FORIS.

ALEXANDRU STEFANESCU şi LUCRETIU PATRASCANU nu au avut nimic de adăugat în apărarea lor.

Acuzatul HERBERT ZILBER, avînd ultimul cuvînt, şi-a manifestat încrederea în justeţea hotărîrii pe care o va pronunţa tribunalul suprem.

Conform art.290 C.J.M., preşedintele a declarat desbaterile închise şi tribunalul s-a retras pentru a delibera asupra culpabilităţii şi aplicaţiunii pedepselor, respectîndu-se dispoziţiunile art.291 şi următorii din C.J.M.

Pronunţarea sentinţei s-a amînat pentru ziua de 14.IV.1954, în vederea examinării temeinice a probelor administrate, după care,

T R I B U N A L U L

Deliberînd în conformitate cu art.291 - 295 C.J.M. asupra acţiunii penale deschise împotriva lui : LUCRETIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, ION MOCSONYI STYRCEA, ALEXANDRU STEFANESCU, REMUS KOFLER, EMIL CALMANOVICI, JAC BERMAN, SIRBU VICTORIA, LENA CONSTANTE, HERANT TOROSSIAN şi HARY BRAUNER;

Avînd în vedere concluziunile orale ale procurorilor militari, precum şi susţinerile acuzaţilor făcute personal şi prin apărători în faţa instanţei, în şedinţă publică;

Văzînd că din desbaterile orale desfăşurate în şedinţă publică, cît şi din actele dela dosar şi cele prezentate în instanţă, care au fost puse în discuţia părţilor, conform art.131 c.p.p. se constată următoarele:

..//..

874

<u>In fapt</u>:

Din complexul probelor administrate a rezultat că acuzații au alcătuit în țara noastră o agentură criminală în slujba cercurilor imperialiste, acționînd ca slugi ale burgheziei și moșierimii, naționaliști burghezi, provocatori, agenți ai siguranței și spioni, dușmani înrăiți ai clasei muncitoare și socialismului.

Desfășurîndu-și activitatea trădătoare sub directivele serviciilor de spionaj americane și engleze, ei au sprijinit efectiv regimul fascisto-antonescian, iar după 23 august 1944, au înjghebat un grup complotist, atistatal avînd drept scop răsturnarea regimului democratic instaurat la 6 martie 1945 în Romînia, scontînd pe sprijinul imperialiștilor americano-englezi și al reacțiunii interne, urmărind astfel să arunce din nou țara noastră, sub dominația economică și politică a statelor imperialiste.

Cînd poporul nostru era tîrît, împotriva voinței și intereselor sale, în războiul nedrept și tîlhăresc îndreptat împotriva Uniunii Sovietice, acuzații și-au canalizat activitatea criminală și trădătoare, în direcția subminării și destrămării luptei desfășurate de forțele patriotice din țara noastră, în frunte cu clasa muncitoare.

Pentru a paraliza lupta de eliberare națională, organizată și condusă de Partidul Comunist din Romînia și pentru a nimici cadrele partidului, clica lui PATRASCANU și FORIS la ordinele serviciilor de spionaj imperialiste, a acționat mînă în mînă cu clica fascistă a lui ANTONESCU.

Agentura trădătoare în frunte cu PATRASCANU, alcătuită din elemente descompuse de teapa lui STEFAN FORIS, REMUS KOFLER, HERBERT ZILBER și alții, lucrînd sub conducerea nemijlocită a vechiului spion englez ALEXANDRU STEFANESCU, mare industriaș și exponent al capitalului britanic în Romînia, a furnizat siguranței informații cu privire la organizarea, cadrele, activitatea P.C.R. și a celorlalte organizații democratice, sprijinind astfel activitatea represivă și de exterminare a elementelor patriotice, desfășurată cu sălbătăcie de dictatura fascistă antonesciană și paralizînd în acelaș timp, lupta împotriva fascismului și războiului.

Aceștia au urmărit - pe linia scopurilor propuse și a directivelor date de serviciul de spionaj britanic - dezorganizarea activității Partidului Comunist din Romînia, nimicirea cadrelor sale și transformarea partidului într-un instrument de manevră în mîinile imperialiștilor.

../..

această acţiune face parte integrantă din planurile imperialiştilor americano-englezi, de a îndrepta agresiunea Germaniei hitleriste împotriva Uniunii Sovietice, atrăgînd în acelaş timp toate ţările vecine, printre care şi ţara noastră, această activitate intensificîndu-se în timpul răsboiului, după victoriile istorice ale Armatei Sovietice, cînd s-a conturat inevitabila înfrîngere a fascismului şi cînd, în lupta de eliberare, Partidul Comunist din Romînia urma să aibă un rol hotărîtor.

Constituirea agenturii imperialiste din rîndurile partidului, alegerea şi recrutarea elementelor criminale şi trădătoare, s-a făcut conform directivelor serviciului de spionaj britanic care era legat de siguranţa fascistă prin comunitatea de scopuri şi interese.

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU a recrutat pe JAC BERMAN, EMIL CALMANOVICI şi pe agenţii provocatori ai siguranţei strecuraţi în sînul partidului, REMUS KOFLER şi LUCRETIU PATRASCANU.

Acuzatul REMUS KOFLER s-a înţeles apoi cu STEFAN FORIS, agent provocator al siguranţei, de a lucra în slujba spionajului englez, în vederea destrămării din interior a partidului. In această activitate criminală a fost atrasă şi acuzata VICTORIA SIRBU, element de încredere a lui FORIS, precum şi HERBERT ZILBER, recrutat de spionul englez HUGH S.WATSON.

Aceşti criminali, pentru a înlătura obstacolele din calea acţiunilor banditeşti, în primăvara anului 1941, au predat siguranţei, o parte a membrilor Comitetului Central al Partidului; au interzis organizarea actelor de sabotaj şi a grupurilor de partizani; au transmis instrucţiuni ca activiştii de partid neilegalizaţi să răspundă la ordinele de chemare şi să se prezinte la unităţile armatei antonesciene; au sabotat activitatea resortului militar al C.C. al Partidului Comunist din Romînia, trădînd siguranţei casele conspirative; au proectat organizarea unor acte de sabotaj îndreptate împotriva Armatei Sovietice; la sfîrşitul anului 1943, ei au conceput planul unei vaste acţiuni de distrugere a căilor de comunicaţii din Moldova, plan ce urma a fi pus în aplicare în momentul intrării Armatei Sovietice eliberatoare pe teritoriul patriei noastre.

Grupul de criminali, prin metode provocatoare a înlăturat din Comitetul Central, o serie de activişti de bază ai partidului (C.PARVULESCU, IOSIF RANGHET şi alţii) pentrucă au luat atitudine împotriva acestor acţiuni trădătoare, locul lor fiind luat de REMUS KOFLER şi alte elemente descompuse.

..//..

Prin metode similare, acest grup, a distrus comitetul organizației de București a P.C.R., predînd siguranței pe activiștii devotați și cinstiți în frunte cu PETRE GHEORGHE; a dezorganizat legăturile Comitetului Central cu organizațiile de partid din provincie; au organizat acțiuni provocatoare împotriva comuniștilor din închisori, provocări ce au fost respinse de comuniști, întrerupînd legăturile cu trădătorii: FORIS, KOFLER și clica lor.

Pentru a provoca urmărirea, arestarea și exterminarea activiștilor și organizațiilor de partid și ale altor organizații patriotice, grupul de provocatori și agenți ai siguranței au cerut organizațiilor de partid rapoarte, liste de activiști în care să fie menționate numele lor adevărate și conspirative, adresele lor legale și a caselor conspirative, note despre întîlnirile organizate în sectoare și provincie.

Ca rezultat al acestor acțiuni, în anul 1942, au provocat arestarea unor grupuri din conducerea U.T.C., a unui grup din cadrul Apărării Patriotice; au mai provocat căderea în mîna siguranței a unui grup de activiști din cadrul organizației de partid a Sectorului III Albastru, căderile din Sectoarele I Galben și II Negru și alte căderi la Malaxa, S.T.B., C.F.R., etc.

In anul 1943, ei au provocat arestarea unui număr foarte mare de persoane ce activau în cadrul organizațiilor "Apărarea Patriotică" și "Uniunea Patrioților".

In luna martie 1944, acești criminali înrăiți, s-au pregătit să dea partidului lovitura cea mai grea, urmărind exterminarea în masă a comuniștilor din închisori.

In acest scop, ei au elaborat, în înțelegere cu siguranța un plan potrivit căruia, grupul de criminali urmau să transmită instrucțiuni pentru o "evadare în masă" a activiștilor, care urmau apoi să fie "surprinși" în momentul "evadării" și împușcați.

Datorită vigilenței comuniștilor din închisori și lagăre și a cadrelor cinstite din afară, la 4 aprilie 1944 a fost înlăturată din conducerea partidului această clică de criminali, astfel că planul monstruos de asasinare în masă a cadrelor de partid, a eșuat.

In scopul de a desfășura acțiuni provocatoare în rîndul comuniștilor internați în lagăr, LUCRETIU PATRASCANU și-a aranjat în anul 1943, propria sa internare în lagărul dela Tg.Jiu pe timp de cîteva luni.

Urmărind să provoace masacrarea comuniștilor deținuți în închisoarea Caransebeș, STEFANESCU, PATRASCANU și ZILBER, au trimis doi emisari pentru a lua legătura cu comuniștii și a le

"organiza evadarea", urmărind ca organele de siguranţă, prevenite de STEFANESCU, să-i asasineze în momentul evadării. Comuniştii au respins această provocare.

In anii 1943 - 1944, agentura criminală din sînul P.C.R. la ordinele Intelligence Service-ului, a intrat în legătură, prin LUCRETIU PATRASCANU, pe deoparte cu MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU, pe de altă parte cu ION ANTONESCU, participînd la tratativele ce se duceau cu Comandamentul Britanic din Cairo în vederea debarcării armatelor anglo-americane în Balcani şi Romînia, pentru prelungirea răsboiului şi pentru a împiedeca eliberarea ţării de către Armata Sovietică.

In acest scop ALEXANDRU STEFANESCU intreţinea legături permanente cu Comandamentul Britanic din Cairo, discutînd condiţiunile debarcării prin postul de radio-emisie şi recepţie, pus la dispoziţie de serviciul de spionaj englez.

Mesagiile cifrate, oglindesc tratativele şi acordul deplin dintre serviciul de spionaj englez, ANTONESCU, cercurile curţii regale, reprezentanţii partidelor burgheze şi PATRASCANU, privitor la debarcare.

Un mesagiu din 4 sept.1943, are următorul conţinut:

"Romînia pregătită pentru sosirea anglo-americanilor, atitudinea guvernului şi a armatei favorabilă. MIHAI aşteaptă cu nerăbdare debarcarea anglo-americană, fie coasta Mării Negre fie Balcani. M. (adică MITICA, numele convenţional a lui ANTONESCU în corespondenţa serviciului de spionaj englez) nu opune armata contra anglo-americanilor. Teama lui ... continuă să fie o invazie rusească." (fila 60 dos.vol.22).

In acelaş scop, grupul de trădători a trimis la Cairo în anul 1944, ca emisari speciali pe BARBU STIRBEI, CONSTANTIN VISOIANU şi apoi pe MAX AUSNIT.

Intr-o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER, se spune următoarele:

"Dragul meu. ION (numele convenţional a lui STEFANESCU) a fost la ISTVAN (MANIU) şi va fi şi mîine. De eri nimic important decît relatarea dată asupra convorbirii cu MITICA (ANTONESCU) şi că are contact zilnic cu P.C. (Partidul Comunist). Ai înţeles că este vorba de L.P. (LUCRETIU PATRASCANU) şi MAC V. (Generalul PICHI VASILIU). ION mi-a citit mesagii, să se împiedece voiajul lui MITICA.... să se facă acte de diversiune şi sabotaj la Iaşi..." etc. (fila 60 dos.vol.23).

Acuzatul PATRASCANU urmărind tergiversarea răsturnării clicii lui ANTONESCU, ducea tratative interminabile cu MANIU,

BRATIANU şi TITEL PETRESCU, în vederea constituirii Blocului Naţional Democrat, sub firma căruia, în realitate, se ascundea înţelegerea intervenită pentru sprijinirea lui ANTONESCU, salvarea puterii capitaliştilor şi moşierilor şi menţinerea ţării sub dominaţia imperialiştilor.

Oficinele spionajului americano-englez, urmărind răsturnarea guvernului instaurat la 6 martie 1945, au pregătit acţiuni complotiste, folosindu-se de vechile lor slugi: AL.STEFANESCU, LUCRETIU PATRASCANU, JAC BERMAN, EMIL CALMANOVICI, H.ZILBER, precum şi de alte elemente ca HERANT TOROSSIAN, spion american, LENA CONSTANTE, spioană britanică, HARY BRAUNER, spion britanic şi alţii.

LUCRETIU PATRASCANU, ascunzîndu-şi activitatea trădătoare şi criminală, a reuşit să se strecoare în guvern, în C.C. al Partidului şi apoi în Biroul Politic al C.C., postîndu-se în acelaş timp în fruntea grupului contrarevoluţionar, complotist, antistatal.

Acesta şi-a creat o reţea de agenţi în Ministerul de Externe, la Institutul de Statistică şi în Ministerul Justiţiei, grupuri alcătuite din elemente descompuse şi credincioase vechiului regim.

In întreaga sa activitate grupul criminal în frunte cu PATRASCANU, s-a sprijinit în interior pe monarhie, pe reprezentanţii partidelor burgheze şi pe marii capitalişti, cari finanţau aceste acţiuni, iar în exterior pe imperialiştii americano-englezi, prin intermediul serviciilor lor de spionaj.

Acest grup a sprijinit activ guvernele cu majorităţi reacţionare dinainte de 6 martie 1945; o dovadă zdrobitoare în acest sens o constitue acţiunea călăului RADESCU dela 24 febr. 1945, care a fost organizată din ordinul imperialiştilor americani, la cererea lui PATRASCANU.

In cadrul activităţii criminale, aceştia au sabotat democratizarea aparatului de stat; PATRASCANU a reuşit să tergiverseze înfăptuirea reformei justiţiei până la sfîrşitul anului 1947; în cîrdăşie cu GH.TATARASCU, ALEXANDRINI, AUREL VIJOLI şi alţii, au sabotat în mod organizat, măsurile luate de partid şi guvern pentru redresarea economiei naţionale şi desvoltarea economică a ţării, prin acordarea fără control de credite mari capitaliştilor, prin emisiuni de monetă care să accelereze inflaţia şi prin trafic de aur şi valori.

Urmărind să-şi pregătească o platformă politică proprie, străină intereselor clasei muncitoare, PATRASCANU a scris şi

publicat citeva cărţi în scopul dezorientării maselor, iar în discursurile sale provocatoare aţîţa naţionalismul-şovin în rîndul minorităţilor conlocuitoare, determinînd frămîntări şi izbucniri şovine.

In scopul de a răsturna regimul democratic instaurat la 6 martie 1945, PATRASCANU şi grupul său, în timpul conflictului dintre fostul rege şi guvern, a ajuns la o înţelegere cu fostul rege şi cu fruntaşii partidelor reacţionare, MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, C.VISOIANU şi GH.TATARASCU, de a înlătura guvernul şi a constitui un nou guvern în frunte cu PATRASCANU şi care urma să fie o reeditare a guvernului RADESCU.

Pe baza acestor înţelegeri intervenite, grupul criminal a trecut la acţiune, astfel că provocările dela 8 noembrie 1945, au făcut parte din planul conceput.

In timpul Conferinţei de Pace dela Paris din vara anului 1946, grupul contrarevoluţionar a lui PATRASCANU a conceput planul unei lovituri de stat pentru răsturnarea prin violenţă a regimului democratic din România. Acest plan a fost discutat de PATRASCANU cu GH.TATARASCU şi FRANASOVICI, iar GH.TATARASCU la o întrevedere cu BYRNES în acel timp ministru de externe al S.U.A. s-a înţeles cu acesta asupra acţiunii concepute şi asupra sprijinului ce urma să-l acorde imperialiştii americani, complotiştilor.

Inapoindu-se dela Paris, PATRASCANU a trecut la organizarea practică a loviturii de stat.

Prin intermediul spionilor americani THOMAS HAAL şi WILLIAM HAMILTON, trimişi dela Casa Albă în mod special pentru a organiza acţiuni complotiste şi diversioniste, grupul lui PATRASCANU a luat legătura în toamna anului 1946, cu grupul complotist a lui MANIU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, CONSTANTIN VISOIANU, VICTOR RADULESCU POGONEANU, ION MOCSONYI STYRCEA şi RADU NICULESCU BUZESTI.

Un rol important l-a jucat, în organizarea legăturii, acuzatul H.ZILBER, agent al siguranţei şi spion, contribuind la elaborarea planului general al complotului şi la unificarea grupurilor.

Cu ocazia altor întîlniri la care au mai participat LUCREŢIU PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU, s-a definitivat planul general al complotului, hotărînd unificarea tuturor organizaţiilor şi grupurilor teroriste, organizarea atentatelor împotriva conducătorilor Partidului Comunist Romîn şi al guvernului, recrutarea de noui elemente contrarevoluţionare, înzestrarea lor

..//..

880

cu armament şi realizarea conducerii unice a acţiunii complotiste avînd în frunte pe trădătorul şi spionul PATRASCANU.

Acesta, în cadrul organizării loviturii de stat, a luat legătura cu membrii complotului fugiţi din ţară, CONSTANTIN VISOIANU şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI, care pregăteau condiţiile intervenţiei imperialiştilor americano-englezi.

Incepând din anul 1946, PATRASCANU şi o parte din membrii grupului, şi-au pregătit fuga în străinătate, cu sprijinul serviciilor de spionaj american şi englez şi printre alte măsuri luate, serviciul de spionaj britanic a ţinut la dispoziţia lui PATRASCANU un avion la Caransebeş.

PATRASCANU a plecat la Bruxelles în vara anului 1947, la congresul juriştilor democraţi, pregătit să nu se mai înapoieze în ţară, luînd cu el şi pe spioana LENA CONSTANTE, dar în urma instrucţiunilor primite dela stăpânii săi, acesta s-a înapoiat.

PATRASCANU, secondat de alţi criminali din grupul său, şi-a alcătuit în noembrie 1947 un alt plan de fugă, cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU, dar eşuînd, a recurs la serviciile acuzatului H.TOROSSIAN, care i-a organizat fuga prin trecerea frontierei romîno-ungare, plan care deasemeni a fost descoperit la timp şi împiedecat a se realiza.

Acţiunile criminale ale trădătorilor, planurile monstruoase concepute şi organizate de acuzaţi, prin care urmăreau paralizarea acţiunilor patriotice intreprinse de P.C.R., exterminarea cadrelor de partid, împiedecarea eliberării ţării de sub jugul fascisto-antonescian, menţinerea regimului burghezo-moşieresc, a instituţiilor sale, a dominaţiei economice şi politice impuse de ţările imperialiste, împiedecarea avîntului revoluţionar al maselor în acţiunea de democratizare a ţării, organizarea actelor teroriste şi diversioniste împotriva conducătorilor partidului şi guvernului, alcătuirea grupurilor contrarevoluţionare, complotiste, antipartinice şi antistatale, acţiuni ce au fost sprijinite efectiv de monarhie, conducătorii partidelor burgheze, marele capital, de imperialiştii americano-englezi prin serviciile lor de spionaj, în majoritatea lor au fost împiedecate la timp de forţele patriotice conduse de P.C.R., de avîntul revoluţionar al maselor, de vigilenţa oamenilor cinstiţi şi devotaţi, precum şi de organele puterii de stat, care au ştiut să dejoace manevrele trădătorilor şi să nimicească planurile lor criminale.

Sprijinit pe actele, documentele şi materialul adunat de organele primelor cercetări, pe complexitatea probelor administrate în faţa instanţei, tribunalul suprem, colegiul militar, a

..//..

 887

stabilit şi reţinut în sarcina acuzaţilor ca săvîrşite următoarele fapte criminale:

I.

Acuzatul LUCREŢIU PATRASCANU s-a dovedit a fi duşman înverşunat al poporului muncitor. Activitatea criminală a lui PATRASCANU îndreptată împotriva intereselor clasei muncitoare, îşi are începuturile în anii următori primului răsboiu mondial, activitate materializată fie prin poziţia lui "neutră" în cadrul acţiunilor fracţioniste întreprinse în sînul P.C.R. de elemente descompuse, fie prin manifestări făţişe urmărind să strecoare confuzie în problemele tactice ale P.C.R.

Încă din anul 1936, acuzatul PATRASCANU, a fost recrutat în serviciul siguranţei burgheze-moşiereşti, de către VINTILA IONESCU, fost inspector la Siguranţa Generală în acea vreme, prin intermediul agentului de siguranţă, coacuzatul HERBERT ZILBER.

Acuzatul HERBERT ZILBER, audiat în instanţă, relatînd despre legăturile sale cu VINTILA IONESCU, a declarat că în anul 1936, PATRASCANU şi-a manifestat teama faţă de el, că va fi demascat, întrucît în timp ce se găsea la Moscova a lucrat cu doi indivizi, implicaţi în acea vreme în procesul troţkiştilor, ce se judeca la Moscova. In continuare, a declarat că cele aflate dela PATRASCANU, i le-a comunicat lui VINTILA IONESCU, sfătuindu-l să profite de ocazie şi să-l atragă pe acuzatul PATRASCANU în serviciul siguranţei, întrucît îl cunoştea pe acesta carierist şi predispus să facă lucruri necinstite. H.ZILBER a declarat textual: "VINTILA IONESCU mi-a spus ulterior că a stat de vorbă cu PATRASCANU şi că a trebuit să insiste pentruca acesta să intre în serviciul siguranţei, dar pînă la urmă a acceptat şi a început să-i dea informaţii". (fila 51 dos.vol.25)

Martorul COROPITA MARIN, fost poliţist, audiat în instanţă, a declarat: "L-am cunoscut pe PATRASCANU în anul 1936, cînd mi-a fost dat să-l urmăresc. L-am arestat de mai multe ori, dar tot de atîtea ori a fost pus în libertate. In 1938 am primit ordin să-l arestăm şi noaptea a ieşit din casa respectivă o femeie, care a plecat în str.Mintuleasa (unde locuia soacra acuzatului). Acolo s- înfiinţat apoi un post, dar după puţin timp, din ordinul lui VINTILA IONESCU, au fost arestaţi agenţii care supravegheau". (fila 114 dos.vol.25)

VINTILA IONESCU îşi arestează astfel proprii săi agenţi, revoltat de îndrăzneala de a-i fi încurcat socotelile.

882

Aşa se explică şi faptul că acuzatul LUCRETIU PATRASCANU, implicat iniţial în procesul ceferiştilor dela Griviţa din 1933, proces ţinut în evidenţa siguranţei, a reuşit să provoace amînarea soluţionării lui pînă în 1939, cînd apoi a fost scos din cauză (vezi nota Nr.1073/1939 a corpului detectivilor fila 87 dos.vol.22)

In toamna anului 1940, aflîndu-se internat în lagăr, acuzatul PATRASCANU a luat legătura cu directorul general al siguranţei legionare, ALEXANDRU GHICA şi cu aprobarea ministrului de interne legionar PETROVICESCU a fost pus în libertate, avizul lui GHICA avînd următorul cuprins: "Propun eliberarea din lagăr, în urma angajamentelor luate faţă de mine şi dat fiind că este un luptător convins de o idee, nu este un instrument în mîna nimănui. Imi iau răspunderea eliberării lui..." (vezi referat Nr.2391/1940 a corpului detectivilor fila 90-95 dos.vol.22).

Este grăitoare această rezoluţie şi reliefează substratul criminal al relaţiilor existente între acuzatul PATRASCANU şi siguranţa legionară.

Astfel, GHICA îl cunoştea foarte bine pe acuzatul PATRASCANU, pentrucă altfel nu ar fi făcut afirmaţia că acesta nu este un instrument în mîna nimănui, întrucît în mentalitatea lui de legionar, un comunist era considerat un instrument.

GHICA ştia de ce fel de idei este convins acuzatul, că PATRASCANU este un înverşunat duşman al clasei muncitoare şi în acest caz nu avea ce căuta în lagăr alături de ceilalţi comunişti.

Martorul SANDRU OVIDIU, referindu-se la atitudinea acuzatului PATRASCANU din lagăr, a relatat în instanţă (fila 115 dos. vol.25) că acesta a avut manifestări provocatoare, că a fost eliberat din lagărul Miercurea Ciuc, iar în 1943 a revenit. Martorul a declarat textual: "PATRASCANU mi-a spus că în 1940, la eliberarea din lagăr a fost dus la directorul siguranţei, GHICA, unde, acesta i-a arătat o listă de comuniştii ce urmau să fie împuşcaţi."

Iată cum, directorul siguranţei legionare, într-o discuţie cu un "comunist", îi desvălue acestuia numele comuniştilor ce urmează a fi împuşcaţi.

GHICA - se vede - a avut suficientă încredere în PATRASCANU şi comunitatea de interese îi lega, numai astfel justificîndu-se legătura strînsă între aceştia.

Inaintînd multiple cereri Ministrului de Interne şi lui ANTONESCU, acuzatul şi-a luat angajamente categorice că nu va desfăşura nicio activitate împotriva regimului fascist, angajamente pe care le-a ascuns partidului.

..//..

883

In februarie 1941, cînd s-a dispus internarea sa în lagăr, PATRASCANU luînd legătură cu EMANOIL LEOVEANU, fostul director general al siguranţei antonesciene , a obţinut dela ION ANTONESCU dezinternarea, după ce s-a angajat în scris că nu va activa împotriva regimului antonescian. Astfel, devenind un privelegiat al siguranţei antonesciene, acuzatul a rămas liber cu domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului, în vila părintească, în timp ce adevăraţii comunişti erau azvîrliţi în inchisori şi exterminaţi.-

Documentele dela dosar (fila 86-138 dosar vol.22) cuprinzînd cererile formulate de acuzat precum şi referatele şi rezoluţiile fostei siguranţe antonesciene , confirmă existenţa unor legături strînse între acuzat şi organele siguranţei care auavut o comportare neobişnuită faţă de un "comunist periculos".

Martorul EMANOIL LEOVEANU, a declarat în instanţă că în februarie 1941, primind o cerere a lui PATRASCANU, a prezentat-o lui ANTONESCU explicîndu-i situaţia acuzatului. "Eu am intervenit - declară martorul - şi i-am sugerat ideia să-l lase în libertate şi să şi-l apropie. ANTONESCU a aprobat,pe garanţia mea şi l-a trimis la Poiana Ţapului" (fila 121, dosar vol.25).-

PATRASCANU a întreţinut legături strînse şi cu Ministrul antonescian al ordinei publice CONSTANTIN (PIKI) VASILIU, legături ce au continuat în tot timpul regimului antonescian.-

Martorul TOBESCU CONSTANTIN, fost director al poliţiei şi siguranţei, la primele cercetări a declarat: " Mă surprindea faptul că urmărirea lui PATRASCANU vădit nu se vroia de către VASILIU...... Mi-a dat de gîndit mult excesivele amabilităţi pe care VASILIU le-avea faţă de PATRASCANU..... deasemeni prezenţa lui PATRASCANU în convorbiri intime cu VASILIU... Faţă de PATRASCANU s-a avut o atitudine cu totul excepţională . Este lucru sigur şi aceasta mi-a spus-o VASILIU, că toate favorurile de care PATRASCANU s-a bucurat, erau cunoscute şi aprobate de ION ANTONESCU... "(fila 35 - 36 dos.vol.19).-

Acuzatul PATRASCANU a obţinut multiple autorizaţii pentru a rămîne in Bucureşti, în timp ce i se fixase domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului.

Martorul TRAIAN BORCESCU, fostul şef al Serviciului de Contrainformaţii în perioada anilor 1941 - 1944, a declarat în instanţă : "MARIN CRISTESCU şi PIKI VASILIU, sub diferite pretexte, au adus pe PATRASCANU la Bucuresti pentru a-l conduce la ANTONESCU... PATRASCANU s-a întîlnit cu ANTONESCU în condiţiuni cu totul speciale şi conspirative... " (fila 118 dos.vol.2[illegible]

884

Acuzatul L.PATRASCANU s-a dovedit a fi și agent al Serviciului de Spionaj Englez, acționînd intens în vederea destrămării din interior al Partidului. Acesta s-a întîlnit periodic cu STEFANESCU, KOFLER, GALANOVICI și BERMAN, discutînd măsurile ce urmau să fie luate pentru subminarea luptei de eliberare a poporului nostru și pentru destrămarea Partidului.

In acest sens coacuzatul JAC BERMAN a declarat în instanță : "In 1940 KOFLER m-a convocat pe mine și GALANOVICI la o întîlnire cu STEFANESCU. Acolo era și PATRASCANU. KOFLER ne-a spus că ALEXANDRU STEFANESCU este reprezentantul serviciului de spionaj britanic în Romînia, cerînd să-i dăm informații cu caracter economic, militar și politic... La o altă întîlnire din 1941, STEFANESCU l-a întrebat pe KOFLER și PATRASCANU dacă s-au executat instrucțiunile date anterior de serviciul de spionaj britanic. PATRASCANU a confirmat că au fost executate... PATRASCANU i-a dat lui STEFANESCU informații politice și mai ales referitoare la situația din Partid... In 1942 am avut o nouă întîlnire la care a participat PATRASCANU, KOFLER, STEFANESCU și eu. De data aceasta STEFANESCU ne-a dat instrucțiuni ca activiștii din lagăre și închisori să fie izolați de partid, să fie înlăturate elementele revoluționare și menținute cele aflate sub influența lui PATRASCANU și KOFLER. Să se treacă la acte de sabotaj de mică importanță, dar care să compromită unele cadre devotate ale Partidului, a cerut lui KOFLER liste de asemenea oameni și KOFLER a promis. S-a preconizat distrugerea căilor de comunicații din Moldova pentru a împiedica înaintarea Armatei Sovietice. Urma apoi ca cei care au organizat actele de sabotaj să fie predați siguranței. S-a stabilit ca PATRASCANU să fie trimis la Tîrgu Jiu pentru a primi aureolă de lagărist și acolo să atragă anumite elemente de partea lui și să ia legătura cu AUSNIT și XENOPOL... (fila 75- 77 dos.vol.25).-

Desbaterile au scos în evidență că internarea acuzatului PATRASCANU în lagărul dela Tîrgu Jiu, a fost un aranjament cu scop provocator bine determinat.

In această privință REMUS KOFLER a declarat: "Prin octombrie - noembrie 1942, STEFANESCU mi-a vorbit despre "capitalul politic" ce-l prezintă PATRASCANU pentru planurile noastre, el fiind cunoscut de mase și că el s-ar putea compromite, dacă ar sta tot timpul la Poiana Țapului, în timp ce alți fruntași sînt în lagăre și închisori, unde se află cele mai bune cadre ale Partidului, influențate de acești fruntași, care vor deveni o primejdie cînd vor eși din lagăre și închisori"

./.

Intr-adevăr la începutul anului 1943, PATRASCANU, ajutat de PIKI VASILIU, a fost internat în lagărul dela Tg.Jiu, avînd sarcina, - aşa cum arată coacuzatul REMUS KOFLER " ... să preia conducerea deţinuţilor comunişti din lagăr, astfel ca la sosirea D-lui GHEORGHIU DEJ şi CHIVU STOICA, PATRASCANU să fie deja conducătorul recunoscut al celor din lagăr, lucrînd apoi prin intrigi şi desbinări în scopul planului nostru, aşa ca Dl. GHEORGHIU DEJ să nu poată forma din cei dela Tg.Jiu cadre pentru un partid comunist adevărat , iar după îndeplinirea misiunii, PATRASCANU să fie eliberat ...."

Martorul SERBAN LEOVEANU, fostul comandant al lagărului Tg.Jiu, a declarat în instanţă: " PATRASCANU a fost internat în lagăr la ordinul lui PIKI VASILIU. Nu s-a făcut nici o specificare, aşa cum se precizase la GHEORGHIU DEJ şi CHIVU STOICA, ca şi fruntaşi comunişti şi cu un regim sever de supraveghere ... Acesta a cerut să fie internat la grupa II-a pentru a fi în contact cu comuniştii şi pentru a lua şefia grupei ...PATRASCANU încerca să-şi atragă simpatia comuniştilor şi intervenea la comandament prezentînd revendicările comuniştilor .... In iulie 1943 PATRASCANU a fost eliberat, ceilalţi comunişti rămînînd în lagăr ... Acesta a fost eliberat la intervenţia lui PIKI VASILIU... Eu am primit ordin să avizez favorabil eliberarea lui şi au fost trimişi un ziarist şi Col.GELEP pentru a convinge pe PATRASCANU să facă cerere de eliberare. Acesta a făcut cererea pe care am înaintat-o la Bucuresti, cu menţiunea că este suferind, aşa cum îmi spusese PIKI VASILIU şi a doua zi am primit ordin telefonic de eliberarea lui PATRASCANU ... Eliberarea lui PATRASCANU nu se putea face numai de către PIKI VASILIU, fiind necesară şi aprobarea lui ANTONESCU ... " (fila 116 dos.vol.25).-

Audiat în instanţă, martorul ALEXANDRU BADARJAC, fost şef de cabinet a lui PIKI VASILIU, a declarat : "Audienţele pe care le avea PATRASCANU la PIKI VASILIU nu erau comunicate, lucru neobişnuit ... Bănuiam că PATRASCANU îi făcea lui PIKI VASILIU, comunicări de ordin politic ... In 1943 l-am întrebat pe PIKI VASILIU, motivul pentru care a fost internat PATRASCANU în lagăr. PIKI VASILIU, făcîndu-mi o expunere asupra situaţiei politice, a spus să internarea lui PATRASCANU este o măsură determinată de evoluţia războiului, că nu va sta mult în lagăr şi că PATRASCANU îi va face servicii. PATRASCANU a fost eliberat din lagăr în iulie 1943, la intervenţia lui ANTONESCU şi

886

MIKI VASILIU... "(fila 117, dos.vol.25).-

SANDRU OVIDIU relatează apoi activitatea provocatoare desfăşurată de PATRASCANU în lagăr şi declară : "PATRASCANU a început o activitate de spargere a unităţii Partidului sub pretextul că trebue efectuate noi alegeri. A organizat răsturnarea comitetului de partid din inchisoare şi a încercat să se impună ca seful comuniştilor din lagăr. Eu l-am demascat. "(fila 115 dos.vol.25).-

Rezultă astfel cu prisosinţă substratul criminal care a stat la baza internării acuzatului PATRASCANU în lagărul dela Tirgu Jiu precum şi fidelitatea cu care a înţeles acesta să execute ordinele stăpînilor săi.-

Supravegherea acuzatului, la Poiana Ţapului şi pe timpul cît se găsea în Bucuresti era o manevră şi o mască ce nu se deosebia de supravegherea din perioada 1936 - 194o exercitată la ordinele lui VINTILA IONESCU.-

Această parodie de supraveghere este prezentată de agenţii MIRCIOIU CONSTANTIN (fila 12o dos.vol.25) şi GUSE NICOLAE în declaraţiile lor.-

In lagărul dela Tg.Jiu, acuzatul PATRASCANU, a intrat în legătură şi cu marii capitalişti MAX AUSNIT şi KREMPOL, stabilind cu aceştia înţelegeri privitoare la colaborarea lor în viitor în vederea menţinerii regimului burghez în România. Referitor la aceasta PATRASCANU a declarat : "Stiam că AUSNIT este legat de capitalul englez. Mi-a comunicat că omul pe care îl va trimite la mine ([illegible]) este agent al Intelligence Service").-

In vara anului 1944 PATRASCANU, STEFANESCU şi ZILBER, au organizat provocarea dela inchisoarea Caransebeş în scopul masacrării comuniştilor.-

Coacuzatul H.ZILBER a declarat în instanţă următoarele : "In iunie - iulie 1944 m-am întîlnit cu STEFANESCU şi PATRASCANU la TOROSIAN acasă. STEFANESCU a afirmat că faţă de situaţia creiată pe front, după răsturnarea lui ANTONESCU, Partidul Comunist va ciştiga o poziţie puternică, de aceia P.C.R. trebue decapitat. In această întîlnire s-a stabilit planul pentru masacrarea comuniştilor din inchisori cu scopul ca după înlăturarea lui ANTONESCU, aceştia să rămînă fără conducători.- STEFANESCU ne-a spus că în acest sens s-a înţeles şi cu MIKI VASILIU. Am stabilit astfel să trimitem la Caransebeş pe [illegible] şi [illegible] care să ia legătura cu comuniştii în numele ajutorului Roşu şi a lui PATRASCANU.-

Acestora le-am dat 2oo.ooo lei şi au plecat la Ca-

887

ransebeș, dar s-au înapoiat fără să le reușească provocarea, întrucît deținuții comuniști au refuzat să-i primească "(fila 54 dos. vol.25).-

Organizarea acestui plan criminal, este relatat și de martorii BATIU ANTON și BETEA NICOLAE (fila 125- 126 dos vol.25).-

Incă în toamna anului 1943, L.PATRASCANU, sub paravanul negocierilor pentru crearea Blocului Național Democrat, a încheiat o înțelegere secretă cu MANIU, BRATIANU și TITEL PETRESCU, în vederea prelungirii războiului antisovietic, în vederea realizării planului de debarcare a trupelor anglo- americane.-

Acuzatul L.PATRASCANU, în întîlnirile secrete pe care le- avut cu ANTONESCU, cu reprezentanții partidelor burghese și cercurile curții regale , a participat la tratativele ce se duceau în comandamentul britanic din Cairo prin serviciul de spionaj englez, în legătură cu planul debarcării. In acest scop PATRASCANU seconsfătuit cu VISOIANU și AUSNIT, trimiși în mod special la Cairo.

Acuzatul H.ZILBER, a declarat în legătură cu aceasta: "In preajma plecării lui VISOIANU la Cairo, PATRASCANU a stat de vorbă cu acesta și au discutat ca odată ajuns la Cairo să negocieze cu englezi o debarcare de trupe în regiunea București, Prahova, Focșani, înainte ca armata sovietică să ajungă în România. Aceasta cu scopul ca România să nu devină o țară cu democrație populară, ci să rămînă sub influența și dependența țărilor imperialiste".(fila 54 dos.vol.25).-

Acuzatul PATRASCANU, înșelînd partidul, susține că acțiunea de răsturnare a guvernului ANTONESCU, trebue desfășurată de comun acord cu membrii Blocului Național Democrat,dar pretinsul bloc nu efectua niciun fel de pregătiri practice în acest scop, așa cum declară martorul TITEL PETRESCU, care precizează că la întîlnirile organizate cu MANIU, TITEL PETRESCU și PATRASCANU, cu cîteva zile înainte de 23 august 1944, s-a discutat doar intervenția pe lîngă ANTONESCU în vederea încetării războiului, fără a se pune problema răsturnării sau arestării lui.-

In ziua de 23 august 1944, acuzatul PATRASCANU, împreună cu reprezentanții partidelor burgheze, făceau încă diverse combinații cu privire la formula noului guvern, ce urma să fie constituit după debarcarea trupelor anglo-americane, astfel că a fost străin de actul istoric dela 23 august

./.

1944, deşi acuzatul, denaturînd în mod tendenţios faptele, a publicat un articol în ziarul "România Liberă" nr.323 din 23 august 1945, în care şi-a atribuit în mod ireal, un rol important în înfăptuirea acestui act istoric.-

Acuzatul H.ZILBER a declarat: "In ziua de 23 august 1944 TOROSSIAN mi-a telefonat să plec la el şi acolo a venit şi STYRCEA care îl căuta pe PATRASCANU. Am plecat cu o maşină şi l-am găsit pe PATRASCANU împreună cu TITEL PETRESCU şi LEUCUTIA ..." (fila 55 dos.vol.25)._

Coacuzatul TOROSSIAN a declart deasemeni :" In dimineaţa zilei de 23 august 1944, PATRASCANU a plecat de acasă. După masă a venitSTIRCEA cu o hîrtie spunînd că regele a semnat. STIRCEA îl căuta pe PATRASCANU. I-a telefonat lui ZILBER, după care au plecat cu o maşină. Aceştia l-au găsit la MANIU, astfel că PATRASCANU nu ştia ce se întîmplase..." (fila 74 dos.vol.25).-

ACUZATUL L.PATRASCANU, strecurîndu-se în guvern şi în C.C. al P.C.R., a menţinut şi întărit legăturile cu serviciul de spionaj englez şi american, şi-a alcătuit un grup de spioni şi trădători format din : H.ZILBER, H.TOROSSIAN, L.CONSTANTE, Z.BRAUNER.-

După 23 august 1944, fie direct fie prin intermediul acestui grup criminal, acuzatul PATRASCANU a transmis serviciilor de spionaj, informaţii cu caracter secret în legătură cu situaţia politică şi economică a ţării, cu executarea armistiţiului şi cu hotărîrile guvernului şi partidului.-

Informaţiile erau transmise serviciului de spionaj englez prin ALEXANDRU STEFANESCU, LENA CONSTANTE şi HARY BRAUNER, iar serviciului de spionaj american prin H.ZILBER şi H.TOROSSIAN

H.ZILBER a declarat în instanţă : "După ce am stabilit planul de activitate cu MADISON (spion american) pe care l-am acceptat , i-am spus că urmează totuşi să vorbesc şi cu PATRASCANU. Am vorbit cu PATRASCANU care mi-a dat asentimentul să-lucrez cu MADISON... Pe HALL (spion englez) l-am informat despre discuţiile din Comitetul Central, i-am dat unele date pe care mi le-a indicat PATRASCANU să le dau şi altele pe care le cunoşteam".(fila 55 dos.vol.25).-

Coacuzata LENA CONSTANTE, interogată în instanţă a declarat: "M-am întîlnit cu PATRASCANU la el acasă,care mi-a dat informaţii, ştiind că sunt pentru serviciul de spionaj englez. Aceste informaţii le-am transmis lui NICOLE GROSS (spion englez). Eu i-am transmis lui NICOLE GROSS mai multe informaţii, cele economice primite dela ZILBER, iar cele politice dela

./.

889

PATRASCANU ... " (fila 65 dos.vol.25).-

PATRASCANU s-a întîlnit în toamna anului 1944 cu LE ROUGETEL (spion englez) şi astfel cum declară acuzatul STEFANESCU ".... PATRASCANU l-a informat pe LE ROUGETEL despre situaţia politică şi economică existentă în Romînia şi în special cu privire la P.C.R.".-

Acuzatul HARY BRAUNER a declarat : "I-am vorbit lui LE ROUGETEL despre activitatea constrarevoluţionară a lui PATRASCANU, despre legăturile sale cu partidele istorice, despre scopul pe care îl urmăreşte. A lăsat însă impresia că avea cunoştinţă de acestea..." (fila 69 -7o dos.vol.25).-

In anul 1945 PATRASCANU s-a întîlnit în secret cu spionii americani L.MADISON şi H.ROBERTS, în locuinţa spioanei LENA CONSTANTE.-

Acest fapt este confirmat de acuzata LENA CONSTANTE, care referindu-se la această întîlnire a declarat: "L.PATRASCANU i-a întrebat (MADISON şi ROBERTS) dacă poate conta pe sprijinul american în acţiunile sale, a expus planurile sale politice de menţinerea a sistemului parlamentar, a partidelor burgheze şi a influenţei apusene ..." (fila 66 dos.vol.25).-

Deasemeni şi ELENA PATRASCANU a confirmat existenţa acestei întîlniri secrete (fila 68 dos.vol.25).-

La propunerea şi insistenţele acuzatului L.PATRASCANU, LENA CONSTANTE şi HARY BRAUNER s-au strecurat în partid (fila 65 şi 71 dos.vol.25).-

PATRASCANU s-a mai întîlnit ulterior cu MADISON la Paris, informîndu-l despre situaţia politică, economică, precum şi despre hotărîrile proectate de Comitetul Central al P.C.R. şi guvern, fapt confirmat de coacuzatul H.TOROSSIAN, care a mijlocit întîlnirea (fila 75 dos.vol.25).-

Probele administrate au stabilit că acuzatul PATRASCANU în cadrul activităţii sale criminale şi-a alcătuit o reţea de agenţi în străinătate, recrutînd spioni şi trădători, ce au fost plasaţi în posturi diplomatice şi administrative ca :BARBU ZEVEDEI, H.TOROSSIAN, ION FRUNZETI, VIOLETA ZUBCOV, străduindu-se insistent să-l plaseze pe H.ZILBER în funcţia de consilier economic la Legaţia din WASCHINGTON, fără să reuşească însă. Asemenea grupuri au fost alcătuite şi în cadrul Institutului de statistică şi la Ministerul Justiţiei, urmărind să pregătească loviturile împotriva Statului şi Partidului.-

In vederea încheerii acordului economic cu U.R.S.S. în primăvara anului 1945 urma să plece la Moscova o delegaţie în frunte cu MIRCEA DURMA, pe atunci ministru de finanţe.-

//

Acuzatul PATRASCANU , prin ZILBER, a organizat o întîlnire cu MIRCEA DURMA, în care i-a dat instrucţiuni pentru sabotarea încheerii acordului economic.-

Martorul MIRCEA DURMA a declarat în legătură cu aceasta: "PATRASCANU mi-a arătat că încheerea acordului ar putea duce la restringerea comerţului nostru exterior, deaceia mi-a spus că trebue să sabotez încheerea acestui acord". (fila 127 dos.vol.25)

Acuzatul H.ZILBER, care a discutat în prealabil cu PATRASCANU această problemă, declară: "Am ajuns la concluzia că un acord economic cu Uniunea Sovietică ar însemna diminuarea legăturilor economice cu ţările capitaliste, influenţa U.R.S.S. asupra Romîniei, refacerea economiei naţionale şi orientarea ţării spre socialism.- Deaceia am aranjat o întîlnire între MIRCEA DURMA şi PATRASCANU la care am participat şi eu. Aici s-a hotărît ca la Moscova să se saboteze încheerea acordului economic". (fila 58 dos.vol.25).-

Conform unor clauze prevăzute în convenţia de armistiţiu, trebuia rezolvată problema criminalilor de război, astfel că guvernul l-a însărcinat pe PATRASCANU cu rezolvarea ei, în calitate de Ministru al Justiţiei. Deasemeni conducerea partidului a trasat linia epurării elementelor necorespunzătoare din aparatul judecătoresc şi înfăptuirea reformei justiţiei pe baze democratice. Acuzatul PATRASCANU a fost însărcinat în mod special cu pregătirea şi înfăptuirea acestor măsuri imperios necesare şi în interesul poporului muncitor.-

Inconjurat de elemente descompuse şi credincios directivelor primite dela stăpînii săi de peste ocean, PATRASCANU a sabotat realizarea măsurilor trasate de Partid şi Guvern, tergiversînd reforma justiţiei pînă la sfîrşitul anului 1947, a împiedicat sancţionarea criminalilor de război, a intervenit direct pentru a salva dela pedeapsă criminali notorii.-

In baza legii pentru sancţionarea criminalilor de război, întocmită de PATRASCANU şi care avea o durată foarte scurtă, precum şi refuzul acestuia de a prelungi aplicabilitatea ei, a făcut ca în perioada anilor 1945 - 1947 să fie judecat un număr foarte redus de criminali de război, care au comis fapte din cele mai monstruoase,-

Din fotocopia situaţiei criminailor de război nr.3185/1952 a Ministerului de Justiţie, rezultă cu prisosinţă acţiunea premeditată a lui PATRASCANU, care împiedica sancţionarea acestora , acţiune intreprinsă în înţelegere cu fostul rege (fila 168 dos.vol.22).-

./.

Referindu-se la acest fapt PATRASCANU a declarat : "Adevărul este că eu nu am prezentat decretul de prelungirea legii pentru sancţionarea criminalilor de război".

Din documentele prezentate în instanţă, în legătură cu activitatea desfăşurată de PATRASCANU în cadrul Comisiunei pentru purificarea corpului judecătoresc şi a cărui preşedinte era, rezultă în mod indubitabil că acesta a tolerat în aparatul judecătoresc, elemente care au slujit cu fidelitate vechile regimuri, au comis fapte odioase împotriva oamenilor muncii.- In deciziile acestei Comisiuni , se motivează menţinerea acestor elemente, prin argumente lipsite de orice principialitate de ordin politic sau juridic şi în care se justifică acţiunile criminale ale unor vechi magistraţi.-

Astfel au fost menţinuţi în aparatul judecătoresc:TULLIU DAUTE, MIHAIL MOSCOS, CONAN NEGOESCU, fost consilierul intim a lui ANTONESCU, TRAIAN LAZARESCU, EUGEN BANESCU, BARBU SCONDACESCU VASILE BUTUREANU, STEFAN MIHAILEANU şi alţii (vezi deciziile nr.2, 5, 6,7,8,9,lo,13 din anul 1944, fila 139 -167 dos.vol.22).-

Aceste fapte criminale săvîrşite de acuzatul PATRASCANU în calitate de Ministru al Justiţiei sunt confirmate şi cu declaraţiile lui H.ZILBER (fila 57), LENA CONSTANTE (fila 67), HARY BRAUNER (fila 71), JAN NICOLAU fost Prim Procuror al Curţii Bucureşti, care a mai relatat o serie de intervenţii a lui PATRASCANU în procese unde figurau criminali notorii, pentru a li se uşura situaţia sau chiar pentru a fi achitaţi.(fila 133-134 dos-vol.25).-

Acţiuni de sabotaj au fost organizate de PATRASCANU, sub directivele serviciului de spionaj englez, atît la CEC,unde se folosea de H.ZILBER, cît şi la Ministerul de Finanţe, prin ALEXANDRINI.-

In acest sens H-ZILBER a declarat: "PATRASCANU mi-a dat instrucţiuni cum să lucrez la C.E.C. şi mi-a spus să vorbescu şi cu VIJOLI care să acţioneze la fel la B.N.R." (fila 57 dos.25).-

Cu ajutorulclicei sale, acuzatul a reuşit să frîneze refacerea economiei naţionale, încurajînd în acelaş timp emisiunile de monetă şi inflaţia, el însuşi efectuînd trafic de aur şi devize.-

In scopul de a-şi creia o platformă politică contrarevoluţionară, a încercat să imprime o linie proprie naţionalist-şovină, derutînd pe unii membri de partid, înşelînd poporul şi pregătind drumul restaurării dominaţiei de clasă a burgheziei, -

//

892

linie concretizată în cărţile pe care le-a scris şi discursurile provocatoare ce le-a rostit.-

PATRASCANU în legătură cu aceasta a declarat: "Aceste devieri nu au fost întîmplătoare... prin atitudinile şi manifestările mele naţionaliste, am urmărit un anumit calcul politic şi anume de a-mi cîştiga un bagaj serios politic, prin cîştigarea unei largi popularităţi pe linie naţionalistă ".-

Acuzatul H.ZILBER a relatat în instanţă: "PATRASCANU mi-a spus că în urma discuţiei cu BURTON BERRY şi SCHUYLER, aceştia i-au cerut să iasă din pasivitate şi să acţioneze făţiş ca exponent al naţionalismului. Pe baza acestor directive PATRASCANU a ţinut discursurile dela Cluj şi Sibiu, cu scopul de a cîştiga păturile mic burgheze din Ardeal.- In urma acestor discursuri şovine, HALL şi SCHUYLER (spioni englezi) l-au felicitat prin mine pe PATRASCANU".(fila 58 dos.vol.25).-

Ziarul fostului partid naţional ţărănesc "Dreptatea" referindu-se la discursul dela Cluj, rostit de PATRASCANU, sublinîind calităţiile acestuia şi "meritul" de a fi sesizat adevăratul motiv al turburărilor din Ardeal, se grăbeşte să încheeie astfel : "d-sa merită toată consideraţiunea pe care, cu spiritul de obiectivitate care ne caracterizează, ne grăbim să i-o acordăm". fila 183 dos.vol.22).-

Iată cine-l apreciază şi îl felicită pe PATRASCANU pentru poziţia sa naţionalist- şovină !

Printre acţiunile banditeşti întreprinse de acuzatul PATRASCANU, se numără şi sprijinirea guvernelor cu majorităţi reacţionare, Sănătescu şi Rădescu.-

Masacrele săvîrşite de Rădescu la 24 februarie 1945, au fost puse la cale de acuzatul PATRASCANU.-

Astfel H-ZILBER a declarat: "După ce mi-am dat seama că guvernul Rădescu nu poate să reziste, într-o discuţie cu PATRASCANU, acesta mi-a spus că va determina pe Rădescu să tragă în mulţime.- Rădescu l-a propunerea lui PATRASCANU a ezitat. Atunci PATRASCANU m-a însărcinat să iau legătura cu MADISON şi să-l anunţ că dacă nu are consimţămîntul anglo - american, Rădescu nu va trage Eu am comunicat aceasta, acelaş mesagiu fiind transmis şi de LENA CONSTANTE. Astfel la 24 februarie 1945 Rădescu a tras. După aceia MADISON mi-a transmis să-i comunic lui PATRASCANU că şi-a respectat angajamentul ". (fila 56 dos.vol.25).-

Legăturile lui PATRASCANU cu Rădescu se desprind şi din reportajul despre fosta colaboratoare a lui Rădescu, ADRIANA GEORGESCU, publicat în revista pariziană "Paris Match" nr.145/1951. (fila 17o-182 dos.vol.22).-

./.

Existenţa acestor legături au fost confirmate în instanţă şi de acuzata LENA CONSTANTE (fila 67).-

Manevrele criminale ale acuzatului PATRASCANU, îndreptate cu ură împotriva intereselor clasei muncitoare, s-au accentuat după instaurarea regimului democratic dela 6 martie 1945, cînd a trecut cu febrilitate la organizarea unei lovituri de stat urmărind să acapareze puterea politică şi să se autoimpună în fruntea unui nou guvern, cu o compoziţie reacţionară.-

Declanşîndu-se conflictul dintre fostul rege şi guvern, pus la cale de imperialiştii anglo- americani, PATRASCANU a avut o întrevedere secretă cu BURTON BERRY şi generalul CORTLAND SCHUYLER şi au discutat formula propusă de PATRASCANU, a unui guvern sub preşedinţia sa.-

Coacuzatul H.ZILBER a declarat : "După 6 martie 1945, analizînd situaţia politică cu PATRASCANU am ajuns la concluzia că trebue să acţionăm imediat. Acesta m-a însărcinat să comunic punctul lui de vedere lui MADISON. După aceia am aranjat o întîlnire la LENA CONSTANTE, unde trebuia să vină MADISON şi ROBERTS. Intîlnirea a avut loc şi atunci PATRASCANU a arătat că simple acţiuni diplomatice şi parlamentare sunt insuficiente, că trebue acţionat repede pentru răsturnarea guvernului GROZA. S-a stabilit atunci că înlăturarea guvernului GROZA este necesară şi oportună în acest moment, urmînd a fi înlocuit cu un alt guvern în frunte cu PATRASCANU. " (fila 56 dos.vol.25).-

Cu ocazia mai multor întîlniri secrete cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU, reprezentanţi ai partidelor burgheze reacţionare, acuzatul PATRASCANU a pus la cale formarea unui guvern sub preşidenţia sa.-

In acelaşi scop acuzatul s-a întîlnit în repetate rînduri şi cu fostul rege, discutînd înlăturarea guvernului democratic şi constituirea guvernului reacţionar PATRASCANU.-

Acuzatul a fost sprijinit în această acţiune şi de GHEORGHE TATARASCU.-

Coacuzatul ION MOCSONYI STYRCEA, care a intermediat întîlnirile dintre PATRASCANU, reprezentanţii partidelor burgheze şi fostul rege, a relatat cu detalii, febrilitatea manevrelor organizate de PATRASCANU pentru înlăturarea guvernului instaurat la 5 martie 1945 (fila 136- 138 dos.vol.25).-

Noul guvern conceput de PATRASCANU trebuia să satisfacă interesele anglo- americanilor, a opoziţiei şi a fostului rege.

Martorul GHEORGHE TATARASCU a declarat în instanţă:" După ce am intrat în guvernul GROZA alături de PATRASCANU, am observat

că PATRASCANU avea concepții politice, ideologice apropiate de ale partidului liberal. Am intrat în guvernul GROZA pentru a participa la refacerea modernă a Romîniei și pentru a împiedica îndrumarea țării spre socialism, ceeace constitue vina mea de neiertat. Căutam aliați pentru aceasta și astfel am luat legătura cu PATRASCANU. Din discuțiile cu PATRASCANU, am tras concluzia că acesta era pentru o colaborare cu burghezia, pentru menținerea regimului capitalist, pentru menținerea monarhiei și a partidelor istorice... Am dedus că PATRASCANU urmărea să ocupe o poziție dominantă în P.C.R. și să-l conducă.PATRASCANU făcea parte din categoria ambițioșilor politici... Eu și partidul meu, am văzut în PATRASCANU un om cu concepții de dreapta, un sprijin al burgheziei, a monarhiei, a regimului capitalist". (fila 130 dos.vol.25).-

Coacuzatul H.ZILBER a mai declarat: "PATRASCANU era de părere că acțiunea de intimidare a guvernului GROZA trebuia dusă prin organizarea bandelor național țărăniste, legionare, antonesciene, trecînd la acțiuni violente. Ca rezultat au avut loc evenimentele dela 8 noembrie 1945, Aceste acțiuni au fost fotografiate de HALL (spion englez) care a transmis felicitări lui PATRASCANU și celorlalți ..." (fila 57 dos.vol.25).-

Planul conceput de PATRASCANU a eșuat însă.

Dar PATRASCANU nu a renunțat definitiv la asemenea planuri, astfel că în anul 1946, a trecut la organizarea acțiunii de răsturanre prin violență a regimului democrat din Romînia Planul lovituri de stat a fost elaborat cu ocazia conferinței de pace dela Paris, împreună cu GHEORGHE TATARASCU, plan ce a fost comunicat lui R.FRANASOVICI, pe atunci ministrul al Romîniei la Londra și lui BYRNES, ministrul de externe la S.U.A. în acel timp și care le-a promis sprijin efectiv.

Martorul GHEORGHE TATARASCU a declarat: "La conferința de pace dela Paris am fost eu și PATRASCANU, care a avut contact cu R.FRANASOVICI. La Paris am hotărît ca la înapoere să sesizăm pe rege de intenția noastră de a provoca o criză de guvern și căderea lui... Intorși în țară am trecut la executarea acestui plan. Regele a fost de acord ... Aceste probleme le-am discutat la Paris și cu BYRNES destăinuindu-i planurile noastre, pe care le-a acceptat promițînd și ajutorul american". (fila 131 dos.vol.25).-

In continuare martorul a declarat: "Consideram că linia moderată concepută de mine și PATRASCANU este acceptată de mase, dar ne-am înșelat, căci blocul guvernului GROZA era

.//.

prea puternic pentru a putea fi înlăturat ". (fila 132 dos-vol.25).-

In toamna anului 1946 PATRASCANU a trecut, secondat de H.ZILBER, la organizarea practică a complotului.-

In acest scop H.ZILBER, prin spionii HALL și HAMILTON, a făcut legătura cu grupul complotist a lui MANIU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI, VICTOR RADULESCU POGONEANU, ION MOCSONYI STYRCEA și RADU NICULESCU BUZESTI, la unele întrevederi ale celor două grupuri participînd și PATRASCANU împreună cu ALEXANDRU STEFANESCU.-

Acuzatul ION MOCSONYI STYRCEA, relatînd conținutul discuțiilor purtate la aceste întîlniri a declarat: "La aceste întîlniri s-a discutat problema organizării complotului.PATRASCANU a fost de acord să colaboreze cu noi și a dat de înțeles că i se cuvine conducerea. S-a discutat problema mișcărilor clandestine din țară, a ajutorului american, furnizarea și procurarea de armament. S-a ridicat problema atentatelor împotriva membrilor guvernului, la ideia lui ZILBER . Față de situația de moment, problema atentatelor a fost abandonată, nu din motive de ordin umanitar ci din motive de inoportunitate ... La aceste întîlniri s-a stabilit ca PATRASCANU să aibă conducerea acțiunii de răsturnare a regimului..." (fila 138 dos.vol.25).-

In continuare ION MOCSONYI STYRCEA a declarat că PATRASCANU, în scopul arătat mai sus, s-a întîlnit cu HALL,cu membrii celor două grupuri, cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI și VISOIANU, ultimii doi găsindu-se în străinătate, cu aceștia discutînd măsurile practice pentru acțiune.-

Aceste fapte sunt confirmate și de martorul RADU NICULESCU BUZESTI (fila 122 - 123) care a expus detailat aportul lui PATRASCANU în organizarea complotului.-

Aceleași fapte sunt relatate și de HERBERT ZILBER (fila 59 - 60) care a precizat că PATRASCANU, la înapoerea dela Paris în februarie 1947, i-a expus conținutul discuțiilor avute cu MADISON, care i-a dat instrucțiuni în legătură cu desfășurarea acțiunei complotiste, după care a urmat o serie de întîlniri în care s-au luat hotărîri concrete.-

Toate aceste pregătiri criminale au durat pînă în vara anului 1947, cînd intervenind arestarea lui V.RADULESCU POGONEANU RADU NICULESCU BUZESTI și I.MOCSONYI STYRCEA, aceste acțiuni

.//.

896

au fost paralizate.-

Acuzatul PATRASCANU, cuprins de teama că faptele sale criminale vor fi descoperite, şi-a pregătit prin diferite mijloace, fuga în străinătate, fiind ajutat în acest scop şi de serviciile de spionaj american şi englez. Astfel HALL l-a inclus pe lista celor cari urmau să fie scoşi din ţară; STEFANESCU i-a păstrat un avion la dispoziţie la Caransebeş; VISOIANU i-a transmis propuneri de fugă din partea generalului SCHUYLER.-

PATRASCANU, cu prilejul Congresului Internaţional al Juristilor Democraţi dela Bruxelles, din vara anului 1947, a plecat cu gîndul să nu se înapoeze în ţară, dar intervenind arestarea lui MANIU, s-a întors pentru a înlătura bănuielile că ar exista vre-o legătură între aceşti trădători.

LENA CONSTANTE, a declarat: "Inainte de a pleca, PATRASCANU mi-a spus că s-ar putea să nu se înapoeze în ţară şi că acolo ar putea continua lupta cu ajutorul lui VISOIANU, pe care-l ajutase să fugă din ţară .... Mi-a spus să-i comunic lui NICOLAE GROSS (spion englez) intenţia lui ceeace am şi făcut ...PATRASCANU s-a înapoiat în ţară întrucît fusese arestat MANIU şi nu trebuia să se creadă că ar avea vre-o legătură cu acesta. Insăşi MADISON l-a sfătuit în acest sens, urmînd ca să fugă cu altă ocazie.. " (fila 55 -56 dos.vol.25).-

Faptele sunt confirmate şi de acuzatul H.TOROSSIAN, care i-a mijlocit lui PATRASCANU întîlnirea cu MADISON, cînd PATRASCANU l-a informat pe acesta despre situaţia din Romînia şi din P.C.R.şi cînd MADISON l-a sfătuit să se întoarcă în ţară pentru aşi continua activitatea (fila 75 dos.vol.25).-

Acuzatul PATRASCANU, folosindu-se de elementele sale de încredere de teapa lui NICOLAE BETEA, în toamna anului 1947 şi-a pregătit fuga din ţară cu un avion, ce urma să fie pilotat de MAX MANOLESCU şi cînd urmau să fugă şi alţi membrii ai grupului criminal După eşuarea acestui plan, şi-a mai pregătit fuga cu un avion, dar nici de data aceasta nu s-a putut realiza.

Aceste planuri de fugă au fost relatate în instanţă de martorul NICOLAE BETEA (fila 126) şi SATIU ANTON (fila 125), care a declarat că PATRASCANU l-a rugat să sustragă din biblioteca fostului rege, cărţile pe care i le donase cu dedicaţie.

Despre planurile de fugă a lui PATRASCANU au mai vorbit şi martorii ZAHARIA ION (fila 112) şi MICSA REMUS (fila 135).-

La începutul anului 1948, după ce acuzatul PATRASCANU a fost demascat, a cerut lui H.TOROSSIAN să-i organizeze fuga prin trecerea frauduloasă a frontierei romîno - maghiare. Incă în faza

//

pregătirilor pentru fugă, H.TOROSSIAN a fost prins la Oradea şi arestat, astfel că şi acest plan a eşuat.-

Inainte de arestare, PATRASCANU s-a înţeles cu complicii săi, ca în cazul unor cercetări, să ascundă crimele săvîrşite.

Acuzata LENA CONSTANTE referinduse la această înţelegere, a declarat : "După arestarea lui ZILBER, PATRASCANU era îngrijorat şi s-a interesat despre desfăşurarea anchetei. Mie mi-a spus că nu divulg nimic în cazul că voi fi arestată şi să comunic şi lui H.BRAUNER acest lucru. Eu l-am sfătuit şi pe H.BRAUNER în acest sens... " (fila 267 dos.vol.25).-

Acuzatul H.BRAUNER a declarat: "Inainte ca ZILBER să fie arestat, am avut o întîlnire împreună cu PATRASCANU, unde am stabilit ca în eventualitatea arestării, să nu declarăm nimic,chiar în faţa dovezilor concrete... " (fila 72 dos.vol.25).-

Prin rezoluţia Plenarei Comitetului Central al P.M.R. din februarie 1948, activitatea lui PATRASCANU a fost demascată şi caracterizată contrarevoluţionară.

Probele zdrobitoare prezentate şi administrate în instanţă, au confirmat justeţea acestei caracterizări, dezvăluind şi alte fapte criminale şi trădătoare săvîrşite de acuzat.-

In faţa instanţei, PATRASCANU a refuzat să răspundă la întrebări.

Acesta a declarat: "Refuz să răspund la orice întrebare refuz să mă apăr..." (fila 111 dos.vol.25).-

Acuzatul a luat poziţia cea mai comodă pentru un criminal strîns în cercul probelor de necombătut. In faţa dovezilor multiple şi evidente, a răspunde la întrebări însemna implicit a recunoaşte. Ori PATRASCANU nu era capabil să-şi privească în faţă crimele şi să se recunoască autorul lor. Putreziciunea şi decadenţa lui morală îl împiedicau să facă o analiză a lanţului de crime săvîrşite în decursul anilor, să le confirme şi să le regrete.-

Acuzatul PATRASCANU a declarat că refuză să se apere.

Ce justificare putea invoca un criminal care a întrecut orice măsură în ferocitatea acţiunilor săvîrşite cu premeditare !

Cunoştea prea bine gravitatea şi rezultatele crimelor săvîrşite, pentru a-şi da seama că nici-o împrejurare nu poate constitui justificarea faptelor grave comise împotriva clasei muncitoare pe care a înşelat-o şi în care a lovit.

In faţa organelor de primă cercetare, PATRASCANU a recunoscut în parte faptele comise, astfel că în instanţă s-a depus un raport de expertiză grafică din care rezultă că declaraţiile date au fost semnate de acesta, după ce i s-au citit(fila 1-14 dos-vol.22).-

./.

 898

Deasemeni s-a depus la dosar (fila 8-16 vol.22) şi autocritica scrisă a acuzatului, adresată Secretariatului C.C. al P.M.R., în care recunoaşte că este justă critica Plenarei C.C. al P.M.R. , unde activitatea acestuia este caracterizată drept contrarevoluţionară.-

In consecinţă tribunalul reţine ca dovedit că acuzatul LUCRETIU PATRASCANU, a fost duşmanul neîmpăcat al clasei muncitoare şi Partidului, agent provocator al siguranţei burghezo- moşiereştişi fasciste, agent al serviciului de spionaj englez şi trădător de patrie.

II

Acuzatul HERBERT ZILBER , consacrîndu-şi activitatea, luptei împotriva intereselor clasei muncitoare şi Partidului, a săvîrşit fapte criminale din cele mai odioase, dovedindu-se un activ instrument în mîinile imperialiştilor englezi şi americani, slujind cu devotament interesele acestora.-

Lucrînd la ordinele inspectorului general de siguranţă, VINTILA IONESCU, acuzatul a fost recrutat ca agent de siguranţă.-

Strecurat în rîndurile Partidului, a furnizat siguranţei informaţii cu privire la activitatea şi cadrele Partidului, a luat parte activă, alături de PATRASCANU, la iniţierea şi organizarea acţiunilor contrarevoluţionare.-

Devenind agent al serviciului de spionaj englez, lucrînd sub directivele spionului britanic HUGH S. WASSON , a transmis acestuia informaţii secrete cu caracter economic şi politic, fiind recunoscut ca membru marcant al agenturii imperialiste din rîndurile partidului, colaborator apropiat a lui PATRASCANU, potrivit înţelegerii cu ALEXANDRU STEFANESCU.-

Interogat în instanţă, H.ZILBER a declarat: "Am fost arestat de siguranţa burghezo- moşierească la 9 decembrie 1930.VINTILA IONESCU mi-a propus atunci să intru în serviciul siguranţei.După puţin timp de reflecţie am acceptat, astfel că angajamentul s-a făcut...Dui VINTILA IONESCU i-am dat o primă notă cuprinzînd toţi comuniştii pe care îi cunoşteam, după care au urmat alte note.- L-am informat despre sumele de bani strînse de Ajutorul Roşu,despre organizarea taberei studenţeşti dela Predeal, despre voluntarii din Spania, despre crearea frontului popular antifascist etc... V. IONESCU mi-a spus că ulterior o serie de comunişti au fost filaţi şi arestaţi,- Eu l-am informat pe V.IONESCU despre tot ceeace cunoşteam în legătură cu activitatea de Partid".(fila 50-51 dos.vol.25).-

.//.

In instanţă s-a depus nota informativă in legătură cu firmele de armament, pe care a predat-o siguranţei în anul 193o, nota despre care acuzatul a confirmat că îi aparţine şi din care rezultă multiplele date pe care le cunoştea despre armată şi conducerea ei. (fila 353-379 dos-vol.22).-

In executarea instrucţiunilor primite dela siguranţă, acuzatul, pentru a-şi creia popularitate de "comunist" şi a se apropia astfel de mişcarea muncitorească, în care urmărea să lovească cu ură, a început să publice articole în presa de stinga, la Institutul de Conjunctură se apropia de comuniştii devotaţi. A reuşit întradevăr să-şi creieze o atmosferă favorabilă pentru planurile sale, cucerind încrederea unor oameni.-

La începutul războiului, în toamna anului 1939, VIRTILA IONESCU i-a indicat linia pe care trebue să lucreze, în condiţiile în care P.C.R. se opunea ca Romînia să intre în război alături de Germania, loviturile urmînd a fi canalizate împotriva Partidului.-

In acest scop s-a stabilit ca acuzatul să fie înlăturat, în mod formal, dela"Viaţa Romînească" şi dela Institutul de Conjunctură, sub pretextul că ar fi "comunist", ceeace s-a şi realizat , urmărindu-se astfel mascarea acuzatului.

Cu această atmosferă pe care i-a creiat-o siguranţa, acuzatul s-a prezentat la STEFAN FORIS, pentru a-i încredinţa munci de răspundere în Partid , reuşind astfel să culeagă date despre activitatea Partidului, care apoi erau transmise siguranţei.-

Acuzatul a confirmat aceste fapte în instanţă: "...astfel că după puţin timp am fost dat afară şi atunci m-am adresat lui FORIS pentru a-mi încredinţa munci de răspundere în Partid.- Am început să lucrez, am aflat numele comuniştilor ca: C.PARVULESCU, CONSTANTA CRACIUN, LEONTE RAUTU şi alţii pe care i-am predat lui V.IONESCU...." (fila 51 dos.vol.25).-

Recrutat ca agent al serviciului de spionaj britanic, de către spionul HUGH S.WATSON, acuzatul în perioada anilor 193o - 194o a transmis informaţii secrete, asemenea informaţii fiind predate şi lui NICOLE GROSS, fie direct fie prin LENA CONSTANTE.-

H.ZILBER a declarat: " L-am informat pe WATSON că P.C.R. are mare influenţă în masă, că în Valea Prahovei Partidul are o organizaţie puternică. L-am informat despre forţa Partidului în Valea Jiului, despre Frontul Plugarilor, i-am arătat cum se poate pătrunde în organizaţiile de masă... In timpul războiului am transmis lui NICOLE GROSS direct şi prin LENA CONSTANTE, informaţii... In 1945 am întîlnit-o pe LEE MILLER (spioana britanică) Nu am acceptat să-i dau informaţii spunîndu-i că pentru serviciul de spio-

900

naj american o fac cu plăcere ..." (fila 52 dos.vol.25).

La plecarea din ţară a spionului WATSON, în 1940, acuzatul a fost predat pentru a lucra în continuare sub directivele lui ALEXANDRU STEFANESCU, reprezentantul serviciului de spionaj englez în România.

In timpul războiului activitatea sa criminală a fost dirijată de acuzatul STEFANESCU.

După victoria Armatei Sovietice dela Stalingrad, cînd apărea evidentă victoria Uniunii Sovietice asupra fascismului, cu ocazia întîlnirilor pe care le-au organizat şi la care a mai participat A. STEFANESCU şi PATRASCANU, s-a ajuns la concluzia că faţă de situaţia politică, cînd P.C.R. pregătea răsturnarea lui ANTONESCU şi eliberarea ţării, trebuia împiedicat acest lucru şi organizate lovituri împotriva P.C.R. pentru a salva astfel poziţiile burgheziei, linie trasată de serviciul de spionaj englez.

In legătură cu aceasta acuzatul a declarat: "STEFANESCU a arătat că noi trebue să împiedicăm ca P.C.R. să pună mîna pe putere, întrucît în acest caz democraţia burgheză, dorită de noi, ar fi fost înfrîntă definitiv. Pentru aceasta era necesar să fie păstrată monarhia, pentru a da iluzia că există cineva deasupra evenimentelor, să păstrăm partidele burgheze, pentru a lăsa impresia că nu Partidul Comunist a avut rolul hotărîtor în răsturnarea lui ANTONESCU, ci regele şi partidele burgheze. Trebuia abătută atenţia maselor dela adevăraţii eliberatori. In acest scop PATRASCANU trebuia să fie delegatul Partidului pentru a negocia formarea unui guvern al Blocului Naţional... Acest bloc trebuia să ofere garanţii că nu va schimba nimic în esenţă, că totul se va menţine ca înainte; partidele muncitoresti trebuiau şi ele să dea garanţii că nu vor ridica problema monarhiei..." (fila 53- 54 dos.vol.25).-

In condiţiile cînd P.C.R. urmărea să facă direct legătura cu Uniunea Sovietică, acuzatul a primit ordin dela STEFANESCU să împiedice acest lucru, urmînd ca singura sursă de informaţii pentru P.C.R. să rămînă Cairo.

In cadrul acţiunilor organizate şi îndreptate împotriva Partidului şi a cadrelor sale devotate, acuzatul, în înţelegere cu STEFANESCU şi PATRASCANU, în vara anului 1944, la o întîlnire din casa lui TOROSSIAN, au conceput planul monstruos de exterminare a comuniştilor din inchisoarea Caransebeş, trimiţînd în scop provocator, pe BETEA şi RATIU, care să ia legătura cu comuniştii.

Acuzatul a confirmat aceasta în instanţă.

H.ZILBER împreună cu PATRASCANU a participat la acţiunea de sprijinire a lui ANTONESCU şi de continuare a războiului

./.

901

antisovietic. Acuzatul l-a ajutat pe PATRASCANU în organizarea întîlnirilor cu reprezentanţii partidelor burgheze, ştiind că acolo se discută şi pune la cale planul pentru debarcarea trupelor anglo- americane în Balcani şi Romînia, care să zădărnicească eliberarea ţărilor din sud- estul Europei şi pentru menţinerea dominaţiei economice şi politice a ţărilor imperialiste.-

Continuînd legăturile sale cu serviciul de spionaj englez prin STEFANESCU şi IVOR PORTER, ataşat al legaţiei britanice, cărora le-a furnizat informaţii, acuzatul a intrat în serviciul de spionaj american cu spionul : WISNER, MADISON, ROBERTS, HAMILTON, HALL, CHRIST, cărora deasemeni le-a transmis informaţii de ordin economic şi politic cu caracter secret. Aceste informaţii le-a procurat fie dela Institutul de Conjunctură economică, al cărui director era, fie dela PATRASCANU.

Acuzatul a declarat în instanţă : " După plecarea lui MADISON, urma să lucrez cu HALL, cu care am lucrat de fapt pînă în 1946. Acestuia i-am dat informaţii în legătură cu activitatea mea şi a lui PATRASCANU, în legătură cu conflictul dintre fostul rege şi guvern, informaţii de ordin economic în legătură cu colectările de cereale, asupra relaţiilor comerciale pe care Romînia le avea cu alte state şi în special cu Uniunea Sovietică. L-am informat despre discuţiile din C.C. al Partidului ". (fila 55 vol.25)

HERBERT ZILBER s-a remarcat ca cel mai activ element din grupul complotist a lui PATRASCANU, contribuind în cea mai mare măsură la recrutarea elementelor ce au constituit acest grup şi a cărui activitate a fost îndreptată împotriva statului democrat popular şi Partidului.

Acesta a organizat întrevederea secretă dintre PATRASCANU şi spionii MADISON şi ROBERTS, unde s-au discutat măsurile ce trebăiau luate în vederea răsturnării guvernului GROZA, cu sprijinul imperialiştilor americani. Acuzatul a luat parte la întîlnirea dintre MIRCEA DURMA şi PATRASCANU, cînd s-a hotărît sabotarea acordului economic cu U.R.S.S.

Pe baza instrucţiunilor primite dela serviciul de spionaj englez şi american, fie direct fie prin STEFANESCU şi PATRASCANU, acuzatul a desfăşurat o intensă activitate de sabotare la C.E.C., în colaborare cu A.VIJOLI, acordînd credite fabuloase marilor capitalişti şi intensificînd operaţiunile de trafic cu aur la bursă pentru accelerarea inflaţiei.

In legătură cu aceasta, acuzatul a declarat: "PATRASCANU mi-a dat instrucţiuni cum să lucrez la C.E.C. Astfel eu am impus C.E.C-ului să acorde credite fără control la o serie de

./.

firme , cu scopul ca fondurile să nu fie investite în producție și aceasta să scadă . PATRASCANU a spus să vorbesc cu VIJOLI,care să acționeze la fel la B.N.R.... C.E.C-ul și-a investit banii în aur și casă, în scopul de a grăbi inflația.." (fila 57 vol.25).-

Această activitate de sabotaj desfășurată la C.E.C. și r cunoscută de acuzat, este dovedită și prin fotocopiile proceselor verbale ale ședințelor Consiliului C.E.C., unde B.ZILBER avea un rol deosebit.(fila 38o- 398 dos.vol.22).

Astfel s-au acordat credite fabuloase societăților Reșița, Copșa Mică - Cugir, unde patrona magnatul industriei MAX AUSNIT; în mai multe rînduri s-au acordat împrumuturi considerabile acuzatului I.MOCSONYI STIRCEA; societăților Filatura Națională, Astra - Vagoane, Unirea Petrol și altor societăți cu capital englez.

In perioada conflictului dintre fostul rege și guvern, acuzatul a luat parte activă la acțiunea întreprinsă de PATRASCANU pentru acapararea puterii, organizînd diferite întîlniri secrete între PATRASCANU, STYRCEA și VISOIANU.

Din ordinul serviciului de spionaj american și cu ajutorul lui PATRASCANU, acuzatul s-a strecurat ca expert economic în delegația romînă, la conferința de pace dela Paris, unde și-a desăvîrșit rolul mîrșav de spion și trădător, furnizînd agenților americani MOSLEY și CAMBEEL, documente secrete, informații precum și date economice, rezultate din calcule false, pe care delegațiile imperialiste le-au folosit împotriva intereselor statului nostru și pentru a declanșa valul calomniilor la adresa Uniunii Sovietice.

In instanță acuzatul a declarat următoarele: "După discuția cu HALL acesta mi-a spus să fac tot posibilul ca să fac parte din delegația romînă ce pleca la Paris. I-am spus aceasta lui PATRASCANU, care intervenind pe lîngă TATARASCU a reușit să organizeze plecarea mea la Paris... HALL mi-a dat instrucțiuni ca la Paris să i-au legătura cu MOSLEY, secretarul delegației americane și cu CAMPBEL. Am făcut aceasta și MOSLEY mi-a dat dispozițiuni să furnizez informații în legătură cu poziția delegației romîne și a Uniunii Sovietice. I-am spus că-i stau la dispoziție. Eu am plecat la Paris împreună cu CRISTU, delegația urmînd să sosească ulterior. Trebuia să facem un raport asupra capacității de plată și transfer a Romîniei în perioada 1946 -1952. La indicațiile americanilor am întocmit un memoriu bazat pe date false. Astfel am evaluat venitul național în dolari 1938 (deci mai mic ca și în realitate), iar livrările în contul armistițiului le-am evaluat prin transformarea leilor în dolari la cursul bursei negre. Am adăugat la livrările

./.

în contul armistițiului și costul campaniei de război. Am relatat în mod fals, că Uniunea Sovietică ne ia 50% din venitul național astfel că economia țării se ruinează. Deși la început se hotărîse să predau acest memoriu Conferinței de Pace, ulterior s-a revenit pentru a nu fi desconspirat. Toate aceste date false furnizate, erau semnate și stampilate de mine ca expert. Pe baza acestor date false, guvernul Uniunii Sovietice și guvernul GROZA au fost atacate și acuzate de către delegațiile țărilor capitaliste... Presa capitalistă deasemeni s-a folosit de aceste date false pentru a discredita Uniunea Sovietică. In înțelegere cu PATRASCANU și CRISTU, am ajuns la concluzia că trebue să susținem restituirea celor 7 vagoane aur Franței, deși în mod legal nu i se cuvânea. Eu am predat lui CAMPBEL și un raport asupra navigației fluviale, tot cu scopul de a discredita Uniunea Sovietică... PATRASCANU a stabilit cu TATARASCU ca pe baza tratatului de pace să atace guvernul GROZA și să-l saboteze". (fila 58- 59 dos.vol.25).

Documentele prezentate în instanță exprimă campania de calomnii desfășurată de ziarele :The Daily Mail, The Daily Telegraph, New- York Herald Tribune, împotriva guvernului democratic și a Uniunii Sovietice, calomnii sprijinite pe datele false întocmite și prezentate delegației americane de către acuzatul HERBERT ZILBER. (fila 399 - 425 dos.vol.22).

Inapoindu-se în țară acuzatul a luat parte activă la organizarea întregii acțiuni complotiste pentru răsturnarea prin violență a regimului democratic din România, participînd la întîlnirile secrete cu HALL, HAMILTON, I. MOCSONYI STYRCEA, V.RADULESCU POGONEANU, L.PATRASCANU, AL.STEFANESCU, RADU BUZESTI și ceilalți, contribuind efectiv la desăvîrșirea planurilor de desfășurarea a acțiunilor antistatale.

In cadrul acestor întîlniri, acuzatul a făcut propunerea și a insistat asupra organizării de atentate împotriva conducătorilor guvernului și partidului.

Acuzatul a recunoscut în instanță întregul lanț de crime pe care le-a săvîrșit.

Faptele acestuia au fost confirmate de documentele prezentate în instanță, precum și de martorii: BRUTEANU COLETA (fila 61) fostă funcționară la legația americană, a relatat legăturile de spionaj dintre ZILBER și spionul MADISON, PLACA SILVIA (fila 62) fostă funcționară la legația S.U.A. care a confirmat existența legăturilor de spionaj dintre ZILBER și spionul HALL, RADU LECA și FILIPOVICI GHEORGHE (fila 63- 64) care au expus relațiile de ordin

informativ existente între ZILBER şi VINTILA IONESCU, fost inspector de siguranţă, ANA SAMUELI (fila 144) care a expus relaţiile existente între ZILBER şi spionulPORTER.

Ceilalţi coacuzaţi :LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER,HERANT TOROSSIAN, ION MOCSONYI STYRCEA, au confirmat deasemeni faptele săvîrşite de acuzat.

In temeiul probelor administrate în instanţă, care confirmă invinuirile ce s-au adus, tribunalul reţine ca dovedite faptele ce i s-au pus în sarcină.

III

Acuzatul ION MOCSONYI STYRCEA, fost mare latifundiar şi slugă credincioasă a fostului rege, s-a dovedit a fi duşman înverşunat al regimului democrat popular din ţara noastră, unul din organizatorii febrili ai acţiunilor complotiste pentru răsturnarea guvernului instaurat la 6 martie 1945.

Implicat în procesul MANIU, acuzatul şi-a ascuns cu dibăcie crimele comise, urmărind să acopere faptele trădătoare a lui PATRASCANU, care în acea vreme era Ministrul al Justiţiei şi care putea să-i uşureze situaţia.

Ca intim sfetnic al fostului rege, intervenind conflictul dintre rege şi guvern, acuzatul a trecut la acţiune, alături de partidele reacţionare, pentru înlăturarea guvernului GROZA şi formarea unui alt guvern cu compoziţie reacţionară.

In acest scop acuzatul a luat legătura cu PATRASCANU, cunoscut ca agent al burgheziei în guvern şi partid, intermediind întîlnirea acestuia cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI, în vederea formării guvernului sub preşidenţia lui PATRASCANU.

In cadrul întîlnirilor secrete, aceştia au stabilit planul acţiunei complotiste, organizînd intrevederi şi cu fostul rege, pentru ca acesta să-i dea mandat lui PATRASCANU de a forma un guvern contrarevoluţionar.

Acuzatul a contribuit în mare măsură la organizarea complotului pentru răsturnarea prin violenţă a regimului democrat.

Acesta luînd legătura cu spionii HALL şi HAMILTON,i-a pus în contact cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi V.RADULESCU POGONEANU, stabilind concentrarea sub o conducere unică a tuturor organizaţiilor şi grupurilor teroriste de pe teritoriu ţării, în vederea deslănţuirii complotului. Acest plan criminal a fost cuprins în documentele intitulate "Minuta" şi "Memorandum" descoperite în anul 1947 .-

./.

 905

Grupul complotist, apreciind că pentru buna desfășurare a acțiunii, este necesară și complicitatea unor elemente din Partidul Comunist șà guvern, acuzatul a propus și ulterior a făcut legătura, prin ZILBER, între acest grup și cel în frunte cu PATRASCANU ceeace corespundea dealtfel cu instrucțiunile serviciului de spionaj american.

In conformitate cu hotărîrile luate la consfătuirile ce au avut loc în cadrul grupului complotist, acuzatul a intrat în legătură cu organizația subversivă, de sabotaj și spionaj, inițiată și condusă de ION BUJOIU, iar pe teritoriu fostului său domeniu dela Bulci - Arad, a trecut la înjghebarea unei organizații teroriste, ajutat fiind de MIRCEA BIRTASU, IAVORSCHI ADOLF și alții, sluji credincioase ale acuzatului.

Astfel a început să recruteze elemente corespunzătoare scopului urmărit și să le înarmeze; să creeze condițiile materiale pentru aprovizionarea cu alimente a organizației, să construiască depozite pentru armament, să procure armament și munițiuni. Acuzatul a trecut la construirea unei fabrici de salam și conserve, în care a amenajat încăperi secrete pentru depozitarea armamentului și a discutat în mod detailat, cu colonel ZEITZ, masurile ce trebuiau luate.

La arestarea acuzatului s-au găsit armele și munițiunile procurate.

Interogat în instanță, acuzatul a recunoscut în întregime faptele comise, evidențiind rolul activ pe care l-a jucat în organizarea și pregătirea materială a coplotului. (fila 135- 139 vol25).

Aceste fapte recunoscute de acuzat au fost dovedite și cu depozițiile martorilor IAVORSCHI ADOLF, BIRTASU MIRCEA, ION BUJOIU, NEAMTU OCTAVIAN.

IAVORSCHI ADOLF a declarat în instanță :" Plecînd prin pădure, I.MOCSONYI STYRCEA mi-a arătat un loc care spunea că e prielnic pentru un adăpost subversiv, de unde să se acționeze împotriva Armatei Sovietice și Romîne. Mi-a spus că pune bazele unei organizații subversive, înarmate și că eu trebue să-i furnizez informații". (fila 14o. dos.vol.25)

Martorul BIRTASU MIRCEA, a declarat :" STYRCEA avea un plan de complot împotriva guvernului, împreună cu BUZESTI și POGONEANU. S-a hotărît ca să se organizeze mișcări și acțiuni, depozite de armament..... Mie mi-a dat instrucțiuni de recrutarea oamenilor în grupuri mici, din rîndul pădurarilor și care să atragă și pe alții, apoi să culeagă tot felul de informații... In 1947 mi-a spus STYRCEA să mergem în pădure pentru a găsi locul depozitelor de muniții. Apoi am lucrat cu STYRCEA la planul unei fabrici de salam ce trebuia folosită

în cadrul acţiunii. In această fabrică trebuia construită o cameră secretă care să servească ca depozit de armament... Am primit dela STYRCEA arme şi muniţiuni". (fila 141 dos.vol.25).-

Acţiunile întreprinse de acuzat au fost confirmate şi de martorii ION BUJOIU (fila 142) iar martorul NEAMTU OCTAVIAN a arătat în instanţă întîlnirile acuzatului cu POGONEANU,PATRASCANU ZILBER, RADU NICULESCU BUZESTI (fila 143 vol.25).-

Deasemeni coacuzatul ZILBER a confirmat activitatea criminală desfăşurată de acuzat în organizarea complotului împotriva statului democrat popular.

In baza acestor probe administrate,precum şi faţă de recunoaşterile acuzatului în instanţă, tribunalul reţine ca dovedite faptele puse în sarcina acestuia.-

IV

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU, fost mare capitalist, proprietar a două fabrici şi acţionar la numeroase intreprinderi bancare, industriale şi comerciale din ţară şi străinătate, a slujit ani dearîndul,ca spion, interesele capitalului monopolist englez din ţara noastră, devenit reprezentantul reţelei de spionaj britanic în România, a dirijat acţiunea de subminare şi dezorganizare din interior a Partidului, a colaborat activ la acţiunea de sprijinire a lui ANTONESCU şi de prelungire a războiului antisovietic, a organizat sabotarea economiei naţionale după 23 august 1944 şi a participat la organizarea loviturei de stat pentru răsturnarea prin violenţă a regimului democrat din ţara noastră.

Sub masca legăturilor de afaceri, acuzatul a desfăşurat o intensă activitate informativă pentru serviciul de spionaj britanic, intrînd în legătură cu numeroşi spioni, camuflaţi deasemeni sub paravanul diferitelor insărcinări, ca REGINALD HOARE, DE CHASTELAINE şi ELLERINGTON.

La începutul războiului, cînd serviciul de spionaj englez din România şi-a mutat sediul la Istambul, acuzatul s-a înţeles cu aceşti spioni să le transmită informaţii.

In instanţă acuzatul a declarat: "REGINALD HOARE a plecat din ţară în 1941 şi pentru că eram prieten cu el, m-am dus să-l văd la plecare. La eşire m-am întîlnit cu DE CHASTELAINE care m-a rugat ca să-l informez asupra mişcărilor de trupe ... A rămas să-i scriu la Istambul pe cărţi poştale, semnînd cu numele de "MIMI" Eu i-am promis dar nu i-am scris. Cînd a plecat MIHAILESCU la Istambul, în martie 1941, l-am rugat să-i comunice verbal lui DE CASTELAINE sau ELLERINGTON, infromaţiile în legătură cu mişcările de trupe... Pentru a-l lămuri mai bine pe MIHAILESCU, i-am făcut o

907

schiţă pe o bucată de hîrtie .... La înapoere MIHAILESCU mi-a spus că a comunicat lui ELLERINGTON cele relatate..." (fila 79 vol.25)

H.ZILBER a declarat în instanţă: "In 1940 cînd WATSON a plecat din ţară, m-a predat lui ALEXANDRU STEFANESCU..WATSON mi-a spus că STEFANESCU este seful serviciului de spionaj britanic în România. " (fila 53 vol.25).-

Acuzatul J. HERMAN, a relatat deasemeni: "KOFLER mi-a spus că STEFANESCU este reprezentantul serviciului de spionaj britanic în România, cerînd să-i dăm acestuia informaţii cu caracter economic, militar şi politic. După această dată eu am început să-i dau lui STEFANESCU informaţii". (fila 76 vol.25).-

Acuzatul STEFANESCU în timpul războiului, a concentrat sub conducerea sa agenturile de spionaj din ţară, coordonîndu-le activitatea şi finanţîndu-le. Acesta a preluat şi agentura de spionaj condusă de VALERIU (RICA) GEORGESCU, ce a fost"arestat" în anul 1941 .

Martora ANA SAMUELI, fostă secretară a spionului PORTER, a declarat în instanţă: "ALEXANDRU STEFANESCU era agent al serviciului de spionaj britanic. STEFANESCU finanţa grupul din care făceau parte RICA GEORGESCU, ALEXANDRU IONESCU, CONSTANTIN MUGUR şi alţii". (fila 144 vol.25).-

Martorul MUGUR CONSTANTIN a declarat: "Eu făceam parte dintr-o grupare de spionaj ...STEFANESCU a avut rol de conducător şi finanţa gruparea noastră de spionaj. Ne sfătuia asupra activităţii noastre şi ne atrăgea atenţia să primim şi să transmitem informaţii la Cairo. ALEXANDRU IONESCU era omul de legătură între organizaţa noastră şi grupul lui STEFANESCU. ALEXANDRU STEFANESCU a finanţat organizaţia noastră cu suma de 7 milioane lei". (fila 85 dos.vol.25).-

Punînd în aplicare instrucţiunile serviciului de spionaj britanic acuzatul STEFANESCU a recrutat elementele descompuse, care au alcătuit agentura din sînul Partidului Comunist din România şi dela care a primit informaţii secrete cu caracter economic, militar , politic şi în special date cu privire la cadrele şi activitatea P.C.R. pe care apoi le transmitea stăpînilor săi.

In scopul criminal de a destrăma şi dezorganiza din interior activitatea P.C.R. , la ordinele Intelligence Service-lui acuzatul a coordonat şi dirijat activitatea agenturei create.

STEFANESCU a primit dela KOFLER date complecte asupra cadrelor Partidului, iar la întîlnirile ce le avea cu HERMAN şi CALMANOVICI, transmitea instrucţiuni şi primea informaţii privind munca internă de Partid, deşi acuzatul nu făcea parte din P.C.R.

./.

Provocările și acțiunile criminale prin care s-a urmărit înlăturarea dela conducerea partidului a activiștilor de bază, înlocuirea lor cu elemente descompuse și oportuniste, predarea pe mîna siguranței a comuniștilor devotați, desființarea legăturilor dintre comuniștii din închisori și cadrele din afară, ruperea legăturilor dintre organizațiile de partid, împiedicarea luptei împotriva războiului fascist antonescian, toate aceste măsuri criminale au fost luate după ce în prealabil s-au discutat cu STEFANESCU

In cadrul legăturilor ce le avea cu ZILBER, acuzatul i-a indicat linia pe care trebue să lucreze, a hotărît ca ZILBER să fie tehnicul lui PATRASCANU și singura lui legătură din afară, pentru ca în acest fel Partidul să nu poată controla activitatea criminală desfășurată (fila 53 vol.25).-

Aranjamentul internării lui PATRASCANU în lagărul dela Tîrgu Jiu, în scop.provocator, precum și planul de exterminare a comuniștilor din inchisoare Caransebeș, au fost puse la cale de către STEFANESCU și complicii săi, fapt confirmat de coacuzatul ZILBER.

Acuzatul a împiedicat legătura directă dintre Partid și Uniunea Sovietică, în timpul războiului, impunînd ca unică sursă de informare pentru comuniști, Cairo.

STEFANESCU transmitea informațiile prin diferite persoane sau prin curierii diplomatici, iar după sosirea, în 1943, a unui radiotelegrafist, TURCANU, ofițer în armata engleză parasutat cu un aparat de radio- emisie recepție, acuzatul a stabilit direct legătura între agentura de spionaj din țară și comandamentul britanic din Cairo.

J.BERMAN, interogat în instanță a declarat: "Eu i-am dat lui STEFANESCU informații în legătură cu marile construcții petrolifere, despre producția metalurgică, silvică, exportul de cereale, rezultatele bombardamentelor, pozițiile posturilor antiaeriene. KOFLER și CALMANOVICI i-au dat deasemeni informații în legătură cu reparațiile, bombardamentele, activitatea și structura Partidului. PATRASCANU i-a dat informații politice și mai ales referitoare la situația din Partid. STEFANESCU i-a dat lui KOFLER diferite sume de bani. Partidul nu cunoștea legătura dintre STEFANESCUși resortul financiar pe care îl reprezentam eu. Numai ulterior s-a aflat,aceasta la aranjamentul lui STEFANESCU, care urmărea ca Partidul să cunoască contribuția lui, atitudine determinată de evoluția evenimentelor politice externe. KOFLER a înlăturat din conducerea Partidului grupul lui C.PARVULESCU conform instrucțiunilor date de STEFANESCU".(fila 75- 77 dos.vol.25).-

./.

Insăşi acuzatul recunoaşte in instanţă: "Eu am dat prin CALMANOVICI sume de bani". (fila 80 vol.25).-

Aceste sume erau folosite în scopul criminal impus de INTELLIGENCE SERVICE şi pentru susţinere acţiunilor îndreptate împotriva intereselor clasei muncitoare şi a poporului, fără ca Partidul să cunoască acest fapt, şi deabia cînd a apărut evidentă victoria Armatei Sovietice asupra fascismului, acuzatul a popularizat contribuţia sa pentru a fi luată în considerare de către P.C.R. care urma să joace un rol important în eliberarea ţării.

Acuzatul a recunoscut că transmitea informaţii la Cairo: "Acest post de radio îl deservea pe MANIU, însă mesagii am primit şi eu prin cifru. Cifrarea o făcea ALEXANDRU IONESCU, iar operator era TURCANU... Mesagiile ce le primea sau care le trimiteam le dădeam şi lui CALMANOVICI care îşi scotea copii şi nu ştiu cui le comunica... Eu am transmis mesagii cu informaţii în legătură cu depozitele de armament, informaţii aflate dela CALMANOVICI".(fila 80 dos.vol.25).-

Acuzatul nu a recunoscut însă că era agent al serviciului de spionaj englez, susţinînd că activitatea sa era îndreptată împotriva nemţilor şi că nu a acţionat pentru destrămarea din interior a Partidului.

Probele administrate contrazic însă flagrant aceste susţineri, demascînd pe acuzat pînă la evidenţă.

Astfel coacuzaţii H.ZILBER şi J.BERMAN, cu care ce lucrat în acest sens, îl arată pe STEFANESCU în toată amploarea activităţii sale criminale şi trădătoare.

Martorul ALEXANDRU IONESCU, care descifra mesagiile primite dela Cairo a declarat : "Cifru l-am primit dela RICA GEORGESCU, inginerul GHEORGHIU şi STEFANESCU. Acesta din urmă mi-a dat cifru nr.7 şi eu dădeam lui STEFANESCU copii depe mesagiile primite. Telegramele pînă la un moment dat le-am păstrat într-un carnet care este acela ce mi se prezintă în instanţă. Eu am predat acest carnet lui STEFANESCU care mi l-a cerut în septembrie 1944... STEFANESCU figura sub numele de"MIMI" ... informaţiile se primeau şi printr-un aparat de radio- emisie reflecţie manipulat de TURCANU TURCANU care făcea parte din serviciul de informaţii, a fost chemat odată la STEFANESCU care i-a făcut observaţie". (fila 148 -149 dos. vol.25.).-

Martorul MUGUR CONSTANTIN care făcea parte dintr-un grup de spionaj a declarat în instanţă: "Mesagiile primite veneau pe numele de "MIMI" şi erau primite prin aparatele noastre... Eu

./.

am dedus că STEFANESCU este conducătorul unui grup de spionaj, pentru că telegramele erau primite pe numele lui. Cifrul lui STEFANESCU era deosebit de cifrul grupului nostru". (fila 85 vol.25).

In instanţă s-a depus (fila 24 - 85 vol.22) un carnet cuprinzînd copiile mesagiilor transmise la Cairo şi primite, carnet ce afost predat acuzatului de către ALEXANDRU IONESCU, fapt care confirmă încă odată că acuzatul era agent al serviciului de spionaj englez.

Un asemenea document nu putea fi predat unui om care n-avea legături cu serviciul de spionaj.

Faţă de poziţia sa socială, interesat în menţinerea statului burghez exploatator, acuzatul a sprijinit efectiv pe ANTONESCU şi prelungirea războiului antisovietic.

Prieten vechi cu ANTONESCU şi reprezentanţii partidelor reacţionare, acuzatul i-a ajutat intens, prin aparatul de radio- emisie recepţie de care dispunea, înlesnind legătura cu Cairo pentru desfăşurarea tratativelor ce se duceau şi în care s-a hotărît ca ANTONESCU să continue rezistenţa împotriva Armatei Sovietice eliberatoare şi să spijine planul anglo- american de debarcare în Balcani şi Romînia.

Copiile mesagiilor cifrate primite şi trimise la Cairo, reliefează febrilitatea acţiunilor întreprinse de grupul criminal pentru împiedicarea eliberării ţării noastre şi pentru menţinerea Romîniei în sfera de dominaţie şi influenţă a imperailiştilor,ştiind că în acest fel îşi pun la adăpost poziţiile cîştigate prin crunta exploatare a poporului.-

Rolul deosebit de activ al acuzatului în organizarea activităţii criminale de spionaj, se desprinde şi din scrisorile trimise de CALARNOVICI lui KOPLER, în timpul războiului şi în care se aminteşte foarte des numele lui STEFANESCU.

Acuzatul H.ZILBER, referindu-se la activitatea de spionaj a grupului din care făcea parte, a declarat : "STEFANESCU era părintele nostru ..." (fila 55 vol.25).-

STEFANESCU a avut dese întrevederi cu ANTONESCU,discutînd modul în care va trebui organizată acţiunea de împiedicare a eliberării ţării. Acesta în instanţă a declarat încă că a tratat cu ANTONESCU întoarcerea armelor împotriva armatelor hitleriste şi totodată că a tratat răsturnarea lui ANTONESCU (fila 81 vol.25).-

Lipsa de temei a acestei susţineri este evidentă pentru că ar trebui admisă prea multă naivitate ca să poată crede cineva că STEFANESCU, prieten vechi cu ANTONESCU, a dus tratative la el acasă cu ANTONESCU pentru ca să-l răstoarne pe acesta.

./.

911

Acuzatul a continuat activitatea de spionaj şi după 23 august 1944, primind, centralizînd şi transmiţînd serviciului de spionaj englez, informaţiile politice şi economice cu caracter secret culese dela agenţii săi.-

Acesta conform directivelor primite prin serviciul de spionaj, a iniţiat o intensă activitate de sabotaj în domeniul economiei naţionale, alcătuind un comitet în care mai intrau: AUSNIT, GARTNER, RIZESCU, VARNAUD, BERMAN şi alţi capitalişti.

Coacuzatul JAC BERMAN a declarat: "După 23 august 1944 i-am furnizat lui STEFANESCU informaţii cu caracter economic, despre producţia industrială, petroliferă, forestieră, chimică şi tot ceeace cunoşteam... Am dat lui STEFANESCU şi copii depe procesele verbale ale Consiliului Superior Economic şi copii depe diferitele acorduri şi tratate... Acţiunea de sabotaj economic era condusă de STEFANESCU ajutat de marii industriaşi. STEFANESCU mi-a dat indicaţii în perioada 1940-1944 în legătură cu publicaţiile Partidului şi anume: Să fie lipsite de conţinut revoluţionar şi mobilizator, să nu fie concrete, să nu fie tipărite ci multiplicate să fie difuzate în cercurile mic burgheze şi nu în cartierele muncitoreşti"- (fila 77- 78 dos.vol.25).

ZILBER a relatat deasemeni în instanţă: "Am început să trecem la acţiuni de sabotaj din iniţiativa lui STEFANESCU, care a dat instrucţiuni cum trebue organizată acţiunile de sabotaj, să se efectueze construcţii inutile, cum să se alcătuiască bugetul, cum să acţioneze ALEXANDRINI". (fila 57 vol.25).

Martorul DRAGOS POP, a declarat: " STEFANESCU dădea instrucţiuni să se treacă la acte de sabotaj..."(fila 147 vol.25).

Acuzatul a participat activ la pregătirea complotului în vederea răsturnării prin violenţă a regimului democrat din ţara noastră, sprijinind grupul complotist PATRASCANU, NICULESCU BUZESTI - STYRCEA.

In toamna anului 1946, în calitate de reprezentant al serviciului de spionaj englez, a luat parte la întîlnirea organizată în casa lui OCTAVIAN NEAMTU şi unde acuzatul a colaborat cu ZILBER şi PATRASCANU la unificarea organizaţiilor clandestine teroriste.

Martorul DRAGOS POP în instanţă a declarat: "STEFANESCU a finanţat partidele burgheze şi a contribuit la planul de răsturnare a guvernului GROZA".

POP ALEXANDRU, audiat ca martor a declarat: "STEFANESCU mi-a vorbit despre necesitatea unor grupări clandestine".(fila 145 dos.vol.25).-

Aportul acuzatului la organizarea complotului împotriva guvernului instaurat la 6 martie 1945, este scos în evidenţă şi de

coacuzatul H.ZILBER. (fila 59 vol.25).-

Deasemeni acuzatul STYRCEA a redat în instanţă amănuntele planului complotist şi a declarat: " Legăturile urmau să se stabilească de acum numai prin ZILBER şi STEFANESCU, desemnaţi de serviciile de spionaj anglo- american, ca reprezentaţi ai lor". (fila 139 dos.vol.25).-

In cadrul acţiunilor criminale iniţiate, STEFANESCU intrînd în legătură cu legionarii din grupul lui COMANICIU, a încercat să organizeze prin aceştia atentate împotriva conducătorilor Partidului şi Guvernului.

Astfel martorii COSTEA IOSIF şi CHICA DUMITRU, foşti legionari au redat insistenţele acuzatului pentru menţinerea legăturii cu mişcarea legionară, interesîndu-se de posibilităţile de reorganizare.

COSTEA IOSIF a declarat : "STEFANESCU în 1948 mi-a vorbit despre modul de organizare, accentuînd că sistemul lanţ este cel mai practic. M-a întrebat dacă mişcarea legionară se poate reorganiza. A cerut să găsim doi radio telegrafişti buni. Mi-a vorbit despre personalităţile politice din Romînia. M-a întrebat dacă am aflat ce s-a întîmplat cu L.PATRASCANU, cerîndu-mi părerea. Mi-a spus că acuma este un moment psihologic foarte important, că e oportun un atentat împotriva conducătorilor politici, întrucît toată lumea ar bănui că l-a săvîrşit un prieten a lui PATRASCANU. Am dedus că STEFANESCU voia să provoace un atentat împotriva conducătorilor guvernului, cu mînă legionară".(fila 82 dos-vol.25)-

Martorul PARAU NICOLAE a declarat în instanţă că acuzatul, în anul 1946, a predat la legaţia engleză un aparat de radio. (fila 84 vol.25).

In instanţă acuzatul a recunoscut în mică măsură faptele săvîrşite, încercînd să le denatureze prin argumente lipsite de orice conţinut real, urmărind să-şi ascundă activitatea criminală sub paravanul unor pretinse acţiuni îndreptate împotriva armatei fasciste, sau sub masca unor contribuţii băneşti faţă de complicii săi strecuraţi în partid, unde au constituit o agentură.

Probele administrate au combătut însă aceste susţineri tendenţioase, confirmînd învinuirile ce i s-au adus.

V.

Acuzatul REMUS KOFLER, strecurat în rîndurile P.C.R. ca apărător al poziţiilor clasei din care făcea parte, şi-a închinat întreaga sa activitate apărării intereselor claselor exploatatoare, dovedindu-se un înverşunat duşman al clasei munci-

913

toare, desfăşurînd din interior, o acţiune criminală împotriva partidului, imprimînd împreună cu FORIS o linie ideologică trădătoare.-

Recrutat ca agent provocator al siguranţei burghezo-moşiereşti şi fasciste, acesta a furnizat informaţii cu privire la activitatea Partidului şi la cadrele sale, devenind apoi şi agent al serviciului de spionaj englez, lucrînd sub directivele lui ALEX.STEFANESCU, căruia, în cursul războiului i-a predat material privind organizarea, activitatea şi cadrele Partidului.-

Imbinînd activitatea sa de agent provocator al siguranţei cu cea de spion britanic, acuzatul REMUS KOFLER, a depus o activitate febrilă pentru paralizarea luptei desfăşurată de Partid împotriva războiului imperialist şi de nimicire a cadrelor.

Acesta, în cadrul consfătuirilor secrete cu STEFANESCU, PATRASCANU, CALMANOVICI şi BERMAN, a iniţiat şi discutat măsurile de lichidare a partidului, după care, împreună cu FORIS şi VICTORIA SIRBU, a trecut la executarea practică a măsurilor criminale.

Legăturile sale cu siguranţa se desprind din împrejurarea că deşi arestat împreună cu alţi comunişti, acuzatul era pus în libertate imediat, acesta se folosea de turismul înregistrat pe numele Dr.DUMITRESCU dela siguranţă, acuzatul s-a bucurat de condiţii deosebite pentru a se întîlni la închisoare în scop provocator cu LILI REVESZ (WEIGEL).

Deasemeni s-a dovedit rolul trădător pe care l-a jucat acuzatul pentru provocarea căderii în mîna siguranţei a cadrelor devotate şi a materialelor de partid.-

Astfel se explică asiduitatea acuzatului în acţiunea de cunoaştere a adreselor comuniştilor ilegalizaţi, casele lor conspirative, care apoi erau predaţi siguranţei.-

Activitatea sa informativă pe linie de spionaj în legătură cu acuzaţii CALMANOVICI şi AL.STEFANESCU, este confirmată de scrisorile acuzatului CALMANOVICI, descoperite la domiciliul lui R.KOFLER şi care pun în lumină ampla acţiune întreprinsă de acesta şi agentura din care făcea parte, pentru sprijinirea războiului antisovietic şi împiedicarea eliberării ţării noastre. (fila - 1 - 2o2 dos.vol.23).-

Acuzatul R.KOFLER a cenzurat presa şi publicaţiile de partid, pentru ca materialul publicat să nu demaşte pregătirile de război.-

Alături de FORIS şi clica lui, acuzatul a deslănţuit o activitate organizată împotriva activiştilor de bază ai Partidului, calomniindu-i şi discreditîndu-i pentru a pregăti înlăturarea

./.

lor din conducere și muncă.- 914

Acesta a reușit să rupă legăturile Partidului cu deținuții comuniști din inchisori și folosindu-se de provocatoarea LILI REVESZ (WEIGEL) a inițiat acțiunea de destinare a comuniștilor deținuți cu ajutorul intrigilor și scrisorilor provocatoare.-

Acuzatul a lucrat în comisia financiară a partidului întrebuințînd fondurile în scopuri trădătoare și în scopuri personale astfel că acesta la predarea gestiunii nu a fost în măsură să justifice suma de 1 milion lei.-

Interogat în instanță (fila 92 -93 vol.25) acuzatul a încercat să justifice în mod abil o parte din activitatea sa criminală și trădătoare prin argumente imaginare și lipsite de conținut real, dar care nu au putut fi sprijinite prin alte probe, astfel ca documentele sdrobitoare prezentate în instanță l-au demascat în toată înfățișarea sa de dușman înverșunat al Partidului și clasei muncitoare.

Acesta a declarat : "Pe Al.STEFANESCU l-am cunoscut ca om al englezilor. L-am autorizat pe CALAMANOVICI să mențină legătura cu AL.STEFANESCU ... Al.STEFANESCU a dat informații din multe surse, dar majoritatea rezultau din radiogramele primite dela Cairo ... In perioada războiului am existat conflicte în Comitetul Central din cauza lui FORIS, însă și eu port răspunderea și aceste conflicte au dus la fărămițarea C.C. și a organizației de Bucuresti. Partidul nu și-a putut îndeplini sarcinile trasate ..... Elementele muncitorești erau înlocuite cu elemente mic burgheze, iar în provincie legăturile erau foarte slabe ... Cu deținuții dela Văcărești au fost întrerupte legăturile politice S-a iscat acolo un conflict și eu sunt vinovat penru înăsprirea lui .... " (fila 92 vol.25).-

Coacuzatul J.HERMAN a declarat: " KOFLER mi-a spus că AL.STEFANESCU este reprezentantul serviciului de spionaj britanic în România, cerînd să-i dau informații... KOFLER și CALAMANOVICI au dat deasemeni informații în legătură cu activitatea și structura partidului -- KOFLER a înlăturat din conducerea partidului grupul lui C.PARVULESCU conform instrucțiunilor date de STEFANESCU.." (fila 76-77 vol.25).-

Martora LILI REVESZ (WEIGEL) de care acuzatul s-a folosit în acțiunea lui provocatoare, a declarat și relatat în instanță, favorurile de care se bucura acuzatul din partea organelor de siguranță care-l sprijineau în acțiunea sa. "Am fost arestată împreună cu soțul meu. A fost arestat și KOFLER, dar a fost pus în libertate. La tribunal l-am întîlnit pe KOFLER care mi-a spus

./.

915

că o să fiu trimisă la inchisoarea Malmaison. Acolo m-a vizitat aproape zilnic KOFLER. Intr-o cameră pusă la dispoziţie de seful gărzii noi am avut raporturi intime ..... Mi-a spus că el şi FORIS este acuzat de deţinuţi de trădare şi că eu va trebui să desfăşor în inchisoare o acţiune de destrămare a unităţii partidului.KOFLER îmi aducea alimente şi direcţia inchisori i-a pus la dispoziţie o cameră unde ne întîlnea.-

Acesta mă scotea din inchisoare şi m-a dus cu maşina la el acasă. Mi-a spus să adun informaţii în legătură cu activitatea comuniştilor din inchisoare, cine transmite instrucţiuni pentru izolarea grupului FORIS, KOFLER ... A, luat legătura cu ILEA WASSERMAN (MELINESCU) dar nu am fost acceptată de comunişti ca legătură .... Am primit dela KOFLER o scrisoare adresată comuniştilor, în care se critica atutidinea lor de a refuza legătura cu mine ... Mi-a spus să cer comuniştilor adresele sub pretextul că astfel vor putea fiăjutaţi ---- Mi-a spus să sfătuesc pe comunişti să facă cereri de graţiere în care să se angajeze că nu vor desfăşura nici o activitate politică .... Stiu că KOFLER, avea legături cu Al.STEFANESCU, agent al Intelligence - Service-ului şi transmitea informaţii imperailiştilor.... Mi-a spus că are legături cu STEFANESCU, pregătind şi ajutînd debarcarea trupelor imperialiste în România ..... KOFLER mi-a spus despre planul conceput în legătură cu evadarea în masă a comuniştilor ... Scrisorile ce mi se prezintă reprezintă corespondenţa cu KOFLER din inchisoare prin care mi se dădeau instrucţiuni iar eu îi relatam situaţia din inchisoare ". (fila 94-95 vol.25).-

S-au prezentat în instanţă aceste scrisori, care prin expresii şi fraze convenţionale cuprindeau înţelegerile provocatoare intervenite. (fila 249-335 dos.vol.22).-

Martora SUZANA KUN, a arătat poziţia lui KOFLER faţă de război, subliniind că acesta i-a povestit modul cum s-a întîlnit cu un agent al siguranţei (fila 97).

Din declaraţiile martorilor : IVANCA RUDENCO (fila 99) ANA TOMA (fila 1o2), ROCEANU ILEANA (fila 1o4 vol.25), MATIN ION (fila 1o5 vol.25) , ROCEANU GRIGORE (fila 1o7 vol.25), ILDA MELINESCU (WASSERMAN) (fila 1o8 vol.25), PETREA NICOLAE (fila 1o9 vol.25 CARP CONSTANTIN (fila 11o vol.25), audiaţi în instanţă, rezultă că acuzatul KOFLER împreună cu FORIS şi VICTORIA SIRBU, în timpul războiului au imprimat o linie contrară intereselor partidului şi clasei muncitoare, au elaborat o teză falsă în legătură cu activitatea practică ce trebuia desfăşurată, au dat dispoziţiuni ca activiştii de partid să se prezinte la unităţile armatei antonesciene

./.

916

sprijinind astfel războiul, s-au opus constituirii grupului de partizani, ajungînd pînă la sancționarea celor cari susțineau necesitatea constituirilor, au interzis acțiunile de sabotare a războiului hitlerist, au împiedicat demascarea caracterului tîlhăresc al războiului antisovietic, au provocat conflicte în conducerea partidului izolînd elementele cinstite ca :PETRE GHEORGHE, I. CHISINEVSCHI, STEFAN PAVEL, ELENA PAVEL, CONSTANTA CRACIUN, ION VINTZE, IOSIF RANGHET, CONST.PARVULESCU și alții, care apoi au fost predați pe mîna siguranței. Această agentură criminală din care făcea parte acuzatul R.KOFLER, cunoscut pe atunci ca "ideologul" Partidului, epitet atribuit de FORIS, a refuzat ajutorarea comuniștilor din inchisori, urmărind distrugerea lor fizică și sperînd că aceștia vor abandona lupta și vor trăda în schimb elementele provocatoare ca LILI REVESZ (WEIGEL) erau alimentați în condițiuni excepționale, acesta a întrerupt legăturile politice între deținuți și partid impunînd ca legături uneltele lui trădătoare. Aceștia au cerut adresele conspirative și autobiografiile deținuților, organizînd sistematic căderea comuniștilor, au provocat conflicte pe care le-au folosit ca pretexte în înlăturarea din muncă a unor comuniști devotați, urmărind să impună în conducerea partidului elemente de teapa lui KOFLER, pentru dizolvarea unor organizații, au evitat trasarea sarcinilor concrete în lupta contra fascismului, rezumîndu-se la indicațiuni teoretice de natură a deruta pe activiști; aceștia paralizau legăturile partidului cu provincia; în inchisori încercau să atragă elemente de partea lor, folosind în acest scop sistemul momelilor.

Cînd comuniștii au simțit activitatea provocatoare a agenturii în frunte cu FORIS, KOFLER, VICTORIA SIRBU și au refuzat legăturile ce li se recomandau ca de exemplu LILI REVESZ (WEIGEL) acuzatul a conceput și trimis o scrisoare către toți membrii Partidului din Văcărești, Caransebeș și Mislea, în care sub masca principiilor cari stau la baza activității partidului, a criticat o parte însemnată din deținuți, aducîndu-le acuzații grave și neîntemeiate.

Acuzatul REMUS KOFLER, a provocat căderea în mîinile siguranței a materialului de arhivă a Comitetului Central, depozitat în casa conspirativă WEXLER, ceeace a dus la arestarea unui mare număr de activiști ai partidului și organizației "Uniunea Patrioților".-

Astfel FORIS a dat dispozițiuni ca VICTORIA SIRBU să predea lui KOFLER materialul constituind arhiva C.C.Acuzatul

./.

KOFLER primind materialul prin SOLOMON ANA, a fost transportat în casa WEXLER. Deşi în această casă existau ascunzători sigure, unde se mai găsea material de partid, totuşi la dispoziţia lui KOFLER, arhiva n-a fost depozitată în aceste ascunzători, ci lăsată într-un scrin şi deşi s-a insistat ca să fie ascuns, KOFLER a amînat mereu asigurarea lui. Cu o zi înainte de căderea materialului, acuzatul KOFLER a triat acest material şi s-a mutat din această casă, unde locuia provizoriu.-

Cînd au sosit agenţii siguranţei în casa WEXLER, aceştia s-au îndreptat direct la locul unde se găsea materialul şi aceştia nu au descoperit ascunzătorile, de unde rezultă că aveau informaţii precise.-

In cursul procesului ce a avut loc în legătură cu această cădere, s-a susţinut că trădătorul SERGIU (numele conspirativ a lui KOFLER) a provocat căderea.-

In instanţă acuzatul a declarat : "Din lipsă mea de vigilenţă arhiva C. C. din casa WEXLER a căzut. Cu o zi înainte de cădere eu triasem materialul, iar plicul urma să-l ridice ANA SOLOMON. Cercetările au fost făcute de inspectorul TOPLARU. Cînd a avut loc căderea MIRCEA BIJI era arestat şi acesta nu ştia de existenţa plicului în casa WEXLER. BIJI MIRCEA a condus siguranţa la casa WEXLER în noaptea căderii ... Pentru greşeala săvîrşită am fost suspendat din C.C. ..."(fila 93).-

Aceste susţineri conţine flagrante contradicţii şi ele desvăluie personalitatea de trădător al acuzatului încercînd să scape de răspundere.-

Dacă BIJI MIRCEA care era arestat, nu ştia de existenţa acestui material,-aşa cum a declarat însuşi acuzatul,- cum se poate concepe ca el ar fi provocat căderea lui ?

Din procesul verbal încheiat de ION TĂNLARU, şef de poliţie (fila 337-338 dos.vol.22) rezultă că această cădere a fost provocată în urma unor acte de urmărire efectuate anterior. In acest proces verbal, s-a adăugat ulterior, cu cerneală, de către TOPLASU, că a primit indicaţii şi dela MIRCEA BIJI în acest sens. Această complectare s-a făcut pentru a ascunde rolul acuzatului REMUS KOFLER, care era agent camuflat al siguranţei.-

Acuzatul a popularizat acest fapt, după cădere şi personal a scris în presă articole legate de împrejurările care au provocat căderea, reuşind să abată atenţia dela adevăratul autor al căderii.

Mai tîrziu R.KOFLER l-a acuzat pe SOLOMON ALEXANDRU ca fiind provocatorul căderii, întocmind în acest sens o notă cu

./.

 918

întrebări în legătură cu căderea materialului. La această notă ALEXANDRU SOLOMON a răspuns printr-o scrisoare ce se anexează la dosar (fila 235- 237 dos.vol.22).-

Acuzatul se găsea în căutarea unor elemente asupra cărora să arunce vina, astfel că învinovăţea cînd pe MIRCEA BIJI,cînd pe SOLOMON ALEXANDRU, iar despre persoana sa vorbea cu foarte mare uşurinţă recunoscîndu-şi "greşeala" de a fi dat dovadă de "lispă de vigilenţă" .-

Deşi s-a descoperit acest material, în care figura şi numele lui, totuşi acuzatul n-a fost arestat şi aceasta pentru motive justificate. Siguranţa mai avea nevoe de serviciile sale.-

Martorii: ALEXANDRU SOLOMON, (fila 96), SOLOMON ANA(fila 98), GETA WEXLER (fila 151) şi PAUL WEXLER (fila 152) au relatat în instanţă împrejurările în care a avut loc căderea materialului ce se găsea în casa WEXLER, din amănuntele expuse de aceştia rezultînd în mod evident rolul trădător al acuzatului în provocarea căderii.

Acesta după 23 august 1944 a adus învinuiri soţilor WEXLER în legătură cu căderea materialului.-

La primele cercetări, acuzatul KOFLER a declarat:"Deoarece căderea materialului C.C. a produs mare revoltă printre activişti, FORIS a cerut siguranţei ca arestările să se menţină în limite utile, pentru ca să nu fim cu totul compromişi, ceeace siguranţa a executat.

Acuzatul R.KOFLER a colaborat cu FORIS şi agentura sa şi la provocarea celorlalte căderi masive în cadrul organizaţiilor de partid şi organizaţiilor de masă.-

La 4 aprilie 1944, analizîndu-se activitatea sa trădătoare, care n-a reuşit să fie cunoscută în întregime, clica criminală în frunte cu FORIS şi REMUS KOFLER, a fost înlăturată din conducerea partidului.-

Cu toate acestea, acuzatul a continuat colaborarea cu ALEXANDRU STEFANESCU, în slujba serviciului de spionaj englez, căruia i-a furnizat informaţii politice şi economice privind securitatea statului.-

Această activitate criminală şi trădătoare pe care a desfăşurat-o împotriva intereselor partidului şi clasei muncitoare acuzatul REMUS KOFLER a încercat s-o ascundă pînă şi în faţa instanţei, cînd a fost însă total demascat,confirmîndu-se prin probele administrate, învinuirile ce i s-au adus prin actul de trimitere în judecată.-

./.

919

VI.

Acuzatul JAC BERMAN, fost mare capitalist, după ce s-a strecurat în rîndurile Partidului, a fost recrutat ca agent al serviciului de spionaj britanic de către AL.STEFANESCU, la ordinile căruia a dus o activitate criminală împotriva partidului, servind în acelaş timp interesele anglo- americanilor.-

Furnizînd lui AL.STEFANESCU în timpul războiului informaţii secrete cu caracter politic, economic şi militar, participînd la întîlnirile periodice organizate de Al.STEFANESCU, unde se mai găseau KOFLER şi CALMANOVICI şi unde se discutau măsurile ce urmau a fi luate împotriva P.C.R., acuzatul J.BERMAN a participat activ la acţiunea de destrămare din interior a partidului.-

Acesta, pe baza directivelor date de AL.STEFANESCU, a luat parte la cenzurarea publicaţiilor de partid, conformîndu-se întocmai acestor directive, care erau îndreptate împotriva Partidului şi a luptei pe care acesta o organiza în timpul războiului hitlerist.-

Acuzatul JAC BERMAN, a continuat să furnizeze informaţii lui AL.STEFANESCU şi după 23 august 1944, în special informaţii din domeniul producţiei industriale. Aceste informaţii şi le procura acuzatul profitînd de calitatea sa în Consiliul Superior Economic, unde se strecurase.-

După această dată acuzatul a făcut legătura între STEFANESCU şi PATRASCANU, participînd la unele întîlniri, obiectul discuţiilor fiind directivele serviciului de spionaj englez în legătură cu organizarea acţiunilor de sabotaj în domeniul economiei naţionale precum şi pregătirea răsturnării guvernului instaurat la 6 martie 1945.-

Interogat în instanţă, acuzatul recunoaşte în întregime faptele ce i se pune în sarcină (fila 76-78 vol.25) recunoaştere ce se coroborează şi cu declaraţiile coacuzaţilor Al.STEFANESCU (fila 8o) şi E.CALMANOVICI (fila 86 vol.25) care relatează că au avut legături cu acuzatul.-

Martorul MURESAN ALEXANDRU, audiat în instanţă a declarat că fiind omul de serviciu a lui Al.STEFANESCU, acesta i-a încredinţat o servietă cu hîrtii ce o ţinea ascunsă, servietă pe care o dădea periodic acuzaţilor BERMAN şi CALMANOVICI, precum şi lui ALEXANDRU IONESCU, iar aceştia se retrăgeau în birou, unde lucrau, după care plecau lăsînd servieta în ascunzătoare.-

Tribunalul reţine, în consecinţă, ca dovedite faptele puse în sarcina acestuia şi recunoscute în totul, recunoaştere coroborată şi cu celelalte probe şi fapte cari fac convingerea că

920

ele sunt expresiunea adevărului.-

VII.

Acuzatul EMIL CALMANOVICI, fost mare antreprenor, strecurat în rîndurile partidului cu sprijinul acuzatului REMUS KOFLER, a fost recrutat apoi ca agent al serviciului de spionaj englez de către Al.STEFANESCU.-

Alături de R.KOFLER a dus o activitate trădătoare, contrarevoluţionară îndreptată împotriva Partidului, furnizînd acuzatului STEFANESCU informaţii secrete cu caracter politic, economic şi militar.-

Acesta a participat activ la întîlnirile organizate de STEFANESCU unde se desbăteau planurile criminale pentru destrămarea P.C.R.

Ca legătură între STEFANESCU şi KOFLER, în cursul anului 1944, acuzatul EMIL CALMANOVICI a transmis lui KOFLER un număr mare de scrisori - ce au fost prezentate în instanţă şi care conţineau informaţiile obţinute dela STEFANESCU cu privire la tratativele ce se duceau între reacţiunea din ţară şi imperialiştii anglo- americani în vederea prelungirii războiului antonescian şi a debarcării de trupe anglo- americane cu scopul menţinerii regimului burghezo- moşieresc şi a influenţei imperialiştilor în ţara noastră.-

In cadrul acestor tratative, acuzatul, în vara anului 1944, a făcut o serie de propuneri antinaţionale cu privire la formarea unui nou guvern la Iaşi, denumit "comitet de eliberare", cu misiunea reală de a împiedica eliberarea ţării şi a păstra puterea politică în mîinile burgheziei din care şi acuzatul făcea parte.-

Pînă la arestarea lui STEFANESCU, acuzatul a furnizat acestuia, după 23 august 1944 informaţii politice şi economice cu caracter secret, privind mai cu seamă domeniul producţiei industriale şi agricole.

Acuzatul EMIL CALMANOVICI a făcut legătura între STEFANESCU şi PATRASCANU, organizîndu-le întîlniri la care aceştia discutau măsurile ce urmau a fi luate împotriva intereselor ţării.

Interogat în instanţă, acuzatul a declarat: "Pe ALEX. STEFANESCU l-am cunoscut în 1942.- KOFLER mi-a spus că acesta este omul Intelligence Service-lui... STEFANESCU ne-a dat ceva bani, iar noi îi dădeam material dela Uniunea Patrioţilor. In 1943 STEFANESCU mi-a predat o radiogramă din Cairo, pe care am predat-o lui KOFLER... Am aflat că englezii au trimis doi radiotelegrafişti

./.

 921

printre care și TURCANU. Mi-am dat seama că STEFANESCU este omul Intelligence - Service-ului.... In casa WEXLER m-am întîlnit cu KOFLER, BERMAN și Al.STEFANESCU.... Prin luna octombrie 1944 Al. STEFANESCU m-a rugat să trec pe la el că vrea să stea de vorbă cu PATRASCANU .... Astfel că m-am dus cu STEFANESCU la PATRASCANU ... Scrisorile ce mi se prezintă în instanță sunt scrise de mine,după ilegalizarea lui KOFLER. Prin acele bilețele comunicam tot ce aflasem și de obicei sursa informațiilor era Al.STEFANESCU ... L înseamnă Leonin, adică KOFLER. ALFRED este numele meu conspirativ, FISCHER, adică BERMAN, ION adică STEFANESCU, ISTVAN adică MANIU, MITICA adică ANTONESCU ... VERA adică LILI REVESZ (WEIGEL).-

Actele de sabotaj dela Iași se refera la sabotarea lui ANTONESCU ...." (fila 85- 87 vol.25).

In instanță acuzatul a încercat să interpeteze conținutul scrisorilor către KOFLER, în așa fel încît să se desprindă că informațiile date urmau să servească pentru sabotarea lui ANTONESCU și a războiului antonescian.-

Această încercare josnică este contrazisă de însăși conținutul acestor informații, care marchează în mod evident poziția dușmănoasă a acuzatului. O asemenea scrisoare ce purta data de 1.V.1944 conține următoarele (fila .1 dos.vol.25) "..Ulterior după sosirea mesagiilor pe care ți le transmit azi, am discutat ION cu aghit. lui ISTVAN și apoi cu dînsul, chestia unui grup în Moldova ocupată de sov. ION a compus un guvern iarăși cu MANIU ca presedinte... ION mi-a spus că socoate necesar să te vadă cît mai urgent și mai bine să fie doi din conducere ..."(fila 1 dos.vol.25)

Iată cu cine tratează acuzatul probleme de stat: cu MANIU și STEFANESCU. Acesta vorbește despre un grup în Moldova "ocupată" de sovietici și această terminologie ce nu se pretează la interpretări, îl demască pe acuzat ca dușman al eliberării țării noastre Acest grup despre care vorbește acuzatul avea misiunea să împiedice înaintarea Armatei Sovietice eliberatoare, acțiune ce făcea parte din planurile și directivele serviciului de spionaj anglo-american,care puneau la cale rezistența împotriva Armatei Sovietice pînă la debarcarea trupelor imperialiste.-

In această scrisoare acuzatul transmite lui KOFLER dorința lui ION (STEFANESCU) de a-l vedea, de preferință să fie doi în conducere. Acest lucru se întîmpla la data de 1.V.1944, după ce FORIS, KOFLER și clica lor fuseseră îndepărtați din conducerea Partidului. Totuși acuzatul îl considera încă pe KOFLER în conducere, trădîndu-și astfel opoziția față de hotărîrea luată de Partid și dorința acuzatului de a fi menținut trădătorul KOFLER la

./.

 922

conducere.

In aceiaşi scrisoare acuzatul transmite un mesagiu pentru MANIU, care figura sub numele de ALECU în corespondenţa serviciului de spionaj, mesagiu ce avea următorul cuprins: "Final mesaj 12 emisar p.Alecu. Dacă stăpînirea pusă pe toate pîrghiile de comandă este de aşa natură încît vă lipsesc mijloacele de înfăptuire, în acest din urmă caz, cînd nu va fi cu putinţă să răsturnaţi regimul Mitică (Antonescu) şi pentru a preîntîmpina în Moldova mişcări potrivnice vederilor Dvs. şi care nu ar fi fără consecinţă, rog arătaţi, dacă admiteţi posibilitatea trecerii Dvs. în Moldova şi instituirea unui guvern al Rom.Libere cu consinţămîntul aliaţilor... " (fila 1 dos.vol.23).-

Apare evident ce fel de mişcări (mişcări muncitoreşti sau de partizani) erau potrivnice vederilor lui MANIU precum şi în ce scop se urmărea instituirea acestui guvern, în condiţiunile cînd Armata Sovietică eliberatoare se apropia.

Acuzatul era procupat îndeaproape de stare psihică a lui STEFANESCU. O scrisoare adresată lui KOPLER cuprinde următoarele: " ... ION (STEFANESCU) a fost găsit de FISER (HERMAN) în stare de acută nemulţumire,.. Cred că un surplus de informaţii are un efect fav. as.relaţiilor cu ION..." (fila 12 dos.vol.23).

Acesta era diagnosticul şi remediul indicat de acuzat pentru îmbunătăţirea relaţiilor cu STEFANESCU.

Intr-o altă scrisoare acuzatul precizează: "Personal i-am spus lui ION că dacă mares.nu e de acord , sau că apar dificultăţi îi fac sugestia ca dînsul să strîngă o sumă de personalităţi 1-3 naţ.T.(Maniu etc.) 1 -2 liberali , 1 dela U.P., 1 dela P.C., 1 dela Soc.Dem., 1 dela Fr.Plugarilor, Gen.Rădescu, Ică, 3-4 generali, activi sau rezervă, care să vadă dacă se pot constitui com.naţ.de elib.pornind la acţiune, în cazul că nu s-ar putea altfel să se instaleze la Iaşi după intr.trupelor sov..." (fila 37 dos.vol.23).-

Dintr-o altă scrisoare se desprinde activitatea informativă desfăşurată de CALMANOVICI, KOPLER şi STEFANESCU, în slujba Intelligence - Service- lui (GRETI) : " ... ION a fost marţi 28.III.la MITICA cu care a discutat şi comunicarea lui GRETI pe care o cunoşti ... ION a mai vorbit cu ISTVAN. Este indignat de neînţelegerea lui. Mi-a arătat astăzi textul unui mesaj pe care el îl trimite lui GRETI arătîndu-i că este nevoe ca GRETI să facă o mare presiune asupra lui ISTVAN şi as.lui MITICA ..."(fila 42 dos.vol.23).-

Intr-o altă scrisoare se spune: " ION este foarte

./.

afectat de faptul că a rămas compl.izolat. Astăzi a avut față de FISER accente f. amare cu privire la slăbiciunea ns.a tuturor. "Nici Dvs.nu faceți nimic. De atîta timp vorbim și n-am ajuns la acte serioase de sabotaj, nu rezolvați probl.mecanicului, etc..." (fila 59 dos.vol.23).-

Conținutul celorlalte scrisori este axat pe problema tratativelor ce se duceau cu anglo- americani în vederea formării unui guvern care să satisfacă atît interesele imperialiștilor cît și interesele marii burghezii, tratative la care participa și PATRASCANU.

Coacuzatul BERMAN, în instanță a arătat că EMIL CALMANOVICI, atît înainte cît și după 23 august 1944 a transmis informații lui STEFANESCU pentru serviciul de spionaj britanic. (fila 76- 77 dos.vol.25).

STEFANESCU a confirmat deasemeni că a primit informații dela CALMANOVICI (fila 8o dos.vol.25).

Martorul POPESCU GH.CRAIOVA, audiat în instanță în legătură cu relațiile pe care le întreținea cu acuzatul, a declarat că în calitate de inginer l-a informat despre efectuarea unor lucrări de fortificații și construcții de depozite.(fila 89 vol.25

Martorul MOGA ION, subinginer, a declarat că acuzatul i-a cerut să-l țină la curent asupra unor lucrări de construcții și asupra stării de spirit a populației, aceasta atît înainte, cît și după 23 august 1944. A mai relatat că acuzatul i-a predat suma de 2oo.ooo lei pe care nu i-a mai restituit-o.

Martorul MARCU NICOLAE, a arătat că a transmis acuzatului informații primite dela generalul ENESCU în legătură cu luptele depe front și că bănuește că acuzatul i-ar fi dat bani generalului, în schimbul acestor informații. (fila 91 dos.vol.25)

In temeiul probelor administrate, tribunalul reține ca dovedite faptele ce i s-au pus în sarcină, considerînd că susținerile acestuia , lipsite de suport real, nu sunt de natură a înlătura sau diminua dovezile de vinovăție existente împotriva sa.

VIII.

<u>Acuzata VICTORIA SIRBU,</u> unealtă credincioasă a trădătorului STEFAN FORIS, l-a sprijinit pe acesta în acțiunile sale criminale îndreptate împotriva Partidului, acțiuni desfășurate la ordinele agenturei imperialiste.

Fiind cunoscută ca element dușmănos a Partidului, trădătorul FORIS a chemat-o dela Ploești și a introdus-o în Comitetul Central al Partidului, înainte ca aceasta să aibă calitatea de membră a P.C.R.

//

 924

Acuzata VICTORIA SIRBU, a participat activ, alături de FORIS şi KOFLER, la acţiunea de destrămare din interior a Partidului în scopul criminal de a înăbuşi posibilităţile de luptă ale Partidului împotriva războiului antisovietic şi pentru eliberarea ţării.

Cercetările au stabilit că acuzata a desfăşurat, alături de grupul criminal din care făcea parte, o acţiune premeditată de discreditare a activiştilor de partid, pentru înlăturarea acestora din muncă. Deasemeni acuzata a colaborat la întocmirea instrucţiunilor provocatoare pentru evadarea în masă a comuniştilor din inchisori, urmărind exterminarea lor.

Avînd conducerea resortului de război al C.C. al P.C.R., acuzata a sabotat în mod organizat activitatea acestui resort.

In cadrul planului criminal conceput de grupul de spioni şi trădători, acuzata avea însărcinarea de a pune în executare instrucţiunile transmise de STEFANESCU, privitor la distrugerea căilor de comunicaţie din Moldova cu scopul de a împiedica înaintarea Armatei Sovietice şi a întîrzia astfel eliberarea ţării.

Fidelă colaboratoare în cadrul agenturei create în sînul Partidului, acuzata a contribuit la provocarea căderilor în mîna siguranţei a materialului şi activiştilor de partid.

Interogată în instanţă, acuzata a recunoscut în întregime faptele şi a declarat : " FORIS mi-a spus că voi fi tehnica lui. In 1943 mi-a spus că sunt membră a C.C. deşi eu de fapt nu eram membră de partid. In preajma şi în timpul războiului, FORIS a dus o serie de acţiuni trădătoare pentru partid şi clasa muncitoare. Eu l-am susţinut în toate acţiunile sale. In 1942 FORIS mi-a spus despre legăturile sale cu STEFANESCU, care ţinea legătura cu serviciul de spionaj printr-un aparat de radio emisie, ceace cu am aflat dela KOFLER... Eu am dat instrucţiuni pentru evadarea în masă a deţinuţilor comunişti, ceeace în condiţiunile de atunci, ar fi dus la exterminarea în masă a comuniştilor. Aceasta era o provocare însă deţinuţii n-au acceptat-o... FORIS mi-a spus să dau lui KOFLER nişte material de partid foarte important, arhiva C.C., pentru a fi dusă în arhivă. Eu l-am dat şi KOFLER l-a dus în casa WEXLER, unde materialul a căzut în mîna siguranţei... Eu am primit dela cîţiva comunişti date biografice... Eu am devenit soţia lui FORIS." (fila 101 dos.vol.25).-

KOFLER a declarat: " am aflat că dispoziţii în legătură cu evadarea în masă au fost date de VICTORIA SIRBU".(fil.93 vol.25)

Martorii: IVANCA RUDENCO (fila 99), ANA TOMA (fila 102), RACEANU ILEANA (fila 104), METIU ION, (fila 106) RACEANU GRIGORE (fila 107), ILCA MELINESCU (fila 108) PETREA NICOLAE (fila 109) şi

925

CARP CONSTANTIN (fila 110), audiaţi fiind în instanţă, au redat unanim acţiunile trădătoare desfăşurate de grupul criminal FORIS, KOFLER, VICTORIA SIRBU, care strecurîndu-se în conducerea Partidului, au difuzat instrucţiuni pentru ca să fie sprijinit războiul antonescian prin prezentarea activiştilor la unităţile militare, au interzis constituirea grupurilor de partizani şi organizarea actelor de sabotaj, au provocat intrigi şi conflicte între activiştii de partid, pe care le folosea apoi ca pretexte pentru înlăturarea lordin muncă, au cerut note şi date biografice ale activiştilor în scopul de a-i deconspira şi trăda siguranţei, au izolat pe comuniştii din inchisori, refuzîndu-le ajutorul politic şi material, au destrămat în mod organizat coeziunea partidului, pentru ca acesta, în condiţiunile grele ale războiului hitlerist, să nu-şi poată desfăşura lupta pe baza sarcinilor date şi reflectate de aceste condiţiuni.

In temeiul probelor din dosar, acelora administrate în instanţă, a recunoaşterilor acuzatei, care se coroborează cu declaraţiile coacuzaţilor şi martorilor menţionaţi, tribunalul reţine ca dovedite faptele criminale ce i s-au pus în sarcină.

IX

Acuzata LENA CONSTANTE, a făcut parte din grupul contrarevoluţionar a lui PATRASCANU, a fost recrutată în serviciul de spionaj britanic şi pentru a-l sprijini efectiv pe L.PATRASCANU în acţiunile lui criminale, în 1945 s-a strecurat în partid la insistenţele acestuia, ascunzînd adevăratele lor legături.

Avînd relaţii de spionaj cu NICOLE GROSS, spion britanic, atît înainte cît şi după 23 august 1944, acuzata a transmis informaţii economice şi politice cu caracter secret, pe care le-a obţinut fie dela PATRASCANU, fie dela ZILBER.

Informaţiile au fost transmise la început prin Secretarul legaţiei engleze BUTLER, ulterior, fiind avertizată de L. PATRASCANU că se expune, a transmis mesagii cu informaţii prin VERA SEMANOVA, dela legaţia Cehoslovacă.

Acuzata a sprijinit activ acţiunile desfăşurate de grupul criminal din care făcea parte.

Astfel LENA CONSTANTE s-a întîlnit cu NICOLE GROSS în vara anului 1947 la Praga, întîlnire organizată de PATRASCANU în vederea înţelegerii cu NICOLE GROSS asupra acţiunilor ce urma să le desfăşoare în cazul cînd PATRASCANU ar fi rămas în străinătate şi nu s-ar mai fi înapoiat dela Congresul Internaţional al Juriştilor Democraţi, ce avea loc la Bruxelles.

./.

926

Acuzata a plecat cu acelaş avion pînă la Praga cu care a plecat PATRASCANU la Bruxelles.-

După 23 august 1944, LENA CONSTANTE a transmis serviciului de spionaj englez, mesagiile lui PATRASCANU, prin care acesta insista pe lîngă imperialişti să sprijine guvernul Rădescu şi acţiunile acestuia îndreptate împotriva muncitorimii.-

Acuzata a organizat întîlniri secrete între PATRASCANU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU, punînd în acelaş timp, la dispoziţia lui PATRASCANU, locuinţa sa în vederea întîlnirilor secrete cu agenţii serviciilor de spionaj imperialiste şi cu reprezentanţii partidelor reacţionare.-

Interogată în instanţă acuzata a recunoscut în întregime faptele puse în sarcina sa declarînd printre altele: " L-am cunoscut pe NICOLE GROSS în 1937. Incepînd din 1938 -1939 am devenit prieteni. Acesta era inginer şi agent al serviciului de spionaj englez .... Mi-a cerut să-i procur informaţii, ceeace am făcut unele din ele aflîndu-le dela H.ZILBER .... La plecarea din ţară în 1940 l-am întovorăşit pînă la Constantinopol, ajutîndu-l să scoată din ţară o serie de devize .... După aceia am primit un mesagiu dela NICOLE GROSS prin care îmi cerea informaţii pe care să le procur dela H.ZILBER. I-am spus lui ZILBER cele transmise, care mi-a spus că mă va pune în legătură cu PATRASCANU pentru a culege informaţii din cercurile comuniste ..... Apoi m-am întîlnit cu PATRASCANU la el acasă, care mi-a dat informaţii ştiind că sunt pentru serviciul de spionaj englez. Aceste informaţii le-am transmis lui NICOLE GROSS. Am mai transmis informaţii şi prin VERA MELANOVA şi LETITIA BARBU.-

In martie 1945 am primit dela N.GROSS o mică brăţară de aur şi o broşă în filigron, urmînd să-i transmit informaţii prin BUTLER .... PATRASCANU mi-a spus că e riscant să fiu văzută la legaţie, astfel că am cerut lui N.GROSS altă legătură şi mi-a dat-o pe VERA MELANOVA ... Eu i-am transmis lui N.GROSS mai multe informaţii, cele economice primite dela H.ZILBER, iar cele politice dela PATRASCANU .... Pe N.GROSS l-am revăzut în iulie 1947 la Praga, cu ocazia plecării lui PATRASCANU la Bruxelles, cînd ~~mine~~ m-a luat şi pe mine în avionul lui ... Pentru obţinerea paşaportului PATRASCANU mi-a dat o scrisoare de recomandaţie către ministrul Franţei, BONCOUR... Inainte de a pleca, PATRASCANU mi-a spus că s-ar putea să nu se înapoieze în ţară ..... Mi-a spus să-i comunic lui NICOLE GROSS intenţia lui, ceeace am făcut .... PATRASCANU şi-a manifestat dorinţa de a se întîlni cu MADISON şi ROBERTS. Eu am aranjat o întîlnire la mine acasă... Am început să

927

fac parte din grupul lui PATRASCANU din 1944 ... La insistențele lui PATRASCANU, în 1945 am devenit membră de partid... Eu i-am aranjat lui PATRASCANU o întîlnire cu PIKI POGONEANU ... O altă întîlnire i-am aranjat-o cu POGONEANU în blocul unde locuiam eu. La această întîlnire s-a discutat planul unei lovituri de stat pentru înlăturarea guvernului GROZA... PATRASCANU mi-a spus să nu divulg nimic în cazul că voi fi arestată și să comunic și lui H. BRAUNER acest lucru ... "(fila 65-67 dos.vol.25).-

Coacuzații H.ZILBER (fila 55-56) și H.BRAUNER(fila 70-71) confirmă cele recunoscute de acuzată.

Martora ELENA PATRASCANU (fila 68) audiată în instanță a confirmat că acuzata a intermediat întîlnirile lui L.PATRASCANU cu POGONEANU și că prin LENA CONSTANTE a cunoscut o serie de agenți ai serviciului de spionaj englez.-

Pe baza probelor din dosarul anchetei, a recunoașterii acesteia, recunoaștere ce se coroborează cu depozițiile coacuzaților H.ZILBER, H.BRAUNER și a martorei ELENA PATRASCANU. tribunalul reține ca dovedite faptele ce i s-au pus în sarcină.-

X

<u>Acuzatul HERANT TOROSSIAN,</u> încă în timpul războiului a intrat în legătură cu L.PATRASCANU, prin intermediul lui H.ZILBER sprijinindu-i activ pe aceștia în acțiunile lor de spionaj și complotiste.

Ca element activ și de încredere al grupului contrarevoluționar în frunte cu PATRASCANU, el a fost numit în postul de consul general al Romîniei la Paris, în scopul asigurării legăturii cu cercurile imperialiste și serviciile lor de spionaj.-

Intrînd în legătură cu spionul american MADISON, acuzatul a transmis acestuia informații secrete despre statul romîn, organizînd întîlniri secrete, la Paris, între PATRASCANU și MADISON

Acuzatul , primind mesagii dela PATRASCANU prin curierul diplomatic și alți aviatori, le-a transmis lui MADISON.-

HERANT TOROSSIAN, a intermediat întîlnirea dintre L. PATRASCANU și C.VISOIANU, pentru a se pune de acord asupra desfășurării acțiunii complotiste de răsturnare a guvernului, stabilindu-se ca legătura dintre cei doi membrii au complotului, să se facă prin acuzat.-

După ce PATRASCANU a fost demascat, acuzatul a încercat să-i pregătească fuga în străinătate, dar a fost descoperit, judecat și condamnat pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.-

./.

Interogat în instanță acuzatul a recunoscut faptele puse în sarcină declarînd: " In cadrul discuțiilor avute cu H. ZILBER, am aflat atitudinea sa antisovietică și ulterior mi-a destăinuit legăturile sale de spionaj... Din grupul PATRASCANU mia făcea parte H.BRAUNER și LENA CONSTANTE... Eu am participat la toat discuțiile care au avut loc. Acest grup, față de evoluția evenimentelor, avea un caracter contrarevoluționar, antistatal. Eu am pus locuința mea la dispoziția lui PATRASCANU pentru întîlniri secrete și am organizat asemenea întîlniri ... La întîlnirea pe care PATRASCANU a avut-o cu Gr.NICULESCU BUZESTI, s-a stabilit planul unui complot împotriva P.C.R. și guvernului ... Eu am fost numit consul al României la Paris în 1 aprilie 1946 - 21 octombrie 1947.. La Paris l-am pus pe PATRASCANU în legătură cu MADISON. La această întîlnire PATRASCANU l-a informat pe MADISON despre situația din România și din P.C.R. Notele informative trebuiau transmise prin mine, ceeace am acceptat, expediindu-le prin curieri diplomatici sau aviatorii care făceau curse... PATRASCANU m-a chemat la Bruxelles și am plecat și l-am întîlnit acolo împreună cu CAMARASESCU și VISOIANU... S-a stabilit ca VISOIANU să continue activitatea în străinătate urmînd a fi informat mai amplu prin intermediul meu... După demascarea lui PATRASCANU, m-a însărcinat să-i pregătesc fuga din țară, ceeace am făcut, dar am fost descoperit în timpul pregătirilor și condamnat."(fila 74- 75 dos.vol.25).-

Coacuzatul ZILBER a declarat în instanță : "Eu i-am spus deschis lui TOROSSIAN că lucrez pentru serviciul de spionaj britanic împreună cu PATRASCANU, astfel că l-am rugat să-mi pună la dispoziție casa pentru întîlniri secrete.Acesta a acceptat și în felul acesta în casa lui au avut loc numeroase întîlniri".

LENA CONSTANTE a declarat deasemeni : " PATRASCANU menținea legătura cu VISOIANU în străinătate prin TOROSSIAN".(fila 57)

Coacuzatul H.BRAUNER, a precizat : " Am făcut parte din grupul PATRASCANU începînd din 1944 și mai făceau parte din acest grup : ZILBER, TOROSSIAN, LENA CONSTANTE..." (fila 70).

Audiată în instanță ELENA PATRASCANU, aceasta a declarat: "Soțul meu s-a întîlnit cu MADISON la Paris în casa lui TOROSSIAN.. Soțul meu, STIRBEA, BUZESTI s-au întîlnit în secret în casa lui TOROSSIAN... La aceste întîlniri se discuta numirea soțului meu ca prim ministru..." (fila 68 dos.vol.25).-

Astfel în baza probelor din dosarul anchetei, prin recunoașterea acuzatului, coroborată cu declarațiile coacuzaților și a martorei ELENA PATRASCANU, tribunalul reține ca dovedite faptele ce i s-a pus în sarcină. .//.

XI

929

Acuzatul HARY BRAUNER, s-a dovedit a fi un vechi spion britanic şi colaborator apropiat a lui PATRASCANU în acţiunile sale contrarevoluţionare.

După 23 august 1944 , în cadrul serviciului de spionaj britanic, sub directivele spionilor ROUGETEL, BERYL DE ZOETE şi LEE MILLER, acuzatul a transmis informaţii secrete cu caracter economic, militar şi politic.

La inisitenţele şi cu ajutorul lui PATRASCANU, acuzatul s-a strecurat în Partid, pentru a putea sprijini mai intens şi camuflat, activitatea complotistă a grupului în frunte cu PATRASCANU.

HARY BRAUNER, făcînd parte din acest grup contrarevoluţionar, l-a ajutat intens pe PATRASCANU, servindu-i ca agent de legătură cu serviciul de spionaj britanic şi cu elementele complotiste din rîndurile partidelor burgheze.

La începutul anului 1948, după demascarea lui PATRASCANU, acuzatul l-a ajutat în pregătirile ce le făcea pentru a părăsi în mod frauăulos ţara.

Cu ocazia interogatoriului ce i s-a luat în instanţă, acuzatul a recunoscut faptele declarînd: "Am cunoscut-o pe BERIL DE ZOETE în 1935 la Londra şi am revăzut-o în 1938. Aceasta mi-a propus să lucrez pentru Intelligence - Service şi să însăţesc spionii englezi, care sub masca interesului pentru arta populară, să culeagă informaţii din România. Eu am aceceptat propunerea. La plecare mi-a spus că o să-mi trimită pe cineva. Intr-adevăr a trimiso pe LEE MILLER, care a venit cu o maşină turism, cu o întreagă aparatură de fotografiat şi cinematografiat, pe care apoi am însoţit-o în diferite voiajuri în ţară. A cules informaţii timp de 3 luni ... In toamna anului 1945, m-a chemat LE ROUGETEL, spion camuflat, care mi-a propus să reiua activitatea de spionaj. I-am vorbit atunci despre activitatea contrarevoluţionară a lui PATRASCANU, despre legăturile cu partidele istorice, despre scopul pe care-l urmăreşte... In 1946 am intîlnit-o pe LEE MILLER în calitate de reporter de război... Mi-a spus că va trebui să-i dau informaţii printr-o persoană şi mi-a prezentat în acest scop pe QUY PAUKER ... Informaţiile pe care le-am dat lui QUY PAUKER le obţineam dela ZILBER sau PATRASCANU. Aceasta pînă în 1947. Mi-a cerut să-i dau adresa postului de radio secret "România Liberă" şi de cine este condus, schema de organizare a Ministerului Informaţiilor. I-am dat informaţii despre conţinutul şedinţelor de partid... Eu am mai dat informaţii în legătură cu colectările,prezenţa

//

trupelor sovietice la noi, existenţa şi scopul unei şcoli militare dela Breaza... Am făcut parte din grupul PATRASCANU începînd din 1944 ... După 6 martie 1945 scopul lui PATRASCANU era de a ajunge prim ministru, prin înlăturarea guvernului GROZA. Eu l-am ajutat efectiv în această activitate. Eu m-am strecurat în partid fiind recomandat de LENA CONSTANTE şi ELENA PATRASCANU, la propunerea lui L.PATRASCANU... După discursul dela Cluj, PATRASCANU a fost ovaţionat puternic pentru poziţia sa naţionalist şovină. Eu şi LENA CONSTANTE, îl însoţiam, făceam reportagii pe care le expediam imediat la Bucuresti prin Ministerul Justitiei şi erau păblicate în presă fără a mai trece pe la partid... Porter mi-a spus că o să-mi dea altă legătură şi să-l sprijin pe PATRASCANU, atunci cînd s-ar pune problema să fugă din ţară... EDITH MARCOVICI mi-a încredinţat 2 buletine pe care trebuia să le predau lui PATRASCANU să se folosească de ele în vederea fugii... " (fila 69- 72 dos.vol.25).

Coacuzatul ZILBER a declarat în instanţă : " Pe LEE MILLER am cunoscut-o prin H.BRAUNER. Acesta mi-a spus că LEE MILLER se interesează de o serie de probleme politice şi economice pentru serviciul de spionaj american". (fila 52).

Coacuzata LENA CONSTANTE a confirmat în instanţă că H. BRAUNER făcea parte din grupul PATRASCANU (fila 56), fapt confirmat şi de H.TOROSSIAN (fila 74).

In temeiul recunoaşterei din instanţă, care se coroborează cu probele dela primele cercetări şi depoziţiile coacuzaţilor H.ZILBER ~~şi~~, H.TOROSSIAN şi LENA CONSTANTE, tribunalul reţine ca dovedite faptele ce i se impută.

In consecinţă din actele dosarului şi din desbaterile orale, din depoziţiile martorilor, documentele prezentate în instanţă şi din recunoaşterile acuzaţilor : H.ZILBER, I.MOCSONY STYRCEA, H.BRAUNER, H.TOROSSIAN şi LENA CONSTANTE, rezultă suficiente dovezi că acuzaţii au comis faptele puse în sarcina lor şi că refuzul acuzatului L.PATRASCANU de a răspunde la întrebări, precum şi susţinerile acuzaţilor STEFANESCU, CALMANOVICI şi KOFFLER nu sînt de natură a înlătura aceste dovezi sau a le diminua forţa probantă, astfel că tribunalul reţine ca săvîrşite şi dovedite faptele pentru cari acuzaţii au fost trimişi în judecată.

Complexul probelor administrate au demascat monstruozitatea faptelor criminale săvîrşite de acuzati care s-au dovedit astfel aprigi duşmani ai omenirii iubitoare de pace, odioşi agenţi ai siguranţei şi serviciilor de spionaj imperialiste, precum şi înverşunaţi trădători de patrie.-

..

democratizare a ţării, au conceput planul de sabotare a înaintării Armatei Sovietice, urmărind întîrzierea înfrîngerii armatelor fasciste şi prelungirea războiului antisovietic.-

Toate aceste fapte săvîrşite de acuzat, constitue latura obiectivă a crimei contra păcii.-

In ceeace priveşte latura subiectivă, rezultă că acuzaţii au acţionat cu intenţiune criminală, constituind în mod voit o agentură în sînul P.C.R. cu un scop bine determinat, au acţionat conştient pentru îndeplinirea acestui scop, prevăzînd şi dorind în mod consecvent, finalitatea criminală propusă, aceia de a contribui la continuarea războiului antisovietic, în care era atrasă şi ţara noastră, împotriva voinţei şi intereselor poporului romîn.

Subiecţii crimei contra păcii, în cauza de faţă, sînt acuzaţi L.PATRASCANU, H.ZILBER, R.KOFLER, A. STEFANESCU, J.BERMAN, E.CALMANOVICI şi V.SIRBU, care s-au dovedit duşmanii poporului, duşmanii socialismului, duşmanii omenirii iubitoare de pace.-

Astfel, culpabilitatea acuzaţilor fiind dovedită, urmează a se face în cauză aplicaţiunea art.2 lit.c. dinLegea Nr. 291/947 modificată prin Decret Nr.2o7/948 şi Decret Nr.32/953.

2. A u m ai fost trimişi în judecată acuzaţii: L. PATRASCANU, H.ZILBER , I.MOCSONY STYRCEA şi ALEX.STEFANESCU,pentru crima de înaltă trădare prev. şi ped.de art.184 C.P.comb.cu art. 229 C.P. sub învinuirea de a fi organizat şi participat activ la organizarea unui grup complotist antistatal, care urmărea, cu ajutorul imperialiştilor anglo- americani, să răstoarne prin violenţă regimul democratic instaurat la 6 martie 1945, în scopul de a suprima independenţa statului romîn.

"in expunerea stării de fapt reţinută ca dovedită în sarcina acuzaţilor, rezultă că faptele lor întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii prev. şi ped.de art.184 C.P.comb. cu art.229 C.P.

Obiectul crimei de înaltă trădare îl constitue securitatea externă a statului romîn.

Prin acţiunile lor complotiste, acuzaţii urmărind răsturnarea prin violenţă a regimului democratic instaurat la 6 martie 1945 şi înlocuirea lui cu un regim reacţionar burghez,care să arunce din nou ţara în dependenţa economică şi politică a statelor imperialiste, au periclitat astfel însăşi securitatea externă a statului romîn, împotriva căruia şi-au canalizat activitatea, urmărind ca scop final suprimarea independenţei naţionale.

In ceeace priveşte latura obiectivă, crima de înaltă

.//.

932

In drept:

I. Acuzaţii: L.PATRASCANU, REMUS KOFLER, H.ZILBER, ALEX. STEFANESCU, J.BERMAN, E.CALMANOVICI şi VICTORIA SIRBU au fost trimişi în judecată pentru crima contra păcii prev. şi ped.de art.2 lit.c. din legea nr.291/947, modificată prin Decret Nr.2o7/948 şi Decret Nr.32 /953, fiind invinuiţi că ar fi desfăşurat o activitate de destrămare din interior a Partidului, de paralizare a acţiunilor P.C.R. în lupta contra fascismului şi a războiului imperialist precum şi de sprijinire a lui ANTONESCU şi a războiului antisovietic, L.PATRASCANU, H.ZILBER, R.KOFLER fiind recrutaţi ca agenţi ai siguranţei burghezo - moşiereşti şi fasciste şi agenţi ai serviciului de spionaj englez; STEFANESCU ca rezident al serviciului de spionaj englez în Romînia şi organizatorul agenturei de spioni în rîndurile P.C.R.; iar E.CALMANOVICI şi J.BERMAN ca agenţi ai serviciului de spionaj englez.

Starea de fapt reţinută în baza probelor administrate, învederează că faptele acuzaţilor, astfel cum au fost expuse, îmbracă conţinutul acestei infracţiuni deosebit de grave, întrunind elementele constitutive ale crimei contra păcii.

Din analiza elementelor constitutive, rezultă că obiectul acestei infracţiuni îl constitue bunul cel mai de preţ al omenirii: PACEA.

Prin acţiunile lor, acuzaţii, urmărind împiedicarea eliberării şi democratizării ţării, au constituit o agentură în sînul P.C.R., au frînat prin diferite mijloace, lupta partidului împotriva fascismului şi a războiului imperialist şi au sprijinit activ pe ANTONESCU şi războiul antisovietic, acţionînd astfel în vederea continuării războiului nedrept, activitatea lor fiind îndreptată împotriva păcii,-

Prin faptele lor concrete, care caracterizează din punct de vedere obiectiv, crima contra păcii, acuzaţii au contribuit la continuarea războiului impotriva Uniunii Sovietice.

Astfel acuzaţii au constituit o agentură în sînul P.C.R lucrînd sub directivele serviciului de spionaj englez, şi-au îndreptat activitatea impotriva Partidului care organiza lupta patriotică împotriva fascismului şi războiului, au acţionat ca provocatori determinînd căderea activiştilor de partid în mîna siguranţei, au înlăturat din partid şi au scos din muncă, prin intrigi, pe activişti pentru a paraliza activitatea Partidului, au dus tratative prin comandamentul britanic din Cairo în vederea debarcării de trupe angpo- americane, care să împiedice acţiunea de eliberare şi

./.

933

trădare constă în orice faptă săvîrşită de cetăţeanul romîn în scopul suprimării ori ştirbirii independenţei statului.

Ca fapte materializate în acţiuni concrete şi care constitue latura obiectivă a acestei infracţiuni, probele administrate au dovedit că acuzaţii, în strînsă legătură cu agenturile serviciului de spionaj american şi englez, după 6 martie 1945 s-au întîlnit în cadrul unor consfătuiri secrete, au discutat măsurile ce trebuiau luate, au conceput, elaborat şi definitivat planul complotist pentru răsturnarea prin violenţă a regimului democratic instaurat la 6 martie 1945 şi constituirea unui guvern în frunte cu L.PATRASCANU, care să satisfacă interesele burgheziei, monarhiei şi imperialiştilor anglo americani, cu sacrificarea independenţei statului romîn.

In acest scop şi pe baza hotărîrilor luate în cadrul activităţii de organizare a planului complotist, acuzaţii au trecut la acţiuni de discreditare, sabotare a măsurilor luate de conducerea statului, după care au trecut la pregătirea mijloacelor violente pentru răsturnarea regimului, unificînd grupurile subversive diversioniste din ţară, luînd măsuri pentru inarmarea şi aprovizionarea lor, determinînd şi atribuţiunile celor ce urmau să coordoneze şi conducă în mod operativ acţiunea.

Toate aceste activităţi, constitue fapte - în sensul art.184 C.P.comb.cu art.229 C.P. - săvîrşite de acuzaţi în scopul enunţat şi care caracterizează din punct de vedere obiectiv crima de înaltă trădare.

Latura subiectivă a acestei infracţiuni se desprinde cu certitudine din ansamblul acţiunilor organizate şi săvîrşite de către acuzaţi, care cu voinţă s-au înţeles asupra planului conceput, erau conştienţi de scopul propus, au acţionat în vederea desăvîrşirei acestui scop, prevăzînd şi dorind finalitatea criminală propusă, aceia de a suprima independenţa statului romîn .

Subiecţii crimei de înaltă trădare, în cauza de faţă, sînt acuzaţii: L.PATRASCANU, H.ZILBER, I.MOCSONY STIRCEA şi ALEX. STEFANESCU, care avînd calitatea de cetăţeni romîni, au acţionat ca organizatori ai planului de răsturnare prin violenţă a regimului democratic, în scopul suprimării independenţei statului.

In consecinţă culpabilitatea acuzaţilor fiind stabilită, tribunalul urmează a face în cauză aplicaţiunea art.184 C.P. comb.cu art.229 C.P.

3. Acuzaţii: L.PATRASCANU, H-ZILBER, J.BERMAN şi H. TOROSSIAN, au mai fost trimişi în judecată pentru crima de înaltă

./.

trădare prev. şi ped. de art.19o pct.1 şi 2 C.P., deoarece după 23 august 1944, L.PATRASCANU avînd calitatea de ministru, H.ZILBER în calitate de funcţionar public, J.BERMAN avînd calitatea de membru în Consiliul Superior Economic şi H.TOROSSIAN în calitate de Consul General al Romîniei la Paris, au transmis serviciului de spionaj englez şi american informaţii politice şi economice, cu caracter secret, privind securitatea statului romîn.

Faptele reţinute în sarcina lor, desprinse din probele administrate, confirmă existenţa conţinutului acestei infracţiuni.

Prin activitatea lor, acuzaţii au periclitat însăşi securitatea externă a statului, ceeace constitue obiectul crimei de înaltă trădare prev. şi ped. de art.19o pct.1 şi 2 C.P.

In ceeace priveşte latura obiectivă rezultă, astfel cum se desprinde din expunerea stării de fapt, că acuzaţii, după 23 august 1944, îndeplinind funcţiuni publice în stat, au procurat informaţiuni, acte şi documente cu caracter secret, de ordin economic şi politic, în legătură cu activitatea guvernului şi partidului, în legătură cu desvoltarea economiei naţionale în diferite sectoare, în legătură cu livrările în contul armistiţiului, în legătură cu diferite tratate şi acorduri încheiate întrex Statul Romîn şi alte state, acestea interesînd securitatea statului, care în interesul apărării naţionale nu trebuiau divulgate, despre care acuzaţii au luat cunoştinţă în virtutea funcţiunilor şi însărcinărilor ce le aveau şi pe care totuşi le-au transmis, pe diferite căi, serviciilor de spionaj englez şi american.

Intenţiunea criminală în săvîrşirea acestor fapte, ceeace caracterizează această infracţiune sub aspectul laturei subiective rezultă din însăşi metodele de obţinere şi transmitere a acestor informaţiuni, acte şi documente, activitate depusă în mod organizat, în secret, voit şi conştienţi că datele respective constitue secrete de stat, ce în vederea apărării naţionale nu trebuesc divulgate, prevăzînd şi dorind consecinţele acestor fapte, anume subminarea şi slăbirea securităţii externe a statului.

Ca subiecţi ai acestei infracţiuni, în cazul de faţă, îl constitue acuzaţii L.PATRASCANU, H.ZILBER, J.BERMAN, care aveau calitatea de cetăţeni ai statului romîn şi deţineau funcţiuni publice în stat.

Culpabilitatea acestora fiind stabilită şi sub acest aspect, tribunalul urmează a face în cauză aplicaţiunea art.19o pct.1 şi 2 C.P.

./.

4. Acuzaţii ALEX.STEFANESCU, R.KOFLER, E.CALMANOVICI, LENA CONSTANTE şi H. BRAUNER, au fost trimişi în judecată şi pentru crima de înaltă trădare prev.şi ped. de art.191 C.P. sub învinuirea că după 23 august 1944, aceştia au transmis serviciului de spionaj englez informaţii cu caracter secret, privind securitatea statului romîn.

Elementele constitutive ale acestei infracţiuni sînt întrunite, astfel cum au confirmat probele administrate, deoarece:

Faptele lor au fost îndreptate împotriva securităţii externe a statului romîn, ceeace constitue obiectul infracţiunii, întrucît transmiţînd serviciului de spionaj englez informaţiuni ce constituiau secrete de stat, acuzaţii şi-au canalizat activitatea împotriva securităţii statului.

Latura obiectivă a acestei infracţiuni o constitue totalitatea actelor săvîrşite de acuzaţi, astfel cum au rezultat din expunerea stării de fapt, ca expresie a probelor administrate. Astfel acuzaţii ca agenţi ai serviciului de spionaj englez, după 23 august 1944, au procurat informaţiuni, acte, documente cu caracter secret şi care interesau securitatea statului, pe care apoi le-au transmis, pe diferite căi serviciului de spionaj englez.

Intenţiunea criminală, ca latură subiectivă a acestei infracţiuni, rezultă din medotele ascunse folosite pentru culegerea şi transmiterea informaţiilor, din consecvenţa cu care au acţionat, în mod voit şi conştient ca aceste informaţii, în interesul apărării naţionale, nu trebuesc divulgate , prevăzînd şi dorind rezultatele acestor fapte, anume subminarea securităţii externe a statului.

Acuzaţii ALEX.STEFANESCU, R.KOFLER, E.CALMANOVICI, LENA CONSTANTE şi H.BRAUNER, ca subiecţi ai acestei infracţiuni, în cauza de faţă, erau cetăţeni romîni şi în această calitate au săvîrşit faptele.

Culpabilitatea lor fiind stabilită şi faţă de acest capăt de acuzare, tribunalul urmează a face aplicaţiunea art.191 C.P.

5. Acuzaţii: LENA CONSTANTE, HERANT TOROSSIAN şi HARY BRAUNER, au mai fost trimiţi în judecată pentru complicitate la crima de înaltă trădare prev. şi ped. de art.184 C.P.comb. cu art. 23o C.P. fiind învinuiţi că după 23 august 1944 au ajutat pe acuzatul L.PATRASCANU în activitatea sa complotistă, desfăşurată în vederea suprimării indenpendeţei statului.

Din expunerea stării de fapt reţinută ca dovedită în

 936

sarcina acuzaţilor, rezultă că faptele lor îmbracă conţinutul acestei infracţiuni.

Astfel, sprijinind şi ajutînd efectiv pe L.PATRASCANU în activitatea sa complotistă, acuzaţii şi-au îndreptat activitatea împotriva securităţii externe a statului, ceeace constitue obiectul acestei infracţiuni.

Ca fapte concrete şi care constitue latura obiectivă a acestei infracţiuni, probele administrate au scos în evidenţă că acuzaţii, colaboratori ai lui PATRASCANU, cunoscînd scopul activităţii desfăşurată de acesta în vederea răsturnării prin violenţă a regimului democratic instaurat la 6 martie 1945 şi instituirea unui guvern reacţionar care să ducă la suprimarea independenţei naţionale, au făcut legătura între PATRASCANU şi reprezentanţii partidelor reacţionare, l-au ajutat pe acesta să transmită şi primească instrucţiuni şi ordine dela serviciile de spionaj imperailiste, au organizat şi mijlocit întîlniri între membrii grupului complotist şi reprezentanţii serviciului de spionaj,au pus la dispoziţie locuinţele lor în vederea acestor întîlniri,după ce în prealabil au aflat caracterul şi scopul consfătuirilor secrete.

Toate aceste fapte caracterizează din punct de vedere obiectiv complicitatea la crima de înaltă trădare.

Latura subiectivă a acestei infracţiuni se desprinde din complexul acţiunilor săvîrşite de către acuzaţi, care cu voinţă şi conştienţi de activitatea complotistă desfăşurată de L. PATRASCANU şi grupul său, l-au ajutat efectiv şi consecvent, acţionînd în mod intenţionat, prin metode conspirative, prevăzînd şi dorind finalitatea acestor fapte, aceia de a-şi sprijini şi ajuta activitatea complotistă desfăşurată de grupul în frunte cu PATRASCANU, pentru suprimarea independenţei statului.

Subiecţii acestei infracţiuni, în cauza de faţă,sînt acuzaţii :LENA CONSTANTE, HERANT TOROSSIAN şi HARY BRAUNER,care avînd calitatea de cetăţeni romîni, au acţionat pentru sprijinirea activităţii desfăşurată de grupul complotist în frunte cu L. PATRASCANU.

In consecinţă culpabilitatea acuzaţilor fiind stabilită, tribunalul urmează a face în cauză aplicaţiunea art.184 C.P. comb. cu art.23o C.P.

Faţă de poziţia şi recunoaşterile din cursul cercetărilor şi în faţa instanţei a acuzaţilor: H.ZILBER, I.MOCSONY STYCEA, J.BERMAN, V.SIRBU, L.CONSTANTE, H.TOROSIIAN, H.BRAUNER, faţă

.//.

de împrejurările de fapt în ceeace priveşte pe EMIL CALMANOVICI, precum şi faţă de vîrsta înaintată a acuzatului ALEX.STEFANESCU, tribunalul apreciază că în favoarea lor există circumstanţe atenuante, iar în ceeace priveşte pe restul acuzaţilor, se apreciază că asemenea circumstanţe atenuante nu există.

Deasemeni tribunalul consideră că în ceeace priveşte pe acuzatul ALEX.STEFANESCU, acesta se găseşte în situaţiunea prevăzută de art.31 C.P. întrucît a depăşit vîrsta de 6o ani.

Văzînd că acuzaţii : L.PATRASCANU, H.ZILBER,ALEXANDRU STEFANESCU, R.KOFLER, J.BERMAN, L.CONSTANTE, H.TOROSSIAN, H.BRAUNE şi EMIL CALMANOVICI, au comis mai multe infracţiuni înainte de a fi fost condamnaţi definitiv pentru vreuna din ele, se apreciază că aceste infracţiuni se găsesc în concurs real, urmînd a se face şi aplicaţiunea art.lol.C.P.

Intrucît acuzatul ION MOCSONYI STYRCEA prin sentinţa Nr.1988 din 11 noembrie 1947 a Tribunalului Militar al Regiunei 2-a Militară Bucuresti, a fost condamnat la 2 ani inchisoare corecţională, hotărîre rămasă definitivă şi care a fost executată, iar acuzatul a comis infracţiunea ce face obiectul cauzei de faţă înainte de rămînerea definitvă a hotărîrei de condamnare şi a fost trimis în judecată, în cauza de faţă, după rămînerea definitivă a hotărîrei anterioare, - urmează a se face şi aplicaţiunea art. lo8 C.P în vederea contopirei pedepselor, hotărîrea Tribunalului Suprem fiind definitivă.

Deasemeni urmează a se face aplicaţiunea art.lo8 C.P. şi în aceeace priveşte pe acuzatul HERANT TOROSSIAN, care prin sentinţa Nr.1244 din 7 august 1948 a Tribunalului Militar Bucuresti, a fost condamnat la 5 ani inchisoare corecţională, hotărîre rămasă definitivă, aplicaţiunea art.lo8 C.P. fiind sprijinită de aceleaşi considerente expuse mai sus.

Intrucît s-au ocazionat cheltuieli cu instruirea, cercetarea şi judecarea cauzei, şi întrucît acuzaţii au fost deţinuţi preventiv, urmează a se face aplicaţiunea art.3o4 al.1 C.J.M. şi art.463 C.J.M.

Pentru aceste motive de fapt şi de drept, tribunalul cu unanimitate de voturi declară culpabili pe: LUCRETIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, ALEXANDRU STEFANESCU, REMUS KOFLER, JAC BERMAN, EMIL CALMANOVICI,şi VICTORIA SIRBU, pentru crima contra păcii prev. şi ped. de art.2 lit.c. din Legea Nr.291/947 cu modificările ei ulterioare.

./.

Deasemeni declară culpabili pe :LUCREȚIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, ION MOCSONY STYRCEA și ALEXANDRU STEFANESCU, pentru crima de înaltă trădare prev. și ped. de art.184 C.P. comb. cu art.229 C.P.

Declară culpabili pe: LUCREȚIU PATRASCANU, HERBERT ZILBER, JAC BERMAN și HERANT TOROSSIAN , pentru crima de înaltă trădare prev. și ped. de art.19o pct.1 și 2 C.P.

Deasemeni declară culpabili pe : REMUS KOFLER, EMIL CALMANOVICI, ALEXANDRU STEFANESCU, LENA CONSTANTE și HARY BRAUNER, pentru crima de înaltă trădare prev. și ped. de art.191 C.P.

Declară apoi culpabili pe: LENA CONSTANTE, HERANT TOROSSIAN și HARY BRAUNER, pentru complicitate la crima de înaltă trădare prev. și ped. de art.184 C.P. comb. cu art.23o C.P.

Asemenea cu unanimitate de voturi declară că sînt circumstanțe atenuante în favoarea acuzaților: H.ZILBER, AL.STEFANESCU, I.MOCSONY STYRCEA, H.TOROSSIAN, E.CALMANOVICI, J.BERMAN, L.CONSTANTE, V.SIRBU și HARY BRAUNER.

In consecință:

TRIBUNALUL
IN NUMELE POPORULUI
HOTARASTE:

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea Nr.291/1947 modificată prin Decret Nr.32/953, îl condamnă pe LUCREȚIU PATRASCANU, la moarte și confiscarea averii, pentru crima împotriva păcii.

Făcînd aplicațiunea art.184 C.P. comb. cu art.229 C.P. îl mai condamnă la muncă silnică pe viață, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.19o pct.1 și 2 c.p.îl condamnă la muncă silnică pe viață, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art.1o1 C.P. condamnatul LUCREȚIU PATRASCANU va executa pedeapsa cea mai gravă.

X

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit. c și art.4 din Legea Nr.291/947 modificată prin Decret Nr.32/953 și art.157 c.p. îl condamnă pe HERBERT ZILBER la muncă silnică pe viață, confiscarea averii și 1o (zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii.

./.

Făcînd aplicațiunea art.184 c.p. comb.cu art.229 c.p. și art.157 c.p. îl mai condamnă la 25 (douăzeci și cinci) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.19o pct.1 și 2 c.p. și art.157 c.p. îl condamnă la 25(douăzeci și cinci) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art.1o1 c.p. condamnatul HERBERT ZILBER va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viață, confiscarea averii și 1o (zece) ani degradare civică.-

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 1.ooo(unamie) lei cheltuieli de judecată.-

x

X Cu unanimitate de voturi, făcînd acplicațiunea art.184 c.p. combinat cu art.229 c.p. și art.157 c.p. îl condamnă pe ION MOCSONYI STYRCEA, la 15 (cinsprezece) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.

In baza Decretului 212/1948, îl condamnă și la confiscarea întregii averi.-

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 8oo(opt sute) lei cheltuieli de judecată.-

Făcînd aplicațiunea art.1o1 C.P. și art.1o8 c.p.,contopește pedeapsa de 2(doi) ani închisoare corecțională aplicată condamnatului prin sentința nr.1988 din 11 noembrie 1947 de Tribunalul Militar Bucuresti, în pedeapsa de 15(cinsisprezece) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică, aplicată de Tribunalul Suprem, Colegiul Militar prin sentința Nr.49 din 14 aprilie 1954, ambele hotărîri fiind definitive.-

In baza art.463 C.J.M. îi computa detenția preventivă dela 8 septembrie 1947.

x

X

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea Nr.291/1947 modificată prin Decretul Nr.32/953 și art.157 c.p. îl condamnă pe ALEXANDRU STEFANESCU,la muncă silnică pe viață transformîndu-se în temniță grea pe viață, conf.art.31 C.P. condamnatul avînd vîrsta de 66 ani, confiscarea averii și 1o(zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii

Făcînd aplicațiunea art.184 c.p. comb. cu art.229 c.p. și art.157 c.p. îl mai condamnă la 25(douăzeci și cinci) ani muncă silnică transformîndu-se în 25(douăzeci și cinci) ani temniță grea conf.art.31 c.p. și 1o(zecei) ani degradare civică, pentru

940

crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.19o pct.1 și 2 c.p. și art. 157 c.p. îl condamnă la 25(douăzecișicinci) ani muncă silnică, transformîndu-se în 25(douăzeci și cinci) ani temniță grea și lo(zecei) ani degradare civică, pentru crima de înaltră trădare.-

Conform art.lol c.p. condamnatul STEFANESCU ALEXANDRU va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viață, transformîndu-se în temniță grea pe viață, conf.art.31 c.p.,confiscarea averii și lo(zece) ani degradare civică.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 1.ooo (una mie) lei cheltuieli de judecată.

X

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea Nr.291/947, modificată prin Decret Nr.32/1953, îl condamnă pe REMUS KOFLER, la moarte și confiscarea averii, pentru crima împotriva păcii.

Făcînd aplicațiunea art.191 c.p. îl mai condamnă la muncă silnică pe viață, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art.lol c.p. condamnatul REMUS KOFLER, va executa pedeapsa ce mai gravă.

X

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea Nr.291/1947, modificată prin Decret Nr. 32/1953 și art.157 c.p. îl condamnă pe JAC BERMAN la lo(zece) ani muncă silnică , confiscarea averii și lo (zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii.

Făcînd aplicațiunea art.19o c.p. și art.157 c.cp. îl mai condamnă la 8 (opt) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.-

Conform art.lol c.p. condamnatul JAC BERMAN va executa pedeapsa cea mai gravă, adică lo(zece) ani muncă silnică, confiscarea averii și lo(zece) ani degradare civică.

In baza art.453 C.J.M. i se computä detențiunea preventivă dela 15 noembrie 1952.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo(cinci sute) lei cheltuieli de judecată.

X

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit.c și art.4 din Legea Nr.291/1947, modificată prin Decret Nr. 32/1953 și art.157 c.p. îl condamnă pe EMIL CALMANOVICI, la muncă

./.

silnică pe viață, confiscarea averii și lo(zece) ani degradare civică, pentru crima contra păcii.

Făcînd aplicațiunea art.191 c.p. și art.157 c.p. îl mai condamnă la 25(douăzeci și cinci) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Conform art.lol c.p. condamnatul EMIL CALMANOVICI, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică muncă silnică pe viață, confiscarea averii și lo(zece) ani degradare civică.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 1ooo (una mie) lei cheltuieli de judecată.

x

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.2 lit. c și art.4 din Legea Nr.291/947, modificată prin Decret Nr.32/1953, și art.157 C.P. o condamnă pe VICTORIA SÎRBU la 8 (opt) ani muncă silnică, confiscarea averii și lo(zece) ani degradare civică, pentru crima împotriva păcii.

In baza art.463 C.J.M. computa detențiunea preventivă dela 13 decembrie 1949.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. o obligă să plătească 5oo (cinci sute) lei cheltuieli de judecată.-

x

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.191 c.p. și art.157 c.p. o condamnă pe LENA CONSTANTE, la 12 (doisprezece) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.184 c.p. comb.cu art.23o c.p. și art.157 c.p. o mai condamnă la lo (zece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

In baza decretului Nr.212/948 o condamnă și la confiscarea întregii averi.

Conform art.lol c.p. condamnata LENA CONSTANTE, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 12 (doisprezece) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică și confiscarea averii.

In baza art.463 C.J.M. se computa detențiunea preventivă dela 17 ianuarie 1950.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. o obligă să plătească 5oo (cincisute) lei cheltuieli de judecată.

./.

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.19o c.p. și art.157 C.P. îl condamnă pe HERANT TOROSSIAN la 15 (cincisprezece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.184 C.P. comb. cu art.23o c.p. și art.157 c.p. îl mai condamnă la 1o(zece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

In baza decretului Nr.212/948 îl condamnă și la confiscarea averii.

Conform art.1o1 c.p. condamnatul HERANT TOROSSIAN, va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 15 (cinsprezece) ani muncă silnică, 5(cinci) ani degradare civică și confiscarea averii.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo (cinci sute) lei cheltuieli de judecată.

Făcînd aplicațiunea art.1o1 c.p. și art.1o8 c.p. contopește pedeapsa de 5(cinci) ani inchisoare corectională, aplicată prin sentința nr.1244 din 7 august 1948 a Tribunalului Militar Bucuresti, în pedeapsa de 15 (cinsprezece) ani muncă silnică, aplicată de Tribunalul Suprem , Colegiul Militar prin sentința Nr. 49 din 14 aprilie 1954, ambele hotărîri fiind definitive.

In baza art.463 C.J.M. computa detențiunea preventivă dela 23 martie 1948.

x

Cu unanimitate de voturi, făcînd aplicațiunea art.191 c.p. și art.157 c.p. îl condamnă pe HARY BRAUNER, la 12 (doisprezece) ani muncă silnică și 5(cinci) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.184 c.p. comb. cu art.23o c.p. și art.157 c.p. îl mai condamnă la 1o (zece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

Conform Decretului Nr.212/948 îl condamnă și la confiscarea întregii averi.

Conform art.1o1 c.p. condamnatul HARY BRAUNER va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 12 (doisprezece) ani muncă silnică, 5 (cinci) ani degradare civică și confiscarea averii.

In baza art.3o4 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească 5oo (cinci sute) lei cheltuieli de judecată.-

In baza art.453 c.j.m. computa detenția preventivă dela 29 ianuarie 195o.

Hotărîrea este definitivă.

Tribunalul , reintrînd apoi în ședință publică, Presedintele, a dat citire dispozitivului de mai sus.

Dată și citită în ședinșă publică, astăzi 14 (patrusprezece) aprilie 1954 (una mie nouăsute cincizeci și patru).

Prezenta sentință s-a semnat de noi.

PRESEDINTE
COLONEL,
MOISESCU ILIE

Col. DE[illegible] AL.

Membrii:

Col. [illegible]ULE[illegible] ION

JUDECATOR ASISTENT,
Lt.Maj.de Justiție

VARGA VASILE

PROCES VERBAL

Astăzi 14 (patrusprezece) aprilie, anul 1954 (una mie nouă sute cincizeci și patru).-

Sentința de față s-a citit condamnaților de noi, Judecătorul Asistent al Tribunalului Suprem - Colegiul Militar, în prezența Procurolului Militar, care i-a încunoștiințat că hotărîrea este definitivă. S-a pus în vedere celor condamnați la pedeapsa capitală : L.PATRASCANU și R.KOFLER, că în termen de 48 ore pot formula cereri de grațiere adresate Prezidiului Marii Adunări Naționale.

In fața noastră condamnatul L.PATRASCANU a declarat că nu formulează cerere de grațiere, iar condamnatul R.KOFLER a declarat că se prevalează de acest drept.

PROCUROR MILITAR,
Colonel de Justiție
R[illegible]PEANU GRIGORE

JUDECATOR ASISTENT,
Lt.Major de Justiție
VARGA VASILE

27 V 1952

Dos indiv. Vol. XII Lucrețiu Pătrășcanu
conține un număr de 953
nouă sute cinci zeci și trei de file

[signature]

954 80
944

PROCES - VERBAL

Astăzi 17 aprilie 1954.

Noi,Col.de justiţie RAPEANU GRIGORE,procuror militar, avînd în vedere ordinul Tribunalului Suprem,Colegiul Militar, ne-am deplasat la Penitenciarul Jilava,împreună cu tov.judecător asistent cpt.de justiţie VARGA VASILE ,delegat de Preşedintele Tribunalului Suprem,Colegiul Militar,pentru a asista la executarea sentinţei Nr.49 din 14 aprilie 1954,a Tribunalului Suprem Colegiul Militar,rămasă definitivă şi executorie,prin care LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 noembrie 1900,în Bacău,fiul lui DUMITRU şi LUCRETIA,de profesiune avocat şi profesor universitar, a fost condamnat la moarte,declarînd în ziua de 14 aprilie 1954, cu ocazia comunicării hotărîrii că nu formulează cerere de graţiere.

La orele 1,30 am sosit la Penitenciarul Jilava,unde am găsit prezent pe lt.col.BADEA ILIE comandantul Penitenciarelor,pe Maior SAVENCO ILARION din partea autorităţii administrative,pe maior CAHANE MOISE medic legist M.A.I. şi pe cpt.ANDROMACHE NICOLAE comandantul plutonului de execuţie.

La orele 2 ,adică cu o oră înainte de ora fixată pentru execuţie,ne-am deplasat în celula condamnatului,încunoştiinţîndu-l că a sosit timpul să expieze faptele săvîrşite şi întrebat fiind dacă are ceva de mărturisit sau vreo dorinţă ce i-ar putea fi îndeplinită,la care a răspuns negativ.

Executarea sentinţei fiind fixată pentru astăzi 17 aprilie 1954 orele 3 ,a fost condus condamnatul LUCRETIU PATRASCANU,sub escortă la locul execuţiei unde a fost identificat.

După ce s-a făcut raportul de către comandantul plutonului de execuţie,judecătorul asistent al Tribunalului Suprem, Colegiul Militar,a dat citire sentinţei de condamnare care a rămas definitivă,oamenilor din plutonul de execuţie.

Condamnatul LUCRETIU PATRASCANU,a fost condus la stîlpul execuţiei,fiind legat la ochi,după care sentinţa de condam-

./.

945 955 81

nare la moarte a fost executată prin împuşcare, astăzi 17 aprilie 1954, orele 3

După ce condamnatul a fost executat, medicul legist, maior CAHANE MOISE, a constatat moartea condamnatului prin împuşcare, constatare verificată şi de procurorul militar.

După aceasta, la orele 4, adică după o oră, dela execuţie, cadavrul condamnatului a fost predat comandantului Penitenciarului pentru a dispune înmormîntarea lui, conform legii.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal de executarea sentinţei Nr.49 din 14 aprilie 1954, a Tribunalului Suprem, Colegiul Militar, în cinci exemplare, din care unu s-a predat administraţiei Penitenciarului Jilava, care are obligaţia să anunţe ofiţerul stării civile al comunei Jilava, Regiunea Bucureşti, comunicînd datele necesare pentru înregistrarea morţii susnumitului în registrul stării civile, al doilea exemplar s-a predat autorităţii administrative, al treilea exemplar urmează a fi ataşat la dosarul cauzei, şi două exemplare se înaintează Ministerului Justiţiei şi Ministerului Afacerilor Interne.

Prezentul proces verbal s-a semnat de noi, Procuror militar, comandantul Penitenciarului Jilava, medicul legist, reprezentantul autorităţii administrative, comandantul plutonului de execuţie şi de către judecătorul asistent.

Incheiat la Jilava, astăzi 17 aprilie 1954.

PROCUROR MILITAR
COL. DE JUSTIŢIE
Rîpeanu Grigore

COMANDANTUL PENITENCIARELOR
Lt.col. BADICA ILIE

MEDIC LEGIST
MAIOR,
Cahane Moise

REPREZENTANTUL AUTORITATII ADTIVE
Maior
Savenco Ilarion

COMAND. PLUT. EXECUTIE
CAPITAN,
Andronache Nicole

JUDECATOR ASISTENT
CPT. DE JUSTITIE
Varga Vasile